

ae. n. scrip. ck

REGVLARVM

VTRIVSQUE IVRIS

CVM AMPLIATIONIBVS,

B. 5te

AC LIMITATIONIBVS

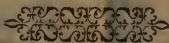
LIBER PRIMVS.

PETRO ADVENAS, SALMANTICENSIS

ACADEMIAE DOCTORE,

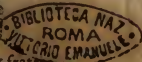
Authore.

His accesserunt Indices tres: quorum duo in principio libri sunt materialium, & legum communium: tertius vero in fine legum Hispanarum.

colleg. Rom.

soc. Jesu

VENETIIS, Apud Io. Baptistam Somaschum, & fratres.

M. D. LXVII.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

1912

RECEIVED

FROM THE PHYSICS DEPARTMENT

OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

TO THE PHYSICS DEPARTMENT
OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CHICAGO, ILL.

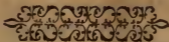
APR 11 1912

P E T R V S A D V E N A S,
C A N O N I C I I V R I S D O C T O R,

B E N E V O L O L E C T O R I

S. P. D.

I V, multumque cogitanti mihi, Letor optime, scriptis in publicum dare quippiam quo temporis in studio literario à me insumpti ratio reddi possit: ambigenti que vehementer à quo scribendi genere consultius foret exordiundum, quod magis in rem studioforum cederet: tandem in mentem venit operæ pretium me facturum, magisque studiosos demeriturum, si Iuris vtriusque Regulas pro meo modulo, quanta integrum mihi esset diligentia, dedolarem. Rem fateor arduam aggredior, multi que negotij, verum non parum multis magno cōmodo futuram: nempe in qua vniuersæ iurisprudentiæ delitescat intellectus & cognitio: operam dantes vt assequeremur quò fortè poeticū illud de nobis decantaretur.

Omne tulit punctum, qui miscuit vtile dulci.

Quanquam autem Bartholomæus Socinus Italus simul & Ioannes Bernardus Diaz à Luco, nostras, Calaguritanus ac Calciatensis Episcopus, de iure eiusque professoribus optimè meritis, in illas scripse-

rint : præter eas quas congesserunt in vnum , potius
quàm digesserunt ipsi, animus fuit auctarium adijcere,
atque in illis desideratas scriptoribus , omni qua
possem, copia absoluerè. Partitus sum librum in vo-
lumina quatuor , quorum hoc est ordine primum :
quod si hilari fronte , vti spero fore , amplectamini,
bonis auibus tria reliqua prope diem ædentur in lu-
cem. Porro pars hæc si vtile quid, quodque cum fru-
ctu legas continere videbitur , Deo Optimo Maxi-
mo, quo bene fortunante prouinciam suscepi, acce-
ptum referes . Ea verò quæ hic tibi fortassis minus
probabuntur , qualia non pauca vereor sunt futura ,
candide iudicare fueris memor , mihi que condones
oro *ῥᾶν μὲν γὰρ μαμήσαοθαι ἢ μιμήσαοθαι* .
Animum ac conatu spectato quo hæc adumbraui-
mus. diligentiam & sollicitudinem quibus in his con-
gerendis desudauimus : quandoquidem ante vnde
uigesimum ætatis annum prælo sunt tradita .

Rationem, cur præmaturè huic me muneri addi-
xerim, si poposceris, hanc habe : & his ad finem de-
ductis si oblecteris, meaque ex semente messem ali-
quam feceris, accinctor reddar, animatiorque ad alia
memoriæ prodenda , vnde non minus commodi e-
mergat: prosequuturus quem cepi laborem: quam-
que nactus sum Spartam, dum vita supererit, pro vi-
rili ornaturus : potissimum inquam hac lege, si mo-
do primum hunc fœtum ; qui maiore otio diutius
fortassis lambendus erat . Probari sensero . quæ sa-
nè res plurimum animis ad literas inflammandis,
valet, si Nasoni creditur , vbi cecinit .

Excitat

Excitat auditor studium, laudataque virtus

Crescit, & immensum gloria calcar habet.

Iam vero ne cuiquã videri possim haud ita multum temporis iuridice scientiæ impendisse, cum mea typis excudenda darentur, studiorum meorum progressum recensere ac seriem animus est. Auspicatus illa ab iure Pontificio anno sexto & trigesimo supra mille quingentos, nondum duodecimum ætatis annum egressus, partim audiendo, partim audita ruminando iterandoque annos vndecim confeci: sub quorum finem profiteri publicè in clarissima hac Academia exorsus, annum agens vigesimum tertium: ex quo post biennium, Doctoratus Canonici Iuris galero donatus. Itaque qui calculum subducere volet, professum sexennium, studuisse annos duo de viginti offendet. idque summa quoad eius fieri potuit sedulitate, tantaque librorum copia (est etenim bene instructa mihi bibliotheca, quæ admodum paucis collegarum meorum) cedat ut ferè nemo è Scriptoribus omnibus tum veteribus tum iunioribus, quotquot vel in ius Ciuile vel Pontificiũ ingenij monumenta & lucubrationes ædiderunt, in Musæo meo desideretur: atqui de ijs loquor qui aut apud nos proflare uisi sunt, aut certè in manus meas peruenerunt. Reliquum proinde est candidè Lector, ut conatum nostrum boni consulas, studiisque faueas ac bene preceris. Quod intelligi nolim quasi minus id agere te existimem, uerum ita, uti Poeta inquit.

Acer & ad palmæ per se cursurus honores,

Si tamen horteris, fortius ibit equus.

Et,

Quil

Qui monet vt facias quod iam facis, ille monendo.

Laudat, & hortatu comprobata sua.

Ego demum ex animo reprecor, tibi sit mens sana
in corpore sano. Vale: duo de uigesimo Calendas
Februarias.

INDEX, SEV REPERTORIUM

HUIVS PRIMAE PARTIS REGULARVM,

Cuius prior numerus regulam signat:

Vltimus autem paginam.

A

ABBAS & con-
uētus possūt
cedere debi-
tū monacho
scholaſtico,
in reg. 87. in
8. ampl. f. 59

acquiſita per vnū ex fratribus ſi-
mul poſt mortem patris habitanti
praſumitur communiā 3. ibid.
acta criminalia, vel inſtrumenta in
cauſa criminali non debent produ-
ci ſiſco, ab eo de cuius crimine agi-
tur 4. ibid.

abbas ſi mittit monachum ad ſtu-
dium, in dubio videtur ſe obliga-
re ad expenſas factas per mona-
chū in ſtudio 370. in 3. amp. 302
Abb. opinis in c. parochiano, de ſe-
pultis. reprehenditur, 13. in 12.
limit. 7

acta omnia iudicialia, ſiue civilia
ſiue criminalia, debēt ad litigan-
tibus, alias pars appellari pote-
rit 5. 2

abbatiſſa pro ſuo monaſterio poteſt
eſſe procuratrix 311. in 3. lim. 233
abſentes in actibus collegij vel vni-
uerſitatis non ſunt vocandi 1. 1
abſens quando percipiat distribu-
tiones quotidianas 206. in 6. li-
mitatio. 137

actor tenetur adere reo inſtrumen-
ta ad exceptionē fundādā. 20. 13
actor tenetur ſequi forū rei. 21. ibi.
actore non probante reus abſolui
debet 22. ibid.

acceſſum habentes ad conſanguini-
neam, vel ad monialem, publican-
tur eorum bona ipſo iure 150. in
1. ampliatio. 98
acceptilatio facta tutori vel cura-
tori per pupillum, an valeat 31.
in 2. ampl. 16

actio confeſſoria & negatoria com-
petit per ſeruitutibus ruſticis, &
urbanis 122. 83

acquiſita ſeu empta conſtante ma-
trimonio de iure hiſpano ſunt cō-
munia 2

actio perſonalis extinguitur, ſi de-
bitor per decennium non petierit
debitum ſtante ſtatuto 6 3

actio perpetuatur per litiſ conſeſta-
tionem, limi. 2. 3

actio perſonalis non datur contra
ſingularem rei ſucceſſorem, in re-
gu. 8 4

actio perſonalis ex teſtamento regu-
lariter competit pro legatis etiam
de iure. ff. 15 8
1. actio panalis non tollit rei per-
ſe.

Index.

<i>secutoriam</i> 7.	4	<i>mitatio.</i> 1.	13
<i>actio pœnalis ex delicto non transit in heredem</i> 13.	5	<i>actus vel processus factus à principe sine citatione an valeat</i> 43.	43.
<i>actione pœnalis sublata durat hypothecaria</i> 17.	10	<i>versi. & idem.</i>	33
<i>Idem in actione fideiussoria</i> 3.	ampliatio.	<i>accusans aliquem tenetur se inscribere ad pœnam talionis</i> 27.	14
<i>actio pignoratitia non nascitur, nisi prius soluto debito</i> 9.	4	<i>accusatio facta de crimine, vel inquisitio tanquam commissio certo tempore, vel loco, si probetur de alio tempore vel loco, debet sequi absolutio</i> 28.	15
<i>actio pignoratitia directa, soluto debito creditori competit debitori ad repetendum pignus</i> 10.	ibid.	<i>accusatus non pœt reaccusare suum accusatorem post nomen rei receptum inter reos</i> 29.	ibid.
<i>actio ex pacto nudo nõ oritur</i> 11.	ib.	<i>accusandi ius intra quos tẽpus daret</i> 173.	versi. porro.
<i>actio ex pacto nudo in Ligis, et Treugis oritur</i> 16.	10	<i>accusatus, & conuictus per inditia ad torturam, compellitur producere acta, & instrumenta contra se</i> 4. limi. 1.	2
<i>actio ex pacto nudo donationis oritur</i> 19	12	<i>accusans volentem frangere carcerem, debet consequi libertatem.</i>	393. amplia. 3.
<i>actio non datur soluto matrimonio hæredi mariti ex pacto facto per mulierem in contractu dotis, quod satisfaciatur creditoribus habentibus hypothecata prædia data in dotem</i> 12.	5	<i>accusatio facta calore iracundie, debet per iudicem aboleri</i> 292.	321
<i>actio extinguitur si creditor succedat debitori</i> 18.	11	<i>amplia. 5.</i>	211
<i>actiones cõtrariæ quæ electione tolluntur, nec in eodem, nec in diuersis libellis admittuntur</i> 14.	8	<i>adempta in testamento, censentur ipso iure adempta</i> 227.	164
<i>Sine actione experiens nõ auditur reo repugnante & inuicto</i> 64.	44	<i>adiudicatio rei pro maiori debito, quam sit, non tenet in aliquo quando fit à iudice</i> 185.	in 4. amplia. 117.
<i>actus, & dispositio verificantur in prima vice</i> 24.	13	<i>aduocati seniores præferuntur iuuenibus</i> 208.	138
<i>actus intermedius vitiat stipulationem</i> 25.	14	<i>aduocatus non debet habere salariũ usque ad finem litis</i> 63.	2.
<i>actus nullus executioni mandatur.</i>	ibid.	<i>ampliatio.</i>	44
26.		<i>administrator loci p̃ij si condemnatus,</i>	316,
<i>actus substantialis iudicij non potest tolli consensu partium</i> 23.	li-		

Index.

- tus, ut rationem reddat appellavit, poteris interim iudex a quo ipsum constringere, non obstante appellatione* 42. in 21. limi. 31
administratores non possunt emere res illorum quorum administrant. 31. 15
ædificare potest quis, aut rescicere fortilicium, vel castra & ciuitates in suo 32. 18
ædificare et eleuare potest quis usque ad cælum domum suam 33. 35. etas 1. etas. 19
affectio non petitur, nec eius ratione condemnatio augetur 34. 20
affectus puniuntur, licet non sequatur effectus 35. 21
affinis non præsumitur scire facta affinis 125. in 3. limita. 85
affines i. compromissum.
agnati i. fiscus.
allegans pro se aliquam legem vel statutum, incumbit onus probandi illam esse usitatam 38. 23
allegationes iuris, an debent adiri 5. nu. 6. 3
alienationis prohibitio facta heredi, intelligit facta heredi heredis 39. 23
alienatio feudi 1. feudi alienatio.
alienatio rei petite pendente lite quando valeat 42. nu. 3. 29
alienare potest ille, cui bonis interdictum est, in augmentum, & utilitatem suam 40. in 8. limi. 27
alienigenæ quando possunt habere beneficia 222. 134
alimenta. i. filio durante lite, & filius spurius.
alimenta in quibus casibus debentur 187. nu. 14. 121
alimenta quomodo decernantur pupillo nu. 4. 120
alimenta victus & restitus à patre præstita, non computantur filio in legitimam 222. nu. 2 156
alimenta tenetur filius mittere patri in suo loco, etiam si missus sit in exilium propter delictum 161. in 15. limi. 107
amicos licet congregare pro defensione rerum 191. in 3. ampl. 127
animal irrationale habens accessum ad mulierem, debet cum prædicta muliere comburi 258. in tertia amplia. 183.
appellatio interposita mandato, ut veniat ad resistendum in loco beneficii, potest iudex a quo pendente ea ponere substitutum in beneficio qui interim de eius fructibus nuntriatur 42. in 19. fall. 31
appellatio interdicta est ne cadaver sepelliat 397. in 1. priuile. 251
appellari ab executore permissum non est 41. 28
appellatione pendente suspenditur iurisdicctio iudicis à quo 42. 28
appellatio iusta & licita non tollitur a Principe sine causa 43. 31
appellare à senectia lata super possessione non permittitur 44. 33
appellari ab omnibus iudicibus tã ordinarijs quam delegatis, regulariter potest 45. 34
appellari potest à statuto facto in ordinarijs

Index.

dium vel præiudicium alicuius personæ 46	34	dicare secundum statuta & consuetudines 56.	40
appellatio ab interlocutoria non potest iustificari ex nouis actis nisi ex primis 47	36	arbitri sententiæ etiam iniquæ standum est 57.	ibid.
appellatio à definitina potest iustificari ex nouis causis, et ex nouis probationibus 48.	ibid.	arbitrè sententiam de nocte ferre non potest 58.	42
appellans potest renuntiare appellatio. & reuertere ad iudicem à quo 49	37	arbitrè sententiam per eum latam retracta ire non potest 59.	ibid.
appellare tertio non licet 50	ibid.	arbitrè debet arbitrium suum ferre partibus citatis 60.	43
appellationi renuntiare videtur, qui post appellationem coram iudice à quo aliquid agitauerit 51	ibid.	archiepiscopus potest visitare prouinciam & inquirere de criminibus etiam si non appareat de suffraganeorum negligentia 298. in 17. limi.	218
appellari à sententia interlocutoria de iure ciuili non licet 52.	ibid.	area in qua fructus trituranur, & paleæ à fructibus discernuntur, quando non potest habere ventum nisi ab vna parte, ipso iure prædio vicini seruisus imposita est, ne possit altius tollere. 33. in 6. fallen. 1.	20
appellati propter executionem non admissam, cuius probationem obtulerat, non est necesse ad eam iustificandam probare veritatem exceptionis, sed sufficit quòd probet exceptionem opposuisse, et eam incontinèti probare voluisse 53.	38	arma portare regulariter est prohibitum 55.	39
appellatio in quibus casibus nõ admittatur. reg. 156. limi. 5.	104	armorum visus affert iustum metum mortis 192. nu. 1	129
apocha in qua quis ostendit se tribus annis proximis soluisse retro soluisse præsumitur 54	38	arma filio militi data à patre non cõputantur in legitima, regu. 222. nume. 3.	156
aquam ducere de flumine publico. cuiuslibet licitum est 43. in 5. limi.		ascendentes succedunt descendentibus 61	43
verse facit etiam prope mediis. 32		ascendentes 1. feudum.	ibid.
arbitrè si immediate pernuntiat, sententia nõ valet 186. nu. 9. 120		assessori ante finem officij salarium solui non debet 63.	ibid.
arbitrè non potest esse excommunicatus 269.	195	attestationes testium licet inualidæ, de consensu partium possunt conualidari 23.	13
arbitrè electus ad pronuntiandum secundum iura, potest & debet in		authoritas quando requiritur, non sufficit	

Index.

<p><i>sufficit simpliciter consentire, sed expresse debet praestari</i> 65. 44</p> <p><i>authoritas</i> 1. Doctor.</p> <p><i>authoritate propria nulli subdito competit sibi ius dicere</i> 67. 45</p> <p><i>aurei quot requirantur ad libram, regu. 224. limi. 19.</i> 163</p> <p><i>avus & proavus deficiente patre et matre tenetur alere nepotes, & pronepotes, in regu. 367. in 7. ampliatio.</i> 300</p> <p><i>avus potest cedere & donare debitum nepoti scholastico, in regu. 87 in 4. ampl.</i> 59</p> <p><i>avi appellatione avia continetur, in 5. ampl.</i> <i>ibid.</i></p>	<p><i>& intelligitur, in regu. 3. in 5. limitatio.</i> 1</p> <p><i>Bartholi doctrina in l. controuersia, nu. 7. ff. de transactio. declaratur in reg. 267. in 3. limi.</i></p> <p><i>bastardi non dicuntur nobiles, nec nobilitas patris in eos descendit, in regu. 69.</i> 49</p> <p><i>beneficium ecclesiasticum possidens pacifice per triennium non debet molestari in possessorio nec petitorio</i> 70. 49</p> <p><i>beneficia plura quis non potest habere, & primum vacat per ademptionem secundi</i> 71. 50</p> <p><i>beneficium in quibus casibus vacat ipso iure in fine.</i> <i>ibid.</i></p> <p><i>beneficium institutum fuit de iure positiuo, non autem a iure diuino.</i> 72. 52</p> <p><i>beneficium concessum principali trahitur ad augmentum, ut in decimis ecclesiis concessis, & in alijs multis</i> 73. 53</p> <p><i>In beneficalibus canonicam institutionem vnusquisque probare, tenetur</i> 77 54</p> <p><i>bona praesentia & futura in generali obligatione, & hypoteca bonorum continentur</i> 76 53</p> <p><i>bona possidens in alieno territorio & non sub eadem iurisdictione sub qua conuenitur, non releuatur a satisfactione</i> 74. <i>ibid.</i></p> <p><i>bonus quilibet praesumitur</i> 75. <i>ibi.</i></p> <p><i>bona omnia defuncti sunt obligata per satisfactionem, regu. 13. limitatio. 12.</i> 7</p>
<p>B</p>	
<p><i>Armitus potest impune occidi ex forma statuti</i> 68. 45</p> <p><i>bannitum occidens peccat mortaliter, in 2. limi.</i> 46</p> <p><i>bannitus an possit petere alimenta, in 10. limita.</i> 48</p> <p><i>bannitus an possit se defendere, regu. 192. limi. 2.</i> 130</p> <p><i>bannitus potest conuenire debitores ubi eos reperit, regu. 161. in fine.</i> 107.</p> <p><i>bannitus censetur esse in fuga, ideo potest capi a creditore, regu. 175. amplia. 4.</i> 112</p> <p><i>Bartholi doctrina in l. sequitur, in §. si viam, nu. 4. ff. de usucapio. & in l. cum notissimi, in prin. C. de praescrip. 30. vel 40. anno. cum alijs reprobat in d. regu. 6.</i> 3</p> <p><i>Barro. doctrina in l. Titio, in §. alitero ff. de administ. tuto. limitatur</i></p>	<p><i>Barro. doctrina in l. Titio, in §. alitero ff. de administ. tuto. limitatur</i></p>

Index.

- blasphemans per iracundiam puni-
tur 292. limi. 5. 212
- blasphematiū pænæ 290. lim. 2. 209
- C
- C**adaver ne sepeliatur non po-
test impediri à creditoribus
habentibus instrumentum guaren-
tium 397. priui. 1. 251
- calumniator quis dicatur 27. 14
- calumnia per calumniam repelli po-
test 306. in fi. 229
- C. quamuis, de pact. lib. 6. limitatur
130. 89
- canones abrogati obseruandi non
sunt 79. 54
- canonicus regularis non potest esse
delegatus Papæ 78. ibid.
- canonicus regularis succedit in feu-
dis 103. limi. 11. 77
- canonicus regularis non potest be-
neficiū suū, etiam sine cura, ser-
uire per substitutū 134. lim. 11. 72
- canonici cathedralium ecclesiarum
ad synodum episcopi non tenen-
tur venire 80. 55
- canonicatus dicitur simplex benefi-
cium. ibid.
- carceratus condemnatus de crimi-
ne, si appellat remittendus est ad
iudicem appellationis cum custo-
dibus & expensis ipsius carcera-
ti 43. fall. 11. 30
- carceratus iniuste detentus si fran-
git carcerē, non punitur pænā mor-
tis 393. 4. limi. 125
- carcerari pro debito, milites, decu-
riones, & doctores nō possunt 190
in 5. amplia. 125
- cardinalem licet offendere, pro de-
fensione corporis 192. 1. ampl. 128
- cardinalatus vacat per ademptio-
nem secundi cardinalatus 71. am-
plia. 3. 50
- cardinalatus dignitas instituta fuit
à iure diuino 3. limi. ibid.
- cardinales ex consuetudine habent
priuilegium, vt possint liberare
damnatum ad mortem dum duci-
tur ad supplicium 81. 55
- cardinalis succedit in feudo 103
in 12. fall. 77
- casus fortuiti non continentur, ap-
pellatione, periculi 380. 307
- casus fortuiti qui sint, versi, qui au-
tem. 308
- causa omnium bonorum vel maio-
ris partis æquiparatur criminali,
283. in 2. amplia. 3
- causa ciuiliſ famosa æquiparatur
criminali 300. in 2. ampl. 223
- causa cessante cessat effectus 82. 55
- causa à sede Apostolica debent cō-
mitti personis existentibus in di-
gnitate 82. ibid.
- causa que terminatur per testimo-
nium, quamuis legitimi, est nulla.
84. 56
- causa de partibus in quibus existit
appellatum ad Papam non dicitur
ad curiam deuolutæ, nec in ea
veniunt tractada, sed in partibus
remittendæ 85. ibid.
- cautio prolata à lege intelligitur de
nuda 86. 57
- Idē si fuit prolata à testatore. ibid.
- cautio prælata à lege, intelligitur
de

Index.

- de nuda cautione fuit 86. 57
 Idem si prolata à testatore in 1. citari non potest quis ut personali-
 ampl. ibid. ter compareas 95. ibi.
 cessio facta filio spurio scholastico, citatio ut valeat requiritur requisi-
 non debet excedere quintā partem tio partis 96. 161
 bonorum patris 223. in 4. lim. 157
 cessio in potentiozem facta, regulari-
 ter est nulla 88. 60
 cessio facta in clericum dicitur fa-
 cta in potentiozē, in 4. ampl. ibid.
 cessio facta tutori contra personam
 pupilli, est nulla, in 6. ampliatio-
 ne. ibid.
 cessio quæ fit bona fide & non ma-
 litiose an valeat, in 9. limi. 61
 cessio debiti potest à patre in filio
 scholastico fieri 87. in prin. 58
 cessio facta per pupillum tutori, nō
 valet 31. in 4. ampl. 17
 charitatiuum subsidium potest epi-
 scopus exigere à subditis pro ex-
 peditione Bullarum suæ promotio-
 nis 89. 61
 charitatiuum subsidium exigi non
 potest ultra taxam; nec valet con-
 suetudo contraria 90. 62
 charitatiuum subsidium nō possunt
 petere inferiores episcopi 91. ibi.
 chronicorum & historiarum exem-
 plum probat 157. 104
 citari debet qui præ tendit interes-
 se 92. 63
 citatio regulariter in scriptis fieri
 non debet 93. 64
 citatio partis requiritur in exequ-
 tione sententiæ 94. ibid.
 citatio non requiritur quando noto-
 rie constat nullam absenti compe-
 tere defensionem in 1. limi. 65
 citari non potest quis ut personali-
 ter compareas 95. ibi.
 citatio ut valeat requiritur requisi-
 tio partis 96. 161
 citatio ad hoc, ut valeat, requiritur
 auctoritas iudicis, & commissio.
 97. 66
 citatus ut personaliter compareat,
 in synodo non potest per procura-
 torem cōparere 126. in 1. fall. 85
 citatio quando est inualida non ope-
 ratur ut eius virtute citatus pos-
 sit excōicari 153. in 4. limi. 102
 citatus recedēs ante terminum pro-
 pter aliquod repentinum pericu-
 lum, excommunicari non debet, in
 5. limita. ibid.
 citatio est de iure diuino, & an pos-
 sit per principem tolli 43. fina. li-
 mitatio. 34
 clerici & ecclesiasticæ personæ, an
 possint perpetuo opponere exce-
 ptionem non nune. pecu. 261. li-
 mita. I. 190
 clericus qui falsauit sigillum prin-
 cipis, aut alicuius regis, deponi
 debet 290. in 1. limi. 209
 clericus infamatus à populo, tene-
 tur innocentiam suā purgare 299
 in 16. limit. 222
 clericus an possit murum insituere,
 vel illi donare late 366. post 11.
 limita. 297
 clericus tenetur dotare filiam ra-
 tione alimentorū: & qualiter hoc
 intelligatur 367. in 3. ampl. 299
 clerici non habentes curam anima-

Index.

rum, non tenentur venire ad synodum episcopi 98.	66	vel si contra naturam fornicatur, debet deponi, in 3. & fina. lim. ibi.	
clericum percutiens est excommunicatus, & non debet absolui ab alio, quam à Romano Pontifice.	99.	clericus in causa civili potest reconueniri coram iudice seculari.	102.
clericum percutiens in quibus casibus possit absolui ab alio, quam à Romano Pontifice, in 3. limitat. in fi.	ibid.	clericus non succedit in feudum.	103. ibid.
clericus ad altare celebrans si inuaditur ab aliquo, licite potest dimittere celebrationem & se defendere 192. in 2. ampl.	128	Fallit ut ibi in limitationib.	76
clerici peregrini nullo modo possunt presentari nec institui in beneficijs 202. in 3. ampl.	134	clerici non subiacent consuetudinibus patrie 135	92
clerici an possint torqueri, late tractatur in reg. 190. in 3. limi.	126	coheres tenetur de euictione coheredi cui res euicta obuenit ex diuisione facta ab ipsis coheredibus 105.	77
clerici & persona ecclesiastica, & ecclesia non debent subire munerum personalia, sed sunt immunes, in regu. 100.	69	collaterales succedunt in feudis usque ad septimum gradum. 106. ibid.	
clericus vel ecclesia quando teneatur soluere collectam, in 2. limi.	70	colonus simplex vel conductor probando se soluisse tribus annis proximis praeteritis, praesumitur semper retro soluisse 54. in ampliatione 2.	38
clericus coniugatus tenetur soluere collectas, in 10. limi.	71	colonus clerici, an debeat soluere collectam vel tributum, 100. in 2. ampl.	69
clerici negotiatores tenentur soluere gabellam, in 11. limi.	72	comburi in quibus casibus quis debeat. 113	80
clerici propter fornicationem, aut concubinatum non sunt deponendi 101.	74	comes, infra feudum.	
Fallit si rem habuerit cum moniali, virgine nupta, consanguinea, & nouerca, socru, nuru, vel priuigna, in limi.	ibid.	commendatarij Sancti Ioannis, an succedat in feudis 103. in 6. lim.	
clericus si cum soluta & virgine de facto contraxit matrimonium,		Et possunt portare arma 55. in 4. limita.	39
		Et sunt immunes à collectis, et quae sit ratio 100. in 5. ampl.	70
		commisso facta iudici quod debeat iudicare secundum consilium aliorum, valet 108	77
		comparens post missionem primi decreti, potest summatim ostendere	do

Index.

- de iure suo: et reuocari facere mis-
sionem 185. in 1. limi. 118
- comparere per procuratorem pos-
sunt, qui tenentur venire ad syno-
dum 126. 85
- compelli non potest quis ad facien-
dum, quod alteri prodest, & sibi
non nocet 171. 109
- compositio inter personas ecclesia-
sticas vt decimæ vni curato debi-
tæ alteri soluantur, valet 127. 86
- compromissum de litibus facere co-
guntur affines, si iure statuto 36. 21
- Fallit vt ibi in limi. 23
- compromissum non petitum in cau-
sa principali inter affines, non po-
test peti in causa appellationis, in
14. limita. 23
- compromitti nõ potest in causa dan-
di tutelam in 15. limi. ibid.
- compromissum annullatur morte al-
terius compromittentium 128. 86
- Idem si alter ex compromittenti-
bus ingrediatur monasterium, vel
ciuilibiter moriatur, in 3. & 4. am-
plia. 87
- Fallit quando factum pro se &
heredibus, vel per capitulum vel
vniuersitatem, vt per prælatum
sub nomine dignitatis, in 1. 3. &
4. limita. ibid.
- condemnatum iniuste ad mortem, po-
test quis propria autoritate eri-
pere, & per vim 190. in 8. am-
pliatio. 125
- condemnatum ad mortem pro aliquo
crimine, si postea efficiatur furio-
sus, non debet sententia exequi
contra eum 259. in 3. ampl. ver-
si. & circa. 183
- condemnatum ad soluendum non eui-
tat executionem, dato quod ve-
lit fiduciare, vel pignora dare.
116. 81
- condemnatum simpliciter ad vincu-
la, perpetuo intelligitur 144. in
3. ampl. in fi. 96
- condemnatum ante confessionem, an
possit appellare 156. in 4. limita-
tio. 103
- condemnari nemo debet sine accu-
satore 298. vers. ratio huius re-
gulæ. 216
- condemnatum in crimine hæresis po-
test testari inter liberos 272. in 2.
ampl. & 345. in 2. limi. 198
- condictio ob causam competit ex
capite causæ non secus, in contra-
ctibus innominatis 110. 78
- condictio ob causam habet locum
ex capite penitentia in contracti-
bus innominatis. 111. 79
- conditio quæ in se infert viduitatē,
non est seruanda 112. 80
- conditio, quæ solet dici perplexitas,
vitiat institutionem 114. ibid.
- conditio impossibilis affirmatiua in
contractu adiecta, vitiat omnem
contractum 115. 81
- conditio quando est verificata, per-
inde est ac si ab initio fuisset pure
facta 207. in 1. amplia. 146
- conductor ad longum tempus dici-
tur naturaliter possidere, & ha-
bet vtile dominium in re cõducta
40. in 12. ampl. 26
- confessio

Index.

- confessio facta in iudicio animo donandi, non requirit insinuationem* 224. in 15. fall. 162
confessio calor iracundie non obligat 292. in 3. amplia. & 119. in 3. limi. 211
confessio facta in iudicio præiudicat 117. 81
confessio facta sine causa, non valet 118. *ibid.*
confessio extraiudicialis parte præsentie plene probat 119. *ibid.*
Et an ad hoc, ut probeat requiratur acceptatio partis, in 1. limi. *ibid.*
confessio facta per verba enunciatiua non probat, in 2. limi. 82
confessio extraiudicialis facta cum causa parte præsentie, probat, in 7. limi. *ibid.*
confessio prælati nõ præiudicat ecclesie, in 8. limi. 83
confessio extra iudicium facta parte absente facit semiplenam probationem 120. *ibid.*
confessoria & negatoria actio competit pro seruitutibus rusticis & urbanis 122. *ibid.*
confessio facta per procuratorem, etiam habentem speciale mandatum, non præiudicat domino, ut non possit appellare 156. in 2. limitatio. 103
confessio facta in tortura, vel post sententiam, non tollit appellationem 3. & 4. limi. *ibid.*
confessio facta per contumaciam, an idem operetur quòd confessio vera in 6. limi. 104
confiscatio bonorum in quibus casibus fit ipso iure 150. *versicu. & circa.* 99
confiscatio bonorum in crimine læsæ maiestatis præscribitur spacio 40. anno. 173. *versu. porro.* 110
confines probantur per samam 299 in 23. fall. 223
confitens se mutuo recepisse pecuniã, nihilominus potest intra bienium opponere exceptionem non nume. pecu. 121. 83
confitens in iudicio se mutuo aliquid recepisse, non potest opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ 260. in 10. limi. 189
confirmata ea qua sunt iuri contraria, non intelliguntur per simplicem confirmationem 131. 89
confirmatio, per quam restituitur possessio feudi, videtur noua traditio feudi, in 4. & 5. limi. 90
coniuges succedunt inter se deficientibus agnatis vel cognatis, excluso fisco 37. 23
coniunctus admittitur pro coniuncto sine mandato, dum tamen caueat de rato 123. 83
Fallit ut ibi.
coniunctus an in causis spiritualibus possit agere pro coniuncto sine mandato in 4. limi. 84
coniuncta persona non potest recipere solutionem pro coniuncta sine mandato 124. *ibid.*
coniunctus præsumitur scire facta coniuncti 125. *ibi.*
consanguineos præsumitur scire facta cta

Index.

- eta consanguinei* 125. *limi.* 1. 85
consanguinei usque ad quartum gradum non possunt cogi testificari contra consanguineos 384. in 1. *amplia.* 314
consors sine mandato potest agere, & excipere pro consorte 132. 90
consiliarij civitatum dicuntur hodie decuriones: & gaudent eorum privilegij 190. in 9. *ampliat.* 125
consuetudo ut quis non possit adificare castrum vel fortalitium, valet 32. in 6. *limita.* 19
consuetudo antiqua tanti temporis cuius initij memoria non sit in contrarium, habet vim privilegij a Principe concessi 90. in prima *limitatio.* 62
consuetudo quod clerici de certis bonis solvant collectas, an valeat 100. in 1. *fallen.* 70
consuetudo ecclesie, ut canonici si non resideant percipiant fructus beneficiorum surrii valet 124. 91
consuetudo quae praebet occasionem vagandi, non valet, in 3. limita. ibidem.
consuetudo laicorum non ligat clericos 135. 92
consuetudo contra ius non extenditur 136. *ibid.*
consuetudo contra ius naturale non valet 137. *ibid.*
consuetudo inducitur de iure civili spatium decem annorum 138. *ibi.*
consuetudo quae tendit contra ea quae sunt reservata Principi, vel quae detrahit iura alicuius ecclesiae, quot inducitur spatium nu. 2. 3. & 139. in 2. *limita.* 93
consuetudo irrationabilis contra ius civile 150. *ibid.*
Et quid si in 4. limita. *ibid.*
consuetudo quae est praeter ius, de iure canonico inducitur spatium decem annorum 139. 93
consuetudo contra ius de iure canonico requirit spatium 40. annorum 140. *ibid.*
consuetudo potest induci, & valet etiam si non inducatur sciente Principe 141. 94
consuetudo in sacramentalibus. puta in consuetudine benedicendi corruptas, requirit scientiam Principis 141. in 2. *limita.* *ibid.*
consuetudo tollitur, si est praescripta per aliam contrariam consuetudinem praescriptam 143. 95
consuetudo quae est contra ecclesiam libertatem, vel onerosa, non valet 143. *ibid.*
consuetudo non valet contra legem derogantem consuetudini 144. 95
consuetudo inducitur post legem quae simpliciter tollit consuetudinem praeteritam vel introductam, valet 3. *ampl.* *ibid.*
consuetudo non ligat subditos extra territorium 146. 97
consuetudo loci servanda est, in concernentibus processum in quo proceditur, & illius tribunalis, vel indicis coram quo agitur. 147. *ibid.*

Index.

consuetudo probatur per samam.	casus in quibus contumacia non
299. in 21. fal.	punitur: & in quibus punitur,
222	tam iure communi quam regio, in
constitutio vel dispositio non ligat	sine.
ignorantes. 129.	102
constituciones, leges, vel canones fa-	conuentus simpliciter ad factum,
cti per verba generalia, dicuntur	non potest precise compelli: sed
generales 133.	liberatur prestando interesse,
90	155.
consulens, & persuadens punitur	103
ficus & faciens: sed si erat a-	conueniri coram alio potest quis, li
lias factururus, mitius debet puniri	cet elegerit coram vno agere 154
149.	ibidem.
98	conuictus legitimis probationibus,
contractus factus a minore in fauo	ac sponse proprio ore confessus,
rem curatoris, non valet: etiam	condemnatus, non auditur appel
si factus sit in presentia amico-	lans 156.
rum, vel iudicis 31. 8. & 9. am-	ibid.
plia 17. Et quid si pupillus factus	copia libelli debet dari sumptibus
maior approbauit illum contra-	actoris 5. in 3. limi.
ctum, vel si ex tali contractu re-	2
sultaret commodum pupillo. 4. &	creditor si deferat iuramentum de-
in 5. limitatio.	bitori, & debitor iurat se non esse
ibi.	debitorem, nõ solum tollitur actio
contractus innominatus factus cum	principalis, verum etiam hypothe
ecclesia, non parit conditionem	caria 17. in 2. limi.
ob causam: sed solum prescriptis	11
verbis ad implementum contra-	creditor partem debiti regulariter
ctus. 110. in 3. limita.	accipere non cogitur 158.
78	104
contractus celebratus calore ira-	creditor iniustus non compellitur v-
cundia, non valet, 192. in 9. am-	num pro alio accipere 159.
pliatio.	105
211	creditor secundus potest offerre pri
contrahentibus licitum est ad inui-	mo creditori suum creditum, & li
cem se decipere. 148.	berare pignus a primo creditore,
97	& suam hypothecam confirma-
contumax regulariter non amittit	re 160.
causam principalem: sed condem-	ibid.
natur in expensis. 152.	creditor tenetur mittere ad domum
100	debitoris, quando debitum non ex
contumax in non comparendo vel	presso loco debetur 161.
respondendo, vel recedens ante	ibid.
tempus sine licentia iudicis, ex-	creditor tenetur fideiussori soluere
communicari potest. 153.	si cedere actionem personalem, &
101	hypothecariam 163.
107	creditor qui non potest cedere a-
contumax qua pena puniatur. Et	ctionem

Index.

- Elionem fideiussori, exceptione cedendarum actione repellitur* 164. *ibid.*
creditor si vendit pignus, & nondum recipit pretium ab emptore, non tenetur soluere debitori residuum: sed solum cedere ei actionem contra emptorem 165. *ibid.*
creditor potest vendere pignus, seruatis tamen seruandis 166. 108
creditori datur retentio pignoris si non est satisfactus a debitore 167 *ibidem.*
creditor prior praefertur posteriori 168. *ibid.*
creditor vendens pignus non tenetur de euisione 169. 109
creditor consentiens pignus vendi per creditorem censetur remississe se ius pignoris 170. *ibid.*
creditor debitore fugiente, quando liceat capere eum, vel pecuniã sibi debitam propria autoritate 175 111
creditores priuilegiati eiusdem tituli, in personalibus actionibus concurrunt, nulla habita ratione prioritatis seu posterioritatis 162 107
creditor cum pignore prius debet illud vendere quam fideiussorem conueniatur 335. in 5. ampl. 195
creditor funeris praefertur omnibus alijs creditoribus, licet sit posterior 197. in 7. priuileg. 252
crimina morte extinguuntur 173. 110.
crimen laesae maiestatis quibus mo-
- dis committatur, & multa specia-*
lia circa hoc crimen 173. in fine. *ibidem.*
curam animarum habentes tenen-
tur venire ad synodum personali-
ter 176. in 2. limi. 113
curiales Regis, etiam primogeniti,
ac eorum seruitores possunt porta-
re arma 55. in 6. & 10. limi. 40
curiales qui dicantur. *ibid.*
- D
- D***ebitor si succedit creditori*
actio extinguitur 18. 11
debitor, qui appellauit si ex noua
causa efficiatur suspectus de fu-
ga, an possit capi per creditorem
appellatione pendente 42. in 9.
fallen. 30
debitor quando cepit soluere in do-
mo creditoris, ibi tenetur reliquũ
soluere, 162. in 3. limi. 106
debitor debet ire ad domum credi-
toris, quando est dies apposta ta-
cite vel expresse, vt impediatur
mora committi, in 8. fallen. *ibid.*
debitor fugitiuus potest propria au-
thoritate capi a creditore 175.
 111.
Et quae requirantur versicu. circa
quam, *ibid.*
debitor fugitiuus, an possit capi a
creditore in alieno territorio in 5.
amplia. 112
creditor suspectus de fuga, an pos-
sit extrahi ab ecclesia. in fin. limi.
late discutitur. *ibid.*
debitor quantitatis perempta quan-
titate casus fortuito, non libera-

Index.

- 113 *industrie psonæ, extinguitur morte. in 2. limita.* ibid.
 debitor speciei, re perempta ante moram, liberatur 179. 116
 debitor constituitur in mora per interpellationem ex lapsu diei in contractibus appositam 181. 116
 debitor absolutus eo, quia non est debitor, non potest actor venire sententiam, & probare debitum 182. ibid.
 debitor speciei si debitum alienet in fraudem creditorum, potest creditor agere ad revocandum contra eum in quem alienavit nulla penitus excusatione facta 335. in 2. limi. 252
 debitor qui dedit pignus vel fideiussorem potest opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ intra biennium 260. in 3. & 8. ampliatio. 187
 debitor si post biennium vult opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ, non auditur 261. 189
 debitum quando est modicum tenetur debitor illud mistere ad domum creditoris, in 2. limi. 190
 debitor generis non liberatur ab obligatione nisi solvatur re integra, & sine deterioratione 195. in 4. amplia. 132
 debitum vel onus diminuitur, diminutis personis quibus aliquid relinquitur seu debetur 177. 114
 debitum seu onus diminutis personis, non minuit obligationem 178. 115.
 debitum vel relictum alicui causa
- 113 *industrie psonæ, extinguitur morte. in 2. limita.* ibid.
 debitum minuitur diminutis personis ratione prescriptionis, in 5. limitatio. ibid.
 debitum in diem potest ante diem solvi 183. 116
 debitum regulariter non augetur, seu onus rei vel personæ promissum, actus rebus vel personis quibus aliquid onerosum debetur. 174. ibid.
 debitum quando fuit solutum creditori, vel creditor creditoris, vel alio modo satisfactum de voluntate creditoris, tunc sicut tollitur actio principalis, ita & hypothecaria 17. in 4. fallen. 11
 decimas debitas sacerdotibus tenentur rustici deferre in horrea clericorum 161. in 14. limi. 106
 decretum ex falsa causa interpositum, est nullum 185. 117
 decretum non requirit plenam causæ cognitionem, in 3. limi. 118
 decretum licet sit interpositum ex falsa causa non potest imputari, postquam transit in rem iudicatum, in 7. limita. ibid.
 decretum interpositum sine causæ cognitione, non valet: sed annullatur 186. 118
 decretum in quibus casibus interponi debeat 187. 120
 decretum in quibus casibus annullatur 188. 123
 decretum non debet interponi die feriato in 4. casu, ibid.
decre-

Index.

- decretum interpositū per errorem, differentia inter iudicem ordinariū, annulatur in 5. casis. ibid. arbitrum & delegatum 58. 42*
decretum iudicis præsumitur inter dilatio peremptoria seu dilatoria positum ex iustis causis 129. ibi. non potest dari nisi semel 22. 134
decursionum prædia, & curialium dilatio quæ datur ad probandum, nō possunt vëdi sine interpositione dicitur esse peremptoria 200. ibi.
decreti iudicis 187. in 2. casu. 120. diminutio quæ est in re de qua dis-
defensio licita est pro iuritione rerū, sponitur tempore dispositionis, non adeo ut occidendo quis non teneatur 191. 127. facit cessare dispositionē 204. 135
defensio cuiuslibet est pmissa 192. ibi. diminutionis periculum vel dam-
deiciēs aliquid in via vel effundēs num, pertinet ad eum ad quem res tenetur ad panā dupli 193. 131. pertinet 203. ibid.
delegari potest cognitio de suspectis diocesani & non alienigenæ in be-
tutoribus 104. 77. neficijs per patronos sunt præsen-
delinquens in foro penitentiali, ra tandi 202. 134
tione delicti non sortitur forum dispensatio episcopi vel legati con-
378. in 1. limita. 305. tra concilium valet, quando fit de
delictū non præsumitur 194. 131. speciali mandato Papæ 148. in
depositarius non potest opponere ex 1. limitatio. ibid.
ceptionem non numeratæ pœcu- dispositio facta per verbum præsen-
niæ 260 in 5. limi. 189. tis temporis, non trahitur ad futu-
detinens rem sibi naturaliter debi- ra 205. 136
tam: est tutus in foro conscientie distributiones quotidianas quis, se
265. in 6. ampl. 194. non residet, habere nō potest 206
deterioratio seu diminutio superue & 134. in 6. limita. ibid.
niens in re de qua fuit depositum diuturnitas temporis seu taciturni-
non extinguit actionem, dispositio tas sola ad præscriptionem non
nem, seu obligationem 195. 131. sufficiens in non petendo debitum,
diçtio fructus, prolata ab homine nō inducit remissionem debiti seu
refertur ad fructus existentes in donationem 207. 137
fundo seu præcedentes, & intelli- doctor antiquior præfertur iunio-
gitur de fructibus integris dedu- ri 208. 138
ctione non facta 198. 133. doctores & aduocati nō debent tor-
dies termini an computetur in ter- queri, nec valet consuetudo in con-
mino 196. & 197. 132. trarium 190. in 3. & 4. amp. 124
difficultas non excusat debitorem doctoris auctoritas solū est probabi-
quantitatis à mora 199. 133. lis & non necessaria 66. 44
doctores possunt compellere domi-

Index.

- nos ad domos sibi locandas 213. dato quòd bona alicui restituen-
 in 4. amplia. da sint, in 2. limita. ibid.
 doctores possunt portare arma & dominus feudi est inter ipsosmet va-
 non debent scrutari à familia po- sallos 321. 245
 testatis 55. in 7. limita. 40 dominus si certa verba dixit famu-
 dolo facit qui petit quod alia resti- lo in aurem, & ille statim iuit &
 tuturus est 209. 138 occidit hominem, præsumeretur sa-
 dolus & fraus nemini debet patro- Et de mādato domini. 302. 225
 cinari. Et si interueniat in decreti dominus non potest exigere operas
 interpositione, annullatur decre- turpes à famulo 304. in 1. limita.
 tum 188. in 6. casu. 123 227.
 doli capax dicitur ille, qui est pro- dominus non potest præscribere sa-
 ximus pubertatis 259. in 1. limi- larium debitum famulo in foro
 tatio. 186 conscientie 306. in 6. limi. 228
 dominium rei legata, statim recta dominus si confiteatur se debere
 via transit in legatariū 210. 138 certam summam famulo, debet in
 dominii quibus modis acquiratur dex eum condemnare ratione sue
 nobis de iure naturali & civili. confessionis, etiam si alias fuisset
 210. ibid. absolutus in 9. limita. ibid.
 dominii in casibus in quibus tran- dominus potest compelli ad locan-
 sit sine traditione, transit etiam dam domum scholari 213. 142
 quasi dominium in 6. ampl. 139 dominus potest compelli ad traden-
 donum legati taciti seu quod ta- dum possessionem vacuam vasallo
 cite venit, aut in consequentia, non 214. 143
 transit ipso iure, sed traditione dominus non potest alienare vasal-
 aut constitutione haredis est opus, los inuitos 215. 144
 in 1. limita. 140 dominus pendente iudicio liberali
 dominium nisi ex vna causa contin- cum seruo, si eum fatigat coram
 gere non potest 211. 142 alio iudice, domino suo priuabi-
 dominium rerum dotalium soluto tur 152. in 6. limi. 101
 matrimonio illico transit in vxo- domus si est diruta ita, vt causet de
 rem, sine aliqua traditione vel no- formisatem in ciuitate, dominus
 ua apprehensione 212 ibid. potest compelli, vt eam reficiat
 dominium non transfertur ex dona- 152. in 11. limita. ibid.
 tione omnium bonorum, cum cen- domus mea etiam si per mille annos
 seatur contractus à iure prohibi- steterit iuxta domum tuam non
 tus 219. in 3. ampl. 151 edificata, probè potero eam edi-
 dominium habens, an possit testari, ficare 33. in 1. ampl. 19

Index.

- domos plures si quis habet, legando vsum vnius alicui, tunc hæres non potest obscurare domum vsumfructuariam in totum, in 3. limita. ibid.
- domus si habet lumen ex publico, vicinus ædificando non potest nocere talibus luminibus in 2. limitatio. 20
- donatio hodie est contractus nominatus 16. in 6. amplia. 12
- donatio facta à minori curatori, male. si minor esset diuisivus, & donatio esset modicæ quantitatis 31 in 2. limitis. 18
- donatio causa mortis si in ea apponatur pactum de non reuocando, facit donationem transire in contractus inter viuos 217. 146
- donatio causa mortis moriente donatario ante donationem, non transmittitur ad hæredes donatorij in 3. ampl. 147
- donatio causa mortis censetur, si in ea de morte mentio facta sit, 218. 147
- donatio omnium bonorum presentium & futurorum, non valet. 219. 148
- Et quid fuerit iuramento, in 2. ampliatio. ibid.
- donatio omnium bonorum est contra bonos mores, cum auferat liberam testandi facultatem. ibid.
- donatio inter virum et uxorem constante matrimonio, & donatio inter patrem & filium in potestate, equiparantur. ibid.
- donatio omnium bonorum facta ob causam præstandorum alimentorum donanti a donatario, non valet in 6. ampl. 152
- donatio omnium bonorum quæ fit ob causam dotis, valet favore matrimonij in 1. limit. ibid.
- donatio de re ecclesiæ facta, valet 220. 152
- donatio inter virum & uxorem regulariter prohibita est, in regulis 221. 153
- Etiam inter sponsos de presenti, vel si iudex eam confirmet ut valeat, in 1. & 2. ampl. 154
- donatio reciproca inter cõiuges valet, vel quando facta est de re modica, in 1. & 5. limitis. 154
- donatio inter virum & uxorem valet, quando maritus rem donatam dat in dotem filie amborum, uxore presente & consentiente in 6. limita. ibid.
- donatio inter virum & uxorem hodie de iure regio si elapso anno à tempore contracti matrimonij filios non habeant, valet, in fine limita. 155
- donatio ob causam in filium à patre factam debet in legitima computari 222. ibid.
- donatio facta à patre in filio potestate, regulariter non valet 223. 157
- donatio facta à principe non recognoscens superiorum in fauorem filij, in potestate, valet in 1. limitatio. ibid.

Index.

- donatio inter fratres in potestate, de consensu patris, valet statim, in 2. limita. ibid.*
donatio in qua pater remisit fructum filio quem habet in potestate de bonis aduentitijs filij, statim valet 223. in 3. limita. ibid.
donatio facta per patrem filio naturali tantum, valet, in 4. limitatio. ibid.
donatio facta per patrem filio pro legitima, vel in causa alimentorū, an valeat in 5. limi. ibid.
donatio facta per matrem filio in potestate, valet, in sexta limitatione. 158
donatio facta per patrem filio in potestate causa studij, vel cum iuramento, an valeat, in 6. limi. ibid.
donatio excedens quingentos solidos non valet, nisi fuerit insinuata 224. ibid.
Fallit in donatione facta pro dote, vel propter nuptias, item in donatione feudali in 1. 2. 3. & 4. limita. 159
donatio remuneratoria non est proprie donatio, sed potius quedam permutatio seu compensatio in 4. limi. 160
donatio iurata, an valeat sine insinuatione, in 5. limi. ibi.
donatio facta ecclesie vel alio pio loco, etiam si non sit insinuata, valet, in 6. limi. 161
donatio facta coram iudice, eo ipso videtur insinuata 224. in 8. limitatio. 162
donatio causa mortis, & donatio rei alienae, valet sine insinuatione in 12. & 16. limita. ibi.
donatio facta per criminofum post crimen commissum ante sententiam condemnatoriam, valet, 226 163.
Et quid si honorū administratio ob delictum esse interdicta vel facta post litem contestatam, in 3. & 6. limita. 164
donatio facta ecclesie vel pia causa calore iracundiae, valet, 292. in 2. limita. 212
donatio facta per patrem alicui ecclesie, si ecclesia postea donat filio spurio, an valeat 366. in 13. ampl. 293
donatio facta à clerico suae nurui, an valeat, late discutitur 366. in fine. 298
donationes factae à rege enormiter regnum ledente, potest successor eas reuocare 293. in fi. limi. 213
donationes plures factae diuersis temporibus quae simul congregatae excedunt summam quingentorum solidorum, an valeant sine insinuatione 224. in 18. limi. 162
donationes quare debeant insinuari, versi. rationes. 159
donans fundum alicui ut post eius mortem esset talis ecclesie, an donator in prauidicium ecclesie possit ipsi donatario remittere talem donationem 216. 145
donator potest reuocare grauenam in prauidicium tertij 216. ibid.

Index.

- dos de necessitate debetur ecclesie
vel pio loco sufficiens & perpetuo
& tradi debet in limine funda-
tionis vel acquisitionis iuris patro-
natus 225. 163
- dos succedit loco alimētorum 366.
in 5. limi. 295
- duo rei si sunt obligati, an possit ve-
nus eorum in solidum conueniri,
335. in 19. fallen. 255
- E
- E**brius si commisit delictum exi-
stens in ebrietate, an debeat pu-
niri 259. in 5. ampl. 184
- ecclesia patronata debet subuenire
dominis suis 91. in 4. fallen. 63
- ecclesia si habet feudum à principe
mediate siue immediate, & prin-
ceps incidit collectā vasallis suis,
an teneatur ecclesia ad collectam
soluendam 100. in 8. fallen. 71
- ecclesia cathedralis seu canonica-
lis non potest serui per substitu-
tum, maxime quando ecclesia pa-
teretur defectum in ministris 134
in 2. limi. 91
- ecclesia habet priuilegium ut pro
quocunque crimine ab ea quis ex-
trahi non possit 228. 164
- ecclesiarum priuilegia, vide in uer-
si. & circa. ibid.
- ecclesia fundata, constructa, & do-
zata, post foundationem, constru-
ctionem, seu etiam post consecra-
tionem, non potest in ea acquiri
ius patronatus 229. 165
- ecclesia ratione partis hereditatis
quam habet cum socio, potest uen-
dere totam hereditatem 375. in
2. ampl. ibi.
- edere non cogitur inuitus rationes
uel instrumenta actor, sed tertius
apud quem reperiuntur 230. ibi.
- editum iuris patronatus est prohibi-
torium, ut omnes ex fundatione,
dotatione, & cōstructione acquire-
re possint ius patronatus qui non
sunt à iure prohibiti 231. ibid.
- editum de presentando dicitur per-
missum, ut quilibet admitti possit,
dūmodo in ecclesia uel locis pijs
sit clericus 232. ibid.
- edificare potest quis aut rescicere
fortalicia, uel castra, seu ciuitates
in suo 32. 18
- Fallit in limitibus imperij: uel quā-
do edificia praberent materiam
seditionis & scandali, in 2. & 3.
limita. 19
- edificari non potest locus ad hoc,
ut habeat iurisdictionem, uel ius
ciuitatis seu municipij, sine licen-
tia regis, in 4. limi. ibid.
- edificare aut rescicere castella, ho-
die de iure regio nemo potest sine
principis licentia, in septima li-
mita. ibid.
- edificare & eleuare potest quis
usq; ad cælū domum suā 33. 19
- Etiā si lūmina uicini in totum ob-
scurentur. ibid.
- edificare non potest eleuando do-
mum quando edificat animo na-
cendi uicino, & sibi non prodest,
in 7. fallen. 20
- edificans super re communi ipseus
laba-

Index.

laborātis, & eius cuius liminibus officis, non potest obscurare lumina alterius domus quae est propria dicti sui consocij, in 4 fallen. ibidem.	nere potest 237.	167
effundens aliquid in via, quando teneatur 193.	empcionis & uenditionis appellatione continetur omnis contractus per quem dominium transfertur 239.	170
electio sola non tribuit ius electo 254.	empstor fundi non tenetur stare colono 240.	ibid.
fallit electione Romani Pontificis, & Abbatis, & Rectoris facta ab scholaribus in 6. 7. 8. limita. idid.	fallit si rem habes conductam ad longum tempus, vel habes plenum ius in re, aut quando omnia bona locantis sunt obligata et hypothecata pro obseruatione contractus, in 2. 6. 7. limi.	171
electus per principem statim administrare potest, in 1. limi. ibid.	empstor rei fiscalis tenetur stare colono. in 8. limi.	173
electio debitoris est, in alternatiuis 235. ibid.	empstor licet non teneatur stare colono, tamen venditor tenetur conductori ad interesse in 10. lim. ibi.	
eligere habentes, debent idoniam eligere 236.	empstor in causa euictionis tenetur denunciare venditori, ut liti assistat, ad hoc ut de euictione teneatur 241.	174
eligens semel non potest amplius eligere 233.	empstor regulariter agit de euictione contra uenditionem re euicta 242.	ibi.
emens a fisco rem alienam ut fisci, statim est securus 238.	empstori non sufficit denunciare re ditori licet fuisse motam, nisi ostendat libellum in forma publica 243.	ibi.
emens re a principe, si cadat a possessione, & princeps concedit rem illam alteri, si secundus empstor conueniatur a primo, non habet beneficium l. bene a Zenone, in 12 limita.	empstor qui percipit fructus rei emptae tenetur ad usuras pretij non soluti 244.	175
emens fundum ecclesiae, tenetur stare colono 240. in 9. limi.	episcopalis dignitas instituta & ordinata fuit de iure diuino 72. in 1. limita.	52
emphyteuta non potest alienare emphyteusim sine consensu domini 40. in 10. ampl.	episcopatus vacat ipso iure per ademptionem secundi 71. in secunda ampliatio.	50
emphyteuta emphyteusis finita non perdit seruitutes acquisitas, nec impensas, & meliorationes, sed eas seu earum aestimationem reti-		episco-

Index .

- episcopi successerunt in locum Apostolorum* 72. in 1. fall. 52
episcopi possunt in ecclesiis in quibus habent ius patronatus, in sua vel in aliena diocesi præsentare quem velint 202. in secunda limitatione. 134
episcopus an possit dispensare, quod quis possit habere duo beneficia simplici 71. in quinta amplia. 50
episcopus non potest exigere charitativum subsidium à subditis pro expeditione bullarum suæ promotionis. 89. 61
episcopus ex iusta causa potest dispensare cū curatis ut deseruiant per substitutum, in 1. limita 71
episcopus in quibus casibus possit dispensare cum clerico de non residendo in suo beneficio in prima limita. ibi.
episcopus potest donare benemeritis de bonis ecclesiæ 220. in prima limita. 152
episcopus potest dare de bonis ecclesiæ consanguineis pauperibus, in quarta limita. 153
episcopus & spiritualis dignitas non potest confirmari ante consecrationem 234. in 4. limita. 166
episcopus in sua synodo potest facere statuta 245. 175
episcopus potest dispensare contra statuta synodalia 246. 176
episcopus in quibus casibus dispensare potest 247. ibi.
episcopus non potest dispensare contra concilium 248. 177
episcopus vel legatus an possint dispensare contra concilium quando adesset magna causa, scilicet utilitatis vel necessitatis 247. in secunda limita.
episcopus non potest facere statuta in præiudicium aliorum inferiorum 249. 178
episcopus non potest facere statuta contra ius canonicum 250. ibi.
episcopus statuendo potest adiuvare ius commune, scilicet opponendo penam ubi ius non imponit, vel aggravando penam a iure impostam 251. 179
episcopus excommunicans aliquem in statutis suis, si absolutionem sibi non reservavit, alter quam ipse vel inferior absolovere potest 252. ibi.
episcopus non potest opponere generale interdictum in sua diocesi contra subditos suos denegantes ei charitativum subsidium. 353. 180
episcopus non potest disponere de ecclesiis patronatis, & earum bonis aliter quam si habeat status ipsarum ecclesiarum sine consensu patroni 254. ibi.
eripiens seu eximens clericum a manibus familiæ iudicis secularis, an debeat puniri 281. in secunda limitatio. 206
error iuris non inducit bonam fidem, sed potius malam in usurpatione vel præscriptione 255. 181
error in nomine proprio non vitiosus si de

Index.

- fi de corpore constat* 256. *ibid.* exceptio dilatoria non potest oppo-
error impedit prorogationem iudi- ni post litem contestatam 263. *ibi.*
cis 257. *ibid.* exceptio falsi procuratoris semper
atas ubi est fundamentum inten- opponi potest 264. *ibid.*
tionis alicuius, siue sit actor siue exceptio ex pacto nudo de iure ciui-
reus, debet eam probare 258. *ibi.* li oritur 265. 193
atas seu fragilitas atatis, seu im- exceptio taciti pacti de non peten-
prudencia, excusat in pœnalibus do, inducitur ex receptione partis
 559. 182 debiti, facta ab uno ex pluribus
atatum differentie, in 2. amplia. insoludum obligatis 266. 194
uerſi. & circa. *ibid.* exceptio inuentarij non confecti im-
exceptio non numerate pecunie po- pedis litem contestari 267. *ibi.*
teſt opponi intra biennium, etiam exceptio omiſſa in prima instantia,
ſi debitum cõſiteatur in instrumen- potest opponi in causa appellatio-
to publico 260. 187 nis 306. in 10. limi. 228
Et an poſſit opponi ab eo qui eam exceptio excuſionis non potest op-
renunciavit, in 4. amplia. *ibid.* poni in causa appellationis 335.
exceptio non numerate pecunie cõ- in 21. fallen. 257
petit in parte non recepta, & non exceptio dilatoria si non fuit appo-
ſolum in pecunia ſtrictè accepta, ſita in causa principali non potest
ut eſt in nummis, uerum in omni poſtea apponi in causa appellatio-
re 160. in 5. & 6. ampliatio- nis 48. in 3. limi. 37
ne. 188
exceptio licet non poſſit opponi con- excommunicatus non potest eſſe in
tra instrumentum Guarentigium iudicio principaliter ad agendum
niſi ſolutionis & ſimulationis & 268. 195
aliorum de quibus in l. 4. titu. lib. excommunicatus non potest eſſe ar-
3. ordi. adhuc tamen potest opponi biter 269. *ibi.*
exceptio non numerate pecunie, excommunicatus potest intra an-
in 7. amplia. *ibi.* num pœnitere, poſt annum uero
exceptio non numerate pecunie nõ priuatur omni commodo, in 3. li-
cõmpetit poſt biennium 261. 189 mitatio. 196
Fallit in clericis, & de a quitate ca- excommunicatus non potest pete-
nonica, in limi. t. *ibi.* re reſtitutionem in integrum 270
exceptio peremptoria non potest op- *ibidem.*
poni contra exequutorem poſt ſen- excommunicatus non potest petere
tentiam que tranſiuit in rem in- reſtitutionem in integrum, quan-
dicatam 262. 191 *mae* 27. in 1. limi. 11

Index.

- excommunicatus an possit facere testamentum late* 272. 198
Et an si percussit Cardinalem, aut auxilium uel consilium dedit, in 2. limita. 199
excommunicatus est percussus clericum primæ tonsuræ 99. in 2. amplia. 67
excommunicatus qui extiterit in excommunicatione per annum potest priuari beneficio 153. in 4. amplia. 102
excommunicatio probatur per factam 299. in 15. fallen. 222
excommunicari debent non uenientes ad synodum episcopi 271. 192.
excommunicatio lata post appellationem à futuro grauamine, uel censura, est ipso iure nulla 42. in 8. limita. 29
excommunicationis sententia dicitur continere irreparabile grauamen 52. in 2. limita. 37
executio corporalis pendente appellatione, de iure regio fieri potest in 2. limi. 39
executio siue fiat in actione personali siue in reali, debet eam precedere citatio 94. 64
executio hodie de iure regio: sine citatione, in fina. libri. 65
executio sententiæ non debet fieri durante tempore dato ad appellandum 273. 199
executio quando fit super re, super qua cognitio præcessit, & sententia est lata, non impeditur à tertio se opponente 274. *ibi.*
executio contra omnes, & in omnibus rebus regulariter potest fieri, 275. 200
An possit fieri in lecto, uestibus & alijs similibus, uel in bobus aratoris, & instrumentis ad agriculturam deputatis, in prima & secunda limita. *ibid.*
executio non potest fieri in stipendijs militum, nec in libris scholarium in 4. & 5. limita. 200
executio non potest fieri contra tertium non nominatum in iudicio, nec in peculio profectio filij, pro delicto patris, nec in bonis tutoris quando fuit condemnatus tutoris nomine, in 6. 7. 8. limita. *ibi.*
nec in bonis singulorum ciuium pro vniuersitatis, in 9. limitatio. 201.
executio an possit fieri in bonis monasterij pro debito monachi, uel in fructibus præbendæ beneficij ecclesiastici, pro condemnatione clerici, in 10. & 12. limi. *ib.*
executio non potest fieri in bonis mariti pro debito uxoris, in 14. fallen. 202
executio potest fieri contra fideiussorẽ, pendente lite contra reũ 276. *ib.*
executio potest fieri in heredẽ mortuo testatore 277. *ibi.*
executio potest fieri contra fiscum, & fisci successorem, & non solum ad petitionẽ creditoris, uerũ etiã ad petitionem heredis ipsius creditoris, in 4. & 5. ampl. 203

Index.

- executio non potest fieri in heredem intra tempus conficiendi inuentarium, nec contra singularem successorem, nec contra tertium possessorem, nec in heredem conventionalem in 1.2.5. & 6. lim.* 204
executor testamenti non potest eligere filium spurium testatoris, quando per testatorem suis relictum aliquid distribui inter pauperes, & coniunctos 306. in 6. ampl. 292
executor testamenti potest sibi legata in testamento soluere 13. in 3. limita. 14
executor quando quis possit ab eo appellari late 41. 28
exhereditatio debet esse pura, & si sit sub conditione, nihil valet. 278. 205
exhereditatio facta calore iracundiae, non valet 292. in 4. ampl. 164
exemplum non facit plenam fidem 280. *ibid.*
eximens aliquem de manibus familiariae condemnatum, uel in carcere existentem, debet puniri poena captiuis 281. 206
existens in quasi possessione praesentandi semper habet ius praesentandi in habitu: in actu vero non, nisi ecclesia vel beneficium vacet 279. 205
existentes in quasi possessione iuris patronatus seu praesentandi, valide praesentant, & eorum praesentatio est admittenda 182. 206
existens in quasi possessione praesentandi, non solum potest per seipsum praesentare, sed etiam per alia legitima media sine ipsius praesentia, nu. 283. 207
expensae quae fiunt à patre in nuptiis, aut in consequendis honoribus filiorum, non computantur in legitima 222. in 2. limi. 156
expensarum condemnatio in quibus casibus fiat ante litem contestationem, nu. 284. 207
expensae funerum, vide 397. 324
expressio eius qui tacite inest per modum dispositionis, nihil operatur, nu. 285. *ibid.*
extrahi de domo inuitus quis non debet 288. 209
extensio etiam à maiori parte non est licita 286. 207
extensio non fit in parialibus ob identitatem rationis 287. 208

F

Faber potest compelli ne mallet prope scholas publicas 289. 206
facies hominis non debet signari. 290. 209
faciei appellatione quid veniat? ibidem.
facta simplicia postquam sunt deducta in obligationem, sunt individua, obligatione, solutione, & petitione 291. 210
factum vel dictum calore iracundiae, non obligat 292. *ibid.*
factum à principe laico non potest per eius successorem irritari 293. 213
factum à maiori parte creditorum praesudicat alijs 294. 214
factum

Index .

<i>potest, alias nō auditur</i> 306. 227	315.	241
<i>fallit multipliciter, ut ibi.</i>	<i>feudi dominus est index inter ipsos</i>	
<i>famulus si aufugit, eo ipso res amissas pro dominum præsumeretur subtraxisse</i> 307.	229	245
<i>Et propter fugam habetur pro cōfesso</i> 389. in 3. limi.	<i>feudi noui inuestitura ad hoc ut probeatur, necessarium est quod adhibeantur paves curie</i> 326.	247
<i>fauor publicus ubi versatur, fama facit plenam fidem</i> 299. in 2. limita.	221	243
<i>famina quæ intrat monasterium, an amittat feudum</i> 103. in quarta limita.	76	245
<i>famina proxima est pubertati, si nonnum annum cum dimidio compleuerit</i> 259 in 3. limita.	186	246
<i>famine regulariter deterioris conditionis sunt, quam viri</i> 308. 229		
<i>Et quibus casibus sine melioris vel æqualis conditionis, quam masculi.</i>	ibi.	
<i>famina nō succedit in fundum</i> 309		
<i>Fallit multipliciter, ut ibi.</i>		
<i>famina potest esse testis in causa civilis</i> 313.	238	
<i>famina bene succedit in emphyteu.</i>	ibi.	
<i>famina regulariter non computantur in numero eorū qui possunt inducere consuetudinem</i> 310. 232		
<i>famina non potest esse procuratrix</i> 311.	233	
<i>famina pro debito civilis non potest capi, neque carcerari</i> 312.	235	
<i>famina in testamentis testis esse non potest</i> 314.	240	
<i>famina de iure canonico in causa criminali testis esse non potest.</i>		
	<i>feudi dignitatum, sunt indiuidue</i>	316.
	<i>feuda inferiora quæ non habent dignitatem annexam, diuidi possunt</i>	322.
	<i>feudi contentio ubi est inter dominum & vasallū, paves curie sunt iudices</i> 324.	246
	<i>feudi alienatio non valet sine consensu domini</i> 40.	24
	<i>feudalis res an possit compromitti.</i>	36. in 4. limi.
	<i>feudatarius nō potest dare feudum in emphyteusi perpetua, nec in ea constitui usufructum, nec locare ad longum tempus sine consensu domini</i> 40. in 9. & 12. amplia.	25
	<i>fallit in causa iudicati, uel quando alienatur in augmentum, & utilitatem feudi in</i> 68. limi.	
	<i>feudum non potest pignoriari nec hypothecari sine cōsensu domini</i> 40. in 3. amplia & 320.	245
	<i>feudum pro anima vasallus relinquere non potest</i> 40. in 6. amplia. & 327.	247
	<i>feudum neque generaliter, neque specialiter, neque tacite neque expresse alienari potest</i> 317.	243
	<i>feudum in quibus casibus amittitur</i> 318.	244
		feu-

Index.

- feudū cōcessum alicui ad vi fruendum, finitur morte feudatarij.* 319. *ibi.*
feudum antiquum si renouatur vassallo, non desinit esse antiquum. 323. 245
feudum negans, rem feudale perdit 325. 246
In feudibus ascendentes non succedunt descendentibus 62. 43
In feudum clericus non succedit. 103. 75
In feudum collaterales vsque ad septimum gradum succedunt. 106. 77
In feudum comes non praesumitur habere commitatum sub dominio regis, sed iure proprio 107. *ibi.*
feudo priuatur filius propter delictum patris 346. 265
In feudali materia appellatione heredis comprehenditur filius, et non extraneus 359. 286
In feudum non succedit filius legitimatus 360. *ibid.*
Item nec adoptiuus 361. 287
feudum hereditarium non potest retinere filius repudiata hereditate 362. *ibi.*
In bonis feudibus filio viuente pater habet vsufructū 363. *ibi.*
In feudis nouis frater non succedit fratri, sed eo sine sobole mortuo feudum ad Dominum reuertitur 385. 314
fides non est seruanda inter contrahentes, quando alter eorum efficitur bannitus 16. in 1. limita. 10
Fides rumpi potest ex noua causa, in 2. limita. *ibi.*
fides data hosti per priuatum, non est seruanda: secus si data sit per capitaneos, & duces belli. in limita. 4. *ibi.*
fideicommissi conditionalis renuntiatio ipsum non tollit 338. 260
fideicommissum ex futuro euentu pendens, potest per pactum remitti 339. *ibi.*
fideicommissum vniuersale non potest relinqui fratribus Minoribus 381. in 1. amplia. 308
fideiussor liberatur liberato principali 178. in 4. limita. 115
fideiussor eodem modo tutus est si reus ratione obligationis non natus, vel natus inefficaciter 260. in 8. amplia. 188
fideiussor non possidens immobilia, potest recusari tanquam non idoneus 328. 247
fideiussor negans se fideiussisse, si cōiuratur de mendacio, sibi praesumit iudicat 329. & 335. in 14. fall. 247
fideiussori minoris non prodest restitutio minori concessa 330. 248
fallit, quando habiturus esset regressum cōtra minorem principale, vel quando stipulatur, et fideiubet pro re minoris, in 4. & 6. limita. 249
fideiussor minori si succedit minori principali, tunc ex persona defuncti potest petere restitutionem integram in 5. limi. *ibi.*
e fide-

Index.

- fideiussor de iudicio fisci habet beneficium excusationis* 331. 249
Fallit in causis criminalibus, in 3. limita. ibid.
fideiussor non potest obligari nisi verbis: & sic requiritur stipulatio 332. 250
fideiussor de iudicio fisci tenetur successive usque ad sententiam. 333. ibid.
fideiussor regulariter ante principalem conueniri non potest 335. 251.
Quod procedit in fideiussore indentitatis, vel de iudicato soluendo, in 2. & 3. ampl. ibid.
Fallit quando principalis cessit bonis, vel quoadcunq; intercedit animo nouandi, aut si renuntiauit beneficio excusationis, in 1. 5. et 6. limitatio. quod tamen intellige ut ibi. 252
fideiussor in quibus casibus non obstante renuntiatione beneficij excusationis, potest postea id opponere in 6. limita. versi. est tamen notandum. 253
fideiussor fisci non habet beneficium excusationis, in 7. limita. ibid.
Nec quando persona principalis potest se defendere aliqua exceptione notoria: ut quia est clericus, in 8. fallen. ibi.
Nec quando bona principalis essent apud fideiussorem, in 11. li. 254
Nec quando omnia bona principalis sunt publicata, in 25. limi. ibi.
Nec quandocunque notorium est principalem debitorem non esse soluendo, in 17. fall. quod tamen intellige ut ibi. ibid.
fideiussor qui fideiussit cum iuramento, an habeat beneficium excusationis, late tractatur in 20. limita. 256
fideiussor quando succedit principali tanquam heres, tenetur tanquam principalis in fina. limi. 257
fideiussor non potest agere contra principalem debitorem, ut eum liberet antequam soluat 336. ibi.
fideiussor soluens pro reo, habet contra eum mandati actionem. 337
Etiamsi sponte solueris. ibi.
Et etiam ad recuperandum damna, & interesse, in 2. ampl. 258
Sufficit confessio creditoris, dicens sibi satisfactum esse a fideiussore in 4. ampli a. ibid.
fideiussor de iudicato soluendo, postquam executio facta est contra eum, & soluit pro principali, ipse est uix executinam habet contra principalem, in 5. amp. 259
fideiussor potest soluere de bonis, et substantijs ipsius rei pro quo fideiussit in 6. ampl. 166
fideiussor quando non habeat mandati actionem, in limitationib. ibi.
fideiussor soluens ante diem, non potest agere contra principalem, nisi adueniente die 317. in 3. limita. ibidem.
fideiussores habent beneficium diuini Adriani 334. 251
fideiussores citari debent in excusatione

Index.

- sione quæ fit contra principalem, ut deueniatur contra eos* 335. in 1. ampl. *ibid.*
fideiussores de iure canonico, an habeant beneficium excusationis 335 in 3. limi. 252
filiatio ex sola nominatione non probatur in extraneis 341. 260
filiatio non probatur ex sola nominatione parentum, nisi alia adminicula concurrant 342. 261
filiatio probatur ex solo tractu de aliquo tanquam de filio etiam si non nominetur 343. 261
filia per statutum paterna successione exclusa, non retinet iura suarum 340. 260
filia quæ petit se mitti in possessionem beneficio l. fi. C. de edicto diui Adriani, mitti debet etiam si res sit feudalis 309. in 8. limitatio. 232
filia clam contrahens, potest à patre exheredari 373. 303
filius primogenitus Regis, dicitur rex in visa patris 55. in 10. limitatio. 40
filius bastardus legitimatus, an gaudeat nobilitate parentum 69. *ver. hanc regulam.* 49
filij non presumuntur scire contenta in testamento patris 125. in 5. limita. 85
filij nati ex matrimonio contracto inter consanguineos, altero eorum ignorante, an sint legitimi 150. in 2. limita. *vers. circa quam limita.* 98
filius an possit se defendere contra patrem 192. in 3. limi. *ibid.*
filius an teneatur computare in legitima quod pater soluit pro eius condemnatione 222. in 4. limi. 156
filius non tenetur conferre cum alijs fratribus donationem simplicem sibi factam à patre, in 6. limi. *ibi.*
filius naturalis non est in potestate patris, in 4. limi. *ibid.*
filius natus in domo patris presumitur esse mariti 344. 261
Fallit quodcumque maritus esset tanto tempore absens ut verisimiliter potuisset credi attentata natura, filium ex alio genitum, in 3. limita. 264
filius an teneatur credere matri dicenti se non esse filium legitimum, in 4. amplia. 262
filius an post completam prescriptionem debeat facere conscientiam de successione in bonis, si probetur vel sibi constet non esse legitime conceptum, vers. sed est dubium. 263
filius regulariter puniri non debet pro delicto patris 345. 264
Fallit, in crimine læsæ maiestatis, & in crimine hæresis, in 1. 2. limitatio. *ibid.*
filij primipilarij conueniri possunt pro debito paterno, etiam si heredes patris non extiterint, in 6. fal-len. *ibid.*
Item de iure canonico, & stante statuto, in 7. 14. fal. *ibid.*
filij presbyterorum promoueri non

Index.

- possunt ad sacros ordines, in 13. 265
 fallen. 265
 filius priuatur iure patronatus pro
 pter delictū patris, in 16. lim. ib.
 filius priuatur feudo propter deli-
 ctum patris 346. ibi.
 filius vsque ad triennium re inte-
 gra potest renocare abstentionem seu
 repudiationem paternæ heredita-
 tis per ipsum factam 347. 266
 filius naturalis efficitur legitimus
 appellatione parentis, si interuenit
 instrumentum publicum, vel scri-
 ptura manu propria scripta, ha-
 bens subscriptionem trium testium
 fide dignorum 348. 267
 filius qualitercunque consentiat in
 testamento patris, siue tacite, siue
 expresse, excluditur à querela
 349. ibi.
 filius potest agere ad supplemen-
 tum, licet approbauerit iudicium
 patris in 4. limi. 268
 filius in quibus casibus dicitur ap-
 probare iudiciū patris, post quar-
 tam limita. ibi.
 filius naturalis legitimitur per sub-
 sequens matrimonium 350. ibi.
 Et comprehenduntur in instrumen-
 to faciente mentionem de legiti-
 mis, in 2. ampl. ibi.
 Et succedunt in feudis, & in em-
 phiteusi ecclesiastica, in 6. & 7.
 ampl. 269
 Et excludit substitutum in 8. am-
 plia. 270
 filius legitimitur per subsequens
 matrimonium, etiam si matrimo-
 nium sit putatiuum, vel si matrimo-
 nium sit intermedium, in 9. & 10
 ampl. ibid.
 filij legitimati per subsequens ma-
 trimonium excludunt feminas ex-
 clusas à statuto, & eis facienda
 est prouiso de alimentis, siue agas,
 siue agatur contra eum super suc-
 cessione bonorum patris, & rum-
 punt testamentum patris in 5. 17.
 20. ampl. 272
 filij nati ex ancilla, legitimitur
 per subsequens matrimonium, in
 18. ampl. ibid.
 filij ad hoc ut legitimitur suffi-
 cis parentes posse contrahere tam
 tempore conceptionis quam nati-
 uitatis, in 19. ampl. ibid.
 filij quando per subsequens matri-
 monium non legitimitur, vide
 13. casus in limitationibus. 279
 filius non potest vocare patrem in
 ius sine uenia 351. 280
 Amplia, et limita multipliciter. ib.
 filius in potestate non potest conue-
 nire patrem, etiam cum uenia, nec
 etiam intentare actionem crimi-
 nalem, in 1. 3. limi. 281
 filij naturales faciunt deficere con-
 ditionem fideicommissi 352. 282
 filius familias quamuis habeat libe-
 ram administrationem, non potest
 donare 353. 282
 filius institutus in primo gradu in
 totum vel in partem, licet sit præ-
 teritus in secundo, testamentum
 non rumpit 354. ibi.
 filius legitimatus in uita patris au-
 fert ibid.

Index.

- fers hereditatem venientibus ab intestato* 355. ibi.
filius in vita patris non debetur legitima 356. ibi.
filio propter delictum detento in carceribus, an possit cogi pater ut assignet legitimam pro eo redimendo, in 5. limita. 284
filio spurio in supplementum probationis non desertur iuramentum. 358. 285
filio intestato, ac sine liberis, & fratribus defuncto succedunt parentes 364. 288
filio durante lito faciendæ est provisio de alimentis 365. ibi.
Amplia multipliciter. ibid.
Fallit si non esset in possessione filiationis, nec habitus pro filio, vel si est dives, & potest se aliunde alere, in 1. 2. limi. 289
Item si est ingratus, vel alias constat, saltem summarie, eum esse hereditate vel bonis priuatum, in 3. fallen. ibi.
filiorum appellatione in materia alimentorum non veniunt adoptiui in 5. limi. 290
filius spurius de iure civili nec inter vivos, nec in ultima voluntate potest aliquid capere de bonis parentis 366. ibi.
Amplia, & limita multipliciter. ib.
filius incestuosus quis sit: & an succedat parentibus, in 9. ampliatio ne. 293
filius spurius an possit substitui per patrem 12. amp. ibi:
filius contra patrem in integram restitui non potest 357. 285
filius comprehenditur appellatione hæredis in feudis 359. 286
filius naturalis legitimatus non succedit in feudo 360. ibid.
filius adoptivus non succedit in feudo 361. 287
filius repudiata hereditate non potest retinere feudum hereditarium 362. ibi.
filius spurius de iure canonico debet habere alimēta à patre 367. 298
Amplia, et limita multipliciter. ib.
filius priuatur alimentis ex omnibus causis quibus priuatur successione, in 5. limi. 300
filius non potest insitui à patre sub conditione casuali vel mixta nisi sub contraria exheredetur, alioquin testamētū est nullū 368. ib.
filius familias non tenetur de tuo 369. ibi.
Fallit quando recepit illud ab altero fratre qui erat in potestate, in 1. limita. & in foro conscientie, in 2. limi. 301
filio studerui mutuum factum potest à patre repeti. 370. ibi.
filij et nepotes decurionum, non possunt torqueri 190. in 1. amp. 124
filius scholaris, non tenetur liberos à patre sibi datos post eius mortem conferre 371. 302
filius potest compellere patrem ut sibi ministret sumptus & expensas in studio 372. 303

Index.

- filius an possit cedere patri scholastico debitorum* 87. *in septima ampliatione.* 59
- filius adoptiuus non suus sui, nec inter suos computatur, in secunda limitatione.* 60
- filius qui habet patrem furiosum vel mente captum, quomodo possit contrahere, in 187. in octauo casu.* 121
- fisci priuilegia vide in regula* 374
- 303
- fiscus ratione partis hereditatis quam habet cum socio, potest vendere totam hereditatem* 375. *ibi.*
- Emptor liberatur soluendo totum pretium fisco, in 6. amplia. ibi.*
- fiscus ratione ususfructus non potest vendere proprietatem rei, in prima limita.* 304
- fiscus ad hoc ut possit vendere rem communem, debet prius interpellare socium an velit emere partem suam, in 2. limita. ibi.*
- fiscus quando vendit rem male fide, an habeat locum l. bene a Zenone. C. de quadrienn. prescripti.* 238. 167
- fiscus vendens pignus, non tenetur de eiectione* 169. *in 1. ampliatione.* 109
- fiscus quando acquirat bona contrahentium incestas nuptias* 150. *in prima limitatione.* 98
- fisco excluso succedunt coniuges agnatis & cognatis deficientibus.* 37. 23
- forma rei peremptæ, si aliquid ex materia remaneat, potest durare circa illud quod remanet prior dispositio, ac ius, actio, & obligatio.* 376. 304
- fornicatio notoria, & scandalosa, & continua, in clerico digna est depositione* 101. *in 4. limitatio.* 75
- forum sue originis mutat mulier nubendo viro alterius fori* 377. 235.
- forum sortitur quis ratione delicti* 378. 304
- Et etiam ratione mandati in 3. amplia.* 305
- Amplia, & limita.*
- fori incompetencia semper allegari potest* 379. 307
- fortuiti casus non continentur appellatione periculi* 380. *ibi.*
- Et quid sint fortuiti casus. ibi.*
- frater simul post mortem patris cum fratribus habitans, si emerit aliquem fundum, quando pertineat ad ipsum solum, & presumatur inter eos societas contracta.* 3. 1
- fratres habens fundum pro indiuiduo si vult quod seminetur, & alter quod pars sua non seminetur, si facit totum seminari, non tenetur alteri respondere de fructibus etiam pro parte ipsius retantis.* 295. *in 1. limita.* 214
- frater spurius natus ex eadem matre, succedit fratri spurio* 366. *in 10. limita.* 290
- fratres minores sunt incapaces bonorum* 381. 308

Index.

- Es ideo non potest relinqui locus in quo construere possint novam ecclesiam in 1. ampl. 2.* ib.
Neque succedunt parentibus, nec possunt habere beneficia 3. & 4. ampl. ib.
fratres minores, an possit esse executores testamentorum, late prosequitur, in 6. ampl. 309
Non possunt acquirere annos reditus, in 7. ampl. ib.
Es sunt incapaces honorum, etiam respectu aestimationis, ut bona non possunt vendere & capere aestimationem eorum, in 8. limitatione. ibidem.
fratribus minoribus potest aliquid relinqui pro alimentis, et recipere & retinere hereditates nomine Romanae ecclesiae, ac recipere aliquid per viam elemosinae ab ingredientibus eorum religionem, in 3. & 4. limi. 311
fratres tertij ordinis Sancti Francisci an succedant in feudis 103. in fine. 77
Et an sint immunes à collectis seu tributis 100. fal. 18. 73
frater pro fratre testificari potest 382. 311
frater pro fratre non potest esse testis in criminalibus 383. ibi.
Nec in causa iniuriarum, aut in causa civili omnium bonorum vel maioris parit: & que sit ratio, in 1. & 2. ampl. ibid.
frater in causa matrimoniali, non potest esse testis pro fratre pro illa parte quae stat pro matrimonio, nisi inter illam partem et aliam disparitas in diuitijs sit, honore, vel nobilitate, in 1. limi. 312
Facit multipliciter. ib.
frater quando admittitur pro fratre, non est omnino integer testis, nec facit tantam fidem sicut alius, in fine. 313
frater contra fratrem non cogitur testificari 384. 314
Fallit multipliciter. ib.
frater in feudis novis non succedit fratri: sed vasallo sine sobole mortuo, feudum ad dominum revertitur 385. ib.
fratri non censetur hereditas quasi debita: sicut hereditas patris 365 in 8. limita. 290
fructus percepti per creditorem ex pignore computantur in sortem. 388. 315
fructus beneficiorum percipiunt scholares dum sunt in studio, ac si residerent 386. ib.
fructus restitui debent deductis expensis 387. ib.
fructus percepti virtute inutilis decreti, debent in sortem computari 186. in 2. ampl. 119
fructus beneficij curati non possunt percipi. si beneficiatus non resideat & an valeat consuetudo in contrarium 134. in 1. limi. 91
fuga an possit probari per iuramentum creditoris 175. in 3. ampl. 111
fuga non probat delictum 389. 315
fuga purgatur iuramento ipsius si

Index.

- fugientis, dicentis ob aliquam fugis
se causam, in 2. ampliatio. 316
- fuga effractis carceribus probat de
lictum in 2. limita. & 392. 319
- fuga vna cum fama publica pro-
bat delictum. ibi.
- Et in casibus in quibus sola suspi-
cio sufficit ad probationem crimi-
nis, in 4. & 6. limita. 317
- fuga in mercatoribus seu cambijs
probat delictum, & habentur pro
confessis, & possunt torqueri vt
indigent pecunijs sibi datas vel
depositas in 8. limita. ibi.
- fuga in criminalibus facit indicium
ad torturam 390. 317
- Fallit quando aufugit propter se-
nitiam iudicis, vel ante accusatio-
nem vel inquisitionem cōtra eum
factam in 6. & 7. limit. ibi.
- fuga post accusationem non facit in-
dicium ad torturam 391. 318
- Fallit quando alia indicia seu suspi-
ciones laborant contra fugientem,
vel quando delictum erat capita-
le, in 1. & 2. limi. 319
- fuga ex carceribus facit fugientem
haberi pro confessio. 392. 319
- fuga illius qui prius reputabatur
bonæ vitæ & famæ, non facit
indicium ad torturam 390. in 1.
limit. 317
- fugiens à familia potestatis si cita-
tus venit ad potestatem, per talem
comparitionem purgatur fuga, in
4. limi. ibi.
- fugiens ex aliqua camera vel ex pa-
latio potestatis vbi detinebatur
sub custodibus, facit eum haberi
pro confessio. 392. in 4. ampl. 320
- fugiens de carcere aperto, non ha-
betur pro confessio. 392. in 1. limi-
ta. & 393. in 1. limita. 321
- fugiens fractis carceribus punitur
pœna capitis 393. 321
- fugiens de carcere animo reuerten-
di, si deinde sponte reuersus sit nõ
habetur pro confessio 392. in 2. li-
mitatio. 393. in 2. limi. 320
- fugiens de carcere de licentia cu-
stodis non punitur, sed ipse custos
393. in 5. fallen. 322
- fugiens de carcere timore ignis aut
aquæ, etiam si fregit carcerem, nõ
debet puniri, in 7. fallen. ibi.
- fundare. & construere ecclesiam
pro iure patronatus acquirẽdo, nõ
sufficit, sed requiritur eius perfe-
ctio 394. 323
- fundi parte apprehensa 395. ibi.
- fundi parte apprehensa censetur io-
tius fundi possessio apprehensa.
395. ibi.
- fundus datus in dotem filiæ spurie
vel pro alimẽtis, post eius mortem
[revertitur ad patrem vel ad hæ-
redes eius 396. ibi.
- fundus cui debetur seruitus aque
ductus, si augeatur, non ex eo au-
getur ipsa seruitus 184. 116
- funeraria actio in multis priuile-
giata est 397. 324
- Et quod requiritur vt cõpetat. ibi.
- funeraria actio an detur contra
successoris in beneficijs, in 8. requi-
silio. vers. an autem. ibi.

Index.

funeratoria actio datur marito con- tra heredes uxoris, in octavo pri- uilegio. 325	G	G rauamen illatum per interlo- cutoria, potest reparari quan- do appellatur à definitiua 47. in 4. limita. 36
funus ducens non potest in ius voca- ri, in 3. prinil. 325		grauamen irreparabile quod dica- tur 52. in 1. limita. 37
furca suspendi non debet constitui in dignitate 190. in 6. ampl. 125		grauamen licet possit reparari in definitiua, sed cum maxima diffi- cultate, tunc poteris ab eo appella- ri 52. in 13. limi. 38
furca in quibus casibus quis suspen- di debeat 369. vers. & circa hæc regulam. 372	H	H æreditas est nomen iuris, & semper recipit augmentum 219 in 4. amplia. 151
furans rem suam quam aliter habe- re non potest, an sit tutus in foro conscientiæ, 88. in 5. limita. 61.		heredes in foro conscientie possunt retinere relictum fratribus Mino- ribus 381. in 5. amplia. 309
fur non sortitur forum ratione deli- cti 378. in 5. limi. 307		heredes teneantur actione penali ex delicto defuncti, quatenus locu- pletiores facti sunt, & quando à lege imponitur pena 13. limita- tione 1. 2. 7
furtiua conditio quæ ex varijs fi- guris causarum oritur, datur con- tra heredem, etiam in id quod ad eum non peruenit 13. in 9. limi. 7.		heredes usurarij, & usuris extortas per defunctum restituere compelluntur, in 11. limi. 7
furtum commissum, à familia v- nius domini, dominus soluendo pro vno liberatur quo ad alios. 398. 326		heres non tenetur seruare factum de- functi, nisi pro ea parte pro qua est heres 18. in 1. limita. 11
fur pro furto regulariter non puni- tur pena mortis 399. 326		heres heredis, testatoris est heres. 39. in princ. 23
furioso qualiter procurator detur 187. in 13. casu. 121		heres si appellat conuictus super le- gato non obstante appellatione, de- bet cauere de eo restituendo 42. in 2. limita. 29
furiosus excusatur in delictis & habetur pro mortuo 259. in 3. am- plia. 182		heres debitoris dilapidas bona obli- gata, potest capi à creditore propria authoritate 175. in 2. ampl. 111
Fallit quando commisit maximum & atrocissimum delictum versu- cu. quam ampliationem. ibi.		heres
furiosus si quis efficiatur post comis- sum delictum, an debeat puniri, ver. & circa hanc ampl. ibi.		
furiosus non potest facere testamen- tum 400. 327		

Index.

- heres vniuersalis tenetur stare colono* 240. in 1. limita. 171
heres potest opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ intra biennium 260. in 10. ampl. 188
heres quando habeat exceptionem inuentarij non confecti 267. in 1. limita. 195
heres qui conficit inuentarium non tenetur vltra vires hereditarias 277. in 7. limita. 205
heres dicitur adire hereditatem quando incipit soluere creditoribus hereditarijs in fi. ibid.
heredis appellatiõne i materia feudali comprehenditur filius, et non extraneus 359. 286
heres non tenetur scribere in inuentario impensas funeris, sed eas probare potest per testes 397. in 10. priuul. 325
heres potest retinere dotem propter adulterium quod maritus viuens ignorauit, vel morte præuēsus nõ potuit accusare 12 in 3. limi. 5
heresis crimen intra quod tempus accusari debeat 173. in fi. 110
hereticus non sortitur forum ratione delicti 378. in 7. limi. 307
hosti publica fides seruanda est, licet in priuata secus 16. in 4. li. 10
hostis ciuitatis impune potest occidi 68. 45
hospes si deiciat aliquid in via, non tenetur ipse, sed qui ei hospitium dedit 193. in fina limi. 131
hypotheca generalis, an sufficiat ad hoc, vt colonus non possit expelli ab emptore de re cõducta, late tractatur 240. in 7. limita. vers. in quo notandum est. 172

I

Ignorantia crimine, neminem excusat 13. in limi. 12. 7
ignorantes quando constitutio vel dispositio ligat, late 129. 88
illustris debet citari i scriptis: alias citatio non valet 92. in 3. fall. 64
illustres personæ possunt seruire per substitutum 103. in 12. limi. 77
impensa funeris debet fieri animo repetēdi, ad hoc vt competat actio funeraria 397. in 3. requisitio. 324
Imperator vel Rex si delinquit in territorio episcopi, poterit per episcopum puniri 378. in 1. ampl. 305
Imperator potest donare Augustæ 221. in 9. limi. 155
incestuosus non legit imatur per subsequens matrimonium 350. in 6. limita. 275
infamatus non præsumitur bonus, & debet infamiam purgare 75. in 3. fallen. 53
infans penitus excusatur à delicto, etiam si dolo commiserit 259. in ampl. 182
Fallit si est doli capax: tamen si cõmittat homicidium, mitius puniri debet quam maior 3. limi. 186
infirmus qui morbo impediente non potest interesse diuinis officijs, lucratur distributiones quotidianas 206. in 7. limita. 137
inimicitia capitalis oritur ex solis iniurijs & verbis iniuriosis 197. in

Index.

- 4. ampl. verſ. ſecūdo intelligo.* 128
iniuriam nō facit iudici qui ab eius ſententia appellat 45. 33
inquiſitio facta quando valeat ſi nulla infamia præceſſit: late 298
in limita. 217
inquiſitiones in crimine hæreſis præcedunt per inquiſitionem, nulla præcedente infamia, in 9. li. 218
instantia compromiſſi nō tranſit ad hæredem 128. *in 1. ampl.* 86
inſtitutionem canonicam in benefici- alibus vnusquisque probare tenetur 77. 54
inſtitutio facta filio ſpurio, quando valeat 366. *in prima limita. & ſequen.* 294
inſtrumenta in cauſa criminali quan- do debent produci fiſco, ab eo de cuius crimine agitur 4. 1
interrogatorium teſtium licet ſit de actis, tamen non debet edi alteri parti, ad euitandum ſubornatio- nem teſtium 5. *limi.* 5. 2
inuentarium qualiter fieri debeat per tutorem 187. *in 15. caſu.* 121
inuentario factō per creditorem hæredē debitoris, durat actio & non confunditur 18. *in 2. limi.* 11
inueſtitura feudi noui ad hoc vt pro- betur, neceſſarium eſt quod adhi- beanſur pares curiæ 226. 247
iracundia an excuſet in delictis 292 *in 1. limi.* 211
iudeus effectus Chriſtianus, viuo patre, ſtatim poteſt petere legitimā patre viuente 356. *in 1. limi.* 184
iudex non poteſt cogere partes ad compromittendum 30. 15
iudex ordinarius à quo appellatiō eſt, poteſt ſuā iuriſdictionem exer- cere, ſi ignorat fuiſſe appellatum 42. *in 4. limita.* 29
iudex poſt appellationem poteſt tem- pus legis moderari & cogere ap- pellantem ad proſequendam ap- pellationem intra certum tempus in 5. & 6. *limi.* *ibi.*
iudex à quo appellatum eſt, poteſt, non obſtante appellatione, abſolue- re ab excommunicatione, in 8. li- mita. *ibid.*
Et an poſſit innouare in fauorem appellantis, in 13. limi. 30
iudex à quo generaliter poteſt in- tentare omnia illa que tēdunt in faciliorem exitum cauſæ appella- tionis, & poteſt durante appella- tione taxare expenſas in quibus condēnauit in 17. & 18. *limi.* *ibi.*
Et elapſo termino dato ad proſe- quendā appellationem, poteſt ſen- tentia exequi, in 22. limi. *ibid.*
iudex qui facit donationem, an poſ- ſit inſinuatō coram ſe fieri 224. *in 8. limi.* 162
iudex appellationis nō cognoscit, ni- ſi de eo de quo cognouit iudex cau- ſæ principalis 48. *in 2. limi.* 38
iudex an poſſit dare licentiam fe- rendi arma 55. *in 9. limita.* 40
iudex facilius poterit de veritate cauſæ iudicare, & ipſam verita- tem inquirere viſis allegationibus vtriuſque partis 5. 2
iudex delegatus debet citare inſcr-

Index.

- ad tenore sue commissionis* 93. in
 1. limita. 64
iudex laicus in quibus casibus pos-
sit imponere manus in personas
ecclesiasticas sine metu excommu-
nicationis 99. in secunda limi-
 tatio. 68
iudex quādo interposuit decretum
temporis momento quo fuit petitio
tunc decretum est nullum: cū pro-
pter temporis breuitatem dican-
tur omnia fuisse precipitanter ge-
sita 186. in 1. ampl. 119
iudex debet sedere quando inter-
ponit decretum, & potest annulla-
re decretum interpositum, in quo
fuit pars decepta 188. & in 3.
 & 8. casu. 123.
iudex si est idiota, non est verisimi-
le quod ipse fecerit seruare solen-
nitates iuris quas ignorat 189. in
 3. lim. 124
iudici male exequenti, violenter re-
sisti potest, etiam per tertium, cu-
ius nihil interest 190. in 8. am-
 plia. 125
iudex an possit ex officio suo com-
pellere procuratorem ad exhiben-
dum mandatum, vel ad cauēdum
de rato, si dubitatur de mandato
 264. in 4. limitatio. ver. & cir-
 ca. 192
iudex potest inquirere ex necessita-
te officij, vel quando delictum est
notorium 298. in 5. & 16. limi-
 tatione. 217
iudex debet mittere delinquentem
ad iudicem in cuius loco commis-
sum fuit delictum 378. in 2. am-
 pliatio. 305
iudici incarceranti mulierem pro
debito pecuniario, imponitur pœ-
na capitalis 312. in 3. amplia-
 tione. 236
iurans obseruare statutum, si postea
abrogetur non tenetur iuramen-
tum obseruare 79. in 3. amplia-
 tione. 54
iuramentum de calumnia contuma-
citer nolens prestare, amittit cau-
sam 152. in 4. limi. 100
iuramentum sufficit ad probatio-
nem suspicionis fugæ, vbi pericu-
lum est in mora 175. in 3. am-
 plia. 112
iuramentum factum à calore ira-
cundie non obligat 292. in 1. am-
 pliatio. 211
iuramentum in quibus casibus non
defertur in supplementum proba-
tionis 300. in 3. ampl. 223
iuramentū perpetuat actionē 306.
 in 2. limi. 227
iuramentum, hodie de iure regio
non potest apponi per tabelliones
in contractibus: alius contractus
non valet, & tabellio punitur
 335. in 20. fallen. versi. est tamen
 notandum. 257
iuramentum filio spurio in supplē-
mentum probationis non defertur
 358. 285
ius accrescendi vbi locū habet, por-
tio persona deficientis transit ad
alium successorem 177. in 4. li-
 mita. 114

Index.

L

- L**icet si postquam commissis delictis efficiatur clericus, an excusetur à potestate iudicis secularis 100. in 18. limita. 73
- legatarius an teneatur stare colono 240. prima amplia. 170
- legatus non potest dispensare contra concilium 248. 176
- legatum factum per patrem filio spurio si ingrediatur monasterium, an valeat 366. in 3. limita. 1295
- legatum factum scholari in auxilium studij, præstari debet in studio 161. in 12. limi. 106
- Pro legato relicto in testamento competit hodie via executiva 15. in 2. limita. 9
- leges quæ permittunt vindictam, non valent, sed attenditur dispositio canonum 68. in secunda limita. 46
- leges permittentes præscriptionem cum mala fide, an vendicent sibi locum in foro conscientie 6. in 2. limita. 3
- legitima an debeatur filio, viro patre, quando pater dissipat bona 356. in 1. amplia. 283
- legitima viro patre nõ venit in confiscatione pro delicto filij in secunda amplia. ibid.
- legitimare an possit Princeps filium naturalem post mortem patris, non requisitis his de quorũ præiudicio agitur 43 in quinta fallentia, uersi. Et facit. 32
- legitimus cum clausula expressa, ut possit succedere etiam ad feuda, an hoc sufficiat ut succedat in feudis 360. in secunda limita. 221
- legitimati per subsequens matrimonium admittuntur ad retractum 350. in 11. amplia. 271
- Et dicuntur vere & proprie legitimi, in 1. amplia. 268
- Et non solum legitimantur quo ad patrem & matrem, verum etiam quo ad alios agnatos & cognatos in 4. ampl. 269
- Et possunt promoueri absque dispensatione ad ordines, beneficia, & honores: & etiam ad episcopatum, in 5. ampl. ibi.
- Et infringunt donationem omnium vel maioris partis bonorum, in 13 ampl. 272
- legitimatio per subsequens matrimonium, non reuocatur per superuenientiam filiorum legitimorum, in 12. ampl. ibi.
- legitimatio per subsequens matrimonium facta in mortis in articulo, vel a sene decrepito, an valeat in 1. limita. 273
- legitimatio per subsequens matrimonium, an tollant ius primogenituræ iam nati, stante consuetudine, quod primogenitus succedat in maioratu, in 14. limitatione. 279
- Et an requiratur liberorum consensus, in 9. lini. 277
- Et an ad hoc, ut procedat requiratur

Index.

- sur instrumenta dotalia, in 10. limitatio.* 277
l. 2. C. de rescin. vendi. an habeat locū in venditione facta per subhastationem 187. in 10. casu 121
l. si. C. de prescrip. 30. vel 40. anno. habet locum tā in actione reali quam in alijs, quæ minori tempore durant. 6. 3
lex vel canon si non est recepta à subditis, vel est antiquata per desuetudinem, non debet seruari. 79 in 5. & 6. amplia. 54
lex quando liget ignorantes 129. 88
lex facta per verba generalia quæ do dicatur generalis 133. 90
lex quando reprobatur consuetudinē, tunc non valet contraria consuetudo, nisi Principe sciente 141. in 2. limi. 94
lex ædita in concilio generali, censetur habere clausulam derogatoriam ad dispositiones contrarias 144. in 4. amplia. 96
lex quando non est recepta in observantia, licet deroget consuetudini, tamen contraria consuetudo valet, in 1. limi. ibi.
lex loquens in creditore non comprehendit debitorem 306. in 11. limita. 228
libelli oblatio sola absque litis contestatione facit transmissionem actionis penalis 13. in 7. limi. 7
libertus qui fuit manumissus, si fuit ingratus patrono, potest in servitutē reuocari ipse, & filij qui post reuocationem nati, et concepti fuerint 345. in 4. fallen. 264
libertus nō potest vocare patronum in ius sine venia 351. in 11. ampliatio. 281
libri a patre empti filio scholari, an computentur in legitima. 222. in 3. limita. 156
locatio facta per prælatum nomine proprio, finitur eius morte 240. in 3. amplia. 171
locatio decem annorum dicitur ad longum tempus, in 2. limit. ad fin. & 40. amplia. 12. ibi.
locatio ad longum tempus parum distat ab alienatione 40. in 12. amplia. 26
- ### M
- M** *ALA fides probatur per famam* 299. in 22. fallen. 222
malitia supplet ætatem 259. in 3. limita. 186
maior pars consentiens contra libertatem, non præiudicat minori parti non consentienti 215. in 3. amplia. 145
mandatum speciale requiritur in 47. casibus 123. in si. 84
maritus, & vxor litigantes an possint cogi ad compromittendum, si caueatur statuto quod affines cogantur compromittere 36. in 1. amplia. & an habeat locum in sponsos, ibi in 2. amplia. 21
maritus quædo in matrimonio quod iure non valebat, habet possessionem copulæ carnalis, pendente li-

Index.

- ze potest prohiberi ne ad inuicem* mater potest cedere vel donare de-
rem agat 42. in 1. limita. 29 bitum filio scholastico 87. in 6
maritus licet defendatur a pœna amplia. 59.
homicidij propter adulterium ma- mater potest facere donationem fi-
lieris, non tamen, excusatur à pœ- lio suo in potestate 223. in 6. limi-
na aterna 68. in 2. limi. 46 ta. Et qualiter fieri debeat, ibi
maritus donans uxori propter ser- 158
uitia, & benemerita, ei non credi- mater quando admittatur ad de-
tur nisi aliter probetur 119. in 9. fensionem filij, vel pro eius liber-
 limi. 83 tate 311. in 7. & 12. limi. 234
maritus si passus est se condemnari mater potest appellare pro filio con-
ab uxore ex falsa exceptione op- demnato in 13. limi. 235
posita, licet sententia valeat, ad- mater non debet vocari in ius sine
huc tamen vir potest condicere pe- venia 351. in 4. amplia. 280
cutiam ab uxore, ac si non esset matrimonium contrahens in gradu
absoluta 221. in 7. amplia. 154 prohibito, ipso iure bona eorum
maritus quando possit donare ux- confiscantur 150. 98
ori 221. in limi. ibi. matrimonium contrahens ignoran-
maritus qui confessus est se recepif- ter in gradu prohibito, an debeat
se dotem ab uxore, vel a sorore, puniri 150. in 2. limita. ibi.
vel ab alio, potest opponere exce- matrimonium illicitum quando est
ptionem non numeratæ pecuniæ consummatum, tunc mulier que
intra biennium 260. in 9. ampl. sciuit ius vel factum, vel alterum
 188 tantum, prohibetur dotem datam
maritus quando tempore conceptio- recipere, & applicatur fisco. ibi.
nis filij non esset habilis ad coeun- matrimonium contrahens incestum,
dum, talis filius etiam si natus sit hodie de iure regio amittunt mè-
in domo, nō præsumitur legitima- dietatem honorum in 4. limi. 99
tus 344. in 1. amplia. 262 matrimonium contrahens viuente
maritus tenetur sepelire uxorem, si prima uxore, qua pœna puniatur
uxor non habet bona 397. in 8. 290. in 3. limi. 210
 priuileg. 325 matrimonium contrahi non potest
mater secundo nubens, quæ intra ab eo qui generare minime ualet
annum non petit tutorem filijs, ex 350. in 1. limi. 273
cluditur ab eorum hereditate 61 matrimonium contractum a clerico
mater excluditur a successione filij beneficiato in minoribus constitu-
per substitutorem pupillarem, ei to cum concubina, ualet & tenet
per patrem factam, in 7. lxxi. 43 350. in 7. limi. 275
matrimo-

Index.

- matrimonium contrahi debet in facie ecclesie, ut ex matrimonio subsequenti filij legitimentur* 350. in 12. limita. 279
matrimonij impedimentum probatur per famam 299. in 6. lim. 220
marrimonium, et maritus, & uxor, dicuntur sponsi per verba de presenti, sine carnali copula 221. in 1. ampl. 153
matrimonium inter Iudeos verum est, quamuis non ratum, in 5. amplia. 154
medicus non debet habere salarium ab infirmo, nisi cum sanus fuerit 63. in 1. ampl. 44
mente captus non punitur ratione delicti 259. in 9. ampl. 186
mente captus, & furiosus in quo differant. ibi.
mercatores, & campsores non habent beneficium excusationis 335. in 3. limita. & 260. in 9. limita. 189
Et fugientes, & cessantes soluere, an habeant beneficium immunitatis 189. in 8. limi. ver. & isti mercatores.
meretrix maritata an possit pro debito incarcerari 312. in 1. li. 236
miles, & constitutus in dignitate non debent toqueri 190. in 2. ampliatio. 124
miles ad hoc, ut quis dicatur, sex sunt necessaria 55. in 5. limi. 39
militis possunt arma portare, & eorum privilegia. ibi.
militis fuga probat delictum 389 in 5. limitatio. 317
militi nec in armis nec in equis potest fieri executio 275. in 3. limitatio. 200
minor potest occidi a minato 192. in 3. amplia.
minor potest alienare aliquam rem pro loco, dum ibi custoditur professionis voluntarie faciende causa 31. in 9. limita. 16
minor non potest vendere rem immobilem, sine iudicis decreto 88. in 5. ampl. 60
minor aduersus confessionem factam delicto, potest petere restitutionem 269. in 5. ampl. 185
minor an possit pro debito carcerari, vel torqueri, in 1. & 7. ampl. ibi.
minor si commisit delictum in minori etate, an postea factus maior possit de eo puniri, in 8. ampliatio. 186
minor si dolo commisit delictum, puniri debet. in 1. limi. ibi.
minorum favore quilibet admittitur ad probandum pro pupillo, etiam si fuerit femina 311. in 5. limita. 234
minor non potest donare, seu vendere rem suam etiam consanguineo tutoris vel curatoris 31. in 5. ampliatio. 17
missio facta in re tertij, intra annum summarie discutitur. postea vero ordinarie 185. in 1. limi. 117
missus in possessionem sine cause cognitione ex secundo decreto, non facit fructus suos, in 2. ampl. ibid.
missus

Index.

- missus in possessionem ex primo decreto, an propter nimiam contractu rei faciat fructus suos 152. in 10. limi. 101
- monachus equiparatur filiofamilias, & seruo 87. in 8. ampl. 59
- monachus qui ex dispensatione Papæ factus est Comes, an succedat in feudum 103. in 5. limi. 76
- monachi si promoveantur ad episcopales dignitates, non efficiuntur capaces honorum 381. in 9. amp. 310
- monachus efficitur capax bonorum ex privilegio Apostolico, in 2. limitatio. 311
- monasteria debent exhibere episcopis seruitia consuetas 89. f. 2. fal. 62
- moniales vel mulieres quæ collegiis faciunt possunt statuere, & consuetudines inducere 310. in 1. li. 233
- mors qualiter probetur 299. in 6. limita. 220
- mulier quæ agit de fœdere matrimonij, sequestrata non potest contrahere cum custode, & quæ sit ratio 31. nu. 7. ampl. 17
- mulier quæ prohibetur contrahere sine licentia mariti, an possit face-
re contractum favore ecclesiæ uel
piæ causæ in 9. limita. 18
- mulier prægnans etiam si sit bannita, non potest impune occidi 68. in
7. limita. 47
- mulier an propter stuprum viduitate durante, perdat dotem late 12. in 3. limita. vers. circa quam. 6
- mulier intra annum luctus secundo nubens solum amittit ea quæ ha-
- buit à marito titulo lucratiuo. ibi.
- mulier quando legat fundum dota-
lem, non transit dominium Fratini
in legatarium 210. in 3. lim. 141
- mulier præcise non tenetur stare lo-
cationi factæ per maritum, sed
causatiua 240. in 5. limita. vers.
contrariam tamen. 172
- mulier quando confessa est se rece-
pisse pecuniam, ut pro mutuo in-
tercederet, an possit opponere ex-
ceptionem uo numeratæ pecuniæ
260. in 6. fallen. 189
- mulier quando possit esse procurat-
rix 311. in limi. 233
- mulier in casibus in quibus admit-
titur ad defendendum aliquem, an
inuetur beneficio Velleiani post
14. limita. 235
- mulier non potest carcerari, etiam
pro debito fiscali 312. & quando
possit, in limi. 236
- mulier in causa civili potest esse te-
stis 313. 238
- mulier in testamentis non potest esse
testis 313. & quando possit, in li-
mita. ibi.
- mulier in casibus in quibus admit-
titur ad testimonium, debet ei mi-
nor fides adhiberi quàm uiro 313.
in 3. limita. 239
- mulier non potest esse testis de iure
canonico in causa criminali 315.
& quando possit, in limi. 241
- mulier in causa matrimoniali, an
possit esse testis, in 1. ampl. ibid.
- mulier, quæ habet instrumentum
confessionis dotis, potest agere con-

Index.

tra tertios possessores honorum 337	nobiles non possunt torqueri, & si
in 4. amplia. 258	de facto torqueantur, & confessi
mulier fugiens de carcere causa cui	fuerint delictum, talis confessio non
sanda libidinis, non habetur pro	valet 190. in 7. & 10. ampl. 126
confessa 92. in 5. limi. 321	nominatio filiationis in extraneo non
mulier nubendo viro alterius fori,	probat filiationem 341. 260
mutat fori suae originis 377. 304	nominatio filiationis per parentes
muri per sententiam destructi resci-	quando probat filiationem 342. ib.
ci non possunt 32. in 5. limi. 19	notario asserenti in instrumento cau-
N	se cognitionem interuenisse, non
N aturales filij ad hoc, vt legi-	credetur 186. in 3. amplia. 119
timentur per subsequens ma-	nouatio sententiae impedit execu-
trimonium, an requiratur quod	tionem 41. in 3. limi. 28
mulier sit in schemate concubinae	nonitius qui nullum ordinem ha-
retenta 350. in 11. limita. 278	bet, an gaudeat priuilegio c. si
naturalis filius non potest vocare	quis suadent 99. in 9. ampl. 68
parentes in ius sine venia 351. in	nuntiatio noni operis non habet lo-
1. limita. 273	cum contra facientem fossam vt
nauigatores possunt portare arma	mortuus sepeliatur 397. in 2. pri-
55. in 2. limita. 39	uilegio. 325
negans in quibus casibus puniatur	O
325. vers. & plures casus. 247	O bligatio extinguatur si credi-
negans se esse socium, perdit benefi-	tor succedat debitori 18. 11
cium societatis 329. ibi.	obligatio generalis, & hypotheca
nepos potest intentare quarelam, li-	continet in se bona praesentia, &
cet filius exheredatus approbet	futura 76. 53
testamentum 349. in 3. limi. 267	obligatio vel concessio non perijt
nepos legitimus, & naturalis ex fi-	mortua persona cui aliquid compe-
lio spurio deficiente prole legiti-	rit, vel fuit pmissum: sed ius compe-
ma, potest ab auo heres institui	tens transit ad heredes 109. 78
366. in 2. limi. 294	obligatio quando diminuitur dimi-
nepos ex filio incestuoso potest insti-	nutis personis quibus debetur 177.
tui ab auo, vers. que opi. ibi.	& 178. 110
nepos ex filio clerici potest ab auo	obligatio antidotalis quos effectus
institui, ver. quid in nepote. ibi.	habeat 224. in 4. limi. in fi. 160
nepotes, & pronepotes alimenta de-	obligatio personalis non sequitur si
bent habere durante lite, sicut &	gularem fundi possessorem 277.
filij 365. in 5. ampl. 289	in 3. limita. 204
	occi-

Index.

- occidentes, capientes, vel bannientes** episcopum, vel qui contra ecclesiam delinquant, & eorum posterij perdunt quicquid habent ab ecclesia, vsque ad quartam generationem 345. in 8. limi. 265
occidens aggressorem se defendendo, non incidit in irregularitatem 192. in 6. ampl. 129
occidere non licet cuiquam aggressorem, quando non esset in periculo vite constitutus, in 1. limi. ibi.
occidere aliquem an liceat, quando imminet periculum iniuriæ personalis in 3. ampl. 128
occultans fugientes à carceribus puniuntur pena capitis 393. in 1. amplia. 321
offendere potest quis clericum pro defensione sua 192. in 2. ampl. 128
officiali exequenti an possit ei resisti 192. in 4. limi. 131
officialis notarius de barataria, si pendente causa aufugit, habetur pro confesso 389. in 1. limi. 316
officialis ex forma iuris communis debet stare in syndicatu post finitum officium quinquaginta dies, de iure autem regio sufficiens triginta dies, in 1. limi. ibi.
onus vel debitum coherens persona extinguitur cum persona 178. in 1. limita. 114
- P
- Pactum nudum donationis, etiam præsumptæ, non producit actionem 19 in 1. & 2. limi. 12**
pactum in lig. s. & treugis non potest reuocari per successorem 16. in 1. ampl. 10
pactum quod licet alteri fœdera pacis rûpere, nõ valet, in 3. li. ibi.
pactum nudum producit exceptionem de iure civili 265. 193
papa habet plenariam potestatem in beneficijs 72. 52
papa potest donare rem vnus ecclesie alteri ecclesie ex causa 220. in 3. limi. 153
papa solus potest deponere episcopum 248. in 4. limitatio. vers. restringe. 178
papa potest compellere Principes ad seruandam pacem inter eos contractam 16. in 2. ampl. 10
papatus fuit institutus à iure diuino 72. in 4. limi. 52
parentes tempore mortis possunt relinquere alimenta filijs spurijs 367. in 2. ampl. 299
parentes succedunt filio ab intestato ac sine liberis vel fratribus defuncto 364. 288
paritas consanguinitatis tollit suspensionem: & pater idoneus relictis est inter duos fratres etiam in causa criminali 383. in 5. & 6. limita. 313
pater an possit impune occidere filium bannitum, & econtra 68. in 8. ampl. 46
pater non potest reuocare cessionem debiti factam filio scholastico 87. 58
pater & filius sunt nomina naturalia, in 1. ampl. ibid.
pater an possit donare filio spurio

Index.

- scholastico, vel emancipato, & in* 367. in 3. amplia. 299
1. 3. ampl. 59
pater spiritualis an possit cedere de-
bitum filio studentis, quem de sa-
cro fonte leuauit, in 1. limita. ibi.
pater si ex usuris assignauit dotem
filia, poterunt hi a quibus fuerūt
extorta per hypothecariam auoca-
re 13. in fine. 8
pater donans filia propter seruitia
et benemerita, non creditur ei nisi
aliter probentur 119. in fin. 83
pater si interuenit pro filio, non ha-
bet beneficium excusationis 335. in
13. limita. 254
pater pro delicto filij puniri non
debet 345. in 1. ampl. 264
pater si infamis sit, erit etiam filius
eius infamis, in 10. limi. 265
pater non potest renuntiare iuri, ut
filius possit eum vocare in ius sine
venia 351. in 9. ampl. 281
pater non potest in ius sine venia
vocari à filio, in casibus etiam in
quibus cogitur emancipare filium
in 5. limita. 282
pater in vita non tenetur pro legi-
tima aliquid filio largiri 356. &
quando compellatur, in limi. ibi.
pater in bonis feudibus habet v-
sumfructu riuente filio 363. 287
pater si linigat cum filio suo, vel pe-
ris successionem filij, debet illi fie-
ri promissio de alimentis 365. in
6. ampl. 289
pater non succedit filio spurio, sicut
econuerso 366. in 7. ampl. 292
pater tenetur dotare filiam spuriam 367. in 3. amplia. 299
pater vel mater pro anima filij spu-
riy pramoriui potest in vita dona-
re 367. in 6. ampl. 300
pater non tenetur ultra quam face-
re potest 367. in 2. limi. ibi.
pater tenetur soluere debitum fa-
ctum per filium ut se aletet 370
in 4. ampl. 202
pater tenetur soluere debitum filij
scholastici quando est aptus ad stu-
dendum, in 1. limi. vsque ad eam
quantitatem, quam pater solebat
filio ministrare, & non ultra, in
1. & 2. limi. ibi.
pater hodie de iure regio non tene-
tur soluere debita facta per filium
scholasticum, in 5. limi. ibi.
patris appellatione continetur auus
87 in 4. ampl. 59
patris appellatione non venit vtri-
us 87. in 3. limi. 60
patrie potius quam parentibus te-
nemur obedire 68. in 10. limi. 48
patronus ecclesie efficitur qui eam
construit vel dotat 174. 111
patronus qui duos presentat ad be-
nesficiu, si ille qui prius presenta-
tur appellauit ne praeretetur, alius
pōt nihilominus patronus alium
presentare pendere appellatione
& iudex à quo admittit talē prae-
sensationem 42. in 8. limita. 29
patroni ecclesie patronatis non pos-
sunt presentare praebytros aliis-
de venientes, nisi sint de illa dia-
cesi 202. 134
pecunia data à patre filio pro con-
sequen-

Index.

- sequendis ordinibus, aut pro celebranda prima Missa, non computatur in legitima* 222. in 3. limitatione. 156
pecunie verbum largissime accipitur 260. in 6. ampl. 188
pena conuentionalis, & extraordinaria, tollit rei persecutoriam 7. limita. 1. & 2. 4
pena apposta in pacto nudo in legis, & treugis est efficax ad agendum 16. 10
pena capitalis an sit pena vltimi supplicij 393. in 9. limi. 322
pena iudicis qui litem suam facit, licet non transeat in heredem, transit in id quod ad eum peruenit 13. limi. 4. 7
penitentia cessat in contractibus nominatis 111. in 2. fal. 79
penitentiae sunt arbitrariae 248. in 3. limi. 178
periculum vel damnum non pertinet ad eum ad quem res pertinet 203. 135
percutsus ab aliquo, si insequitur vulnerantem qui fugiebat, et eum occidit, licet non sit se defendendo, non debet puniri pena mortis 192 in 5. amplia. 129
percutiens clericos, vel personas quae regulariter viuunt, quando incidant in penam c. si quis suadente 99. 66
pignus ad hoc, ut possit vendi per creditorem, quae requirantur 166 108
ubi vel rusticus si accipiat no-
- bilem in uxorem, & constante matrimonio fatetur dotem quam non recipit, valet: & ratio ponitur* 221. in 10. limita. 155
possessio quando iniuste & sine causa auferatur alicui, potest appellare 44. in 5. fallen. 34
possessio seruitutis aut libertatis, vel quasi possessio, probatur per famam 299. in 13. limi. 221
positionibus non respondens intra terminum sibi à iudice praefixum, habetur pro confesso 152. in 5. limitatio. 100
potestas si ante terminum decessit, an integrum salarium debeat 63. versi. hanc regulam. 44
praelatus cuius praedecessor deliquit nomine dignitatis tenetur actione penali 13. in 8. limi. 7
praelato dicenti se donare seruitoribus propter benemerita, non creditur 119. in 9. limita. 83
praescriptio decem annorum an habeat locum in actionibus realibus 6. limita. 1. 4
praescriptio si interrumpatur per litis contestationem, actio decennalis perpetuatur in quadraginta annos, limita. 2. ibi.
praescriptionis interruptio facta per citationem vel litis contestationem cum reo principali, non interruptit quo ad fideiussores, in fine. ibid.
praesentatio pertinet ad patronum 282. 206
principalis quando decessit possi-

Index.

- quã constitutus est in mora, potest
 exequentio fieri in eius fideiussor-
 em 335. in 12. limi. 254
- principalis si negauerit fideiussor-
 em fideiussisse pro eo, qui contra-
 rium probauerit, poterit recupera-
 re à principali debitum duplica-
 tum 337. in 2. ampl. 259
- princeps sine causa non potest tolle-
 re defensionem, nec ius alterius,
 & fatetur viuere secundum leges
 43. in prin. 31
- princeps cum causa potest dominium
 rei alienæ tollere, in 1. fal. ibi.
- princeps de pleniudine potestatis
 potest tollere appellationem, & ti-
 rationem, in 5. fallen. 32
- princeps si imponit collectam pro
 redemptione sua, omnes ecclesia-
 stica personæ tenentur contribuere
 100. in 13. fallen. 73
- princeps si ex certa scientia confir-
 mat actum nullum, an talis confir-
 matio suppleat omnem defectum.
 131. in 1. fallen. 90
- princeps scientia non requiritur in
 consuetudine inducenda 147. in
 limita. 94
- principis consensus si interueniat in
 inducenda consuetudine valet ta-
 lis consuetudo 254. in 5. limi. 97
- princeps si ex certa scientia confir-
 mat donationem non insinuatam,
 valet 224. in 7. limi. 161
- principes inferiores an gaudeant
 privilegio, l. bene à Zenone 238.
 in 5. limita. 168
- Et illa l. bene à Zenone, quando hæ-
 beat locum, late in d. reg. 167
- principe attestante de fama seu in-
 famia alicuius, an sufficiat ad ve-
 rã probationem 299. in 18. lim. 221
- princeps potest donare filiis suis spu-
 riijs, & filias dotare 366. in 7.
 limita. 296
- privilegiũ immunitatis clericorum
 quo ad tributa et collectas, nõ po-
 test renunciari per ipsum clericum.
 100. in 1. ampl. 69
- probationes in secunda instantia si
 per eisdem articulis, vel directo
 contrarijs, quando possunt fieri 48.
- procurator non potest confiteri de-
 lictum 156. in 2. limi. 103
- procurator constitui potest in extra
 iudicialibus 311. in 1. limi. 233
- professio facta per iracundiam, non
 valet 242. in 8. ampl. 211
- prohibitio alienationis facta in per-
 sonam hæredis non comprehendit
 hæredem hæredis 39. 23
- promittens facere cessionem vel re-
 nuntiationem sub pœna, tenetur
 ire ad domum creditoris 161. in
 7. limi. 106
- protestari non potest cõiunctus pro
 coniuncto sine mandato 123. in 3
 limita. 84
- pubertati proximus dicitur qui an-
 num decimum & dimidium pere-
 gerit. si sit masculus 259. in 3. li-
 mita. 186
- pueri deseruientes in choro ecclesiæ,
 deferentes habitum & tonsuram,
 gaudet privilegio canonis, si quis
 suadente 99. in 10. amplia. 68

Index.

<p>pugionem vel sicam cum ense potest quis portare per totam diem & noctem, usque ad certam horam 55. in fin. 40</p> <p>pupillus institutus, & grauatus restituere hereditatem tutori, non potest ipse tutori restituere, si ne decreto 31. in 1. ampl. 16</p> <p>pupillus illustrium personarum datur tutor vel curator, cum decreto 187. in 5. casu. 120</p> <p>pupillus finita tutela an teneatur stare locationi factae per tutorem. 240. in 3. fall. 172</p>	<p>reptione 224. in 14. limi. 162</p> <p>reptus cum uelis exire carceres, habetur pro confessio 392. in 3. amplia. 320</p> <p>res ciuitatis non possunt vendi sine interpositione decreti iudicis 187 in 1. casu. 120</p> <p>res ecclesiae qualiter alienari possunt 187. in 19 casu. 122</p> <p>res mobilis data ad usufructum, videtur donata proprietatis 319. in 2. limita. 244</p> <p>rescriptum concessum alicui per principem ne intra annum possit molestari a suis creditoribus: intelligitur dummodo ille satisfecerit de soluendo post terminum 86. in fi. 58</p> <p>rescriptum a principe datum committendo causam, appellatione remota, solum videtur tollere friuolam appellationem 43. in 4. limitatio. 32</p> <p>restitutio in integrum quae petitur incidenter debet concedi excommunicato 270. in 3. limi. 197</p> <p>restitutio minori concessa prodest eius fideiussori, quando dolus aduersarij interuenit 330. in 1. fallen. 248</p> <p>restitutionem in integrum officio iudicis nobilis filius aduersus patrem petere potest 354. in 2. limi. 282</p> <p>rusticitati non parcitur quando filius vocat patrem in ius sine reuerentia 351. in 8. ampl. 281</p>
---	--

R

<p>Raptores fugientes an possint ubique capi & puniri 378. in 6. limi. 307</p> <p>rapiens cadaver in via, tenetur parua legis de vi publica 397. in 9. priuilegio. 326</p> <p>rector studij potest taxare pretium pro domibus scholarium 213. in 2. amplia. 142</p> <p>recusatio iudicis potest per principem solli 43. ad finem. 33</p> <p>relaxatus a carcere sub fideiussoribus, si aufugiat fuga facit eum haberi pro confessio 391. in 4. limita. 319</p> <p>remissio seu renunciatio simplex fideicommissi conditionalis, ipsum non tollit nec exunguit 338. 260</p> <p>renunciare an possit quis priuilegio quod habet, ne possit torqueri. 190. in 4. limi. 226</p> <p>renunciatio futurae successione facta filiae, an valeat sine infamia</p>	<p>Salarium ubi debetur pro mercede, in fine debet solui 63. 43</p>
---	---

S

d 4 scha

Index.

- Scholaris qui vult recedere de Studio, potest compellere habentem equum, si illum consuenerat locare, ad sibi locandum* 213. in 6. ampliatio. 142
- Scholaris qui est ignotus, an. possit compellere dominum ad locandam sibi domum vel equum, in 1. limi.* 143
- Scholaris qui non studet nec intrat scholas, an gaudeat privilegijs scholasticorum, in 2. limi.* ibi.
- Scholares percipiunt fructus beneficiorum dum sunt in studio, ac si residerent* 386. 315
- Senex praesumitur citius mori quam iuuenis* 40. in 8. limi. 27
- Senes ratione delicti non debent torqueri* 259. in 6. ampl. 185
- Senectutis privilegia* 259. in 6. ampliatio. 185
- Senex decrepitae aetatis dicitur qui est maior septuaginta anno.* ibi.
- Sententia absolutoria lata in fauorem debitoris contra creditorem, tollit obligationem principalem et hypothecariam* 17. in 1. limi. 11
- Sententia non potest fieri parte non citata* 92. in vers. quae regulā. 63
- Sententia indiuidua est unius capituli* 185. in 4. ampl. 117
- Sententia etiam iniusta facit ius inter partes, in 7. limi.* 118
- Sententia lata sine causae cognitione, est ipso iure nulla* 186. in 8. ampl. 120
- Sententia lata à principe irato non debet statim executioni mandari, sed differri debet triginta dies* 292. in 7. ampliatio. 211
- Sententia excommunicationis, licet lata sit calore iracundiae, patet, in 4. limita.* 212
- Sententia lata contra aliquem famosum artificem, non mandatur illico executioni, sed populus poterit suspēdere donec princeps consulatur* 41. in fina. limi. 28
- Sententia matrimonialis non potest renuntiari a patre in cuius fauorem lata est, in 3. limi.* ibid.
- Sententia lata contra possessorem beneficij in curia Romana, si fuerit ab ea appellatum, interim beneficium sequestratur per ordinarium loci.* 42. in 15. limi. 30
- Sententia lata contra officialem in syndicatu, non suspenditur per appellationem, in 20. limi.* 31
- Sententia in qua iudex pronuntiat actorem non esse mittendum in possessionem, à tali sententia potest appellari* 44. in 1. limi. 34
- Sententia iudicis fortior est quam statutum* 46. in 3. ampl. 35
- Sententia interlocutoria quae habet vim definitiuae, potest iustificari ex nonis actis* 47. in 3. sal. 36
- Sententia interlocutoria quando tangit factum principale vel substantiam, dicitur continere irreparabile grauamen* 52. in 3. limi. 37
- Sententia lata super declinatoria, licet interlocutoria sit, poterit tamen ab ea appellari, in 11. lim.* 38
- Sententia arbitri lata secundum voluntatem & contra compromissum*

Index.

- sum est nulla* 57. in 1. limi. 41
Idē si lata pretio vel dolo aduersa
rij, vel si continet errorē expres-
sum, vel si lata cōtra cōsuetudinē
non valet, in 2. & 3. limi. ibi.
sentētia arbitri lata de nocte quan-
do valet 58. 42
sententia arbitri quando potest mu-
tari 59. ibi.
Sententia lata post compromissum fa-
Etum, si moriatur compromittens,
heres eius succedit in emolumen-
tum vel damnum quod sententia
contingit 127. in 2. limi. 87
sententia generalis non ligat igno-
rantes 129. in 2. ampl. 88
secus si specialis, in 8. limi. 89
seruus an possit se defendere contra
dominum 192. in 3. limi. 130
seruitus quādo est imposta per pa-
Etum in aliqua domo, dominus nō
potest edificare 33. in 1. limi. 19
seruitia famulōrum præscribuntur
triennio 6. vers. sed posito in fi-
ne & 206. 227
sigillum principis falsantes, qua pō-
na debent puniri 290. in 1. limi-
ratio. 209
socius si nomine communi domum
refecerit, an sumptus pro rata a-
gere poterit, vel per quatuor men-
ses expectare, intra quos si sum-
ptus pro rata non fuerint reddi-
si, dominum totius sibi vindicare
poterit 152. in 11. limi. 101
sodomicus de iure regio debet cōbu-
ri 113. vers. adde alium casum. 80
soluisse retro præsimitur qui apo-
cham ostendit, in qua cōstat soluis-
se tribus annis proximis prateri-
tis 54. 38
solutio particularis non minima in
commoda solet asserre. 200
successores tenentur alimentare fi-
lios spurios 367. in 4. ampl. 299
supplicatio admittitur de gratia à
sententia Regis, vel eius magni
conselij 43. in 3. limi. 32
spoliatus à iudice non potest petere
restitutionem 189. in 2. ampl. 123
spurius an comprehendatur in statu-
to, q̄ affines cogantur ad compro-
mittendum 36. in 9. limi. 22
spurius an succedat in feudo 386.
in 14. ampl. 293
spurius fraude cessante per viam si
deicommissi, potest institui heres
à patre 366. in 9. limita. 296
spuriy an possint præscribere sibi re-
lictum a patre, in 5. ampl. 291
spuriy de iure diuino non succedūt
parentibus, in 2. ampl. ibid.
spurijs non debet fieri prouiso de
alimentis, duranse lito 365. in
6. limita. 290
statutum quod actio personalis ex-
tinguatur si debitor per decennium
nō petierit debitor, an ualeat 6. 3
statutum odiosum debet stricte in-
telligi, in 1. limita. ibi.
statutum quod finita locatione do-
mus conductæ à scholari non pos-
sit dominus alteri qui non sit scho-
laris locare, ualet 213. in 3. am-
pliatione. 142
statutum disponens quod delictum
pro-

Index.

probetur per solam famam, valet 299. in 14. limita.	222	statutum quando ligat ignorantes 129. in 1. ampl. & 2. limi.	88
statutum episcopi quòd per unum septem de veritate, & tres de fa- ma probetur delictum, valet 300 in 5. ampl.	223	statutū permittens licentiā non re- sidendi, an valeat 134. in 1. am- pliatio.	91
statutum disponens spurios ex testa- mento vel alia vltima voluntate posse succedere patri suo, an va- leat 366. in 1. ampl.	291	statutum quod possit inquiri de cri- mine contra non defamatum, non valet 298. in 2. ampl.	216
statutum quòd fuga probet delictū, an valeat 389.	315	stupri crimen leuius est quam adul- terij, quia leuius punitur 12. in 3. limi. versi. contrariam tamen. 6	
statutum vel consuetudo quòd quis teneatur edificare vsque ad cer- tam mensuram, valet 33. in 4. li- mitatio.	20	T	
statutū quòd affines teneantur com- promittere valet 36.	21	Abellio non tenetur adere in strumenta seu acta iudicij si- ne salario, & nec sine mandato iudicis 5. limi. 1. 3.	2
statutum principis secularis non li- gat clericos, in 18. limi.	23	tabellio nihil recipere debet à pau- peribus, in 3. limi.	ibid.
statutum quod feudum possit alie- nari sine consensu domini, valet 40. in 5. limi.	27	tabellio torqueri potest, vt aperiat veritatem quando dubitatur de fi- de alicuius scripturæ 190. in 2. limita.	126
statutum factum in odium vel præ- iudicium particularis persone, po- test ab ea appellari 16.	34	talionis pœna quo iure fuit intro- ducta 27.	14
Et dici nullum, in 4. ampl.	35	Et consuetudine non seruetur, nisi in testibus, versi. est tamen notan- dum.	ibid.
statutum factum in odium delin- quentis, valet, quando delictum erat notorium, in 4. fallen.	ibi.	thesaurarij non habent exceptionē non numerata pecuniæ 260. in 8. limitatio.	189
statuta & consuetudines sunt iura 46.	ibid.	tempus centum annorum dicitur es- se antiquum 299. in 7. sal. versi. & dicitur.	220
statutum quòd bannitus possit impu- ne occidi non valet de iure cano- nico 68. in 1. limi.	46	tertius se opponens excusationi sen- tentia, quando impedit executio- nem late 274.	199
statutum quòd omnia prædiā alicui- us territorij essent tributaria, an valeat 100. in 9. limita.	71	testamentum quando possit facere excommunicatus late 272.	198
			testa-

Index.

testamentum factum à minore in fa- uorem curatoris, valet 31. in 6.	timor damni infecti probatur per iramentum 175. in 3. ampl. 112
ampliatio. 17	torqueri quando debent decuriones & cõstituti in dignitate 190. 124
testator prohibens heredem aliena- re, quando afficiat heredem hæ- redis 39. 23	torqueri non debent senes & mino- res 159. in 7. ampl. 144
testator si decesit sine confessione, hæredes nõ tenentur nisi prout de iure ciuili statutũ est 13. lim. 12. 7	transactio super decimis quando po- test fieri 127. 86
testes inualidi quando possunt con- validari consensu partium 21. 13	transuersales non priuantur feudo propter delictum transuersalium 346. in 1. limi. 294
testes senes et valetudinarij possunt examinari à iudice à quo, etiam pendente appellacione ad perpetuam rei memoriam 42. in fi. 31	tutor præstat alimenta consanguini- neis pupilli egenibus cum decre- to 187. in 14. casu. 121
testes in quibus casibus plus quam duo requirantur 84. in fi. 56	tutor vel curator qualiter reuocari possunt, in 18. casu. 122
testes quando requirantur ad pro- bandum confessionem contra in- strumentum celebratum in scri- ptis continens debitum 119. in 6.	tutor qui confitetur se habuisse & recepisse pecuniam pupilli, non po- test opponere exceptionem non nisi me. pecu. 260. in 3. limi. 189
limitatio. 82	tutores et curatores quãdo possunt emere res minorum 31. 15
testificari quando possit frater pro fratre 384. & seq. 311	V
testi singulari in quibus casibus cre- datur 84. 56	Agabundus in quo loco puni- ri debeat 378. in 4. limi. 307
testificari quando coguntur fratres & consanguinei contra fratres & consanguineos, tam in causa ciuili quam criminali 384. 314	vasalli inuisi non possunt à domino alienari, & quando possit late 215. 144
testis dicens extra iudicium se fal- sum deposuisse in iudicio, propter hoc tollitur eius depositio 119. in 4. limita. 82	vasallus vel emphiteusa ecclesie immunis est à muneribus sordidis, 100. in 3. ampl. 70
testium nomina in iudicio productio- rum & examinandorum non te- nentur pars adere alteri parti, sed soli iudici nominare 5. limi. 4. 2	vasallus effectus clericus, feudum retinere non potest 103. 75
	vasallus contumax qui citatus di- xit nolo venire, perdit statim feu- dum 152. in 9. limi. 101
	vasallus non potest feudum aliena- re vel donare sine consensu do- mini

Index.

<i>mini late</i> 40.	24	<i>facere, quin liceat alteri prohibere</i> 33. in 2. limi.	20
<i>Nec filia sua in dotem dare, in 8. amplia.</i>	25	<i>vicinus quando praesumitur scire facta vicini</i> 125.	84
<i>vassallus infestat alium vassallum de feudo quod ipse habet, in 1. li.</i>	26	<i>uidua luxuriose uiues patitur eadem poenas quas mulier secundo nubens intra annum luctus de iure civili</i> 12. limi. 3. uerf. contrariam tamen.	6
<i>& potest transgredere sine licentia domini, in 1. & 2. limi.</i>	ibi.	<i>uis si inferratur, quando liceat resistere</i> 191. & seq.	127
<i>vassallus potest renuntiare feudo inuito domino, in 4. limi.</i>	27	<i>uoluntas sola principis dicitur iusta causa</i> 43. in 5. fal.	32
<i>vassallus litigans super re feudali, potest deferre iuramentum aduersario, & compromittere in arbitrium sine licentia domini, in 7. & 9. limita.</i>	ibi.	<i>uotum factum calore iracundiae, non obligat</i> 192. in 2. ampl.	211
<i>vassallus potest constituere in feudo seruitutem realem. in 10. lim.</i>	ibi.	<i>usuratum remissio futuri temporis, ualet in insinuatione</i> 224. in 17. limita.	162
<i>vassallus in quibus casibus priuatur feudo, in fi. limi.</i>	ibi.	<i>usufructus seruitutis personalis transit recta uia in legatarium</i> 210 in 2. amplia.	139
<i>vassallus s. feudum.</i>		<i>uulgo conceptus non legitimatur per subsequens matrimonium</i> 350. in 4. fallen.	274
<i>rectigalium administratores non possunt opponere exceptionem non numeratae pecuniae</i> 260. in 6. fal.	189	<i>uxor non tenetur mittere alimenta marito bannito</i> 68. in fi.	49
<i>uenditio facta per subhastationem requirit iudicis decretum: & antunc habeat locum remedium l. 2. C. de rescin. uend.</i> 187. in 10. casu.	121	<i>uxor non potest contrahere sine licentia uiri</i> 151.	100
<i>uerba narrativa quae dicantur</i> 199. in 18. limita.	222	<i>uxor soluto matrimonio an teneatur stare locationi factae per maritum</i> 240. in 5. limi.	171
<i>uerba contractus pignoris nullo modo ad uenditionem adaptari possunt</i> 217. in 2. limi.	143	<i>uxor putatiua non mutat forum suae originis, etiam si nubat uiro alterius iurisdictionis</i> 377. in 1. limita.	304
<i>uerbum de iure, refertur ad priuilegia</i> 56.	40		
<i>uicino non licet aliquid in publico</i>			

CANONES QUI PRINCIPALITER

IN HOÇ LIBRO DECLARANTVR.

Ex Decreto.

- C.** Fin. 18. *distin. regu.* 171.
c. quia quorundam 23. *distin.* 173.
c. hortamur 71. *distin.* 202.
c. maximianus, & ibi glo. 81. *distin.* 101.
c. nemo, de consecra. distin. 1. 225.
c. placuit 1. q. 2. 225.
c. si quis ratis 2. q. 3. 293.
c. si. §. si de possessione 2. q. 6. 44.
c. omnes c. ad Romanam, ead. q. 45.
c. 1. & 2. secunda q. 3. & c. 1. 2. 3. quinta q. 6. & c. qui crimen. 2. q. 8. in regu. 27.
c. qui scis, 2. q. 6. 43.
c. ei qui §. sunt etiam, ead. q.
c. si testis §. saepe etiam 4. *quest.* 3. 299.
c. si testes, §. item lex Iulia, ead. q. 383.
c. licet ergo, cum simili. 8. q. 6. 236
c. sine exceptione, versicu. donare 12. q. 2. 220.
c. si quos, ead. q. *ibi. in* 1. *limi.*
c. pie mentis c. frigentius, cum simi. 16. q. 7. 174.
c. monasterium, & c. seq. ead. q. 254.
c. definiuit, cum alijs 17. *quest.* 4. 228.
c. si quis suadente, ead. q. 99.
c. quid culpatur 23. q. 1. 55.
c. reos, ead. causa q. 5. 228.

- c. mulierem, ead.* q. 25.
c. institutionis 25. q. 2. 250.
c. in lectum 34. q. 2. 129.

Ex Decretali.

- C. cum sit generale, cum simil. de foro compet.* 21.
c. interposita §. illi denique de ap- pel. 49.
c. cum cessante, eo. ti. 8.
c. cleri. de vita & honest. cleri. 55.
c. 2. de homicidio, in regu. 68. *in* 2. *limi.*
c. ad nostram, & c. cum dilecti, de emptio. & vendi. 68. *in* 2. *limi.*
c. de multa, de pr. ben. 71.
c. vt praterita, de elect. 9.
c. quarelam, de procurato. 95.
c. non mimus, & c. aduersus, de immu. ecclesi. 100.
c. vestra, & c. si. de cohabita. cleri- co. & mulie. 117.
c. si causio, de fide instr. 118.
c. nonnulli, de rescrip. 123.
c. dudum, de rescrip. 75.
c. quanto, & c. quosdam, eo. ti. 125.
c. cum cessante, eo. ti. 81.
c. 2. & c. dilecti, in fi. de vsu. sac. 127
c. si. de arbi. 128.
c. si vero, el. ij. de sensen. excom. 129.
c. nouerit, & c. grauem, eo. ti. 143.
c. parochiano, de sepult. 13. *limi.* 1.
c. sua nos, de vsu. 13. *in* 2. *limi.*
c. quod translationem, de off. dele- ga. 136.

c. fi.

Index.

- c. fi. de consue.* 137.
c. 1. de consue. 143.
c. nuper eo ii. 252.
c. cum causam de re iudi. 143.
c. sicut dignum §. qui vero, & c. de cetero de homici. 149.
c. 1. de iudi. 153.
c. constitutus de procur. 153.
c. quod super his, de maio. & obed. 245.
c. ex ore §. porro, de priuile. 245.
c. vestras de locato. 249.
c. licet de offi. iudi. ordi. 251.
c. innotuit de elect. 251.
c. significantibus, de offi. dele. 257.
c. 2. de delictis puero. 259 in 3. li.
c. cum olim el ij. de priuile. 262.
c. cum inter, de re iudi. 263.
c. in nostra, de procu. 264.
c. ex parte, de rescrip. ibi.
c. intelleximus, de iudi. 268.
c. post cessionem, de proba. 268.
c. quod super his, de maio. & obed. 271.
c. peruenit, & c. causam quæ, el ij. qui filij sint legit. 173.
c. nobis, de iure patro. 164. et 231.
c. ad decorem, de insti. 202.
c. 1. de clericis non residen. 206.
c. 1. de donatio. 220.
c. inter alia, de immu. eccle. 228.
c. fi. de emptio. & vendi. 242.
c. 1. de fide instru. 280.
c. consultationibus, in 1 parte de iure patr. 282.
c. cognoscitur, de his quæ sunt à prelat. 283.
c. primo, de his quæ sunt à ma-
io. part. cap. 296.
c. cum oporteat, & c. qualiter, & quando el ij. & c. inquisitionis, de accusationib. 198.
c. cum dilecta, de confirma. vii. vel inuti. 311.
c. quoniam, & c. tam literis, de testib. 313.
c. forus, de verbo. significa. 315.
c. ceterum, de iudi. 321.
c. ex transmissa, & c. verum, de foro compe. ibi.
c. fi. de fideiussor. 336.
c. ex transmissa, qui filij sint legit. 342.
c. per tuas, de probat. ibi. & 344.
c. tanta, qui filij sint legit. 350.
c. cum haberet, de eo qui duxit in matris. 367.
c. 1. de sponsal. 377.
c. postulasti, & c. fi. de foro compe. 378.
c. super specula, de magistris 386.
c. cum contra, de pignori. 388.
c. peruenit, & c. non minus, de immu. ecclesia. 100. limi. 12.
Ex libro sexto Decretalium.
C. non solum, de appellat. 42.
c. statutum, de rescrip. 8.
c. quanquam de castib. 100.
c. quamuis pactum, de pact. 130.
c. vt animarum, §. 1. de consti. 146.
c. commissa, de electio. 153.
c. 2. §. statutum, de consti. 251.
c. decernimus, de sentē. ex com. 268.
c. beneficium, de regn. iur. 77.
c. qui prior, eo. ii. 168.
c. dolo, eo. tiu. 209.

Index.

- c. quod semel, eo. ti. 231.
 c. in alternatiuis, eo. ti. 235.
 c. in panis, & c. odia, eo. ti. 287.
 c. 1. de accusat. 298.
 c. vnicū, de religiosis domibus 381.
 c. 1. de privilegijs in 6. 386.
 c. exijs, de verbo. signifi. & c. vnico,
 de exces. prælat. 381.
 c. cum secundam leges, de hæreti.
 150.
- Ex Clementinis.
- Clem. appellanti de appella. 47.
 clem. gratiæ, de rescrip. 71.
 clem. si furiosus, de homicid. 259.
 & 192.
 clem. exiui de paradiso §. proinde,
- de verbo. signifi. 381.
 clem. pastoralis §. cæterum, de re
 iudi. 43. in §. limi.
 clem. si. de præben. 71. in §. amplia.
 clem. cum ex eo, de senten. excom.
 100. limi. 18.
 clem. 1. & ibi glo. de consan. & af-
 finita. 150.
- Ex extrauagantibus.
- Extrauagans, vas electionis, in §.
 præmissis quoque, de censib. 9.
 extrauagans insuper ad euitanda
 99. in 1. ampl.
 extrauagans Sancta Romana, &
 vniuersalis ecclesia, de religio. do
 mi. 100. limita. 18.

LEGIS IVRIS CIVILIS QVÆ IN HOC OPERE DECLARANTVR.

- Ex Digesto veteri.
- L**. Sed & si ff. de iudicijs 51.
 l. sicut §. si debitori, ff. qui-
 bus modis pigno. vel hypo. sol-
 ui. 39.
 l. sicut §. venditionis, & §. permi-
 serit, eo. ti. 239.
 l. si debitor. eo. ti. 170.
 l. nam & si parentibus ff. de inoff.
 testam. 6.
 l. 1. ff. de procurato 95.
 l. si pecuniam ff. de condic. causa
 data 100.
 l. cum de indebito, in §. ff. de pro-
 bat. 118. & 119.
 l. Publica Mania, in ff. de deposi. 119
 l. sed & hac, & l. Pomponius, in
- § si ff. de procurato. 123.
 l. de tutela, ff. de in integrum resti-
 tu. mino. 125.
 l. diem proferre, in §. stati. ff. de
 arbi. 57.
 l. diem proferre in §. 1. eo. tit. 128.
 l. si interpellauerit ff. eo. ti. ibi.
 l. quod non ratione, ff. de legibus
 136.
 l. in causa, la secunda, in §. idem
 Pomponius ff. de minori. 148.
 l. item si pretio, in §. ff. locati. 148
 l. si ignorans. eo. ti. 129.
 l. non licet, ff. de contrahenda em-
 ptio. 31.
 l. si seruum, ff. ad legem Aequi-
 liam 34.

Index.

- l. 2. ff. de iudi. 257.*
l. si per errorem ff. de iurisd. omni. iudi. ibi.
l. si. eo. si. 146.
l. cum de atate. ff. de proba. 258
l. iuris gentium, in §. sed cum nulla ff. de pactis 165.
l. is à quo, & l. sequens ff. de rei uen dica. 274.
l. cum idē ff. de petitio. heredi. ibi.
l. quidam existimauerunt, ff. si cer- sum petatur 158.
l. tutor. in §. Lucius ff. de usuris. ibi.
l. promissor. in §. si. ff. de constituta pecunia 159.
l. si hominem, in §. quoties, ff. de po- siti. 162.
l. si conuenerit, la i ff. de pign. 166
l. periculum, eo. si. 169.
l. eleganter, in §. vendiderit, ff. de pignora. actio. 165.
l. qui balneum, & l. potior ff. qui po sio. in pigno. habe. 168.
l. si. ff. de usu. & habita. 171.
l. quod te mihi, ff. si certū peta. 176
l. si Titius, ver. sed neque ipsius ff. de præscriptis verbis, in regu. 176 in limita 5.
l. si pactum ff. de proba. 178
l. mora, ff. de usuris 181.
l. cum 2. in §. si prætor, ff. de tran- factio. 186.
l. 1. in §. cum arietes, ff. si quadru. paupe. fecis. dica. 192.
l. ut vim ff. de iusti. & iure, cum si- mil. 192.
l. 1. ff. de his qui deiecerunt vel effu- de. 193.
l. merito, ff. pro socio. 194.
l. 1. ff. si quis cautio. 196.
l. Lucius, ff. de euictio, 203.
l. domū ff. de contrahen. empr. 204.
l. id quod eo. tiu. 203.
l. si in emptione, §. si. eo titu. cum si- mili. 31.
l. Iulianus, in §. si reditor. ver. per contrarium, ff. de act. empr. 204.
l. 1. 2. & 3. ff. de donat. inter vi- rum, & uxorem 221.
l. usuris, eo. si. in 7. limi. ibi.
l. plerunque, §. penul. ff. de iure do- tium 235.
l. si venditione, ff. de euictionibus 224.
l. plerique, ff. de in ius vocan. 288
l. 3. ff. de diuortijs 292.
l. & suum heredem, §. hodie tamen cum l. seq. ff. de pact. 294.
l. per fundum ff. de seruitu. rustico. pra dio. 595.
l. nulli. ff. quod cuiusque vniuersi- tatis nomine 296.
l. 1. ff. ad velleianum 308.
l. 2. & l. sciendum, ff. qui satisfacere cogantur 228.
l. Lucius Titius, ff. mandati 336.
l. filii desinimus, ff. de his qui sunt sui uel alie. iu. 344.
l. si proponas, §. si hereditatem, ff. de inoff. testa. 349.
l. qui de inofficioso, eo. ti. 365.
l. parentes ff. de in ius uocand. 351
l. cetera iuris, §. filius ff. de pac. 353
l. 1. ff. ad Macedonianum 367.
l. sed Iulianus, §. proinde eo. ti. 370
l. quod maior ff. eo. si. 296.

Index.

- l. que pater, ff. familia herciscun-*
de 371.
l. domo pignorata, ff. de pignorati-
sia actione 376
l. Paulus. § domus. ff. de pignor. ibi.
l. cum quedam puella. ff. de iurisd.
omni. iud. 377
l. si familia eo. si. 398.
l. exigere dotem. ff. de iudicijs 377.
l. non eris. §. dato. ff. de iureiu. 379
l. fideiussor. §. prator ait. ff. qui sa-
tisdare cog. ibi.
l. 1. §. 1. ff. de testibus 382.
l. lege Iulia. ff. eo. ti. 383.
l. 3. §. eiusdem 290.
l. si fratres. ff. pro socio 30.
Ex Infortiato .
l. in l. Falcidia. ff. ad l. Falcid. 34.
l. penul. ff. de cond. & demon. 177.
l. cum tale legas, in §. rescriptum
ff. eo. ti. 112.
l. Mutiane, eo. ti. 18
l. si Tuius. ff. de cond. insti. 114
l. octavi. ff. vnde cognati. 125
l. si heres. la. i. ff. ad l. Falcid. 148
l. quoties, in prin. ff. de heredi. in-
stiti. 256
l. 1. in §. id quod natura. ff. ad l. Fal-
cid. 256
l. si pupillus alieri. ff. de administ.
auto. 164
l. Seio amico in prin. ff. de annuis
lega. 177
l. magis puto, in §. si res alienum. ff.
de rebus eor. 185
l. magis puto, in §. non passim, eo. ti.
186
l. Seia. ff. de iuro. & curato. 185
l. si. ff. de curato. furio. 186
l. libertis quos, in §. manumissis. ff.
de adimen. lega. 207
l. legatum ita. ff. de leg. 2. cum simi-
lib. 210
l. si ita relictum, eo. ti. 235
l. si libertus, in §. si quis plures, ver
se. magis. ff. de iure parvo. 219
l. si ita scriptum. ff. de leg. 1. 227.
l. serui electione in pri. ff. eo. ti. 233
l. surpsa §. si Tuius legatus, eo. ti. 113
l. si quid in fundi vocabulo. eo. ti.
256
l. si ex toto in prin. l. si grege, cum
seq. l. qui in rerum, eo. ti. 195
l. hac verba, eo. ti. 285
l. apud Aufidium. ff. de optione lo-
ga. 233
l. Publius. ff. de conditio. & de-
mon. 134
l. ex tempore, cum simili. ff. de testa-
ment. ibi.
l. filio familias, in §. si vir in quin-
quennium. ff. solu. matri. 240. in
§. limi. ver. contrariam tamen.
l. non solum, eo. ti. 124
l. fructus, eo. ti. 387
l. si quis Sempronium, in fine, & l.
iam dubita. ff. de here. insti. 278
l. sub conditione. ff. de bonorum pos-
ses. contra tabu. ibi.
l. cum quidam, ff. de libe. et post. 287
l. & si perceperis, in §. pure. eo. ti.
278
l. opera in rerum, in fine. ff. de ope-
ris liberto. 304
l. hamines, & l. uxori, in §. Scapius
ff. de usufructu lega. ibi.

Index.

- l. qui testamento §. mulier, ff. de testam. 214*
l. filiusfamilias, in §. Marcellus, eo. sit. 400.
l. si ita scriptum, in §. sub condicione, ff. de lega. 2. 338
l. ex facta, in §. si quis rogatus, ff. ad Trebellia. 352
l. 1. in §. si impuberi, ff. de collatio. bono. 356
l. 2. in §. interdum, ff. de vulga. ibi.
l. 1. ff. de iniusto rupto. 368
l. Lucius, ff. de conditio. & demonstratio. ibi.
l. de bonis, in §. non solū, ff. de Carbonia. edicto 372
l. lege Cornelia, ff. ad Syllania. 382
Ex Digesto nouo
L. Bones, in §. hoc sermone, ff. de verb. signifi. 24
l. continuus, ff. verb. oblig. 25
l. stipulationes non diuiduntur eo. ti. 135. & 291
l. impossibilis eo. ti. 115. & 179
l. homo mortuus, l. impossibilis, eod. titu. 179
l. 1. et totus titulus ff. ad Turpil. 27
l. denuntiasse in §. quod tamen, ff. de adul. 28
l. si. in §. si. ff. quod vi aut clari. 33
l. 1. in §. diuus ff. de ficiarijs. 35
l. ab executore, ff. de appellatio. 41
l. 1. ff. nihil nouari appella. pen. den. 42
l. 3. in §. falsus, ff. rem ratam haberi. 51
l. diui fratres in §. 1. ff. de liberali causa. 152
l. non solū in §. mandato, ff. de iniurijs. 149
l. qui hominem, in §. gener. ff. de solutio. 124
l. si se non obtulis, in §. ait prator, ff. de rei iudi. 116. & 159.
l. de unoquoque, ff. de rei iudi. cum similibus 92
l. ante sententiam, ff. de appella. recipien. 52
l. nunquam in vsucap. in prin. & l. si fur, §. 1. de vsucap. 255
l. 3. ff. de termino moro 249
l. si maritus, in §. praescriptiones, ff. de adulte. 262
l. priuilegia, ff. de priuilegijs credito. 162
l. Stichum, §. si creditori 164
l. ait prator, in §. si debitorē, ff. quae in fraud. credi. 175
l. qui in diem, ff. de solutio. et l. eura qui in §. si ff. de verbo. oblig. 183
l. cum uero, in §. subueniunt, cum simi. ff. de fideico. libert. 185
l. à Titio, ff. de furtis 210.
l. ubi ita donatur, ff. de donat. causa mortis 217
l. Seia, in §. si. eo. ti. 218
l. omnes in §. Lucius, ff. quae in fraud. credito. 219
l. 2. in §. si filium, ff. de dona. 223
l. post contractum, eo. ti. 226
l. 1. in §. si pater filio, & l. pater filiae, de vsucap. pro donatio. 223
l. statu liberi à ceteris, in §. Quinius, ff. de statu. libe. 339
l. cuiusque, ff. ad l. Iul. maiest. 281
l. in condemnatione, in §. dolo, ff. de

Index.

- de regulis iuris* 209
l. nemo de domo, eo. ti. 288. *l. fere*
eo. ti. 159
l. quicquid calore, eo. ti. 292. *l. creditor.* *eo. ti.* 170
l. fœminæ. *eo. ti.* 308. & 311
l. sed hoc ita, in §. 1. ff. de re indi.
 329
l. Grace in §. & post litem. ff. de
fideiusso. 333
l. inter fideiussores, & l. si plures,
eo. ti. 334
l. miles, in §. defuncto, ff. de adult.
 344
l. 2. in §. nullum patris, ff. de decu-
rio. 345
l. crimen, ff. de pœnis. ibi.
l. in eos. ff. de custodia reo. 392
l. milites agrum, in §. pen. ff. de re
milita. ibi.
l. 1. in prin. ff. de effractoribus 393
l. possideri. ff. de acqui. poss. 395
l. vulgaris quasiio. ff. de furtis. ibi.
l. si. eo. titu. 399
l. 1. ff. si familia furtum fecisse di-
catur, ibidem.
 Ex Codice Iustiniani.
L. debitori. C. de pact. 18. & 178
l. si quis argentum in §. sin autem,
C. de dona. 15
l. presentis, in §. sane enim C. de his
qui ad eccle. cõfug. 175. *in 3. lim.*
l. non est nouum, & l. iustum, C. de
adendo 20
l. qui accusare, eo. tit. cum simil. 22
l. iuris ordinem, C. de iurisd. om. iu-
di. 21
l. in criminali, eod. tit. ibid.
l. fina. C. de accusatio. 27
l. 1. & per totum titu. C. ad Turpil-
lia. ibi.
l. 1. & per totum titu. C. de calum-
niatoribus, ibi.
l. negãda. C. qui accusa. non pos. 29
l. cum ipse tutor. C. de contrahen.
empt. 31
l. 1. C. de contractibus iudicium. ibi.
l. per prouincias. C. de adificijs præ-
uatis 32
l. altius, & l. si in adibus. C. de ser-
uitu. & aqua. 33
l. vnica C. de sententijs 34
l. is qui cum telo. C. de sicarijs 35.
l. si quis, non dicam rapere, cum si-
mil. C. de episc. & cler. ibi.
l. maritus. C. unde vir. & uxor. 37
l. ab executione. C. quorum appella-
non recipi. 41
l. appellatione. C. de appella. 42
l. 1. C. si de momentanea possessio.
fur. appella. 44
l. per hanc. C. de tẽpo. appella. quid
l. eos, in §. si quid autem, C. de ap-
pellatio. 48
l. vnica. C. ne liceat tertio pronoca-
re 50
l. ante sententiam, C. quorum appel-
la. non recipian. 52
l. si quis in tantam, C. unde vi. 67
l. 1. & 2. C. quando liceat vnici. se
ne iudice se vind. 68. *in 2. limi.*
l. 1. per totum. C. ne liceat potentio-
res 88
l. neminem. C. de exhib. reis 97
l. placet. C. de sacrosanct. eccle. 100
l. si fratres. C. cõmuni. & trius. iud. 105
 e 2 l. g. e.

Index.

- l. generaliter, in fi. C. de non nume. pecu.* 119
l. in contractibus, C. de non num. pe- cu. 121
l. exigendi. C. de procu. 123
l. si vicinis. C. de nuptijs 125
l. pactu quod dotale. C. de pac. 130
l. 2. C. de consortibus eiusdem litis 132
l. properandum. §. sin ausen. C. de iudi. 152
l. observare curabis, & l. abstinendum. C. quorum appel. non recip. 156
l. irritam C. de usucap. pro donato. 255
l. si Fortidianum. C. de legatis 256
l. cum te. C. de probatio. 258
l. si minoru, C. de in integ resti ibi.
l. 1. & 2. C. si adversus delictum 259
l. 1. C. de falsa moneta ibi.
l. is apud quem, C. de adendo 4
l. 2. C. de adendo 5
l. in contractibus. C. de non nume. pecu. 261
l. 2. C. sententiam rescindi non posse 262
l. si. C. de except. cum similibus 263
l. ita demum. C. de procurato. ibi.
l. licet. C. de procurato. 264
l. fin. in §. donec. C. de iure delibe- randi 267
l. unica. C. ut actio. ab here. & con- tra heredem 277
l. acceptam. C. de usuris 158
l. plane. C. familiae ercis. ibi.
l. prima, C. qui potentiores in pi-
- gnor. habe.* 160
l. creditori. C. de fideiussu. 167
l. unica. C. ob chirographariam pe- cu. ibi. 220
l. manifesta. C. de solutio. 159
l. 1. & 2. C. de credito. enclitio. pign.
non debe. 169
l. si. C. qua res pigno obliga. poss. 76
l. qualem. C. de arbitris 57
l. sicut, §. si voluntate, §. l. si proba- ueris. C. de remis. pigno. 170
l. nec creditoris. C. de novatio. 171
l. 1. & per totum. C. si reus uel accu- sa. mortuus fue. 193
l. incendium. C. si cert. peta. 176
l. si. C. de iure domini, impetrando 166
l. veteris. C. de contrahen. & com- mittere. Flipula. 178
l. si debitori. C. de pactis. ibi.
l. pro hereditarijs, C. de heredita- actio ibi.
l. milites. & l. decuriones, C. de quaer- stio. 190
l. 1. C. de dilatio. 100
l. 1. & l. cum inter. C. de pericu. & comm. rei vendi. 203
l. unica, in §. novissime, C. de cadu- cis tollen. 210
l. in rebus. C. de iure dotium 212
l. dotis actio. C. solu. matri. ibi.
l. 1. C. ut actio. ab heredi. & con- trahere 219
l. 1. & per totum. C. de donatio. in- ter vir. & vxor. 201
l. donationes quas parentes, cod. ti. 223
l. si pater. C. de inoffi. donatio. ibi.
l. san.

Index.

- l. sancimus. C. de donatio. 224*
l. si quis pro redempti. S. cæteris, eo. titu. ibi.
l. si. C. de reuocã. dona. ibi. in 4. lim.
l. penul. C. de conditio. indebi. 235
l. 2. & l. bene à Zenone C. de quadrien. præscriptio. 238
l. emptorem, C. locati. 240
l. emptor fundi, & l. non dubitatur. C. de euictio. 242
l. curabit & l. fructus, C. de actio. empt. 244
l. addictos, C. de episc. & cler. 281
l. si quis in metallis. C. de pæn. 290
l. si. C. qui bonis cedere possunt. 294
l. si. C. communia prædiorum. 295
l. 1. & 2. C. de episc. & cler. 305
l. si. C. arbitrium tutelæ. 308
l. qui absente. & l. qui alienam. C. de procu. 311
l. 1. C. de offi. diuerso. iudi. 312
l. 1. & 2. C. de fideiuss. mmo. 330
l. blanditus, C. de fideiuss. 332
l. si pro eo, C. mandati 336
l. si fideiussor. eod. tit. 337
l. 2. C. de pactis 339
l. nonnullis, & l. non epistolis, C. de probatio. 341. & 342
l. si vicinis, C. de nuptijs 344
l. sancimus, C. de panis 345
l. si quis suus. C. de repudiam. hære. 347
l. parentibus, C. de inoffi. testa. 349
l. si. C. de in ius vocan. 351
l. cum apud veteres. C. qui. & aduersus quos 357
l. in successione. C. ad Tertul. 364
l. si pater, C. de insti. & substi. 368
l. filie cuius. C. familia eccl. cã. 37
l. multum interest. C. de commu. rerum alienatio. 375
l. 1. C. ubi de crimi. agi oport. 378
l. parentes. C. de testib. 383
l. si dominium. C. de pignorib. 388
l. creditor. la. i. & l. si. C. de pigno. actio. ibi.
l. 1. in. S. si autem post commissum, C. de rap. virg. 389
l. raptorem. C. de episc. & cleric. ibi.
l. furiosum. C. qui testamen. face. pos. 400
Auth. sed nouo iure. C. de adul. 27
auth. hoc ius porrectum, eo. sit. 187
in 19. casu.
auth. item nulla communitas, C. de episc. & cleric. 200
auth. incestus. C. de incestis nup. 150
auth. sed hodie. C. de adulte. 172
auth. hoc si debitum. C. de pigno. 159
auth. si quis in aliquo. C. de edendo 280
auth. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. 286
auth. habita. C. ne filius pro patre 305
auth. sed hodie nouo iure, C. de custod. reorum 312
auth. præsentem. C. de fideiuss. 335
auth. hoc si debitor. C. de pigno. ibi.
auth. si quis liberos habens. C. de natura. libe. 348
auth. defunctio. C. ad Tertul. 364
auth. licet. C. de natura libe. 366
auth. ex cõplexu. C. de incest. nu. ibi.
auth. qua in prouincia. C. ubi de crimi. agi oport. 378

auth.

Index.

- auth. sed non iure. C. de seruis fu-*
gi. 399
Ex Institutionibus.
§. 1. insti. de literarum obliga. 121
§. 261
§. neque si agas. insti. de actio. 122
§. ope insti de obligatio. que ex de-
licto 149
§. si quis in nomine. Insti. de legatis
256
§. praterea. insti. de actio. 181
§. item his quib. mod. re contrah.
obliga. 176
§. quod vero. insti. de iure naturali
161
§. cum autem. insti. de emptio. & ven-
ditio. 203
§. si. insti. de vsucapio. 238
§. testes. insti. de testamen. 314
§. si plures. insti. de fideiussu. 334
§. si quid. autem. insti. eo. tit. 337
§. quibus. versic. necnon de heredi.
que ab intesta. 250
§. item furiosi. quibus non est per-
miss. facere testa. 400
Ex Authententicis.
authen. de iudicibus. in §. sedebunt.
colla. 6. 58
auth. de hered. ab intesta. venien. §.
consequens. & §. seq. colla. 9. 364
auth. quibus modis natura efficiant.
sui. in §. si. colla. 7. 366
auth. de exhiben. reis. colla. 5. 389
auth. de armis. colla. 6. 55
auth. ut non luxurie. homines con-
tra natu. in §. precipimus. colla.
16. 113
authen. de incestis nuptijs in §. 1.
collatio. 2. 150
Ex tribus libris Codicis.
L. 1. C. de fide instrum. lib. 10. 187
in 10. casu.
l. quicumque. C. de apochis publicis;
lib. 10. 54
l. 1. & per totum. C. ut armorum v-
sus. lib. 11. 55
l. generali. C. de decu. lib. 10. 175
l. vnica. C. de venditio. rerum fisca.
lib. 10. 365
l. cum ex sola. & totus ti. C. de pri-
mipilo. li. 14. 345. in 6. limi.
Ex Feudorum libris.
C. imperialem. de prohi. aliena. feu-
di per Frede. 40
c. imperialem. in §. praterea duca-
tus. eo. tit. 215. & 316
c. imperialem. in §. praterea si in-
ter duos. eo. tit. 324
c. 1. de natura successionis feudi 62
c. qui clericus. si de feudo fuerit co-
trouersa 103
c. 1. in §. quia vidimus qui feudum
dare possunt 106
c. 1. in §. filij nati. si de feudo de-
fun. conie. sit inter domi. & agna-
vasalli 172
c. 1. in §. si facta. eo. tit. 214
c. 1. in §. si. de noua forma fidei. ibi.
c. 1. in §. ex eadem. de lege Corra-
di. 215
c. si quis inuestitus. qui successores
teneantur 293
c. 1. in §. & hoc autem. qui feudum
dare poss. 309
c. 1. de successionem feudi ibi.
c. 1. in §. item si quis. quibus mo-
dis

Index.

- dis feud. amista. 320
c. 1. de controuersia feudi apud pa-
res terminan. 321
c. 1. in §. omnes, si de feudo fue.
contro. inter domi. & agna. va-
sal. 322
c. 1. de uasallo decrepita etatis 323
c. 1. quid sit inuestitura 326
c. unico si uasallus feudo priuetur
346
c. 1. in §. naturales, si de feudo fue.
contro. inter domi. & agna. va-
sal. 360
c. 1. in §. adoptiuus, si de feudo de-
fun. consentio sit inter domi. &
agna. uasal. 361
c. 1. in si. agna. uel filius possit reti-
ne. feud. 362
c. 1. in §. filia uero, in fine, de feudo
Marchie. ibi.
c. 1. & 2. de duobus fratribus à ca-
pitaneo inuestitis. ibi.

F I N I S.

ca. 1. m. ad p. 1. de fe. 1. de	ca. 1. m. ad p. 1. de fe. 1. de
ca. 1. m. ad p. 1. de fe. 1. de	ca. 1. m. ad p. 1. de fe. 1. de
ca. 1. m. ad p. 1. de fe. 1. de	ca. 1. m. ad p. 1. de fe. 1. de
ca. 1. m. ad p. 1. de fe. 1. de	ca. 1. m. ad p. 1. de fe. 1. de
ca. 1. m. ad p. 1. de fe. 1. de	ca. 1. m. ad p. 1. de fe. 1. de
ca. 1. m. ad p. 1. de fe. 1. de	ca. 1. m. ad p. 1. de fe. 1. de
ca. 1. m. ad p. 1. de fe. 1. de	ca. 1. m. ad p. 1. de fe. 1. de
ca. 1. m. ad p. 1. de fe. 1. de	ca. 1. m. ad p. 1. de fe. 1. de
ca. 1. m. ad p. 1. de fe. 1. de	ca. 1. m. ad p. 1. de fe. 1. de
ca. 1. m. ad p. 1. de fe. 1. de	ca. 1. m. ad p. 1. de fe. 1. de

2 1 2 1 2

[The following text is extremely faint and illegible due to fading and bleed-through from the reverse side of the page. It appears to be a list of entries or a table of contents.]

R E G V L A R V M
V T R I V S Q V E I V R I S

SELECTARVM LIBER,

Cum suis Ampliationibus & Limitationibus vltra Bartho-
lomæum Socinum, & Clarissimum atque Reuerendis.
Præfulem, Dominum D. Ioan. Bern. Diaz de Luco, Episco-
pum Calaguri. nunc primùm æditus.

A V T O R E.

PETRO ADVENAS IURIS PONTIFICII
Doctore; ac Iuris civilis Baccalaureo; in Gymnasio Salmantino pu-
blice Iura Canonica interpretante.

Regula Prima.

PRESENTES in actibus Collegij, vel vni-
uersitatis, regulariter non sunt vocan-
di. Hanc Regulam ponit glo. in c. 2. in
verb. ipsorum, de test. lib. 6. nisi in tri-
bus casibus ibi positis: quam glo. dicit
communem Francis. de Ripa, in libr. 2.
Respon. cap. 21. Catel. Cotea in Memo-

ralibus iuris in verbo abientes. Hanc regulam ponit D.
Ber. de Luco, in regula 3. vbi eam dupliciter limitat.

Limita tamen nouem modis, vt per Andræam ab Exea
in c. cum omnes. nu. 206. vsque ad nu. 218. de constit.

Regula II.

ACQUISITA, seu empta constante matrimonio inter
virum & vxorem, sunt communia: vt in l. 1. tit. 3. lib. 3. fori
& in l. 1. tit. 4. lib. 5. ordinamenti, quæ leges declarantur &
intelliguntur per l. 227. stili: & vltra Montaluum in d. l. 1.
fori. ita tenet Palat. Riuui. in repet. rubr. de donatio. inter
virum & vxor. §. 62. per totum Bartho. de Chassa. in con-
sue. Burgun. i. tit. [des droiz]. §. 14. in fi. fo. 136. col. 2. nu. 1.

Limita hanc Regulam octo modis, vt per Rodericum
Xvarez in d. l. 1. titu. [de las ganancias.] lib. 3. fori, fol. 11.
vsque ad fol. 21.

Regula III.

ACQUISITA per vnum ex fratribus, simul post mor-

A tem

D. Petri Duen.

em patris habitantibus præsumuntur acquisita de communi, argum. text. in l. si fratres, ff. pro socio. Ita tener Specul. in titu. de iudi. §. sequitur videre de communibus iudicis. Hanc regulam ponit Barto. in l. Titium §. altero. ff. de administ. tut. nu. 5. Bal. in l. si patruus. C. commu. vtriu. iudi. Ias. in l. r. C. qui testā: facere poss. vbi comitunter concludunt. Quod si simul cum hæreditate indiuisa post mortem patris vixerint, lucra communicauerint, de superlucratis inuicem alter alteri rationem non reddiderint, præsumi societatem. **E T O T V A**

Quam regulam & opinionem limita quatuor modis, vt per Andream Alciatum in trac. præf. in prima regula, præf. 25.

Limitatur quinto vltra Alciatum, quodocunque vnus ex fratribus emerit aliquem fundum palam & scientibus alijs fratribus, & receperit chartam pro se tantum, vt in l. itaque ff. pro socio. & in l. r. in §. magistratu. ff. de exerci. Ita determinat Bald. in l. si socius. ff. si ceri. petat. & in l. r. C. si quis alte. vel sibi. & in l. si vt proponit. & ad fin. C. de rei vendi. Ias. in d. l. si socius, num. 2. vbi dicit quod secundum prædicta debet intelligi & limitari illum dictum Barto. in d. §. altero. secus tamē est quando vnus ex fratribus emerit fundum alijs ignorantibus, quia tunc iure societatis communicare tenetur, secundum Ias. ibi.

Alias limitationes ad hanc Regulam ponit Barth. de Chassa. vbi notabiliter tractat materiam, in rubrica 7. titu. Io. [des successions.] §. 1. nu. 17. cum seq. fol. 143. col. 4. Et notabiliter, vbi per quatuor regulas declarat supradictam regulam cum aliquibus limitationibus & ampliationibus, Aymon Publicius, in glos. ad consuetudines Aluernie, in tit. 13. artic. 1. per totum.

Regula

A C T A criminalia, vel instrumenta in causa criminali non debent produci fisco ab eo, de cuius crimine agitur. Hanc Regulam ponit Bar. per illum tex. in l. 1. apud quem. nu. 8. C. de æden. intelligendo glo. ibi, in verbo, exhibere, quem sequitur ibi Ias. & alij Doctores, probatur etia per tex. in l. nimis graue, C. de testib.

Limita primo secundum Barto. ibi, in casibus in quibus

serui torquentur contra dominos; vt in l. r. & in l. interro-
gari. ff. de quæstio. quia in illis casibus compelluntur æde-
re instrumenta contra seipfos. Idem videtur dicendum;
quando accusatus vel inquisitus est conuictus per indicia
sufficiëntia ad torturam: quia ex quo tunc probationes ex-
trahuntur de domo ipsius rei per cruciatum corporis sui.
multo fortius per sua instrumenta: Ita est de mente Bart.
in l. 2. §. diuus. ff. de iure fisci.

Secundo fallit, quando aliunde non possunt haberi pro-
bationes: Ita concludit Alex. in d. l. is apud quem. nume-
ro. Quod dictum puto procedere solum quando agitur
de delicto, ex quo delinquens illicite lucrum consequere-
tur: per tex. in c. ex pœnitentibus. 50. distin. per doctrinam
Bar. in l. Marcellus. ff. rerum amotâ. Inno. & Cano. in c. in-
quisitionis. de accusa. Pan. in c. innotuit. in 2. col. de elect.

Regula v.

A C T A omnia iudicialia, siue Ciuilia, siue Crimina-
lia, debet ædi litigantibus, vt probatur in l. 2. C. de æden. in
tantum quod si non ædantur, poterit pars appellare, vt in
l. 2. C. vt lite penden. in c. G. perpetuus. de fide instru. Pro-
batur etiam ista regula per tex. in l. ij. §. ædenda. ff. de æde.
& in l. 9. in legibus de Madrid. ea ratione attenda. Quia æ-
ctus iudiciarius eo ipso quod est factus, censetur commu-
nis alteri parti: & ideo potest petere copiam. Item etiam
is qui iudice mandate non vult acta ædere, præsumitur in
dolo, secundum Alex. in l. vbi. ff. de æden. pro quo est tex.
in l. non potest dolo. ff. de regu. iur. Potest etiam ad hanc
Regulam assignari alia ratio: quia æditio actorum est spe-
cies defensionis: quod patet, quia hoc fit ad effectum vt pe-
tens possit deliberare an velit cedere, an contendere, vt
l. i. in princip. ff. de eden. & Auth. offeratur, C. de litis con-
testa. Item etiam fit ad effectum veritatis inuestigandæ, d.
l. is apud quem. nam habita copia facilius potest quis re-
spondere, confitendo vel obijciendo; & sic merita causa-
rum patrum assertionem panduntur, vt in l. si. C. si per vim,
vel alio modo. vnde iudex poterit de veritate cause faci-
lius iudicare, & ipsam veritatem inquirere visis allegatio-
nibus vtriusque partis. & circa hanc regulam vide Marcu

de Mantua in lib. 3. Observationum, obserua. 28. & Paul. Pari. in c. quoniam contra. nu. 29. & 79. de proba.

1. **Limita prima** hanc Regulam, dummodo talis æditio fiat iudice mandante, alias sine mandato iudicis non tenetur notarius actorum ædere acta: vt tenet Bald. per illum text. in ver. iubebit. in d. l. is apud quem. col. 1. & ibi Paul. de Cast.
2. **Secundo limita**, non procedere in attestacionibus testium, quæ ante publicationem ædi non debent parti, sed debent esse sacræ penes iudicem & notarium actorum timore subornationi: vt est gloss. in d. l. is apud quem, per illum text. secundum quintam lectionem: & ibi Bal. hoc expresse tenet nu. 9. vbi allegat ad hoc text. in §. quia vero. in auth. de testib. colla. 7.
3. **Tertio limita** procedere, dum modo offeratur salarium, tabellioni, alias autem sine salario non tenetur ædere acta: vt est text. in l. argentarius. in princ. & ibi. commu. doct. ff. de æden. Quod tamen non habet locum in copia libelli, quæ debet dari sumptibus actoris: vt est glo. in Clem. sape. in §. verum. quem ibi sequitur Cardi. num. 17. de verbo. signi. & Barto. in l. 1. ff. de æden. num. 3. est etiam gloss. in Clem. 2. in verbo oblatos. de appella. Et idem est in causa pauperum, quod de iure notarius nihil ab eis recipere debet: ita tenet Ludo. Roma. in l. si vero. in §. de viro, in salentia, propter paupertatem. nume. 48. ff. sol. matr. pro quo facit text. in l. tam dementis. C. de episc. aud. quod dictum, tanquam pium & notabile sequitur Ias. in §. tripli. nume. 55. Instit. de actio. & in l. nec quicquam. §. vbi decretum. nu. 2. ff. de offic. proconsul. & lega.
4. **Quarto limita**, in nominibus testium in iudicio productorum & examinandorum: quia ante eorum publicationem non tenetur pars ædere nomina eorum alteri parti, ne subducantur vel subornentur, sed soli iudici nominare tenetur: Ita tenet Specul. in titul. de testi. §. qualiter. nume. 3. Alex. in l. 1. in §. æditione. in penult. col. ff. de eden.
5. **Quinto fallit**, in interrogatorijs testium, quæ licet sint de actis, non tamen debent ædi alteri parti, ad euitandum subornationem testium: Ita tenet Abb. & doct. in c.

per tuas, de testi. Alex. in d. l. is apud quem.

6 Sexto fallit, i allegationibus iuris, quæ licet sint in actis productæ, tñ non debēt ædi alteri parti, ex quo fiunt ad memoriam instructionem iudicis: Ita tenet Inno. in c. per tuas. de testibus. quem sequitur Alex. in Auth. iubemus C. de iudi. Roma. singu. 266. Matthæus de Afflict. in lib. 1. const. Neapol. rub. 27. nu. 29. in finalibus verbis.

Quod tamen intelligo verum, quando pars non præsentat illas in modum actorum in processu, sed dat illas iudici in manu propria & ita debet intelligi dictum Ias. reprobatum a Matth. de Affl. vbi supra, qui contrarium tenet in d. l. is apud quem. nu. 6. & in d. l. 1. §. ædenda. num. 6. ff. eod. titul. & illud dictum Iasonis reprobauit etiam Philip. De eius, in d. l. is apud quem. nu. 20. & ibi Franciscus Purpur. num. 94.

Regula VI.

ACTIO personalis extinguitur, si debitor per decennium non petierit debitum, stante statuto quod in iure nostro validum est: Ita tenet Barto. in l. sequitur in §. si viam num. 4. ff. de vsucap. & in l. cum notissimi. in prin. C. de præscrip. 30. vel. 40. annor. & in l. si is cui §. Flavius. num. 3. ff. de solut. & in l. legauit. ff. de libera. lega. & in l. 1. nu. 3. ff. de vsucap. & in l. ait prætor in §. hi plane. ff. ex quibus causis maio. & in l. cum mulier. ff. sol. matri. & in l. ambitiosa. nu. 14. ff. de decr. ab ordine facie. & in l. nemo potest. ff. de leg. 1. num. 22. vbi in fortioribus terminis tenet, quod in tantis est verum de validitate istius statuti, quod non potest pacto renuntiari. quia est introductum in fauorem publicum & odium negligentis: & istam opinionem Barto. sequitur Ias. in princ. Insti. de actio. nu. 100. vbi allegat pro ista opinione gl. in c. 1. in §. porro. in verbo, per restitutionem, & ibi Bald. quali. olim pote. feu. alien. in vsib. Feudo.

Contrarium, imo quod tale statutum nõ valeat in vtroque foro tanquam nutritium peccati, tenet idem Bart. contra morem suum sibi met contrarius, in repet. l. omnes populi. num. 24. ff. de iustit. & iur. istam quæstionem latissime examinat Ioann. de Imola, in d. §. si viam. vbi concludit verriorem esse opinionem istam, idem Ioan. de Imola dicit

eam esse communem in consi. 16. num. 1. & in consi. 46. num. 2. Franci. Balb. in tract. præscrip. in 2. parte, tertie partis princi. quæst. 13. & 14. Philip. Prob. in Addi. ad Ioann. Monach. in cap. 1. num. 17. de præscrip. libr. 6. & quod ista sit communis opinio tale statutum non valere, firmat Ioan. Crocus de Morte Ferato in d. l. oēs populi, col. 16. & in d. l. nemo potest. col. 30. versic. quærit etiam Bartol. & ibi hoc etiam tenet Franci. de Ripa, num. 116. Ludou. Gomez. in d. prin. Instit. de actio. nume. 67. Matthe. de Affic. in cõstitu. Neapol. lib. 3. rub. 31. nume. 4. Andreas Alciatus in l. quin que pedum, colum. 6. C. finiu regun. Ludou. Gozad. in consil. 56. nu. 13. Stephanus Bertran. in consil. 184. nu. 5. in 2. volu. 2. impressionis, Feli. in c. fina. nu. 5. de præscrip. quibus est addendus Adrianus in quolibeto 6. articulo 3. Ex quibus omnibus supradictis apparet prædictum statutum non valere, tanquam nutritium peccati: pro qua opinione est text. in cap. si virgo. in vers. si autem scierit, nec ab aliena possessione recesserit 34. q. 2. & in c. si. cū simi. de præscrip.

Sed posito pro constanti quod prædictum statutum valeat, & sic regula nostra procedat, vt hodie est dispositum de iure nostro Regio: vt in l. 3. titu. 13. lib. 3. ordina. in l. 63. Tauri. & in Pragmatica 157. de Madrid. anno Domini 1528. vbi dicit quod seruitia famulorum præscribuntur per triennium

1. Limita primo, (quia supradicta iura tantummodo loquuntur in actione personali) vt in actionibus realibus locum non habeat: Ita notabiliter concludit Ias. in d. prin. Instit. de actio. nu. 101. post Bald. & Areti. ibi, motus, quia cum istud statutum sit odiosum, debet strictè intelligi, l. 3. §. hæc verba, ff. de nego. gest. ita etiam determinat Petrus de Rauenna in Alphabeto suo, in verbo statutum, in ver. in statutis verba propria, pro qua opinione Ias. allegat gloss. in l. Aurelius, in §. Meuia in verbo pupillæ, ff. de libe. lega. per quam gloss. ita tenet Ludó. Roma. in consi. 201. nu. 3. Franci. Curti. senior in consi. 66. nu. 8. licet contrariū velit tenere Gome. in d. prin. Instit. de actio. nu. 66.

2. Secundo limita supradictas leges Regni non procedere in foro conscientie: Ita notabiliter determinat R. P. Fra-

ter Alphonsus a Castro, in casu dictæ Pragmaticæ de Madrid: eam declarando in lib. 2. de potestate Legis prævalis, c. 10. fol. 188. pag. 2. cum fol. sequen.

Plures alias limitationes ponunt ad supradictam regulam & leges Regni Doctores in varijs locis, quas congerit Franc. Balb. in d. quæst. 13. & 14. Gome. in d. prin. Instit. de actio. nu. 68. Feli. in d. c. fi. nu. 5. notabiliter Rodericus Xua rez in l. post rem iudicatam fo. 144. in 3. col. in 6. limit. ff. de re iudica. Vnum tamen non est prætermittendum circa supradictam, regulam, & in casu dictarum legum, quod si præscriptio interrumpatur per litis contestationem, actio quæ erat decennalis perpetuabitur in quadraginta annos: ita notabiliter concludit Ioann. de Imol. in l. seruum. in §. sequitur, ff. de verbo. obli. Ang. de Perus. in l. sicuti, C. de præsc. 30. vel 40. anno. quos sequitur Ias. in §. pænalis, nu. 113. Instit. de actio. & in l. actione, §. si is qui temporali. nu. me. 3. ff. de iur. iur. & in l. ex hoc edicto. num. 3. ff. de eo per quem factû erit, & ita expresse determinat Rodericus Xua rez in d. l. post rem iudicatam, fol. 117. col. 1. nu. 4. per glo. quam dicit singu. in l. fi. in verbo finiendæ C. de dolo. quæ gloss. dicit, quod generaliter omnis actio perpetuatur per litis contestationem, nisi duæ quas ibi gl. excipit: quæ gloss. ultra Rodericum Xua rez sequitur Pirrhus Englebermæus ubi excipit quatuor actiones, & notabiliter tractat materiam, in l. non solet, ff. de reg. iur. & sic supra dicta glo. generaliter intelligitur quod l. fi. super parte extēdimus, C. de præsc. 30. vel 40. anno. habeat locum tam in actione reali, quam in alijs quæ minore tempore durāt, quod perpetuabuntur in 40. annos per litis contestationem. Quod tamen intelligo habere locum inter creditorem & debitorem, non tamen extenditur ad personam fideiussoris, quia interruptio facta per citationem, vel litis contestationem cum reo principali, non interrumpit, nec perpetuat quo ad fideiussorem: ista est gl. notabilis secundum Barto. ibi nu. 5. in l. cum quis, §. si quis pro reo, in verbo, annus, ff. de solut. ita tenet idem Bar. etiam per illam glo. in l. si fideiussor. in §. fin. ff. mandati, & illam glo. sequitur Alex. in l. mora rei. ff. de verbo. oblig.

- ACTIO** pœnalis non tollit rei persecutoriam, nec e contra. tex. est in l. ancille, C. de furt. & in l. si pro fure, in §. i. ff. de condi. fur. & in l. si pigno. in §. cū furti. ff. de furt.
- 1 Fallit primo, in pœna conuentionali. l. rescriptum, §. si pacto, ff. de pactis.
 - 2 Secundo fallit, quando pœna esset extraordinaria l. 4. alias tertia, §. si ff. nauæ caupo. & stabu.
 - 3 Tertio fallit, quando actio non esset pœnalis à sua origine: sed ex post facto efficeretur pœnalis propter cõtumaciam rei, vt in actione, quod metus causa: nam si reus constituat rem, non condemnabitur ad quadruplum; l. si cum exceptione, §. si quis, & §. hæc autem actio. ff. de eo quod met. cau.
 - 4 Quarto fallit, quando intentaretur contra diuersas personas, l. manifestissimi, §. tales, C. de furt.
 - 5 Quinto fallit, quando resultaret contrarietas l. i. & ibi Doctor. C. de furt.
 - 6 Sexto fallit, quando in pœna inesset persecutio, l. hoc edicto, ff. de publica. & vectiga.

ACTIO personalis non datur contraria singularem rei successorem, vt in l. i. in §. si hæres, ff. ad Treb. & in l. fina. §. fin. ff. de contrahen. emptio. & in l. non aduersus, C. si tertium peta.

Hanc regulam limitat Socin. in regula 276. quem refert, licet corrupte, vbi ponit alias duas limitatiões Paul. Parisin consi. 32. nu. 117. in 1. volu. Octo limitationes, vbi notabiliter tractat materiam, ponit Fran. de Ripa in d. §. si hæres, à nu. 2. vsque ad nu. 18.

ACTIO pignoraticia directa non nascitur nisi prius soluto debito, vt in l. si ré. la j. in §. omnis, ff. de pig. actio. Hanc Regulam limita quatuor modis, vt per Ant. Negusan. de Fano, in tract. de pig. in 1. membro septimæ part. prin. nume. 8.

ACTIO pignorantia directa, soluto debito creditorẽ com-

competit debitori ad reperendum pignus.

Hanc regulam probat tex. in l. si rem §. omnis, & in l. solutum, in §. si in sortem, & in §. solutam, & in l. debitor in §. soluta. ff. de pig. aet.

Hanc Regulam ampliat 15. modis, & limitat 8. modis Ant. Negusan. de Fano, in tract. de pignor. in 2. membro 7. par. prin. nume. 9. vsque ad finem.

Regula x i:

A C T I O ex pacto nudo non oritur, l. iuris gentium §. sed cum nulla, & §. quinimo, & §. Marcellus, ff. de pact. & l. legem. C. eod. titu. tex. cum glo. in §. in personam, instit. de actio. glo. in l. petens, C. de pactis, & in l. lecta, ff. si cert. petat. & in l. si vnus, in §. pactus, ff. de pac. Circa quam Regulam vltra Socin. in regula 9. qui eam ampliat duobus modis, & limitat quatuordecim, vide Iaso. qui ponit supradictam regulam cum duabus ampliationibus, & decē & sex limitationibus, in d. §. sed cum nulla, à nu. 4. vsque ad nume. 27. eandem Regulam ponit idem Ias. in l. lecta. nu. 12. ff. si cert. pet. Fran. Purpur. in d. l. legem, nu. 48. cum seq. Fe lin. in c. 1. nu. 3. de pact.

Amplia hanc Regulam quindecim modis, & limita 67. modis notab. per Andræam ab Exeo in libro pactorum, in 3. part. rubricæ: à nu. 273. vsque ad finem. Sed hæc regula hodie de iure nostro regio locum nõ habet, vt probat tex. in l. 3. titulo 8. lib. 3. ordina. quæ lex corrigit omnes leges probantes hanc regulæ opinionem, & concordat cum tex. in cap. 1. de pact.

Regula x i i.

A C T I O non datur soluto matrimonio hæredi mariti, ex pacto facto per mulierem in contractu dotis, quodd satisfaciatur creditoribus habentibus hypothecata prædia data in dotem. Hanc regulam probat tex. & ibi Docto. in l. ex conuentione, C. de pact.

1 Ampliatur primo etiam si prædia dotalia ab hærede mariti possideantur soluto matrimonio: Ita Bal. in l. si cum tibi, C. qui potior, in pigno. habea. Phil. Dec. in l. dotis, C. de collat. Soc. in consi. 78. in 3. volum.

2 Secundo amplia, etiam si iuramentum in pacto interuenisset:

- nisset: quia & si maius robur adijciat, ut equidem stipulatio facit, tamen intelligitur secundum naturam actus: vt in l. h. C. de non nume. pecu. Ita tenet Alex. in l. 2. in §. voluntatem, in pen. colum. ff. sol. matri. Dec. in consil. 180. numero 3. & 4.
3. Tertio amplia, secundum Paul. de Ca. in d. l. ex conuentione, quod non solum procedat, quando matrimonium est solutum morte mariti, verum etiam si sit solutum per diuortium. Pro quo facit: nam etiam isto casu militat ratio cessantis interesse, ergo militat legis dispositio, vt in l. illud cum vulg. ff. ad leg. Aquil.
4. Quarto ampliatur, supradicta regula, quæ loquitur de pacto, vt habeat locum etiam si stipulatio interuenisset: vt expresse dicit tex. in d. l. ex conuentione.
5. Quinto ampliatur, vt hæres agens ex tali pacto repellatur, non tantum exceptione quod sua non intersit, sed tanquam agens de facto & sine actione, ita vt à iudice repelli debeat, etiam muliere quæ conuenitur nõ opponente: iuxta glo. in l. vbi pactum, C. de transa. quia cum tex. in d. l. ex conuentione, dicat actionem competere non posse, denotat quod ipso iure hæres actionem non habeat: vt patet ex his quæ dicit ibi Bar. col. pen. bene facit glo. in ca. 1. in verbo, non potest, de regu. iur. lib. 6. text. & quod ibi notat Iason. in l. 1. in princ. ff. de verb. obliga.
1. 20. Limita primo supradictam regulam, vt licet hæres non possit agere post matrimonium solutum ad obseruantiam pacti pro futuro tempore, potest tamen agere pro præterito si quid est solutum: vt tenet gloss. in d. l. ex conuentione in fine: in verbo, non potest, cum qua transeunt Doctores communiter ibi.
2. Secundo limita, quando dos vel pars eius ex dispositione legis, & statuti, vel pacti, deberet remanere penes hæres mariti, etiam præmorientis: quia tum certum est semper, quod interest mariti & hæredum quod soluatur creditoribus. Et quando valeat tale pactum, vel statutum colligitur ex l. Bebius Marcellus, ff. de pact. dotal. & ex dictis per Bal. Nouel. tract. de dote, in 7. parte, priuileg. 21.
3. Tertio limita, quando mulier adulterium viuente marito

rito, vel eo mortuo stuprum viduitatis tempore commiffisset: quia interest hæredi folui creditoribus habentibus hipotecam in fundo: & ita videtur cessare ratio d.l. ex conuentione. ex quo hæres pôt retinere propter adulterium quod maritus viuens ignorauit, vel morte præuentus non potuit accusare: Ita prosequitur Alexand. in l. rei iudicatæ 2. nota. ff. solu. matri. Circa quam limitationem, an sit vera, vel non, est notandum quod Pau. de Cas. in l. sororem C. de his quib. vt indig. mouit prædictam quæstionē, & determinat quod sicut mulier propter adulterium constante matrimonio perdit dotem: ita propter stuprum viduitate durante, idem tenet idem Pau. in l. fideicommissum, C. de fideico. & in consi. 147. incip. Reuocatur in dubium, per totum, volu. 2. quam opin. sequitur Augn. Arimi. in Addi. ad Angel. in tract. maleficiorum in parte, [che me hai adulterato.] nu. 303. Gerardus de Petra Sancta in sing. 48. Hippolyt. in sing. 234. & 416. & in l. 1. in §. item diuus, nu. 4. ff. de sicar. & in consi. 13. nu. 16. eandem opinion. sequitur Pala. Ruui. in repeti. rub. de don. §. 67. nu. 6. & in §. 81. nu. 6. Fran. de Ripa in rub. de iud. nu. 21. Iaf. in l. 2. nu. 6. ff. solut. mat. Neuiz. in sua Silua nuptiali. lib. 2. nu. 44. Cifuentes in l. 14. Tauri. nu. 4. vbi pro hac opi. allegat glo. in Auth. sacramentum, in verbo contractis, C. quan. mulier offic. tut. fungi po. Et tex. de iure nostro regio in l. 4. in fi. ti. 4. lib. 5. ordinamenti, & pro ista opi. Pau. de Castr. allegatur communiter rex. & ibi gl. & Bar. in l. penu. ff. de adult. vbi probatur, quod qui offenditur ex adulterio constante matrimonio, offenditur ex stupro viduitate durante. Cōtrariam tamen opin. tenet Alex. de Imol. in d. l. sororem, quem sequitur Iaf. sibi met contrarius, in l. fideicommissum, nu. 3. C. de fideico. Dec. in c. pastoralis nu. 8. de iudic. & in l. cum quædam puella, nu. 12. ff. de iurisdic. om. iudic. Gulielmus Mayne. in l. in ambiguus, nu. 208. ff. de reg. iur. Carolus Molinæ in consuetu. Parisien. in tit. 1. §. 30. quæst. 28. nu. 142. Barthol. de Cassa. in consuec. Burgun. in tit. [Des droijs] rub. 4. §. 6. fol. 156. colum. 1. ver. sed quæro. pro qua opi. cit rex. in l. si vxor. in §. 1. ff. de adult. & in l. rei iudicatæ, §. hæredi. vers. si. morum, ff. solut. matrimo. & hanc opinio. Alex. sequi-

sequitur Crot. in l. 4. §. Cato, col. 4. vers. pro quo etiam ad
 huc, & in l. 2. vers. 7. quærit Bart. colum. 1. annul. ff. de
 verbo. obliga. vbi pro hac opi. Alexan. dicit, quod lenius
 est crimen stupri, quam adulterij: quia lenius punitur, §.
 item lex, l. 1. quæ Instit. de publ. iudic. iuncto tex. in comon
 offeramus, 23. Iudi. & quia minor est iniuria quæ fit de-
 functo quam illa quæ fit viuenti: vbi notat Bart. in d. l. si-
 de commissum. item pro hac opi. Alex. facit: nam vidua
 luxuriose viuens patitur easdem pœnas, quâs mulier secun-
 do nubens infra annum luctus de iure Ciuili, vt in §. fin. in
 Auth. de restitu. collat. 4. & ita tenet d. glo. in Auth. sacra-
 mentum. in verbo, contractis. quam sequitur Dec. in l. 1.
 colum. 2. C. de secun. nup. Hyppoli. in sing. 688. quæ pœnæ
 enumerantur in d. l. 1. C. de secun. nupt. sed inter illas non
 annumeratur amissio dotis: ergo dicendum est dotē amif-
 sam non esse. & hoc modo arguendi vtitur iurisc. in l. pa-
 tre furioso, ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. mulier enim
 infra annum luctus secundo nubens solum amittit ea, quæ
 habuit à marito titulo lucratiuo: sed dotem à marito non
 habet, ergo &c. pro qua opinione est text. expressus in d. l.
 4. titu. 4. lib. 5. ordina. quæ sic debet intelligi, licet allege-
 tur à Cifuentes pro opinio. Pau. de Cast. vbi probat lex il-
 la, quod mulier quæ commisit stuprum post mortē viri, tan-
 tummodo debet amittere acquisita cōstante matrimonio,
 quæ applicantur hæredibus mariti: sed lex illa de dote ni-
 hil dicit, & cum sit pœnalis potius est restringēda quā am-
 plianda, vt tantummodo loquatur in casu, in quo loquitur:
 & hæc opi. Alex. videtur mihi magis vera & æqua per su-
 prædicta. Bene tamen verum est, quod And. Alcia. in tract.
 præsumpt. in 2. regula præsump. 9. nu. 5. pōnit concordiam
 inter has duas opiniones, scilicet, si mulier commisit stu-
 prum infra annum luctus; tunc procedat opinio Paul. de
 Cast. alias post annum opinio. Alexan. quam opinionem
 sequitur Egregius D. Didacus de Couarruu. in sua Epito-
 me quarti libri Decretal. in 2. par. c. 7. §. 6. nu. 10. eandem
 concordiam inter easdem opiniones posuit Ioan. Garro-
 nis in Auth. eisdem pœnis, nu. 18. C. de secun. nup. Quæ
 concordia nō videtur necessaria, cum vt supra dixi, opinio
 Alex.

Alex. sit magis vera, nisi tantummodo ad limitationem d. l. 4. scilicet an mulier quæ commisit stuprum post annum luctus, d. 114. in ea locum habeat.

Regula XIII.

ACTIO ex delicto pœnalis non transit in hæredem: Ita probat tex. in l. pupillum, §. in hæredem, ff. de reg. iur. & in l. 1. ff. de priua. delict. & in l. 1. C. ne ex delict. defunc.

- 1 Limita primo, vt isti hæredes teneantur quatenus locupletiores facti sunt, vel in quantum ad eos peruenit, d. l. unica: quia iniquissimum est, ex delicto alterius alterum locupletari: facit etiam tex. in l. si ipsa res, ff. quod met. cau.
- 2 Secundo fallit, quando à lege pœna imponitur: tunc non transit in hæredem, l. 3. §. quod autem, ff. quod quis. iur. in primo intellectu glossæ magnæ.
- 3 Tertio fallit, vbi pro pœna delinquentis causatur exceptio: tunc transit ad hæredem etiam lite non contestata, d. §. quod at ex altero intellectu glossæ: & ita tenet Zuarez in alleg. 26. in secundo dubio, in fine, vbi ponit exemplum.
- 4 Quarto fallit in quasi delictis, in id quod peruenit ad hæredem quia quanuis pœna iudicis, qui litem suam fecit, non transeat in hæredem, transit in id quod peruenit, l. in hæredem, ff. de calum. l. seruo, §. cum prætor, ff. ad Trebellian.
- 5 Quinto fallit, quando actio pœnalis descendit ex contractu, & commissum est delictum extra contractum: vt in l. si. ff. de nau. fœno. vbi hæres debitoris pœnæ ob traiectionem tenetur: aliud est si delictum circa contractum fieret, vt in l. ex contractibus, ff. de actio. & obliga.
- 6 Sexto fallit, quando cūq; res esset consumpta per hæredem. vt in d. l. si ipsa, ff. quod met. cau.
- 7 Septimo fallit, etiam lite non contestata, sed vbi processum est contra contumacem ex primo decreto quod habet vim litis contestationis, vt faciat actionem transitoriam: argu. tex. in l. vt perfectius, C. de anna. excep. & in l. si cum, in §. qui iniuriarū, ff. si quis cau. & in l. 1. ff. ex quib. cau. ma. io. glo. sing. in §. pœnales. Insti. de perpe. & temp. actio. vbi dicit solam libelli oblationem absq; litis contestatione facere transmissionem actionis pœnalis. nec obst. tex. in l. 1. ff. de requi. reis. quia ibi loquitur in delictis publicis.

- 8 Fallit, in prælato, cuius prædecessor deliquit, non suo nomine priuato, sed Prælati vel dignitatis: vt in c. cum delictis. & ibi Inno. de ordi. cogni. & in c. 1. & ibi Docto. de solut. Bald. in d. l. 1. C. ne ex delict. defunct. Anto. de Butr. in c. 1. §. quibus. de priuik. Ioan. Andr. in c. 1. vt lite non contesta. cum simil.
- 9 Nono fallit in conditione furtiua, quæ ex varijs figuris causarum oritur: nam datur in id quod non peruenit, l. si pro fure, ff. de condict. furti. & ibi glo. quæ reprobantur per Bar. in d. l. 1. ff. de priuat. delict. nu. 2. dicentem illic esse speciale propter frequentiam delicti. sicut in simili dicitur in adulterio, vt in l. transigere, C. de de transact.
- 10 Decimo fallit, in casu l. Caius, ff. ad Sylla. vbi secundum Bart. in d. l. 1. ff. de priuat. delict. fuit ibi inflicta pena ipso iure, ob non vindicatam mortem defuncti: quod apparet, quia possessor illic conuenitur petitione hæreditatis à fisco: vt in l. 1. C. de his quib. vt indig. & in l. in cognitione, ff. ad Syll: & sic agitur illic non ad penam imponendam, sed ad impositam ipso iure exigendam: vt in l. commissa, ff. de publi. & vetig. & in d. §. quod autem.
- 11 Undecimo fallit, in hæredibus vsurarij, qui non solum de iure canonico, vt in c. tua nos. & in c. Michael de vsur. verum etiam de iure ciuili; ex communi omnium sententia; tenentur restituere in solidum: quia de iure ciuili non repetuntur per actionem ex delicto, sed per edictionem indebiti, vel sine causa: Ita tenet Inno. in d. c. Michael. Ioan. Andr. in addi. ad Spec. in titu. de confess. §. postremo. ver: sed nunquid confessus. Feder. de Senis in cõsi. 11. Bald. in d. l. 1. C. ne ex delict. defun. & ibi Sali. nu. 8. idem in Authen. ad hæc C. de vsur. Bar. in d. l. 1. nu. 8. ff. de priua. delict. Anan. in c. tua nos. de vsur.
- 12 Duodecimo fallit, de iure canonico, vt in c. parrochiano de sepult. & in c. r. in si. ibi, omnia plenè emendent rector. & in c. in literis, de raptorib. & in c. episcop. 6. q. 6. Quod tamen est verum si lis fuerit contesta cum defuncto, vel quatenus ab hæredes peruenit. ex quo Abb. in d. c. parrochiano. de sepul. tenuit, quod vbi testator decessit sine confessione, hæredes eius non tenentur nisi prout de iure ciuili

li statutum est, allegat pro sua opinione glo. in c. à nobis
 el ij. in fin. verbis, in versic. hæredes quoque de senten. ex-
 comm. hoc etiam voluit Inno. in d. c. parrochiano. Sed in
 hoc contra Abba. est communis opinio Canonistarum, &
 Legistarum, imo quoddam indistincte de iure Canonico hære-
 des teneantur ad satisfaciendum pro delicto defuncti, da-
 to quod lis cum eo non fuerit contestata, nec aliquid ad
 hæredes peruenisset. & hanc opinionem tenet Bart. inter
 Legistas. in l. i. ff. de priuatione delicti. hanc conclusionem
 indistincte tenet glo. fin. in c. fin. de sepul. & in c. in literis,
 de raptor. in gl. hæredes. & gl. intrepide hoc affirmat in c.
 episcopus. qui filios, in gl. hæredes in fi. r. q. 2. & est casus
 ad literam in d. c. si episcopus. ibi, ab hærede eius que iniuste
 ab illo ablata sunt, sine excusatione reddantur. & ibi gl. si
 affirmat dictam opinionem. idem tenet glo. in summa r. q.
 quæ st. 2. & in c. ecclesia. §. item peccato, in glo. conquesta.
 r. quæ st. 4. & ibi Arch. hoc tenet, dicens omnes doctores
 suos hoc tenuisse. hoc etiam tenet Fede. de Sen. in consi.
 21. Anton. de But. in c. quod clericis. de foro compe. hanc
 opinionem sequitur. Ias. in l. si cum. in §. qui iniuriarum
 nu. 5. ff. si quis caution. Rodericus Xarez in allega. 260 in
 2. dubio. Pro qua opinione facit tex. in d. §. item peccato,
 el ij. r. q. 4. vbi dicit tex. quod neminem excusat ignorantia
 criminis, maxime quando ex eo utilitas defertur ignoran-
 ti, veluti si quispiam de latrocinio & rapina filio suo igno-
 ranti diuitias congreget, non excusat eum ignorantia, quin
 post mortem patris teneatur restituere male acquisita: &
 cum hæc opinio sit in fauorem animæ & conscientie, abs-
 que dubio tenenda est, vt in l. sunt personæ. ff. de relig. &
 sumpt. funer. notant Doct. in c. in nostra. de testi. & in c. si
 de re iud. tex. & ibi Doct. in c. fin. de præsi. Manet igitur ve-
 ra conclusio, quod de iure Canonico hæredes tenentur ex
 delicto defuncti, dato quod lis non esset contestata cum de-
 functo, nec aliquid ad eos peruenisset, non seruata distin-
 ctione Abb. Et ratio huius limitationis est, vt anima defun-
 cti à peccato valeat liberari, vt dicit text. in d. c. in literis
 in fin. ibi, condigne satisfaciant, vt sit à peccato valeat li-
 berari, & sic solum in hoc attenditur vt anima defuncti à
 peccato

peccato liberetur, secundum Ancha. in consi. 42. incipien.
 & prima facie, quam limitationem intelligo veram quoad
 interesse, damnum passio, non quo ad poenam: ita tenet Flo.
 in l. inde Neratius, ff. ad legem Aquil. & sic vsque ad vires
 hæreditarias, & non ultra, secundum Barto. in l. furt. C. de
 furt. facto inuentario, vel non facto, per text. in c. quanquã
 de vsur. l. 1. 6. quia omnia bona defuncti sunt obligata pro
 satisfactione, d. c. parrochiano, cum alijs, hanc opinionem
 sequitur Bertach. in tracta. de Gabel. in 4. parte prin. nu.
 31. Philip. Probus in addit. ad Ioan. Mona. in d. c. quanquã,
 nu. 15. Ex qua limitatione notabiliter infertur vnum satis
 quotidianum, quod si pater qui ex vsuraria prauitate mul-
 ta acquisiuit, assignauit dotem filie suæ de bonis suis, cum
 bona ista transeant cum onere suo, vt in cap. pastoralis, de
 deci. quod legitur & notatur in l. si tamen, & in l. si me &
 Titium, ff. si cert. petita: poterunt hi à quibus fuerunt extor-
 ta, a filia per hypothecariam auocare, secundum Bald. in
 l. penul. C. de ser. pign. dato, manu. quam opinionem tenet
 notab. Pala. Ruui. in repet. rubr. de dona. §. 65. nu. 23.

Regula

ACTIONES contrariæ, quæ electione tolluntur, nec in
 eodem, nec in diuersis libellis admittuntur. Probatur hæc
 regula in l. 1. & ibi glo. C. de fur. & in l. quod in hæredem
 §. eligere, ff. de tributa. in l. cum filijs. §. varijs. ff. de leg. 2. &
 in c. sollicitudinem. el j. de appel. & in c. 1. de postula. præ-
 lato. lib. 6. & in c. gesta. 74. distinc. & in c. quemadmodum
 23. q. 7. cum alijs simi. adductis per glo. in d. l. 1.

Limita hanc regulam vndecim modis, vt per Marian.
 Soci. in c. dilecti, nu. 35. vsque ad nu. 45. de libel. oblat.

Regula

ACTIO personalis ex testamento, regulariter compe-
 tit pro legatis, etiam de iure digestorum. Hanc regulam
 probat text. in l. si res. ff. de lega. 3. & in l. si tibi homo. in
 prio. ff. de leg. 1. cum alijs. Quæ actio personalis causatur
 ab additione hæreditatis, per quam quasi contrahitur cum
 legatarijs & creditoribus, l. apud Iulianum, §. fin. ff. ex qui-
 bus cau. in possessio. eatur. & §. hæres, institutio. de obliga-
 tio. quæ ex quasi contract. gl. in l. vnica in §. cum igitur,

C. de cadu. toll. in verbo cedere.

1. Amplia primo, vt procedat etiam pro legatis relictis codicillis: nam si fiunt codicilli conditio testamento, competit actio ex testamento directa: Ita tenet Sal. in l. 2. in fi. post glo. ibi. C. commu. de lega. l. as. in l. fi. col. fi. C. de codi. pro quo videtur text. in l. libertates directa. ff. de manum. testamen. ubi libertas directa dari non potest in codicillis testamento confirmatis, licet secus ab intestato: quod est verum, licet aliter teneat Niger in l. 1. si autem codicilli fiunt sine testamento, pro legatis relictis in eis competit actio utilis ex testamento. non directa glo. fina. & ibi Bartol. in l. 1. ff. de testa. & in l. 2. in verbo, personalis. C. com. de lega.
2. Secundo amplia, vt procedat in legatis quæ conseruantur per tex. in Auth. ex causa. C. de libe. præst. Ita tenet Ias. in l. 1. nu. 101. & ibi Fran. de Rip. nu. 41. ff. de leg. 1. per tex. in l. 1. ff. de hæred. instit. Nec ad hoc obstat fundamentum Ioannis Ignei relatum per Nigrum in d. l. 1. post nu. 50. quod tunc debeat competere conditio ex lege, non actio ex testamento irritato: quia respondeo quod respectu legatorum non censetur irritatum, imo respectu legatorum perinde est ac si hæres legitimus scriptus esset in testamento, vt in d. l. fin. in fi. ff. de hæred. instit.
3. Tertio ampliatur, vt procedat etiam in legatis quæ conseruantur de iure speciali coniunctis personis, iuxta titulum. ff. de legat. præst. Ita tenent Bal. & Ang. in l. 1. in fi. C. de bon. poss. contra tab. Ias. in d. l. 1. nu. 5. C. com. de lega. Et licet contrarium teneat idem Ias. in l. 1. nume. 102. ff. de lega. 1. quem sequitur ibi Nig. in nume. 52. colum. 29. vers. 3. procedit, & in col. 32. in fin. per dictum Bart. in l. in testamen. in vlt. q. ff. de condit. & demon. vbi quando conditio habetur pro impleta de iure speciali fauore libertatis, iuxta text. in l. si peculium. §. is cui seruus. ff. de statu libe. non competit actio ex testamento, sed actio in factum, vel officium iudicis: tamen argumentum Ias. contra Bald. & Angel. non ob. quia arguit ex diuersis habentibus rationem diuersam & separatam: nam quando conditio habetur pro impleta de iure speciali quod tunc legatum conseruetur

tur, illud est contra verba & mentem testatoris, nimirum si non competit actio ex testamento: secus in legatis que conseruantur per titulum de legatis præstandis, & sic illa conseruatio fit secundum voluntatem ipsius testatoris, qui voluit legata præstare: hinc videmus quod vbi habetur conditio pro impleta de iure communi, quia stat per hæredem quo minus impleatur, tunc actio competit ex testamento: quia habetur pro impleta, secundum voluntatem testatoris: ita tenet Bart. in l. in testamento, in vlt. q. quem sequitur Ias. in d. l. 1. nu. 107. ff. de leg. 1.

1. Limita primo, vt non procedat quando conseruantur legata per titulum, si quis omiffa causa testamenti, & hærede repudiante ex testamento in fraudem legatariorum, & ad eunte ab intestato: nam cessat actio ex testamento, & competit actio in factum prætoria: Ita Bart. in l. si pecuniam. ff. si quis omif. cau. testa. per illum text. quem sequitur Ias. in d. l. 1. nume. 108. & in l. si hæredis seruus. in 2. notab. ff. de legat. 1.

2. Secundo limita, & intellige hanc Regu. vt hodie competat, via executiua pro legato relicto in testamento: Ista est gloss. notab. quam ibi sequitur Ange. nu. 57 in Authen. de hære. & falc. in §. illud. in verbo decreto. colla. 1. quam opin. sequitur Ale. in l. si. nu. 3. & ibi. Ias. nu. 6. C. de edict. diui Adria. tollen. idem Iason in l. pactum inter hæredem. nu. 7. ff. de pact. Segura in l. si ex legati cau. nume. 66. ff. de verb. oblig. & hanc opinionem tenet etiam Rodèricus Zua rez. in l. post rem iudicatam. fol. 123. col. 2. in fi. verf. 6. casus. nu. 1. cum seq. ff. de re iud. licet Alex. sibimet contrarius teneat contrariam opinionem in l. si cum dotem. in §. eo autem tēpore. nu. 6. ff. sol. mat. & in l. air prætor. in §. 1. nu. 5. ff. de re iudic. quem sequitur Phi. Dec. in d. l. si. nu. 16. C. de edict. diui Adria. tollen.

Alias limitationes ad hanc Regulam ponit Ias. in d. l. 1. nu. 4. C. communia. de lega. & in d. l. 1. nu. 110. ff. de lega. 1. & ibi Francis. de Rip. nu. 47. cum seq. Niger nu. 47. quas referre non laboro cum facile inueniri possint. Effectus autem vtrum actio competat ex testamēto vel in factum, ponit Ias. in locis supra allegatis.

A C T I O ex pacto nudo in ligis, & treugis bene oritur: & ideo omnis pœna in tali pacto appositæ est efficax ad agendum. cum sit inducta ad non delinquendum, vt in l. non impossibile. ff. de pact. & quia pacta publica non eget fomento verborum, vt in l. conuentionum. ff. de pact. Ita tenet Bal. in c. 1. nu. 11. de pact. quem sequitur Iaf. in l. iuris gentium. in §. sed cum nulla. nu. 23. ff. de pact. & in l. lecta. nu. 12. ff. si cert. pet. facit tex. in c. noli existimare 23. q. 2. & in l. fidem rumpens. C. de infam.

1 — Amplia primo, vt etiam talia pacta per successorem reuocari non possint: Ita tenet Alber. in l. conuentionum. ff. de pact. & in l. digna vox. C. de legib.

2 — Amplia secundo, vt etiam Papa possit compellere principes ad seruandam pacem inter eos cõtractam, vt in cap. nouit de iudi. Ita concludit Marti. Laud. in tract. de confœderatione princ. notab. 29. incipien. Papa potest.

3 — Tertio amplia, vt non solum procedat in pactis pacis, sed etiã in pactis treugæ: Ita notabiliter tenet Corne. post alios doc. per eũ alleg. in 1. parte consi. 175. incip. præsens consultatio. Dec. in consi. 531. inci. accurate diligenter.

4 — Quarto amplia, si durante tempore treugæ aduersarius frangeret mihi fidem: quia tibi propter hoc non debeo frangere. Ita tenet Anto. de But. in c. peruenit. el ij. de iureiu. nu. 4. Mart. Lauden. in tract. de confœd. princ. notab. 16. incip. in treugis.

5 — Limita primi, vt non procedat, quando alter ex contractibus efficeretur bannitus, quia tunc non esset sibi seruanda fides: Ita tenet Paris de Puteo in trac. de re mili. li. 9. c. 19. & hoc intelligo quando efficeretur bannitus post datam fidem: secus si tempore pacti erat iã bannitus: Ita tenet Albe. in d. l. conuentionum. ff. de pactis. vbi se remittit ad ea quæ dixit in l. presenti. C. de his qui ad ecclesi. confug.

2 — Secundo limita, vt non procedat quando fides rumpetur ex noua causa. Ita tenent Bart. & Angel. per tex. ibi in l. aut facta. in §. causas. ff. de pœn. cum simil. quos sequitur Cor. in 1. volu. consi. 151. & 4. volu. consi. 248.

3 — Tertio limita, vt non procedat quando pactum esset re

Solutium pacis vel treuge: & ideo vt si in contractu pacis apponatur pactum, quòd liceat alteri fœdera pacis rumpe-
re, tale pactum non valet: Ita tenet Bald. in Aut. sacramen-
ta puberum. nume. 2. C. si aduer. vend. quem sequitur Cor-
set. in d. tract. de priui. pacis, priuile. 97.

- 4 Quarto limita, vt nõ procedat in fide data hosti per pri-
uatũ, quia illa nõ est seruãda: secus in fide data per Capita-
neos & Duces belli: Ita tenet Cor. in d. cõs. 175 pro quo fa-
cit id qđ tenet Mart. Laud. in trac. de confœde. prin. notab.
49. vbi dicit, qđ hosti publica fides seruanda est, licet priua-
ta fides seruata non sit. allegat Bald. in l. pacisci. ff. de pact.

Regula xvii.

ACTIO pœnalis sublata durat hypothecaria. Hanc
regulam ponit text. in l. intelligere. C. de luitio. pigna.

- 1 Ampliatur primo, vt etiam procedat in p̄scriptio-
ne: quia sublata personali per p̄scriptionem triginta anno-
rum iuxta l. sicut C. de p̄scrip. 30. vel 40. anno. hypothe-
caria quæ aliquando durat lōgiori tempore, durabit ad-
huc donec durat eius vita: iste est text. & ibi glo. in 3. exem-
plo, quam ibi sequuntur Bald. & Salic. in d. l. intelligere.
Pau. de Ca. in l. eos qui. nu. 2. C. de vsur.

- 2 Secundo amplia, vt procedat si personalis esset sublata
confusione. s. si creditor successisset debitori, & esset grau-
tus per fideicommissum de restituenda h̄reditate alteri:
quo casu actio personalis esset confusa per additionem, vt
in l. debitori. C. de pact. tamen tunc hypothecaria reman-
net, vt in l. debitor. ff. ad Trebellia. & notat Ale. in d. l. de-
bitori, & est tex. & ibi glo. in l. ex sextante. §. latinus. ff. de
excep. rei iudi. gl. & Bal. & Salic. in d. l. intelligere.

- 3 Tertio amplia, vt procedat etiam sublata oblatione fi-
deiusforia: quia durat etiã hypothecaria, vt fideiusfor
pro me intercessit, & dedit etiam pignora meo creditori,
instituit me h̄redem: nam dum ego succedo meo fideiusso-
ri, extinguitur dicta obligatio fideiusforia, ita quod credi-
tor meus non poterit me h̄redem fideiusforis mei con-
uenire obligatione fideiusforia, cum illa sit sublata per cõ-
fusionem, sed obligatio hypothecaria qua res data est pi-
gnori a meo fideiusfore adhuc durat, & creditor poterit a-
gere

gere contra me hypothecaria ad dictam rem, vt est text. in l. cum quis. §. fin. & ibi hoc declarat Bart. ff. de solut. Ratio est, quia obligatio fideiussoria, nec à principio, nec ex post facto stare non potest sine principali, ita notatur in l. si heredes pecuniã. ff. ad Treb. sed hypothecaria potest stare sine principali ex post facto, licet à principio, vt in d. l. nõ intelligere. C. de luitio. pig. & ita tenet Pau. de Ca. i. l. si. C. de si. istr.

- 1 Fallit primo, quando sententia absolutoria lata est in fauorem debitoris contra creditorem, quia per eam tollitur obligatio principalis & hypothecaria, vt in l. deferente. 2. responso. ff. quib. mod. pig. vel hypot. solui.
- 2 Secundo fallit, si creditor deferat iuramentum, & debitor iurat se non esse debitorem: quia tunc non solum non tollitur obligatio principalis, sed etiã hypothecaria: vt in d. l. deferente, & in l. soluitur. §. si. quib. mo. pig. vel hyp. sol.
- 3 Tertio fallit, quando principalis actio, seu obligatio tollitur per pactũ conuentionem, quia tunc intelligitur etiã sublata hypothecaria vna cũ ea. l. solui. in prin. & §. 1. ff. qui. mo. pig. vel hyp. sol. & l. cum soluendæ. ff. de distr. pig.
- 4 Quarto fallit si debitum solutũ fuit creditori, vel etiã creditori creditoris, vel alio modo satisfactũ de volũtate creditoris, vel si ad tẽpus fuit obligatũ certum pignus, vel sub aliqua cõditione quę postea nõ fuit verificata, nec euenit: istis .n. casibus sicut tollitur obligatio principalis, ita hypothecaria. Vt est tex. iuncta gl. in l. itẽ liberatur, in prin. ff. quib. mo. pig. vel hyp. sol. hñ p gl. & Sali. i. d. l. intelligere.

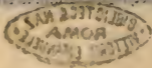
Regula XVII.

ACTIO extinguitur si creditor succedat debitori. Ita probat tex. in l. debitori, & ibi glo. allegat concordantes. C. de pact. & in l. Mutianæ, in fi. ff. de condit. & demonstr. Ratio huius regulæ secundũ Bar. in d. l. debitori, in 2. opposi. sumitur à contrarietate: quia in eadem persona actiua, & passiuã, obligatio esse non potest: quod clarius explicat in l. si vxor. C. de bo. autho. iudi. possid.

- 1 Amplia primo non solum habere etiam in hærede, verum etiam in fideicommissario vniuersali: Ita Bal. in d. l. debitori. nu. 4. Et facit nã fideicommissarius talis ad actiones passiuas tenet, l. 1. in prin. ff. ad treb. ergo in eo militat, &

supradieta, & sic idem ius, c. translato, de constir.

- 2 Secundo amplia in Fisco herede, l. Vranus, ff. de fideiuss.
- 3 Tertio amplia, vt nedum actio, sed & obligatio, nō tantum ciuilibis, sed & naturalis extinguatur aditione hæreditatis: Ita concludunt Doct. in d. l. debitori, & probatur in l. debitor, ff. ad Trebellia. quia cum ibi sit speciale, ergo in contrarium est ius commune, l. ius singulare, ff. de legib.
- 4 Quarto ampliatur, vt ne dum ope. exceptionis, sed etiã ipso iure sit actio extincta: Ita Bar. in d. l. debitori, ver. ad primum, quod est propter ea quæ habentur in l. cum qui ita, in §. qui ita, ff. de ver. oblig.
- 5 Quinto ampliatur, vt econtra procedat, si debitor succedit creditori: Ita tenet gl. in d. l. debitori, probatur etiã in l. Stichum, §. aditio. ff. de solutio. facit, quia creditor & debitor sunt correlatiua: ergo dispositum in vno, in alio dispositum videtur, vt in l. si. de acceptila. & ita tenet Bal. in Rub. C. de reb. credi.
- 1 Limita primo, nō procedere qñ creditor fuit hæres pro parte: quia tunc pro ea parte tantū confunditur actio, vt in l. licet, C. ad l. fal. & in l. si ab eo, C. de nego. gest. facit, quia hæres non tenetur seruare factū defuncti, nisi pro ea parte pro qua est hæres, l. cū à matre, C. de rei vend. Ratio horum est, quia licet hæres & defunctus dicatur vna & eadem persona, vt in Auth. de iureiuran. à morien. præst. §. 1. col. 5. istud est verū pro ea parte pro qua est hæres, & non vltra: vt est gl. si. in l. 2. C. de heredi. actio.
- 2 Secundo fallit quando hæres fecisset inuentarium, glo. 2. in d. l. debitori, quam Bal. ibi sequitur, nu. 2. & in alijs locis adductis per Alex. ibi, col. 3. vult enim gl. illa, quod factio inuentario per creditorem, hæredē debitoris effectū, durat actio, & non confunditur: & illā gl. sequitur Pau. de Castr. ibi, col. 1. mouet gloss. per tex. in l. fin. §. & ipse, C. de iure deli. & ita gl. intelligit ibi Bar. quãuis tū ea nō teneat
- 3 Tertio fallit, quando essemus in actione reali, quæ non confunditur: Ita Bald. ubi adducit rationem prædictæ limitationis, in d. l. si vxor, quem sequuntur Alex. & Soc. in d. l. debitori. nu. 3.
- 4 Quarto prædicta Regula habet locum in creditore suc-

cedente effectualiter, qui addit: Ita præbat tex. cū cōcord. in d. l. debitori, quæ additionem considerant, & actiones tunc competentes extinguntur: secus in eis quæ postea nascuntur, & si ex causa hæreditaria, quia qualitas adiecta verbo, intelligitur secundum tempus verbi. l. in delictis, §. extraneus, ff. de noxal. & ita declarat Aret. in consi. 148.

Regula X I X.

- A C T I O I oritur ex pacto nudo donationis, l. si quis argentū, §. si nō at, C. de dona. Fortu. Garzia latissime i. l. legitimū nu. 6. ff. de pact. Soc. in cōf. 53. vol. 4. col. 3. incip. vīso instip.
- 1 Amplia primo, vt procedat in donatione remuneratoria: Ita Ioan. de Imo. & Rom. in l. in hædibus, §. 1. ff. de don. & in l. iuris gentium §. quinimo nu. 19. ff. de pact. vbi post alios per eum allegatos tenet contrarium, mouetur, quia tex. in d. l. si quis argentum, est correctorius, & ideo stricte interpretandus. Sed opin. Imo. & Rom. videtur mihi verior: nam ille qui habet rem ex donatione propter benemerita, non dicitur illam habere ex titulo lucratiuo, sed potius ex oneroso, l. sed si l. §. consuluit, ff. de pet. hæf. Ita tenet Panor. in cap. cum ecclesia, nu. 4. de Simo. sed absurdum est melioris conditionis esse illum, qui habet rem ex titulo lucratiuo, quam qui habet titulum onerosum: iuxta gl. in §. item si quis, in verbo, in fraudem. Instit. de actio. cogita tamen circa hoc: sed verior & tutior videtur mihi opinio Imol. & Rom. quam ante eos tenuit Abb. in l. ambitio sa, in prin. ff. de decre. ab ord. faciend.
 - 2 Secundo amplia, vt procedat in donatione causa mortis, secundum glo. in l. cum pater, in §. Mæuio, in verbo. donabat, ff. de lega. 2. quæ ab omnibus approbatur, secundum Corin. in consi. 237. 1. colum. vers. donatio causa mortis, vol. 4. Roma. in sing. 522. Tiraquel. in legibus connubial. in gl. 3. nu. 75. Iaso. in §. in personam, nu. 71. instit. de actio.
 - 3 Amplia tertio, in pacto nudo donationis ob causam: Ita Ioan. Faber in §. alix Instit. de actio.
 - 4 Amplia quarto, quod non solum procedat in fauorem donatarij, sed etiã in fauorem donatoris: Ita concludit Rip. in l. si. q. 30. C. de reuocand. dona.
 - 5 Amplia quinto, vt procedat in pacto nudo donationis

- propter nuptias. Ita Cyn. & Bal. in Auth. eo. decursum, C. de donat. ante nup. quos sequitur Ioā. Bapti. Caccialupus in tract. de pac. q. 13.
- 6 Amplia sexto, q. in tantum procedat, quòd etiam donatio hodie est cōtractus nominatus, s̄m gl. in l. in ædibus, in §. è rebus, ff. de dona. Ita concludit Rip. in d. l. si. q. 35.
- 7 Septimo amplia, vt nō solū procedat, quando datio vel traditio interueniret in pacto, sed etiā si in illo pacto nudo donationis factum promittatur. Ita tenet Ale. in l. iuris gentiū, §. sed cū nulla, ff. de pactis reprobata opinione Bar. qui cōtrarium tenet in l. si vnus, in §. pactus ne peteret, nu. 12. ff. de pac. de quo vide Fortu. Garziā i c. i. nu. 38. de pac.
- 8 Octauo amplia, etiam si donatio sit mista cum constituto: exemplum potest poni, quando debens centum scienter constitueret ducenta: nā respectu centum prius debitorum erit constitutum, & respectu aliorum centum erit donatio; quæ etiam nudo pacto producit actionem; glos. & Bar. in l. hactenus, §. si quis centum, ff. de constit. pecu.
- 9 Limita primò, vt non procedat in pacto de donando, quia tale pactum non produceret actionem, cum aliud sit donatio, aliud pactum de donando: Ita tenet Sali. in l. 2. ff. de condi. ob cau. Imo. in l. in hædibus, in §. 1. col. 1. ff. de dona. Alex. in l. iuris gentiū, col. pe. ff. de pac. Galiaula in Rubr. ff. de verb. obl. in 4. q. Aret. in conf. 28. Mathes. in notab. 46. Purpura. in l. 1. nu. 65. ff. de iuris. d. omniud. quæ limitatio est tenēda, quāuis Fortu. Garcia in l. legitima. in 2. col. & in l. iuris gentium, nu. 37. ff. de pac. tenuerit contrarium.
- 10 Secundo limita, vt nō procedat in pacto nudo donationis præsumptæ. Ita tenet Bart. in l. iuris gentium, in §. quinimo, ff. de pact. Alex. in l. si aliquam rē, vbi Clau. de Seyfello. nu. 5. dicit istā esse communem opin. ff. de acquiren. poss. Soc. in conf. 44. circa fi. vol. 4. Iacob. de Nigris videtur etiam tenere hanc opin. in l. 1. in 3. fundamento 4. limitationis ad Regulam; quòd dominium rei legatæ transit reuera via in legatarium; ff. de leg. 1. Pau. de monte Pico in Rept. l. in quartā, col. 37. ff. ad l. Falci. Quam limitationem declara vt procedat de iure civili. nō at de iure canonico. Ita idē Galiaula, licet sub dubio firmat in d. R. ff. de verb. obl.

obl. qd̄ audacius ante eū tenuit Cor. i. cōs. 228. vol. 3. nu. 15

3 Tertio limita, vt non procedat in casu posito à Matth. in sing. 27. incip. nota quod si promitto:

Regula x x.

A C T O R tenetur ædere reo instrumēta ad exceptionē fundandā. Hęc Regulā ponit Bar. in l. & quia diuo. nu. 1. in l. lect. C. de æde. per tex. in l. nō est nouū, & in l. iustū eo. tit. quē sequitur Alex. ibi. Hęc regulā dicit esse cōmunem, & latissime eam examināt Frahe. Purpur. in d. l. & quia diuo. vbi eam quadrupliciter limitat à nu. 8. vsque ad nu. 16.

Regula x x i.

A C T O R tenetur sequi forum rei: Ita probat text. in l. i. in ris ordinē, C. de iuris. om. iud. i. l. in criminali, eo. tit. in l. fi. vbi in rē actio. de iure Cano. tex. in c. cū sit generale, de foro comp. & in c. si clericus laicū, eo. ti. facit etiā text. in l. 3. in prin. ff. de alie. iud. mut. cau. facti. ibi, quia si cū eo qui al terius puīciæ est experiat, in illius puīciæ experiri debeo.

Hanc regulam limitat octo modis Barth. Soc. in reg. 10. vndecim modis limitat Maria. Soc. in d. c. cum sit generale, à nu. 8. vsque ad nu. 18. de iure nostro Regio limitatur hæc reg. 14. modis, vt in l. 32. tit. 2. par. 3. & in l. 4. tit. 3. ca. par. & in fi. Bartho. Soc. ponit mirabilem cautelam per quam fere nunquam actor sequeretur forum rei.

Amplia hanc reg. vltra eos duobus modis, vt per Alex. Iosem in d. l. iuris ordinē, in nu. 8. vbi etiam ponit alias tres limitationes:

Limita etiā quinquaginta & duobus modis, vt per Specu. in tit. de cōpe. iudi. adit. in §. generaliter, nu. 1. cum seq̄

Regula x x i i.

A C T O R non probāte reus debet absolui: Ita probat tex. in l. quā accusare, C. de eden. De iure Regio. tex. in l. 309. tit. 2. par. 3. & in l. i. tit. 6. l. 2. fori: etiam si reus nihil prælet probationis vel defensionis:

Hanc reg. ampliat duobus modis, & limitat 15. modis Hyppol. de Marfil. in l. de minore, in §. tormenta. ff. de que stio. vltra quas limitationes, vide alias per Fran. Purpur. in d. l. qui accusare, à nu. 8. vsque ad finem, vbi notabiliter declarat materiam huius regulæ.

Regula

ATTESTATIONES testium licet sint inualidæ, de cōsensu tamen partium conualidari possunt. Hanc Regulam ponit Bal. per tex. ibi in l. si. nu. 1. C. de testi. glo. in c. cum causam quæ inter Archiepiscopum, eo. ti. de testi.

Limita primo, nisi testes fuissent recepti ante litem contestatam, & sic in casu non permisso: quia regulariter non possunt recipi testes lite non contestata, ut per totum, ut lite non contestata, nam tunc tales attestaciones inualidæ non possunt conualidari, de consensu partium: Ita concludit Bal. in l. 1. ff. de sc̄ri. & in auth. si quis in aliquo, C. de æden. Ratio est, quia litis cōtestatiō, & similes actus, qui sunt de substantialibus iudicijs, nō possunt tolli consensu partium: ita notabiliter concludit glo. in c. de causis, de offi. deleg. & sic iste defectus non potest suppleri consensu partium: alias autem secus, scilicet si testes non iurati deposuissent: nam tunc licet eorum dicta sint inualida, possunt tamen conualidari partium consensu: & ita debet intelligi glo. in d. c. cum causa.

Secundo limita, in dictis testiū qui corrupti deposuissent, non possunt conualidari consensu partium: Ita concludit Bar. in Auth. at qui semel, C. de prob. vbi etiam dicit, quod illud quod solemus dicere, q̄ publicatis attestacionibus non sunt alij testes recipiendi super eisdem articulis, debet intelligi & limitari, nisi interueniat consensus partiū: Ita tenet Abb. in c. fraternitatis, de testi. quod dicit communiter teneri Pāu. Pari. in d. c. fraternitatis, nu. 53.

Tertio limita, si attestaciones essent nullæ, eo quia receptæ per iudicem incompetentem, non possunt conualidari consensu partium: per id quod habetur in toto tit. C. si à non compe. iudi. & in c. at si clerici, de iudi. Quod verum iudico, nisi sua iurisdictio possit prorogari cōsensu partium: per id q̄ habetur in l. 2. ff. de iudi. & in l. si qui ex consensu, C. de episc. audien. tractat notabiliter Ias. in l. 1. §. & post operis, nu. 11. cum alijs, ff. de noui ope. nuntia.

ACTVS & dispositio verificantur in prima vice l. boues, in §. hoc sermone, ff. de verb. sig. Hanc regulam ponit Bar.

in l. 1. ff. ad l. Iul. maieft. & in l. dotis, la ij. ff. de iur. do. Hæc regulam limitat quatuor modis Soci. in reg. 13. in posterioribus, duobus modis p D. Bernardū de Luc. in reg. 614:

Amplia pluribus modis, & limita septem modis, vt per Feli. in c. innouamus, de treu. & pace, nu. 3. cum seq. Alias limitationes ad hanc regulam vide per Paulum Parisi. in consi. 14. nume. 14. in 4. volu. per Carol. Ruin. in consi. 62. nume. 7. volu. 3. & per Ias. in l. duobus, in §. ei qui, nume. 2. & 19. & 20. ff. de iureiur. & in l. diuortio, in §. quod in anno, nume. 12. ff. solut. matrimo.

Additio. vide Andr. Tiraquell. in d. §. hoc sermone, vbi ponit 33. limit.

Regula xxxv.

ACTVS intermedius vitiat stipulationem. Hanc Regulam probat tex. in l. continuus, ff. de verb. oblig.

Limita hanc regulam quatuor modis: vt per Rip. in l. stipulatio ista, §. qui præsens, nu. 17. ff. de verb. oblig.

Regula xxxvi.

ACTVS nullus executiōi mādāt, licet nullus remaneat. Hanc regulam ponit Præposi. vbi etiam quadrupliciter limitat, in c. dilecto, nu. 85. de appella.

Regula xxxvii.

ACEVSANS aliquem tenetur se inscribere ad penam talionis. Probatur hæc regula in l. si. C. de accusat. & in auth. sed nouo iure, C. de adul. per totum, C. & ff. ad Turpil. & de calum. De iure canonico probatur in c. 1. & 2. 2. q. 3. & in c. 1. 2. & 3. & 4. 5. q. 6. in c. qui crimen, 2. q. 8. De iure Regio probatur in l. 5. & 6. titu. 20. li. 4. fori. & in l. 19. & 26. tit. 1. par. 7. & in l. 92. styli. & ita concludit Ias. & in l. transigere, nu. 3. C. de transac. & in consi. 2. nu. 11. volu. 1. Alexandrin. consi. 11. nu. 7. volu. 1. hæc dicit communem opinionem Matthæus de Afflictis in constitu. Neap. lib. 1. rub. 14. nu. 49. & in eod. lib. rub. 21. nu. 5. Et dicitur ille calumniator qui falsa crimina scienter proponit, vt probat tex. in c. si quem, in §. notandum, 2. q. 3. & in l. 1. in §. calumniari, ff. ad Turpil. ita concludit Feli. & Ioan. de Imo. in rubri. de calum. & ibi Doct. Bart. in d. l. 1. ff. ad Turpilia. Bernar. de Luco in pract. c. 59. & sic propriè dicitur quis calumniator

lumniari, quando ex certa scientia iniuste agit, uel resistit
 Ita tenet Iacobus Spiegel in suo Lexico iuris, in verbo, ca
 lumnia. Alcia. in l. si calumniatur, ff. de verbo. signific. Et
 ista pœna talionis fuit in l. veteri constituta: Exod. 21. cap.
 Deute. 19. & postea fuit translata ad 11. duodecim tabula
 rum, vt patet in tit. 11. de iniurijs, teste ibi Spiegel. & Ioã.
 Oldendor. num. 4. & sic constat legislatores diligēter legif
 se tabulas Hebræorum: postea tamen fuit reuocata præto
 rij iuris clementia, vt testatur Aulus Gellius lib. 19. No
 ctiuum Atticarum: vbi assignat duas rationes, scilicet incō
 moditatē legis, & rependendæ pœnæ, id est, retaliandæ dif
 ficultatē: de qua pœna meminit Diuus Aug. in e. p. 14. q. 1.
 sed de iure Canonico, & Ciuili, vt s. patet, fuit introducta.
 Quam regulā limita quatuor modis, vt per gloss. in l. 3.
 C. qui accusar. non poss. in verbo, pagina, quas ampliori sty
 lo sequutus est Hostien. in ca. super his de accus. Lucas de
 Penna ponit alias limitationes ad hanc regulam in rub.
 C. de dela. lib. 10. Et melius quam alibi limitat hanc regu
 lam 18. modis, vbi latissime prosequutus est hanc materiã,
 Ioan. Igneus in l. fideicommissum, nu. 119. vsque ad nume.
 163. ff. ad Senatuscons. Syllani. Est tamen notandum quod
 de consuetudine prædicta Regula non seruatur, & sic va
 let consuetudo per quam pœna talionis est sublata: ita te
 net Bar. in l. si cui ff. de accus. quem sequuntur Ang. & Sal.
 in auth. sed nouo iure, C. de adult. Hyppol. in præct. cri. §.
 sequēs, nu. 21. Lancel. Dec. in l. transigere, C. de trãsa. Phil.
 Dec. eius frater in l. si fugitini, nu. 22. C. de ser. fugiti. Ni
 colaus Belon. in cōsi. 43. nu. 12. Feli. in c. super his, nu. 5. de
 acen. Alciat. in lib. 3. parergo. c. 8. Ratio est, ne propter an
 tiquū rigore accusatores retrahatur ab accusando, & sic de
 licta remanerent impunita, contra text. in l. ita vulnera
 tus, §. penul. ff. ad leg. Aquil. in cap. vt famæ, de senten. ex
 cōm. & hanc opinionem firmat esse veram Match. de Affl.
 in consti. Neapol. libr. 1. rub. 51. nu. 1. & in libr. 2. rubr.
 13. nume. 5. Quod tamen in testibus non habet locum,
 sed procedit nostra Regula: ita probat tex. in l. 1. in §. præ
 terea, ff. de sicar. vbi probatur quod falsus testis in cau
 sa homicidij punitur tanquam homicida, si dolo malo
 deponat,

deponat: & ita per illum tex. tenet Bald. in c. 1. in §. iniuria. de pace iur. fir. in v. si. feu. & in l. 2. C. de reb. cred. Cor set. in sing. inci. testis, el xij. Iaf. in l. & si ll. nu. 5. C. si contra ius vel vtili. publi. & in l. si duo patroni, §. si. nu. 5. ff. de iureiur. in §. item si quis postulante, nu. 64. insti. de actio. Barthol. Chaf. in consue. Burgund. rub. 1. in titu. [des iustices.] fol. 14. col. 3. nu. 15. pro quo est gloss. in c. rex debet furta. 23. quæst. 5. probatur de iure nostro regio in l. 26. titu. 11. par. 3. & in l. 83. Tauri.

Regula xxviii.

ACCVSATIO facta de crimine, vel inquisitio tanquã commissa certo tempore vel loco, si probetur de alio tempore, vel loco, debet sequi absolutio. Hæc regula probatur in l. denuntiaste, in §. quid tamen ff. de adulte. ponitur per Doctor. in l. si per alium. in §. docere, ff. ne quis eum, qui in ius vocat. est vi exi. Iaso. in l. interpositas, C. de transac. Floria. in l. si cui, ff. quemadmo. seruit. amittan. Angel. in l. quid ergo, §. pœna grauior, ff. de infami. Canon. in c. licet causam, de probationibus.

1 Limita primo, quando locus vel tempus non esset variabile: quia esset impossibile quod sit nisi vnum: quia tunc licet non probetur locus vel tempus in accusatione deductum, debet sequi condemnatio, ex quo locus vel tempus non alterat ipsum factum vel pœnam: Ita tenet Ange. de Perus. in d. §. quid tamen nu. 4.

2 Secundo fallit, quando inquisitus esset confessus delictum: Ita tenet Angel. in l. si vacantia, col. 33. versic. quæro si inquisitus, C. de bonis vacan. lib. 10. de quo vide Bald. qui videtur aliter dicere in l. quoniã in fi. ff. de his qui not. infa.

3 Tertio limita, quando in inquisitione esset clausula, quæ cõmuniter solet apponi, videlicet super quibus omnibus & singulis procedere intendit simul & diuisim. & omni meliori modo quo modo potest: Ita tenet Bald. in l. & si seuerior, C. de his qui not. infa. Flor. in l. in delictis, in §. si deducta. in fi. ff. de noxa. Ange. Aret. in tract. maleficio. in parte, super quibus omnibus & singulis, nu. 4.

Regula xxxi.

ACCVSATVS non potest reaccusare accusatorem suum post

post nomen rei receptum inter reos. Probatur hæc Reg. in l. is qui reus, ff. de pub. iud. in l. neganda, C. qui accusa. non poss. in c. negada, 3. q. 3. de iure Regio. tex. in l. 4. tit. 1. par. 6

Limita hanc regulã decem modis, vt per Maria. Soci. in c. ex literis, 2. nu. 69. vsque ad nu. 79. de mutuis petitio. vbi in nu. 65. ponit quãdo dicatur nomẽ rei receptũ inter eos.

Regula xxx.

AD compromissum faciendum iudex partes litigantes cogere non potest, testamen. Ita probat glo. & ibi Bartol. in l. fur. in §. qui ius, ff. de his qui not. infra. tex. in §. si. & ibi Ange. in Authen. vt litigantes iurent, colla. 8. in c. si. & ibi Bal. in 3. col. de rescrip. Bart. in l. congruit, ff. de offi. præsi. Bal. in proœ. Decret. nu. 28. glo. vbi doc. in l. 1. in §. & post operis, ff. de noui oper. nuntia. quod etiam hodie est decisum, vt etiam inter consanguineos non habeat locum in pragma. 25. de Segouia, anni 1534.

Hanc regulã limita tribus modis, vt per Ias. in l. quidam existimauerunt, nu. 4. ff. si cer. pet. quas limitationes posuit Iacobi, de sancto Georgio in l. si vero, nu. 2. C. de iudi. Septem limitationes ad hanc regulam posuit Feli. in rub. de treug. & pace: vbi notabiliter tractat materiam: quam regulam latius explicabimus infra, in regu. incip. Affines.

Regula xxxi.

Administratores seu officiales, vt sunt tutores, curatores, & similes, non possunt emere res illorum seu bona cuius vel quorum administrant. Facit & probat tex. in l. si in emptione, §. si. ff. de contrahen. emp. vbi dicit tex. quod tutor non potest emere rem pupi. glo. in l. cum ipse, C. eo. tit. ibi, cum dicit, habet locũ hæc in omni officio publico vel priuato, & si isti contrahunt, puniuntur, vt in l. non licet, ff. eo. tit. vbi tex. dicit q. amittunt rem, & condemnantur in quadruplum, facit etiam tex. in l. qui officij, ff. de contrah. emp. & in l. 1. & ibi Doc. C. de contrac. iudi. in l. plebiscito, ff. de offi. præsi. not. in l. aufertur, in §. 1. ff. de iure fisci. Hæc Regula probatur in tutoribus & curatoribus in l. 1. tit. 5. lib. 5. ordina. & in l. 14. tit. vlti. lib. 8. ordina. & in l. 4. titu. 5. par. 5. hanc Regulam ponit Soci. in Regu. 278. vbi eam limitat septem modis.

Et quia Socinus tantummodo ponit regulã in officialibus administrantibus iustitiam, diuidã eam in duas partes. In prima parte ponam vltra eum Fallentias alias in istis officialibus, qui iustitiam administrant. In secunda parte quid in curatoribus & tutoribus: quæ est magis necessaria.

1 Primo fallit vltra Socinum supradicta Regula, nisi officialis emit rē quæ fuit patris vel antecessoris sui. Ita probatur in d. l. qui officij, & in l. milites, ff. de re milita. & notatur in d. l. principalibus, maxime per Roma. Ratio est, qua nihil proprium est filio quam patris successio. vt in Authen. quib. mod. natu. effi. legit. in §. igitur, colla. 6.

2 Secundo fallit, nisi contractus confirmetur silentio 30. annorum: Ita concludit Azo in summa, C. de contracti. iudi. quã sequitur Matthæus de Afflic. in c. 1. §. si vero nu. 18, de feud. Guar. atque Castal. in v. sib. feud.

3 Tertio fallit, nisi officialis emat finito officio, & sic tempore syndicati, vt in d. l. C. de contract. iudi. & not. glo. in d. l. qui officij, & ita tenet Ias. in d. l. principalibus, nu. 4.

4 Quarto fallit, vt non procedat in vltima voluntate: & ideo officialis durante officio potest hæres institui, & sibi fieri legatum, vt in l. non dubium, in prin. ver. potestate, C. de testa. & ibi Bar. & Doc. quam opinionem sequitur Ias. in l. principalibus nu. 2. in fi. ff. si cer. peta.

5 Quinto fallit in officiali, quia caperet donationem remunerationis causa, durãte officio, vt in l. Aquilius Regulus, vbi Barto. in 3. oppo. nu. 1. ff. de donatio.

6 Sexto fallit in officiali recipienti pignus: Ita tenet Bar. in l. in quorum, ff. de pigno. cõtra glo. ibi, quam doctrinam Bart. sequitur Bertachi. in tract. de gabellis, in 3. par. prin. nu. 10. Ias. in d. l. principalibus, nu. 3. Fran. Aret. in l. Gallus in §. & quid si tantum, nu. 19. ff. de libe. & posthu.

Secunda conclusio huius regulæ, scilicet quod tutores non possunt emere rem pupilli: & sic in consequentiam non valet donatio, vel alia dispositio à minore facta ad vtilitatem tutoris, vel curatoris, seu alterius administrato-
ris, vt probat iura supra alleg. Cuius Regulæ ratio est, quia tutores in hoc casu auctoritatem pupillis præbere debent, & tanquam in re sua non possunt: vt in l. 1. ff. de autho. tut.

quia

quia tutor datus est pupillo vt eum tueatur, non vt eum spoliet, vt in l. 1. ff. de tut. & in §. tutores. Inst. eo. tit. Secunda ratio est propter metum & reuerentiam quam pupilli habent tempore tutelæ, ob ius tutelæ ipsius, vel administrationis, iste metus & reuerentia sufficit ad rescissionem cōtractus: tex. est iuncta glo. in l. 1. §. quæ onerandæ, in verbo metu. ff. quar. rer. actio. non dat. Tertia rō est, quia alias tutores & alij administratores suos pupillos, vt hos regeant spoliarent: Ita dicit Alberic. in l. 1. ff. de tutel. facit tex. in l. 1. ff. de dona. inter vir. & vxo: Quarta ratio est, vt sit supradicta regula introducta in fauorem minorum, ne decipiantur, vt in l. 1. ff. de mino.

- 1 Quam regulam amplia. Primo vt procedat etiam si pupillus sit hæres institutus, & grauatus restituere hæreditatem tutori, non potest ipsi tutori restituere prædictam hæreditatem, sine iudicis authoritate: quia non potest esse author in re sua. l. 1. §. fuit quæsitum, ff. ad Trebel. cum prædicta restitutio sit ad utilitatem tutoris, cum in eum transeant actiones: vt in d. l. 1. & per totum, instit. de fideico. hæredita. tenent Doct. in l. singularia, ff. si cert. pet. ita concludit Nicol. Bello. in lib. 3. supputa. c. 14. & 15.
- 2 Secūdo amplia, vt in tantum procedat quod etiam non valet acceptilatio facta tutori vel curatori per pupillum, seu alteri administratori durante tutela, neque etiam quidē statim finita tutela: sed ex longo interuallo secus, quia tunc cessat ratio huius regulæ, arg. l. si ventri, in fi. ff. de priuil. credit. & in l. 1. in §. quæ onerandæ. ibi, in summa si incontinēti impositum sit quid liberto, quod oneret eius libertatem, dicendum est exceptioni locum fore, ff. quarum rerum actio non datur. Sed ex interuallo post redditas rationes & reliqua, cum nemo videatur eum cogere, vt promittat, tum bene potest: quia qualitas iuncta verbo, debet intelligi secundū tempus verbi, l. in delictis, §. 1. ff. de noxa. & ne officiū sit alicui damnosum, l. si quis, ff. si quis omiffa cau. test. posset tñ minor læsus postea restitui, pl. 1. ff. de mi.
- 3 Tertio amplia, vt etiam habeat locum in contractu donationis quæ donatio tutori per pupillum, fieri nō potest: quod non solum est verum in donatione immobilium, verum

- rum etiam mobilium, vt in l. si ita ff. de fideiuss. & in l. bonorum ff. de verb. sig. quod etiam intelligo non solum habere locum in tutoribus vel curatoribus, sed etiã in alijs: etiam si ipsos tutores vel curatores nihil tangat, nõ valet supradicta donatio: vt in l. tutor ad vtilitatem, ff. de adm. tuto. & in l. si. C. si maior factus. imo etiam si tutor in hoc casu pupillo præstiterit auctoritatem, tenetur: vt in l. r. in prin. ff. de tu. & ratio. distra. quia donare est perdere, vt in l. filius familias, ff. de donatio.
4. Quarto amplia, vt etiam procedat in cessione: quia cessione facta per pupillum tutori, non valet: quia donationis vicem plerunque habet, vt in l. penul. & fina. C. manda.
5. Quinto amplia, vt non solum habeat locum in persona tutoris & curatoris, verum etiam habeat locum in persona consanguinei ipsius tutoris. Ratio est, quia fieret fraus de persona ad personam, vt in l. pupillus, in §. sed et si per interpositam, ff. de adm. tuto. notatur in l. fraus ff. de legib. & in regu. quæ in fraudem, de re. iur. lib. 6.
6. Sexto amplia, vt etiam procedat in testamento facto ab adolefcẽte in fauorem tutoris vel curatoris, vt etiam non valet, quia non libere videtur factum vt decet: vt in l. r. C. de sacrosanc. eccl. & in l. r. & per totum, C. si quis aliquem testamen. prohi. quanuis si alius prohibitus fuisset institutus, valeret. vt in l. qua ætate, ff. de testamen.
7. Septimo amplia, vt supradicta regula habeat locum in custode: de quo potest poni exemplum in c. cum locum, de sponsa, vbi dicitur qd. quando agitur de fœdere matrimonij, debet custodiri mulier in loco tuto: quod si ita mulier esset minor, non posset contrahere cum custode. Ratio est, quia ratione metus videretur facere, vt in d. §. quæ onerandæ. Idem est dicendum in minore qui est in carcere quod non possit contrahere cum Commentariẽsi, vt notatur in l. qui carcerem, ff. quod met. cau.
8. Octauo amplia, vt non procedat etiam si contractus fieret in præsentia amicorum: quia licet præsentia amicorum tollat suspicionem, vt in l. transactionem, C. de transactio. tamen non tollit prohibitionem huius regulæ, licet contrariũ teneat Bar. in repet. l. frater d. fratre, nu. 5 r. ff. de cõd. C indebi.

indebiti ubi expresse loquitur in casu huius regulæ, quem sequitur ibi Ias. in repet. nu. 42. Alex. in d. l. transactionem nu. 4. Sed contra Bartol. & pro supradicta ampliacione facit tex. in l. 14. tit. 18. li. 8. ord. in parte, concegeramente. quæ debet intelligi, id est publice, sicut est quando fit in præsentia amicorum, quod dicitur publice fieri.

9. Nono amplia, ut etiam hæc Regula habeat locum, si contractus inter tutorem & pupillum fieret in præsentia iudicis, cum iudex non possit legibus probantibus hanc Regulam derogare: quia inferior non tollit legem superioris, maximè prohibitivam, ut in l. 1. C. ne fideiuss. dot. dentur in Cle. ne Romani, de electio. alias nunquam haberent locum constitutiones vel ordinationes prohibentes aliquid fieri contra l. nemo. ubi Doct. ff. de leg. 1. nisi iudex ex magna causa approbaret supradictum contractum, ut si nimis utile esset pupillo: vel alias, ut in l. si hominè, ff. manda. ita probat tex. maxima causa interueniente in l. 4. tit. 5. par. 5.
1. Fallit primo supradicta Regula, scilicet si tutor vel curator emat rem pupilli altero tutore auctorizante, l. 4. & 5. ff. de autho. tuto. & l. non existimo, ff. de admini. tut. Ratio est, quia isti tutores habent auctoritatem diuiduam: quod tamen intelligo verum; ut supra dixi, quando fieret etiam cum magna causa, ut probat tex. in l. 4. tit. 5. parte 5.
2. Secundo fallit, quoniam tutor accepisset possessionem alicuius rei sibi debitæ antequam fuisset tutor: ut in l. fistulas, in §. 1. ff. de cõtrah. emp. Ratio est quia agitur de executione alterius contractus & vacuæ possessionis, in quibus non requiritur auctoritas præsidis, ut in l. 1. C. quoniam decre. opus non est.
3. Tertio fallit, quoniam pupillus esset debitor tutoris, quia tunc poterit sibi soluere, si debitum esset pecuniarum, l. quoties §. sicut ff. de admi. tut. sed si res essent immobiles, requirerentur solennitates positæ in l. magis puto, ff. de reb. eorù, & in l. si prædium cum alijs C. de præd. mino. notant Doct. in l. singularia, ff. si cer. pet. Et idem quod dictum est de tutore, quod potest sibi soluere, habet et locum in executore dato in testamento. Ita tenet Ioan. Andr. in additionibus ad specu. in tit. de instrumen. æditio. in §. nunc aliqua, ver. 29. nu. 30. quem sequitur Bal. licet de Ioan. And. nullam mentionem

nem faciat, in l. non est dubium, nu. 4. C. de leg. allegat tex. in d. l. fistulas. in §. fundum, eandem opinionem tenet ibi Paul. de Cast. & Ias. nu. 4. in 2. limitatione, neque talis executor propter hoc incidit in pœnam d. l. non est dubium, quam opi. sequitur Phil. Dec. in consi. 243. nu. 3.

4 Quarto fallit, quando pupillus factus maior approbaverit illū contractum l. si. C. si maior fact. l. pupillus §. item ipse ff. de administ. tuto. Quod tamen intelligo verū, quod valebit supradictus contractus à tempore approbationis, & non ante, cum à principio nullus fuit, ob id non potest conualescere, l. quod in initio, ff. de reg. iur.

5 Quinto fallit, quando cunq; ex contractu resultaret cōmodum pupillo. Ratio est, quia cum hæc regula fuit introducta favore pupillorum, ne decipiantur, & bonis suis priuentur. igitur in fauorem ipsorū valebit: vt in §. 1. insti. de autho. tut. in l. non eo minus, C. de procu. gl. in l. 2. ff. de acceptil. tex. est in l. 3. ti. 7. lib. 3. fori. & in d. l. 4. tit. 5. parte 5.

6 Sexto fallit, in substitutionibus pupillaribus, quia non fiunt à pupillis tutoribus: & sic requiritur, q̄ sint factæ ab ipsis pupillis, quia vbi uerba non conueniunt, neque dispositio, l. 4. §. toties, ff. de dam. infec. Et quia substitutio pupillariorum potius est dispositio testatoris quam filij pupilli, l. Pa pinianus, §. sed neque impuberis, ff. de inoffic. testamen. & est prouiso patris magis, quàm filij, l. patris & filij, ff. de vulga. & pupillā. & sic substitutio ualet, ut in c. si pater & ibi Docto. de testa. lib. 6.

7 Septimo fallit, quando cunq; fieret contractus cū auctoritate iudicis. Quod tamen intelligo uerum, ut supra dixi in 9. amplia. scilicet, quod causa debet esse maxima, & iure conueniente, nam alias nō potest minor etiam cum decreto facere talem contractum, ut in l. 1. & ibi Bar. C. si maior fact. quem sequitur Barba. loquendo in donatione, in consi. 40. col. 17. uers. capio aliud dubium in 3. uol. ubi dicit, q̄ in tantum hoc præcedit, etiam si minor iurauerit talem donationem, idem tenet in consi. 41. in 4. uolu.

8 Octauo fallit, quando pupillus esset ditissimus & contractus factus, uel donatio esset modicæ quantitatis, quia de modicis non curat prætor, l. scio, ff. de restitutio. in in-

tegrum, l. cum plures in fine ff. de administratio. tutor.
 Nono fallit in minore, qui alienauerit aliquam re pro
 loco, dū ibi custodiebatur professionis voluntarie facien-
 dz causa: probat gl. 1. in l. si quis Titio, ff. de lega. 2. ita te-
 net Bal. in l. generali nu. 3. C. de sacrosan. eccle. quam opi-
 nionē sequitur Pari. in c. in presentia, nu. 37. de proba. con-
 tra Abb. ibi. nu. 10. Circa quā quæstionem, vbi eam latissi-
 me examinat, vide And. Tiraq. in legibus connubia, in gl. 6.
 nu. 159. cum seq. & sic licet, vt supra dixi in 7. ampliari, q̄
 hęc regulā habet locum in custode, tamen quando aliquis
 custoditur professionis voluntarie faciendz causa, non ha-
 bet locum. Est tamen verum quod ibi Tiraquel. loquendo
 in muliere quæ prohibetur contrahere sine licentia mari-
 ti, vt in l. 55. Tauri, an possit facere contractum fauore ec-
 clesie vel piz causz, & concludit q̄ non, ibi. in nu. 170. Ra-
 tio in qua se fundat est, quia talis prohibitio est in fauore
 mariti introducta. Sed supradicta ratio cessat in casu no-
 strz regulz: quia talis prohibitio vt minor, non possit con-
 trahere cum tutore, tantummodo, vt supra dixi in prin. hu-
 ius regulz, est introducta in fauore ipsius minoris, & ideo
 procedit, & est vera nostra limitatio: ibi Tiraquel. pro v-
 traq; parte refert plures doctores, quos propter prolixita-
 tem non refero, cum ibi in promptu videri possint.

Regula XXXII.

✕ **ÆDIFICARE** potest quis, aut reficere Fortalitium, vel
 Castro, & ciuitates in suo. Hanc regulam probat tex. in l.
 per prouincias, C. de ædifi. priua. eandem regulam ponit
 Barto. in l. ex hoc iure, ff. de iusti. & iure, nu. 7. & ibi Bald. &
 Angel. Ratio est, quia constructio ædificiorum est de iure
 gentium, d. l. ex hoc iure.

✕ **Limita** primo, nisi talia ædificia fierēt ad emulationem,
 vel iniuriā alterius. Ita probat tex. in l. opus nouum, ff. de
 ope. pub. & ibi Bar. & in l. fluminum, in §. si. ibi, nisi animo
 nocendi, ff. de dam. infec. glo. in l. per prouincias. in verbo
 sui dominij, C. de ædific. priu. & in l. quicunq; castellorum
 C. de fundis limitrop. lib. 12. in verbo, antiquitas, Bar. in l.
 1. in prin. ff. quod cuiusq; uniuersi. nomi. & in l. si. ff. de col-
 leg. illic. nu. 3. Inno. in c. Pisanis, de restit. spoliat. Ang. in
 l. cum

Item eod. ff. de seruit. urb. præd. Ias. in d. l. ex hoc iure, nu. 8. ubi Clau. de Seyfello, nu. 16.

2 - Secundo limita, quâdo quis ædificaret in limitibus imperij Castrum uel Fortalitium, d. l. quicumq; castellorum; iuncta glo. ibi Inno. in d. c. Pisanis. Bart. in d. l. si. ff. de colle. illic. in d. nu. 5. Angel. in l. 12. tabularum, nu. 3. ff. ad l. Iul. maiest. Ias. in d. l. ex hoc iure nu. 12.

3 - Tertio limita, quâ ædificia præberent materiam seditio- nis & scandali, ut tenet glo. in d. l. per prouincias, quia tunc publica utilitas præfertur priuatæ, l. Lucius ff. de enic. & l. item si uerberatum cum sim. ff. de rei uend. Quod tñ intel- ligo esse uerum, etiam si iste haberet licetiam Regis ad æ- dificandum Fortalitium: quia si talis ædificatio præberet seditio- nis materiam, tunc illud priuilegium, si est postfacto incipit nociuum esse, debet reuocari: Ita probat text. in c. suggestu, de decim. & in l. 4. ti. 18. par. 3. & ita tenet Mat- th. de Afflict. in consti. Neap. lib. 3. Rub. 29. nu. 5.

4 - Quarto limita, ut procedat, quod quis possit ædificare ad hoc, officiu sit licitum: sed ad hoc ut castru uel locus ha- beat iurisdictione, uel ius ciuitatis aut municipij, hoc nõ licet sine autoritate Regis. Ita tenet Bart. in d. l. si. ff. de colleg. illic. nu. 15. & in l. si. ff. quod cuiusque uniuersi. no- mi. quem sequitur Claud. de Seyfel. in d. l. ex hoc iure nu- me. 14. & ita debet intelligi dictum Inno. in c. cum ab ec- clesiarum, nu. 1. de offic. ordina.

5 - Quinto limita, nisi per sententiam essent muri destru- ti: quia tunc non possunt refici, uel de nouo ædificari si- ne licetia regis. Ita tenet Ioan. Fab. in l. seruus, C. de pœn- quem sequitur Chassanæ. in consuetudi. Burgund. in titu. [De forestz]. §. 9. nume. 4. Matth. Afflict. in d. rub. 29. nu- me. 6. pro qua opinione est text. in l. sacra loca in §. mu- ros, ff. de rerum diuisio.

6 - Sexto limita, nisi esset consuetudo, ut quis nõ posset ædi- ficare Castrum uel Fortalitium: quia tunc illa consuetu- do ualet. Ita tenet Chassanæ. i d. ti. [Des forestz] §. 9. nu. 4.

7 - Septimo limita, ut ista regula non procedat de iure no- stro regio: ut in l. 7. ti. 7. lib. 4. ordin. & in l. 47. Tauri, in fi. & in pragmatica 70. in antiquis, fol. 57. ubi habetur nemine

DI. Petri Duē. *Regula* XXXIII.
posse sine licētia principis ædificare, aut reficere Castella.

- A**EDIFICARE, & eleuare potest quis vsque ad cœlū domum suam. Hanc regulam ponit text. in l. altius. & in l. si ædibus. C. de serui. & aqua. in l. si. in §. si. ff. quod vi aut clam. cum alijs iuribus allega. in gloss. in d. l. altius. De iure nostro regio text. in l. 25. titu. 32. par. 3. Hanc regulam ponte Socii in regula 101. vbi eam quadrupliciter limitat.
- 1 Amplia primo vltra eum, quod in tantum procedat regula nostra, quod etiam si domus mea steterit per mille annos iuxta domum tuam non ædificata, probe potero eam ædificare. Ita probat gl. in l. qui luminibus. in verbo, formam in si. ff. de serui. vrb. præ. & glo. in c. Abb. in verbo. alciatensem monachum. de verb. signific. Ita tenet Ias. in §. æque. si agat. nu. 41. Instit. de actio.
 - 2 Secundo amplia, etiam si eleuando quis domum suam officiat luminibus vicinis, quia tunc potest prædictam domum eleuare, nisi ei debeat seruitus altius non tollendi. Ita probat text. in d. l. altius. & in d. l. si in ædibus. & in l. cum eo. ff. de serui. vrb. prædio. etiam si vicinus esset minor vel pupillus: vt in l. altius. ff. si serui. vend. iuncta glo. ibi Dec. in l. nullus videtur. nu. 1. & ibi Cagnol. nu. 4. ff. de reg. iur. Coras. in lib. 3. Miscellaneorum. c. 24. nu. 3. Aymon. consi. 84. nu. 2. vol. 1. Bertrand. in consi. 28. nu. 2. & in consi. 224. nume. 1. vol. 2. & in consil. 67. nume. 1. vol. 2. primæ impressionis.
 - 3 Tertio amplia procedere, etiam si in totum obscurarentur lumina seu ædes vicini, d. l. cū eo. & ibi hoc tenet Bald. & Paul. in l. binas ædes. nu. 2. in lect. Auionen. ff. de seruitut. vrb. Angel. nu. 1. in d. l. cum eo. & Cæpol. in tract. seruit. vrb. prædio. c. 39. nu. 1. in si. licet Soc. in d. reg. 110. in 4. fallen. teneat expresse contra, quæ opinio falsissima mihi videtur, maxime cum text. in quo se fundat, in iure non reperiat.
 - 1 Limita primo hanc regulam vltra Socii, quando seruitus esset imposita per pactum: vt in l. inter seruitutes, cum sequen. ff. de seruit. vrb. prædiorum, & ita tenet Coras. in l. 1. nu. 27. cum alijs. ff. de seruitutibus.

Secundo

- 2 Secundo fallit, quando ædes vicini haberent lumen ex publico: quia tunc vicinus ædificando nocere non potest talibus luminibus: nam non licet vicino aliquid in publico facere, quin liceat alteri prohibere: vt. ff. ne quis in loco pub. per totum. Ita tenet glo. in l. fluminum. in §. fin. in verbo non teneri. ff. de dam. infe. & ita tenet Bartholom. Cæpol. vbi declarat istam limitationem, in tract. de seruit. vrba. præd. cap. 29. nume. 2.
- 3 Tertio limita, quando quis habet plures domus, & legat vsufructum vnus alicui: nam tunc hæres non potest obscurare domum vsufructuariam in totum: sed debet modicum lumen quod habitantibus sufficiat relinquere. Ita probat tex. l. si is qui binas. ff. de vsufruct. & in l. binas hædes. & ibi gl. ff. de ser. vrba. præd. ita tenet Ias. in d. l. ex hoc iure. nu. 15. ff. de iust. & iu. Hyppo. in singu. 154. Corasi. in lib. 3. Miscella. c. 24. nu. 6.
- 4 Quarto fallit, quando esset statutum, vel consuetudo ædificandi vsque ad certam mensuram: vt est gl. in l. 1. C. de ædifi. priuatis. & in l. qui luminibus. ff. de ser. vrba. præd. quas sequitur Cæpol. in tract. ser. vrba. præd. c. 27. nu. 5. Corasi. in l. 1. nu. 12. ff. de seru. & in lib. 3. Miscell. c. 24. nu. 8.
- 5 Quinto fallit, quando quis ædificaret super re communi ipsius laborantis, & eius cuius luminibus officit: quia tunc non potest obscurare lumina alterius domus, quæ est propria dicti sui consocij. & iste talis ædificando tenetur formam antiquam seruare secundum quam erat ædificatum. & si nunquam fuit ædificatum super ipso pariete, melior est conditio prohibentis: vt in l. Sabinus. ff. commu. diuid. & in c. in re communi, & ibi Ioan. And. & Din. de reg. iur. lib. 6. & ita tenet Albe. in d. l. altius. quem sequitur Cæpol. de seruitu. vrba. prædi. c. 36. nu. 10. & c. 39. nu. 3.
- 6 Sexto fallit, quando area in qua fructus tritulantur, & paleæ a fructibus discernuntur, non possit habere ventum nisi ab vna parte, quia tunc ipso iure prædio vicini seruitus imposta esse videtur, ne possit altius tollere, & vêtum impedire. Ita probat tex. & ibi Docto. per cum. in l. si. in §. 1. C. de seruit. & aqua, tex. & ibi gl. 1. & Ange. in l. Imperatores. ff. de serui. vrba. prædi. & ita tenet Ioann. de Imo. in l.

si prius. nu. 9. ff. de no. oper. nun. Ias. in l. ex hoc iure. nu. 14. ff. de iust. & iure, Ioan. Corasi. in l. 3. Miscel. c. 24. nu. 4.

7. Septimo fallit, quando quis ædificaret animo nocendi vicino, & sibi non prodest: vt est text. iuncta gl. in l. 1. in §. denique el. ij. ff. de aqua plu. arcen. & in l. fluminum in §. si iuncta gl. ibi, in verbo, non teneri. ff. de dam. infect. & ita tenent Cin. Bald. & doct. in d. l. altius. per text. in l. opus. ff. de oper. publ. facit etiam tex. in l. qui data opera. in prin. ibi, sine lucro hoc affectauit. ff. ex quib. cau. maio. & hanc opinionem tenet Paul. de Cast. in d. l. cum eo. Deci. in l. nullus. nu. 1. ff. de reg. iur. & ibi Hierony. Cagno. nu. 4. Hip poly. in sing. 154. Fran. de Ripa, in l. de pupillo. in §. meminisse. nume. 34. per gloss. ibi. ff. de damn. infect. Alexand. in consil. 174. nu. 4. vol. 2. Stephan. Beltran. consil. 329. nume. 2. volum. 2. primæ impressionis. Aymon. consil. 91. nume. 1. volum. 1. Marian. Socin. Iun. in consil. 76. volum. 2. Corasi. in lib. 3. Miscellan. c. 24. nume. 5. Ale. in tract. præsumptio. 3. regula, præsumpt. 23. nu. 1. Ias. in l. ex hoc iure nu. 8. ff. de iusti. & in Francisc. de Ripa in l. quo minus. nume. 26. ff. de flumin. De iure regio est text. pro ista opinio ne in l. 19. titu. 33. parte 3. & ibi gloss. Et ista opinio est uera & communis vt ex supradictis. Doct. patet: licet Alberi. teneat contrariū in d. l. altius. & Angel. in d. l. cum eo. nume. 2. Florian. in l. Sabinus. nume. 2. ff. communis diuidund. quæ opinio, vt supra diximus, communiter à Doct. rib. reprobatur.

8. Octauo fallit in scalis: nam quis iuxta scalas ædificare non potest, ita quod luminibus earum officiat, licet seruitus constituta non sit: Ita tenet Barth. Capol. in tract. seruit. urbano. prædio. cap. 39. nu. 4.

Regula XXXIII.

AFFECTIO non petitur, nec eius ratione condemnatio augetur. Hanc regulam ponit text. in l. si seruum. ff. ad leg. Aquil. & in l. prætia rerum, & in l. in lege Falcidia hoc esse. ff. ad l. Falci. in l. vnica, in versic. quod re vera. C. de sentent.

1. Fallit primo, quando utilitas est iuncta affectioni: vt in libris, in quibus diu studui, & multum scripsi; & sic habet utilitatem

utilitatē iunctā cū affectione, vt in l. videamus. ff. de in litē iura. & ita tenet Alber. in l. i. eo. tit. secus si affectio sit sola.

2 Secundo limita, vt non procedat in casibus a iure expressis: Ita videtur tex. in l. non tantum. ff. de appella. & ibi est vtile, quia vita prorogatur.

3 Tertio limita, non habere locum in minore: vt in l. si in emptionem, ff. de minor. & ita communiter tenent Docto. secundum Pyrrh. in l. quatenus in 2. regu. ff. de reg. iur.

4 Quarto fallit in casu. L. competit. §. 1. & ibi Alberic. ff. quod vi aut clam. & in casu glo. in l. fina. in verbo, non habebitur. ff. de operis seruor.

5 Quinto limita, quo ad inducendam actionem quam affectionis ratio inducit in contractibus bonæ fidei, vt in l. cum seruus, ff. manda. quod intelligo si affectio fuerit honesta, secus si inhonesta, quia tūc nō præbet actionem. nec auget condemnationem: Ita tenet Alberic. in d. l. i. col. 2. ff. de in litem iuran. secus tamen est in actionibus stricti iuris, in quibus affectio non inducit actionem, etiam si fuerit causa honesta: ista est gl. in l. fideiussores. ff. de pac. in verbo, nec n. quā ultra Doc. tibi, præcipue Iacob. de san. Geor. sequitur Ias. in l. quidam cum filiū. nu. 7. ff. de verb. oblig. & in l. i. nu. 7. ff. de in litē iuran. & in consi. 41. vol. 3. col. pen.

Regula xxxv.

AFFECTVS, licet non sequatur effectus, punitur. Hanc regulam probat tex. in l. i. §. diuus. ff. de fidei, & in l. his qui cū telo. C. eo. tit. & in l. si quis, non dicā rapere. C. de epis. & cleri. canonizata in c. si quis, non dicā rapere. de pœnit. distine. 1. & in l. i. in si. ff. quod quisq; iur. & in c. si. de spon. cum alijs glossis allegatis per Hipp. in d. §. diuus. nu. 3. & circa hanc regulam vide Feli. c. 1. de præsump. & melius quā alibi Thom. grammati. decisio. 2. nu. 2. cū alijs.

Hanc regulam pōnit Socin. vbi eam octo modis limitat, in regula 31. Latius pōnit hanc regulam, vbi eam limitat octo modis, Feli. in tractatu de conatu. col. 2. cum seq. quas limitationes pōnit etiam Hippol. in d. l. is qui cū telo. nu. 24. & in l. qui falsam monetam, ff. de fidei. nu. 1. cum sequen. Decem limitationes ad hanc regulam pōnit Matth. de Affli. in consi. Neapo. lib. 1. rub. 11. num. 1.

Circa

Circa quam regulam vide de iure regio l. 2. tit. 3. par. 7. Ho die tamen ad hoc vt incidat in pœnam, requiritur vulneratio. vt in l. 2. tit. 13. lib. 8. ordinamenti.

Regula xxxvi.

AFFINES Ad compromittendū de litibus cogi possunt, quodcumque cauetur per statutum: quod statutum in iure nostro validum est, vt tenet Bal. in prima constit. C. §. quibus. quem sequitur Ias. in l. 1. nu. 6. ff. de legib. & ita etiam quod prædictū statutum valeat, firmat Matth. de Afflic. in deci. Neapo. deci. 46. Cur. Iunior in l. fratris. nu. 2. C. de transf. Iac. de sanct. Geor. in l. 1. nu. 7. in 1. lect. ff. de transf. & in 2. lect. nu. 9. vbi dicit, quod istud statutum est fauorabile: quia est introductum in odium litium. quod ante eum tenet Bald. in l. qui se patris. nu. 16. C. vnde lib. Tirag. no. in tract. de causa cessante. in 1. par. in prin. nu. 34.

ADDITIO. Vide pulchre Marc. Anto. Blancum, in tract. de compromissis faciendis inter coniunctos, secundum statuta: vbi ample examinat infra scriptas ampliat. ac limit. Et ex illius lectura possunt assumi plures aliæ ampliat. ac limit. vltra hic examinatas.

1. Amplia primo procedere, etiā inter maritum & vxorē: qui licet non sunt affines, sunt tamen principium & causa affinitatis. Ita Bal. in l. affinitatis. C. com. de success. nu. 1.
2. Amplia secundo procedere inter sponsum, & sponsam: secundum Ias. in l. quod Seruius. ff. de condict. ob cau. nu. 2.
3. Tertio amplia procedere inter consanguineos spurios, quando agitur inter coniunctos ex parte matris: secundum Alex. in l. ex facto. in §. si quis rogatus. ff. ad Trebel. nu. 5.
4. Quarto amplia etiam inter minores: secundum Paulū de Cast. in l. nam & postea. in §. si minor. ff. de iureiur.
5. Quinto amplia in tutore, & procuratore. nam licet alii istæ personæ non possint compromittere sine speciali mādato. l. transf. & ibi doc. C. de transf. tamē quando eorum principales sunt cōiuncti, bene possunt cōpromittere: ex quo nō faciūt hoc voluntarie, sed ex necessitate statuti. Ita tenet Ang. in l. non solū. §. interdum. ff. de procu. Bal. Pau. de Cast. & Alex. in l. si plures. ff. de pac. Ias. in d. l. trāsfactionis.
6. Sexto amplius procedere, etiam si partes sint discordes

des in eligendis arbitris: quia tunc iudex solus eligit, & fit cõpromissum, vt in l. fi. §. electio. C. de iudi. Ita tenet Bart. in l. in venditione in §. fi. ff. de bonis autho. iudi. possiden. & in l. 1. in §. ex hoc rescripto, ff. de ventre inspicien. Alex. in l. de die. in princip. in 2. notabili, ff. qui satisda. cogan.

7 Septimo amplia, non solum quando principalis litigator est coniunctus, sed etiam quando author est coniunctus, licet p̄cipalis sit extraneus: Ita tenet Bar. in sua 2. disput. incip. Pisanæ ciuitatis, & in l. p̄curator, la ij. ff. rē ratā hab.

1 Primo limita, dum tamen compromissum petatur ab vna ex partibus, alias si non petatur, iudex non debet compellere partes de per se ad compromittendum, vt in l. 4. in §. hoc autem iudicium, ff. de damn. infe. & quando petitur ab vna parte debet alia pars citari: Ita tenet Alexand. in consi. 82. vol. 1.

2 Secũdo limita procedere, quãdo staret aliqua scriptura iurata: quia propter iuramētũ non fit cõpromissum: Ita tenet Pau. de Cast. in cõsi. 13. vol. 2. nu. 1. & 2. Alex. in cõsi. 37. vol. 2. nu. 6. Ias. vbi plures alleg. in l. fratris, C. de transa.

3 Tertio limita, procedere inter affines durãte affinitate, secus autem si affinitas sit dissoluta per mortem, quia licet remaneat vinculum quo ad impedimentum matrimonij, tamen non remanet quo ad compromissum: Ita tenet Bar. in l. cui eorum, in §. affinitates, & ibi Bal. & Doct. ff. de postu. glo. & ibi Alex. & doct. in l. sed hoc ita, ff. de iud. Pau. de Cast. in l. rei iudicatę, §. fi. in fi. ff. solu. mat. Tiraquel. in tracta. de causa cessante, in prima parte, in prin. nu. 31. Et ex hoc infero cessare dictum statutum inter priuignum & nõ uercam mortuo patre, ex quo est dissoluta affinitas, secundũ Bal. i l. affinitates. C. cõ. de successio. Pau. i cõsi. 80. vol. 2.

4 Quarto limita in causa feudali: quia illa compromitti non p̄t, non obstãte p̄dicto statuto: Ita determinat Andre. de Iser. in c. 1. in §. si inter. de lege Corra. in vsib. feud.

5 Quinto limita, in causa in qua agitur de vita & malitia in qua non compromittitur: nam æquiparatur feudali: Ita Matth. de Afflict. in deci. 43. per totam, & in consti. lib. 3. Regu. 18. Anton. Capitiu. in decisi. 211.

6 Sexto limita, quando altera pars haberet aliquam exce-

ptionem litis finitæ, seu impediendam litis ingressum, quia non potest ea inuita fieri compromissum: Ita Bal. Alex. & doct. in l. fratris, C. de transa. Bal. in l. si iudex. ff. de his qui sūt sui vel alie. iu. Iac. de S. Geor. i d. l. fratris, nu. 6. Ias. nu. 4

7 Septimo limita, quando altera pars haberet scripturam publicam liquidam, puta instrumentum, sententiam, vel obligationem. Ita concludit Soci. in consi. 4. nu. 1. vol. 1. & in consi. 300. nu. 5. in 2. vol. Corne. in cōsi. 52. in 4. vol. Bar. in l. eleganter, in prin. ff. de cond. indebi. Iacob. de Sanct. Geor. in l. 1. in 1. lect. nu. 7. de transact. & ibi Ias. nu. 13.

8 Octavo limita, non procedere in spurio, qui litigans cū consanguineo suo, non potest petere compromissum, ex quo non dicitur coniunctus. Ita Bal. in l. id quod pauperibus, nu. 36. C. de epis. & cle. & in l. eum acutissimi, nu. 8. C. de fideicom. glo. in clem. vnica in verbo, liberi. de baptis. quam sequitur Guliel. Bened. in c. Rainu. in verbo, Rain. de Clera. nu. 23. Pau. Pari. in c. in præsentia, nu. 76. de probatio. Quod tamen intelligo, vt supra dixi in 3. amplia. quando ageretur inter coniunctos ex patre patris: secus si ex parte matris, quia tunc etiam spurius dicitur coniunctus, & petit compromissum: Ita concludit Alex. post doct. in l. ex facto, in §. si quis rogatus nu. 50. ff. ad Trebellia. Alex. in consi. 60. nu. 8. in secundo volumine.

9 Nono limita, nō procedere in causis criminalibus, quia in eis non fit cōpromissum, gl. in l. transigere, C. de transa. quā sequitur ibi Bal. & Sal. Fel. i rub. nu. 2. de treu. & pace.

10 Decimo limita, nō procedere in articulo iuris: quia vbi cunque vertitur dubium, quod in mero iure consistit non debet compromitti, ex quo in iure omnia sunt certa & liquida. Ita tenet Bal. & Sali. in l. ancillæ, in prin. C. de fur. Feli. in c. cum venissent, in prin. de iud. Alex. in consi. 62. num. 6. vol. 2. Ias. consi. 26. & 35. vol. 1. Iac. de sanct. Geor. in l. 1. in 2. lect. num. 8. ff. de transact. Quod tamen declaratur, vt per Ias. in d. l. 1. nu. 19.

11 Vndecimo limita, non procedere quando altera ratio ex partibus laderetur: vt notabiliter determinat Pau. de Cast. in consi. 330. nu. 3. & 4. vol. 1.

12 Duodecimo limita, procedere inter affines coniunctos per

per legitimum matrimonium:secus per simplicem fornicationem.Ita tenet Ioan. Andr. in capit. non debet,de consan. & affini.

- 13 Decimotertio limita, in causis mixti imperij: quia de iure non compromittuntur, non obstante prædicto statuto. Ita tenet Bar. in l. nō distinguemus, in §. de libera. ff. de arb. bi. & in l. prætor. ff. de tutori. & curato. dat. ab eis, quem sequitur Frac. Cur. Iun. in l. fratris nu. 4. C. de trāsact. Iac. de sãct. Geor. i d. l. i. in 1. lect. nu. 8. & in 2. lect. nu. 8. ff. de trās.
- 14 Decimoquarto limita, in causa appellationis. quia in ea non potest peti compromissum non petitum in causa principali. Ita tenet Pau. de Cast. in d. consi. 320. nume. 1. vol. I. Iac. de sãct. Geor. in d. l. i. nu. 8. in 2. lect. ff. de transact.
- 15 Decimoquinto limita, non procedere in causa dandi tutelam, quia non potest compromitti: secundum Bar. & Bal. in l. prætor. ff. de tutor. & cura. datis ab his.
- 16 Decimosexto limita, quando coniunctus cederet suam actionem non coniuncto, quia licet compromissum fiat cum concedente, non tamen fiat cum cessionario. Ita tenet Imo. & Alexan. in l. si post diuortium, in fi. ff. sol. mat. Matth. de Aff. in deci. Neap. dec. 74. facit text. in l. Paulus respondit procuratorem, ff. de acqui. hær.
- 17 Decimosextimo limita, non procedere inter consanguineos legitimatos. Ita tenet Alex. in consi. 60. nu. 7. vol. 2.
- 18 Decimo octavo limita, non procedere contra clericum coniunctum: quia cum sit statutum principis secularis, non potest ligare clericos. Ita tenet Bal. in cap. cum uenissent, nu. 6. de eo qui mittitur in possessio. causa rei seruau. quæ sequitur Soc. in consi. 71. num. 12. in 4. volu. sed ipse clericus actiue posset petere compromissum contra laicum coniunctum, quia clericus gaudet statutis laicorum pro se, nō autem contra se, vt habetur per Abb. & Mod. & in c. ecclesia sanctæ Mariæ, de consti. vbi Fel. nu. 81. Bar. & doct. in l. cunctos populos, C. de sum. trini. & fide cathol.

Regula xxxviii.

AGNATIS vel cognatis deficientibus, coniuges succedunt inter se. excluso hîsco. Hæc regula probatur in l. maritus, C. vade vir. & vxor. circa quem text. vide Maturinum

35 . . . D. Petri Duen. *aliqua II*
num Montanū in aut. de hære. ab intest. ven. coll. 9. in reg.
30. pag. 61. Ang. de Gamb. in tract. de test. in glo. 4. nu. 19.

Hanc regulam amplia duobus modis, & limita sex modis, vt per Phil. Dec. in d. l. maritus, nu. 3. vsque ad nu. 14. Hanc etiam Regu. cum sex ampliacionibus diuersis ab alijs duabus, ponit Guliel. Bened. i c. Rayn. in verbo, & vxorem nomine Adelasiam, nu. 231. vsque ad nu. 240. vbi etiam ponit quinque limitationes ex limitationibus Decij, licet de eo mentionem non faciat.

Regula xxxvi i i.

ALLEGANS pro se aliquam legē fori, incūbit onus probandi illam esse vsitatam & obseruatam. Hanc regulam ponit Rodericus X Suarez, vbi eam dupliciter limitat, in proemio fori, fol. 3. pag. 2. in medio, cum fol. seq.

Regula xxxix.

ALIENATIONIS prohibitio facta hæredi, intelligitur facta hæredi hæredis. Hanc regulam ponit Bar. in l. filiusfamilias, in §. diui. ff. de leg. 1. nu. 21. per tex. in l. sicut, in §. si debitori. ff. quib. mo. pig. vel hypo. solu. qui licet loquatur in permissione, dicit idē esse in prohibitione, argumeto l. pater filio, in §. fundum, ff. de leg. 3. & licet post, maxime Imola, dicant in illo tex. opinionem Bar. probari non posse, communiter tamen approbatur opin. Bar. eo quia hæres hæredis & testatoris esse censetur, l. fin. & ibi doct. C. de hæred. insti. & est tex. clarus in l. hæredis appellatione, & ibi gloss. ff. de verb. signi. & istam opinionem Bar. sequitur Alexa. in consi. 56. volum. 1. And. Alcia. in d. §. diui. nu. 43. Ias. in 1. lect. nu. 110. & in 2. lect. nu. 148.

1 Limita primo, si prohibitio in personam hæredis nominatim facta fuerit, puta Titium hæredem prohibeo, quia tunc non cēsetur facta hæredi hæredis, l. Lucius §. 1. & ibi Bart. & doct. ff. de leg. 3. quam opinionem sequitur Alcia. in d. §. diui. nu. 41. & ibi Ias. in 1. lect. nu. 112. & in 2. lect. nu. 159. Ioan. Guald. de arte testandi, fol. 8. Cautela 2. nu. 3. Quam limitationem intelligo ueram, nisi testator prius nomen appellatiuum quam proprium apposuisset: vt si dicat, prohibeo hæredem Titium alienare, quo casu prohibitio de non alienando comprehendit hæredem hæredis, l. si ser-

- si seruus cõmunis, ff. de stipu. seruo. faciūt notata per Bar. in l. cū ita. in §. si. ff. de cõd. & dem. per doct. in l. quoties, ff. ad Treb. & in l. 1. C. de impube. per canonistas in c. quoniã Abbas, de offi. delegat. Secundo intelligo, quando testator adiecit, quodd volebat talem rem in familia remanere, vel de nomine vel de genere suo non exire, quia tunc cū ratio sit generalior, quæ ampliat & declarat ipsum dictum, l. cum pater, §. dulcissimus, ff. de leg. 2. & prohibitio nominatim sit facta, nihilominus ad hæredẽ hæredis est extēdēda: Ita consuluit Roma. in consil. 457. nu. 1. Ias. in d. §. diui. in 2. lect. nu. 152. vbi dicit se ita in facti contingētia consuluissa, & ita iudicatum fuisse. Tertio intelligo, vt non procedat quando testator prohibuit hæredem nominatim, & sic nomine proprio expresso, scilicet domum quæ erat maiorum suorum alienare ne possit: quia ex tali prohibitione apparet testator ad dictam rem affectionem habuisse: vt in l. si in emptione, ff. de mino. & in l. lex quæ tutores, C. de administr. tutor. Hęc opinionem tenet Rom. quem refert, & sequitur Ioan. Crot. in d. §. diui. col. 35. in prin. Ferdin. Loazes in d. §. diui. nu. 501. licet contrarium teneat Alex. ibi nu. 26. quia contra eum est communis opinio relata in proxima limitatione, quæ quasi eadem videtur cum ista.
- 2 Secundo limita supradictum communem regulam, quãdo testator prohibuit bona extra familiam alienari sub pœna priuationis hæreditatis: quia tunc cum sit apposita pœna, prohibitio apposita in personam hæredis: non afficit hæredem hæredis: Ita tenet Ioan. Crot. in d. §. diui. col. 35. vers. 3. sit conclu. argu. l. multa in prin. ff. de condit. & demon. per quem tex. ita ante eum tenuit Bald. in l. si. nume. 42. C. de hæred. instit.
- 3 Tertio fallit, quando testator prohibuerit heredes suos alienare: dicendo infra scriptos, seu supra scriptos hæredes meos: quo casu talis prohibitio non compræhendit hæredem hæredis: quia illud dicitur scriptum in testamento, quod oculis corporis legi potest, vt in l. 1. in si. ff. de his quæ testa. delen. facit etiam text. in l. cum filio impuberl, iuncta l. qui liberis, in §. hæc verba. ff. de vulg. & pupil. vbi per ista uerba, quisquis mihi hæres erit filio meo impuberi hęc

res est, non admittitur hæres hæredis: eo quia non est scriptus in testamento: quod requiritur per dicta verba, quisquis, vt in d.l. cū filios & l. ex illa parte, ff. de verb. sig. Hanc limitationem ponit Crot. in d. col. 35. quam declara & intellige. vt per Loaz. ibi, nu. 504.

- 4 Quarto limita, & intellige hanc regulam quod licet comprehendat heredem hæredis, non tamen extenditur vltra quartam generationem post testatorē. Iste est tex. sing. secundum Iac. de Bell. & Ang. in authen. de resti. & ea quæ parit. in §. 1. col. 4. & ita per illum tex. tenet Ale. nu. 27. Ias. in 1. lect. nu. 113. Fel. in cons. 27. nu. 12.

Quod tamē est verū, nisi testator in prohibitionē adiecit, quod vult rem illam perpetuo transire ad omnes descendentes: tunc talis prohibitio extenditur vltra quartam generationē, & deinceps in infinitū. Ita tenet Iac. de Bell. in d. §. 1. quem refert & sequitur Ale. in cons. 56. nu. 2. in 1. vol. Ias. in d. nu. 113. & in l. fi. C. de hære. inst. Dec. in cons. 616. nu. 16. Pau. Paris. in cons. 52. nu. 17. in 3. vol. Io. Gualden. in tract. de arte testan. tit. 8. caute. 3. nu. 3.

Regula xi.

ALIENATIO feudi non valet sine consensu domini. Hanc regulam probat tex. in cap. imperialem, de prohi. aliena. per Fede. & ita per illum tex. vltra Bal. & doct. ibi, ita tenet Zasius in cons. 15. nume. 11. & 16. vol. 2. Mar. de Mantua in cons. 223. Car. Moli. in consue. Paris. §. 13. glo. 5. nume. 7. cum alijs.

- 1 Primo amplia, vt procedat etiā inter cōuasallos; secundum Bal. in d. c. imperialem, nu. 9. quem sequitur Socin. in cons. 19. vol. 1. Curt. Iun. in trac. de feud. in 4. par. nu. 82.
- 2 Secundo amplia, quod in tantum procedat nostra cōclusio, vt talis alienatio non possit præscribi, etiam longissimo tempore. Ita tenet And. de Iser. in d. c. imperialem, per illū tex. in verb. nullius temporis præscriptione, quem sequuntur doct. ibi, Bar. Socin. in cons. 86. nu. 8. vol. 1. Maria. Soc. Iun. in cons. 115. nume. 4. vol. 2. Chassa. in consil. 11. nume. 91. Cardin. Parisius in consil. 23. vol. 1. nu. 126. vbi hoc not. declarat.
- 3 Tertio amplia, vt etiam procedat in pignoribus & hypothecis.

pothecis, quæ pignorari nec hypothecari possunt sine cōsen-
su domini: vt probat tex. in d. c. imperialem, ubi, pignorare:
vt in ca. 1. §. item si quis, quibus mod. feu. amitta. per illum
tex. tenet Soc. in consi. 19. nu. 12. vol. 1. August. Bero. deci.
94. nu. 11. Chassa. in consuetu. Burgund. in tit. [des siefz.]
Regu. 3. §. 8. nu. 11. fol. 118. colum. 4. ubi hanc ampliatiōē
quadrupliciter limitat vsque ad nu. 21. & quinque limita-
tiones ad hanc ampliatiōem ponit Matthæ. de Affli. in d.
cap. Imperialem, nu. 4.

4 Quarto amplia, quodd non solum alienatio non valeat,
sed feudatarius alienans amittit feudum ipso iure: vt in c.
1. in §. si Vassallus quæ fuit prima causa benefi. amitte. in vsu
bus feud. & ita per illum tex. tenet Hiero. Gratus in consi.
9. nu. 234. volu. 1. & sic talis alienatio cū sit de facto facta,
de facto per dominum debet reuocari, secundum Alber.
Bru. in consi. 8. nu. 6. Quod tamen intellige, vt per Paris. de
Puteo in tracta. de integritate feudi, in cap. an ipso iure
perdatur feudum, fol. 20. nu. 1. per totum, & Matth. de Af-
fli. in d. c. Imperialem, §. 13. nota. nu. 5. & nu. 59. Ias. in l. fi.
nume. 103. C. de iure emphy. Felin. in cap. Rodolphus, nu-
me. 36. de rescript.

5 Quinto amplia, non solum procedere in toto feudo: sed
etiam in parte feudi: nam si pars feudi alienatur, pro illa
parte perditur feudum & reuertitur ad dominum. Ita pro-
bat tex. in d. c. Imperialem, & ita tenet Bal. in c. 1. in §. hoc
quoque de succes. feu. nu. 13. Matth. de Afflic. in d. c. impe-
rialem, nu. 28. Tho. Gramma. in deci. 49. nu. 2. Pau. Paris. in
consil. 14. nume. 2. vol. 1. & in consi. 6. nume. 19. vol. 4. &
And. Tiraq. in l. si vnquam in verb. omnia, uel parte ali-
qua, numero 14.

6 Sexto amplia, quod etiam pro anima feudum sine cōsen-
su domini nõ potest relinqui, vt in d. c. Imperialem, & ita
tenet Cur. in tracta feud. in 4. par. nu. 125. Lud. Gozad. cõn-
si. 8. nu. 21. quod de iure canonico dicit non procedere, Rõ-
man. in sing. 535.

7 Septimo amplia, procedere etiam in donatiōe: nã Va-
sallus non potest feudum donare sine consensu domini: ita
probat tex. in d. cap. Imperialem, verbi. distrahere, uel alie-

nare, quod comprehendit donationem: vt in l. fi. C. de reb. alie. non alienan.

- 8 Octauo amplia, procedere etiam in dote: nam Vasallus filix suæ non potest feudum in dotem dare sine consensu domini: vt in c. 1. §. donare, & ibi Bal. quali. olim feu. pote. alie. & in c. 1. de eo qui sibi & hæredib. suis. & in c. 1. an maritus suce. vxor. in vsu. feud. & in c. nuper de donatio. inter vir. & vxor. Ita concludit Soc. in d. cons. 19. nu. 13. volum. 1. Chassa. in d. rub. 3. nu. 29. Ias. in l. fi. nu. 109. C. de iure emphy. & in consil. 89. vol. 1. & 221. vol. 2. Maria Soc. Iun. consil. 72. nu. 74. vol. 1. Pau. Pari. consil. 16. nu. 31. & consil. 4. nu. 47. vol. 1. & dicit cõmunem opinionem Iacob. de Leonardis. in consil. 114. nu. 86. inter consilia Bruni. Sigismundus Goffredus consil. 52. nu. 60.
- 9 Nono amplia, procedere etiam in emphyteusi perpetua: quia feudatarius non potest dare feudum in emphyteusim perpetuã, vel in eo constituti vsusfructus. Ita tenet And. de Isern. in d. c. Imperialem. & ibi Bal. nu. 7. facit tex. in l. arboribus. in §. 1. ff. de vsufructu. & in l. fi. C. de reb. alie. nõ alienan. & istã opin. tenet gl. in d. c. imperialẽ. in princ. quã opin. tenet Franc. Cur. Iun. in trac. feu. 4. parte nu. 91.
- 10 Decimo amplia, nõ solum procedere in feudatario, verum etiam in emphyteota. cum validum sit argumentum de vno ad alium, maxime quando dispositio feudalis non est contra regulas iuris communis, vt probat gl. in c. 1. in verbo ytrunque an agna. vel filius, quam sequitur Alex. in consil. 5. nu. 2. vol. 5. Caro. Molin. in consue. Paris. in §. 1. gl. 5. nu. 71. Tiraque. in trac. mort. in 4. par. declar. 6. nu. 2. Euerat. in loco 12. Et sic emphyteota non potest ius suum emphyteoticum alienare, vel suas meliorationes, sed tenetur domino denuntiare, & expectare voluntatem ipsius per duos menses, alias amittit rem ipso iure, vt in l. fi. & ibi docto. C. de iure emphyteoti. & contractus factus ab emphyteota non tenet, cum factus sit contra formam illius. l. ita tenet Sali. ibi, quem sequitur Iason nu. 105.
- 11 Vndecimo amplia procedere in omnibus casibus in quibus dominium transfertur, quia in illis est prohibita alienatio feudi. argu. tex. in l. 1. C. de fundo dota. & in l. ex hoc

hoc edicto. in §. 2. ff. de alienatione iudi. vt in l. alienationis, ff. de verb. signifi. notatur in l. fin. C. de reb. alie. & ita tenet Matt. de Affli. in d. c. imperialem. nu. 6.

- 12 Duodecimo amplia, procedere etiam in locatione ad longum tempus: nam feudatarius non potest rem feudalem locare ad longum tempus. Ita tenet Matth. de Affli. in d. c. imperialem. nume: 61. Ias. in l. si. nu. 8. C. de iure emphy. Paris de Pute. in libr. de reintegra. feudi. c. an possit reuocari locatio. fol. 140. colum. 1. Pro quo facit, nam locatio ad longum tempus parum distat ab alienatione: ideo prohibita alienatione, censetur etiam locatio ad longum tempus prohibita. Ratio est, quia talis conductor dicitur naturaliter possidere, vt est glos. magna. in l. si vt certo. §. si duo bus vehiculum. ff. commoda. & in l. si quis antea, in gl. 3. ff. de acquir. possess. & in l. sciendum §. 1. in glo. 1. ff. qui satis. cog. & in l. 1. C. de pat. potesta. & in l. 1. in verbo, conduxerit. ff. de loco publ. fruendo. & in l. 1. in verbo, superficiem. ff. de superfi. & in l. quæro. §. inter locatoré, in verbo, bien nij. ff. de loca. & quia talis conductor habet vile dominium in re conducta. d. l. 1. §. 1. ff. de superfi. & l. 1. §. si. cum l. seq. ff. si ager vectiga. vel emphy. peta. Et dicitur longum tempus secundum supradictas gloss. spatium decem annorum: quas glos. sequitur Bar. in l. 1. in §. 1. ff. de superfi. Ange. & Imo. in l. si domus in §. fin. ff. de leg. 1. Ias. in l. manumissiones. nu. 7. ff. de iusti. & iur. & in l. 3. in §. ex contrario. nu. 48. ff. de acquir. posse. Felin. in c. quæ in ecclesiarum. nu. 86. de constitu. Matth. de Affli. in tracta. de iure proto. in 8. not. nume. 25. Nicol. Boer. in decis. 285. Zasius in sua Epitome feudo. in 9. par. nume. 13. licet contrarium teneat gloss. quæ communiter reprobatur secundum supradictos doctor. & secundum Bart. ibi in l. codicillis §. instituta. in gloss. fin. ff. de leg. 2.

- 13 Decimotertio amplia procedere, etiam si Vasallus post alienationem recuperauerit feudum, nihilominus non euitat pœnam. c. 1. quid iuris sit, si Vasallus post alienatam recuperat. vbi text. & communiter docto. tenent istam opinionem. Quam tamen intelligo veram quando recuperauit feudum postquam fuit traditum. secus si recupe-

raffet feudum antequam tradidisset possessionem ipsius feudi: quia tunc excusatur, & non procederet prædicta regula: Ita concludit Aluarot. in d. c. 2. in 2. col. vbi sic intelligit illum text. quem sequitur Curt. Iun. in tracta. feudo. in 4. par. nu. 13: Tiraquelan tract. de iure constit. in 2. par. Ampliat. 26. numo. 1.

14^a Decimoquarto amplia procedere, etiam si vasallus alienet feudum propter aliquam necessitatem. Ita tenet Bald. in c. 1. in prin. per illum text. qualiter olim feudum poterit aliena. & ibi communiter doct. idem Bald. in c. 1. in §. aut si libellario. quibus modis feudum amittatur. quam opinio. sequitur. Cur. vbi notabiliter eam examinat in tracta. feudo. in 4. par. nu. 107.

1^a Limita primo, vt non procedat quando vnus vasallus infeudat alium vasallum de feudo, quod ipse habet & recognoscit a domino. Ita est glo. commu. approbata in c. 1. in §. præterea. de cap. Corradi. & in c. 1. in §. 1. qualiter olim feudum pote. aliena. & in cit. §. similiter. & in §. seq. de l. Corra. text. & ibi glo. & omnes doct. in c. Imperialem. in §. de prohibi. feudi aliena. per Fed. glo. in c. cum ecclesiarum in verbo, alienandi. de constitu. bonus tex. in c. ex transfmissa. & ibi Panor. & alij de foro compe. quam opinionem tenet Ioan. Bart. de Searampis in consil. 111. nu. 1. inter consilia Alber. Bruni. & Ludo. Gozad. consil. 62. nu. 5. & dicit esse communem, Franc. Curt. Iun. in tract. feudo. in 4. par. nu. 83. quam limitationem sublimitat idem Cur. ibi, vsque ad nume. 91.

2^a Secundo limita, non procedere in transactionibus. nam vasallus potest supra feuda transigere sine consensu domini, quando est mota sibi quest. cap. 1. §. si vasallus de beneficio suo. si de feu. fue. contro. & c. 1. de contro. feu. inter vasal. & alium. in vsibus feudo.

3^a Tertio limita, quocumque vasallus vendit feudum, sed non tradidit: quia non priuatur feudo. Ita tenet Bald. in c. 1. in §. aut si libellario. quib. mod. feud. amitta. & in c. 1. in §. calidis. de prohi. feudi aliena. per Federi. in vers. vendunt & in alios transferunt. Hanc opinio. tenet Matth. de Affli. in d. c. Imperialem. nu. 46. Caro. Molinæ. in consue-

tu. Parisien. §. i. 3. in gl. 5. nu. 3. banc opinionem notabiliter examinat Andreas Tiraquel. in tract. de iure constituti. in 3. par. ampliatione 27. nu. 1. 2.

4 Quarto limita in renuntiatione: nam vasallus potest renuntiare feudo, inuito domino. Ut in cap. 1. de vasallo qui contra constitutionem Lotharij, ubi hoc expresse determinatur. Ratio est, quia cum feudum principaliter concedatur in fauorem vasalli, potest ipse fauore suo renuntiare. ad apostolicam de regula. Ita tenet Matth. de Afflict. in d. c. Imperialem. versi. 16. quæro nu. 35.

5 Quinto limita, nisi esset statutû, vt feudum possit alienari sine consensu domini. Ita determinat Iacobus Aluaretus in cap. 1. quali. olim feu. pote. aliena. quem sequitur Franc. Curtius, vbi hoc notabiliter declarat. in tracta. feudorum. in 4. par. nume. 109. Lauren. Syliuanus in consil. 15. nume. 41. & 43.

6 Sexto limita, non procedere in pignore iudiciali: nam sine consensu domini potest contrahi de feudo, vel in causam iudicati. capi. Ita tenet Aluaro. post Iacob. de Ardizo. in d. c. Imperialem. vbi concludit, quòd licet voluntarie. vel ex consensu prædicta fieri non possint, tamen ex necessitate si vasallus aliud non habet, ex quo satisfieri possit creditoribus, prædicta fieri possunt: argu. tex. in l. alienationis. & in l. cum putarem, ff. famil. hercis. & in l. cum postularem. in fi. ff. de dam. infect. & ille ad què est dicta causa peruenerit feudum, poterit illud retinere donec viuat vasallus: arg. l. peto. in §. prædium, ff. de lega. 2. & in l. fundus. ff. de acti. empti. quam opinionem sequitur Curtius in d. 4. par. nu. 102. Albertus Bru. cons. 37. nu. 1.

7 Septimo limita, in iuramento: nam vasallus litigans potest deferre iuramentum aduersario super re feudali sine consensu domini: Ita tenet Romanus, in l. iurandum ex conuentione §. 1. ff. de iureiuran. reprobando ibi Gulielmum de Cuneo. Ratio est, nam iuramentum & transactio æquiparantur, l. 4. ff. de iureiur. sed vasallus potest transigere. vt supra dixi, ergo deferre iuramentum. Quod tamen intellige per Curtium in d. 4. par. nu. 100.

8 Octauo limita, quando feudum alienatur in aug-

mentum ipsius feudi, & ad utilitatē domini, tunc pōt alie
nare sine consensu domini: vt si feudatarius habens filios
vendat feudum non habenti filios, & sic cito recusatum est
feudum domino, tunc valet venditio: vel iuuenis vendidit
feudum seni, cum senes præsumentur citius mori, quam iu-
uenes, vt in l. hæreditatum, ff. ad legem Falcid. & sic in simi-
libus casibus. Ita tenet Andr. de Iser. in c. 1. §. e contrario.
de inuestitura de re aliena facta, & in c. 1. an ille qui inter-
fecit fratrem domini sui, & in d. c. imperialem, in princip.
quam opinionem sequitur Matthæus de Afflictis, in d. cap.
imperialem, in 6. notab. nu. 55. & in §. præterea ducatus,
nu. 69. & in decis. Neapoli. 232. nu. 6. Pau. Parisius in consi.
2. nu. 10. vol. 1. Thom. Grammat. in consi. 10. nu. 6. 8. & 9. &
in consi. 149. nu. 4. in consilijs ciuil.

Pro qua opinione facit tex. in l. 3. ff. de noua, vbi in aug-
mentum & utilitatem suam, ille cui bonis est interdictum
potest alienari. Bonus textus in l. si quis in graui. §. cum hi
ff. ad Sillantia. vbi si seruus probetur distrahi, talis prohibi-
tio non extenditur ad alienationem, quæ expediens est cō-
muni utilitati. Facit etiam pro hoc, quia prohibitio aliena-
tionis feudi fuit inducta, ne feuda diminuuntur, ergo vbi
augmentantur non est prohibita talis alienatio, per regu-
lam, l. quod fauore, C. de legib. Quod tamen intelligo ve-
rum dummodo sit euidentis augmentum domini directi. Ita
tenet Matth. de Affl. in dicto notabili 16. nu. 57.

9 Nono limita, non procedere in arbitrio, nam Vasallus
potest compromittere in arbitrum de re feudali sine licē-
tia domini, c. 1. §. si inter de lege Corradi. & c. 1. an apud iu-
di. vel domi. quæst. feuda. terminari debeat, & in cap. 1. de
inuesti. in maritum facta, & ita per illa iura tenet Curt.
in d. 4. par. nume. 98.

10 Decimo limita, non procedere in seruitute reali: nam
Vasallus sine consensu domini potest constituere in feudo
seruitutem realem, c. 1. §. quid ergo de inuestit. de re alie-
na fact. Quod tamen intelligo verum in præiudicium ip-
sius vasalli, nam resolutio iure ipsius & reuerso feudo ad
dominum, nullum præiudicium affert domino talis consti-
tutio, facit etiam gl. in c. 1. in. §. præterea, de capit. Corra.

Et quia in supradicta regula tractatur, quòd Vasallus alienans feudum sine consensu domini priuatur feudo, alias quadraginta causas, in quibus Vasallus potest priuari feudo, ponit Francisc. Cur. Iun. in tract. feudorum, in 4. par. à nume. 4. vsque ad nu. 82. Septuaginta & duas causas ponit Matthæus de Affl. in c. 1. §. item si quis feudum, a nume. 21. vsque ad finem.

Regula XLI.

APPELLARE ab exequutore permissum non est, l. ab exequutione, C. quorum appella. nō recipi. & l. ab exequutore, ff. de appella. De iure regio est tex. in l. 52. in fin. titu. 18. par. 3. & in l. 161. Styli. Circa hanc regulam vide Spec. in tit. de appella. §. in quibus nu. 5. Hieron. Gratū in cons. 16. vol. 2. Aug. Beroum, q. 131. Alex. in consi. 113. vol. 5. nu. 10. Carol. Ruinum in consi. 80. vol. 5. Hanc regulam ponit Soc. in regula 26. vbi eam limitat quinque modis.

- 1 Limita primo vltra eum, nisi exequutor excederet modum, cap. nouit de appel. vbi ponitur eadem regula cum supradicta limitatione, idem probat text. in d. l. 52. in fin. glo. in cap. ad nostram, de appell. & in cap. super quæstionem, in §. 1. de offi. delega. in verbo, exequutorem, & gl. in d. l. ab exequutione. Et quando dicatur excedere ponit glo. & ibi doct. in capitu. quod ad consultationem, in glo. fin. de re iudic.
- 2 Secundo limita, quādo exequutor quicquam dolo egit, vel si pars dolo obtinuerit sententiam, vt in l. 3. in §. si exequutor, ff. de negot. gestis, & ita tenet Spec. in d. nu. 5. Et quamuis in d. §. si exequutor dicatur agi posse de dolo, tamen tutius est appellare.
- 3 Tertio limita, quando pars allegaret transactionem factam post sententiam, & illam statim probaret, tunc exequutor non potest exequi, alioquin is ipse grauatur, ideo ab eo appellari poterit: arg. tex. in l. neque §. si. ff. de in ius voca. & in l. 2. ff. si quis cautio. vel si quis probet sententiam nouatam, vt in l. 4. in §. ex conuentione, ff. de re iudica. glo. in d. c. quod ad consultationem, quæ nouatio hodie nō fit, nisi hoc expresse agatur, l. fin. C. de noua. Vel quando pars, in cuius vtilitatem est prolata, illi sententiæ renun-

- 6
 1 tiasset, quod non potest facere si in causa matrimoniali lata sit, secundum Roman. in consil. 367. nu. 1. quia de periculo animæ agitur, vt in c. lator. & ibi gl. fi. de re iudicata.
- 4
 2 Quarto fallit, quando executor missus sententiam male interpretatus esset, vt in d. l. ab executeore. Ita tenet Petrus de Ferra. in pract. in forma execu. sententiæ definitiæ in verbo publico nuntio. nu. 10. vbi declarat qualè interpretationem possit executor facere.
- 5
 3 Quinto fallit, quando sententia lata fuerit contra absentem ex iusta causa, quia non potest ei imputari. cur non antea appellauerit, & ob id ab executeore iuste appellatur, vt in l. si prætor. in §. si. ff. de iud. c. cum Bertoldus. de re iudic. Spec. in d. nu. 5.
- 6
 4 Sexto fallit, quando pendet restitutio in integrum post sententiã, vel literis super supplicatione ciuili impetratis durante earũ cõprobatione, si vellet executor exequi, tunc ab eo licite appellatur ut in l. 1. C. de in integ. resti. postu.
- 7
 5 Septimo fallit, quando executor aliquid iniuriose egerit, vt si lectos captos vel dolia capta causa executionis, malitiose fregerit: vt in l. si quis prouocatione C. de appel. & in l. lectos. ff. de peri. & commo. rei vendi. & in c. quia su specti. 3. quæst. 5.
- 8
 6 Octauo limita, quando cunque sententia lata est contra aliquem famosum artificem: nam propter artificium ipsius poterit populus suspendere executionem, & tunc Potestas tenetur suspendere executionem, donec principem, vel dominos, vel superiorem consulat. iste est mirabilis casus in l. ad bestias. ff. de pœn. & ita tenet Roma. in sing. 717. quem sequitur Cæpol. in l. mercis appellatione. numc. 15. ff. de verb. signifi. & in Caut. numc. 1. facit text. in l. qui eadem in vers. facilius. ff. de sicar. & idem Cæpol. in l. si contra. nu. 18. C. de vsucap. pro empt.

Regula XLII.

APPELLATIONE pendente suspenditur iurisdic-
 tio iudicis a quo, & sic interim nihil est innouandum. l. ap-
 pellatione. C. de appellat. & l. 1. in princ. ff. nihil nou. ap-
 pella. penden. & c. non solum. de appel. li. 6. & c. post appel-
 lationem. §. ante appellationem. 2. q. 6. & in l. 26. in fine
 titu.

tit. 23. par. 3. & in l. 4. tit. 15. lib. 2. fori. Hanc regulam ponit Socin. cum 7. limita. in regula. 21. Ultra quem vide circa istam regulam Anto. Corset. in singul. inci. appellatio, vbi ponit alias septem limitationes, ex quibus quinque sunt diuersæ ad limit. Socin. quas ad litteram ponit Ioannes Constantinus, licet de Corseto mentionem non facit, in glo. ad constitutiones regias Galliæ, artic. 29. pagi. 66. Aliam limitationem ad hanc regulam ponit Ludo. Rom. in singul. 163. quas limitationes Corset. & Roma. refert Cotel. Cotta. in memora. iuris, in uerbo appellatione. Et circa materiam huius regulæ vide, vbi notabiliter eam prosequitur Octauia. in pract. Romanæ Curiæ, fol. 199. pag. 2. cū alijs. Fran. Niconi. in repet. c. quoniam contra. in glo. fin. nu. 12. cum alijs. Matth. de Afflict. in c. si. nu. 35. quo tempo. miles in Vsb. feud. Paris. in consi. 28. vol. 4. nu. 22. & 23.

Limita decimoquarto, & 1. ultra eos, quādo maritus in matrimonio, quod iure non valebat, possessionem copulæ carnalis habebat, pendente lite potest prohiberi ne ad inuicem rem agat, post litem contestatam, & testium publicationem seu probationem. Iste est casus singularis secundum Antonium ibi nu. 5. in c. laudabilē, vt lite pend. quem sequitur Roma. in sing. 516.

2 Secundo limita, cum hæres conuictus super legato appellat: quia non obstante appellatione debet cauere de eo restituendo, l. postquam §. Imperator, ff. vt legat. nomi. cauea.

3 Tertio limita, si agatur actione personali, puta exēptos nam si res petita alienetur, tenet alienatio. Nec obstat supradicta nostra regula, vbi status causæ non debet mutari: quia respondeo quod non mutatur, nec alienationi præiudicatur, quia perinde condemnabitur reus si res petita alienetur, ac si non esset alienata. Ita tenet Spec. in tit. de interroga. in §. nunc de interrogatione, nu. 8. Nec etiam obstat tex. in Ant. vt nulli iudiciū, in §. & hoc colla. 9. vbi prohibetur iudex transferre possessionē rei petitiæ ab vno litigantium in alterum: quia ibi nō prohibetur, quōd pars possit transferre in extraneum, licet iudex sit, & sic regula nostra debet intelligi in iudice, non in parte, in hoc casu
dicit

dicet in alijs secus, secundum Paris. in c. dilectę. nu. 11. de exceptio. nam pars non obstante appellatione potest vti iure suo quando agitur personali actione: sed si ageretur reali, tunc fateor quod non possit alienari: non per generalitatem nostrę regulę, sed qua res erat litigiosa, & ita tenet Paris. in d. c. dilectę. nu. 13. de exceptioni.

- 4 Quarto limita, vbi ordinarius ignorat fuisse appellatum ad superiorem, c. si duobus. de appella.
- 5 Quinto limita, nā iudex post appellationē potest tēpus legis moderari. c. cū sit Romana. in 1. respon. de appellat.
- 6 Sexto limita, non habere locum in casu. c. consuluit. el j. & c. reprehensibilis. de appella. vbi iudex post appellationem potest cogere appellantem ad prosequendam appellationem propriam infra certum terminum.
- 7 Septimo fallit, in patrono pręsentante duos in beneficio: nam si prius pręsentauit vnum, & ille appellauit ne pręsentetur alius, potest nihilominus patronus aliū pręsentare appellatione pendente, & iudex a quo admittit talem pręsentationem. Ratio est, quia ante appellationem permittebatur sibi huiusmodi pręsentatio, & non debet hac facultate priuari per dictam appellationem. Ita tenet Abb. in c. pastoralis, nu. 3. de iure patro.
- 8 Octauo fallit, in sententia excommunicationis: quia ea non stante potest iudex a quo denuntiare, & publicare excommunicati, vt ab omnibus euitetur. Ita probat tex. in c. pastoralis. in §. verum, & ibi Abb. & Philip. Franc. in 1. notab. de appel. Ioan. And. in c. venerabilibus. in §. attamen. de sent. excom. lib. 6. Angel. in l. per hanc C. de tempo. appel. & in d. l. 1. ff. nihil. noua. appella. penden. Item etiam iudex potest interim priuare excommunicatum fructibus sui beneficij, & distributionibus quotidianis. ita tenet Abba. in d. §. verum. nu. 17. quem sequuntur ibi Io. de Imo. & Philip. Franc. Quod tamen est verum quando appellatur ab ipsa sententia excommunicationis: secus si appelletur declaratoria iudicis, per quam declarat aliquem incidisse in sententiam excommunicationis: quia tūc appellatio suspendit, & iudex nihil poterit interim innouare. Ita concludit Feli. in c. cum non ab homine. nume. 12. de iudi. vbi allegat

allegat aliquos Doct. idem tenentes. Item potest innouare iudex absoluendo ab excommunicatione, non obstante appellatione: secundum Abb. in c. qua fronte, nu. 5. & in c. quæstioni, nu. 6. eo. ti. etiam si appellatus non renuntiet appellationi, vt ibi habetur. Quæ omnia supradicta intelligo quando quis appellat ab excommunicatione iam lata: secus quando appellat à futuro grauamine, & sic à censura futura, quia tunc excommunicatio postea lata est ipso iure nulla: vt est tex. & ibi D. Abb. & Philip. Franc. in 1. notab. in c. dilecti, el. ij. de appellatio. & in c. solet. de sentent. excommu. lib. 6. & ita concludit Angel. in consi. 78. & Paul. Paris. in consi. 28. volu. 4. & in c. Apostolicæ, nume. 30. de exceptio. Quod procedit etiam in appellatione extraiudiciali, d. c. dilecti.

9 Nonno limita, quando debitor qui appellauit, fuit ex noua causa factus suspectus de fuga: quia etiam appellatione pendente potest capi per creditorem sicut antea poterat. Ita tenet Angel. in repe. l. nemo carcerem, vers. item quæro quid si lite pend. C. de exacto. tribu. lib. 10. quem sequitur Ias. in l. si ab arbitro, nume. 6. ff. qui satisd. cog. Alex. in consi. 105. nu. 31. in 3. volu. pro qua opi. allegant glo. in l. si. in verb. fidemissionis, C. de ferijs, recte intellecta: vbi secundum eos lis pendebat, & ita dicunt quod debet obseruari. quam opinionem tenet etiam Philip. Franc. in c. cum teneamur, nume. 13. de appella.

10 Decimo fallit, in omnibus casibus in quibus de iure appellare non licet: quia tunc appellatio non suspendit effectum sententiæ, & potest iudex à quo innouare: secundum Inno. in c. pastoralis, nu. 3. de offi. deleg. gl. in c. non solum, in verbo, casibus, de appella. lib. 6. & per totum, C. quorum appella. nõ recip. Bal. in c. sancimus, 1. col. quo tempo. mili. in vsib. feud. Quod tamen intelligo, nisi in talibus casibus prohibitis appellans allegasset aliquam iustam causam, ex qua deberet admitti eius appellatio: quia tunc iudex tenetur eius appellationi deferre, & nõ debet interim innouare: glo. est in c. Romana, in §. si aut, & ibi Domi. in fi. de appella. lib. 6. Abb. in c. consuluit, el. ij. in 1. notab. de appel.

11 Vndecimo fallit in eo, qui detinetur in carcere pro crimine

mine in quo fuit condemnatus: quia licet appellet à sententia, tamē adhuc potest detineri. Ita tenet Bal. in l. si clericus, nu. 6. C. de episc. au. Spe. in tit. de appel. in §. nouissime, nu. 1. Ale. in addi. Ad Bar. in l. 1. ff. de cust. reo. Bar. in l. ab exequutione, C. quorū appel. nō reci. nu. 3. Et iste carceratus est remittendus ad iudicem appellationis, & debet mitti cum custodibus & expensis ipsius carcerati: ita tenet Bal. in l. generaliter, in §. is de præsentiibus, nume. 4. C. de reb. cred. & iureiur.

Et licet pēdēte appellatione executio corporalis nō debet fieri, vt tenet Bar. in l. qui vltimo, nu. 5. ff. de pen. hodie tamen de iure regio bene potest, vt in l. 101. & in l. 163. in leg. Styl.

12 Duodecimo limita, in factis notorijs: nam in talibus appellatio non suspendit exequutionem sententiæ: secūdem Doct. in c. cum sit Romana, in §. præterea, de appella. glo. in c. Romana, in §. si autem, in verbo, notorio, de appella. lib. 6. hinc dicimus quōd notorie criminofus non auditur appellans, & eius appellatio non suspendit, vt habetur in c. proposuit, de appella. Dec. post Abb. in ca. consuluit, nu. 5. eo. tit. Ant. de Butr. in tracta. de notorio, artic. 4. nu. 53. Bald. in l. 1. nu. 10. C. ne ex delict. defuncto.

13 Decimotertio fallit, nam iudex in fauorem appellantis potest innouare: secūdem Inno. in c. quia propter, de elect. nu. 13. quem sequitur Soc. consi. 45. nu. 6. in 1. vol.

14 Decimoquarto fallit quo ad impediēdā absolutionē ab excōmunicatiōe, c. qua frōre, & ibi Abb. & Doct. de appell.

15 Decimoquinto, qñ sententia fuit lata cōtra possessorem beneficij in curia Romana: quia tūc interim si fuerit appellatus, interim beneficii sequestratur per ordinariū loci: iuxta tex. in Cle. 1. de sequestra. possess. & fruct. nā tūc interim si ab ordinario appelletur. pōt procedere ad sequestrū, non obstāte appellatione, secūdem Cardinalē in d. cle. 1. nu. 17.

16 Decimosexto fallit, quādo appellatus attēraret aliquid in præiudiciū appellationis: nam potest index à quo, se intromittere, non obstante appellatione (puta, si appellans turbaret aduersario possessionem) & reformare sibi possessionem: vt in c. cum teneamur, de appella. & ibi Abb. nu. 5.

- 17 Decimoséptimo fallit, nam iudex à quo generaliter potest intentare omnia illa quæ tendunt in faciliore exitum causæ appellationis: Vt tenet Abb. per illū tex. in c. ex literis, nu. 4. de matrim. contrac. cōtra interdict. eccl. & in d. c. cum teneamur, in 1. notab. Feli. in consi. 13. nu. 3.
- 18 Decimo octauo fallit, quo ad taxationē expensarum: qui iudex à quo, pōt pendente appellatione taxare expensas in quibus condemnauit: quia tunc non dicitur innouare, sed potius declarare pronuntiatum. Ita tenet Lopus in al. leg. 72. incip. in causa matrimoniali, Feli. in consi. 13. nu. 2.
- 19 Decimonono fallit in eo, cui factum est mādatum, vt veniat ad residendum in loco beneficij: quia si interim appellat, pōt iudex à quo, pendente appellatione ponere substitutū in dicto beneficio, qui interim nutriatur de fructibus illius beneficij: vt est tex. in c. peruenit, §. 1. de appella.
- 20 Vigésimo limita, in sententia lata contra officialem in syndicatu, quia non suspenditur per appellationem: vt est lex nostra regia in Pragmatica 57. ver. 66. in volu. Pragmaticorum, idem habetur in petitione 15. Toletana, Anni 1539. Quod tamen intellige, dummodo sententia non excedat quantitatem ibi positam.
- 21 Vigésimoprimo fallit, contra administratorem alicuius loci pij: quia si fuit condemnatus ad reddendum rationes, & appellauit, potest interim iudex à quo ipsum constringere, non obstante appellatione. Ita notabiliter tenet Ange. in auth. de sanctis. epis. in §. œconomos, nu. 28. colla. 9.
- 22 Vigésimosecundo fallit, quando fuit à iudice terminus præfixus ad prosequendam appellationem, vel ad se præsentandum coram iudice ad quem: nam licet pendente appellatione censeantur ligatæ manus iudicis, non tamen censeantur ligatæ quo ad hoc, vt post illud tempus, cum appellatione remaneat deserta, possit ipse iudex sententiã exequi, vel in causa ipsa procedere, c. personas, & ibi Abb. & Prep. in c. oblata, & in c. reprehensibilis, & in c. sæpe, & in c. cum sit Romana, vers. quòd si is, de appella. Et ita tenet Spec. in tit. de appella. in §. nouissime, num. 1. ver. 15. & 16. Card. in clem. nu. 19. q. 2. de appella. Bar. in l. præses, C. de appella. Paul. Parisi. in consi. 108. nu. 52. volu. 4.

- 23 Vigefimotertio fallit, nam pendente appellatione pōr index à quo, examinare testes senes vel valetudinarios, ad perpetuam rei memoriam: & nō dicitur innouare. Ita per plura fundamenta concludit Matth. de Afflic. in constitu. Neapolita. lib. 2. Rub. 3 2. nu. 1. cum alijs.

1111.

Regula XLIII.

APPELLATIO iusta, & licita non tollitur à Principe sine causa. Ita probat tex. in c. qui scit, 2. quæstio. 6. vbi colligitur, q̄ appellatio est permiffa de iure diuino: de cuius intellectu vide S. Tho. 2. 2. quæst. 69. arti. 3. Secūdo probatur hæc regula, nam iusta appellatio est defensio innocentis, c. cum speciali, de appellatio. quæ est de iure naturali, l. vt vim. cum siml. ff. de iusti. & iur. & clem. pastoralis de re iudica. & Princeps sine causa nō potest tollere defensionem: vt notatur in d. clem. pastoralis: ita eodem modo non potest tollere appellationem. Tertio probatur hæc regula: quia per appellationem reparatur ius illius qui habet sententiam contra se: quia si apparebit, iuste appellasse extinguit pronunciatum l. 1. in fi. ff. ad Turpil. sed Princeps sine causa non tollit ius alterius, l. quoties, C. de preci. impera. offerre. & l. fi. C. si contra ius vel vtilit. pub. Et ideo dixi q̄ sine causa non pōt Princeps ius alterius præiudicare, cū ipse se fateatur secundum leges viuere, l. digna vox C. de legib.

- 1 Fallit primo, nisi iusta causa subsistente, scilicet q̄n alias tumultum sedare non posset: quia tunc princeps posset tollere appellationem. Argumento tex. in l. qui eadem, ff. de siccar. Pro quo facit, quia princeps cum causa potest dominium rei alienæ tollere, & dispensare contra ius gentium, naturale, & diuinum: vt copiose congerit Feli. in c. quæ in ecclesiæ, nu. 2. cum alijs, de constitu. Ferdinan. Loazes in tract. de matrimonio Regis Angliæ, in 2. dubitat. in solut. ad fundamentum 2. partis negatiuæ, nu. 4. latissime Nicol. Belo. in confi. 2. per totum.

- 2 m. Secundo limita, quando sumus in casibus in quibus non admittitur appellatio: de quibus per Azon. in tit. quorum appellatio. non recipian.

Est tamen notandum, quòd in casibus in quibus non admittitur appellatio ab aliena sententia, poterit pars que

ulari: vt est quærelam, in glos. 1. de procura. quam vltra Docto. ibi sequitur Ioan. Costan. in glo. ad constitu. regias Gallie, artic. 135. col. 2. & l. 11. tit. 16. lib. 3. ordinamenti.

3 Tercio limita, quando appellatur à sententia Regis, vel eius magni consilij, tunc non admittitur appellatio: vt in l. prima, in principi. ff. à quibus appellatio. non licet, & in l. 1. ff. de senten. præfec. præt. in quo est notandum qd solum de gratia admittitur supplicatio, vt in Auth. quæ supplicatio, C. de præci imper. offe. & in Auth. vt sponsa. largi. in §. ad hæc colla. 9. Et ita notab. tenet Hyppol. de Marfil. in l. vni. nu. 16. C. de raptu. virg. Paul. Paris. in 1. vol. consi. 118. nu. 4. & in 3. vol. consi. 54. nu. 39. De iure regio est tex. in l. 12. titu. 24. par. 3. in l. 173. Styli. & in l. 1. de Madrid.

4 Quarto limita, quando princeps scribit rescriptum committendo causam appellatione remota: quia tunc solum videtur tollere friuolam appellationem. Secundum Bart. in l. 1. in §. interdum, ff. à quibus appe. non licet, nume. 3. habetur in c. pastoralis, & in c. ut debitus, de appellatio. & in c. licet in corrigendis, de officio ordina. per Ioan. Andree. in c. si de appellatio. lib. 6.

5 Quinto fallit, de plenitudine potestatis. Ita tenet Bal. in proæ. Grego. nu. 4. vbi dicit, quod in principe est plenitudo potestatis, quod quando aliquid vult ex certa scientia, non potest ei dici, cur ita facis? idem tenet idem Bald. in prælud. pseudo. nu. 34. & in l. si. col. 1. C. sentē. rescind. nō possed. ante Bal. istud fuit notabile verbum, Specu. in titu. de locato. in §. nunc ostendendū, vers. 89. pro qua opinione est tex. in c. in memoria 10. distinct. facit quod notat idem Bald. in c. cum super nu. 1. de causa posses. & propri. quod princeps ex certa scientia super ius, & contra ius, & extra ius omnia potest: quem sequitur Ias. in l. 1. nu. 2. ff. de constit. princip. pro qua opinione est tex. in l. qui in prouincia, in §. diuus, ff. de ritu nupt. Ex quo apparet verum esse dictum Angel. in l. item si verberatum, in §. 1. ff. de rei vendica. vbi dicit, quod princeps potest mihi auferre dominium rei meæ, etiam nulla causa subsistente, & qui contrariū dicunt, mentiuntur: idem tenet idem Angel. in l. 3. in §. siis pro quo ff. quod quisque iur. & in l. 2. C. de quadrienn. præscrip.

script. Bald. in l. rescripta, col. fi. C. de præcibus impera. of-
fere. & in l. 2. col. 7. C. de seruit. & aqua. quam opinionem
sequitur latius comprobando Philip. Dec. in consi. 191. nu-
me. 4. & in consi. 198. nu. 2. & in consi. 262. nu. 12. & in con-
si. 269. nu. 7. Barba. in c. quæ in ecclesiarum penulti. col. de
constitu. & in 4. volu. consi. 64. Curt. Iun. in consi. 1. nume.
19. Nicolai. Belon. in d. consi. 2. nume. 7. & Iacob. de Leona.
in consil. 114. nume. 43. inter consilia Alberti Bruni, vbi
nota. in materia.

Et facit etiã in fauorẽ huius limitationis: nam princeps
si vult, potest legitimare post mortem patris filium natu-
ralem, non requisitis his de quorum præiudicio agitur. Ita
probat tex. in l. 2. in fi. ff. de nata. restituend. in quantum e-
nim dicit, quod imperatores non facile solent quenquã no-
tabilis restituere, nisi consentiente patrono: innuit, quod
si imperator vult, potest, licet cum difficultate hoc faciat,
& ita per illũ tex. notabiliter tenet Bar. in l. Gallus, in §. &
quid si tantum, ff. de libe. & posthu. nu. 14. quem sequuntur
ibi Doct. præcipue Ias. in 1. lect. nu. 140. eandem opinionẽ
tenet Bal. in l. nam ita diuus in 1. col. ff. de adopti. & in l. 2.
nu. 39. C. de seruitu. & aqua. & in l. fi. C. quibus res iud. non
nocet, Abb. vbi refert se ita consuluisse, in c. cum olim, nu.
16. de re iud. & ita consuluit in 1. vol. consi. 84. nu. 6. Alex.
de Imo. in 1. volu. consi. 2. nu. 14. Soc. consi. 120. nu. 8. in 3.
volu. & alij Doct. relati per Feli. in c. cum olim, num. 16.
Pro qua opinione est tex. in l. 2. in §. si quis à Principe, ff.
ne quid loco publi. vbi probatur quod licet princeps non
possit aliquid concedere in præiudicium iuris alterius, ta-
men si concesserit, valet. Facit etiam tex. in c. quanuis, de
rescrip. lib. 6. vbi probatur quod restitutio principis, vbi
aliud non exprimitur, intelligitur fieri sine præiudicio iu-
ris alieni: tergo si aliud exprimitur potest fieri cum præiu-
dicio iuris alieni. Pro qua opinione est glo. not. in l. relega-
ti, in gl. fi. ff. de pœn. vbi probatur, quod sola voluntas prin-
cipis dicitur iusta causa, quam glo. sequitur ibi Bart. Iason
in l. testamentum, nu. 2. C. de testament. & in l. quo minus,
nu. 6. de flumini. Alex. de Imo. in l. quidam consulebant, ff.
de re iudi. nu. 11. & sim. glo. de iure canonico, in c. si gratio-

se in verbo, à Romano Pontifice, de rescrip. lib. 6. & in c. si eo tempore in verbo & quâuis de elec. cod. lib. Facit etiam ultra omnia supradicta tex. expressus in d. l. quo minus, ff. de flumi. vbi probatur, quod cuilibet est licitum aquam ducere de flumine publico. Ratio est, quia licet hoc facere auctoritate iuris gentium, quo iuste flumina & eorum vsus & iura sunt publica & vsui publico cuilibet, vt in §. flumina, & in §. riparum. institutu. de rerum diuisio. & in l. fluminum, in princ. ff. de dam. infect. Sed text. in d. l. quo minus. dicit hoc esse verum, nisi Imperator vel Senatus vetet: & sic expresse probat hanc limitationem.

Et idem quod dictum est de appellatione, extêdo etiam habere locum in citatione: nam licet citatio sit de iure diuino, Gene. c. 3. & etiam de iure naturali. clemen. pastoralis, §. cæterum, de re iudicata. tamen princeps potest tollerere citationem: & sic actus vel processus factus à Principe sine citatione valet. Ita tenet Bald. in l. cum cessante. in princ. C. quomodo, & quando iud. quem sequitur Alexand. in consi. 2. nume. 9. volu. 1. Petrus Belluga in suo Specul. principium in rubr. 1. §. restat. nume. 4. facit gloss. in c. apostolicæ, 3. 1. quæst. 9. ex quo apparet male dixisse Felii. in d. c. cum olim, nume. 13. de re iudi. vbi tenet, quòd princeps de plenitudine potestatis non potest procedere parte non citata. Et ratio quare princeps potest procedere sine citatione est, quia in principe semper præsumitur causa: vt supra dixi. & hoc etiam tenet Cyn. & Bald. in l. rescripta, in 3. colum. C. de præcib. impera. offeren. & in l. si C. si contra ius vel utilita. public. Anto. & Imol. in c. cum inter. de renuntia. Floria. in l. si irruptione, §. ad officium, nume. 6. ff. finium regundo. & alij Docto. relati per Ias. in l. si testamentum, nu. 3. C. de testamen. & per Hippo. in singu. 6. Ex quo Cynus in d. l. rescripta dicit, quòd si princeps sine causæ cognitione mandat alicui vt aliquem suspêdat, potest ille sine peccato exequi, quia præsumitur, pro principe quòd iuste procedat: facit tex. in l. si vendicari, C. de pœnis, & in c. cum apud Thessalonicam, 1. 14. q. 3. & istud dictum Cyni dicit esse notandum, Abb. in c. cum olim, nu. 23 de re iudic. Secunda ratio est, quia quando princeps facit

actum sine citatione partis simpliciter, debet valere & tenere omnino. Ratio rationis est, quia si Princeps facit actum, qui non possit valere nisi fiat de plenitudine potestatis, semper intelligitur fieri de plenitudine potestatis, ut actus magis valeat quam pereat. Ita notab. reperio consultiisse Pau. de Cast. in consi. 283. nu. 2. volum. 1. & in l. ex im perfecto, C. de testamen. quem sequitur Alexan. in l. quamquam, nu. 1. C. de testamen. mili. Felin. in c. 1. nu. 27. de constit. & in c. cum inter, nu. 7. de excep. & in c. in causis, nu. 2. in fin. de re iud. Hippo. in l. de vnoquoque, nu. 20. ff. de re iudi. & in sing. 83.

Et hanc limitationem secundo extendendo, vt habeat locum etiam in recusatione: nam licet recusatio iudicis sit de iure naturali, c. quia suspecti. 3. q. 9. Princeps tamen de plenitudine potestatis potest tollere recusationem. Hoc fuit notab. verbum Inn. in c. transmissa, de fo. compet. que sequitur Specula. in tit. de recusation. in §. 1. Lapis in c. iudex ab Apostolica, de offi. deleg. lib. 6. Bal. in l. fi. C. de senten. & interloq. omn. Ang. & Imo. in l. 1. in §. interdum, ff. a quibus appell. non licet. Hip. in sing. 292.

Regula XLIII.

APPELLARE a sententia lata super possessorio non permittitur, l. 1. C. si de mome. posse. fue. appella. & c. vlti. §. de possessione, 2. q. 6. Quæ regu. habet locum in omni possessorio, siue adipiscendæ, siue retinendæ, siue recuperandæ, secundum Bart. ibi notatur in l. quisquis. C. quorum appellata. non recipi. plene per eundem Bartol. in l. 2. nume. 3. ff. de appella. recipi. text. in cap. ex conuentione, & ibi Bald. de restitu. spolia. & in ca. super eo. el. ij. eod. tit. gl. in c. cum ad sedem, in verbo interdium, in versic. & nota per hanc Decretalem, eodem tit. Et hæc est vera regula & communis opinio secundum Augusti. Bero. in q. 52. nume. 8. & ex adductis per Tiraquell. in tracta. de morte, in 6. par. declaratio. 6. nume. 5. Catel. Cotta in memorabilibus iur. in verb. appellari, el. j. Sebastia. Vant. in tract. de nullitate sentent. rubri. 4. quis possit dicere de nullitate nume. 34. Ioann. Constant. in gloss. ad constitutiones Regis Gallie, articulo. 62. licet contra eum teneat Ioanes Corasius in Paraphrasi

ad

ad text. in l. naturaliter in §. nihil commune, nume. 8. ff. de acquirenda possessione. Hanc regulam cum quinque limitationibus posuit Socin. in regu. 18. & cum tribus alijs limitationibus ponit Bernar. de Luco in regu. 36. & ibi refert Antonium Nicellum in concordantijs glossarum, in concordantia 6. nume. 26. vbi limita hanc regulam vno & uiginti modis.

1 Primo limita ultra eos, nisi sententia feratur per verba negatiua, in casu. l. fina. C. de edict. diui Adriani tollen. nã licet à sententia lata in casu illius, l. in iudicio possessorio adipiscendæ, (vt est gloss. ibi in verbo, missus est post principium) non possit appellari per l. quisquis C. quo appellat. non recip. tamen, ut supra dixi, quando sententia lata est per uerba negatiua in isto possessorio, vt quia iudex pronuntiauit actorem non esse mittendum in possessionem: ab hac sententia bene poterit appellari. Istud fuit notabile verbum Ange. vbi dicit se ita multoties practicasse, in d. l. quisquis, nume. 3. quod dictum tanquam notabile & stupendum, vbi etiam dicit se ita practicasse, refert & sequitur Iacob. de sancto Geor. in d. l. fin. nu. 56. & illud etiam tanquam notabile, & menti tenendum refert Andræ. Tiraquel. in tracta. de morte, in 6. par. declar. 6. nu. 3.

2 Secundo limita, in sententia sequestri faciendi: quia licet sit super possessione, potest tamen ab ea appellari. Ita notabiliter concludit Angel. in consi. 107. nu. 3.

3 Tertio limita, in sententia definitiua, secus in interlocutoria: quia ab omni interlocutoria, lata in possessorio ante sententiam, potest appellari. Secundum Ange. in consil. 46. nu. 4. & in consi. 138. Riminal. in l. 1. nume. 2. C. de bono posses. secun. tabu.

4 Quarto fallit, quando possessorium tractaretur per viam contractus, & nõ per momentaneum iudicium: quia tunc potest appellari. Ita notab. concludit Bal. in consi. 210. nu. 5. in 5. vol.

5 Quinto fallit, quando iniuste: & sine causa auferatur alicui possessio: quia tunc potest appellari. Ita concludit Abb. in consi. 55. in princi. in 2. volu.

Regula XLV.

APPELLARI ab omnibus iudicibus, tam ordinarijs,

E 2 quam

quam delegatis, regulariter potest. Hanc reg. probat text. in cap. omnes, & in c. an Romanam, 2. q. 6. ita tenet Specu. in tit. de appell. in §. videndum in princ. Non enim iudici iniuriam facit is qui ab eius sententia appellat. l. & in maioribus, C. de appellat. cum enim appellatio sit quædã defensio quæ datur oppressis contra iniuriam iudicis, l. i. ff. de appell. & in d. cap. ad Romanam, & sic debet regulariter omnibus censeri permissa, & quod sit defensio probat text. in c. cum speciali. in §. porro. de appell. Circa quam regulam vide Socin. in consi. 195. nu. 1. cum seq. in 2. vol. Ias. in l. 1. nume. 17. ff. quis caut. Octau. in prædicta Roma. Curiaz, lib. 7. fo. 152. Tiraquel. in tract. de morte, in 7. par. declarata. 7. nu. 9. Pau. Pari. in consi. 28. nu. 11. vol. 4.

Hanc regulam limita. 12 r. modis, vt per Anto. Nicellù in tract. de concord. glo. in concord. 6. à nu. 15. vsque ad fi. Quam regulã cum supradictis limitationib. ponit Benard. de Luco. in regu. 35. & circa istã regu. vltra eum vide Math. de Afflict. constitu. Neapo. in præludijs, in q. 25. per totum, & circa hanc regulam vide notab. Robe. Marran. in tract. de ordine iudiciorum, in 6. parte, in actu. 2. nume. 255. cum seq. fo. 278. colum. 3. vbi etiam eam limitat pluribus modis.

Regula XLVI.

APPELLARI à statuto facto in odium vel præiudicium particularis personæ potest. Hanc regul. ponit Bart. in repetit. l. omnes populi, nu. 53. ff. de iust. & iur. Deci in cap. cum omnes, in 1. lectu. nu. 15. de constitut. Ias. in l. 1. nu. 3. cum seq. ff. de legib. Fran. de Ripa in lib. 1. respon. c. 22. nu. 4. Facit quod notant Abb. & Doct. in c. vestra. de loca. Bart. & Doct. in l. 1. ff. quando appellan. sit.

Ampliatur primo, etiam si statutum sit conditum per verba generalia. Itã tenet Bar. in d. l. omnes populi, nu. 53. & in l. si res, nu. 3. ff. de appella. reci. Feli. in d. c. cum omnes nume. 5. de constitut. Ias. & claudi. de Seysell. in d. l. 1. ff. de legib. Io. Crot. in repe. d. l. omnes populi. col. 15. vers. deci ma conclusio. Ias. in consi. 161. colum. 4. vers. confirmantur prædicta, volu. 2. & in consi. 120. in fi. volum. 4. Ange. Aret. in §. ius ciuile, nume. 15. Institu. de iure natu. gen. & ciui.

Pro quo facit, nam genus quod in vna tantum specie verificari potest, habetur pro specie & non pro genere, l. 1. & 2. vbi Doct. ff. de libe. & post.

- 2 Amplia secundo procedere, si statutum fiat in odiũ vel grauamen vnus quarterij ciuitatis. Ita tenet. Iak. in d. l. 1. ff. de legi. Stepha. Bertran. nota. in consi. 1. incip. viso cõsul tationis thẽmate, in respon. ad 7. dubium, nu. 25. in 3. vol. primæ impressionis.
- 3 Ampliatur tertio, vt non solum à tali statuto possit appellari, sed etiam per viam querelæ habeat recursum ad superiorem. Ita Panor. in cap. cum omnes, & ibi Deci. in d. nu. 15. & hoc est quod voluit dicere Bald. in l. 1. §. similiq; modo, nu. 2. C. de latina libert. tollend. dicit, quod fortior est sententia iudicis quam statutum: quia sententia iudicis, si ab ea non appellatur, transit in rem iudicatam. Est tamen notandum quod talis facultas reclamandi non est perpetuam, sed tantum durat per annum, l. qui grauatos, C. de cens. lib. 11. tenet Bart. in l. ambitiosa, nu. 31. ff. de de cre. ab ord. fac. Phi. Deci. in d. c. cum omnes, & in c. consulu it, el iij. nu. 39. de appell.
- 4 Amplia quarto, vt etiam tale statutum possit dici nullũ. Secundum Abb. in d. c. cum omnes, nu. 2. & in c. consulu it, el iij. nume. 4. de appel. facit tex. in l. si constat, ff. de appel. idem sentit Bart. in l. si. C. si contra ius vel vt. pub. Contrarium tamen tenet Philip. Dec. in d. c. cum omnes, & in d. c. consulu it, nu. 22. vbi dicit, quod contra Abb. est cõmunis opinio, sequitur Franc. Cur. Iun. in l. fin. nume. 25. C. de edi. diui Adria. tollen. & in l. 2. nu. 7. ff. quod quisque iur. Sed hæ opiniones possunt cõcordari ex mente Arc. in rub. nu. 7. de consi. quod opinio Pau. procedat, quando statutũ esset factum in odium alicuius de Collegio, qui tempore conditi statuti contradixisset: tunc enim statutum est nullum, quia cum contradicens sit sanior pars capituli, in eo videtur ius residere capituli: vt notatur in c. scriptum, de electio. & hac ratione idem videtur dicendum si statutum fiat in odium alicuius qui non sit de collegio sed tantum vnus de collegio contradicit: quia semper cõtradicens est sanior pars capituli.

- 5 Amplia quinto, vt non solum à tali statuto possit appellari, sed etiam à sententia lata secundum tale statutum? Ita tenet Bal. in l. quisquis, nu. 2. C. quorum appel. non reci.
- 6 Amplia sexto, vt etiam grauatus ex tali statuto possit contra agentem opponere exceptionem doli: vt in l. 1. in fi. ff. de doli exceptio. Franc. de Rip. in d. c. 23. & hoc verum si actor participauerit dolum, alias secus, vt in l. 2. in §. 1. ff. de dolo. Quod tamen declara, vt per Arc. in §. 1. nume. 9. Insti. de excep.
- 1 Fallit primo, quando statutum re & nomine esset generale: quia tunc à tali statuto, non poterit appellari, l. 2. §. exactis ibi, neque provocatio ex eis, ff. de orig. iur. & l. si qua poena, ff. de verbo. sign. & l. si. ff. de appel. reci. & c. quia nos, de appel. & ita fuit de mente Bar. in d. l. omnes populi, & in d. l. si res. Deci. in d. c. consuluit, el. iij. de appel. Felin. in d. cap. cum omnes.
- 2 Fallit secundo, quando statuentibus datum esset arbitrium procedendi appellatione remota. Ita Bal. in l. 2. §. postea ne diutius, ff. de origin. iur. quem sequitur ibi Hier. Cagnol. nume. 69. de quo vide Iaso. in l. quo minus, nume. 135. ff. de flumi. plene Barto. in l. si. ff. de appell. recip.
- 3 Fallit tertio quando illi, in cuius prauiudicium statutum tendit, consensissent? Secundum Inno. in cap. vestra, de loca. quem sequitur Feli. in c. quae in ecclesiarum, de constit. nu. 54. vbi plura ad hoc alleg.
- 4 Fallit quarto, quando persona quae ex tali statuto laederetur, esset notorie delinques: quia valet statutum factum in odium delinquentis, si delictum erat notorium. Ita Bal. in l. amissione, §. 1. ff. de capit. dimin. & in Auth. habita. nu. 18. C. ne filius pro pat. Sic etiam fuit factum vnicum, de schisma. lib. 6. in confusionem Domus, de Columna, de ecclesia male merentis, quod postea ob eius emendationem fuit solemniter annullatum per Benedictum XI. in Extrag. inci. dudum bonae memoriae, in tit. de schism. de quo vide Feli. in c. si quando, nu. 7. de rescrip.
- 5 Fallit quinto, si non fuerit appellatum intra decem dies: nam lapsis decem diebus, non est amplius recipienda appellatio, l. qui grauatos, C. de celsi. lib. 11. Ita Bar. in d. l. ambitiosa

bitiosa nu. 3. 1. facit text. in c. concertationi de appel. lib. 6.
 6 Fallit sexto, vbi cunq; subsisteret aliqua iusta causa ta-
 liter statuendi contra priuatam personam. Ita Feli. in d. c.
 cum omnes, Ias. in l. omnes populi, in 2. lect. nu. 13. ff. de iu-
 sti. & iur. Hiero. Cagnol. in præmio Digest. nu. 36. pleno
 Clau. de Seyse: in l. 1. nu. 3. cum seq. vbi enumerat aliquas
 causas ex quibus tale statutum sustineri potest, ff. de legib.
 Et hanc limitationem ponit Bernar. de Lucò, vbi eam tri-
 pliciter sublimitat, in regu. 692.

Regula XLVII.

APPELLATIO ab interlocutoria non potest iustifi-
 cari ex nouis actis, nisi ex primis. Hanc regulam probat
 text. in clem. appellanti, de appellatio. Barto. in l. eius qui
 nu. 8. ff. de appella. recip. in l. ait prætor, nu. 4: vbi assignat
 rationem huius regu. ff. de minori. idem Bart. in l. eos §. si
 quid autem, C. de appellatio. & in l. per hanc, nu. 2. de tem-
 po. appella. Matth. de Afflict. in decisione 79. Roma. in sin-
 gul. 404. & 278. Hanc regulam ponit Soci. in regu. 22. vbi
 etiam quatuor modis limitat.

1 Limita primo vltra eum, vt non procedat, quando quis
 vellet producere nouas probationes super causa antiqua
 expressa in appellatione quando illa causa requirit proba-
 tiones in facto: vnde dispositio l. per hanc C. de tempo. ap-
 pel. habet locum etiam in appellatione ab interlocutoria
 quo ad probandum causas deductas. Ita tenet Cy. in d. l. per
 hanc, in 1. & 2. q. Phil. Dec. in c. cum ecclesia, de appel. glo.
 in d. clem. appellanti de appel. in verbo, probandis.

2 Fallit secundo, nisi causa superueniat de nouo, in qua
 nulla potest imputari culpa appellati, quare ipsam nõ de-
 duxit in appellatione: nam potest tunc interlocutoria iu-
 stificari ex ista noua causa. Secundum Oldr. in consi. 130.
 nu. 13. Bal. in l. inuitus, C. de procura. nu. 6. & in l. per hanc
 C. de tempo. appel. nu. 29. Roma. in singu. 282.

3 Tertio fallit, si esset interlocutoria quæ haberet vim
 definitiuæ: quia potest iustificari ex nouis actis. Ita Car-
 di. in d. cle. appellati. nu. 9. in 9. quæst. vbi ponit exemplum
 in interlocutoria lata super attentatis: idem tenet Bal. in
 l. minoribus nu. 8. C. de his quib. vt indig. facit quod notat

- idem Bal. in l. 1. num. 2. §. C. quando prouocata non est neces.
 4 Quarto fallit, quando appellatur à definitiua: nam in ea postea reparari graua men, etiam illatum per interlocutoriam ex nouis causis & probationibus, ex quo non directo appellatur ab interlocutoria. Ita Bald. in l. generaliter in §. sed iuramento nume. 5. C. de reb. cred. & iure iur. Inno. in c. quo ad consultationem, nu. 4. de re iudi. facit text. in c. si. de appel. lib. 8.
- 5 Fallit quinto quando iniquitas interlocutorie sententię detegatur per allegationem iuris & non facti: tunc enim non est necesse declarare causas in appellatione. Ita Bal. in l. minoris; nu. 7. C. de his quibus vt indi.
- 6 Fallit sexto, secundum Bal. in l. hi qui ad ciuilia, nu. 2. C. de appel. scilicet quando precedit causę cognitio; & tunc habet locum: secus vbi non precedit, sed sequitur. Exemplum si aliquis esset nominatus ad officia publica & appellasset, vel nuntiatione noui operis quę sit per prætorem, venit iustificanda ex nouis actis postea probandis, vt in l. de pupillo, in §. meminisse, ff. de no. ope. nun. idem dicit in precepto facto à iudice cum causę cognitione: quia potest iustificari ex iam dictis postea probandis, secundum eum: quia magis accedit definitiue quam interlocutorie.
- 7 Fallit septimo, quando iudex à quo appellatur non fuisset passus acta facta coram se scribi, vel appellanti copiam dari, poterit pars appellans per testes coram iudice appellationis hoc probare, argu. l. 2. C. vt lite penden. & ita expresse tenet Bar. in l. eius qui nu. 8. in ff. de appella. recip.

Regula XLVIII.

- APPELLATIO à definitiua potest iustificari ex nouis causis & ex nouis probatio. Hęc regulam probat tex. in l. per hanc & ibi doctor. C. de tempor. appella. & in l. eos, in §. si quid autem, C. de appella. Bart. in l. eum qui ff. de appella. nu. 7. habetur in c. fraternitatis, de testib.
- 1 Primo fallit dummodo nouę probationes quę producuntur per testes non sint super eisdem articulis vel directo contrarijs propter timorem subornationis, sed super nouis articulis dependentibus à veteribus facientibus ad causam, vt est tex. in elo. l. de testib. ita Bar. in d. l. per hanc C. de

C. de tempor. appel. nu. 4. idem Bar. & Doct. in Authen. qui semel C. de proba. Abb. & Feli. in d. c. fraternitatis.

- 2 Secundo limita dummodo nouæ probationes recipiantur & producatur super repetita & deducta in causa principali, & nõ super noua re & nouo libello, nõ si in causa principali petij bonem, non possum causa appellationis petere equum, & producere probationes super equo. Philip. Franc. in c. cum ecclesia. nu. 13. de appel. Nam iudex causæ appellationis non cognoscit nisi de eo de quo cognouit iudex causæ principalis, vt tenet Bar. in l. 1. C. si aduer. liber. Quod tamen intellige nisi aliquis egisset ex testamento, vt hæres, quod testamentum fuit pronunciatum inualidum, quia potest in causa appellationis agere, & idem ab intestato, quia iuri quod ignorat sibi competere non videtur renuntiasse, vt in l. mater, ff. de inoff. testa. ita Matth. de Afflict. in deci. Neapol. deci. 53.

- 3 Tertio fallit in exceptione dilatoria, quæ si non fuit appositæ in tempore in causa principali, non potest postea apponi in causa appellationis, vt in l. ita demum. & ibi Bald. & Alex. C. de procur. vbi dicunt quod illa lex non est alibi in iure ad limitationem huius regulæ, & sic per illum text. tenet. Ias. in l. si arrogator, nu. 59. ff. de adopt. Feli. in c. ad audientiam, el ij, nu. 13. de rescrip.

- 4 Quarto limita, quando scienter & per negligentiam fuit aliquid omissum in prima instatia. Vt tenet Anto. de Butr. in c. ad audientiam, el ij, nu. 12. de rescrip. & ibi Feli. nu. 14 & idem in simili dixit Bar. in Authen. at qui semel, nu. 13 C. de probat. Hippol. in sing. 360.

Regula XLIX.

APPELLANS potest renuntiare appellationi, & reuerti ad iudicem a quo c. interposita §. ille denique, & ibi gl. in verbo, contradictione partis de appel.

Hanc regulam limita decem modis, vt per Prepos. in d. §. ille denique, nu. 7. vsque ad finem.

Regula L.

APPELLARE tortio non licet, iuxta tex. in l. vna C. ne liceat in vna cad. cau. Circa quam regulam vide Hippo. in l. extra territorium nu. 49. ff. de iurisq. om. iudic. & in l. vnica

nu. 160. C. de rapt. virg. Pan. Paris. in cōsi. 109. nu. 15. volu. 4

Hanc regulam amplia dupliciter, & limita quinque modis, vt per Philip. Dec. in c. sua nobis, nu. 13. de appell.

6. Limita sexto vltra eū, vt nō procedat in supplicatione: nam poterit quis supplicare, vt supra dixi in regula 43. & Bernar. de Luco in regula 719. ponit hanc limitationem.

Regula L I.

APPELLATIONI renūtiare videtur, qui post appellationem coram iudice à quo, aliquid agitauerit, l. sed si ff. de iudic. & l. 2. §. falsus, ff. rem rat. hab. & c. grati, de offi. delega. Hanc regulam cum quinque fallen. ponit Soc. in reg. 25.

Limita eam quindecim modis, vt per Præpo. in solitudinem, nu. 18. de appell.

Regula L II.

APPELLARI à sententia interlocutoria, de iure civili nō potest. Hanc regulam probat text. in l. ante sententiam, ff. de appella. recipie. & in l. ante sententiam, C. quorum appell. reci. Regia 1. titu. 16. lib. 3. ord.

1. Limita primo, quādo appellatur super carcere vel tortura, tūc admittitur appellatio. Ratio est, quia grauamen in delictiua reparari non potest, l. 2. ff. de appell. recipien. gl. in clem. 1. verb. ipso iure de hæreti. text. de iure Regio. in l. 13. titu. 24. in 3. par. Et dicitur grauamen irreparabile, quando continet factum: quia cum factum infectum esse non possit, l. in bello §. facta ff. de capti. ideo grauamen illud irreparabile censetur. Ita tenent Doct. in l. quod iussit, ff. de re iudi.
2. Secundo fallit, in sententia excommunicationis, quia etiam dicitur continere irreparabile grauamen cum habeat executionem; vt in c. pastoralis, de appella. Bernar. de Luco in reg. 39.
3. Tertio fallit, quando sententia interlocutoria tangit factum principale, vel substantiam negotij: vt in l. intra vtilē, ff. de minori. vtpote si pronuntietur quis minor, vel maior prodigus, vel alias inhabilis, quia ex hoc totus annullatur actus, vt tradunt Doct. in l. is qui ff. de verb. oblig.
4. Quarto fallit, quādo iudex per sententiam denegat copiam actorum: vt in l. 2. C. vt lite penden. & dixi in regu. 5.

- 5 Quinto fallit, quando iudex iustam excusationem tutoris repellit: vt in l. 1. in §. si quis tutor, ff. quâdo appellâ. sit.
- 6 Sexto fallit, quando sententia lata est super legitimatione personæ. Ita Bal. in sua Margarita, q. 8.
- 7 Septimo fallit, quando iudex pronuntiat fideiussorem esse idoneum, quia tunc poterit à tali sententia appellari, l. si ab arbitro, ff. qui satis. cogan.
- 8 Octauo fallit, quando iudex mādāt solui pecuniam minori sine curatoribus: vt in l. ait prætor in §. permittitur, ff. de minori.
- 9 Nono fallit, quando iudex pronuntiat testes admittendos esse, vel non, vel probationes admittendas, vel non: vt notab. concludit Corne. in consi. 35. nu. 1. volu. 1.
- 10 Decimo fallit, quâdo interlocutoria meretur executionem: vt si partes per eam cogantur facere compromissum. Ita consuluit Barba. in consi. 305. incip. illud in medio, col. pen. volu. 3. vel quando generatur præiudicium circa executionem: vt in d. l. ab arbitro, & ita tenet Sali. in d. l. ante sententiam, C. quorum appel. recip.
- 11 Vndecimo fallit, quā alia non spectatur sententia: vt potest si quis pronuntiet se iudicem competentē vel incompetentem. Vt in c. significantibus, de offi. deleg. & in l. ait prætor, in §. permittitur, ff. de mino. glo. in Auth. habita, in fi. C. ne filius pro patre, tenet Abb. in c. super eo. el. ij. notab. 1. de appel. Sali. in l. penulti. C. quorum appel. recip. circa quam limita. vide Bernar. de Luco in regu. 354.
- 12 Duodecimo fallit, quando perfecte grauamen reparari non possit in definitua. quin aliquod faciat præiudicium, tunc enim bene poterit appellari, l. 1. §. quæsitum, ff. de appel. vbi permittitur appellare à mendacis relatione. notat Bart. in d. l. ante sententiam, ff. de appel. recip.
- 13 Decimotertio fallit, quâdocunq; grauamen possit reparari, sed cum maxima difficultate: tunc poterit appellari, & iudex non poterit postea procedere. Ita Bart. in d. l. 1. in §. quæsitum, ff. de appel. & in l. 2. C. de appella. recip. quem sequitur Feli. in c. accepimus, nu. 5. de fide instru.
- 14 Decimoquarto fallit, in sententia lata in causa momentaneæ possessionis, quā per istā sententiam pateretur præiudicium

dicium, cui non sit alio modo consultum quam per appellationem. Ita Bar. in d. l. ante sententiā. nu. 3. ff. de appe. recip.

Regula LIII.

APPELLANTI propter exceptionem non admittitur, cuius probationem incontinenti obtulerat, non est necesse ad iustificandum appellationem, probare veritatem exceptionis: sed sufficit quod probet se opposuisse exceptionem, & obtulisse probationem incontinenti. Ita probatur in c. interposita. ibi, nisi exceptionem. de appel. Hanc regulam, (vbi ponit rationem eius) ponit Preposit. cum 16. limitationibus. in d. c. interposita. nu. 4. de appe.

Regula LIIII.

APPOCHA in qua quis ostendit se tribus annis proximis soluisse, retro soluisse presumitur, nisi contrarium probetur. Hanc regulam probat tex. in l. quicumque. C. de apochis publi. lib. 10. & ibi Bar. per illum tex. & Doct. in gl. in l. 2. in verbo, repellere. C. de iure emphy. & in c. cum ecclesia Sutrina. de causa pos. & proprie. Phil. Deci. in l. si certis annis. nu. 6. C. de pact.

1. Amplia primo procedere, tam in censu emphy. quam tributario. Ita tenet Domi. de Rota in decisio. 304. in tit. de locatio. in nouis, quos sequitur Alex. in Additio. ad Bar. in d. l. quicumque. Iacobi. de S. Geor. in l. non est necesse. nu. 3. ff. de probatio.

2. Secundo amplia, habere locum in simplici colono, uel conductore: quia probando se soluisse tribus proximis annis, presumitur semper retro soluisse. Secundum Ang. in Auth. de non alienan. in §. scire. nu. 25. colla. 2. vbi dicit se nescire legem de hoc. Hanc etiam opinionem tenet Bald. post Io. And. in c. litera. nu. 7. de dilatio. vbi dicit quod conclusio huius regulæ procedit in emphy. siue in simplici colono, siue in censuario, siue in illo qui soluit collectas in comuni per triennium. quam etiam opinionem sequitur Ias. in d. l. 2. nu. 137. C. de iure emphyt.

3. Limita primo, quando illa solutio trium annorum effecta quælibet de per se, vna quæque singulo anno, secus si simul & semel soluisset vno anno pro tribus annis, quia tunc regula non procedit. Hanc limitationem ponit Cinus

in l. 2. C. de dotis promissio. quam sequitur Bald. ibi. nu. 2. Ang. in d. l. quicūque. nu. 3. & ibi Pyrrhus Engleber. in principi. & eam dicit semper menti tenēdam, Iacob. de S. Geor. in d. l. non est necesse. nu. 3. ff. de prob.

2. Fallit secūdo singulariter, vt per Hostien. in Summa, in tit. de locato. nu. 13. vbi tenet, quod hæc regula procedat tantummodo in causis secularibus, sed in ecclesiasticis dicit sufficere quod emphyteota probet per duos annos proxime præteritos soluisse. Quæ limitatio non est vera, & eam expresse reprobat. Ioan. And. in Additio. ad Specul. in titu. de locato. in §. nunc aliqua. versic. 27. nu. 38. & sequitur Iason in l. 2. nu. 136. C. de iure emphy.

Regula I v.

ARMA portare regulariter prohibitum est: vt per totū in rubro & nigro, C. vt armo. vsus in scio Principe interp. sit. lib. 11. & in c. quid culpatur. 23. q. 1. in c. clerici. de vita & honest. cler. & in auth. de armis. colla. 6. Circa quam regulam ultra Cepol. in verbo armorum, Appellatione. ff. de verb. sig. vide Castell. Cott. in Memora. iuris, in verbo, armorū vsus. Roma. in sing. 267. Pau. Pari. in consi. 171. volu. 4. nu. 17. Ang. Aret. in tract. malefici. in par. vno stoco ferreo. per totum. Petr. Bellug. in suo Spec. Principium. rubr. 27. §. milites. nu. 3. cum sequentibus. Hanc regulam cum septem limitationibus ponit Soc. in reg. 30.

1. Hanc regulam ultra eum amplia primo, non solum habere locum in armis offensibilibus, verum etiam defensibilibus: cum de iure Codicis dicatur regulariter non licere arma portare, nisi de Principis licentia. d. l. vnica. sed appellatione armorum, etiam defensibilia veniunt. d. l. armorum. ff. de verbo. sig. licet de iure Digest. arma defensibilia non erant prohibita portari: vt tenet Bart. in d. l. 1. ff. ad legem Iuliam. de vi. & pro ista opinione est text. de iure Authenticorum in §. pe. in d. Auth. de armis. & ita per illum text. tenet Barba. in tracta. de Cardinal. legatis a latere in 5. q. nu. 23. Fel. in c. ita quorundam. nu. 2. de Iudæ. Marcus Man. in lib. 6. obserua. 54. per totum, maxime in fi. Ioan. Ingneus in l. 1. in §. occiforum. nu. 42. ff. ad Syllania.

Amplia secundo, vt non solum liceat arma portare, ve-

rum etiam est prohibitum magistris armorum vendere arma priuatis personis: & nullus potest esse faber arma faciēda, nisi deputati a publico. Ita probat text. in d. Authen. de armis. in princ.

3. Tertio amplia, etiam si quis habeat arma in domo. l. 1. & ibi glo. ff. ad l. Iul. de vi. & in d. Ath. de armis.

1. Limita primo, vltra Socinum, vt hæc regula non habeat locum quando quis portat arma causa venationis. Ita probat text. in d. l. 1. ff. ad leg. Iul. de vi. publi. vbi text. dicit, quod licet tenere arma causa venationis in domo. ergo licet ea portare. & miror quod text. in l. 1. & 2. C. de venaf. rarum. lib. 1. de armis nihil dicant.

2. Secundo limita, non procedere in nauigatione: quia tunc licet portare arma. d. l. 1. ff. ad l. Iul. de vi.

3. Tertio limita, in familiaribus & seruatoribus inquisitionis hæreticæ prauitatis: quia possunt portare arma. & si prohibeantur a iudicibus secularibus, puniuntur tanquam turbatores inquisitionis hæreticæ prauitatis: vt est text. & ibi Docto. in cle. 2. §. si. de hære.

4. Quarto limita, non habere locum in fratribus Hierosolymitanis: quia bene possunt portare arma: vt sunt hodie Commendatarij sancti Ioannis. vt est gloss. in c. duo sunt. in glo. 1. in si. 1. q. 1.

5. Quinto limita, non habere locum in militibus, vt est text. secundum vnum intellectum, in l. iubemus. la. j. C. de præpo. sacri cubiculi. lib. 12. Quod tamen intelligo verum in veris militibus, qui sunt in expeditione libelli, vel fuerint veri milites. Ita Tiraquel. de nobilitate. c. 20. nu. 68. & 72. Et ratio supradictæ limitationis est, quia miles arma portando non facit rem illicitam, ex quo portat id de quo est iauestitus vt miles. ita tenet Bal. in c. 1. quid sit inuesti. nu. 50. de vsi. fe. Porro ad hoc vt quis dicatur miles, sunt sex necessaria. Primo quod non sit negotiator. l. 1. C. negotiane militent. libr. 12. Secundo, quod examinetur si sit aptus ad militiam. l. 1. C. qui mili. non poss. lib. 12. Tertio requiritur, quod præstet sacramentum quod mortē pro re publica nō euitabit. l. milites. ff. ex quib. cau. maio. Quarto requiritur, quod in brachijs signetur. l. 3. C. de fabricc. li. 1. 1.

Quinto requiritur quod ei ensis accingatur: argu. tex. in l. filius. familias. ff. de testa. mili. Sexto requiritur, quod scribatur in libro, in quo sunt scripti alij milites. l. ex co. ff. eo. titu. & ita tenet gloss. in d. l. milites. Et de istis militibus, vt supra dixi, loquitur ista quinta fallentia: quia isti sunt proprie qui habent priuilegia militum, secundum gl. in d. l. milites. & est similis gloss. in Authen. de manda. princ. in §. fi. in verbo, siquidem. colla. 3. & ita Lancel. Galiaula in rep. l. Centurio. nu. 16. cum alijs. ff. de vulga. & pupilla. Et circa hanc limitationem, vide quinquaginta priuilegia militum, per Marc. Mant. post repeti. l. præcibus. C. de impu. & alijs in nu. 230. vbi per modum tractatus posuit supradicta priuilegia, quæ etiã ponuntur in 12. vol. tractatus, in tractatu de priuilegijs militaribus, eiusdem Marci de Mâtu.

6 Limita sexto, in Curialibus commorantibus in Curia Regis, & eorum seruitoribus: vt in d. l. fi. C. de præpo. sacri cubi. lib. 12. Porro Curiales dicuntur qui aliquo modo sunt Curie obligati, vt milites, siue aduocati, siue iudices, siue officiales, siue histriones, vt dicit glo. in c. 1. §. 1. distinct.

7 Septimo limita, non procedere in Doctoribus. Ita notabiliter tenet Bar. in l. Medicos. C. de profes. & medi. li. 10. vbi tenet, quod Doctores non debent à familia potestatis scrutari de armis. Pro qua opinione, quia nihil allegat, facit: nam Docto. dicuntur milites, & milites excusantur, vt supra dixi. & illud dictum Bart. sequitur Ioan. Lesnauderius in tracta. de Doct. in 2. par. §. 8. Ludo. Bologni. in repet. Auth. habita. col. 1. fol. 6. C. ne filius pro patr. Andr. Barb. in proce. Clemen. in 10. priuil. Docto. Lancelo. Galiau. in Rep. l. Centurio. nu. 24. ff. de vulga. Quam limitationem veram intelligo in Doctoribus, qui sunt re ipsa possessores. cum isti proprie militare dicantur, per ea quæ dixi supra de militibus, in quinta limitatione.

Idem videtur dicendum in Aduocatis, cum militare dicantur. l. aduocati. C. de aduoca. diuers. iudic. de quo vide Galiaul. in d. l. Centurio. nu. 43. ibi not. Ludoui. Canetus pag. 39. Ias. in l. ad egregias. nu. 10. ff. de iureiur.

8 Octauo limita, quando quis portat arma ad sui defensionem: nam tunc videtur portare causa suæ salutis. l. 1. & penult.

penul. ff. ad legem Iuliam de vi.

9 Nono limita, quando officialis dat licentiam ferendi arma: quia tunc non punitur ferens pœna portationis armorum. Quam licentiam non potest expresse concedere, sed sub dissimulatione tantum: vt in l. fi. C. de fabricen. lib. 10.

10 Decimo limita, non procedere in Curialibus filij Regis primogeniti l. bene a Zenone, C. de quadrien. præscrip. ibi, siue ab his qui postea digni fuerunt nomine imperiali. & sic priuilegium quod habent Curiales Regis, attribuitur etiam Curialibus filij primogeniti Regis: quia filius primogenitus dicitur Rex in vita patris. vt in c. cœpit. 24. quæst. 1. & ita tenet Andr. de Ifern. in c. 1. de feud. Marchiz. in vsibus feudo.

11 Vndecimo limita, nõ procedere de iure Regio: quia de iure regio, nisi conuersi nouiter in Regno Granatensi, omnes alij possunt ensẽ secum ferre: vt est pragma. 55. ædita in curijs de Valladolid. Anno Domini 1523. postea autem fuit statutũ i Pragmatica 72. Toleti Anno Domini 1525. vt etiam pugionem velt sicam cum ense possit quis portare per totum diẽ, & noctẽ vsque ad certam horam ibi positam. Postea autẽ fuit promulgata alia Pragmatica 77. de Madrid, Anno Domini 1534. in qua fuit statutũ, quod omnes illi qui portauerit ensẽ cum pugione de nocte post horam prohibitam, si lumen secum portauerint, non possit familia eius arma auferre. idẽ etiam fuit statutum in omnibus illis qui de mane vadunt ad laborandum.

Regula LVI,

ARBITER ad pronuntiandum secundum iura, potest, & debet pronuntiare secundum statuta & consuetudines. Pro quo est text. in c. 1. vt lite pend. vbi archiepiscopo ex priuilegio competeat deferre crucẽ ante se per totam Angliam: vnde cum super illo priuilegio esset contentio, committitur per Pontificẽ, & mandat vt deferat crucẽ donec de iure fuerit cognitum, & sic verbum de iure, refertur ad priuilegia, & per consequens debet posse referri ad statuta & consuetudines. Facit etiam text. in c. licet causam. in princ. de probatio. inducto eo modo quod c. 1. Facit etiam gloss. in præmio Clement. in princ. nam dum dicit

dicit tex. nulla iuris sanctio. gloss. in verbo, iuris, dicit, hu-
 mani positiui: sicut canonicum, vel ciuile, synodale, vel
 municipale, naturale vel diuinum, & sic gloss. sub nomine
 iuris comprehendit quodcunque, tam statuarium, quam al-
 terius speciei. Præterea facit, nam iura mandant iudicari
 secundum statuta & cōsuetudines locorum, c. 3. de eo qui
 mit. in possess. c. illa. r. 2. distinct. c. citatus, de rescrip. cum sta-
 tuta & cōsuetudines sint iura: vt patet in definitione con-
 suetudinis, per Bart. in l. de quibus in princip. ff. de legib.
 & de statutis in l. omnes populi in princ. ff. de iust. & iur.
 ergo veniunt appellatione iuris: Hanc opinionem te-
 net Anto. de Butr. in c. quinta uallis, nu. 49. de iure iu. Paul.
 de Cast. in l. ius pluribus, nu. 3. de iust. & iur. & in l. præscri-
 ptione, nu. 11. C. si contra ius vel vtilit. public. Ludouic. Ro-
 ma. in l. post dotem nu. 43. ff. solu. matrim. & in consi. 251.
 nu. 5. ita tenet Abb. in proæ. Clem. in princ. & in c. Cuma-
 na. nu. 11. de electio. & in c. cum venissent. nume. 4. de eo qui
 mit. in possess. & in c. licet causam, nu. 2. de proba. Præposi.
 in c. ius generale, r. 1. distin. nu. 8. Alexand. in d. l. post dotem,
 nume. 26. Feli. in d. c. ius generale, r. 1. distin. in r. & 2. col. &
 in d. c. licet causa nu. 3. & in c. r. nu. 1. de sponsal. Ia. in l. om-
 nes populi, in r. lect. nu. 3. & in 2. lectus nu. 19. ff. de iust. &
 iur. & in l. præscriptione, nu. 24. C. si contra ius vel vtilit.
 public. & in nu. 18. vbi in nu. 20. dicit istam esse communem
 opinionem. Philip. Deci. in d. c. licet causam, nu. 20. Hanc
 etiam dicit communem Crot. in d. l. omnes populi in r.
 not. & ibi Bapti. de sanct. Seueri. in r. col. & Claud. de Sey-
 sel. in d. l. ius pluribus, nu. 4. eandem opinionem tenet Ro-
 chus de Curte in rub. de consuetudine, in 6. quæst. nu. 50. li-
 cet aliqui Doctores, quos ipsi referunt, teneant contra-
 riam opinionem.

Hanc regulam ampliat vno modo, & limitat quinque
 modis Rochus de Curte in d. rub. de consuet. & d. nu. 50.

Regula LVII.

ARBITRI sententia, etiam si sit iniqua, standum est, l.
 diem proferre, §. stare, ff. de arbit. & l. qualem, eo. tit.

Limita primo, quando sententia arbitri fuisse lata secū-
 dum voluntatem, & contra compromissum: nam tunc

F esset

1. esset nulla. Per notata in c. dilecta de rescrip. & in c. Pisanis, de restit. spolia; & in l. nō distinguemus in §. de officio, ff. de arbitris, quia omnis potestas arbitrij dependet à com promisso, in tantum, quod si esset compromissum de iure, & processum de facto, non teneret sententia, vt ibi facit, l. diligenter, ff. manda. cum alijs.

2. Secundo fallit, si arbiter ferat sententiam pratio, vel dolo aduersarij: nam tunc non valet, nec ei standum est, sed ope exceptionis infringitur. Ita notabiliter tenet Spe. in tit. de arbit. & arbitra. in §. excipitur, nu. 4. versic. item quod corruptus, per tex. in l. 3. in §. 1. & l. ita demum, ff. de arbit. & in l. sed & si seruum, in §. sunt & alij eod. tit. & in c. 2. de arbit. & in c. cum æternæ, de re iudic. lib. 6. & in c. accusatores, 3. q. 5. facit tex. in l. nō distinguemus, in §. cum quidam, eod. titu.

3. Tertio fallit, quando ius est clarum, & sententia arbitri continet errorem expressum. Per notata in l. 2. C. quando prouoca. non est neces. in c. per tuas, de senten. excom. per Bart. & Alex. & Iaso. in l. cum prolatis, ff. de re iudic. Feli. in c. 1. nu. 6. de re iudic. Moderni in l. qui Romæ, §. duo fratres, ff. de verb. obli. Anto. de But. in c. quinquauallis, nu. 42. de iureiur. Et intelligitur expresse, scilicet in ipsa sententia: vt si pronuntiauit quod minor non potuit testari contra tex. in l. qua ætate, ff. de testamen. nam si non est expressus error, non dicitur arbiter iudicasse contra ius commune, sed contra ius partis: vt in c. cum inter. de re iudic. facit tex. & quod ibi notat. Bart. in l. is cui bonus, ff. de verb. obli. ga. ita tenet Felin. in d. c. 1. de re iudic. nu. 9.

Quam limitationem amplio procedere quando arbiter fert sententiam contra consuetudinem: nam sicut non valet contra ius, ita neque contra consuetudinem: cum à pari procedant. Ita notatur in d. c. 1. de re iudic. & per Bal. in l. 2. C. quan. prouo. non est nece. faciunt notata per eundem Bald. in rubric. de concess. recti fen. & ita tenet Ange. Aret. in §. 1. In tit. de offi. iud. de quo vltra eum ibi, & Feli. in d. cap. 1. de re iud. vide Doct. in d. l. cum prolatis, & in d. §. duo fratres.

Quam supra dictam regulam intelligo habere locum
in

in arbitro voluntario: secus est in arbitrio statuario; nam ab eius sententia appellatur ex dispositione iuris. Ita tenet Bar. in l. fin. C. de iudi. pro qua opinione est glo. in c. à iudicibus, 2. q. 6. & in c. ab arbitris, de of. deleg. lib. 6. quarū opinio. vltra Bart. ibi sequuntur Salic. & Ias. & Iacobi. de sanct. Geor. in d. l. fin. C. de iudic. & ibi Are. qui dicit quòd ista est verior & communis opin. Hanc opinio. tenet idem Bart. in l. 1. in fi. ff. à quib. appella. non licet Ias. in §. omniū nu. 11. instit. de actio. & ista est verissima opinio, licet cōtrarium teneat. idem Barto. in prima constitu. C. nu. 4. quem sequitur Anto. de But. in d. c. quintaualis, nu. 33. & in c. cū dilectus de arb. Dominic. in d. c. ab arbitris.

Regula LVIII.

ARBITER sententiam non potest ferre de nocte. Hanc regulam probat text. in Auth. de iudicib. in §. sedebūt col lat. 6. dum dicit, quod vsque ad vespervas potest iudiciū reddi. Ita tenet Bald. in l. in eos in fi. C. de appella. glo. in §. 2. instit. de verb. obl. ita concludunt Roma. & Ias. in l. more Romano. nu. 12. in fi. ff. de feri. dicentes, quòd arbiter nisi ex causa necessitatis non potest dicere sententiam de nocte per l. si de meis, in fi. & l. si feriatis, secundum vnum in rellec. ff. de arbit. idem tenet Alex. & Riminal. in l. non minorem, C. de transactio. reprobat Pau. de Cast. ibi, qui facit differentiam inter ordinarium, & delegatum, & arbitrum. Sed quantum ad arbitros, sic distinguendum puto: aut loquimur in arbitro compromissario, & tunc dico sententiam per eum latam de nocte valere: per tex. in l. diem proferre, in §. stari. & in l. qualem, ff. de arbitr. nam sicut eisdem standum est quando est iniqua ratio rei, vel alterius causa, vt in iuribus supra allegatis, vt posui supra in præcedenti regula: ita & ratione temporis, argu. text. in c. 1. de plus petitio. & in §. plus autem, Instit. de actio. cum alijs notatis, in l. 1. C. de plus petitio. Si vero loquimur in arbitro electo secundum formam statuti, cum multum assimiletur iudici, siue ordinario, siue delegato, vt tenent Docto. in l. fi. C. de iudi. & dixi supra in præcedenti regula: crederem quòd sicut iudex non potest sententiam de nocte dicere, d. §. sedebunt, & notatur in c. cōsuluit de offi. deleg.

& in d.l. non minorem, & tenet Soc. in regula .359. ita nec arbiter: & sic nostram regulam secundum supra dicta dico debere intelligi in arbitrio statuario, & Socin. ibi ponit quinque fallentias, quæ possint huic regulæ conuenire, ideo ultra eam.

- 1 Limita primo, non habere locum quandocunque arbiter dedit interlocutoriam sententiam: nam tunc, licet sit lata de nocte, tenet: per notata per Bald. in d.l. non minorem. Imol. in l. quod iussit, ff. de re iudi. notatur in c. auditis de procu.
- 2 Secundo limita, quando arbitri assumuntur de iure, & de facto: nam tunc cum talis sententia habeat vim transactionis, vt dicit Pau. de Cast. in d.l. more, in si. dicendū est, quod sicut transactio potest fieri de nocte, d.l. non minorem ita & sententia debeat valere, facit quod notat Ias. in d.l. more. nu. 12. in 7. fallen.
- 3 Limita tertio, quando lata est sententia de nocte ex consensu partium: per notata per Ioan. And. in additio. Specu. in tit. de arbitr. & arbitra. §. differt. Ias. & alij in d.l. more. & in d.l. non minorem. Feli. in d.c. consuluit, notatur in l. pen. C. de pact. Quod procedit, siue expresse, siue tacite esset consensus: vt tenet Ias. in d.l. non minorem, in limita.

Regula LIX.

ARBITER postquam tulit sententiam, non potest amplius eam retractare. Hanc regulam ponit Spec. in tit. de arbitro, & arbitratore, §. sequitur, nu. 62. Cyn. in l. diuersa, C. de transact. Bal. & Alberi. in l. dicere, in §. vnde videndū, & in l. quid tamen, ff. de arbitr. Angel. in conf. 152.

- 1 Limita primo, non habere locum in sententia interlocutoria: Per notata in l. quod iussit, ff. de re iudi. & in l. post sententiam, C. de senten. & interlo. om. iudic. & in l. i. C. senten. rescin. non pos. & in l. si opus nouum, ff. de noui oper. nunt. & in l. fin. in si. ff. de præto. stipu. Innoc. in c. in literis, de offic. deleg. & in c. auditis, nu. 2. de procur. & in c. quod ad consultationē, nu. 1. de re iud. Bal. in d. §. vnde videndū, nu. 1. Abb. & Feli. in c. qualiter & quando, el j. nu. 6. de accusa. & in c. cum cessante, nu. 3. & ibi in additio. de appella.
- 2 Secundo limita quandocunque arbiter mutat sententiam

tiam in continenti, nam tunc valet illa iterata pronuntiatio, l. si ita, la ij. ff. de hæred. instit. in c. præterea, de testib. cogen. ita tenet Spec. in d. §. sequitur, nu. 62. quod tamen intelligo uerum, quando cunque non interuenerit in mutatione sententiæ aliquod spatium, ex quo decerni possit ius esse quæsitum parti: & ita intelligo dictum Bald. qui contra hanc limitationem tenet in l. quia arbiter, in 2. lectu. nu. 1. ff. de arbitr. dum quærit, an definitiua possit statim corrigi? pro qua opinione est text. in l. 2. C. de senten. ex breui. recita. ubi probatur, quod statim lata sententia ius quæsitum est parti, & sic mutari nõ potest: & quia post latam sententiam functus ex officio suo; ut in l. iudex, ff. de re iudic.

- 3 Limita tertio, quando arbiter pronuntiasset contra formam compromissi. Ita probat tex. in d. l. quid tamen, in §. 1. ubi hoc expresse tenet Lud. Roma. in nu. 1. notatur in d. l. dicere. ff. de arbitr.

Regula LX.

ARBITER debet arbitrium suum ferre partibus citatis. Hanc regulam probat tex. in l. nam ita diuus, ff. de adoptio. & in l. de vnoquoque, ff. de re iud. & in l. si enim tres, cum l. seq. ff. de arbi. & in c. ex ratione, de appella. text. & ibi Bart. & Doct. in l. si arbitrato, ff. de verb. oblig.

Hanc regulam limita septem modis, ut per Vdalr. Zafium, in d. l. si arbitrato. nu. 33.

Regula LXI.

ASCENDENTES succedunt descendentibus. Hanc regulam probat text. in l. nam & si parentibus, ff. de inofficioso testamen. text. De iure regio in l. 6. & 7. in ll. Tauri: per quas est correctæ l. 4. tit. 12. par. 6. & lex 10. tit. 6. lib. 3. fori. Circa quam regulam vide notabiliter Arnol. Ferron. in gl. ad consuetud. Burdegalen. in 2. par. in tit. de testamētis, §. 4. & §. 11. Hanc regulam ponit Nicol. de Vbal. in tract. de successio. ab intesta. in 2. par. in 3. q. nu. 7. cum sequen. ubi eam limitat quinque modis. Eandem regulam cū sex limitationibus ponit Bartho. de Chass. in consuetu. Burgun. in titu. [des successions.] rub. 7. §. 6. nu. 1. cum alijs, fol. 248. colum. 4.

Secundam vero limitationem quam ponit ibi Chassa, scilicet in matre que intra annum non perit tutorem, sublimitat sex modis Nicola. de Vbal. vbi supra, nu. 14. Eadem ipsam limitationem ampliat vndecim modis & sublimitat quatuordecim: Ioannes de Neuiza. in sylua nuptia. lib. 2. nu. 53. quas refert, & ponit easdem ampliatio. & limita Bernar. de Luco in regula 458.

7 Limita septimo, & primo vltra Chassa. quando pater fecit substitutionem pupillarem filio suo: nam tunc mater priuatur eius successione. Ita probat tex. in l. Papinianus, in §. sed nec impuberi, ff. de inoffic. testa. & in c. si pater. de testa. lib. 6. & vltra Docto. vbique, hæc est vera limitatio secundum Tiraquell. vbi refert alios Doct. in legibus conubia. in glo. 5. nu. 60. Arnoldus Ferronius in d. §. 11. Iacob. de S. Geor. in l. si. nu. 37. C. de edic. diui Adria. tol. licet contrarium, & male, teneat Ioan. Coras. in l. precibus, nume. 19. C. de impub. & alijs substitut.

8 Octauo limita in feudalibus: vt in c. 1. de natura success. feud. in v. sib. feud. & quæ dicam in sequenti regula.

Regula LXII.

ASCENDENTES in feudalibus non succedunt descendens. Hanc regulam probat text. in c. 1. in princi. de natura success. feud. De iure regio text. in l. 6. titu. 26. parte 4. Circa quam regulam vide notab. Maturinum Montanum in authen. de hæredi. ab intesta. venien. collatio. 9. pag. 64. cum duabus seq.

Hanc regulam, vbi eam quadrupliciter limitat, ponit Bartholo. de Chassa. in tit. [des successions] Rub. 7. §. 6. fol. 251. col. 3. nu. 3. cum alijs, quas limitationes ad literam ante eum posuit Francis. Curt. Iun. in tract. feudo. in 2. par. 3. partis prin. q. 17. nu. 42. cum seq. pag. 278.

Regula LXIII.

ASSESSORI ante finem officij salariū non debet solui. Hanc regulam ponunt Bal. Paul. de Cast. Alex. in 2. notab. in l. diem functo, per text. ibi ff. de offic. assesso. facit etiam tex. in l. si seruus communis meus, & Castrélis, ff. de stipul. seruo. vbi probatur, quod ibi salariū debetur pro mercede laboris, tunc in fine tantum debet solui.

Amplia

1 **A**mplia primo, idem esse in Medico. Ita probat gl. in l. vnic. in verbo, consequantur C. de suffrag. & ibi Bald. in 8. q. vbi probatur, quod Medicus non debet habere salarium ab infirmo, nisi cum sanus fuerit. idem tenet Bart. in l. 1. in §. diuus, nume. 16. ff. de var. & extraordi. cognit. pro qua opinione est tex. expressus, & ibi Bart. expresse eum ad hoc notat. in l. archiatri. C. de profess. & medic. lib. 10. ita tenet Ias. in §. tripli. nume. 56. instit. de actio. & vide Felia. in c. presbyterum, nu. 4. de homici.

2 **A**mplia secundo, idem esse in aduocato. Ita ponunt Docto. in locis supradictis, in prima amplia. facit text. in l. quisquis C. de postulan. quod etiam tenet Iason in d. l. diem functo, nume. 11.

Hanc regulam limita quatuor modis, vt per Franc. Purpura. in rubr. ff. de officio assesso. nu. 189.

Et circa quartam fallentiam ibi positam per eum, scilicet, quod si ante terminum potestas decessit, & per accessum rem non stetit illo casu integrum salarium assessori debetur. Ita probat text. & ibi Pau. de Cast. & Ias. in 3. notab. in diem functo. & quia ista est questio necessaria, & difficilis, omissis fundamentis quæ in hac opin. solent pro vtraque parte adduci. Dico ei salarium deberi si est promissum, & si datum est, non competere repetitionem. Ita probat text. in l. qui operas, ff. loca. vbi qui operas locauit, totius temporis mercedem debet habere, si per ipsum non stetit quo minus operas præstet. idem probat text. in l. 1. §. diuus, ff. de variis & extraord. cogni. & in l. penult. & ff. de condict. ob causam, & in l. 4. & in l. si quis, C. de principi. agen. in reb. lib. 12. & in l. si. C. de domest. & pro præto. lib. 12. Et vltra Bart. in d. §. diuus, nu. 13. ita tenet Inno. in c. propter sterilitatem, & ibi Ioan. de Imo. nume. 13. vbi dicit communiter Legistas ita tenere. Eandem opinionem dicit esse communem Ias. in d. l. diem functo, nume. 36. Philip. Dec. in consi. 70. num. 2. Guido Papa in decisi. 112. Lud. Bologni. notab. in consi. 71. Eandem opinionem dicit etiam esse communem Francis. de Ripa in tracta. de peste: in parte de privilegijs contractis in causa pestis, num. 114. Eandem opinionem dicit etiam communem, vbi latissime

eam examinat Lauren. Sylua. in cons. 28. nu. 17. & 18. & 20
 qua opinio approbatur hodie de iure regio per text. in l.
 4. titu. 21. partita secunda. Et est etiam pro ista opinione
 glossa expressa & communiter approbata in §. diuus, in
 verbo. repeti. in medio.

Regula LXIII.

AUDIENDVS non est qui sine exceptione experitur, reo
 repugnante & inuito. Hanc regulam probat text. in l. si
 pupilli, in §. videamus ff. de nego. gest. & in l. si quis posses-
 sor. in §. penulti. ff. de petitio. hæredita. & in l. quoties, in
 §. 1. ff. de administ. tuto.

Hanc regulam per supradicta iura, vbi eã limitat quin-
 que modis, ponit Zasius in l. si Titius, nume. 7. cum seq. ff.
 de verbo. obliga.

Regula LXV.

AUTHORITAS quando requiritur nõ sufficit simpliciter
 consentire, sed sicut verbum sonat, debet expresse autho-
 ritas præstari. Hanc regulam probat tex. in l. 1. in §. mutus,
 ff. de tute. vbi mutus tutor dari non potest. Rationem red-
 dit ibi text. quia authoritatem præbere non potest. Idem
 probat glo. in l. 3. & ibi Bartol. & alij ff. de authorit. tuto.
 Hanc opinionem regulæ dicit esse cõmunem Franc. Are-
 ti. in l. gerit nume. 7. ff. de acquiren. hæredita. & circa ean-
 dem regulam vide notabiliter Syluestrum, in §. tutor au-
 tem per totum, in situ. de autho. tuto.

Hanc regulam, vbi eam notabiliter examinat, ponit Ti-
 raquel. in legibus connubia. in glo. 3. in prin. vsq; ad nu. 16.
 & à nu. 16. vsque ad nu. 39. eam limitat octo modis.

Regula LXVI.

AUTHORITAS Doctoris, solum est probabilis, & nõ
 necessaria. Hanc regulam ponit Bart. in l. 1. nu. 2. ff. si cert.
 peta. per text. in l. 1. C. de profess. & med. qui in vrbe Con-
 stantino. lib. 12. & per notata in l. 1. & in l. si de interpre-
 tatione, ff. de legib. quam opinionem Bar. dicit esse cõmu-
 nem Franc. Curt. Iun. in cons. 136. nu. 8. & in cõs. 160. nu. 4.

Hanc regulam amplia tripliciter, & limita duobus mo-
 dis, vt per Franciscũ Purpu. in d. l. 1. à nume. 134. vsque ad
 nume. 140. ff. si certum peta.

AUCTORITATE propria nulli subdito Regis competit ius sibi dicere. Hanc regulam probat text. in l. si quis in tantam, C. vnde vi. in l. extat, ff. quod metus causa, in l. nullus. & ibi glo. C. de Iudæ. in l. vnica, C. ne quis in sua causa ius sibi dicat, & in l. Iulianus, ff. de iud. De iure Regio est text. in l. 10. titu. 4. part. 3. & in l. 2. titu. 14. lib. 3. ordinamenti. Circa quam regulam vide Franciscum de Ripa in c. sæpe, nu. 68. de restitu. spoliato. Hyppoli. de Marfi. in singu. 167. Hiero. Cagnol. in l. non est singulis, num. 2. cum seq. ff. de regu. iur. Deci. in c. cum venissent, nume. 45. de iudi. Hanc regulam, vbi eam limitat septem modis ponit Soci. in regu. 34.

Limita viginti modis, vt per Ant. de Tremolijs in additionibus ad practicam Vberti de Bonacurso, in Rub. 9. quibus modis examen ordinarij iudicis declinatur, fol. 54. colum. 1. in fine, in additione ad nume. 3. cum seq. Eandem regulam ponit, vbi eam limitat vno & viginti modis Matth. de Afflic. in constitu. Neapol. lib. 1. Rubr. 8. nume. 14. vsque ad num. 47. Eandem regulam ponit idem Matth. de Afflic. vbi eam limitat octo & triginta modis, in c. 1. nu. 43. vsque ad nu. 93. de pace iuram. firman. in vsibus feudo.

SEQVITVR LITERA B.
REGVLA LXVIII.

BANNITVS ex forma statuti potest impune occidi. Hanc regulam ponit Bart. Bald. Iaf. & Phil. Dec. in l. vt vim, ff. de iust. & iu. Ratio est quia bannitus est transfuga & hostis, ciuitatis l. amissione §. 1. ff. de cap. dimi. Hostis autem ciuitatis potest impune occidi. l. 1. ff. de sicarijs & l. minime ff. de religio. & sumpt. fune. Hanc opinionem tenet Bart. in l. vbi pactum C. de transac. & in l. 1. C. quando liceat vnicui. sine iudice se vindicare. Abb. in c. si. de consuetu. Feli. in c. quæ in

in ecclesiarum, nu. 5. de consti. Ias. in l. omnes populi, in re-
pe. nu. 46. ff. de iust. & iu. Hippol. in l. 1. ff. de sicar. & in sing.
150. Marc. Mant. in consi. 206. nu. 1. Matth. de afflict. in con-
sti. Neapo. lib. 2. Rub. 3. per totum. Catellia. Cotta in Me-
mor. in uerbo, statuta quod bannitus, circa quam regulam
vide etiam notab. Io. Igne. in l. 3. in §. si ex stipulatore, nu-
me. 70. ff. ad Senatuscon. Syllan. Hanc regulam ponit Ber-
nar. de Luco in regu. 58. ubi refert Ias. qui eam limitat quin-
que modis, in d. l. omnes populi, & Fel. qui eam limitat no-
uem modis, in d. c. quæ in ecclesiarum.

1. Quam regulam vltra eos amplia primo, procedere in
occidente bannitum ignoranter. quia ignorabat eum ban-
nitum esse. Ita tenet Bart. in l. inter omnes in §. recte, nu.
4. ff. de fur. & in l. genero per illum text. ff. de infam. Alex.
in 1. volu. consi. 114. nu. 4. Hippo. in pract. crimi. nu. 3. & in
l. 1. nu. 69. ff. de sicar. & in consi. 55. nu. 6. Nellus in 2. par. 2.
tempo. q. 25 nu. 25. in tract. bannit.
2. Amplia secundo, in occidente bannitum qui erat re bā-
nitus, non tamen adhuc erat cancellatus de banno: nam oc-
cidendo eum non punitur. Ita tenet Pau. de Ca. in l. si de
eo. ff. de acq. pos. Bal. in l. Labeo, in fi. ff. de pact. Alexan. in
d. consi. 114. nume. 5. Hippoly. de Marfi. in l. 1. nume. 70.
ff. de sicar. & in pract. crimi. in §. aggredior, nume. 4. & in
consi. 55. nume. 7.
3. Tertio amplia, si bannitus fuisset indebite cancellatus
à banno. nam occidens eum non punit, sicut si non fuisset
cancellatus: Ita tenet Bal. in c. 1. in prin. hic finitur lex cor-
ra. in vsib. feu. Bar. post Ray. in l. si cum seruum, ff. de dona.
inter vi. & vxor. Cæpo. notab. in consi. 7. nu. 1. cū seq. in consi.
crim. Nellus in tract. banni. in 1. par. 3. tempo. q. 3. nume. 3.
Hippo. in l. 1. nu. 71. ff. de sicar. & in sing. 340. & in prac. cri. §.
aggredior, nu. 5. ubi dicit quod dicitur iniuste cancellatus
si non apparet causa cancellationis, secundum Bal. in cap.
cum super, nu. 8. de re iudi. & in l. si non sortem, in §. adeo,
ff. de cond. indeb. & in l. si præfens, in fi. C. quomodo, & quā-
do iudex. idem Hippo. in d. consi. 55. nu. 5.
4. Quarto amplia, vt et procedat si statutū dicat simplici-
ter bannitū offendi posse, licet non dicat occidi, nā occidi
potest

potest. Ita tenet Io. And. in addi. ad Spec. in ti. de const. in addi. si. in si. Ray. & Bar. in l. 3. in §. fin. ff. de ali. & cib. leg. Alb. in 1. par. statu. q. 5. & 8. Nellus de sanc. Gemi. in tract. ban. in 2. par. 2. temp. q. 7. ver. examinatis questionib. Pau. de Ca. & ibi Flo. in l. binas ædes nume. 4. ff. de scr. vrb. præ. Pau. Ale. & Iaf. in l. in suis. ff. de lib. & posth. Hip. in l. 1. nu. 37. C. de rap. virg.

5 Quinto amplia, etiam si bannitus notificasset occisori cancellationem factam ab anno: nam non teneretur credere ipsi bannito, nisi ostenderet publicum instrumentum cællationis & gratiæ. Ita Bar. quem sequitur Iaf. ibi in l. nō solum §. morte ff. de noui ope. & ibi Ant. Rub. nu. 64. Maria. Socin. Iun. in consil. 58. nume. 12. volu. 1. Hippo. in l. 1. nume. 72. ff. de fidei.

6 Sexto amplia, in bannito occidente alium bannitum: nam potest impune occidi. Ita Bald. in l. cum mulier. nu. 4. ver. statuto cauetur. ff. solut. matr. & ibi Alex. Hippo. in practi. crim. in §. aggredior. nume. 53. Felin. in c. cum duobus. de senten. excom.

7 Septimo amplia, in occidente bannitum qui iniuste bannitus erat: nam propter bannum, etiam si esset iniustum, excusatur. Ita tenet Dinus in l. pen. ff. de adult. Bart. in l. ex hoc rescripto. ff. de ventre inspi. & in l. siue vxor. ff. de dona. inter vir. & vxor. & in l. 3. §. si seruus. ff. de acqui. pos. Cin. in Auth. si vxor. C. de repu. Bald. in l. 1. C. de pæn. & in l. 1. ff. sol. matr. Ang. in l. quis sit fugitiuus. in §. item apud Labeonem ff. de edili. edic. Bar. in l. 2. in §. hæc actio. ff. vi bono. rapto. idem Bart. Ale. & Iaf. in l. 4. in §. condemnatum nu. 34. ff. de re iudic. & in l. 3. in §. si seruus. nu. 8. ff. de acqui. pos. Cepol. in consil. 7. nu. 7. in consil. crimin. Sebast. Vantius in tract. de nullit. sententiæ rub. 8. quoties & intra quod tempus de nullita. agi possit. nu. 44.

8 Octauo amplia, etiam si quis occidat filium, aut patrē, aut dominum bannitum, vel fratrem, nō punitur. Ita Bar. & Alex. ibi, in addi. in l. si adulterium cum incestu. §. liberto. ff. de adul. Feli. in c. quæ in ecclesiarum. nu. 5. de constit. Hippol. in l. vnica nu. 20. C. de rap. vir. idem Hipp. in consil. 119. nu. 18. Iaf. in d. l. omnes populi. nu. 47. Hipp. in l. 1. in §. præterea

D, Petri Duen.

præterea ff. de quæst. Eandem opinionem sequitur Gerardus de Petra Sancta in sing. 2. pro qua opinione facit quod notat Marcus de Mant. in l. veluti ff. de iusti. & iur. Contrariam tamen opinionem tenet Angel. in d. §. liberto, & in Auth. de incest. nuptijs, in prin. nu. 1. colla. secunda. Eandem opinionem notab. examinat & tenet contra Bartol. Ludovic. Gomez. in d. §. rursus, nu. 22. quam opinionem sequitur & allegat plures docto. eam tenentes tanquam humaniorem & tutiorem. Bartholo. Capola. in consi. 5. nu. 26. in consi. crimina. Nellus in tracta. banni. in 2. par. secundi tempo. quæst. 10. nume. 10. Quam intellige & declara, vt in fina. limitatione huius regulæ.

- 9 Amplia nono, non occidendo bannitum, sed etiam non bannitum. Verum de proximo banniendum. Ita Ias. in l. quauis, nume. 7. C. de inoffi. testa. & in Anthen. si qua mulier, C. de sacrosanc. eccle. nume. 23. Hyppol. in l. 1. nu. 74. C. de rap. virg. & in consi. 97.

Hanc regulam sic ampliata[m] vltra Ias. in d. l. omnes populi, nu. 45. vbi limitat eam quinque modis: & Feli. in d. c. quæ in ecclesiarum, vbi limitat eam nouem modis.

- 1 Limita primo, secundum Ias. in dicta l. omnes populi, nume. 46. quod tale statutum non valet de iure Canonico, nec procedit, dato quod de iure ciuili valeat. Ita tenet Hostien. & cæteri cano. in c. si. de consuetud. quem refert & sequitur Bald. in l. 1. nume. 9. C. si a non competen. iudi. iudica. esse dicatur.

- 2 Limita secundo, non procedere in foro conscientie, quia iste occidens bannitum, etiam si faciat ex forma statuti, peccat: & in foro poli nõ est excusatus, maxime si hoc non facit respectu reipublice & animo exequendi statutum, sed animo fundendi sanguinem humanum. Ita tenet Ioan. And. in rubr. de constitut. S. Thoma 2. secundæ quæstio. 64. Bald. in l. vt vim ff. de iustit. & iure. Alber. in 4. part. statutorum, quæst. 19. Feli. in c. qui in ecclesiarum, nume. 14. de constitutio. Pro qua opinione est gloss. in c. inter hæc, 33. quæstio. 2. vbi licet maritus defendatur à pæna homicidij propter adulterium vxoris. Gracchus C. de adulte. non tamen defenditur à pæna æterna, d. c. inter hæc

hæc. & ita per illum text. tenet Abb. in repetit. c. cum esses. nu. 16. de testamen. Felin. in c. 1. nume. 2. de præscript. Fortu. Garzia in tracta. de ultimo fine iuris canonici & civilis. illatione 11. Iaso. in l. vbi pactum nume. 16. C. de transact. copiosissime Ioann. de Neuiza. in sua Sylua nuptiali. lib. 1. nume. 85. Ludoui. Gomez. in §. fuerat nu. 52. Institut. de actio. Andræas Tiraquel. in 9. lege concubinali. nu. 4. Et ex Theologis idem voluit diuus Thomas in quarto sententiarum, distinct. 37. quæstio. 2. artic. 1. & ibi Richardus; omnes doct. Astensis in libro octauo suæ summæ, titu. 2. articu. 4. Robertus Holcot in commentarijs in Sapientiam Salamonis, lectione 62. Angelus in Summa, in verbo, homicidium. el primo §. 6. & in verbo. vxor. in §. 4. & ante eos hoc tenuit diuus Augustin. in lib. 2. de adulterinis coniugibus. capit. 14. & sequen. Imo fortius etiam in foro fori non excusatur, secundum Felin. in c. ecclesiæ sanctæ Mariæ nume. 42. de constitu. Gomez. in d. nume. 62. & sic supra dictum statutum, & leges quæ permittunt vindictam, cum agatur de peccato in eis, non valent nec tenent, sed attenditur dispositio Canonum. c. fina. de consuetudi. c. nouit de iudic. c. per venerabilem, qui filij sint legiti. & ita notabiliter concludit Rochus de Curte in tracta. de consuetu. nume. 149. vbi vult. quod dispositio l. 1. & 2. C. quando liceat vnicuique sine iudic. se vindica. non procedat in foro ecclesiæ, nec Cæsaris, tanquam nutritiua peccati. Nec ad hoc obstat text. in t. 2. de homici. vbi est dispositio iuris canonici, & permittitur fur nocturnus occidi: quia dico, quod non est verum, dato quod sit dispositio Canonica, ac procedat in foro conscientiæ, imo non procedit. ita probatur in c. cum dilecti. & in c. ad nostram. de empt. & vendit. vbi sunt iura canonica, & per illorum dispositionem permittitur contrahentibus se inuicem decipere vsque ad dimidiã. tamen illa dispositio canonica non procedit in foro conscientiæ. ita tenet Antonius de Butr. ibi allegando diuum Thomam. & Ioannes Crot. vbi plura refert, in repetit. c. 2. in. 1. notab. de constitut. lib. 6. Gomezius in d. §. superest. nume. 54. Gerardus de Petra sancta in singul. 22. Iason in §. sed istæ quidem

quidem nu. 104. Institutio. de actio. Gomezius, vbi dicit istam esse communem opinionem, & eam latissime examinat, in c. 2. nu. 7. de consti. li. 6. Et in dubio præsuntur bannitus potius occisus causa odij particularis, quam reipublicæ. vt in c. omnes. 6. q. 1. & ita tenet Antonius Rubeus in re p. §. morte. l. non solum nu. 647. ff. de noui oper. nunt.

- 3 Limita tertio, quodcumque bannitus esset de proximo rebanniendus: nam tunc impune occidi non potest. Ita Bal. in l. 1. in §. serui. ff. ad Syllani. Cæpol. in consil. 39. in crimina. Hippol. in singu. 106. & in practica criminali in §. aggredior. nu. 27. & 30. & in consil. 10. & 61. & 94. Quod tamē intelligo si sciebat rebanniendum esse de proximo, alias mitiori pœna punitur, vt ex supra dict. patet.
- 4 Quarto limita, in occidente bannitum qui communi estimatione reputabatur pro non bannito. Ita Angel. in l. si duo. ff. de acqui. hæredi. Hippol. in l. 1. nu. 11. ff. de sicar. & in d. §. aggredior. nu. 34.
- 5 Quinto limita, in bannito condemnato, qui ducitur ad supplicium: nam non potest occidi ab aliquo priuato, nec à familia potestatis. Ita tenet Bald. in l. addictos. nu. 3. C. de epis. audien. & in l. fideicommissa. in §. si quis, ff. de leg. 3. & in l. si. C. de malef. & mathem. Bar. in l. cuiusque nu. 4. ff. ad l. Iul. maiest. Hippol. in d. §. aggredior. nu. 40. & in l. 1. nu. 13. ff. de sicarijs.
- 6 Sexto limita, quando bannitus est captus & carceratus, quia talis bannitus incarceratus non potest impune occidi, quia carcerati sunt sub protectione Curie. l. fin. C. de custodia reorum. Ita notab. dixit Bart. in l. in laqueum, ff. de acquiren. rerum dom. & in l. eiusdem. in §. transfugas. §. de sicarijs & in l. legis Iulix, ff. ad leg. Iuliam. de ui priua. Bald. in l. libertus. ff. de statu homi. Ioan. de Ana. in c. cū iuramento. de homici. nu. 6. & ibi etiã Fel. Hip. in singu. 150. & in pract. in §. aggredior. nu. 24. & in l. 1. nu. 3. ff. de sicar.
- 7 Septimo limita, in femina prægnante: nam licet femina bannita possit occidi, tamen si est prægnans non potest. Ita tenet Nellus. in tracta. Banni. in 1. parte secundi temporis, q. 56. & 45. Ioan. de Ana. in c. intelleximus nu. 7. de his qui filium occiderunt. Angel. in tracta. maleficiorum, in parte,

- parte, fama publica. nu. 102. Ioan. de Neuiza. in Sylua nu. pti. lib. 1. nu. 92 pro qua opinione est text. in l. Imperator. ff. de statu homi. & in l. prægnantis ff. de pœnis l. 2. titu. 30. parte 6. & Ioan. de Anan. supra extendit hoc etiã si partus esset adulterinus, vel in carcere conceptus. & etiam si esset prægnans decem vel viginti dierum. quod etiam tenet Alexander in Additionibus ad Bartol. in dict. l. prægnantis. Hippolytus in practica criminali, in §. nũc videndum. nu. 50. & in l. 2. in princ. nu. 13. ff. de quæstio.
- 8 Octauo limita nisi proditorie occidat, vel veneno, cum tunc etiam proditorie occidere dicatur. Ita tenet Angel. in additio. ad Bart. in l. si. per illum tex. C. de delato. lib. 10. quem sequitur Hippol. in rub. nu. 14. ff. de sicar. & in singu. 16. in consi. 1. in prin. & in consi. 132 nu. 16. & in consi. 131. Cypola in consi. 34. in consi. cri. nu. 6.
- 9 Limita nono, quando cunque aliquis occidit bannitum, cum quo habebat capitales inimicitias: nam tunc non iuuatur prædicto statuto, cum potius præsumatur offendisse propter vindictam priuatam quam publicam. Ita tenet Bar. in l. nulla. C. de delatori. lib. 10. quem sequuntur Lud. Rom. in l. si quis in graui §. vtrum. ff. ad Syllania. nu. 3. & ibi Alex. in addi. ad Bar. quæ per plura concludit Pau. Parisi. in c. dilecti. nu. 25. de except.
- 10 Decimo pro limitatione facit, nam licet denegare alimenta alicui sit cum necare. l. necare. ff. de liber. agnosc. tamen bannitus etiam stante supradicto statuto potest petere alimenta ab eis qui ante bannum eum alere debebant. Probat text. in l. mutus. in §. manente, ff. de iure dot. Et ita in vxore quæ teneatur alere virum bannitum, tenet Bartol. in l. si costante. nu. 22. ff. solu. matri. facit etiam text. in Authen. de incest. nupt. in §. si vero contigerit. colla. 2. Idẽ etiam est in filio qui debet alere patrem bannitum, vt tenet Bartol. in l. si quis a liberis. in §. sed vtrum ff. de liber. agnosc. allegat ad hoc supradicta iura. & in Authen. vt cũ de appellatio. cogno. in §. nunc de prædictis. colla. 8. gloss. in d. §. si vero contigerit. in verbo, alia necessaria. Idem est in patre qui tenetur alere filium bannitum, vt tenet Rayne. de Forli. in d. §. sed vtrum. Pro quo facit nã bannitis in

terdicuntur ea, quæ sunt de iure ciuili. l. quidam. in si. ff. de pœnis. non autem ea quæ sunt de iure naturali vel gentium. Ita tenet Gome. in §. superest, nu. 32. Insti. de actio. In contrarium tamen facit, quia cum iste bannitus sit hostis ciuitatis, licitum est cuique, etiam filio, eum occidere, vt in l. minime ff. de relig. & sumpt. fune. de quo vide supra in 8. amplia. ergo possunt ei alimenta denegari, d. l. necare, & in l. nihil. ff. de sicarijs. Pro qua opinione est casus expressus in 10. colla. in c. de pace tenen. & eius viola. vbi Bald. ibi nu. 7. per illū tex. dicit, quod filius nō tenetur alere patrem bannitum; & ibi hoc est introductum de nouo; & hoc etiam tenet Matth. de Affli. in d. c. 1. per illum text. in 11. notab. nu. 22. Sed nihilominus dico primam opinionem esse veram & tenendam, quod filius tenetur alere patrem bannitum, quia licet bannitus sit, nihilominus pater est. d. §. si vero contigerit. & l. eas & l. legatum, ff. de cap. diuina. & l. si adulterium cum incestu. in §. liberi to. ff. de adultere. Hanc opinionem tenet Angel. in d. Authen. incest. nup. nu. 1. Nellus in tracta. bannitorum, in prima par. 2. temp. nu. 38. Quam opinionem probat text. in l. si in metallum ff. de his quæ pro non scrip. haben. vbi probatur, quod licet aliquis sit incapax, ita quod de iure nihil possit habere, tamen legatum alimentorum, & sic alimenta habere potest, ita per illum text. tenet. Ioann. de Imo. in l. si victū nu. 3. ff. de re iudica. Iaf. in l. 1. nu. 1. C. de hæred. institut. & in l. ex hoc iure. nu. 49. ff. de iustitia & iur. Alcia. in l. nihil aliud. col. si. ff. de verbo. signifi. Pro hac opinione etiam facit: nam filius tenetur alere patrem excommunicatum, etiam si iuste excommunicatus sit c. inter alia. de senten. excommunic. facit glo. si. in c. Pastoralis. in §. verum, & ibi docto. præcipue Philippus Decius. Imo etiam hæreticum patrem filius alere tenetur. cap. non satis. & ibi expresse Archidiaconus. 86. distinctio. facit etiam text. in l. qui cū vno. in §. si. ff. de re militari. vbi per illum text. ibi Raynerius de Forliuio, allegando S. Thomam tenet, quod frater existens in religione potest illam exire pro alendo fratre: ergo à fortiori dicendum est posse exire pro alendo patre.

Et non obstat text. in l. minime, ff. de religio. & sumpt. fune.

funè. quia ille text. loquitur in patre contra patriam veniente: quo casu procedit alia opinio secundum Angel. in d. §. si vero, facit etiam tex. in l. veluti. ff. de iusti. & iure, ubi probatur, nos primum patriæ nasci, & potius patriæ quam parentibus tenemur obedire, ergo si pater alias deliquerit, licet patria eum hostem iudicauerit, si non uenerit contra patriam, non licet filio eum interficere. Ita Fortu. Garzia in d. l. veluti. nu. 17. & 18. ff. de iustitia & iure. Gome. in §. rursus, nu. 22. Institut. de actio. & ita debent concordari opiniones adductæ in 8. ampliatione huius regulæ. Nec obstat text. in d. cap. 1. de pace tenen. quia ibi ponitur ius speciale. & sic ad consequentiam trahi non debet. l. ius singulare. ff. de legibus.

Ex quo apparet veram non esse opinionem Ioan. Crot. in l. si costante. col. 22. ff. sol. matri. ubi dicit, quod licet alias vxor marito absentis teneatur mittere alimenta, non tamen tenetur si sit bannitus, allegat tex. in l. amissione, in §. qui deficiunt, ff. de capitis diminutio.

Quem sequitur Marcus Mantua, in d. l. veluti. in 1. col. cum contrarium, ut supra dixi, teneat expresse Bartol. in d. l. si costante, Et sic ex supradictis omnibus concludunt. quod licet aliquis sit bannitus, nihilominus alim. enta petere potest ab his, qui de iure. maxime naturali, eum alimentare tenentur, & ultra supra dicta, hanc opinionem tenet Ioan. Iacobus de Leonardis, in consi. 114. nu. 417. inter consilia Alberti Bruni Pala. Ru. in l. 4. Tauri. nu. 14. Hodie autem de iure nostro regio quæ dicatur bannitus. & qua pœna debeat puniri, vide l. 1. ti. 17. li. 4. fori. & l. 4. ti. 13. li. 8. ordi. & in l. 48. styli. quod tñ intellige seruata forma. l. 77. Tauri.

Regula LXIX.

BASTARDI non dicuntur nobiles, nec nobilitas patris in eos descendit. Hanc regulam ponit Bartol. in l. 1. nu. 50. C. de dignita. lib. 12. Bald. in l. cum legitimæ. ff. de statu homi. ubi dicit, quod bastardi nobilium, etiam ex persona matrum non sunt nobiles. idem tenet idem Bald. in c. innotuit nume. 15. de electio. & in l. cum antiquioribus. nume. 8. in 8. quæstio. C. de iure deliber. Antonius. de Buttr. & ibi Præpo. in 3. notab. in e. per venerabilem. qui filii

D. Petri Duen.
sunt legitimi. Eandem opinionem tenet Bartol. in l. pronuntiatio. in §. familia. ff. de verb. signi. & in l. tutelae ff. de capitis diminu. Floria. in l. qui testamentum. nu. 11. ff. de probationib. Franc. Aret. in c. super eo. el ij. nu. 11. de testib. & ibi Felin. nu. 5. idem Felin. in c. in presentia. nu. 23. de proba. Guido Papa decis. 580. Carol. Ruinus in consil. 77. nu. 7. vol. 3. text. & ibi gloss. in c. vnico. & ibi gloss. in verbo, liberi. in fine, de baptism. Circa quam regulam vide notabiliter Gulielm. Bened. in repet. c. Raynutius. in verbo, Raynutius de clera. nu. 30. cum seq. Idem disponitur de iure nostro regio in l. 3. tit. 15. parte 4.

Hanc regulam ponit Andreas Tiraq. in tract. de nobilitate. c. 15. nu. 10. vbi notabiliter tractat materiam; & ibi in nu. 17. vsque ad nu. 31. ampliat eam dupliciter, & limitat etiam dupliciter. In quo est notandum, quod in 1. ampliatione quam ibi ponit, dicit supra dictam regulam procedere etiam si filius sit legitimatus, quia nihilominus non dicuntur nobiles, quod de iure nostro regio hodie est correctum, imo si filius fuerit legitimatus gaudet nobilitate parentum ita probatur in l. 9. in fin. titu. 15. parte 4. & in l. 14. Tauri, in fi. Quod tamen intelligo verum in filiis spurrijs vel adulterinis, quia filij naturales tantum, etiam sine legitimatione, hodie gaudent nobilitate parentum. ita probatur in l. 1. titu. 11. parte. 7. & in l. 7. in fine, titu. 22. li. 4. fori. Est tamen notandum, quod supra dicta prima ampliatio Tiraquelli, quae, vt supra dixi, est correctae p. tex. in l. 9. in fi. titu. 15. par. 4. & per text. in d. l. 12. Tauri, approbatur hodie & procedit nõ obstantibus supra dictis legibus, per prag. 9. anni. 1554. in qua dispositum fuit, quod quandounque aliquis filius natus fuerit ex damnato coitu; tã ex parte patris, quam ex parte matris, etiam si sint legitimi, non gaudeant nobilitate parentum, sed tenentur contribuere sicut si legitimi non essent.

Regula L X X.

BENEFICIUM ecclesiasticum pacifice per triennium possidens, non potest molestari in possessorio neque in petitorio. Tex. est, qui hoc probat. in Clem. 1. de sequestr. possess. & fruct. & ibi gl. in verbo, triennio, & in regula Cancell.

1a. de triennali possessore. Circa quam regulam vltra Gome. ibi, vide Boer. in decis. 24. Ioan. Igne. in repet. l. necessarius. in §. non alias. nu. 286. cum seq. ff. ad senatusc. Syll.

Quam regulam amplia 23. modis, & limita 20. modis, vt per Pet. Rebuff. in tractatu de pacificis possessa. nu. 30. vsque ad finem.

Regula LXXI.

BENEFICIA plura quis non potest habere, & per ademptionem secundi vacat primum. Hanc regulam probat tex. in clem. gratia. de rescrip. in c. de multa. de præb. & in c. 1. & 2. 21. q. 1. & in c. sanctorum, 70. dist. & in c. quia in tantum. & in c. ad hæc & in c. præterea. de præb. & in c. vnio. in §. sed & hoc 10. q. 3. Probatur de iure regio in l. 3. tit. 16. par. 1. Circa quam regulam vide Ioan. de Lignano in tract. de pluralitate benefi. nu. 1. Curiel. in tract. de pluralitate beneficiorum, per totum. notabiliter Bern. de Luceo in pract. sua crimi. 2. 42. Lamberti. in tracta iuris patr. in 1. par. 2. lib. in 7. q. prin. ar. 15. August. Berous in q. 80. nu. 1. cum alijs. Aluarus Pelagius in lib. suo de planctu ecclesiæ, art. 9. in fi. Pau. Paris. in c. cum ecclesiasticæ. nu. 5. de except. cum seq. & notab. Io. Nicol. Gimonteus in tract. de pluralitate benefic. à nu. 1. vsque ad nu. 22.

1 Amplia primo, non solum vacare beneficium, sed etiam ipso iure vacat per additionem secundi. Ita probat tex. in extrauag. Ioan. 22. que incipit, execrabilis. in §. quia vero & ibi gl. in verbo, ipso iure. i. Extrauag. cõmunibus. i. ti. de præb.

2 Amplia secundo, procedere etiam in dignitatibus supremis, vt in episcopatibus c. cū in cunctis §. cum vero de electio. & c. sicut. de excessio. prælat. & per totum de transactione episcopi. Ita tenet Ioan. Nicol. Gimon. in d. tract. nu. 2. & notab. Lamberti. in tracta. iur. patrona in 1. par. 2. lib. in 6. q. prin. arti. 15. nu. 5. cum alijs.

3 Amplia tertio, vt procedat hæc regula in Cardinalibus. Ita tenet Abb. in c. ecclesia, el. ij. nu. 3. de elect. sequitur Felin. in c. ad aures. nu. 11. de rescrip. & in c. quod super his, de fide instrumen. quam opinionem per plura tenet Gome. in proœmio regularum Cancellæ. q. 4. vers. ex quo infertur. & in regula de impetrando beneficia vacantia per

obitum Cardinalis. q. 12.

Amplia quarto, procedere etiam in alijs inferioribus dignitatibus, vt in diaconatu & archidiaconatu, & similibus: vt in e. sicut de excess. præla. & in d. c. de multa. de præben. & in d. extrauag. Ioan. 22. in §. quibus. & in Clem. quia regulares. de supplen. negli. præla. & ita tenent doct. in c. cum singul. de præb. Dom. in c. gratia quam. de rescrip. lib. 6. Ioan. de Im. in d. Cle. gratiæ. nu. 12. de rescript. Abbas in repet. c. extirpandæ. §. quia vero. nu. 30. de præben. Lapsus in alleg. 116. nu. 2. Feder. de Senis, consi. 120. & 135. & 155. Bernar. de Luco in d. c. 42. pag. 73. Ioan. Coras. in tractatu de sacerdotibus in 1. par. c. 10. nu. 5.

Amplia quinto, procedere in beneficijs simplicibus, vni formibus sub vno, eodemque tecto: nam & in his est prohibita pluralitas. c. literas. de concessio. præben. & Cle. si. de præben. vt si quis velit habere duos canonicatus. vel duas præbendas in vna ecclesia, non potest per dicta iura: etiã si vna illarum sit connexa dignitati: per text. cum gloss. in d. Cle. si. Neque episcopus in hoc casu potest dispensare, secundum eandem gloss. communiter approbatam, iunctis quæ ponit Abb. in c. literas. de concessio. præben. nu. 2. & 3. & in c. cum iam dudum. nu. 9. de præben. etiam si de hoc sit consuetudo: vt tenet Cardina. in consi. 53. incipien. casus talis est. in prin. & nu. 4. & in clem. vt hic in §. illi vero. nu. 18. de ætat. & qualita. & ibi Ioan. de Imo. nu. 33. Quod tamen intelligo verum in duobus canonicatibus, vel dignitatibus quæ in vna ecclesia quis non potest habere, nec valet consuetudo: sed hodie de consuetudine, potest quis habere in vna ecclesia duo beneficia simplicia, scilicet, dignitatem & canonicatum: quæ quidem consuetudo valet. tex. & ibi gl. in c. 1. in verbo, nisi vnicum. de consuetu. li. 6. & in c. super eo. in gl. si. de præb. li. 6. facit text. in c. eam te. de rescri. & ita tenet Paul. Paris. in 4. vol. consi. 4. nu. 15. notabiliter Lamber. in tracta. iuris patro. in 1. par. 2. lib. artic. 15. 7. q. prin. nu. 5. In quo tamen est notandum, quod licet text. in d. Extrauag. execrabilis dicat, quòd quando quis obtinet plura beneficia ex ipso iure priuatus ab ambobus, hoc debet intelligi in beneficijs curatis: sed quando quis habet benefi-

beneficium simplex, & obtinet aliud beneficium simplex, tantummodo est priuatus secundo beneficio, & potest habere primum: & sic in beneficijs simplicibus prædicta Extrauagans non habet locum. Ita notabiliter determinat Cassiodor. vbi dicit, quod ita in curia Romana seruetur, in decis. 1. in tit. de constitut. nu. 2.

6 Amplia sexto, habere locum etiam in beneficijs simplicibus, si tamen requirunt continuam residentiam de iure, vel de consuetudine, vel ex aliquo alio iure speciali: nam tunc est prohibita pluralitas beneficiorum pro possibilitate residendi. Secundum Inno. in c. cum iam dudum, & in c. cum super ordinata. de præb. ita Domi. in c. gratia quam nu. 8. de rescriptis. li. 6. Imol. in d. Cle. gratia. nu. 12. Abb. in d. §. quia vero. nu. 34. Ioan. Corasi. in trac. sacerdot. in 1. par. c. 5. nu. 2.

Hanc regulam sic ampliatam limita 6. modis, ut per gl. in Summa. 2. 1. q. 1. quam sequitur Abb. in d. §. quia vero. nu. 27. quas limitationes refert Ioan. Lignia. in tract. de pluralitate benef. nu. 2. Specul. in tit. de legato. in §. dicendum. nu. 7. easdem limitationes ponit l. 4. titu. 6. par. 1.

1 Ultra quas limitationes fallit primo, quando unum beneficium non sufficit habenti, quia tunc licet ei habere plura beneficia. Arg. tex. in c. postulasti. & in c. cum adeo. de rescriptis. & in c. si cui. de præben. li. 6. & in hoc attendenda est qualitas personæ: nam nobiles literati, & virtute magna præditi pluribus essent, quam alij inferioris conditionis: ut in d. c. de multa. & in d. c. sanctorum. 70. distinc. vel quia forte habent parentes, aut consanguineos suis expensis alimentandos: quia isti pluribus egent quam alij. Caieta. in 2. 2. q. 10. art. 4. pro qua videtur tex. in c. studeat. 50. distinc. gl. in c. cum adeo. in verbo, sufficiente. de rescriptis. dicens, quod beneficium dei sufficiens, quando sufficit sibi & suis. i. omnibus quos quis secum habere debet necessario, secundum Abb. ibi: vel quibus iure nature prouidere tenetur: vel quando requiritur ad suam decetiam vel honorem totum habere, arg. text. & ibi notatorum in d. c. de multa. & ita notab. tenet Ludo. Gom. in tra. de gratijs expec. nu. 107. Chassa. in Catalo. glorie mundi, consideratione 39. And. Tiraq. in trac. de nobilitate. c. 20. nu. 10. cum alijs, Ioan. de Selua in trac. de benef. in 1. par. q. 5. nu. 211. cum

alij Ioan. Nicola. Gimon. notab. in supradicto Enchiridio sacerdotioru, in d. ti. 3. de pluralitate benefi. nu. 46. cu alijs.

2 Secundo fallit, quando ex dispensatione quis habet: nã tunc potest habere plura beneficia. Tenet gl. in c. quia tantum de præben. per tex. in c. dudum. el ij. de electio. & ibi glo. in verbo retinere, & in d. c. de multa. in fi. ita etiam tenet Lamberti. vbi notabi. hoc declarat, in d. 1. par. 2. lib. 2. art. 15. q. 7. prin. Albertus Trotius. in tract. de vero & perfecto clerico, in 2. par. c. 45. requisito. 6. Villadiego. in tract. de lega. q. 14. nu. 117.

3 Tertio limita, quando non reperiuntur alij idonei in tota diœcesi quia tunc potest quis habere beneficia illius diœcesis quæ alijs erant conferenda. Ita tenet Hostien. quæ sequuntur ibi Docto. in c. graue de præben.

4 Quarto fallit, quando vnum beneficium est curatum in habitu & potentia, & aliud est curatum in actu: quia tunc ex quo non sunt ambo in actu curata, potest quis retinere duo beneficia donec alterum reducatur ad actum: Ita tenet Abb. vbi allegat alios doc. in c. de multa. nume. 24. de præb. Pro qua opinione est gl. in c. licet Canon. in verbo. parrochialis. de electio. lib. 6. volens, quod dispositio loquens in ecclesia curata, non habeat locum in illa quæ ali quando habuit parrochianos, nunc autem desinit habere. idem vult glos. in verbo, collegiatus. in c. statutum de electio. lib. 6. pro qua opin. est tex. in c. pastoralis. 7. q. 1. licet Inno. in d. c. de multa. quem sequitur ibi Cardin. in princ. nu. 2. vers. 3. quæro. contrarium teneat.

5 Quinto limita, non habere locum in beneficio simul cum præstimonio, vel pensione non concessa in titulum, quæ potest simul retineri; Secundum Imol. in d. Clem. gratiæ de rescript. nu. 20. Curiel in tract. de plurali. benefic. in fi. in 5. conclusionè arg. tex. in c. postulasti. de rescrip. Et circa hanc regulam vltra supradictum casum, alios in quibus beneficium in iure nostro vacare dicitur. vltra Ioan. Corasi. in allega. tract. sacerdotiorum. in 3. par. c. 6. & Ioan. Franc. de Pauinis in tract. de offic. & potesta. c. sede vacan. in 7. præludio. 33. casus per Petr. Rebuff. in glo. ad concordia. in Rubrica de Regia ad prælaturas nominatione

facienda. in §. monasterijs, pag. 106. col. 2. in glo. in verbo, vacantibus cum tribus seq.

Regula LXXII.

BENEFICIA sunt instituta, & ordinata à iure positiuo, & non à iure diuino. Probatur in c. 1. iuncta gl. in 13. q. 1. vbi Dionysius Papa fuit inuentor, & diuisor ecclesiarum parochialium, facit tex. in c. pastoralis, de his quæ fiunt a præla. & probatur in c. 2. de præben. lib. 6. & in c. 1. vt lite penden. vbi dicitur, quòd Papa habet plenariam potestaté in beneficijs, per tex. in c. proposuit de concessio. præben. secus esset si essent ordinata de iure diuino: quia tunc non haberet ordinariam potestatem, cap. sunt quidam, 25. q. 1. Hanc opinionem tenet Abb. in c. cum olim, per illum tex. de constitu. in repeti. c. extirpandæ, in §. quia vero, de præbend. nu. 2. & in c. constitutus, nu. 13. de religio. domi. & in disput. incip. episcopus, col. 2. per tex. in c. 1. 22. dist. vbi Papa instituit archiepiscopos, & alios in dignitate constitutos, facit etiam tex. in c. in illis, 80. distinct. Hanc opinionem tenet Ioan. de Selua, in tract. de beneficio. in 1. par. q. 4. nu. 22. Petrus Rebuff. in gl. ad concordata, in Rubr. de cõstitutio. pag. 34. col. 2. in gl. in uerbo, parochias, & ita communiter teneri dicit Christo. Iacobatius, in suo lib. 4. de concilio. artic. 4. pag. 229. col. 2.

I Amplia primo, habere locum in beneficijs regularibus: quia beneficia regularia habuerunt ortum & originem à iure positiuo. Per tex. in c. cū de beneficio. de preben. lib. 6. facit etiam tex. in c. cum ad monasterium, de stat. monacho. versi. nec alicui & in Clem. ne in agro §. cæterum, co. tit. tex. in c. inter quatuor, de reli. domi. inductis, vt per Seluam in d. 4. par. nu. 28. qui tenet hanc opin.

I Fallit in dignitate Episcopali, quæ dicitur instituta & ordinata de iure diuino: quia Episcopi successerunt in locum Apostolorum: vt in c. in nouo, versi. ipsis quoque 21. distinct. & in Clem. si quis suadente, §. nec super versi. Episcopi enim dicuntur sanctissimi Christi legati, de pæn. & episcopatus ante Christi aduentum erat ordinatus: vt in psalmo 118. fiant eius dies pauci, & episcopatum, &c. Et hæc opin. per plura tenet Barb. in tract. de præstan. Cardin. in 1. par.

q. 1. nu. 8. Selua in tract. de beneficio in d. 4. par. nu. 29. facit gl. in proœ. Sexti, in verb. episcopus, vbi dicit, quod in ecclesia Dei nullus est maior ordo. quam sequitur Chassa. in Cata. Glorix mundi, in 4. par. considerat. 25.

2. Secundo limita, non habere locum in Archiepiscopatibus, & alijs superioribus dignitatibus quæ sunt institutæ de iure diuino, non autem de iure positiuo, c. 1. 80. distinet. & c. 1. 99. dist. Facit, quia Archiepiscopatus est maior dignitas quam Episcopatus, c. placuit, 29. distinet. & sic dicitur Archiepiscopus, ab archos, quod est princeps, quasi princeps Apostolorum, vt concludit Iacobus. in suo lib. de concilio: artic. 2. 2. pag. 31. col. 2. facit tex. in c. clericos, 22. distinet.

3. Tertio limita, non habere locum in Cardinalatu quia est de iure diuino, non autem positiuo, c. per venerabilem, §. rationibus, qui filij sunt legit. & ita concludit Barb. vbi supra in prin. & in nu. 35. & notab. Iacobatius in suo lib. de concilio, lib. 1. arti. 12. pag. 33. cum seq. vbi in pag. 39. enumerat priuilegia Cardinalium.

4. Quarto limita, non habere locum in papatu, quia est de iure diuino, non autem de iure positiuo. Patet, quia cū Redemptor noster à nobis sua corporali præsentia decedere decreuisset, suum vicarium, & ecclesie pastorem beatum Petrum summum Pontificem, & post eum quemcunque successorem dimisit, vt gregis periculis occurrere posset: quia Christus ante mortem suam dixit Petro, Tu es Petrus & super hanc Petram ædificabo ecclesiam meam, & tibi dabo clauis regni cœlorum: & quodcunque ligaueris, & c. vt habetur Matthæi 16. c. & in c. in nouo, 21. dist. & in c. quodcunque; 24. q. 1. & in c. solitæ, de maior. & obediens. & ipse est qui tenet vices Christi. c. ad apostolicæ, de re iudic. cap. pro humani. de homic. libr. 6. & sic non puri hominis, sed veri Dei vices in terris gerit, c. licet, & ibi Doct. de trãsa. episco. & c. felicio, l. distinet. glo. in c. ita Dominus, 19. distinet. Circa quam limitationem vide notab. Iacobatium in lib. suo 7. de concilio, ar. 5. pag. 463. Ferdinan. Loaz. in tracta. de matrimonio Regis Angliæ, in 2. dubio, in primo fundamento pro parte affirmatiua: nu. 9. Chassanæ, in Catalog. Glorix mundi: in 4. par. consideration.

Regula LXXIII.

BENEFICIUM concessum principali, trahitur ad augmentum: ut in decimis ecclesiæ concessis, & in alijs multis. Hæc regula probatur in c. quia circa de privileg. vbi privilegiū concessum ecclesiæ super decimis Episcopalibus retinendis, extenditur ad prædia post concessionem privilegiij quæ sita, & superaddita.

Hanc regulam, vbi tractat eius materiam, ponit Albertus Brunus in tract. de augmento, in conclus. 9. nu. 1. cum alijs, & in nu. 8. cum seq. limitat eam tripliciter, & in conclusione 13. possunt colligi aliæ limitatio. ad hanc regulam, & alia circa eius materiam.

Regula LXXIII.

BONA possidens in alieno territorio, & non sub eadē iurisdictione sub qua conuenitur, non releuatur à satisfactione. Hanc regulam ponit gl. in l. multis, in verbo, at iuratorum cautione in fi. C. de princip. egen. in reb. lib. 12. Quæ gl. sequitur Bal. in l. sciendum, nu. 2. in fi. ff. qui satisfatio. cogan. & ibi Ias. in nume. 2. in 8. fallen. idem Ias. in d. l. sciendum, in §. 1. nume. 1. & in l. filius familias, nume. 7. eod. tit. pro qua opinione est text. in d. l. sciendum, in §. possessor. el j. iuncta gl. ibi. vbi text. dicit, qui in agro, vel ciuitate rem soli possidet, & ibi gl. dicit, in agro scilicet in villa. Hanc regulam vbi notabiliter eam declarat, ponit Roderi. X Suarez in l. 2. titu. [de los emplazamientos.] lib. 2. fori. fol. 176. colum. 3. versic. vltterius quæritur, nume. 1. vbi in nume. 6. cum seq. limitat eam quinque modis.

Regula LXXVI.

BONUS quilibet præsumitur. Hanc regulam probat tex. in c. dudum, de præsumpt. gl. in c. 1. in verbo existimare, de scruti. & in l. cum pater, in §. rogo, ff. de legat. 2. & hæc est præsumptio naturæ: quia naturaliter quilibet est bonus, secundum gl. in l. fi. C. quod met. cau. ita tenet Iaco. de Belloni. per illum tex. in l. omni modo, C. de inoffic. testam. Ang. in l. sciendum. in fi. ff. de verbo. oblig. Hippol. in l. 1. nu. 67. C. de fca. Hanc regulam ponit Socin. cum, vnica ampliatione in regu. 39. & Bernard. de Luco. in

regu. 64. cum 4. limita. referens ad se Feli. in d. c. dudum, à nume. 11. vsque ad nu. 16.

- 1 Limita primo hanc regulam vltra eum, quando agitur de aliquo promouendo, quia tunc integritas non præsumitur, sed debet adhiberi aliqualis informatio. Ita tenet Card. in clem. 1. in 2. notab. de concessio. præben. quem sequitur Feli. in c. cum in iure nume. 3. de offic. delegat. circa quam limitationem vide And. Alciat. in tract. de præsumptio. in 3. regu. præsumpt. 2.
- 2 Secundo limita, non habere locum quo ad facultates. Secundum glo. communiter approbatam, in l. si vero, in §. qui pro rei qualitate, in verbo, dubitetur ff. qui satisfda. cog. & ibi Ias. nume. 15.
- 3 Tertio fallit, quando contra eum esset aliqua infamia vel præsumptio: quia tunc oportet illam purgare. Vt per totum, 2. q. 5. & per totum, de purga. canoni. Facit ad hoc quod notatur in l. qui iurasse, in §. quid tamen ff. de iureiurand. quod notat Bernard. de Luo in regu. 140.
- 4 Quarto limita, nam licet sit verum quod quis præsumatur bonus, non tamen præsumitur optimus: & propterea si statutum requirat ad probationem alicuius negotij testes optimos seu optimæ opinionis, debet illa qualitas articulari & probari. Secundum Ang. in l. 2. in §. diem, ff. quem admo. testa. aperian. quam opinionem sequitur Hippol. in singu. 187. & hanc dicit veram & communem Alciat. in d. præsumpt. 2. nume. 9.

Regula LXXVI.

BONA præsentia & futura, in generali obligatione, & hypotheca bonorum continentur. Hanc regulam probat tex. in l. si. C. quæ res pigno. obliga. possunt.

Amplia hanc regulam 7. modis, & limita 9. modis: vt per Anto. de Fano. in tracta. de pignori. in 2. par. princ. in 2. membro: à nu. 1. vsque ad nu. fi.

Regulæ vtriusq; iuris selectæ. 54
I N C I P I T L I T E R A C.
REGVLA LXXVII.

CANONICAM institutionem in beneficia-
libus vnusquisque probare tenetur. Hanc
regulam probat gl.in c.ex insinuatione, in
gl. fi. de procurato. Ratio est, quia benefi-
cium non est tenendum sine canonica insti-
tutione: vt in c.vni. vt eccles. benefi. & in
regula beneficium. de regu. iur. lib. 6. Et li-
cet quis non teneatur docere titulum suæ possessionis, l. co-
gi. C. de petitione hæredita. tamen in beneficialibus hoc
locum non habet, c. ordinarij, de offic. ord. lib. 6. per quem
tex. ita tenet Abb. in c. licet heli. de Simo. nu. 22. quem se-
quitur Iacobi. de S. Georg. in l. quidã quasi, nu. 6. ff. de pro-
batio. & quia sola possessio in beneficialibus non sufficit;
nisi adsit canonica institutio. c. ex frequentibus, de institu-
& debet habere literas suæ institutionis: vt in c. legum, 2.
q. 1. Et circa istam regulam vide Gome. in regula de trien-
nali possessore, q. 42. Lamberti. in tracta. iuris patro. in 3.
par. 2. lib. arti. 2. q. 3.

Hanc regulam limita quinq; modis, vt per Ioan. de Sel-
ua in tracta. de beneficio: in 3. par. q. 25. per totum.

Regula LXXVIII.

CANONICVS regularis non potest esse delegatus Pa-
pæ. Hanc regulam ponit Archidiaco. & Ioan. And. in c. sta-
tutum, de rescript. lib. 6. & ibi Domi. in 1. q. Ratio est, quia
talis canonicus de iure antiquo prohibetur esse iudex, c.
de præsentium. & ibi gl. 16. q. 1. Facit ratio c. 1. de syndico,
& c. 2. de postula: quam opinionem dicit esse communem
Gome. in d. c. statutum, nu. 32. licet Abb. in c. causam quæ el-
j. de iudi. teneat cõtrarium, cum quo ipse Gome. ibi tenet.

Hanc regulam amplia vno modo: vt per Gome. in d. c.
statutum, nu. 32. & limita 6. modis, vt per eundem ibi, à nu-
me. 48. vsque ad nume. 57.

Regula LXXIX.

CANONES abrogati obseruandi non sunt, Hanc re-
gulam

D. Petri Duen.

- regulam ponit glo. in c. 1. in verbo, statuta. de constitu. & ibi glo. allegat iura hanc regulam probantia.
- 1 Amplia primo, vt etiã procedat in statuto correcto. Tenet Bal. in 1. constitu. C. in §. quibus, nu. 2. Bart. in l. omnes populi, nu. 68. ff. de iusti. & iur. quos sequitur Gome. in §. in personam, nu. 17. insti. de actioni.
 - 2 Amplia secundo, q̄ tales leges vel canones correcti nõ debent isferri in corpore iuris. Ita tenet Christopho. Porc. per illũ tex. in §. sed neq; nu. 1. insti. de testa. Quod tamen intellige, & declara vt per Marc. Anto. Baueri. ibi nu. 5.
 - 3 Tertio amplia, etiam si quis iurauerit seruare illud statutum: quia si postea abrogetur non tenebitur illud obseruare. Tenet. Bal. in prælud. feud. nu. 15. cum statutum correctum non sit amplius statutum.
 - 4 Quarto amplia, vt non solum non debeat obseruari talis lex correctã, sed nec etiam reformationes circa eas factæ obseruari debent, vt tenet Barba. in d. c. 1. de constitu. per tex. in l. vni. in prin. C. de latina liber. tollen.
 - 5 Quinto amplia, etiã si canon, vel lex nõ esset correctã: sed si non esset recepta à subditis. Ita tenet Aret. in cõs. 54 quem sequitur Anto. Baueria, in rub. insti. de testa. nu. 11.
 - 6 Amplia sexto, vt non solum procedat in canone, vel in l. correctã: sed etiam in canone, vel in lege antiqua per desuetudinem antiquata: Ita per plura fundamenta concludit Io. Igne. in Repẽ. l. necessarius, in §. non alias, nu. 122 ff. ad Syl. Et intra quantum tempus præscribatur contra legem per contrarium vsum, vide Docto. in c. 1. de treuga & pace, cum alijs allegatis per Bald. in tracta. præscriptio. in 5. par. 5. partis princip. quẽst. 10. Anto. Baueriam in d. rubr. de testamen. nu. 11. Et quando lex tollatur per non vsum, vide vltra loca ordinaria Matth. de Afflict. in tract. de iure protomiseos c. 1. §. scriptum, in 1. notab. ad finem.
 - 7 Amplia septimo, vt non solum non debeant obseruari; verum etiam quod allegari nõ debeant, nec ex eis arguendum sit l. fi. & ibi Bart. ff. de fur. Arch. in c. frequens, de resti. spolia. in 6. glo. in c. nouit, in verbo quicumque, de iudi. & ibi docto. Quam ampliationem limita 7. modis, vt per Soci. in regu. 230. Alias 7. limitationes ponit Mar. Anto. Baueria

Baueria in allegata ru. inst. de testa. nu. 8. Alias ponit Felia in c. 1. de constit. & in c. fraternitatis, de here. nu. 2. vbi ponit 4. limit. ad hanc ampliationem. Ias. etiam in §. in personam nu. 18. Instit. de act. & ibi Gomez. nu. 17.

8 Amplia octauo, vt procedat in tantum quod illa qui vti tur constitutione abrogata vel lege incidat in poenā falsi. Probat text. in l. si iuncta gl. 1. ibi, & ibi Bar. ff. de fals.

Quam octauam ampliationem limita primo, quando ex tali allegatione legis nemini fieret præiudicium. Ita declarat Gome. in d. §. in personam, nu. 17. Instit. de act. facit tex. in l. damnus, C. de fals. qui probat, quod falsum nemini nocens non est punibile. Circa quam l. vide eundem Gome. in §. ex maleficijs nu. 18. instit. de actio.

Secundo fallit supra dicta ampliatio, vt non procedat quando talis allegatio fieret sine dolo, quia ex ea quis non punitur crimine falsi. tenet Gome. in d. §. ex maleficijs, nu. 19. facit tex. in l. neque exemplum C. de fal. vbi probatur, quod falsum quod committitur sine dolo non est punibile & ita tenet Bar. in l. quid sit falsum, ff. de fal. Io. de Imo. in consi. 31. nu. 2. & in consi. 104. nu. 1.

x Porro supradictam principalem regulam limita primo, quodocunq; lex vel Canon. correctus, esset correctus in parte, & non in totū: quia in parte non correctā seruari debet. Ita concludit Deci. in c. 1. in 1. lect. nu. 37. de constitu.

Regula LXXX.

CANONICI ecclesiarum Cathedralium ad Synodum Episcopi non tenentur uenire: quia Canonicatus dicitur simplex beneficium, & Canonicus dicitur simpliciter beneficiatus, ut no. Panor. in c. nouum genus, nu. 8. de decim. Hanc regulam ponit Henr. Bothæus, in tract. de Synodo episcopi, in 2. par. nu. 22. Pro qua regula facit, quod no. gl. ibi Card. in 3. nota. nu. 2. & Abb. notab. 1. Fel. nu. 1. in cap. quod super his, de maio. & obed.

2 Amplia primo, non solum procedere in Canonicis ecclesiarum cathedralium; verum etiam in canonicis ecclesiarum collegialium, cum non solū isti canonici ecclesiarum collegialium dicantur habere simplicia beneficia, sed et dicuntur clerici secūdi gradus. Secundū Domi. de §. Gemin. & Car.

D. Petri Duen.

Car. Alex. in c. epif. 17. dist. nu. 3. cum valeat argumentum de maiori ad minus negatiue, vt in gl. in verbo, fortius in c. cum in sanctis, & ibi doct. de elect. & in Auth. multo magis, C. de sac. fan. eccle. Facit, quia canonici ecclesiarum collegialium non vocantur ad concilium prouinciale, vt not. Car. in c. fi. in 1. nota. de his quæ fiunt à præla. Canonici vero ecclesiarum cathedralium vocantur, vt ibi.

Hanc regulam limita 7. modis, vt per Henr. Bothæm in d. trac. de Synodo Episcopi, i 2. par. à nu. 23. vsq; ad nu. 30.

Regula LXXXI.

CARDINALES ex consuetudine habent priuilegium, vt possint liberare damnatum ad mortem, dum ducitur ad supplicium.

Hanc regu. ponit Bal. in l. addictos, in fi. C. de appel. quæ sequuntur ibi Pau. & Sali. eandem opinionem Bald. sequitur Capo. in caut. 1. in prin. Chassa. in consue. Burgun. in tit. [Des iustices]. rub. 1. §. 5. nu. 10 1. col. 3. fo. 53. Catellia. Cotta in memoriali. iuris, in verbo, Cardin. Corsetus in sing. incip. Car. Hippol. in sing. 272. Ludo. Gom. in §. penales nu. 50. Insti. de act. Ias. in l. 1. nu. 2. C. ne liceat potetio. Fel. in c. quærenti, nu. 6. de offi. deleg.

Hanc regulam limitat. 6. modis And. Barb. in tracta. de præstant. Cardi. in 1. par. quæst. 9. nu. 1. cum alijs.

Regula LXXXII.

CAUSA cessante cessat effectus, c. cum cessante, de appell. c. magne in princ. de voto, l. generaliter, C. de epif. & cleri. l. adigere §. quamuis, ff. de iure patro. Circa quam regu. vide Alc. in l. 1. ff. de verb. signifi. fol. 7. in fi. Deci. in cõf. 24. nu. 1. Ias. in l. quod dictum nu. 2. ff. de pact. & notab. in l. 1. nu. 6. ff. de officio eius.

Hanc regulam ponit cum quinque limitationib. Deci. in d. cap. cum cessante nu. 1. eandemmet regulam ponit. And. Tiraquel. in tract. de cau. cess. vbi in 1. par. tract. notab. materia: & in 2. par. à prin. vsq; ad finem limitat eam 40. modis.

Regula LXXXIII.

CAUSAE à sede Apostolica debent committi personis existentibus in dignitate. Hanc regulam probat text. in c. statutum, in princ. de rescrip. liq. 6. & iqi glo. & in Cle. 2. de

de rescrip. & ita tenet Abb. in c. suspicionis, nu. 9. de offic. deleg. Alex. in consi. 77. nume. 5. volu. 2. & in rub. ff. de offi. eius, nu. 3. & ibi Ias. nu. 5. Sebast. Vantius, in tract. de nullita. senten. in rubr. 10. de nullita, ex defect. iurisd. delega. pag. 177. nu. 66. cum sequen.

Hanc regulam ponit Ludo. Gome. in d. c. statutū, nu. 60. in si. vbi vsque ad num. 78. eam ampliat nouem modis. Et à nu. 78. vsque ad nu. 85, limitat eam 4. modis, postea ponit alias 99. in proposito, vsque ad nu. 89.

Regula LXXXIII.

CAUSA, quæ terminatur per testimonium vnus, est nulla, quanuis testimonium sit legitimum. Hanc regu. ponit rex. in c. licet vniuersis, & in c. licet ex quadam, de testib. & rex. in l. iusiurandi, C. eo, titu. De iure regio, l. 3. 2. titu. 16. par. 3. Circa hanc regu. vide glo. in c. tanta in verbo, filius 86. distin. Abb. & doct. in c. proposuisti num. 1. de prob. Anto. & Cano. in c. veniens el j. de testib. Ias. in l. 1. §. si absens nu. 9. ff. si ex noxa. causa aga. Hyppo. in sing. 112. Ludo. Gome. in §. in personam nu. 23. & 24. insti. de act. Bar. de Chafsa. in consue. Burgun. in titu. [Des iustices] Reg. 1. §. 6. fol. 69. colum. 1. nu. 1. cum alijs.

Hanc regu. vbi eam dupliciter limitat, ponit Soc. in Regu. 423. Et circa primam limitationē per eum ibi positam vide Bern. de Luco. qui cum ea dicit esse com. opi. & sublimitat vno modo in regu. 747.

Hanc regu. limitat sex modis, vt per Ioan. de Pla. in l. semel num. 3. C. de re milit. lib. 12. Viginti duas fallentias ad hanc regulam ponit Bonifa. de Vitali. in tract. malefic. in titu. de probat. 19. & quod sunt genera probat. nu. 18. Et triginta fallentias ad hanc regulam ponit Specu. in tit. de test. §. restat, num. 7. vsque ad nume. 12. & in princi. vsque ad nu. 7. ponit. viginti casus in quibus requiruntur plures quam duo testes. Alios quam plures casus, in quibus vnā testi creditur, vide per Iaso. in repeti. l. admonendi, nume. 187. cum alijs, ff. de iureiuran.

Regula LXXXV.

CAUSAE, de partibus, in quibus extitit appellatum ad Papam nō dicuntur ad curiam deuolutę, nec in ea neces-
sario

sario tractandæ, sed in partibus remittendæ sunt. Hæc reg. probatur in c. interposita, & in c. cordi. §. post. hęc. de appella. Hanc eandem regulam per tex. ibi, ponit Francus in c. sæpe nume. 25. de appell. & in c. Nicolao, nu. 5. eo. titu. præposi. in d. c. sæpe nu. 1. & 15. & Rota in deci. 1. in nu. 2. titu. de elect. in nou. secundum nouam impressionem, & secundum antiquam in deci. 38.

- 1 Limita primo, vt non procedat in causis maioribus, de quibus in c. quod translationem de offic. delega. & in causis beneficialibus ac spiritualibus, quæ de sui natura in Romana curia tractandæ sunt, in quibus siue appelletur in partibus, siue à principio causæ huiusmodi inchoentur, in curiam dicuntur in bene deuolutæ, & ad partes non sunt vltimo modo remittendæ. Probatur in c. quanuis, & in c. 1. & in c. cupientes, de elect. lib. 6. & in clem. causam eo. tit. & in c. vt debitus, de appella. in sig. glo. in cap. 1. in verb. deuoluta de supplen. negli. prælat. lib. 6. Hanc limita. ponunt Rota, in decif. 1. nu. 2. Franc. in d. c. sæpe, nu. 25. & ibi Præp. nu. 16.
- 2 Limita secundo, in causis clericorum, & aliarum personarum ecclesiasticarum: quia tales per viam appellationis ad Papam cum negocio principali & accessorio de facili, & quasi naturaliter deuoluuntur. vt est tex. in c. dilectis filijs, circa fi. ibi, ex parte Decani, cui etiam officialis duxerat deferendum &c. de appellatio, & non loquitur in causa beneficiali.
- 3 Tertio limita non procedere, quando appellatum fuit à grauamine, & causa commissa in curia constitit, legitime appellatum, quia tunc cognitio totius principalis negocij censetur deuoluta, & in curia est tractanda, c. vt debitus, de appella. Imo etiam quod pronuntiaretur male appellatum, nihilominus causa huiusmodi quo ad principale negotium in curia remanet: quia propter appositionem manus Papæ, & ex antiquo stylo ipsius curiæ causa semel in ea commissa non exijt, nec vltius ad partes remittitur: vt inquit Rota in decif. 3. & in decif. 43. in tit. de appellatio. in nouis, secundum nouam impressionem, & secundum antiquam in decif. 11. & in decif. 321, & in d. decif. 1. in titu. de elec. Bal. in l. si vt proponis nu. 16. C. quo-

mo. & quando indi. Feli. in c. quoniam Abbas, nu. fi. in fine, de offic. delega. Abb. in c. Nicolao, nu. 6. de appella. Deci. in consi. 689. nume. 13. Et propterea licet appellatio deferretur, nihilominus negotium semel deuolutum non tollitur, nec reuocatur per desertionem, ita Rota in decisi. 17. in titu. de appella. in noua secundum nouam impressionem: & secundum antiquam in decisi. 114. Aegidius Bellam. in decisi. 520. quantum ad effectum, ut auditor appellatione deserta in negotio principali cognoscere possit, foret necessaria specialis commissio, secundum Domin. de Rot. in d. decisi. 17. & in decisi. secunda, & in decisi. 61. in titu. de appella. in antiquis secundum nouam impressionem, & secundum antiquam in decisi. quinta, & decisi. 604. Gome. in regula de trienn. possess. questio. 54. Quod intellige nisi ex aliqua rationabili causa ipsi Papæ aliter visum fuerit, scilicet si causa modici momenti fuerit, seu pauperum vel miserabilium personarum, quæ expensas quæ fiunt in curia pati non possent: nam is natura mouetur ad miserendum, ut inquit Ioan. And. in c. significantibus, de officio delega. facit text. in c. 1. in fi. de postu. quæ in proposito notabiliter adducit Ioan. Staphylæus in tra. de gratijs expectati. in c. de rescrip. in forma breuiß, incip. post commissione, nu. 55.

4 Quarto limita, si litigatores fuerint in Romana curia presentes, quia tunc altero ex ipsis litem mouente, dubitandum non est quin causa sit in Romana curia tractanda, quia Roma est communis patria, ut in l. Roma f. ad municipa. Ita tenet Rota in decisi. 19. & in decisi. 21. in decisi. de Bisigne. sub ti. de appel. facit gl. in c. 1. de appel. in 6.

5 Quinto limita, in causis in Romana curia ex speciali mandato Papæ commissis, cum isto casu de deuolutione minus sit dubitandum, & nunquid causa sit in curia tractanda postquam de speciali mandato Papæ constat, quia huiusmodi specialis commissio satis deuoluit. Ut est decisi. Domin. de Rota 6. in titu. de dolo & contuma. in nouis secundum nouam impressionem, & secundum antiquam, 169. Aegid. de Bella. in decisi. 676. de quo vide Casiadorum in decisi. 2. in fi. titu. de procura.

6 Sexto limita, si à sententiâ definitiua fuerit ad Papã appellatum cum isto casu, si iudex non defert, deferant iura. quoniam iudices, C. de appella. l. si cuius, C. de appella. recipien. & in Auth. de iudici. in §. nostros, colla. 6. nam ob eius reuerentiam deferenda erat, c. veniens de iurein. etiam si interponeretur à laicis Papæ temporaliter nõ subiectis, vt in c. si duobus, de appel. in si. imò iudex non deferens putari debet, vt in c. de priore, eod. tit. Ita tenent Do. de Rota in decis. 50. in titu. de appel. in nouis, secundum nouam impressi. & secundum antiquã in decis. 366. & in decis. 61. in titu. de appella. in antiquis, secundum nouam impressionem, & secundum antiquam in decis. 605. Castadorus, in decisio. 8. in titu. de appella.

7 Septimo fallit, si appellatio in grauamine, vel alias quomodocunq; ad Papam interposita fuisset à iudice acceptata, quia tunc per delationem, seu acceptationem huiusmodi omnis cognitio transfunditur in papam, & iudici taliter deferendi non est ulterius remittenda, d. c. cum appellationibus, de appella. in 6. licet Specu. in d. titu. de appella. in §. qualiter nu. 25. super hoc variauerit. Istam opinionem tenet Rota in decisio. 49. eod. titu. in antiquis, secundum nouam impressionem: & secundum antiquam in decisio. 538. idem de Rota in decisio. 16. & 21. in titu. de appellat. de Bisigne. Et sufficit, quod vnus ex pluribus iudicibus deferat ad effectum illum deuoluendi, vt tenent Rota in decis. 9. in tit. de appellatio. in illis de Bisigneto. & in decis. 55. in ti. de appellat. in antiquis secundum nouam impressionem, & secundum antiquam in decisio. 569.

Regula LXXXVI.

CAUTIO prolata à lege intelligitur de nuda. Hanc regulam probat tex. & ibi doct. per eum, præcipue Ias. in princip. in l. sancimus, C. de verb. sign. Pau. & Alex. & idem Ias. in l. diuortio, in §. interdum; nu. 8. solut. matrimo. Hierony. Cagnol. in l. plus cautionis, nume. 7. ff. de regu. iur. Ant. Corset. in sing. incipien. cautio.

- 1 Amplia primo hanc regulam, vt habeat locum etiam si à testatore proferatur, d. l. sancimus, & ibi doct.
- 2 Amplia secundo, etiam inter contrahentes habere locum,

Secun-

4. Secundū Salic. in d. l. sancimus, notatur in l. 1. G. de procur.
 1. Limita primo, vbi persona esset suspecta, vt in l. diuus, & in l. cum idem ff. de petito. hzredi. & in l. fideiussor, & in l. sciendum, ff. qui satisfda. cogan. Ita tenet Guliel. Mayne. in d. l. plus cautionis, nume. 1.
2. Secundo fallit, quando lex dicit quod idonee caueatur, vel sufficienter: nam talia verba important quod cum fideiussore, vel pignore caueatur, vt in l. si mandato Titij §. si. ff. manda. & in l. 4. §. si sub conditione, in versicul. adijci, ff. de fideicommiss. liberta. & in l. si debitori, ff. de iudi. Ita notabiliter tenet Iason in d. l. sancimus, nume. 3. vbi sublimitat hanc limitationem 6. modis: quem refert Bernard. de Luco in regu. 73.
3. Tertio limita, quando lex hoc onus iniungēs esset prætorica: quia tunc intelligitur cum fideiussoribus vel pignoribus l. 1. §. iubet ff. de colla. bonorum, & l. prætoricæ, & ibi Bart. ff. de præto. stipulat. & ita tenet Paul. de Castr. in d. §. interdum. Salic. in d. l. sancimus.
4. Quarto fallit, in quadrimestri quod datur condemnatis miserationis causa, nam intelligitur datis pignoribus, vel fideiussoribus, quia talis dilatio non debet esse nociua creditori, quia debeat esse cautus & securus quod adueniēte tempore sibi satisfiat. Ita notabiliter tenet Ang. de Péru. in l. debitori, nu. 2. ff. de iudi. vbi dicit ita se vidisse praticari. Eandem opinionem, licet de eo mentionem non faciat, tenet ibi Iacobi de S. Georg. num. 8. istam opinionem tenet idem Ang. in l. in omnibus, nu. 2. eo. tit. de iudi. quem sequitur Guliel. Mayneri. in d. l. plus cautionis, nu. 2.
5. Quinto fallit, in principe dante rescriptum, vt in l. vniuersa, C. de præcib. impera. offeren. Nam si princeps dat alicui priuilegium, ne possit molestari intra annum à suis creditoribus, debet intelligi, dummodo ille cui est concessum satisfdet de soluendo post terminum tenet Bald. in d. §. interdum, Paul. de Castr. in d. l. in omnibus, Abb. in c. quod ad consultationem, nume. 22. de re iudi. Hanc opi. tenet Iacob. de S. Georg. vbi dicit se ita in questione facti praticari fecisse in d. l. debitori, nume. 11. Quod tamen intelligo verum, quando cunque talis satisfdatio petatur à

parte, alias ipse non tenetur. istę est glo. notabi. quam ibi sequitur Pau. de Castr. vbi dicit ita secundum eam practicasse in ciuitate Paduę, in d. l. vniversa. Eandem glo. sequitur ibi Ias. & Aeng. Fal. in addi. ab Abb. in d. c. quod ad consultationem, nume. 22.

Regula l. xxxvii.

CESSIO debiti potest à patre in filio scolastico fieri. Hanc regu. ponit Angel. in l. 1. nu. 2. in fi. ff. de solut. matri. & ibi Bald. nu. 8. in 5. col. & Raph. Cuma. nu. 14. Ludo. Roma. in l. donationis: in §. pater, nu. 4. ff. de dona. & in l. si donatione, nu. 8. C. de colla. Ioannes de Grassis in tracta. de cessione iu. & actio. §. 3. nume. 3. Iacobi. de Sancto Georgio in repeti. l. frater à fratre, nume. 33. ff. de condi. indebi. & in l. 1. nu. 62. C. ne liceat potentio. Socii in regu. 103. Fallen. 2. Ioan. Crot. in repeti. d. l. frater à fratre. colum. 24. fallen. 9. Eandem opinionem dicit esse communem Ias. in l. 1. nume. 52. ff. solu. matrimo. & Petrus Rebu. in tracta. de priuileg. schola. in priuileg. 60. nume. 2. & in priuileg. 61. dicit quod in tantum valet, quod à patre reuocari non potest. Eandem opinio. approbatur hodie de iure nostro Regio in pragma. 25. in pragmaticis antiquis, in vol. pragmaticarum, fo. 18. col. 1. Licet contrariam opinionem teneat Ioan. de Imo. in d. l. 1. nu. 15. ff. sol. matri. & ibi Alex. nu. 55. Bart. in l. 1. in §. neque castrense nu. 3. ff. de coll. bono. Bar. Bal. & Salic. in l. filię cuius C. famil. erciscun. Aret. in consi. 17. nu. 6. Ias. in l. filię licet. in prin. C. de colla. eandem opinionem tenet Guliel. Ponta. in l. 1. nu. 88. & ibi Franci. de Rip. nu. 140. vbi dicit istam esse magis communem opinionem post Alex. in l. in quartan, nu. 22. ff. ad leg. falcid.

Amplia primo procedere, siue pater fuerit naturalis, & legitimus, siue naturalis tantum; quia filius & pater sunt nomina naturalia, vt in l. tutelas, ff. de capi. diminu. in l. parentes, ff. de in ius vocan. Bart. in l. pronuntiatio. in §. familie ff. de verbo. significa. nam sicut naturalis filius admittitur ad accusandum & vindicandum mortem patris naturalis occisi, vt tenet Bart. per illum tex. in l. certis, nu. 3. & in l. hos accusari §. omnibus, nu. 8. ff. de accus. Bal. in c. de cetero, nu. 2. de testib. ita cessio naturali filio fieri potest, facit

facit tex. in l. Lucius §. si. ff. de leg. 2. & ita tenet Alex. i l. ex facto §. si quis rogatus, num. 16. ff. ad Trebel. Quod tamen intelligo verum, dum tamen prædicta cessio non excedat quintam partem bonorum patris, si habet alios filios legitimos vt l. 9. & 10. Tauri.

2 - Amplia secundo, procedere in filijs spurij, ideo sacerdos pater poterit filijs suis cedere, quia naturali vocabulo sunt pater & filius, & in vocabulis naturalibus non debet attendi rigor iuris civilis, nam hos etiam ius canonicum recipit, & alere disponit, postquam in lucem emissi sunt, vt in c. cum haberet, de eo qui duxit in matrimo. quã pollu. per adulte. Et de iure Regio est hodie dispositum in l. 8. tit. 13. par. 3. & in d. l. 9. & 10. Tauri. & quia filiorum appellatione veniunt à nobis progeniti etiam sine nuptijs, vt in l. 1. in §. ius naturale, ff. de iusti. & in. & in §. 1. insti. de iu. natur. licet de iure civili aliter sit dispositum, vt in Authen. ex complexu C. de incest. & inuti. nupti. & in Authen. licet C. de natura. lib. qui tam de iure canonico quam Regio. rigor. earum non seruator. Et quia fauor studij hoc adiuuat, qui potest etiam esse in naturali & spurio, & publice vtile est, vt ipsi studeant, ne vitia parentum sectentur, vt in c. vndeunque, & in c. nasci 57. distin. Quod tamẽ etiam intelligo, vt dixi supra in prima ampliatione.

3 - Tertio amplia, non solum in patre & filio in potestate, sed etiam in emancipato, quia vterque filius pater est, & naturalia iura immutari non possunt, §. sed naturalia: insti. de iure naturali. Et donatio facta filio studente, valet, siue sit in potestate, siue emancipatur: vt tenet Ang. & Ias. in d. l. 1. ff. soluto matrimo. ergo cum donatio valeat, cessio etiam in facta valebit.

4 - Quarto amplia, habere locum in Auo: nam patris appellatione, Auus continetur liuxta ff. de verb. signifi. maxime in fauorabilibus, vt hic, secundum Bart. in l. liberorum nume. 21. ff. de verbo. signi. & hoc est fauorabile respectu nepotum, ergo valebit.

5 - Quinto amplia, idem habere locum in Auia, tunc idem sit iudicium: & Aui nomine Auia continetur, l. 1. ff. de verbo. signifi. Ita tenet Bal. in l. Nescennius, col. 1. ff. de neg. d.

gest. Bar. in l. 2. in §. videndum. ff. ad Tertul. Alex. in consi. 198. nu. 4. vol. 7. Deci. notabiliter in consi. 656. per totum.

6 Sexto amplia, procedere etiam in matre, vt in filio studente cedere possit: cum sit eadem ratio in matre, quæ in patre, & dispositio loquens in matre, eadem in patre procedit: vt in l. 1. C. de rescin. vendit. & in l. si pater. C. de curato. furio. Et sicut fratris nomine venit soror l. tres fratres. ff. de pact. sic & patris nomine mater, de quo vide Bal. post glo. ibi, in verbo, minus. in l. quisquis. nu. 2. C. ad legē Juliam maiesta. Ang. in §. interdum. nu. 16. Institu. de hæred. quæ ab intesta. defer. Alber. Bru. in tractatu Statu. in 5. artic. princ. q. 13. nu. 17. Ias. in l. si quis id quod. nume. 1. ff. de iurif. omni. iudi.

7 Septimo amplia procedere regulam hanc econtrario, scilicet, quod filius possit cedere filio scholastico debitum. Ratio est, quia bonum est argumentum à correlatiuis: vt in l. si. C. de indict. vid. tollend. quod est statutum in vno correlatiuorum, etiam in alio locum habet: vt in l. 1. & 2. ff. de cupres. lib. 11.

8 Octauo amplia, habere, locum in Monacho: nam Abb. & Conuentus possunt cedere debitum religioso si est scholaris illius Conuentus vel monasterij, & tunc pater dicitur cedere filio: nam monachus in iure nostro æquiparatur filio familias. Ita tenet Bartol. in l. 1. ff. de vulga. & pupilla. Et licet Innocen. in c. cum olim. nu. 4. de priuil. dicat æquiparari seruo: dico debere intelligi, quod debeat æquiparari filio, vel seruo, prout fauorabilius fuerit monasterio. Ita notabiliter tenet Bal. in l. 1. nu. 42. C. qui admit. quem sequitur Iason in l. 1. nu. 42. ff. de vulgari & pupil. in l. cum fundus. §. 1. nu. 17. ff. si cert. petat. Romanus in l. is qui hære. in §. neque filius. nu. 11. ff. de acqui. hæredi. facit quod notat Cardinalis Parisius in c. in præsentia, nume. 206. in fin. de probatio.

9 Primo limita, non procedere in patre spirituali, quem patrinum vulgus vocat, is enim non cedit filio studenti quem de sacro fonte leuauit: quia verbum hoc, pater, intelligitur de naturali, non autem de spirituali, vt in l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alieni iur. Doc. i Rub. de

de cogna. spiritua. facit q̄ not. Guliel. Behed. in repet. c. Rai
nutius. in verbo, & vxorem nomine Adelaam. nume. 761.

2 Secundo limitat, in patre adoptiuo. filij enim adoptiui
non sunt sui, nec inter suos computantur. §. cum autem. &
§. at 2. & seq. Instit. de hæred. quæ ab intest. defer. & l. ado-
ptiuum: vbi Doct. ff. de in ius vocan. & iura loquentia in pa-
tribus & filijs, non extenduntur ad adoptiuos.

3 Tertio fallit in vitrico, id est in marito matris: nec in no-
uerca: tñ quia nec vnus est pater, nec altera mater, de qui-
bus loquitur hæc regula: nec patris nomine venit vitricus:
per tex. in l. 1. in fi. ff. de pos. vbi sub generali parentum no-
mine non comprehenduntur.

4 Quarto fallit, in patre sciētig, scilicet præceptore: quia
non potest cedere suo discipulo, licet pater & filius inui-
cem vocentur: vt in l. 1. C. de excu. artif. li. 10. quia hæc reg.
intelligitur in patre naturali, tunc quia est quasi dominus
bonorum paternorum. l. in suis. ff. de libe. & posthu. l. f. C.
de impub. & alijs substit. Marc. Anto. Bauer. in §. pater. nu.
3. & 13. Instit. de testamen.

5 Quinto limita, in patre non habere locum qui vult fi-
lio suo priuilegiari, non tamen student: cum hæc regula
loquatur in scholastico: ergo secus est in alio: arg. tex. in l.
cum prætor. ff. de iudi.

Regula LXXXIII.

C E S S I O regulariter in potentiolem facta est nulla.
Vt in rubri. ff. de aliena. iudic. mut. causa fact. & per totum.
C. ne liceat potentio. & cedens actionem punitur pœna cõ-
tenta ibi, scilicet pœna arbitraria, & iactura cause: vt in
dict. iuribus. Et vide circa hanc regulam Mar. de Man. in
lib. 10. obser. obseruatione 98. & Socin. in regu. 48. Lud.
Gozad. in confi. 3. nu. 24. & de iure Regio in l. 13. cum seq.
titu. 7. part. 3.

1 Amplia primo, habere locum hanc regulam, tam in A-
ctore, quam in Reo. Ita tenet Alber. & alij in l. 1. C. ne li-
ce. potent. Dec. in c. 1. nu. 25. de offic. deleg. Ias. in d. l. 1. nu.
1. reprobata gl. in l. penul. in fi. ff. de aliena. iudi. & in rubr.
C. de his qui poten. nomi. & pro opinione Doct. contra gl.
est gl. in l. non solum, in verbo, in eos. ff. de aliena. iudic.

- 2 Amplia secundo, procedere post sententiam durante appellatione vel executione, cū ibi cessio generaliter prohibeatur; & quia integer debet esse status appellationis: vt in l. i. ff. nil noua. appel. penden. Ita tenet Alberic. in l. r. nu. 4. C. ne liceat potenti. licet contrarium teneat Ludo. Gomez in gloss. ad regulas Cancellariæ, in regula de subrog. colli. q. 1. in versicu. & ista quæ dicta sunt, vbi à legat dictum Abbatem post Spec. in c. 2. nume. 4. de aliena. iudic. quæ opinio Abbatis magis facit pro opinione Alberici, quam ipsius.
- 3 Amplia tertio procedere, tam ante litem contestatam, quam post: vt in l. ex hoc dicto. in §. ait prætor. & ibi glo. ff. de alien. iud. mut. causa. Ita concludit Pau. Paris. vbi hoc notabiliter declarat in c. aduersario. nu. 5. & 6. de exceptio.
- 4 Amplia quarto, procedere quocumque cessio facta est in clericum: nam tunc dicitur facta in potentiorum. vt est gloss. in c. si. de aliena. iud. in gloss. 1. quam sequitur ibi collecta. nu. 1. Sed illa gl. communiter reprobatur secundū Docto. ibi, præcipue Abb. nu. 2. Ludo. Gomez. in d. regula de subrogan. collatigan. q. 1. in versicu dicitur etiam. eandem gloss. dicit communiter reprobari Iacobin. de sancto Georgio in d. l. i. nu. 13. Quæ gloss. potest saluari secundum Abba. & Iacobi. & Gomez. ibi, vt procedat in episcopis, vel in clericis habentibus iurisdictionem super laicos: nam tunc dicitur potentior, quod ante eos tenuit Inn. ibi, nu. 5. & vide Xúarez in alleg. 19. in princ.
- 5 Amplia quinto, procedere in minore: nam quis non potest facere cessionem minori de re immobili. Ratio est, quia non potest minor alienare rem immobilem sine iudicis decreto: vt in toto titul. C. de præd. mino. vt est gloss. in l. potest. ff. de auth. tut. & ibi Bart. Istam ampliationem ponit Iacobin. de S. Georgio per supradictam rationem in d. l. i. C. ne liceat potentio. nu. 18. Facit vltra eum: nam minorum in iure nostro competunt multa priuilegia, & ideo dicitur potentior. Quam ampliationem etiam in vidua habere locum, in vidua tanquam priuilegiata, concludit Aegid. de Bellamera in d. c. 2. de alienatione iudic. nu. 19.
- 6 Amplia sexto, quocumque cessio est facta in personam tutoris

tutoris contra personâ pupilli, nã tunc hæc talis cessio facta in tutorẽ dicitur in potentiorẽ facta: quia iste tutor potest se ostendere minacẽ vel terribilẽ pupillo. Vt notabiliter concludit Inn. in d. c. ex parte, nu. 5. de aliena. iudic. mu. tã. cã fact. Pro qua opinione est tex. expressus i Auth. minoris debitor. C. q. dare tuto. vel curat. pos. & in Auth. vt h. q. oblig. se habe. perhi. res min. in § si qs. colla. 6. quã opinio nẽ tenet notab. Maria. Soc. iun. i cõs. 148. nu. 13. & 14. vol. 1.

1. Limita primo, non habere locum quando quis solueret quod debet. l. nã & si obligatus soluero qd à me petere vel les, huic edicto locus nõ erit. ff. de alie. iud. mut. causa fact.
2. Secundo fallit, quando quis rehauiisset rem alienatam l. ex hoc edicto, in fi. cum l. seq. ff. de aliena. iudicij.
3. Tertio limita, quando quis instituendo vel legãdo rem alienauerit. l. ex hoc edicto. §. alienare. ff. de alien. iudic. Ratio est, quia alienatio est necessaria, & non prohibetur. & l. fi. tit. 7. par. 3.
4. Quarto fallit, quando res aliena periret sine culpa. l. nõ solum ff. de aliena. iudicij.
5. Quinto limita, quando quis rem suam possit recuperare: tunc enim permittitur in potentiorẽ cedere: Ita tenet Barba. in Rubri. de rescript. col. 19. & 20. vers. idem dicendum erit, quia tunc licet rem alienam furari æquivalentem, quando reõ meam aliter habere non possum propter opulentiam vel potentiam aduersarij detinentis eandem rem: vt est glo. in c. ius gentium. 1. distin. Ita tenet Inn. in c. olim el j. nu. 8. de restitu. spolia. facit text. in c. Dominus noster. 23. q. 2. ita notabiliter tenet Alex. in con. 135. nu. 1. vol. 1: Felin. in c. quoniam. nu. 131. de Simo. & in c. 2. nu. 36. de sponsal. in fi. Chassanx. in consuetud. Burgund. in tit. [des iustices.] Rubri. 1. §. 5. fol. 48. colum. 2. nu. 32. Hippoly. de Marfil. in sing. 177. Mattheus de Afflic. in constit. Neapolit. lib. 1. Rubri. 8. nume. 36. Et in tantum hoc est verum, & procedit, vt etiam ille, qui huiusmodi rem furatus est, sit tutus in foro conscientie. Archidia. co. in c. non sane. nume. 4. 14. q. 5. quam opinionem ante eũ tenuit Inn. vbi supra. & in c. quia plerique. de immunit. eccl. quem sequuntur omnes supradicti Dot. Floria. o. litaquin

- l. itaque, nu. 6. ff. ad l. Aquil. Hippol. in cōsi. 53, nu. 19. Abb. in c. 1. nu. 10. de dolo & contum. Ias. in l. 1. nu. 7. C. de testamen. Pala. Rui. in repeti. Rub. de donat. §. 65. nu. 5.
- 6 Sexto fallit, quando quis rem quæ à me petere volebat pro derelicto habuit. nam factum eius non improbat prætor, l. item §. potest, in fi. ff. de aliena. iudicij.
- 7 Septimo limita, qñ cessio fuit inutilis: vt in d. non putauit. in §. non quæuis, ff. de bono. possess. contra. tabul. & in l. continuus, in §. cum quis, ff. de verbo. oblig. tenet Bal. in l. quid ergo, in §. eum aut, in fi. ff. de his qui nota. in fa. quem sequitur Ias. in l. cū dubitabatur nu. 140. C. de iure emphy.
- 8 Octauo limita, quando alienans paratus est se defendere ac si possideret, vt in l. quia etiam, in §. quid ergo, ff. de aliena. iudic. & ita tenet Specul. in titu. de cessione, in §. 1. vers. cessat autem; nu. 17.
- 9 Nono fallit, quando talis cessio fieret bona fide, & non malitiose ad opprimendum aduersarium, tunc enim bene valet, vt in l. qui stipendia, C. de procurato. tenet Specu. in titu. de cessione actionis, in §. 1. nume. 4. quem sequitur Iacob. de S. Georg. in l. 1. nume. 13. C. ne lice. poten. Abb. in c. ex parte, nume. 4. de aliena. iudicij. vbi declarat quando dicatur cessio bona fide fieri.
- 10 Decimo & vltimo limita, & declara supradictam regulam, vt prædicta actio competat tantummodo contra alienantem: sed contra hæredē, vel honorum possessorem non datur, l. non solum §. si. cum l. seq. ff. de aliena. iudi. nec post annum datur l. vel post annum, ff. cod. titu.

Regula

LXXXIX.

CHARITATIVVM subsidium Episcopus non potest exigere à subditis pro expeditione Bullarum sive promotionis. Hanc regulam probat text. in c. vt præteritæ, de elec. secundum verum intellectum. nā tex. ibi dicit, qd expensæ factæ pro negotio electionis, de bonis patriarchatus fiant totaliter. & verbum patriarchatus exponitur, id est, de bonis spectantibus ad camerā Patriarchæ futuri: secundum Goffre. ibi, & est vera expositio secundum Card. nu. 2. quæst. 9. contra Hostien. Pro qua opinione facit tex. in c. cupientes, in §. ad hæc, & in §. si. iuncta glo. ibi in verbo, indicauit

dicauit, de elect. lib. 6. Hanc etiam regulam ponit Boeri. in decis. 134. nume. 6.

- 1 Fallit primo, quando fructus prælaturæ non sufficerent pro dictis expensis, & immineret necessitas pro eis soluendis: quia tunc posset episcopus petere charitativum subsidium, iuxta tex. in c. cum Apostolus, de cens. & ita debet intelligi dictum Chassa. in consuet. Burgun. in tit. [des iustices.] rub. in §. 4. fol. 35. col. 4. nu. 36.
- 2 Secundo limita, quando esset cōsuetudo quod pro sumptibus seu expensis prædictis sit contributio, facienda per omnes subditos: vt tenet Hostien. Anton. de Butr. Ancha. Card. & Panor. in d. c. vt præteritæ Calde. in consi. 3. in tit. de censib. per text. in c. conquestus 9. q. 3. vbi dicit text. iuncta gl. in verbo, consuetudo, quod ratione consuetudinis potest aliquid peri. Facit tex. in c. fi. 18. q. 2. vbi text. dicit, quod monasteria debent exhibere episcopis consueta seruitia, & ibi glo. 2. dicit, quod consuetudo inducit annuas præstationes: & sic omnes Docto. supradicti dicunt, quod si apparet de consuetudine, illa est seruanda, quem est optima legum interpret. c. cum dilectus, de consu. quam limit. sequitur Boeri. in d. decisio. 134. nume. 7. Remigius de Conny. in tracta. de charitati. subsidio, q. 6. pag. 39. cum duabus sequen.

Regula x c.

CHARITATIVUM subsidium exigi non potest ultra taxam, nec valet consuetudo contraria, & hodie est taxatum charitativum subsidium per Extra. Vas electionis in tit. de censib. in Extrauag. commu. in §. præmissis quoque, de qua facit mentionem Boeri. in decis. 134. nu. 10. Remigius de Conny in tracta. de Charita. subsi. q. 16. Circa quam regulam vide Matthæ. de Afflict. in decis. Neapoli. 136. Thoma. Gramm. in decis. 88.

Hanc regulam ponit Bartho. de Belencinis in tracta. de Charitati. subsidio, q. 62. Facit pro ea glo. in d. §. præmissis, in verbo, uel cōsuetudine, vbi Papa videtur reijcere & improbare talem consuetudinem facit tex. cum glo. in verbo consuetudinis, in c. dilecti. & ibi Hostien. & alij de maiori & obediens.

1 Fallit primo, nisi talis consuetudo esset antiqua, & tanti temporis cuius initij memoria non sit in contrariu: quia talis consuetudo inueterata habet vim privilegij à principe concessi, capit. super quibusdam, §. præterea de verb. signifi. & l. ex hoc iure, §. ductus aquæ, ff. de aqua quotid. & æst. & ita tenet Abb. in consi. 71. volu. 1. Et hanc limitationem quod consuetudo inueterata habeat vim privilegij, intelligo ueram in capaci: secus tamen in incapaci: ut declarat Hippo. in sing. 80. Pet. Rebuff. in tract. de deci. q. 13. nu. 68. Fel. in c. accedentes, nu. 6. in 2. limita. & in c. causam quæ, nu. 2. de præscrip. & ibi Abb. idem Abb. in c. quanto, no. tab. 1. de consuetu. Hiero. Grat. in consi. 6. nu. 20. colum. 1. Fran. Balb. in rep. l. Celsus, in 3. par. nu. 10. ff. de usucap. Et supradicta consuetudo non solum habet vim privilegij, sed habet vim legis, l. 1. §. si. ibi, vetustatem legis obtinere, & l. in summa, in prin. ibi, ubi, vetustas quæ semper pro lege habetur, ff. de aqua plu. arcend. Circa quam limitatio est notandum, quod dicatur spatium tanti temporis cuius initij memoria non stat in contrarium. Cin. in l. 2. C. de serui. & aqu. nu. 9. in 9. q. dicit, quod spatium tanti temporis cuius initij memoria non extat, dicitur spatium centum annorum: quam opin. sequitur Cæpol. in tracta. Seruit. vrbæ. præd. c. 19. in prin. Rebuff. in tracta. de decimis, q. 13. nu. 94. Bertachi. in suo repert. in verbo, præscriptio. el. ij. colum. 4. Chassa. in consuetu. Burgun. in tit. [des iustices.] Rub. 1. §. 2. nu. 8. fol. 68. nu. 1. licet contrarium teneat Fel. & forte male. per supradictas auctoritates in c. ad audientiam, nu. 27. de præscrip.

2 Secundo limita, nisi esset consuetudo generalis, quod prælati exigent, seu reciperent charitativum subsidium à subditis ultra taxam dictæ Extravagantis. Quod intelligo de consuetudine generali vniuersalis ecclesiæ, per tex. in c. contra morem, c. dist. quam Papa seit & tolerat. ut per Oldra. in consi. 254. nu. 8. & 26. ita etiam tenet Bartho. de Belenci. in d. q. 62. Remig. de Gonny in allegato tracta. de charita. subsi. q. 16. in fi. & in q. 18. in fine.

Regula xci

CHARITATIVVM subsidium non possunt petere
infe-

inferiores Episcopis. Hanc regulam originaliter tenuit expressè Abb. antiquus in c. cum Apostolus. de cens. per tex. ibi, in §. prohibemus. in si. ibi, archidiaconi, siue decani nullas exactiones, siue talias in præbyteros exercere præsumant. reprobata glo. ibi, in verbo exactiones. Hanc opinionem tenet etiam Archidiacono. in c. iuxta functionem. 16. q. 1. nu. 1. Host. in d. §. prohibemus. Abb. in d. c. cum. Apostolus. nu. 6. Belenci. in allegato tractat. de charitati. subsi. q. 1. Hanc opinionem dicit esse communem. Nicol. Boer. in decisio. 133. nu. 2. & Chassa. in cõsuetu. Burgun. in tit. [des justices.] Rub. 1. §. 4. fol. 35. col. 2. nu. 6. eandem opi. tenet Io. Mauritius in repet. l. vnicæ. pag. 100. C. quo loco mulier. mune. subi. sole. lib. 10. Que opinio approbatur hodie de iure regio in l. 3. in si. tit. 23. par. 1.

x Fallit primo, in casu vbi laicus domino suo subuenire tenetur. Secundum collectarium in c. conquerente. nu. 5, de offic. ordi. quem sequitur Remig. de Gonny in tract. de charitati. subsid. q. 28. pag. 91.

2 Secundo limita, nisi in hoc sit priuilegiatus, vel habeat consuetudo. Ita tenet Hostien. in d. c. cum Apostolus. & ibi Henricus Boer. hic, nu. 5. & Abb. nu. 6. Boetius in d. decis. 133. nu. 2. Ioann. Mauritius, vbi supra.

3 Tertio fallit, nisi isti essent superiores & capita alicuius ordinis, vt Priores generales totius ordinis. Tenet id Calder. in conf. 4. in titu. de censib. quem sequitur Chassa. vbi supra. nu. 28. Boer. in d. decis. 133. nu. 3. & sic si fecit magnas expensas in promotione pro communi vtilitate religionis, poterit exigere charitatum subsidium a tota religione, si non potest soluere de bonis prælaturæ.

4 Quarto fallit, in ecclesijs patronatis: nam debent subuenire dominis suis: & sic possunt petere charitatum subsidium. Ita tenet Innocent. in c. cum & plantare. de priuileg. nu. 2. Quod est verum interueniente episcopi consensu: quod etiam sequitur Anto. de Butrio ibi nu. 19. & ibi etiam Ancha. nu. 12.

Regula XCII.

CITARI debet qui prærendit interesse, & sic pars quæ ex actu potest præiudicari ad validitatem processus & pro

& pro ordine substantialis: alias actus non valet. Hanc regulam probat text. in l. nam ita diuus, ff. de adoptio. in l. de vnoquoque, ff. de re iudi. in l. fina. C. de legit. hæredi. in l. tres denuntiationes, C. quo. & quan. iudex. in l. si quando, C. de testibus in c. 2. & in c. dilecti. eod. ritu. in c. dilecta. de senten. excommu. in c. Romana, in cap. constitutionum, de sentent. excommu. in Clem. sæpe, de verbor. significa. in Clemen. pastoralis, de re iudic. in c. porro de diuor. & ibi glo. in c. ecclesie sancte Marie de constitu. & ibi gl. in c. 1. de causa posses. & proprie. in c. quoniam contra, de probation. in c. nos in quenquam, & in c. Deus omnipotens, 2. q. 1. & sic ille qui vult litigare contra aliquem, ante omnia debet citare suum aduersarium, alias processus non valet: quia citatio est inuenta de iure naturali, & est species defensionis: & nullo modo potest omitti, etiam per principem, ut est text. in clemen. Pastoralis in §. cæterum de re iudic. ita tenet Bal. in l. cum fratrem, in fin. C. de his quib. vt indig. Ale. in conf. 5. vol. 2. nu. 2. Ias. in l. 2. quam legit cū l. 1. C. quando libel. princi. dat. & in l. rescriptum, in 2. nota. ff. de pact. pro quo facit quod dixi in Regu. 43.

Circa hanc regulam vide Tho. Gramma. in decis. 45. Fran. Niconi. in repet. c. quoniam contra, in verbo, citationes, nu. 49. Paul. Paris. in consi. 1. nu. 32. vol. 1. & melius quã aliqui Sebastia. Vantium in tract. de nullitate sententiæ, in rub. 12. de nullitate ex defectu citationis: per totam.

Hanc regulam cum 11. limitationibus ponit Socin. in reg. 20. in posterioribus. Hanc etiam ponit Zasius cum vna ampliatione & 9. limitationib. in l. de vnoquoque, nu. 10. cum alijs, ff. de re iudi. quem refert Bernar. de Luco cum illis limitationibus in regu. 77. Hanc regulam cum 12. ampliatio. & 60. limitatio. ponit Hippo. in d. l. de vnoquoque, nu. 8. vsque ad nu. 113. Hanc etiam regulam cum 7. limita. ponit Catel. Cotta. in Memora. iur. in verbo, citatio. Hanc etiam regulam cum 47. ampliatio. & 35. limitat. ponit Maria. Soc. in tract. de citatione, arti. 7. per totum.

Quam regulam in sententijs etiam habere locum ponit Bernar. de Luco in regula 673. per text. in d. cap. nos in quenquam, & in d. c. Deus omnipotens, & in d. c. 1. de causa
pos-

possess. & proprie. Quam limitat secundum eum ibi Ias. 19. modis, in l. nec quicquam, in §. vbi decretum. nu. 23. ff. de offi. procon. & legati, eandem regulam limitat alijs 19. modis Francisc. Nicon. in repeti. cap. quoniam contra, in gl. in verbo citationes, nu. 54. vsque ad nu. 97. Eandemmet regulam limitat 115. modis Anto. Nice. in concord. gl. cõcord. 52. nu. 224. vsque ad nu. 371. & in repet. testium, vt in c. 2. de testib. Ponit regulam cum 6. limita. Roma. in singula. 394. Soci. cum 9. in regu. 407.

Regula — XCIII.

CITATIO regulariter in scriptis fieri nõ debet: quia est in arbitrio iudicis citare viuâ voce, vel in scriptis, debet tamen in actis scribi vt ex eis appareat. Hanc regulam probat tex. in c. cum dilecti, in versic. spectantibus, in verbo viuâ voce, de dolo, & contuma.

- 1 Limita primo, non procedere in Iudice delegato, qui debet citare inserto tenore suæ commissionis: qui tenor non potest apparere nisi in scriptis: vt in c. præterea. & ibi Abb. & Docto. de dilatio. Bar. in auth. qui semel C. quomo. & quan. iud. Alex. & Ias. in l. ex quacunque, ff. si quis in ius voca. non ierit.
- 2 Secundo fallit, quando Nuntius vellet citare realiter, faciendo capturam in bonis vel in personam: quia debet ostendere commissionem in scriptis. Secundum Barto. in l. palatinos, C. de collat. fundo. fisca. lib. 11. nu. 1. & 2. Philip. Franc. in c. cum parati, nu. 30. de appella. De iure regio est tex. in l. 3. tit. 14. lib. 5. Ordina.
- 3 Tertio fallit, quando citatur aliqua persona illustris, vel clarissima: quia debet citari in scriptis: alias citatio non valet. Ita notab. tenet Bar. per tex. ibi, iuncta gl. in l. quoties, C. de dignit. lib. 10. nu. 7. quem sequitur Ias. in §. quadrupli. nu. 24. In si. de actio.
- 4 Quarto fallit, quando destinatur nuntius ad capienda bona Fisco delata: nam non creditur ei sine literis, l. prohibitum in fine, C. de iure Fisci. lib. 10. Similiter quando aliquis mittitur ad exigendas pecunias Fiscales, d. l. palatinos, tenent Doctores in d. c. cum parati.
- 5 Quinto fallit, quando citatio fit in domo, & non personali-

naliter: nam non ualet ad effectum reddendi citatum contumacem nisi fiat cum literis. Secundum Bal. & Ang. in l. vt perfectius, C. de ann. excep. col. 2. Alex. in addi. ad Bar. in d. l. palatinos, nu. 3.

6 Sexto limita, in nuntio electo specialiter, qui non est nuntius consuetus: nam sibi non creditur, nec ualet eius citatio sine literis, Tenet Bald. in d. l. vt perfectius, num. 18. & Bar. per illum tex. in l. eum qui in §. si epistola. ff. de furt. & l. iuste possidet, ff. de acqui. possess. & ibi Ale. nu. 30. idem Bart. in extrauag. ad reprimendum in versi. per literas, facit tex. in c. prudentiam, in princ. ibi, per certum nuntium, de offi. deleg. tenet Frañ. in d. c. cum parati, nu. 29.

7 Septimo fallit, quando citatio fieret extra prouinciam, quia non ualet, nisi fiat in scriptis. Secundum Bar. in d. Extrauag. ad reprimendum, in gl. in verbo, per nuntium, in medio, qui sint rebel. in vsibus feud. per tex. in auth. de collatio. §. eos, colla. 9. quod etiam tenet Francus in d. c. cum parati, nume. 31.

Regula XCIII.

CITATIO partis requiritur in executione sententiae. l. 1. ibi, si cœperis ex sententia conueniri, C. de iur. & facti igno. & l. meminerint, C. vnde vi. Pro hac regula allegatur tex. licet parum faciat, in l. defendente, ff. de auth. tuto. ubi iudex debet interrogare partem, an velit satisfacere. Hanc regulam ponit Bar. licet cum distinctione, in l. à diuo Pio. §. in venditione, nume. 2. ff. de re iudica. idem Bart. in d. l. meminerint, & in extrauag. ad reprimendum, in verbo executionem, qui sint rebell. quem sequitur Alexan. in d. §. in venditione, nu. 35. & ibi Ias. nume. 9. & ibi Vinc. de Hercula. nume. 32.

Prima ratio huius regulæ est, quia aliter pars lædi poterit propter multas exceptiones quas opponere poterit, sci licet, incompetentiam iudicis qui sententiam protulit, iuxta gl. si. in Clem. vnica, de sequestr. possess. & fruct. & in l. si. C. si à non compe. iudi. & sic alias exceptiones quas scribit Petr. de ferra. in pract. in forma execut. senten. glos. & Doctor. in d. l. 1. C. de iur. & facti. ignoran. & Matth. de Afflict. in constitu. Neap. lib. 2. ru. 17. nu. 15.

- 1 Amplia primo, siue executio fiat in actione personali, siue in reali, cum sit eadem ratio. Secundum Cin. in lab. executione, C. quorum appel. non recip. quem sequitur Ioan. de Im. in d. §. in uendit. & ibi Alex. vbi dicit, quod hæc opinio est verior in iure: & ibi Ias. nu. 9. licet Bart. teneat contrarium in d. §. in uendit. & in alijs locis, supra allegatis, quæ opinio est communior secundum Ias. ibi. Sed opinio Cin. approbatur de iure regio in l. 2. tit. 14. lib. 5. Ord.
- 2 Secundo amplia procedere, etiam si in illa in qua fuit condemnatus fieret executio, cum etiam pars in hoc lēdi possit, forte propter hypothecam, uel aliud ius quod in illa re habet, & ideo ad hoc debet citari, ut in l. de vnoquoque ff. de re iudi. & ita tenet Ioann. de Imo. in d. §. in uenditione. nu. 13. quem ultra Ias. ubi supra, & Alex. sequitur Vinc. de Hercu. nu. 35.
- 3 Amplia tertio, etiam si iudex qui eam protulit exequeretur, cū exceptiones possint allegari in executione: quod fieri non posset si pars non citaretur. Secundum Ale. in d. §. in uenditione. Car. in cle. sicut q. 2. de appel. Philip. Frā. in c. ex ratione, nu. 83. de appell. Dec. in cons. 97. nu. 2.
- 4 Amplia quarto, etiam si executio fieret contra eundem condemnatum: & sic in omni executione tutius est quod fiat citatio. Secundum Soci. in tract. de dilation. articu. 7: quaest. 19. Alex. & Iaso. in d. §. in uenditione.
- 5 Amplia quinto, etiam post desertionem appellationis: scilicet, si pars intra tempus non fuit prosecuta appellationem, & sic remansit deserta. Secundum Bar. in l. 1. in ff. nihil noua. appel. penden. quem sequitur. Deci. in d. cōsi. 97. nu. 2. Matt. de Afflic. in constitu. Neap. lib. 2. rub. 17. nu. 20. Ale. in d. §. in uenditione, nu. 32.
- 6 Limita primo, nisi constaret notorie nullam absenti cōpetere defensionem. Vt est gl. in c. ad nostram, cl. iij. & ibi docto. de iureiuran. & in c. cum sit de appella. Facit tex. in l. si cum seruum, in §. si quis seruum, ibi, vt si præsens esset, & in §. iusta, ibi, non est necesse vocare, ff. de fideicommi. liberta. in l. recusare in princ. ff. ad Trebel. in cap. cum olim secundum unam lecturam glo. de re iudi. Inno. in cap. tua de cohabita. cleri. & multi quem sequitur Matthæ. de

Afflict. in constit. Neapol. in d. rub. 17. nu. 21. Néco. Bel-
lo. in consil. 70. nu. 16. Pau. Pari. in consil. 1. nu. 33. volu. 1.
Vin. de Hercu. in d. §. in rēditione. nu. 36. & Ioan. de Aima
Vaionensis in promissio. rē ordatarum, fol. 49. col. 1.

2. **L**imita secundo, quando præcessisset cognitio super exe-
cutione; & non restaret nisi executio facti; tunc enim non
est necessaria citatio: unde tunc iudex potest committere
ad petitionem partis nuntio ut exequatur, nulla facta par-
tis citatione, & tunc executor poterit manu militari exe-
qui sententiam: per tex. in l. qui restituere. ff. de rei. vendi.
Ita eleganter tenet Matth. de Afflict. in d. rub. 17. nu. 17.
in d. §. in vend. nu. 2.
3. **T**ertio fallit, quando prius citato aduersario esset facta
executio de parte, tunc si in alia parte fiat, non requiritur
citatio secundum Dec. in c. ex ratione. nu. 72. de appell.
4. **L**imita quarto, non procedere de iure: regiomam absq;
citatione sententia mandatur executioni: ut in l. 5. tit. 8. li.
3. Ord. ubi ponitur tempus 10. dierum, intra quem termi-
num debet reus comparere coram iudice ad opponendam
executionem, & hanc practicam communiter seruari tenet.
Roderi. Xarez in repeti. post rem iudicatam. in duodeci-
ma limitat. fo. 148. col. 3. nu. 1. & decem dies enumerantur à
die factæ oppositionis, ut in l. 9. in legib. de Madrid. quæ 1.
transumptiue habetur in l. 64. in legib. Taur.

Regula XCV.

CITARI quis non potest, ut personaliter compareat:
quoniam liberum esse videtur citato comparere per se,
vel per procuratorem: ut in c. querelam. de procu. & in l. 1.
ff. eod. tit. & no. in c. 1. de iud. li. 6. & in l. fi. C. de procur. Cir-
ca quam reg. vide Ber. de Luco in prac. c. 113. Matt. de Af-
fli. in const. Neap. li. 1. rub. 96. nu. 14. & 50. Pau. Pari. ubi li-
mitat. 3. modis, in consil. 120. nu. 1.

Hanc reg. amplia. 4. modis, & limitat. 8. modis, ut per
Maria. Socin. in tractat. de citatio. articu. 20. nu. 25. vs-
que ad nume. 39.

Regula XCVI.

CITATIO ad hoc ut valeat, requiritur requisitio
partis. Hanc regulam ponit Abb. in c. 1. nu. 4. de iudi. & in
nume.

nume. 33. Ad. in l. si finita §. Iulianus, ff. de dam. infect. facit
 tex. in l. ad peremptorium. ff. de iudi. & in c. licet de accusa
 ti. & in l. si, C. de bonis authorit. iudi. possiden. & in l. prope
 randum §. & si quidem in verb. requirente parte. C. de iu
 di. gloss. in l. sancimus. in verb. per contumaciam. C. ad Tre
 bellian. melior tex. de iure in c. proposuisti. in verb. ad pe
 titionem cuiusdam aduersarij. de foro competen. & ibi.
 Abb. Fel. in d. c. 1. nu. 1. de iudi. Deci. in 1. lect. nu. 25. & in
 2. lect. nu. 14. & ibi Franc. Arc. nu. 10. Sebastia. Vant. in tra
 cta. de Nullitat. sententiarum, in rubr. 12. de nullitate ex
 defectu citationis. nu. 44. pag. 256.

Hanc regulam limitat quinque modis Franc. de Ripa in
 d. c. 1. nu. 20. de iudi.

Regulæ XC VII.

CITATIO ad hoc vt valeat, requiritur autoritas
 iudicis & commissio. Hanc regulam probat tex. in l. nemi
 nem. C. de exhib. reis & in §. si vero quidam iuran. in Auth.
 eo. tit. coll. 5. tex. in c. ex parte, de rescrip. Hanc regulam vl
 tra Abb. ponit Felin. vbi ponit rationem eius in c. 1. nu. 1.
 de iudi. & ibi Deci. in 2. lect. nu. 92. Aret. in nu. 41. vbi dicit,
 quod opi. Bart. qui ita tenet in d. l. neminem, communiter
 à doctoribus approbatur: Hanc etiam regul. ponit Franc.
 cif. Niconi. in repe. c. quoniam contra in gloss. in verb. cita
 tione. nu. 5. eandem opinior em tenet etiam Ias. in §. qua
 drupli. nu. 12. Inst. de act. Chassa. in consue. Burg. in tituli
 [Des iustices.] rub. 1. §. 6. fo. 66. coll. 4. nu. 61. Sebastia. Vant.
 in tracta. de nullita. senten. rubr. 12. de nullitate ex defe
 ctu citationis. nu. 32. pag. 253. Pau. Pari. in c. quoniam con
 tra. nu. 43. de probat. Matth. de Afflict. in consi. Neap. lib.
 1. rubr. 90. nu. 2. Hanc regulam cum tribus ampliatiõni
 bus, & duabus limitationibus ponit Francif. de Ripa in d.
 c. 1. nu. 85. de iudi.

Amplio hanc regulam ultra enim, vt procedat siue causa
 sit civilis, siue criminalis. In civilibus probat tex. in d. c. p
 posuisti de foro compé. & in c. ex parte el. ij. de rescrip. ciu
 lijs iuribus supra adductis. & in criminali pbat text. in c. 1.
 de iud. fm. com. unem intellect. facit quod notat Bar. in d. l.
 neminem nu. 4. facit etiam tex. in l. absentem. ff. de poenit.

1. **Limita primo** ultra ripam, ut non procedat in citatione, de nouo reiteranda propter nullitatem primæ: quia ubi prima citatio sit facta auctoritate iudicis, licet nulliter ex aliqua causa, poterit per nuntium alia de nouo fieri sine alia auctoritate. Ita tenet Roma. in l. qui per salutem ff. de iureiur. per tex. ibi facit tex. in c. ex literis. de offic. deleg. quem sequitur las. in d. l. qui per salutem. nu. 4.
2. **Secundo limita**, quando aliqua causæ cognitio requiritur in citatione, alias secus, unde simplex citatio ad comparandum potest fieri per nuntium absque alia speciali commissione iudicis. Ita tenet Phil. Dec. in d. c. 1. de iudi. in 2. lect. nu. 95. ubi dicit, quod ita Florentiæ practicatur; & ibi Aret. nu. 41. Bal. in l. si quando nu. 12. C. de testib. Philip. Franc. in c. cum parati. nu. 14. de appellatio. las. in §. quadrupli. nu. 35. Institut. de actio. Quod notabi. declarat Sebastianus Vantius. ubi tenet hanc opinionem, in tractatu de nullitatibus sententiarum rub. 12. de nullitate ex de factu citationis nume. 38. pag. 254.

Regula XCVIII.

CLERICI non habentes curam animarum, sed beneficia simplicia, non tenentur ire ad Synodum episcopi. Hanc regulam ponit glo. & ibi Card. in 3. nota. nu. 2. & Abb. in 1. notabi. Felin. nu. 1. in c. quod super his. de maiori. & obed. Hanc opinionem sequitur Henr. Bothæus in tracta. de Synodo episcopi. in 2. par. nu. 18.

1. **Limita primo** quando episcopus aliquid vellet statuere concernens totum clerum, vel procedere ad reformationem morum. Ita Abb. post Io. And. & Host. in d. notab. 1. quos sequitur Hen. Both. in d. 2. par. nu. 17. & 20.
2. **Secundo limita**, quando episcopus in sua Synodo notificaturus & publicaturus est statuta, & ita in Synodo prouincia li seu archiepiscopali, ut in c. fi. ibi, diaconos, & clericos. 18. dist. & ibi hoc tenet Vgutius, & vterq; Card. pro quo facit, quia tunc et laici tenentur venire: fm Archid. in d. c. fi. & Ab. in d. 1. notab. quos sequitur. Henr. Both. in d. 2. par. nu. 33.

Regula XCIX.

CLERICVM percutiens est excommunicatus, & non nisi a Romano Pontifice debet absolui. Hanc regulam probat

bat text. in c. si quis suadente. 17. q. 4. & in c. 1. & in c. nō du
 bium. & in c. ex tenore. de senten. ex com. in c. religioso eo.
 ti. li. 6. De iure regio tex. in l. 3. tit. 9. par. 1. Hanc regu. po
 nit Nico. Plotinus in tracta. de excom. in prin. nu. 23. vsque
 ad fi. vbi eam limitat 14. modis. eandem regulam etiam cū
 alijs. 14. limitat. ponit. Io. de Lignano in trac. de censura
 ecclesiastica. §. 6. nu. 1. Alias 14. limita. ad hanc reg. ponit
 tex. in l. 3. ti. 9. par. 1. & 10. limitatio ponit. gl. in d. c. si quis
 suadente. in verbo, violentas: & 7. limitationes ponit Bēr
 nardus Laurentius in tracta. in quibus casibus iudex secula
 ris possit imponere manus in personas ecclesiasticas. nu. 74
 Hanc regul. cum 20. ampliat. (licet. 8. tantum videantur) &
 22. limitatio. ponit Steph. Aufred. in tracta. de potestate
 seculari super ecclesiast. personas. in 3. regu. per totam. vbi
 dicit tantummodo ponat. 12. limitatio. sunt 22. vt supra
 dixi in effectu.

1 9 Ultra quas ampliaciones, & limitationes, amplia Pri
 mo hanc regulam, vt non solum percutiens sit excommu
 nicatus, verum etiam ipso iure sine aliqua denuntiatione.
 Vt est tex. in extrauag. Martini. 5. quæ incip. in super ad eui
 tanda. Vbi probatur quod ad hoc vt quis sit excommunica
 tus, requiritur quod denuntietur. Sed extrana. illa excipit
 supra dictum casum, nisi fuerit excommunicatus pro vio
 lentia manuum iniectioe in clericum: quia tunc non re
 quiritur denuntiatio. & extrauag. illam ponit ad literam
 Archiepif. Flo. in tracta. de excom. nu. 16. & in Summa in
 3. part. ti. 26. c. vlti. vbi ponit etiam approbationem illius
 extrauagantis: & illam refert Fel. in c. Rodolphus. nu. 39.
 de rescript. Ang. in Summa, in verbo, excommunicatio. el
 viij. Philip. Deci. in c. à nobis. nume. 20. & ibi. Pau. Pari. nu.
 13. de exceptio:

2 21 Amplia secundo habere locum, etiam si percussus sit
 primæ tōsuræ. Vt in c. quisquis. 17. q. 4. in c. de persona. 11.
 q. 1. in c. clericos 11. distin. in c. cum nō ab homine. ibi, quo
 cunque ordine. de indi. in c. 1. de cleri. coniuga. lib. 6. gl. in
 clem. 2. in verbo, clericos. de vita & hone. cler. & in c. 2. in
 verbo, clericos. de præb. & ita expresse tenet Ioan. Lupus
 Segouiensis in tractat. de censu ecclesia. quæstio. 2. & 5.

Thom. Gram. in decis. 10. nu. 1. Matthæ. de Afflict. in consi. Neap. lib. 1. Rub. 19. nu. 2. Ioan. de Imo. in c. ex literis, nu. 6. de uita, & honest. cler. Lamber. in tract. iuris patro. in 1. par. 2. lib. in 2. artic. in 7. q. nume 6. Hanc opinionem tenet etiam Ioan. Mauri. in repeti. l. vnicæ, pag. 75. C. quo loco mulie. inunc. subi. sole. lib. 10. eandem opinionem dicit esse communem Alber. Trotius in trac. de uero, & perfecto clerico. in 1. lib. dub. 2. in l. 1. or. 2. 1.

- 3 - Amplia tertio; habere locum in personis quæ regulariter uiuant, licet non faciant professionem: nam isti gaudet priuilegijs clericorum: & manus iniicientes in eos uolentia, incurrunt sententiam excommunicationis. Ita Anto. de Butr. quem sequitur alij Doct. in c. 2. nu. 6. de foro compe. Quam opinionem dicit esse communem Nicola. Boer. in tracta. de uita & honesta. Eremitarum, nume. 14. Lamber. in tracta. iur. patron. in 1. par. 2. lib. in 7. q. artic. 4. nu. 2. Idem est in mulieribus, quæ ut Deo seruiant se recludunt in una domo ad ieiunandum & orandum, quæ tamen habent priuilegium monachorum: ita ut eas percutientes incidant in penam huius regulæ; & sub iudice seculari conueniri non possunt. Ita probat text. in c. indemnitatibus, in §. supra dicta, de elect. lib. 6. ita tenet Ang. in Auth. apud quos oporteat causas dicere monachos, in prin. nume. 4. colla. 6. Ant. de Butr. in d. nu. 6. Cardina. de Torre Crema. in c. qui uere. in vlti. q. 16, q. 1. sequitur Nicol. Boerius in d. tract. de statu. & uita Eremita. nu. 15: licet contrarium teneat Rota in decisio. 167. in antiq. secundum veterem impressionem; & secundum nouam in tit. de regularibus, in decisio. 1. de qua decisione facit mentionem Cæsar Lamberti. in d. tracta. in 1. par. 2. lib. in 7. q. prin. artic. 6. nu. 4.

- 4 - Amplia quarto, etiam si clericus sit degradatus, non tamen potest percuti, & percutiens eum incidit in d. c. si quis suadente. Tenet Bald. in c. sedes apostolica, de rescrip. ntr; 4. & allegat Innoc. ibi. Ratio est quia priuilegium dignitatis durat finita dignitate, glo. est expressa in c. accedens, in glo. 1. 50. dist. & est glo. ff. expressa, quæ hoc probat, in c. dictum. Si. dist. Pro quibus gloss. est tex. in l. vnus, in §. seruum, ff. de questio. & in c. ostenditur, de consecra. distinct.

4. tex. notabi. in l. si. in versu. non esset torquendum in memoriam pristinae dignitatis, ff. de decurio. Facit etiam gloss. in c. contingit, el j. de senten. excom. & in c. ad abolendam, de hæreti. in verbo, prærogatiua, & hanc opinionem tenet Hippol. in singu. 107. & in l. eiusdem, in prin. nu. 7. ff. ad l. Corn. de Sica. & in l. etiam si redhibitus, nume. 2. ff. de quæstion. Andr. Tiraquel. in tracta. de causa cessante in 2. parte, limita. 15. nume. 4.
- 5 Amplia quinto, etiam si percussus sit coniugatus, dum tamen contraxerit cum virgine semel, & non bis, & deserat tonsuram, & vestes honestas. Vt in cap. 1. de cleri. coniug. lib. 6. & est l. 49. tit. 6. par. 1. l. 13. tit. 3. lib. 1. Ordi. & est Pragmatica. 27. in uol. Pragmaticarum, ubi taxatur habitus clericalis. Ita tenet Matthæ. de Afflictis in constitu. Neapol. Rubr. 3. nume. 2. 1. Quod tamen intelligo verum, in percussente ipsum clericum coniugatum, non tamen in persona vxoris eius. Ita Ioan. Andr. & ibi Domi. in c. 1. de cleri. coniug. lib. 6. Ioan. de Imol. in c. 2. de for. compe. Tiraq. in gl. 1. post leges connubia. nu. 59.
- 6 Amplia sexto, etiam si clericus percussus sit mortuus: durat enim priuilegium, in cadauere, ut percussus iniuriose, incidat in pœnam huius regulæ. Ita tenet Feli. in c. a nobis, el ij. nume. 4. de sententia excomm. Alber. brunus in tractat. de augmento. nu. 95. Hippol. in l. vnica, nu. 53. C. de raptu. uirgi. & in l. fina. nu. 56. ff. de quæstio. pro qua opinio ne est tex. in c. quod in te. de pœnitent. & remissio, ubi clericus quæ potest tempore interdicti ingredi ecclesiam uiuus potest in ea sepelire mortuus, facit etiam tex. in l. 2. ff. de cadaue. puni. gl. in c. licite. 32. q. 7.
- 7 Amplia septimo, etiam si percussus sit clericus, c. cum pro causa & c. porro. & c. monachi. de senten. excom.
- 8 Amplia octauo, et si clericus percussus sit excommunicatus: Ita Inno. in nu. 3. & cõs opinio in c. si vere nu. 1. de senten. excõ. & est tex. p̄ ista opinione ꝑ c. 1. & in c. de Monialibus, eo. tit. facit glo. in c. si quis deineops. 17. q. 4. & in c. si quis vestrũ 23. q. 5. & in c. 2. ne cleri. vel mona. lib. 6. Fel. in c. 1. de senten. excom. Ratio est, quia priuilegium hoc ordini non clerico cõceditur, c. contingit, el j. de senten. excõm.

- 9 Amplia nono, in percussione nouitium ingressum religionem, & si nullum ordinem habeat. Vt in c. religioso, de sen. excom. lib. 6. sunt enim de foro ecclesie, & persone eccliesiasticæ, c. duo sunt 12. q. 1. Ita concludit Anch. in cons. 68. Andr. Tiraquellus in tracta. de utroque retra. in titu. [de retrait lignagier. Jin §. 1. glo. 8. nu. 22. & nu. 30.
- 10 Decimo amplia, etiam si non sit vere clericus, sed destinatus clericatus, & sic gerat se pro clerico, ut sunt pueri de seruientes in choro, deferentes habitum & tonsuram, quia percussio eos est excommunicatus. Ita concludit Archidia. in d. c. si quis suadente, nu. 8. Fel. c. cum adeo, de rescrip. faciunt cum lata per Ias. in l. diuortio, §. interdum, ff. solu. ma. Pala. Ruyos in repe. Rubr. de donatio, §. 38.
- 11 Amplia vndecimo, non solum si percussio clericum, sed consanguineum clerici causa eiusdem clerici, ut in c. sciant cuncti, de elect. lib. 6. gl. in clemen. 2. in verbo, quomodo libet, de senten. excom. facit etiã rex. in c. quicumque, de senten. excommu. lib. 6. tenet Matth. de Afflict. in tracta. de iure protomi. in Rub. nu. 27 quod intellige solum in casibus specialibus in illis iuribus, secundum Syluestrum in sua Summa, in uerb. excommunicatio, el ix. Caieta. in eo. verb. cap. 34. Iason in l. de pupillo, §. si quis ipsi prætori. nu. 12. ff. de noui oper. nunt.
- 12 Limita primo, non habere locum quando quis insequitur clericum, sed non percussit. Vt est gloss. in cap. foelicis, in uerb. insequutione, de pœnis, li. 6. quam sequuntur ibi Ioan. Andr. & communiter Doct. Innocen. Abb. & Doct. in cap. nuper, de senten. excom. licet contrarium tenet gloss. in cap. si quis pulsatus, de pœnitent. distin. 1.
- 13 Fallit secundo, in eo qui caput clericum, ut obuietur delecto committendo. Tenet Abb. in c. si uerozel j. de senten. excom. idem Abb. & Philip. Deci. nu. 36. in c. cum nō ab homine, de iud. facit gl. notab. in c. 2. de hæreti. ubi probatur, quod quilibet tenetur alium corrigere in delicto committendo. Et ex hoc patet quod familia potestatis potest capere clericum incedentem de nocte cum armis, sine metu excommunicationis, tenet Abb. in c. ut in famæ, de senten. excommu. in c. 1. nu. 7. de deposti. Bal. in l. si qua per calūniam,

C. de episcop. & cleri. Dec. in d. c. cum non ab homine, nu. 40. Montaluuus in l. 5. tit. 6. parte 2. quæ opinio hodie approbatur per l. 15. tit. 3. lib. 1. Ord. Et 20. casus, in quibus iudex secularis potest imponere manus in ecclesiasticas personas, sine metu excommunicationis, ponit Bernard. Lauren. in tracta. quibus casibus iudex secularis possit imponere manus in ecclesiasticas personas, in 14. volumi. Tractatum.

3. **Limita tertio**, quando clericus primæ tonsuræ exercens officium carnificum, seu macellariorum, aut tabernarij publici, & personaliter tertio monitus proprijs nominibus expressis à diocesano non dimiserit illud officium, nã isti tales non gaudet priuilegio clericali. Vt est tex. & ibi glo. in verb. publice, & in verb. nominatim in clemen. 1. de vit. & honest. cleri. sed hodie sufficit si in genere moueantur: vt in Extrauagan. Leonis X. quam refert. Boer. vbi ea ad literam ponit, in decisio. 69. nu. 36. & ideo si fuerit tertio monitus & non destiterit tali officio, si est conjugatus perdit statim priuilegium, & percutiens non incidit in Canonem, & si non est conjugatus, tantummodo perdit priuilegium clericale, scilicet, in rebus suis, vt ibi dicit clemet. quam declarat Bernar. de Luco in pract. c. 67. Cæsar Lambert. in tract. iuris patrona. in 1. par. 3. libr. in arti. 26. q. 9. prin. nu. 3. fol. 250. col. 1. & circa hanc regulam vide tex. in l. 4. tit. 9. par. 1. quæ ponit casus in quibus percutiens clericum possit absolui ab alio quam à Romano Pontifice.

Regula c.

CLERICI, & personæ ecclesiasticæ, & ecclesiæ nõ debent subire munera personalia, sed sunt immunes, & sic non tenentur soluere collectas, neq; aliud tributum. Hæc reg. probatur primo de iure diuino. Nume. c. 3. & c. 7. Secundo de iure naturali: vt testatur Caius Cæsar in lib. 6. suorum Commenta. Tertio probatur de iure Canonico. in c. non minus, & in c. aduersus, de immunit. ecclesi. & in c. puenit. 86. dist. & in c. quanquã, de cõsib. lib. 6. Quarto probatur de iure ciuili, in l. placet, C. de sacrosan. eccle. canonizata in c. generaliter, in §. placet. 16. q. 1. facit et tex. in Auth. itẽ nulla cõmunitas, C. de epif. & cle. Probatur etiã de iure regio, i l. 1. titu.

titu. 3. lib. 1. Ordina. & in l. 3. in quaterno Gabellarum, & in l. 5. tit. 6. par. 1. Hanc regulam ponit Bar. in l. vnica, nu. 32. C. quo loco mulier munera subi. debe. lib. 10. idē Bart. in consi. 180. & in l. 1. in §. si. ff. de muner. & honori. Panor. & alij, in d. c. non minus, nu. 1. 17. Ias. in l. placet, in 1. lectu. nu. 10. C. de sacrosan. eccle. Ioan. de Platea in l. si. C. de exa. storibus tributo, lib. 10. Guido Papa. q. 372. Fran. Cur. Iun. in consi. 61. nume. 2. Mattheus de afflictis in c. 1. nume. 32. quæ sint regal. in Vsbis feud. Thōmas Gram. in decis. 19. nume. 14. & in consil. 1. posito post decisiones nume. 32. & 33. Io. Mauritius in repe. d. l. vnica. pag. 51. cum sequen. C. quo loco mulier munera subire debeat. Ioan. Bassianus in consuetudi. Auernia, c. 25. artic. 8. Petrus Antibolus in tracta. de muneribus, §. 4. nu. 26. cum sequen. Franc. de Platea in tracta. de excommunicatione, §. 36. Chalfang. in consuet. Burgund. in titu. [Des iustices.] Rubr. 1. §. 5. nume. 4. fo. 49. & in §. 4. Rubric. 5. nu. 17. fol. 29. Cardi. in repe. c. perpendimus, nu. 9. de senten. et com.

- 1 - Amplia primo, etiam si clericus vellet sponte soluere dictam collectam: nam non posset, nec communitas debet recipere. Ita tenet Thomas Parpalia, i rep. d. l. placet. ver. & tertium, C. de sacros. eccle. Ratio est quia, hoc priuilegium est inductum in fauorem totius cleri, prout in dubio præsumitur, & sic illi non potest renuntiare, vt in c. si diligenti. cum alijs, de foro compe. Facit quod no. Ias. in l. ad egregias, nu. 2. ff. de iureiur. & in l. 1. §. & post operis, nume. 12. ff. de noui ope. nuntia. pro qua limitatione est text. in c. exigit, de censibus, lib. 6. licet contra eam velit tenere Ioan. Mauri. in repet. d. l. vnica, pag. 82.
- 2 - Amplia secundo, habere locum etiam in collonis, & uxoribus & filijs clericorum: nam eis non possunt imponi collectæ propter bona, quæ habent à clericis vel ecclesijs. Vt in d. c. generaliter, in §. nouarum, 16. q. 1. Bal. in l. 1. C. de episco. & cleri. & in l. bipennes per illum tex. C. de agrico. & censi. lib. 1. ubi tex. dicit, quod domini, non coloni, vel censi pro eorum prædijs tributa soluere tenentur. Circa quam limitationem uide Mauritan. d. repe. l. vnica. pagina, 46.

3. **Amplia tertio**, in Emphyteutis, vel vasallis ecclesiæ, seu ecclesiarum: nam sunt exempta a mulieribus fordidis. Tenet Bart. in l. senatoribus. C. de dignita. lib. 12. vbi expresse dicit, quod vasallus ecclesiæ est exemptus. & non dicit à quibus, sed de necessitate intelligendum est à fordidis. & de emphyteuta idem tenet Bal. in l. quæro. ff. de vsu frue. lega. Bart. per illum text. in l. priuatæ de excusa. mun. C. nu. 2 quem sequitur Thomas Parpalia in repeti. l. placet. in princ. quod etiam sequitur Ioan. Maurit. vbi allegat alios Doct. in d. rep. pag. 187.
4. **Amplia quarto**, in oblato qui se & sua obtulit religioni. quia tunc tam persona ipsius oblato, quam eius bona monasterio collecta sunt libera & exempta ab omnibus oneribus secularibus, sicut sunt reliqua bona ecclesiastica & personæ ecclesiasticæ: vt in c. 1. & ibi gloss. de decimis, tenet Abb. in consil. 54. nu. 2. vol. 1.
5. **Amplia quinto**, in fratribus Hierosolymitanis, quod Rhodianos vulgus nominat: nam ipsi sunt immunes, & non tenentur soluere collectas: cum pro Christianæ fidei incolumitate eos passim videamus militantes, nam sunt de ordine clericali, & separati à lege matrimonij, & obligati ad horas dicendas, & habent certum & limitatum ordinem viuendi à Pontificibus institutum. Vt in cle. 1. de religio. domi. nam computantur inter personas ecclesiasticas. & duo sunt genera. & ibi glo. 1. 12. q. 1. Bart. in l. semper in §. quibusdam. nu. 1. ff. de iure immunita. tenet Ioan. Mauri. in repe. d. l. vnice. pag. 96. in fi. cum sequen. Quod intelligo in fratribus, quos assidue pro diuini cultus augmento & salute operam dare agnoscimus, vt per Alexan. in l. ne quidam. C. de milita. testamen. Doct. in cle. cum ex eo. de senten. excommu. & in clem. 2. de foro conpeten. quod hodie est derogatum, quantum ad collectas. in omnibus Cõmendatarijs, tam sancti Ioannis, quam sancti Iacobi. & alijs in l. 3. in fi. quaterno Gabellarum.
1. **Fallit primo**, nisi aliud habeat consuetudo: nam si consuetudo est quod clerici consueuerunt soluere collectas pro certis bonis ad eos translatis, valeret cõsuetudo. Hoc voluit sentire Bar. in l. ad collationem. C. de auro corona. lib.

lib. 10. Ale. in additio. ad Bar. in l. rescriptum. in §. sciendū, ff. de munc. & hono. Bal. in cōsi. 112. nu. 4. vol. 2. Spec. in ti. de cleri. coniug. nu. 5. Rochus de Curte in tract. de consue. nu. 511. vbi tenet, q̄ in conflictu opinionum illa est tenēda quam sequitur consuetudo, etiam si sit contra ecclesiam, quod ante eum tenuit Abb. post Ioan. And. in c. at si clerici, de iudic. Hanc opinionem sequitur Remigius de Conny. in tracta. de charita. subfi. pag. 238. cum seq. Paul. Paris. conf. 27. nu. 27. volu. 1. & in nu. 32. licet contrarium teneat Abb. in c. non mirum, nu. 17. de immuni. eccle.

- 2 Limita secundo, quando aliqua possessio æstimata, seu ascripta, & appretiata, & regilrata in libro communi seu cōmunitatis, deueniat ad clericum, seu ecclesiā ex quocun- que titulo: nā tunc tenetur clericus vel ecclesia, penes quā est dicta possessio, ad collectas soluendas per laicos impo- nendas, sicut sui antecessores debeant. Ita tenet Spec. in ti. de cler. coniuga. nu. 11. vers. alij dicunt. Lucas de Penna in l. fi. C. de exacto. tributo. lib. 10. Guido Papa in decisio. 79. Contra quā fallentiam dicit esse cōmunem opinionem Re- mig. de Conny in trac. de charita. subfi. pag. 247. vbi eā no- tabiliter examinat vsq; ad pag. 253. Sed pro hac limita. est tex. in l. 1. tit. 3. lib. 1. ord. & videtur etiam l. 55. tit. 6. par. 1.
- 3 Fallit tertio, quando ex vetusta consuetudine, seu anti- qua præscriptione debetur domino per vasallos terrarum suarum annis singulis quædam præstatio vocata collecta, pro qua soluenda omnia bona immobilia ipsius terrę sunt taxata & appretiata in certa summa præstanda pro ipsis collectis, si possessiones illorum bonorum ex aliquo titu- lo inter viuos vel in vltima voluntate transferantur in ec- clesias vel clericos, aut alias ipsi clerici in eis legitimo iu- re succedant, pro bonis eisdem tenentur clerici vel eccle- sia ad soluendam taxationem pro rata illorum bonorum, prout prædecessores laici pro illis bonis antea persolue- bant. Hanc fallentiam in eisdem proprijs terminis ponit Lucas de Penna in l. fi. in princi. C. de exacto. tributo. lib. 10. quem sequitur Remi. de Conny, vbi latissime eam exa- minat. in tract. de charita. subfi. pag. 254. cum sequen.
- 4 Fallit quarto, quando clerici possedissent de facto & nō

de iure: nam tunc non excusantur ab istis muneribus, vt sunt fratres Minores, si possiderent immobilia quæ sunt eis prohibita: vt in clem. cxiui, de verb. signifi. facit text. in c. recolentes, in fi. de statu mona. Ita tenet Anchar. in consi. 109. nu. 2. quem sequitur Ias. in l. vbi pactum, nu. 30. C. de transac. Thomas Parpa. in repe. l. placet, C. de sacrosan. eccle. Ioan. Mauri. in repe. l. vnicæ pag. 92. C. de mulic. & in quo loco munera subire debeant, lib. 10.

- 5 Limita quinto, quando fraudulenter fieret translatio bonorum per laicum in clericum vel ecclesiam. Teneat Specul. in titu. de cleri. coniuga. nu. 16. quem sequitur Thom. Parpalia in repe. d. l. placet, vers. item limites. 105. Mauri. in d. rep. l. vnicæ, C. de mulic. & in quo loco, pag. 78. De iure regio est tex. in l. 59. titu. 5. par. 5.
- 6 Fallit sexto, quando alienans vel donans, seu legans tempore contractus apponit conditionem, quod ecclesia soluat onera seu collectas: tunc si ecclesia vult acceptare, debet cum onere suo. Ita tenet Anchar. in consi. 217. nume. 7. quem sequitur Feli. in c. ecclesie Sancte Mariæ, nume. 77. de constitutio. quam opi. sequitur Thom. Parpalia in allega. l. placet, in vers. sextam limita. pro qua opinio. allegat text. in l. si ista stipulatio. in fi. ff. de operis liber. vbi acceptans contractum debet in totum illud ratificare. quem sequitur Bellon. in consi. 40. nu. 4. licet Mauri. contra eam teneat in d. l. vnic. pag. 83.
- 7 Fallit septimo, quando communitas imponeret collectas pro certis annis successiuis, si interea medio tempore transeat ad ecclesiam tenebitur ecclesia soluere. Teneat Ange. in consi. 206. & in consi. 24. quem sequitur Feli. in c. ecclesie Sancte Mariæ, nu. 77. de consti. Thom. Parpa. in d. l. placet, vers. aliam & septimam limitationem, Nicola. Bellon. in d. consi. 40. nu. 4.
- 8 Fallit octauo, quando princeps indicit collectam vassallis suis: nam si ecclesia tenet feudum ab eo siue mediate siue immediate, ecclesia tenetur ad talem collectam soluendam. Teneat Ioan. Faber nume. 8. in d. l. placet, C. de sacrosan. eccles. Pro qua opinio. facit tex. & ibi Docto. in c. nimis, de iureiu. de quo vide Caro. de Grassalio in suo lib. Regalium

Regaliū Franciæ lib. 2. ius 11. Francif. de Platea in tra-
cta de excommunicat. §. 36. nu. 6.

- 9 Fallit nono, quando esset statutum quòd omnia prædia
alicuius territorij essent tributaria, scilicet quòd soluant
annuatim certum quid communitati. Tenet Bar. in l. rescri-
ptum, in §. si. ff. de mune. & honor. nu. 5. & ibi Alex. in eius
additio. idem Bar. in l. si. C. de exactori. tributo. lib. 10. An-
cha. in c. 1. de immunita. eccle. lib. 6. idem tenet Bal. in l. si.
C. sine censu vel reliquis nu. 7. & hoc vult dicere glo. in l.
munerum, in §. patrimoniorū, in verbo, pontifex ff. de mu-
ne. & hono. idem tenet idem Bald. in confi. 280. volu. 2. vbi
tenet, quòd opinio Barto. propter publicam vtilitatem &
necessitatem est in vsu: alias esset damnare totum mun-
dum, & hanc opinionem Bart. sequuntur alij Doct. relati
per Philip. Deci. in c. ecclesia Sanctæ Mariæ, num. 214. de
constitu. quam opi. latissime defendit Ioan. Mauri. in rub.
l. vnicæ, pag. 57. C. de mulie. & in quo loco, lib. 10. Contra-
riam opinionem tenet Iacobus Butr. in authen. item nul-
la cōmunitas C. de Episcop. & cleric. quam dicit esse com-
munem Iaso. in d. l. placet in 2. lectu. nu. 21. Feli. vbi latif-
tissime eam examinat, in d. c. ecclesiæ Sanctæ Mariæ, nu. 76
& eam dicit esse falsam Bal. in d. l. placet, & in l. neminem
C. de sacrosan. eccles. & in d. Authen. item nulla commu-
nitas, & in d. l. si. C. sine cens. vel reliq. & d. confi. 280. vbi di-
cit, quòd hæc est tutior opinio, Ludo. Rom. in l. si publica-
nus §. 1. num. 7. ff. de publi. & vestig. Abb. nu. 13. & Ioan. de
Imo. nu. 16. versi. an autem, in c. si. de vi. & honest. cler. pro
qua opi. contra Bart. est tex. in l. 2. titu. 3. lib. 2. ordi.

- 10 Decimo fallit, in clericis coniugatis, c. 1. de cleric. con-
iuga. lib. 6. quòd tantum excipit eos in duobus casibus, de
quibus ibi. & ibi: glo. in verb. cæteris. Hanc opi. tenuit Ab-
ba. antiquus in c. ex parte, in princ. de cleric. coniugatis, &
ibi Panor. not. 1. Ang. in Auth. de monachis, §. penult. col-
la. 1. num. 15. Bal. in sua Margarita. in verb. clericus. Guido
Papa in decisi. 73. & 283. Bertachi in tract. de Gabellis, in
7. par. prin. nu. 19. Ioan. Mauri. in repet. l. vnicæ, C. de mulie
rib. & in quo loco, lib. 10. Quæ opi. approbatur de iure re-
glo per tex. in l. 13. tit. 3. lib. 1. ord. & l. 23. tit. 4. lib. 4. ordi.

Fallit

11. Fallit vndecimo, in clericis negotiatoribus. Ita tenet Fed. de Senis in consi. 207. facit tex. in c. quanquam à contrario sensu, de cens. lib. 6. & in clem. si. eod. titu. & ibi glo. tenet Panor. in consi. 6. vol. 1. Bertachi. in tract. de Gabellis, in 6. q. septimæ partis princ. num. 10. idem in 2. q. tertix part. princ. Spec. in tit. de immunit. eccles. nu. 3. text. in l. 3. in quaterno Gabellarum. Ratio est, quia est prohibita negotiatio in clericis, cum distrahat à diuinis, d. c. quanquã, & c. si. & ibi Docto. de vita & honesta. cler. & in summa 14. q. 4. & in c. 1. 88. distinct.

Porro dicitur quis negotiari, quando rem emit, & integram lucrando reuendit, non mutata forma: non qui emit vt sibi sit materia operandi cum ea, etiam si in venditione lucretur, vt in c. eijciens 88. dist. Ita firmat Domin. in d. c. quanquam, Card. in d. clem. presentis, in 3. notab. Bertachi. in d. 7. part. nu. 11. Quod tamen intelligo verum quando clericus portat res proprias causa negotiandi: quia talis tenetur soluere gabellam: non si ex dicta causa portaret res ecclesiæ, ita tenet Ancha. Imol. & Panormi. in d. c. si de vita & honesta. cleri. Bertachi. vbi supra.

12. Limita duodecimo, ratione belli imminētis, vt in c. peruenit, de immunita. ecclesiarum, in c. non minus, in verficu. nisi episcopus. eo. tit. & in l. neminem, C. de sacrosanc. eccle. De iure regio est tex. in l. 52. titu. 6. par. prima, facit etiam tex. in c. aduersus eod. tit. de immu. ecclesia. pro quo etiã, facit quod habetur 4. libro Regum. capitu. 12. vbi Ioas Rex Israel pro necessitate tulit omne aurum & argētum, & vniuersa Vasa, quæ inuenta sunt in domo Domini, & c. 16. vbi similiter Ezechias Rex Israel dedit omne aurum & argentum quod repertum fuerat in domo Domini pro necessitate patriæ, & vt eius subueniretur. Facit pro hoc, nam bona ecclesiæ, & facultates sunt deputatæ vt oppresos & captiuos redimant, c. sacrorum, & c. sicut, & c. aurum, & capi. gloria episcopi 12. q. 2. Hanc opinionem tenet Nicola. Bellon. in consi. 1. nu. 1. Ioannes Mauritius in d. l. vnica, pagi. 63. Chassa. in consi. 64. nu. 2. Curtius iunior in consi. 61. nu. 14. vbi dicit hanc esse communem opinionem Sqci. & Doct. in l. si ex toto, ff. de leg. 1. Matt. de Afflic. in c. 1.

in §. similiter, de Capita. qui curi. vend. in vsib. feud. Paul. Paris. in cōsi. 78. nu. 14. & 17. vol. 1. Ioan. Iacob. de Leonar. in consi. 116. nu. 26. inter consilia Alber. Bru. Pro qua limitatione facit text. in c. in omni timore, & in c. si nulla necessitas 23. q. 8. text. expressus de iure civili in l. nullus petitus, C. de cursu publico, lib. 12. vbi probatur, quod tempore expeditionis nullus cuiuscunque ordinis vel dignitatis, vel sacrosan. ecclesia, vel domus regia excusationem angariarum seu perangariarum habeat: & sic non solum tenentur contribuere, verum etiam custodire muros ciuitatis, & eandem defendere.

Sed contra supradictam limitationem est tex. expressus in c. reprehensibile 23. q. 8. vbi dicit tex. quod clerici non tenentur ad custodiam ciuitatis, etiam contra piratas maris: quia cum sint milites Christi, debent Christo in diuinis seruire. In quo est distinguendum, aut quæritur vtrum clerici debeant ire ad belligerandum, ita vt velint alios impugnare; & dico quod non, etiam si ageretur pro recuperatione terræ sanctæ: cū clericalis ordo reddat eos inhabiles ad pugnandum, etiam contra Saracenos, ita probatur in c. ex multa, in §. si. de voto. Aut quæritur vtrum teneantur ad custodiam ciuitatis seu opidi vbi morantur, vt in casu nostræ limitationis, & tūc si maxima necessitas non subest excusantur: quia non debent auocari ab officijs diuini. d. c. reprehensibile, facit et tex. in c. Cyprianus 21. q. 3. Aut imminet magna necessitas, ita vt sine eis non possit commode ciuitas ab oppressione & inuasionē custodiri, & tunc eos puto teneri: vt in d. c. peruenit, & in d. l. nullus, quæ debet intelligi propter necessitatem instantem, ne alijs iuribus cōtradicat. Pro quo facit tex. in c. penul. de homicid.

Hanc opinionem tenet Abb. in d. c. peruenit, & in c. sicut nu. si. de iureiur. Angel. de Claua. in summa, in verbo, immunitas §. 34. Ias. in l. si ex toto, nu. 15. ff. delega. 1. Carol. Ruin. in consi. 209. vol. 1. nu. 12. & Mauritius in repeti. l. vnicæ, pagi. 55. C. de mulier. & in quo loco, lib. 10. Pro quo facit, nam quilibet tenetur defendere patriam suam, præsertim cum ex ipsius defensione protegantur orphani, & viduæ, & miserabiles personæ, pro quibus episcopi & cleri-

clerici debent summopere laborare. vt in c. 1. 87. dist. facit etiam tex. in c. 1. & fina. de postulan.

- 13 Fallit decimotertio, quodocunque princeps imponit collectam pro redemptione sua: nam omnes etiam ecclesiaſtici debent contribuere: quia ecclesia est mater captiuorum: vt in præcedente limitat. dixi. Ita notab. cõcludit Nico. Boer. in decis. 126. nu. 9.
- 14 Fallit decimoquarto in tributis, seu collectis præteritis: nam si possessor non soluit tributum seu collectam, potest pro præterito anno exigi ab ecclesia. Tenet Bart. in l. incola. la. ij. nu. 5. ff. ad municipa. Ias. in d. l. placet in 2. lect. nu. 21. & ibi Thomas Parpa. in vers. aliam limitationẽ. Anto. de Butr. Panor. & Ioan. de Imo. in d. c. fin. de vita & hone. cleri. facit tex. in l. Imperatores. ff. de publica.
- 15 Fallit decimoquinto, quoties ecclesia transiret iterato ad priuatum. Ita tenet Dyn. quem sequitur ibi Bar. nu. 3. in l. Paulus, ff. de acquir. hæred. vbi ponit regulam, q̄ licet statim ex quo res est apud ecclesiã sit priuilegiata, statim ex quo recidit ab ecclesia, desinit esse priuilegiata, quẽ sequitur Tho. Parpa. in d. l. placet, in vers. nonam limitationem.
- 16 Fallit decimosexto, in oneribus in quibus est pieras, vel publica versatur vtilitas, vt in vijs, & itineribus instruendis, vt in l. ad instructionem, C. de sac. sanc. eccle. & in l. ad portus, C. de operi. publ. & in l. absit, C. de priuile. domus Aug. lib. 11. & in l. fi. C. de quibus mune. nemi. liceat se excusa. li. 10. glo. in c. non minus, in verbo, releuandas, de immuni. eccl. De iure regio tex. in l. 55. tit. 6. par. 1. & l. 20. tit. 32. par. 3. & in l. 1. tit. 3. lib. 1. Ordi.

Hanc limitationẽ ponit Lucas de Pẽna in l. fi. in sine, C. de exactio. trib. li. 10. Fran. de Ripa in li. 2. rispon. c. 20. nu. 5. & 6. & eã tenent Bart. & Doc. in d. l. ad instructiones, de quo latissime & notab. per Aegidiũ Bella. in cõf. 45. incip. Cõsu. ciuitatis Aluiniã. Guido Papa in q. 78. Contrariũ tamen consuluit Abb. in conf. 3. in 1. volu. pro qua opinione est glo. in d. l. ad instructiones. Et ideo pro concordia est distinguendum, aut mœnia fiunt, seu reparantur ad ornatũ ciuitatis, & tunc procedit opinio illa q̄ ecclesia nõ tenetur: Aut vero pp necessitatem belli, & tunc secus, ita videtur

sentire Cinus, & Bal. in d. l. ad instructiones, vbi dicunt quo tunc sunt compellendi clerici per episcopum, allegant c. 1. de immunita. eccle. lib. 6. & ita notab. concludit Carolus de Grassalis in suo Regal. Francie, lib. 2. ius. pag. 255. in versic. cogi.

- 17 Fallit decimosextimo, in collecta imposta pro libera da ciuitate à peste, quia talis collecta propter communem clericorum & laicorum vtilitatem videtur esse imposta, & quia pietatem respicit, nam nulla est maior pietas, quàm pauperes, & debiles, infirmosq; tueri, & patriam subleuare. c. fortitudo, c. non inferenda, 22. quæstio. 3. Ratio est, quia ibi concurrens pietas & communis vtilitas: Ita concludit Panor. in d. consi. 3. v. ol. 1. nu. 1 quem sequitur Ripa in d. 2. lib. responso, cap. 20. nu. 8.
- 18 Limita decimo octauo, non habere locum in fratribus tertij ordinis Sancti Francisci, nam isti non excusantur à collectis. Ita notabi. tenet Petrus de Ancha. in c. 1. de immunita. ecclesi. lib. 6. vbi tenet, quod isti non sunt personæ ecclesiasticæ, & ideo non sunt exempti à datijs seu collectis, quia isti licet dicantur fratres, vt in cle. cum ex eo, de sen. excom. tamen nõ sunt proprie, atque stricte religiosi, sed fratres de pœnitentia, neque proprie dicuntur habere regulam, sed potius quendam modum viuendi, vt est gloss. notab. in clem. prima, de religio. domi. & in dicta clem. cum ex eo. Barto. tamen in l. semper in §. quibusdam, ff. de iure immu. dicit se vidisse consilia plurimorum Doctorum Iuris Canonici & ciuilibus, asserentium quod isti a talibus exactionibus sunt exempti, nam sunt Deo deuoti, cap. duo sunt genera, 12. quæst. 1. Pro qua opinione est text. in c. 1. de immu. eccl. li. 6. dum dicit personis ecclesiasticis, nã non potest negari qd prædicti non sunt personæ ecclesiasticæ, licet non sint clerici, quam opinionem Bar. vltra alios Docto. sequitur Franc. de Platea in tract. de excomm. §. 36. nu. 3. & Abb. in c. vnico. nu. 6. de obliga. ad ratioc. Est tamen verum quod Bartol. notab. in d. §. quibusdam, in fine, in versic. puto tamen, dicit, quod quodocunque apparet prædictos assumpsisse habitum, seu ordinem in fraudẽ onerum, qd eis non prodesse, & sic procedit nostra limitatio,

tio, quem sequitur Corne. in consi. 220. nu. 10. vol. 3. & in consi. 205. nu. 1. cum sequenti. volu. 1. Pro qua opinione ex tex. ibi glo. in l. cura. in §. qui obnoxius. ff. de munci. & honor. & in Extrana. 102. 22. quæ incip. Sancta Romana & vniuersalis ecclesia, sub tit. de religio. domi. & hanc opinionem tenet Nic. Boer. in tractatu de vita & statu Eremita. nu. 15. pro qua opinione est tex. in l. 9. tit. 4. lib. 4. Ordina.

Ex quo confirmatur notab. dictum Federi. de Senis in consi. 97. nume. 4. in fine, nam cum verum sit, quod quâdo-
cunque aliquis laicus commisit aliquod delictum, si for-
mata est contra eum inquisitio, & secuta condemnatio, ef-
ficitarque clericus vel religiosus, per talem mutationem
fori non excusatur à potestate secularis iudicis qui non possit
eum punire. Ita notabil. tenet Bartol. in l. cum quædam
puella, ff. de iurisdic. omnium iudicum, & in l. 1. ff. de
penis, Abb. & Canonistæ in c. vnico, de obliga. ad ratio-
cin. nume. 4. pro qua opinione est text. in l. si quis decu-
rio. C. de fal. Quod tamen intelligo, facta prius degra-
datione à iudice ecclesiastico, secundum Docto. vbi supra,
quod indubitanter procedere dicit Ias. in d. l. cum quædam
puella, nume. 10. Item verum intelligo nisi ille qui com-
misit delictum, antequam id commiserit fecisset votum cle-
ricale, vel intrandi religionem: quia tunc non punitur per
iudicem seculare, quasi votum trahatur retro, hoc tenet
notab. Bald. in l. 1. in fine, C. an seruus ex suo facto post ma-
num. teneat. quem vltra multos Doctores antiquos sequit-
ur Iacobi. in d. l. cum quædam puella, & in l. si quis po-
stea, nume. 10. ff. de iudi. Thomas Ferra. in caut. 23. Ge-
rar. de Petra sauct. in sing. §. 1. Ioan. de Neuiza. in Sylua nu-
ptia. lib. 1. nume. 62. Chassa. in consuetu. Burg. in tit. [des iu-
stices.] Rubr. 1. §. 5. fol. 51. nu. 67. maxime quia in hoc ca-
su statur iuramento suo, an votum emiserit ante commis-
sum delictum, sicut stari debet iuramento in his quæ de-
pendent à voluntate & conscientia nostra, ve est gloss. no-
tab. quam ibi sequitur Ias. nume. 100. in §. sed iste quidem.
Instit. de actio. & in c. significasti el ij. de homici. sed Fede-
ric. de Senis, vt supra dixi, tenet hoc esse verum, nisi talis
delinquens esset: tur de fratribus tertij ordinis: nam si

assumpsit habitum tertij ordinis. non obstantibus supra-
dictis, puniri poterit à seculari iudice, quam opinionem Fe-
deri. de Senis in consi. 97. nume. 4. in fine, sequuntur Doc.
Canon. præcipue Cardinal. in repetit. cap. perpèdimus, nu-
me. 8. de sententia excom. Iason in d.l. cum quædam puel-
la. nu. 13. Hippo. in sing. 533.

Regula CI.

CLERICI propter fornicationem, aut concubinatū
deponendi non sunt. Hanc regulam probat text. & ibi gl.
in c. Maximianus. 81. distin. & in c. lator. 2. quæst. 7. in verb.
in corporali. est similis gloss. secundum Corf. in singu. in-
cip. Fornicatio, vbi ponit hanc regul. in c. præbyter. 82. di-
stinct. pro quibus gloss. est text. in d. c. præbyter. Hanc
etiam regul. ponit Ioan. de Imo. & ibi Docto. in c. vt cle-
ricorum mores. de vita & honesta. cleric. & eam dicit esse
communem opinionem post Doct. ibi, Felin. nu. 8. in c.
at si clerici. de iudi. & Bernard. de Luco in practica. cap. 72.
circa quam regulam vide notabiliter Cæsa. Lamberti. in
tracta. iuris patronat. in 1. part. 2. libri: in articu. 20. 19.
q. princ. nume. 14. Bemondum, vbi hanc dicit esse com-
munem opinionem, in tracta. de public. concubi. pagina.
251. nume. 10. cum alijs. Hanc regulam ponit, vbi eam
limitat tribus modis Ioannes de Selua in tracta. de bene-
ficio, in 3. part. q. 3. nume. 16.

1 Ultra quas limitationes limita primo, non habere locū
si clericus fornicatus fuerit cum Moniali. Vt est gloss. in c.
virginibus. & in c. si episcopus. & in c. si quis rapuerit. & in
c. si qua monacharum. 27. q. 1. & ita per illas glo. tenet Ber-
nard. de Luco in practica, c. 75. Paul. Grillan. in tracta. de
pœn. ob nefa. coitus. q. 1. nu. 17.

2 Limita secundo, non procedere in virgine, & in nupta
propter stuprum & adulterium. Vt in c. si quis clericus. 81.
distin. & in c. lator. 2. quæst. 7. & ibi glo. 1. quam ibi sequun-
tur Archidia. & Doc. & hanc esse communem opinionem
tenet Bernar. de Luco in prac. crimi. c. 99. vbi latissime eā
examinat. eam etiam dicit communem opinionem Paul.
Grillan. in d. tracta. q. 7. nu. 1.

3 Limita tertio, si cum soluta & virgine de facto contra-
xerit

- herit matrimonium. Vt in c. fraternitatis 34. dist. & in c. si quis amodo. 81. distin.
4. Limita quarto, quando fornicatio est notoria & scandalosa, & continuata, quæ digna est depositione. Vt in c. quam sit. de excess. præl. in c. ex parte. de resti. glo. 1. in d. c. præbyter. 72. distin. Facit etiam tex. in c. fin. & ibi Doct. de cohabita. cleric. & mulie. & ita expresse tenet Mart. Nauarrus in c. consideret. nu. 121. de pœnitent. distin. 5.
5. Limita quinto, quando cuncte clericus commisit incestum, scilicet cum cōsanguinea, quia tunc deponitur. Arg. tex. in c. tuæ. de pœn. gl. in d. c. Maximianus, & in d. c. lator. quas sequitur Ioan. Imol. in d. c. vt clericorū. de vita & honestate. cleri. Abb. & cæteri scribentes in c. at si clerici. in §. de adulterijs. de iudic. & ibi glo. Ratio est, quia grauior est crimine adulterij: c. adulterij malum. 32. q. 7. sed pro adulterio imponitur suspensio. c. significauit. de adult. & etiam deponitur, vt supra dixi in 2. limit. ergo pro isto, qui est maior, à fortiori debet deponi. Ita concludit Paul. Grillan. in d. tracta. de pœnis ob nefarium coitus. in 3. q. nu. 3. & in 10. quest. vume. 4.
6. Limita sexto in nouerca, socru, nuru, priuigna. Vt in c. qua liter. & in c. hoc quoque. 35. q. 3. in c. 1. in §. inquisita. de cōsan. & affin. Ita tenet Paul. Grillan. in d. tractat. q. 2. nu. 2.
7. Limita septimo, quando cuncte clericus contra naturam fornicaretur: vt in c. vt clericorum. de vita & honestate. cleric. & ita probat tex. in c. clerici. de excess. præl. & à cœtu si delium omnino debent expelli: vt in d. c. clerici. Ita tenet Pau. Grillan. in d. tract. de pœn. ob nefa. coi. q. 8. nu. 3.

Regula CII.

CLERICVS in causa ciuili potest reconueniri coram iudice seculari. Hanc regulam probat glo. in c. 1. in verbo, super suis. de mutu. petitio. & in c. at si clerici. in verbo, non tenet. de iudi. & in c. multi. in verbo, seculari. 2. q. 1. & in summa. 11. q. 1. & in l. cum Papinianus. C. de senten. & interlo. om. iudic. De iure Regio cōcordat tex. in l. 57. titu. 6. part. 1. Circa quam regulam vide Philip. Deci. in c. at si clerici. nu. 25. de iudi. Hanc opinionem dicit esse communem Iac. de S. Georg. in l. 2. in §. sed si agat. nu. 4. ff.

de iudic. & in l. qui non cogitur. nu. 1. eo. tit.

Hæc regulâ posuit Maria. Soc. in d. c. 1. de mutu. petitio. nu. 24. vbi in nu. 28. cū sequent. eam limitat decem modis.

Regula CIII.

CLERICVS non succedit in feudum. Hanc regulam probat text. in c. 1. in §. qui clericus. si de feu. fuerit contro uers. in vsib. feud. vbi dicit text. quod eo ipso quod quis est clericus. vel votum religionis affidat, priuatus sit feudo. Faciunt etiam text. in c. 1. de milite vasa. qui arma bellica depo. vbi miles assumens habitum religionis priuatur feudo. & text. in c. 1. an mutus vel surdus. vbi probatur, quod uasallus effectus clericus feudum retinere non potest. & text. in c. 1. de feu. sœmi. vbi ille qui efficitur clericus uel conuersus, aut aliquo modo habitum religionis assumit, in feudum paternum non succedit: & si illud habeat, perdit ipsum. De iure Regio est text. in l. 6. titul. 26. part. 4. Hanc regulam per multas alias rationes posuit Præp. in c. 1. in §. & quia uidimus. colum. 3. qui feud. dare pos. Barba. in Rub. de feudis, nu. 1. cum seq. Ale. in consi. 10. uolu. 5. nu. 1. Abb. & Canonist. in c. in præsentia de probat. ubi notab. Paul. Paris. nu. 192. Chassa. in consuet. Burgun. in tit. [Des hiedz.] rub. 3. in §. 5. fo. 114. col. 3. nu. 1. cum seq. Fræc. Cur. iun. in tract. feudo. in 3. par. in 10. q. nu. 13. ubi usq; ad nu. 19. examinat quæstionem hæc pro utraque parte, & finaliter concludit cum hac opinione, allegans ibi quamplures alios Docto. idem tenentes eandem opinio. tenet Matth. de Affli. in c. 1. in §. præterea si uasallus. in gl. 3. nu. 72. quæ fuit prima cau. benef. amit. & in c. 1. nu. 9. de milite uasallo qui arma bel. depo. & in c. 1. nu. 32. an mutus uel alias imperfectus, in vsib. feudo. idē Mat. de Affli. in const. Neap. li. 3. Rub. 5. Ias. in consi. 117. uol. 3. nu. 1. & in cōf. 113. nu. 2. uol. 1. Anto. Capitiu. in deci. Neapo. deci. 31. nu. 2.

1 Limita primo, ut procedat in feudo uero & proprio, pro quo debetur seruitium personale: secus autem in eo, in quo debetur seruitium reale. Ita colligitur ex dictis Abb. in d. c. in præsentia. col. pe. de probat. & ibi Feli. nume. 46. Pau. Parisi. ibi, nu. 193. Hanc opinionem tenet Carol. Ruin. in consi. 42. nu. 9. uol. 1.

- 2 Limita secundo, quando clericus non esset in sacris constitutus, sed esset primæ tonsuræ . Ita Bal. quem sequuntur alij doct. in d. c. q. clericus, si de feu. sue. contro. Præp. Alex. in d. §. & quia vidimus Calde. in conf. 2. in tit. de feu. Curt. senior in conf. 62. in 2. col. ver. 6. me mouet. Alber. Bru. in conf. 16. nu. 1. & conf. 38. nu. 10. Matth. de Afflict. in d. c. qui clericus, nu. 17. si de feu. fuerit controuer.
- 3 Limita tertio, quando pater vel alij agnati facerent alij quem in fraudem effici clericum, ad hoc vt in feudo succedere non possit. Ita expresse tenet Iacob. de Bell. in c. 1. de feu. sœmin. in 1. q. per illum text. vbi dicit ita sepe vidisse in regno Siciliæ, quem sequitur Francis. Curt. iun. in tract. feu. in d. q. 10. nu. 25.
- 4 Limita quarto, non procedere in sœmina, quæ intrasset monasterium: quia in casu in quo feudum transfret in sœminas, transfret etiam ad Moniales. Ita concludit Feli. in d. c. in præsentia, nume. 47. post alios Docto. Alex. in d. conf. 10. nume. 6. in 5. volu. quos sequitur Francis. Cur. in d. tract. feu. vbi notab. hoc ponit in d. q. 10. nume. 26. Contra quam limitationem tenet Chassan. licet sub dubio ibi relinquit cogitandum, in consue. Burg. tit. [Des siedz.] Rub. 13. §. 5. fol. 115. col. 2. nu. 15.
- 5 Limita quinto, in monacho qui ex dispensatione papæ factus est Comes: quia succedit in feudo aperto postquam est comes. Ita notab. tenet Bal. in conf. 275. nu. 7. vol. 2. quæ sequitur Cur. iun. in d. tract. licet corrupte eum alleget, in d. q. 10. nu. 28. Circa quam vide Chassa. vbi supra, nu. 16.
- 6 Limita sexto, non procedere in istis cruciferis qui militant contra infideles, vt sunt commendatarij Sancti Ioan. Ita Bald. licet sub dubio, in conf. 170. nume. 2. volu. 2. quem sequitur Præpo. in capit. 1. de milite vasallo qui arma bellica depos. num. 3. in fine, licet de Bal. nullam mentionem faciat, & ibi hoc tenet idem Bald. Contrariam tamen tenet And. Barba. in rubr. de feudis nu. 3. & in tracta. de præstan. Card. in 1. par. q. 5. nu. 7. quam opinionem dicit de rigore iuris verborum esse Alber. Bru. in conf. 17. Catellia. Cotta. in Memorial. iuris, in verbo, clericus, in fi. Chassanz. in consuetu. Burg. in d. fol. 115. col. 3. nu. 18. Curt. iun. in d.

D. Petri Duen.

tract. feud. in d. 10. q. nu. 29. est tamen notandum quod Bal. in d. conf. non se bene firmat in hac opinione.

- 7 Limita septimo, non procedere in feudo franco & libero, quia in eo succedit clericos, & etiam monasteriū. Ita notab. tenet Bal. in c. inter dilectos nu. 5. & 6. de fide instr. & in Authen. nisi rogati C. ad Trebellia. num. 15. vbi allegat text. in d. c. inter dilectos, idem Bal. in l. si plures nu. 7. C. de condi. inser. quam opinionem sequitur Alexan. in d. conf. 10. nu. 15. volu. 5. Feli. in c. in præsentia nu. 45. de proba. Barba. in d. rub. de feudis nu. 2.
- 8 Limita octavo, nisi clericus de nouo inuestiatur à domino sciēte ipsum clericum, quia possit feudum retinere. Ita concludit Aluaro. in c. 1. in §. 1. de benef. fœmin. Arc. in d. c. in præsentia, nu. 84. de proba. Francif. Curt. in d. tract. feu. in d. q. 10. nu. 30. Alexan. in d. conf. 10. nu. 17. Matth. de Afflict. in c. 1. in §. ex hoc illud, nu. 8. de benef. feudi & in c. qui clericus nu. 8. si de feu. fuerit controuer. Quod tamen intelligo verum, quādo post monachatum de nouo datur per dominum directum illo monacho sciēte, si autē eueniret monacho per legatum, vel alia de causa, puta successionis, vel simili, tunc distinguendum est quale sit feudum, & quod seruitium præstare tenetur, vt declarat Aret. in d. nu. 84. quem sequitur ibi Paul. Paris. nu. 193. in fi.
- 9 Limita nono, vbi esset consuetudo in contrarium in aliquo loco, quia cōsuetudo specialis derogaret generali consuetudini feudorum, quia generi per speciem derogatur, vt in c. Robe. cum simi. de feu. cognitio. Ita concludit Bal. in conf. 170. nu. 2. vol. 2.
- 10 Limita decimo, non procedere in feudo acquisito pro se, & suis successoribus quicumque: per ea quæ no. Bald. in l. 1. nu. 37. q. 34. ff. de rer. diui. vbi dicit, quod quando fuerūt apposita dicta verba, transit feudum ad extraneos, imo etiam ad legatarios, quem sequitur Ias. in l. quædam in §. nihil interest nu. 3. ff. de eden. Alberi. in conf. 16. nu. 8. Ale. in l. si patroni, col. pen. ff. ad Trebel. & in l. Gallus, in §. et, ff. de lib. & posthu. idem tenet Bal. in c. inter dilectos, de fide instr. & in c. quæ in ecclesiarum, nu. 39. de constit. Feli. in d. c. in præsentia, num. 48. de proba. Contrarium tamen te-

d. c. 3.

q. c. 3. q. 34. ff. de rer. diui. vbi dicit, quod quando fuerūt apposita dicta verba, transit feudum ad extraneos, imo etiam ad legatarios, quem sequitur Ias. in l. quædam in §. nihil interest nu. 3. ff. de eden. Alberi. in conf. 16. nu. 8. Ale. in l. si patroni, col. pen. ff. ad Trebel. & in l. Gallus, in §. et, ff. de lib. & posthu. idem tenet Bal. in c. inter dilectos, de fide instr. & in c. quæ in ecclesiarum, nu. 39. de constit. Feli. in d. c. in præsentia, num. 48. de proba. Contrarium tamen te-

net Barb. in rub. de feu. nu. 5. sequitur Chassanæ. sub dubio vbi supra, nu. 17. & Curt. iun. in d. tract. q. 10. nu. 3. vbi remittunt se ad Feli. in d. c. in præsentia, nu. 48.

11 Limita vndecimo, in canonicis regularibus. Prout concludit Curt. senior in cons. 61. & 62.

12 Limita duodecimo, nõ habere locum in Cardinalibus. Ita concludit Ias. per plura fundamenta in cons. 137. num. 2. volu. 4. & Matthæ. de Afflict. in c. 1. numc. 10. de mili. vassall. qui arma bell. deposuit, in vsibus feud. vbi dicit idem esse in Archiepiscopis, & Episcopis, cum sint personæ illustres, & possunt seruire per substitutum, vt in c. 1. de re iudi. lib. 6. quod nota. Bald. in l. nullus C. de decurio. lib. 10. Hanc opi. tenet Barba. in d. rub. de feu. nu. 2. in medio, & in tract. de præstan. Card. in 1. par. q. 5. Præpo. in c. 1. §. & quia nu. 47. qui feu. dare possunt,

13 Limita tertiodecimo, non habere locum in fratribus tertij ordi. S. Franc. Ita consuluit Roma. (per ea quæ diximus in regu. c.) in cons. 376. nu. 14. quem sequitur Barba. in c. ex parte, nu. 11. de feu. Cur. in d. tract. feud. in 2. par. q. 20. Ant. Capit. Neapo. in decis. 10. nu. 3. & 17. Præpo. Alex. in c. 1. in §. & quia nu. 53. qui feu. dare poss.

Regula CIIII.

COGNITIO de suspectis tutoribus potest delegari. Hæc regulam ponit tex. in l. cognitio, ff. de offi. eius cui mandata est iuris, & in l. 1. in §. damus ff. de suspect. tuto.

Hanc regulam amplia tripliciter, & limita vno modo, vt per Fran. Purpn. in d. l. cognitio. per totam,

Regula CV.

COHÆRES tenetur de euictione cohæredi, cui res euicta obuenit ex diuisione facta ab ipsis cohæredibus. Hanc regulam probat tex. in l. si fratres C. comm. vtriusq; iudi. Probatur de iure regio in l. 9. ti. 15. par. 6. Ratio huius regulæ est, quia diuisio, quæ fit à partibus, vicem obtinet permutationis l. communi diuidendo §. si debitor, ff. commu. diuid.

Hæc regu. amplia vno modo, & limita tribus modis, vt per Fran. de Ri. in l. q. Romæ, i §. duo fratres n. 97. ff. de ver. ob.

Regula CVI.

COLLATERALES succedunt in feudum vsq; ad septimum

D. Petri Duen.

timum gradum. Hanc regulam probat text. in c. 1. in §. quia vidimus, qui feud. dare poss. in vsib. feu. & ibi And. de Iser. Bal. in authen. defuncto colum. 1. C. ad Tertull. Curt. iun. in tract. feud. in 3. par. q. 17. nu. 48. Matth. de Affli. in c. 1. in §. hoc quoque nume. 41. de successio. feud. Hierony. Gratus in conf. 9. nume. 46. volu. 1. Quam regulam latissime examinat Martinus Laudensis, in conf. 119. num. 8. inter consilia Alberti Bruni.

- 1 Limita primo, vt non procedat in successioibus regni, quia tunc admittuntur illi qui essent vltra millesimū gradum. Ita singu. dixit Bal. in c. 1. de feudo Marchiæ. in vsib. feud. in pen. col. que sequitur Alua. & Matt. de Affli. in d. §. hoc quoq; nu. 40. Curt. iun. in d. tract. feu. in d. q. 17. nu. 49.
- 2 Limita secundo, non procedere in feudo iurisdictionis, & castrorum, & terrarum: nam in ipsis succedunt collaterales vltra septimum gradum: quia feudum iurisdictionis videtur concedi vnicuiq; insolidum. Hanc limitationem ponit Franc. Aret. in conf. 165. nu. 2. in fine maxime in feudo Marchiæ & Ducatus, Comitū & Baronum: nam in istis succedunt etiam vsque centesimum gradum, ita notabiliter concludit Bal. in c. 1. in §. capitale, ver. item apponitur. de feudo Marchiæ. Hiero. Gratus in conf. 9. nu. 46. vol. 1. Dec. in conf. 85. nu. 3. Curt. iun. in d. q. 17. nu. 46.

Regula CVII.

COMES sub dominio Regis in dubio præsumitur habere comitatum iure proprio: non autem tanquam feudalem. Hanc regulā ponit Hostien. & Io. And. in c. si. de iudi. & in c. nimis, & ibi Anto. de Butr. de iureiu. Card. Alex. in præludijis feudo. nu. 56. Alex. in conf. 15. in prin. vol. 5.

Hanc regulam ponit And. Alciat. in tracta. præsump. in 2. regu. præsump. 3. nu. 2. vbi eam limitat quinque modis.

Regula CVIII.

COMMISSIO facta iudici, quod debeat iudicare secundum consilium alterius, valet. Hanc regulam ponit Abb. & Ioan. de Imo. in c. si pro debilitate, de offi. delega. Bar. in l. 1. in §. si plures, nu. 18. ff. de exerci. act. Bald. in Authent. ad hæc, in prin. C. de iudi. & in l. nec quicquam, in §. vbi decretum, nu. 5. col. 3. vers. item quilibet ordi. ff. de offic. proconsu.

confu. & leg. Io. de Imo. in l. in illa institutione, num. 14. in medio, ff. de hæredibus instituen.

Hanc regulam limita tribus modis, secundum Deci. in c. si pro debilitate, nu. 69. de offi. delega. vsque ad nu. 74.

Regula CIX.

CONCESSIO, vel obligatio non perit, mortua persona cui aliquid competit, vel fuit concessum, aut relictum, vel promissum: sed ius cõpetens transit ad hæredes. Quam regulam probat tex. in l. si pactum ff. de probatio. in l. 1. C. vt actiones & hæredib. & contra hære. & in l. veteris C. de contra. vel commi. stip. Circa quam regulam vide Alexan. in l. si quis filium, in §. 1. ff. de acquiren. hæredi. Philip. Deci. & docto. in l. hæredem ff. de reg. iu. l. as. in §. actiones, nu. 1. cum alijs, institu. de actio.

Hanc regu. ponit Alber. Brunus in tracta. de interitu & peremptione: in 11. conclusione, nu. 57. vbi eam ampliat 8. modis, vsque ad nu. 65. & à nu. 65. vsque ad nu. 82. limitat eam 18. modis, in 17. volu. tractatum.

Regula CX.

CONDITIO ob causam competit ex capite causæ nõ sequitur in contractibus innominatis. Hanc regulam probat tex. in l. si pecuniam, ff. de conditio. causa data.

1 Limita primo, si causa non est sequuta propter causam fortuitum contingentem in persona aduersarij, d. l. si pecuniam. ibi, conditio temporis &c. secus est in contractu nominato l. qui operas ff. loca. & l. item si vno §. item cum quidam, ff. eod. titu. secundum Paul. de Castro in d. l. si pecuniam. & hoc procedit si casus fortuitus imminet de presenti, & sic non cessabit: alias secus, vt patet in d. l. si pecuniam. dum dicit, de conditione ob causam ex capite pœnitentiæ, &c.

2 Limita secundo, nisi esset actum à principio quodd non possit repeti datum ex capite causæ non sequitur, sed tantum ex capite pœnitentiæ, vt probatur ex his quæ not. Raphael Cuma. in l. si alienam, in §. Marcellus, in vers. ite colligitur hic notabilis limitatio ff. de dona. causa mortis.

3 Limita tertio, in contractu innominato facto cum ecclesia: nam non potest agi contra eam conditione ob causam,

D. Petri Duen.

fam, sed solum præscriptis uerbis ad implementum contractus. Vt in c. verum, de conditio. apposi. secundum intellectum traditum per Nicola. de Matarel. in l. dictam, C. de condict. ob causam. prout refert Bal. ibi, nu. 5.

- 4 Limita quarto, si deficit causa, quæ fuit causa faciendi contractum, scilicet si causa fuit remota & non proxima, & amplius non superest, nam tunc cessat conditio ob causam ex quocunque capite, l. 1. & ibi Bal. C. de pactis.
- 5 Limita quinto, in contractu, facio ut des: vel in contractu facio, ut facias, si factum sit non repetibile. Nam tunc datur actio de dolo, si aduersarius non vult implere, vel præscriptis uerbis seu in factum, de quo habetur in l. naturalis, in §. quod si faciam, ff. de præscrip. verb. & in l. cum proponas, C. de dolo. & per gl. in d. l. si pecuniam, per Barto. & doct. in l. si. ff. de condic. ob causam.
- 6 Limita sexto, si causa vtriusque est sequuta, d. l. si pecuniam, & ibi Bar. Ratio est, quia iam sumpsit suam perfectam vim & obliga.
- 7 Limita septimo, quando expresse fuit dictum à principio, quod recipiens decem debeat restituere, si Capuam non ierit, uel si pœnitebit dantem. Per l. si dominus, ff. de præsc. verb. Nam tunc datur actio præsc. verb. sed non conditio ob causam, d. l. si dominus, licet Bar. aliter dicat in l. 2. C. de conditio. ob causam.
- 8 Limita octauo, si actor non plene impleuit pro parte sua, ut quia promisit amplius non petere, ut reus daret decem: nam tunc quia aliud non amplius petere habet causam successiuam, cessat conditio ob causam, & habet locum actione de dolo: ut in l. actiones, secundum unam lect. C. de transact. de qua per Rapha. Fulg. in d. l. si pecuniam, in prin.
- 9 Limita nono, in contractibus nominatis: nam in eis cessat conditio ob causam. ut in l. si. ff. de conditio. ob cau.
- 10 Limita decimo, si de tali contractu innominato est factum publicum instrumentum, in quo solet apponi stipulatio: nam tunc datur conditio ob causam: ut per Bart. in l. si ut proponis, nu. 11. C. de condic. ob cau. de quo uide Ias. in l. 1. nu. 9. ff. de pactis.
- 11 Limita undecimo in illo, qui impleuit contractum pro parte

parte sua ob causam impossibilē de iure vel de facto scienter: nā tūc cessat repetitio, d. l. dictā, C. condic. ob causam.

- 12 Limita duodecimo, si repetens non vult soluere interesse aduersarij, quod ipse aduersarius prætendit. d. l. si pecuniam in princ.

Sed certe hoc procedit in condic. ob causam ex capite pœnitentię: secus ex capite causę non sequutę, secundum Bal. in d. l. si pecuniam. Quod ego intelligo uerum, nisi aduersarius esset paratus adimplere contractum pro parte sua, seu si non fuisset in mora implendi. argu. tex. in d. l. si pecuniam, quicquid Bal. ibi dicat.

Regula C X I.

CONDICTIO ob causam habet locum ex capite pœnitentię in contractibus innominatis, d. l. si pecuniam, ff. de condic. causa data.

Hanc regulam limita 13. modis, ut per Ias. in d. l. si pecuniam, numero 2.

- 1 Ultra eum autem limita primo, si per stipulationē promisit tibi decem ut vadas pro me Romam: quia iste nō est simplex cōtractus innominatus, sed mixtus: cum stipulatio sit contractus nominatus, l. 1. in si. ff. de pact. in quo non habet locum pœnitentia, l. sicut, C. de actio. & obligatio. iuncta l. Aristo. ff. de donatio. secundum Pau. de Cast. in d. l. si pecuniam, de quo per Bar. in l. si. ff. de condic. ob causam.

- 2 Limita secundo, in contractibus nominatis: nam in eis cessat pœnitentia, d. l. sicut, C. de actio. & oblig. & l. in com modato, §. sicut, ff. com moda. & notant omnes Docto. in d. l. sicut, & in d. l. si pecuniam. in princip.

- 3 Limita tertio, si dixi dono tibi pecuniam hanc, puta decem ut vadas pro me Romam: nam tunc cessat pœnitentia quia donatio est hodie contractus nominatus, l. Aristo. ff. de donatio. Ita tenet Pau. de Cast. in d. l. si pecuniam, nu. 8.

- 4 Quarto fallit, si contractus innominatus incipit à pœcedente conuertiōe, nam sequuto implemento contingit liberatio ab obligatione saltem naturali qua tenebat, vnde vna & eadem solutio non debet parere liberationem & obligationem seu repetitionē, vt in l. cum is, in §. 1. ff. de cōdi. indebiti: secundum Rapha. Fulgō. in d. l. si pecuniam:

sed Pau. ibi tenet contrarium, de quo ibi per eum, pro quo allegat quod notat Cin. in l. 1. in 2. col. C. de pact.

- 5 - Limita quinto, in quolibet contractu innominato, excepto contractu illo innominato, do ne facias: prout loquitur illa, l. si pecuniam Secundum Guliel. de Cugno ibi. communiter tamen doct. tenent contrarium, quia est eadem ratio in alijs contractibus innominatis, quæ est in illo de quo loquitur Guliel. de Cugno, prout tenet Pau. de Cast. in d. l. si pecuniam, nu. 14.
- 6 - Limita sexto, quando in contractu innominato ex utraque parte est secutum implementum. Vt probatur in d. l. si pecuniam, & ibi notabiliter per Pau. de Cast. in sua dist. & hoc nisi interueniat consensus utriusque partis; & datur retro similis, vt in Lab. emptione, ff. de pactis.
- 7 - Limita septimo, nisi in contractu innominato sit apposta illa clausula quod valeat omni meliori modo &c. Vt in d. l. si pecuniam, iuncto tex. in l. cum pater, in §. filius matre, ff. de lega. 2.
- 8 - Limita octauo, si in obligatione & scriptura contractu innominati est apposta illa dictio, omni modo. Arg. gl. in verbo, omni modo, in l. si. & quod ibi notat. C. de fideicom.
- 9 - Limita nono, si fuit actum inter contrahentes, quod non reuocetur contractus innominatus ex capite penitentię, sed tantum ex capite causę non secutę. Secundum Rapha. Cuma. per illum tex. in l. si alienam, in §. Marcellus, ff. de don. cau. mor.
- 10 - Limita decimo in eo, quod datur causa conditionis implendę: vt est glo. magna in l. inter mortis, ff. de dona. causa mor. Ita tenet Paulus de Cast. in d. l. si pecuniam nu. 5.
- 11 - Limita vndecimo, in pactis liberatoris, de quo per Bar. & Bal. in d. l. si pecuniã, per eundem Bar. in l. dedi. in prin. ff. de condic. ob. caus. per eundem Bal. in l. quãuis, C. de transa.
- 12 - Limita duodecimo, si talis contractus innominatus sit pars vel præambulum contractus nominati: nam tunc cessat condic. ob. causam ex capite penitentię. Secundum Bald. in d. l. quamuis per tex. in l. fundi partem. & in l. Labeo scribit, ff. de contrahen. empt. iuncta l. dedi. ff. de condic. ob. causam.

- 13 Limita decimotertio, si semel contra actorem fuit iudicatum, vel super hoc transactum. Arg. text. in l. actione, C. de transact. & in l. fratris, cod. titu. & in l. euidenter, ff. de exceptio. rei iudica.
- 14 Limita decimoquarto, si causa implenda per aduersarium sit causa impulsua & non finalis. Per gloss. in d. l. si pecuniam, per notata in simili per Bartol. in l. 2. in §. si. nume. 2. ff. de donatio.
- 15 Limita decimoquinto, in diuisione. Secundum Bal. in l. si diuisione, nu. 3. C. famil. eriscun. & ibi Salice.
- 16 Limita decimosexto, in hærede faciëti contractum innominatum. Secundum Salice. in d. l. si pecuniam, in princ. nam facultas petendi non transit in hæredem, allegat notata in l. 3. ff. de seruis exporten. & in l. si. C. de reuocã. don. in l. omni modo, C. de inoff. testa. quod notatur in l. Pomponius scribit, si frumentum, in §. si. ff. de rei vendi.
- 17 Limita decimoseptimo, si aduersarius in præparamentis tantum impendit quantum habuit, vel plus, ab actore. Vt in d. l. si pecuniam, in fine principij.

Regula CXII.

CONDITIO quæ in se infert viduitatem, non est seruanda: & ideo si testator dicat, relinquo Seix fundum si nupsit Titij, si uiuo Titio nupsit Seia sine eius arbitrio, nihilominus debet habere legatum. Hanc regulam probat text. in l. turpia, §. si Titix legatum, ff. de lega. 1. & in l. filix, ff. de conditio. & demonstra. & in l. cum tale legatum, in §. rescriptum est, ff. eodem titulo. Hanc regulam ponit Bernard. de Luco in regula 114. cum duabus limitationibus.

Amplia duodecim modis, ut per Emanuelè à Costa. Lusitanum, in d. §. rescriptum est, a pag. 1. usque ad pag. 58. & limitat alijs 12. modis à pagina 58. vsque ad paginam 116.

Regula CXIII.

COMBURI in quibus casibus quis debeat, ponit quindecim Alber. Gandinus in tract. malefici. in tit. de pœnis reorum, nume. 57. quos casus ponit Salice. in l. 1. C. de nili aggeri. non rumpen. Et decem & sex casus ponit Chassa. in consue. Burgund. in rub. 1. in titu. [Des iustices] §. 5. folio

D. Petri Duën.

46. colum. 3. nu. 3. & duodecim casus ponit Ioann. Paponis in commento ad consue. Borboniæ: in tit. 1. de iurisdic-
tione, §. 2. pagina 7. & 8.

Adde alium casum vltra omnes in crimine sodomig, nã licet 2. de iure mori debeant: Auth. vt non luxurien. hom. contra natu. in §. præcipimus, colla. 6. & l. scædissimam, & l. cum vir nubit in scæminam, C. de adulter. & in l. eiusdem, in §. qui hominem libidinis causa castrauerit, ff. de sicarijs iuncta l. 1. C. de eunuch. & in c. adulterij. 3. 2. quæst. 7. Leuitici 20. cap. & in l. 1. & 2. tit. 2. 1. parte 7. & in l. 2. tit. 9. lib. 4. fori. & ita tenet Chassanæus in consue. Burgun. rubr. 1. in prin. nu. 56. fol. 17. col. 4. Et de detestatione huius criminis vide Matthæum de Affl. in constitutio. Neapolita. lib. 3. rubri. 4. 2. nu. 3. Hipp. in cons. 28. nu. 4. & 5.

Hodie tamen non solum debent mori, verum etiam cõburi, vt in pragmatica 85. in volumine pragmaticarum: de qua pragmatica facit mentionem Cæsar Lambertinus in tracta. iuris patrona. in prima parte 2. libri, in articulo 18. 9. quæstio. principali. nu. 16. & 17. folio 245. vbi per totum illum articulum tractat materiam illius Pragmatica.

Regula CXIII.

CONDITIO quæ solet dici perplexitas, vitiat institutio-
nem. Hanc regulam probat tex. in l. si Titius, ff. de cõditio.
institui. vbi ponitur exemplum.

- 1 Limita primo, quando perplexitas immediate non in-
surgit ex uerbis testatoris, sed habito respectu ad aliud, sci
licet ad patrimonium eius, nam tunc non vitiat, sed dissol-
uitur talia perplexitas; prout melius fieri poterit, conside-
rata voluntate testatoris. Vt patet exemplum in l. qui qua
dringenta, ff. ad l. falcid.
- 2 Limita secundo, quando perplexitas prouenit ex verbis
testantis: secus si contingit inter eos, quarum vna est digna
maiori fauore, & in illa valet dispositio. Vt in l. seruû com-
munem habemus, in §. Titius hæres esto cum ibi nota. ff. de
vulg. & pupil.
- 3 Limita tertio, quando versatur inter res dignas pari fa-
uore, si talis perplexitas potest dissolui per implementum
facti tendens ad commodum implentis, tunc nõ vitiat: sed
potius

Regulæ utriusq; iuris selectæ.

81

potius per tale implementum dissoluitur. Vt in l. si quis
ita ff. de condit. institut. facit quod notat gloss. & Bartol.
in d. l. si Titius.

Regula CXV.

CONDITIO impossibilis affirmatiua, in contractu adie-
cta, vitiat omnè contractum, L. impossibilis, ff. de verb. obli.

Hanc regu. amplia tripliciter, & limita 9. modis, vt per
Vdali. Zahum in d. l. impossibilis, à nu. 4. vsque ad nu. 16.

Regula CXVI.

CONDEMNATVS ad soluendum nõ euitat executionem
dato q̄ velit fideiubere, vel pignora dare. Vt probat tex. in
l. si se non obtulit, in §. ait prætor ff. de re iudi.

Hanc regulã amplia duobus modis, & limita alijs duo-
bus modis, vt per Franc. de Ripa, in d. §. ait prætor, nu. 4.

Regula CXVII.

CONFESSIO facta in iudicio præiudicat. Vt in c. fi.
& in c. vestra, vbi glo. de cohabita. cleri. & mulier. & in c.
cum olim, in si. de verbo. significa. & in c. si. de restitu. spo-
liato. & in c. 1. de accusatio. lib. 6. cum alijs. De iure regio
tex. in l. 4. titu. 13. par. 3.

Hanc regulam amplia vno modo, & limita decem mo-
dis, vt per Philippum Decium, in cap. at si clericus, num. 17.
vsque ad num. 44. de iudicij.

Regula CXVIII.

CONFESSIO facta sine causa, scilicet si aliquis confitea-
tur se debere decem, & non exprimit an ex causa mutui,
vel depositi, vel ex alia causa, talis confessio non valet, ne-
que præiudicat. Hanc regulam probat tex. in c. si cautio. &
ibi omnes doct. de fide instru. & in l. cum de indebito. in §.
si. ff. de proba. gl. in l. 1. in verb. apud, ff. de interroga. actio.
& in l. instrumenta, C. de proba. in l. generaliter, in verbo,
eam, C. de non nume. pecu. De iure regio est text. in l. 7. ti-
tu. 3. par. 3. & in l. 2. titu. 7. lib. 2. fori.

Hanc regulam limitat quatuor modis Hyppo. in l. 1. in
§. præterea, nu. 59. ff. de questio. vbi etiam latissime tractat
materiam huius regulæ, & sexdecim fallentias ponit Feli.
in d. c. si cautio. nu. 4. de fide instrum.

Limita primo vltra eos, quando in p̄otocolo Notarij in-
L strumen-

strumenta præcedentia continerent causam: nam licet sit vnum instrumentum, sequens non habens causam plene probat: eo quia causa præcedens censetur in sequenti reposita. Ita tenet Ioan. And. in addi. ad Spec. in titu. de deposito. super rub. quem sequitur Iacob. de S. Georg. in d. l. 1. nu. 27. ff. de interroga. actio.

- 2 Secundo limita, quando apponeretur hæc verba, sponte, & quia sibi sic fieri placui, confitetur dare, vel debere decem: nam ista confessio, etiam sine causa, plene præiudicat propter illa verba. Item consuluit, notab. Alexan. in consi. 83. nume. 6. cum seq. in 1. volu. argu. text. in l. campanus, ff. de oper. liberto.
- 3 Tertio fallit, in actione reali, puta si quis confiteatur talem rem meam esse: quo casu mihi acquiritur rei vindicatio ex tali confessione, etiam sine causa. Hanc limitationem ponit Ang. Aret. in §. 1. insti. de literarum obliga. nume. 5. Quæ reg. hodie de iure regio locum nõ habere videtur, vt in l. 3. tit. 8. lib. 3. ordinamenti, vt dixi supra in regula 9.

Regula C X I X.

CONFESSIO extraiudicialis parte præsentē plene probat. Hanc regulam probat tex. in l. Publica Mzuia, in fi. ff. de positi. & in l. cum de indebito, in §. fi. ff. de probatio. & in l. generaliter, in fine, & ibi docto. C. de non nume. pecu. Et de iure regio probatur in l. 7. in medio, tit. 13. par. 3. Hanc regulam ponit Bal. in l. 1. num. 4. C. ne ex delic. def. & in l. quoniam, nu. 7. in fi. 1. lectu. ff. de infami. Io. And. in rub. de probatio. Soci. in cons. 228. nu. 3. vol. 2.

- 1 Limita primo non procedere, si à parte non fuerit acceptata. Tenet Cy. in l. vnica. in 6. q. C. de confessi. & ibi Sali. in opposi. 15. nam ad hoc vt prædicta confessio plene probet, non solū requiritur quòd fiat parte præsentē, sed quòd pars acceptet talem confessionem, idem Sali. in l. iubemus C. de libe. cau. & in l. generaliter, in 6. quæstio. C. de nõ numer. pecu. vbi refert se ita consuluisse, quem sequitur Alexan. in cons. 20. nu. 1. volu. 4. & in cons. 111. nu. 7. vol. 3. & in cons. 174. nu. 2. vol. 6. Curt. Senior in cons. 77. nu. 1. Hypopolit. in repet. rub. C. de probat. nu. 96. & in l. de vnoquoque, nume. 124. ff. de re iudi. quòd in singu. 329. & in l. si quis ne quæstio.

quæstio. nu. 128. ff. de quæstio. Ioan. Imo. quem sequitur ibi Felin. nume. 23. in d. c. si. cautio. de fide instrumen. Fel. in c. capitulum sanctæ crucis, nume. 12. de rescript. Iacob. de S. Georgio in l. procuratore, nume. 2. ff. de interroga. action. Petrus Rebuffus in gloss. concordatarum, in rub. de regia acceptatione, pagina 405. Chassanzus in consuetud. Burgun. in titu. [des retraictz.] rubri. 10. §. 12. fol. 346. colum. 2. nu. 3. Ias. in l. postquam liti. nu. 2. C. de pact. Fran. de Ripa in rub. 22. ff. de verb. oblig. Paul. Paris. in cõs. 34. nu. 29. vol. 1. & Pala. Ruin. in repetit. c. per uestras, in 4. notab. nu. 39. & Curt. Iun. in l. 1. nu. 41. C. de pact. Hanc opinionem dicit esse communem Iaso. in l. error. nu. 3. C. de iur. & fact. ignoran. & Andræ. Alciat. in rub. ff. de verb. obli. nu. 3.

Contrariam opinionem tenet Anto. de Butrio in cap. vltimo. nume. 12. de confessio. & ibi Abb. nume. 15. idem Abb. in c. cum dilectus. nume. 5. de succes. ab intest. & ibi And. Barba. nu. 4. Soci. in d. consi. 228. nu. 6. Philip. Deci. in cap. at si clerici, nu. 137. de iudic. post Abb. & Barba. & in l. postquam liti. nu. 8. C. de pact. Aretin. in consi. 60. Alciat. sibi met contrarius in tract. præsump. in 3. reg. præsumpt. 21. nume. 6. vbi in nume. 10. dicit hanc opinionem esse veriorem, & habere longe plures autoritates pro se. Eandem opinionem tenet Ioann. Bapti. de S. Seuerino in repetitio. l. admonendi, colum. 67. ff. de iureiura. vbi dicit quod hoc est de mente omnium Canonistarum in d. c. cum dilectus. Eandem opinionem dicit esse veriorem in iure Castellia. Cotta in Memo. iuris, in verbo, confessio. el. ij. in medio. Eandem opinionem sibi met contrarius tenet Alexan. in l. 3. nume. 3. C. de repudi. hæred. Ratio est, quia cum confessio fit in fauorem præsentis, præsumitur acceptatio ex parte eius. vt in l. qui patitur, ff. manda. & per ea quæ notant Bar. & doct. præcipue Ias. nu. 70. in l. quæ dotis, ff. solut. matrimo. Pro qua opinione videtur tex. in d. l. 7. in medio, tit. 13. par. 3. & l. 3. fol. 8. lib. 3. ordi. quam opi. etiam tenet Andr. ab Exca in lib. pactorum, nu. 4. ubi dicit quod contraria opinio est rigida. & Ioann. Gualdensis in tracta. de art. testan. tit. 6. cautela 6. nu. 2.

2 Limita secun. lq, quando confessio fit per uerba enütia

tua: quia tunc nō probat. ita probat tex. in c. fi. & ibi Abb. nu. 19. & docto. de successio. ab intesta. Matth. de Afflic. in decisio. 105. nu. 3. Quod tamen intelligo verum, nisi esset cōfessio iurata. Tenet Ant. de But. in d. c. fi. de successio. ab intest. Feli. in d. c. si cautio, nu. 24. idem Matth. de Afflic. in decisio. 164. nu. 4. Pau. in d. c. fi. nu. 10.

3. Limita tertio, nisi confessio esset facta calore iracūndiz: quia non nocet, nisi detur perseverantia. Ut est glo. in c. ex literis, in verbo, admonita, & ibi Abb. de diuor. quam glo. sequitur Philip. Dec. in l. quicquid calore, nu. 5. & ibi Hiero. Cagno. ff. de rég. iu. Pala. Rub. in repe. rub. de dona. §. 17. nu. 14. Hyppo. in l. 1. in §. questionum ff. de quæst. & in rep. rub. C. de proba. nu. 102. & ita per illam glo. tenet Feli. in c. sicut el j. de iureiur. & ibi Abb. idem Abb. in c. fi. nu. 11. de confes. idem Abb. & Phil. Deci. in c. at si clerici, de iudi. idem Abb. in c. cum venerabilis col. 7. post glo. 2. de exceptio. & in c. cū olim el ij. de priuileg. Anto. de But. in c. olim, de rescript. Roma. in singu. §. 14.
4. Limita quarto, non procedere in dispositione testis dicentis extraiudicium, se falsum deposuisse in iudicio, quia per hoc non tollitur eius depositio, idem etiam est in iudice dicente se venalem sententiam tulisse & subductum. Ita tenet Ange. in consi. 39. nu. 5. pro quo est tex. in c. sicut, de testib. not. Inno. in c. cum dilectus, de elect.
5. Limita quinto, in confessione ex causa mutui, quia non probat infra biennium, nisi aliter probetur vera numeratio. Ut per totum titulum, C. de non nume. pecu. & per totum, insti. de litera. oblig.
6. Fallit sexto, quando testes producerentur ad probandam confessionem, contra instrumentum celebratum in scriptis, continens debitum, quia tunc non omnis probatio confessionis parte presente facit plenam probationem: sed est necesse quod probetur per quinque testes rogatos, iuxta formam tex. in l. testium, C. de testib. cum authen. ibi posita, glo. magna ad fi. in c. testes 3. q. 9. & ita tenet Matth. de Afflic. in d. decisio. 105. nu. 4.
7. Limita septimo, quando concessio fuit facta cum causa, ut si confiteor me debere ex causa mutui, alias non nocet

et, licet probetur. Tenet glo. in d. c. testes, in glo. magna, & est tex. & ibi docto. in l. cum de indebito, in §. si. ff. de proba. & dixi in regu. 118.

8 Limita octauo, in confessione prælati: quia non præiurat ecclesiæ, nisi aliter veritas probetur. Ita tenet Abb. in c. si. de præscri. Io. And. in additioni. ad Spec. in rub. de rebus eccle. non alie. Matth. de Afflict. in deci. Neap. 168. nu. 4. de quo plene per Feli. in c. edoceri, de resc. ip.

9 Limita nono, quando talis confessio fieret inter personas prohibitas & suspectas, quia non probat, unde non creditur prælato dicenti se donare seruatoribus propter merita & seruitia quæ ab eis recepit, nisi aliter probetur. Ut notat Ioan. Andr. in additio. ad Specu. in titu. de rebus eccle. non alien. super rubr. Bal. in l. iubemus la. ij. nu. 4. versus si ergo in 3. col. C. de sacrosanc. eccles. Et similiter quando maritus donaret vxori, vel pater filix propter merita. Et idem in similibus casibus qui sunt in iure innumerabiles; de quibus per Bart. & Docto. in l. post contractum, ff. de donatio. & in l. per diuersas, C. mandati & in l. si donatione, C. de collatiq. in l. 1. in §. nec castrense, ff. de collatio. bono. Angel. in consil. 5. nume. 5. pro qua opinione est text. in l. qui testamentum. & ibi notab. Iacobi. de Sancto Geor. nu. 1. cum seq. ff. de probatio.

Regula cxx.

CONFESSIO extra iudicium, facta parte absente, facit semiplenam probationem. Hanc regulam ponunt Docto. in l. certum, per text. ibi, in §. si quis absente, ff. de confess. glo. & ibi Panor. in c. fin. de success. ab intesta. Matth. de Afflict. in decisio. 12. nume. 2. & in decisio. 337. nume. 6. Barto. & docto. in l. admonendi, ff. de iureiuran. Pau. Paris. in consil. 120. nume. 4. volu. 1. Hyppolit. latissime in repe. rub. C. de proba. nu. 89. in sing. 339. & Aymon in tracta. de antiquitate temporis: par. 1. in parte incip. viso de uerbis, fol. 34. colum. 3. nu. 45. cum alijs. De iure regio est tex. in l. 7. titu. 13. parte 3.

Hanc regulam amplia quatuor modis, & limita tredecim modis, ut per Felin. in c. si cautio. nu. 22. cum alijs, de fide instrumen.

Octo limitationes ponit Robertus Marranta in tracta. de ordine iudiciorum, 6. part. rubr. de confessione, nu. 12. cum alijs, fol. 23.

Regula CXXI.

CONFITENS se mutuo recepisse pecuniã, nihilominus potest intra biennium opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ, vt in l. in contractibus, C. de non num. pecu. & in §. 1. insti. de litera. obliga. Et de iure regio est text. in l. 9. titu. 1. par. 5. text. in l. 184. Styli. & circa hanc regulam vide Petrum de Vnzola in practica Artis notarius, in rub. de excep. non nume. pecu.

Hanc regulã cum 6. limita. ponit Bernard. de Luco in re gu. 249. Et eam ponit Feli. in c. si cautio. cum sex amplia- tionib. & 7. limita. à nu. 45. vsque ad nu. 57. de fide instrum.

Regula CXXII.

CONFESSORIA & negatoria actio competit pro seruitu- tibus rusticis & vrbans. Hanc regulam probat tex. in §. 2. que si agat. Insti. de actioni.

Hanc regulam, vbi eam examinat, & limitat quinque modis, ponit Ludouic. Gome. in d. §. eque si agat, à nu. 12. vsque ad nume. 15.

Regula CXXIII.

CONIUNCTVS admittitur pro coniuncto sine man- dato, dummodo caueat de rato, quod is pro quo agit habebit hoc ratum. Hanc regulam probat text. in l. sed & hæ ff. de procurato. & in l. Pomponius, in §. fina. eod. titu. & in l. exigendi C. de procurato. in c. nonnulli de rescrip. De iure regio est text. in l. 10. titu. 5. par. 3. Circa quam regulam vide Roma. in singu. 619. & 656. Ioan. Bassianum ad con- suetud. Aluerniæ, capitu. 4. articu. 1. Marcum Anto. Baue- ri. in §. pater nu. 37. institu. de testamen. Nicola. Bellon. in conf. 26. nume. 14. Chassanæ. in consuetud. Burgun. in titu. [Des droilz.] rubric. 4. §. 5. fol. 141. colum. 2. nume. 1. cum seq. & notabili. Augst. Bero. in quaest. 132. per totam. Mat- the. de Afflict. in tracta. de iure protomi. in rub. nume. 13. cum sequen. Catellia. Cottam in memorab. iur. in verbo, coniuncta persona. Sebast. Vant. in tractat. de nullita. sen- ten. Rubr. 14. qualiter & quibus modis sententia & proces- sus

fus, pag. 360. nu. 99. cum alijs. Rip. in c. cum M. Ferrariensis, nu. 60. de constitu. Hanc regulam cum 11. limitationibus ponit Alexand. in d. l. exigendi, nume. 4. C. de procura. Eandemmet regulam cum quinque limitationibus ponit Feli. in c. coram, nu. 3. de offi. delega. Eam etiam cum quatuor ampliacionib. & 17. limitatio. ponit Ias. in d. l. exigendi, nu. 3. quos refert Bernar. de Luco in regu. 129.

1 Amplia primo procedere, etiam vt cõiunctus possit agere pro coniuncto quando agitur de libertate, etiam sine cautione de rato vel iudicato soluendo. Vt in l. amplius, cum duabus sequentib. ff. de libera. cau. glo. in d. l. Pomponius, §. si. in verbo, offeram, ff. de procu.

1 Ultra quas limitationes limita primo, quando coniunctus est præsens: nam tunc non potest comparere sine mandato. Ita concludit Ioan. de Imo. in d. c. cum M. Ferrariensis, nume. 40. de consti. quem sequitur Alexan. de Imo. in l. non solum ff. solu. mati.

2 Limita secundo, non habere locum in petitione interpositionis decreti iudicis: nam coniunctus pro coniuncto non potest petere tale decretum iudicis interponi super contractu coniunctæ personæ: facit text. in l. minorum, C. de præd. mino.

3 Limita tertio, in protestatione: nam coniunctus pro coniuncto protestari non potest sine mandato. Ita concludit Feli. in d. c. cum M. Ferrariensis nu. 48. de constitu. facit tex. quem ibi ad hoc expresse notat Bal. in l. tutor, ff. de minorib. Quod est verum, nisi esset protestatio, quæ fieri possit à quocunque: vt in l. prohibere, ff. quod vi aut clam.

4 Limita quarto in causis spiritualibus, & beneficialibus, vt est gl. 1. in c. cum pridem, de pact. & in d. c. coram, de offic. delega. Feli. & Ias. vbi supra. Contra quam tenent expresse domini de Rota in decis. 68. nume. 2. in titu. de rescript. in antiq. secundum nouam impressionem, & secundum antiquam in decis. 323. Specu. in titu. de coniun. persona. in §. 1. nu. 7. Collecta in c. nonnulli, de rescript. nu. 15. Lopus in allega. 70. Cardina. in clem. 1. q. 6. de rescrip. Roma. in d. singu. 619. Abb. in d. c. cum pridem, nume. 7. & in d. c. coram, num. 7. de offi. delega. & c. nonnulli §. sunt & alij,

de rescript. Eandem opinionem Rotæ sequitur Sebastian Van. in tracta. de nullita. senten. in Rubric. 1 r. de nullitate ex defectu mandati: pagina 223. nume. 130. Ripa in d. c. cū M. Ferrariensis, nu. 60. in fin. de constitu. Et ratio est propter grauitatem præiudicij: & in his in quibus requiritur speciale mandatum non admittitur coniunctus pro cōiuncto sine mandato: vt est tex. in l. patri pro filio, ff. de minori. notatur in c. nonnulli. & in c. ex parte Decani. de referi. & in istis spiritualibus non potest sufficienter prouideri per cautionem, vt notat gloss. in d. c. coram. Sed de rigore iuris hæc limitatio est verior secundum Ias. in d. l. exigēdi, nu. 9. & Feli. in d. c. coram, nu. 6. pro qua opinione est tex. in c. accedens, de procura. per quem tex. ita tenet August. Berro. in d. decisio. 132. Iacob. de S. Geor. in d. l. exigendi, nu. 21. vbi dicit quod in practica durum esset tenere contra su prædictam decisionem Dominorum de Rota. Porro cōiunctorum, appellatione, qui veniant. ponit Paul. Paris. conf. 23. nu. 19. & conf. 49. nu. 11. vol. 2.

Et circa hanc regulam vide 47. casus in quibus de iure requiritur speciale mandatum per Petr. Rebuff. in glo. concordia. in titu. de electionis derogatione, in glo. in verbo, speciale, pag. 59. col. 1. cum 7. sequen.

Regula CXXIII.

CONIUNCTA persona non potest recipere solutionem pro coniuncta sine mandato: vt probat tex. in l. non solum, ff. solu. matrim. & in l. 2. cum alijs, ff. vt in possessio. legato. & in l. qui hominem, §. gener. ff. de solutio. tenet Alex. in l. exigendi, nu. 12. C. de procurat. & Roman. in singula. 227. Rip. in c. cum M. Ferrariensis, nu. 60. de constitu.

Hanc regulam amplia duobus modis, & limita quatuor modis, vt Ias. in d. l. non solum, à nu. 1. vsque ad nu. 8.

Regula CXXV.

CONIUNCTVS consanguineus, uel uicinus præsumitur scire facta coniuncti, consanguinei, uel vicini. Hanc regulam probat tex. in l. octauī, ff. vnde cognā. & in l. de tutela, ff. de in teg. restitu. mino. in l. si uicinis, C. de nup. in l. si ita, in fine. ff. de fundo instruct. & in c. quanto, & in c. quosdam. de præsumpt. & in c. nulli. 54. dist. & in c. qui & humanis 12.

q. 2. Circa quam regulam vide gloss. in c. paratus, in verbo, nescire 13. q. 1. Legittas in l. 1. ff. si cert. peta. & in l. 2. c. qui admi. Canonistas præcipue Abb. in c. 1. nume. 2. de restit. spolia. Alexan. in consi. 113. nu. 42. volum. 2. Soc. in consil. 187. nume. 2. vol. 2. Philip. Deci. in consi. 29. nu. 8. & in consil. 207. Hieronim. Gratum in consi. 25. nume. 7. & in consi. 51. nume. 4. vol. 2. Feli. in cap. literis, nume. 2. de præsump. Ias. in l. is potest, nume. 63. ff. de acquiren. hæredi. & Purpura. in l. 1. nume. 91. cum alijs ff. si cert. peta. vbi Mar. de Mantua in 2. lect. nu. 70.

Quis autem proprie dicatur uicinus probat text. in l. 1. in §. eo autem tecto, ff. ad Syllania. vbi dicitur, quod ille dicitur uicinus, cuius vox audiri potest. Hanc regulam ponit Socin. cum duabus limita. in regu. 71. & Felyn. limitat eam quinque modis, in d. c. literis nume. 5. vsque ad fin. de præsumptio.

1 Ultra quos amplias primo: nam vbi est maior consanguinitas vel vicinitas, ibi maior scientiæ præsumptio fit. Ita loquitur tex. in d. l. octauis, ff. vnde cognata. & in d. cap. quosdam, de præsumptio.

2 Amplia secundo, etiam si materia sit pœnalis. Secundum Bar. in l. dominus horreorū in si. prin. ff. loca. Specul. in tit. de emp. & vendi. in §. nunc dicendum est, de rescind. vendi, nu. 30. in si. facit tex. in l. si filium, C. de libera. causa.

Limita primo, procedere tantummodo in his quæ cœcerunt iura sanguinis & processum naturæ. Ita Ange. de perusio in l. quoniam C. de iure delibe. quem sequitur ibi Iacob. de S. Geor. nu. 2.

2 Limita secundo, dummodo vicinus seu consanguineus absens diu non fuisset, quoniam tunc non præsumitur si iure facta vicinorum. Ita tenet Bar. in l. is potest, in 5. col. ff. de acquiren. hæred. & ibi Ias. nu. 83. Alex. in l. Lucius, in §. Titius, ff. de liber. & posthu. Mar. Mantua in l. 1. in 1. lect. nu. 61. ff. si cert. peta. & ibi Purpura. nume. 122. Facit tex. in cap. cum in tua, & ibi Abb. in 2. notabi. qui matrimo. accusa. possunt.

3 Limita tertio, in affine, vel vicino nouo, Argum. text. in l. qui cum vno, in §. si. ff. de re milita. & de uicino, videtur tex.

D. Petri Duen.

tex. in d. cap. paratus, in vers. nec paulus, 23. quæst. 1. Ita tenet Purpura. in d. l. 1. nume. 126.

- 4 Limita quarto, procedere duntaxat vsque ad gradus iuris ciuilib. Per tex. in d. l. octau. gradus, bal. Nouellus in tracta. de dote, in 11. par. 1. par. princi. in tracta. priuilegij dotis putatiuæ, in priuileg. 1. nu. 8. vers. sed circa ignorantia iuris, col. 14. quæ sequitur Mar. Mât. in d. l. 1. in 1. lect. nu. 63.
- 5 Limita quinto, non habere locum in filijs qui sunt sui hæredes & in quos dominium rerum paternarum continuatur, ita ut quodammodo domini etiam uiuo patre censentur. Vt in l. in suis, ff. de lib. & posthum. tamen non præsumuntur scire contenta in testamento patris, vt in l. eius qui in prouincia, in fi. ff. si certum petatur & ita vult sentire Bart. in l. sed si plures in §. ad substitutos ff. de vulg. quæ sequitur Iacob. de Sancto Georg. in d. l. quoniam, in fin. C. de iure delibe.

Regula cxxvi.

COMPARERE per procuratorem potest, qui tenetur venire ad Synodum. Pro qua regula facit tex. in c. fin. de his quæ fiunt à præla. & ita tenet ibi Imo. Facit etiam text. in c. episcopus ad Synodum. 18. distin. & licet illa iura loquatur in debentibus uenire ad Synodum prouincialem, tamen idem videtur dicendum in Synodo episcopi, quia de vno ad aliud sæpe arguunt doct. Pro qua opinione est pulcher tex. in l. diui circa medium, ff. de iure patro. quam opinionem tenet Franc. Curt. in repe. l. ad inuendi col. 22. ff. de iure iur. Pano. in c. bonæ, el ij. de postula. prælato. col. 2. Barba. in repe. c. Raynal. col. 54. de test. Præposi. in c. si vir. col. 1. de cognat. spiritua. Corset. in sing. in verbo. opinio. Henr. Bothæ. in tract. de Synodo episcopi, in 2. par. nu. 43. Pro qua opinio. facit, nam citatus, simpliciter non tenetur cõparere personaliter, sed potest per procuratorem comparere, c. pen. & ibi Pano. in 2. nota. de iuramen. calum. notatur in c. 1. de iudi. libr. 6. sed nullibi reperitur, quod supradicti teneantur comparere personaliter, ergo &c.

- 1 Primo fallit, quando essent citati vt personaliter veniant ad Synodum. Probat glo. 2. in d. c. fi. & ibi Abb. in 1. col. de his quæ fiunt à prælat.

Fallit

- 2 Fallit secundo, in Curatis, qui rationem reddituri sunt in his quæ faciunt, vt habeant curam animarum. Vt in cap. quòd super his de maiori. & obediens. & ibi Ioann. And. & Car. in 3. opp. Imo. & Panor. in 1. notab. probatur in c. quãdo, & ibi docto. 38. dist. nam isti non possunt cõparere per procuratorem, argum. tex. in c. pastoralis, de iudic. gl. in c. 1. de confes. lib. 6.

Regula C X V I I.

COMPOSITIO inter personas ecclesiasticas, vt decimæ vni curato debitæ alteri soluantur, valet. vt in c. 2. de transact. & in c. de decimis, in fi. eod. tit. vbi Papa dicit, soluat, uel cum ipsis amicabiliter componatis, & sic compositio approbatur ibi à Papa: & hoc tenet ibi Abb. Ratio est, quia cum decimæ Clericis sint reseruatæ non refert quis ipsorum habeat, vel quæ ecclesia, tradunt doct. in cap. ex multiplici, de decim. & ita tenet Caro. Ruyn. in conf. 142. nu. 13. vol. 3. Circa quam regu. vide Barb. in c. fi. numc. 4. de rer. permut.

- 1 Limita primo, non procedere in decimis personalibus. Ratio est, ne detur occasio uacationi, & audiendi diuina extra ecclesiam parochialem, contra text. in c. 2. de paroch. Ita tenet Collect. in c. Apostolicæ, de decim.
- 2 Limita secundo, etiam si ageretur vt monachi haberent totam prædialem decimam vnius parochiæ, vel alijs curatus, nam tunc si curatus victum sufficientem non habet, eo quòd ei desinit decimæ, aget ad congruam portionem, vt in c. de monachis, de præben.
- 3 Limita tertio non procedere, nisi causæ cognitio interueniat: debet enim superior examinare, an talis compositio expediat ecclesiæ, alias compositio non valebit, quia est alienatio, in qua hæc inquisitio fieri debet, vt in c. sine exceptione. 12. quæst. 2. gl. in c. 1. de rebus eccle. non aliena. facit tex. in c. 2. de transact.
- 4 Limita quarto, non procedere nisi interueniat consensus episcopi vel superioris, vt supra dixi: sic non valet cum consensu inferioris, videlicet Abbatis, Prioris, seu alterius, vt in c. placuit 12. quæst. 2. & in d. c. sine exceptione. & in c. Abb. eadem cau. & quæst. & in c. cum apostolica. de his quæ

quæ sunt à præla. vbi dicit, non requiri & capituli consensum, sed Episcopi tantum. licet in vera alienatione contrarium sit. d. c. sine exceptione. 12. q. 2. Et cum decimæ sint cibis clericorum, proinde sicut de alimentis futuris nō potest transigi sine iudice. l. cum 2. ff. de transf. ita nec de decimis. Anch. in c. cum homines. col. 2. eod. tit. & episcopi præsentia loco iudicis habetur. quod est verum nisi inferior habere iurisdictionem quasi episcopalem gloss. in clem. 1. in verbo. proprij. de rebus eccles. non alienan. in c. significasti de foro competent. quia tunc cum autoritate illius valeret compositio. Et si fuerit facta sine episcopi vel superioris consensu mortuo eo qui eam fecit, successori non præiudicat. c. de cætero. & c. veniēs, de transact. & c. ad hæc. de offic. vica. & hoc super futuris decimis, secus de præteritis, gloss. & docto. in cap. vt super de rebus ecclesi. non alien. Deci. in c. venerabilis in quarto notab. de confir. vtili, vel inuti.

Regula CXXVIII.

COMPROMISSVM annullatur per mortem alterius compromittentium, vnde non transit ad hæredes. Hanc regulam probat tex. in c. fin. de arbi. & in l. diem proferre. §. 1. & in l. si interpellatur. ff. de arbit. Circa quam regulam vide Spéc. in tit. de arbitris in §. finitur. vers. item morte. nu. 2. Barcol. in l. qui liberis. §. hæc verba. ff. de vulg. & in l. si quis arbitrato. ff. de verbo. oblig. Bapt. de san. Bla. in trac. de arbit. quæst. 1. Lanfran. in trac. de arbit. in 3. quæstio. 4. quæst. princi. Anto. de Butr. in c. Quintaualis. nu. 23. de iurei. Maria. Socin. Iun. in consi. 66. nu. 9. vol. 1.

- 1 Amplia primo procedere, etiam si in causa conclusum sit, nam instantia compromissi ad heredem non transit. Ita tenet Bart. Bald. & Alberi. in d. l. idem proferre. post Innoc. in c. ex parte de arbit. Abb. in d. c. fin. vbi post Anto. ponit rationem huius regulæ, quare compromissum extinguitur, & non transeat ad hæredes, dicens quod est, quia arbitrium est stricti iuris, & non extendibile nisi exprimat, quod secus in iudicio, vt in c. cum dilectus. de arbit. & ibi. Abb. ponit alias rationes.

- 2 Amplia secundo, etiam si compromittentes post stipulationem

lationem promiserit facere compromissum in vnum vel in plures usque quo causa expediatur: nã si alter mortuus fuerit, hæredes non possunt compelli ad compromittendum: nam si expirauit compromissum iam factum, ergo & promissio de compromittendo, quia non debet esse maioris efficacix quo ad transmittendum in hæredem spes com-
promissi faciendi resultans ex dicta promissione, quam sit ipsum compromissum iam factum. Ita per plura fundamenta consuluit Paul. de Cast. in cons. 31. nu. 4. uolu. 2.

3. Amplia tertio, etiam si alter ex compromittentibus ingrediatur monasterium, quia tunc etiam annullatur compromissum: arg. tex. in l. Deo nobis, C. de episc. & cle. & in authen. ingressi, & in aut. si qua mulier C. de sacr. sanct. eccl. Ita concludit Bap. de sanct. Blas. in d. tract. quæst. 53.

4. Amplia quarto, etiam si alter ex compromittentibus esset mortuus civiliter, nam tunc annullatur compromissum, & non transit ad hæredes. Ita concludit Bapt. in d. san. Bla. in d. quæst. 53. Aegid. de Bellam in d. c. fina. nume. 1. de arbitr. Quod tamen intelligo uerum, si bona morientis civiliter sint publicata seu confiscata, ita ut fiscus habeatur loco hæredis: per tex. & gloss. in l. inter eos, in §. si. ff. de fideiuss. & in l. quoties. ff. de nouatio. quod habetur in §. relegati. Institu. quibus modis ius patriæ potest. solui. ita tenet Ioan. de Imol. in d. c. fina. nu. 7. in fin. de arbitr. Facit pro hoc quod notat Bartol. nume. 14. in d. l. si quis arbitratu, in fine, ff. de uerborum obligatio. ubi tenet & determinat, in compromisso facto in arbitratorem, ut stante bñno cum publicatione bonorum annulletur compromissum, quem sequuntur ibi Alexand. Roman. Iaso. & Socin. asserentes hanc communem opinionem. Quod si hoc procedit in arbitratore, quanto magis dicendum est in arbitrio, cuius compromissum facit, annullatur, ut notant doctores, in dicta l. si quis arbitratu.

5. Amplia quinto procedere, quandounque pro vna parte compromiserunt, si vnus ex illis moriatur, & res erat indiuidua, tunc finitur compromissum. Ita concludit Alber. Galeot. in tracta. de arbitris versic. antepe. quem sequitur Io. And. in additio. ad Spe. in tic. de arbit. in §. finitur, nu.

2 Ange. de Peru. in consi. 248 nu. 1. in fi. pro qua opinione est glo. in l. diem proferre in §. 1. in verbo, morte, in fi. ff. de arbit. quam sequuntur ibi Barto. Bald. & docto. & hanc esse communem opinionem tenet expresse Maria. Socin. Iunior in d. consi. 66. nu. 13. vol. 1.

1 Limita primo non procedere, si in compromisso dictum sit per partes, quod compromittunt pro se & hæredibus suis: quia tunc non finitur morte, sed transit ad hæredes, ut probat tex. in d. c. fi. de arbit. & in d. l. diem proferre in §. 1. ita tenet Specu. in d. §. finitur. nu. 2. Abb. & alij doctor. in d. c. fina. Bald. in consil. 102. vol. 3. Bart. & alij in d. §. 1. Hippol. in singu. 54. Marian. Socin. Iun. in d. consil. 66. nume. 7. vol. 1. Quod tamen intelligo verum, quando ab vtraque parte ex compromittentibus compromissum sit pro hæredibus: secus tamen quando vna pars tantum de hærede mentionem fecit, nam tunc non comprehenduntur hæredes. tex. est in l. sed interpellatur in §. si ab altero. ff. de arbit. & ibi Bar. & Bal. Henri. Bohic in d. c. fin. nu. 1. Ratio est, quia non debet compromissum claudicare, secundum Bal. in c. vno delegatorum. & ibi Barb. nu. 24. de offic. deleg.

2 Limita secundo, quando post compromissum est lata sententia, nam & si moriatur compromittens, hæres eius succedit in emolumenta vel damna, quod ex sententia contingit, argu. tex. in d. l. diem proferre in princi. Ita tenet Spec. in tit. de arbi. in d. §. finitur. nu. 3. Henr. Bohic & Abb. in d. c. fi. idem Abb. in c. ex parte. de arbit.

3 Limita tertio, quando per capitulum vel vniuersitatem esset factum compromissum, nam tunc si aliquid de capitulo, vel de vniuersitate deficient, & alij subrogentur, attamen compromissum tenet. Ita probat tex. & ibi hoc tenent Ange. & Pau. & Iaco. de S. Georg. in l. proponebatur ff. de iudic. & ita determinat Din. per illum tex. in l. si grege. ff. de lega. 1. allegat etiam tex. in §. si grex. Insti. de leg. & ita etiam tenent Bal. Pau. & Imo. in d. l. si grege.

4 Limita quarto, quandoque prælatus sub nomine dignitatis compromisit, quia tunc transit ad successorem eo mortuo. Tenet Are. per tex. ibi, post Ant. & Abb. in c. præsentata, nu. 6. de testi. in 1. notab. Quod tamē est verū, quando

docunque compromissum est factum de rebus ecclesiæ, nã tunc præsumitur factum nomine ecclesiæ. & durat: secus si requireret utilitatem canonicorum vel alicuius de vniverſitate, nam tunc mortuo aliquo ex ipsis expirat compromissum. ita tenet Aret. in d.c. præſentata. Ang. & Bald. in d.l. si grege ff. de leg. 1. & notatur in c. querelam, ne præla. vices suas.

Regula CXXIX.

CONSTITUTIO, vel dispositio ignorantes non ligat. Hanc regulam probat tex. in c. in lectum 34. q. 2. in c. si vero. el. secundo. de senten. excom. bonus text. in l. si ignorans. iuncta glo. ff. loca. Hanc regulam ponit Panor. in consi. 35. nu. 1. vol. 1. Roma in consi. 473. nu. 1. Signorol. de Ho mod. in consi. 134. nu. 2. Io. de Ana. & ibi Ludou. Bolog. in addit. in consi. 72. Hier. Gra. in consi. 151. nu. 9. vol. 2. Albert. Brun. in consi. 20. nu. 2. Phil. Dec. in consi. 63. nume. 5. Philip. Corne. in consil. 106. nu. 10. vol. 3. Pau. Pari. in consi. 49. nume. 2. vol. 4.

- 1 Amplia primo, ut procedat si lapsum fuerit tēpus duorum mensium à tempore promulgationis, quia nihilominus probata ignorantia excusatur. Vt probat tex. in c. proposuisti. in fi. 82. dist. glo. in c. secundo. in verbo, ante prohibitionem. in fi. de constitu. Facit quod notat Ancha. in Cle men. 1. nu. 13. de rebus eccle. non alic. ubi concludit, quod quando statutum est antiquum & inusitatum, licet sit inclusum in uolumine statutorum, quia tamen iuste ignorari potest, non ligat ignorantes, & valet actus contra tale statutum factus, quem sequitur Hippol. in consi. 49. nu. 49.
- 2 Amplia secundo, ut procedat etiam in sententia generaliquæ non ligat ignorantes Phil. Fran. in c. 2. nu. 5. de consi. lib. 6. per glo. in c. à nobis el. j. de sen. excom.
- 3 Amplia tertio, etiam si ignorans fuerit in leui, vel leuissima culpa. Ita concludit Decius in c. 1. 2. lectu. nu. 34. de constit. facit quod ante eum notat Cyn. in l. data opera. C. qui accusa. non possunt.
- 1 Limita primo hanc regulam, ut non procedat in l. habente clausulam decreti, quia illa ligat etiam ignorantes. Vt in c. 1. in §. adijciebat, de concess. præben. lib. 6. & in c. si post-

D. Petri Duct.

postquam, de præben. eodem lib. glo. in c. si eo tempore, in verbo ignoranter, de elect. lib. 6. Contrarium tamen tenet Cardi. in cle. 1. quæst. 18. de elect. Ioan. Crot. in repet. l. omnes populi col. 26. in prin. ff. de iusti. & iur. & in c. 2. in 1. limiti ad 3. notabile, de constitu. lib. 6. Mouentur, quia sicut de natura legis est ut non liget ignorantes. & hæc conditio tacite inest in lege, ergo etiam tacite inerit in clausula Decreti, facit gl. in verbo, Pauliana, in l. si patronus, in §. patronum, ff. si quid in frau. patro. & quod per eam notat Curt. Iun. in consi. 74. nu. 18. Et tenendo hanc opinionem ad iura supra allegata responde ut per Cardi. & Ioann. Crot. ubi supra.

2. Limita secundo, ut procedat quando agitur de damno vitando, secus si statutum auferat lucrum alicui, quia tale statutum comprehendit etiam ignorantes. Ita tenet Ioan. Crot. in repet. l. omnes populi col. 27. versic. secunda conclusio, ff. de iusti. & iur. Quæ limitatio videtur directo contra doctrinam Bar. in l. auunculo, in fi. nu. 4. ff. de condit. sine cau. ubi tenet, quod habens iustam ignorantiam excusatur à pœna quæ consistit in amissione lucri, & ideo credo, quod Ioan. Crot. voluerit aliter loqui, scilicet in casu in quo statutum affert lucrum, quia tale statutum comprehendit etiam ignorantes in eorum commodum, ut est tex. in l. pen. C. de decurio. li. 10. quem ad hoc notat Ancha. in c. cognoscentes nu. 7. de consti. allegat not. per Inno. & docto. in c. cum in cunctis, de concessio. præben.
3. Limita tertio, ut procedat quando ignorantia esset iusta, secus si esset crassa, supina, & affectata. Ut plene declarat Ioan. Crot. in d. c. 2. in 4. & ult. nota. de constit. lib. 6.
4. Limita quarto, ut non procedat quando lex imponeret nouam pœnam super actu à l. veteri prohibito, quia talis lex etiam comprehenderet ignorantes. Tenet Dec. in d. c. 2. in prima lect. nu. 35. de constit. In contrarium tamen facit tex. in l. item apud Labeonem, §. si quis uirgines, ff. de in iur. & in c. si vero, el. ij. de senten. excom. de cuius veritate vide Ioan. Crot. in d. c. 2. super gl. in verbo, ignorantis, de constit. lib. 6. Hier. Gra. in consi. 49. nu. 39. vol. 2.
5. Limita quinto, ut procedat quando sumus in casu dubio,

bio, secus vbi certum esset, quòd lex voluit comprehendere ignorantes. Vt est gl. in cle. 2. de hæreti. ita tenet Dec. in d. l. 2. lect. nume. 34.

- 6 Limita sexto, vt licet ignorans excusetur à pœna ordinaria, tamen ignorantem ad cautelam imponitur pœna, vt probat tex. iuncta glo. ibi, in c. lectum. 34. q. 2. & ita per illum tex. tenet Dec. in d. c. cognoscetes, in 2. lectura, nu. 33. de cõsti.
- 7 Limita septimo, ut procedat vbi & procedit imponendo pœnam pro culpa, secus si lex procedat inferendo damnum ex causa sine culpa, quia talis lex etiam ignorantes ligat. Tenet Ang. in prin. ff. si quis omissa causa testamenti, quem sequitur Decius in d. c. 2. in 2. lectu. nu. 33. de cõsti.
- 8 Limita octauo, vt non procedat in sententia speciali, quæ ligat etiam ignorantes. Tenet Phil. Franc. in c. in animarum, nu. 5. de constitu. lib. 6. allegat tex. in c. ad Apostolicam, de cleri. excom.

Regula CXXX.

C A P. quamuis, de pact. lib. 6. limitatur per Soc. in reg. 150. 36. modis. Quæ tex. limitat, vbi notabiliter tractat materiam Matth. de Affli. in c. si quis inuestiterit, de feudo dato in ui. l. comisso. in v. sibus feudo, à nu. 20. vsque ad nu. 43. vbi limitat, eum 16. modis, & ibi per totum tractat materiam. Et istum tex. limitat Pau. de Cast. in l. Paulus, §. 1. ff. de acqui. hæ. & in l. 1. in §. inde Neratius, & ibi Ripa, ff. ad Trebel. Octo limitationes ponit Roma. in l. qui superstitis, nu. 1. vsque ad septimum, ff. de acqui. hæ. & circa materiam huius tex. & eius intellectum, & alias limitationes quæ in varijs locis ponuntur, vide vltra loca ordinaria, scilicet doct. in l. fin. C. de pactis, & in l. pactum quod dotale. C. de colla. vbi Romanus notab. nu. 10. cum alijs. Bar. & Doct. in l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de verb. obli. in Authen. sacramenta puberum, C. si aduer. vend. & c. cum contingat. de iureiu. vbi Alcia. nu. 66. Et vltra alia loca, & remissiones quæ ponit ipse Matth. de Affli. vbi supra, nu. 42. vide Doct. in l. 22. Tauri. notabiliter Corn. in cõf. 291. nu. 1. cum alijs, in 4. vol. Fortu. Garzia in tracta. de vltimo fine iuris cano. & ciuili. nu. 304. cum sequen. Ioan. Crot. in repe. l. frater à fratre col. 16. fall. 1. ff. de condi. indeb. Philipp. Dec. in con-

fi. 180. nu. 3. & in consi. 181. nu. 1. cum alijs. & in consi. 184. & consi. 796. nu. 3. & in consi. 475. nu. 5. cum seq. & in l. fraudis interpretatio. nu. 2. & 3. ff. de regul. iur. & in c. causam matrimonij. nu. 23. de offi. deleg. Felin. in c. 1. nu. 6. de iureiur. Ripa in l. 1. nu. 69. ff. de vulga. & notabiliter in l. si vnquam. in prin. nu. 9. cum sequen. C. de reuo. dona. vbi latissime Tirraquel. in prin. nu. 150. cum seq. Palo. Rumi. in repetit. Rub. de dona. §. 64. & latissime Rode. Xuares in repetit. liquoniam in prioribus. in 4. limitatione, nu. 1. cum alijs fol. 70. col. 4. C. de inoffi. testa. Montalius in l. si. tit. 1. lib. 1. fori. in gloss. fi. & in l. 9. tit. 6. lib. 3. fori Matth. de Afflict. in decis. Neapolita. decisio. 322. nu. 11. Gomez. in §. item si quis in fraudem, nu. 2. Insti. de actio. Chassa. in consue. Burgun. in tit. [dos droiz] rub. 4. §. 7. fol. 165. col. 3. nu. 8. & in tit. [des successions.] rub. 7. §. 12. fol. 273. col. 2. nu. 34. Guiliel. Benedict. in repe. c. Rainutius in verbo, duas habens filias. nu. 190. cum alijs. Parisi. in consi. 26. nu. 77. volu. 3. Zasius in consi. 1. vol. 2.

Regula. CXXXI.

CONFIRMATA ea, quæ sunt iuri contraria, non intelliguntur per simplicem confirmationem. Hanc regulam per illum textum ponit Bal. in c. 1. in princ. nu. 2. per quos fiat inuesti. in vsib. feudo. allegat notatam in l. 1. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. vbi notatur, quod illa regula quæ dicit, quod quicquid acquisit filius, acquirit patri, intelligitur de acquisitione iusta & non iniusta. idem tenet idem Bald. in d. l. 1. allegans tex. in l. diuus. in §. sed nec ff. de falsis. facit tex. in l. quod seruus ff. de acqui. posses. notat idem Bal. in l. 1. ff. de costi. prin. vbi allegat notata in l. 2. C. de diuersis præd. lib. 12. idem Bal. in l. cum oporteat. col. 3. C. de bonis quæ liberis. vbi dicit ita tenere. Cyn. Pro quo facit, nam in confirmatione ea iura intelliguntur confirmari, quæ valida erat tempore confirmationis: vt in l. Aurelius §. testamento. ff. de libera. lega. & in l. si quis priore. ff. ad Trebel. quæ iura allegat Alberi. in tracta. statuto. q. 2. 1. & hæc regula probatur in l. 2. C. de fundis & saltibus rei domini. lib. 12. De iure canonico probatur in c. ad nostram. de confirmatio, vtili de inuti.

- 1 Fallit primo, nisi princeps, ex certa scientia confirmasset actum nullum vel infirmum: nam tunc confirmatio supplet omnem defectum. Ita tenet Inn. in c. 1. de confirmat. utili vel inuti. & ibi gl. Bald. d. c. 1. per quos fiat inuestit. nu. 2. allegat in arg. tex. in d. l. Aurelius in §. testamento idem tenet Imo. in l. quidam consulebant. ff. de re iudica. notatur in c. si motu proprio. de præben. in §. facit quod notat Iason in l. 1. nume. 3. ff. de constitu. princip. in l. fin. nume. 12. ff. de pactis. tenet Curtius Iunior in l. hæres absens. in principio. nume. 16. ff. de iudic. Quam limitationem intelligo veram, si prædicta confirmatio facta super re inualida ex certa scientia, si sit facta cum causæ cognitione & citatione partis: alias secus, tenet Innocen. in d. c. 1. nume. 1. Specul. in titulo. de legato. in §. nunc ostendendum. nume. 14. Archidia. in c. Cenomanensem. nume. 1. §. 6. distinctio. Romanus in singula. 424. pro quo facit quod posui in regul. 44.
- 2 Fallit secundo, nisi Papa confirmaret factum proprium. Secundum Bald. in d. c. 1. nu. 2: per tex. in l. legata inutiliter. ff. de legat. 3.
- 3 Limita tertio, nisi in confirmatione esset clausula, confirmamus, & de nouo concedimus, de quo per Andræ de Ifernina in c. 1. Vassallo decrepitæ ætatis, in vñ. feudo. doct. in c. inter dilectos. fide instru. Sed an & quando ille qui confirmat videatur de nouo dare, vide singularem distinctionem. Cy. in l. & quia quem refert & sequitur Bald. ibi. ff. de iuris. d. omn. iudi.
- 4 Limita quarto, quando peteretur confirmatio a domino, qui teneret & possideret feudum, quod petitur confirmari, qui fuit spoliatus præter petentis confirmationem, tunc talis confirmatio per quam restituitur possessio videtur noua traditio feudi. & hoc per tex. in l. 3. in §. Nerua filius. in verbo. nancisci. ff. de acqui. posse. secus quando possessio esset vacans, tunc dicitur continuari, secundum Abb. in c. cum venissent. de restitu. in integ.
- 5 Fallit quinto, quando confirmatio fieret successore, qui non tenebatur confirmare feudum quod ipse dominus possidet, nam tunc confirmando dicitur noua concessio. ar.

l. si ante, ff. ad leg. Fal. & in l. stipulatio ista, in §. si quis ita, ff. de uerbo. obligatio. & in l. si cum vno, ff. de excep. rei iudic. Ita tenet Old. in consi. 178. nu. 1. Ioan. de Imola in c. inter dilectos, de fide instrumen. nu. 24. vbi tenet, quod quando successor potest primam inuestituram reuocare, tunc confirmando dicitur de nouo concedere: quem sequitur ibi alij Doctores.

- 6 Sexto fallit, nisi priuilegium confirmationis; quædam confirmaret, & quædam infirmaret: argu. text. in l. tribunus, in §. vlti. ff. de testa. milit. Ita tenet Bal. in d. c. 1. nume. 2. per quos fiat inuestit.

Sed supra dictæ limitationes in minore non vendicant sibi locum, quia tunc talis confirmatio dicitur potius noua concessio, quam minor facere non potest, d. cap. 1. maior autem, qui habet legitimam administrationem bonorum suorum, bene posset ex certa scientia facere confirmationem iurium inualidorum, vt in iurib. supra alleg.

Regula CXXII.

CONSORI sine mandato potest agere, & excipere pro cõsorte. Hanc regulam probat tex. in l. 2. C. de consorti. ciu. dem litis. Et circa hanc regulam vide Nicolaum Bellon. in consi. 26. nu. 5. & 6.

Hanc regulam cum quatuor limit. ponit Bernar. de Lucco in reg. 135. referendo se ad Fel. in c. cum M. Ferrariensis, nu. 8. de constit. Eandem regulam cum quinque limit. ponit Ripa in d. c. cum M. Ferrariensis, nu. 53. de constit.

Regula CXXXIII.

CONSTITUTIONES; leges, uel canones facti per uerba generalia, dicuntur generales. Hanc regulam ponit Deci. in c. 1. lectu. 1. nume. 28. de cõstitu. Ratio huius regulæ est, quia ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, l. de pretio, ff. de Publicia. & in l. 3. §. si liber homo. iunct. glo. in uerbo, accepisset, ff. de condict. ob. caus. & lex edictalis appellatur generalis, vt in l. hac edictali, C. de secun. nup. secundum Matthæum de Afflic. in consti. Neapol. lib. 1. Rub. 82. nume. 1.

- 1 Amplia primo vt procedat, etiam si esset aliqualis ratio dubitandi, an lex sit generalis, vel non, quia solemus dice-

re quod lex simpliciter facta comprehendit omnem casum, dato quod in uno sit maior ratio quam in alio. Vt in l. 1. in §. quod autem, ff. de aleato. in l. in fraudem, in §. si. ff. de testamen. mili. & in l. 1. in §. generaliter, ff. de lega. præstan. bonus text. quem ad hoc ponderat ibi Galiaula in prin. in l. 1. in §. si. ff. de verb. obl.

2 Amplia secundo ut procedat, etiam si talis lex ita generaliter intellecta contineret rigorem, & esset dura. Vt est text. in l. prospexit, ff. qui & à quibus.

3 Amplia tertio, etiam si lex sit solum generalis in fine, & specialis in princ. Vt est glo. in Rub. C. etiam ob chirographariam pecuniã pignus retineri posse & ibi Alberic.

4 Amplia quarto ut procedat, etiam sit lex si solum generalis in sui præfatione, & initio: quia licet loquatur postea per uerba specialia, tamen tota lex erit generalis. Vt probat tex. quem ad hoc ibi ponderat Bar. in l. regula, in §. fin. ibi, nam initium constitutionis, ff. de iur. & facti igno. ita tenet Philip. Deci. in c. 1. in 1. lect. nu. 35. de constitutio. Cur. iun. in consi. 85. nume. 1. facit quod notat Signo. de Homo deis in consi. 6. nume. 6.

Regula CXXXIII.

CONSVETUDO Ecclesiæ, ut Canonici si non resideant percipiant fructus beneficiorum suorum, valet. Hæc regulam probat tex. & ibi Abb. in 1. notab. in c. cum omnes de constit. & per illum tex. tenet gl. in c. dudum el ij. in verbo, retinere de electio. Eandem opinionem tenet gl. in c. gratia in uerbo, de iure, de rescrip. lib. 6. gl. in c. conquerente. in uerbo, deseruiat, de cleri. nō residen. Et sic per supra dicta tenet Pano. in c. extirpandæ, in §. quia uero nu. 15. & 31 de præben. & in consi. 96. nu. 2. vol. 2. in medio Federi. de Senis in consi. 246. nu. 1. Ioan. de Imo. in c. quia nonnulli nu. 6. de cleric. non residen. & ita concludit Rochus de Curte in c. fi. nu. 500. de consue. Ioan. Selua in tract. de benefi. in 4. par. nu. 1. quæst. 2. Et circa hæc regulam vide Pau. Paris. in consi. 32. vol. 4.

1 Amplia primo, habere locum in statuto de non residen do, quia valet statutum permittens licentiam non residen di. Vt est gloss. in d. c. gratia in uerbo, retineri.

- 2 Amplia secundo, etiam si in fundatione sit expressum, quod fundator dotabat Capellam, & donabat præbitero eligendo pro Missis ibidem celebrandis. Ita tenet Lopus in allega. 37. nu. 2. in titu. de præbend. quem sequitur Ioã. Selua in d. 2. q. nu. 5. & sic procedit etiam, si ex ordinatione testatoris ecclesia deberet conferri vni, vt ibi quotidie celebraret: quia valet consuetudo vt per alium celebret.
- 1 Limita primo non habere locum in beneficio curato. Vt tenent Archidiao. Geminia. & Præposi. in c. sacerdotibus, 31. distin. idem Domini. in c. fi. nu. 8. de rescript. lib. 6. Abb. in d. c. quia vero. nu. 32. Felin. in c. cum olim. nu. 33. de constitutio. & ibi Dec. in 2. lectu. nu. 6. Ioan. Selua in d. 2. quaestio. nu. 3. Franc. Ripa in lib. 1. responso. cap. 14. nu. 33. facit tex. in c. licet. Canon. de electio. lib. 6. Sed iusta ex causa episcopus potest dispensare cum curatis, vt deseruiat per substitutum. d. c. licet Canon. in fi. & c. cum ex eo. de electio. li. 6. de quo vide Francis. Rip. in c. cum M. Ferrarissis, nu. 39. de constituto. Porro 171. casus, in quibus episcopus potest dispensare cum clerico de non residendo in suo beneficio. ponit Ioan. Selua in tracta. de benefic. in 4. par. quaestio. 7. per totam.
- 2 Limita secundo, in ecclesijs cathedralibus, seu canonicalibus, quando ecclesia pateretur defectum in ministris. Ita concludit Felin. in d. c. cum omnes, nu. 33. per not. in d. §. quia vero. & in c. peruenit. el. ij. de appella. quem sequitur Ioan. Selua. in d. 2. q. nu. 8.
- 3 Limita tertio, quando talis consuetudo præberet occasionem vagandi: vt quia permitteret que sine causa se absentare a beneficio. Ita Ion. in c. ex tue. nu. 3. de cler. non resi. & ibi Arch. & Doc. Ioan. de Imo. Philip. Dec. & Felin. nu. 33. in d. c. cum omnes. Ioan. Selua in d. nu. 8. Abb. in §. quia vero. nu. 32. & sic talis clericus potest renocari ad residentiam: & si non redierit, priuari beneficio. facit tex. in c. fi. de reg.
- 4 Limita quarto, quando consuetudo esset sine aliqua iusta & rationabili causa. Ita Deci. in d. c. cum omnes. nu. 5. in 2. lect. Syluester in verbo, residentia. 2. q. facit quod not. Bald. in d. c. cum omnes. nu. 9. quod consuetudo hæc debet intelligi de absentia ignominiosa vel dissoluta. *13. ff. de ab*

- 5 Limita quinto, in beneficijs regularium, etiam manibus, & sine cura. Vt est tex. in Clemen. ne in agro. in §. sane el. ij. de statu monachorum, nisi dispensetur causa studij, vt ibi dicitur.
- 6 Limita sexto, nō procedere in distributionibus quotidianis, quia non valet consuetudo, quod clericus non residens illa percipiat. Vt est tex. & ibi glo. in c. 1. de cleri. nō resid. lib. 6. facit etiam tex. in c. de cætero. & ibi Doct. eod. tit. vbi dicitur, quod illi qui finguntur residere, si non resident, non percipiunt distributiones quotidianas, & ita notabiliter tenet Pau. Paris. in consi. 33. nume. 1. cum sequ. & in cōsil. 32. nu. 6. vol. 4. & ibi ponit, quæ proprie dicantur distributiones quotidianæ. Et sic licet aliquis sit priuilegiatus, vt percipiat fructus sui beneficij non residendo, tamē non percipiet quotidianas distributiones, & ita tenet Feli. in c. Iacobus, nu. 1. de simo.

Regula CXXXV.

CONSVETUDO laicorum non ligat clericos. Hanc regulam ponit Cin. in l. 2. ad fi. C. quæ sit longa consue. Abb. & Cano. in c. ecclesia sanctæ Mariæ de constit. Domi. in c. 1. de iureiur. libr. 6. Baptista de S. Seuer. in repet. l. cunctos. populos, col. 85. versi. tertia conclusio Bar. C. de sum. Tri. & fide cathol. Anto. de Butr. in Rub. de consuetu. nume. 3. & 12. Ratio huius regulæ est, quia iurisdictio spiritualis & temporalis distinctæ sunt & diuisæ: vt in c. celebritatem de conse. dist. 3. & in auth. de instr. caute. & fide, in §. quis igitur, coll. 6. vbi dicit tex. quod Imperator habet potestatem à Deo. Facit pro hac opi. tex. in c. fi. de vita & honest. cleri. co. in fi. vbi dicitur, quod clerici non subiacent statutis nec consuetudinibus patriæ, facit tex. in c. fi. de reb. eccles. non alienā, tex. & ibi Abb. in c. peruenit, de arbitr. & ita tenet Remi. de Cōny in tracta. de charitatiuo subsidio, pag. 266.

Hæc regulam cum decem ampliationibus; & duodecim limitationibus ponit Rochus de Curte in tracta. de cōsuetu. in II. q. à nu. 653. vsque ad nu. 697.

Regula CXXXVI.

CONSVETUDO contra ius non extenditur vt in l. quod non ratione, ff. de legi. in cap. quod translationem de offic.

lega. & ita communiter tenent Doctor. excepto Fulgo. in l. de quibus. ff. de legi. ad quem ibi respondent Docto. præmissam tamen regulam tenet idem Fulg. sibi met contrarius in consi. 66. incip. Ser Guarnerius, vbi dicit quod consuetudo de qua in l. dos à patre. C. solu. mat. nõ extèditur.

Hanc regulam cum decem limitationibus ponit Rochus de Curte in c. fi. de consuetu. nu. 321. vsque ad num. 351. Hanc etiam regulam ponit Aymon Craue. in tracta. de antiquitate temporis, in 4. parte, in prin. fol. 110. & ibi in nu. 48. vsque ad nu. 151. limitat eam vno & viginti modis. Est tamen notandum quod decimam quartam limitationem, quæ est ibi in nu. 98. sublimitat decem modis. & eam declarat vsque ad nu. 136.

Regula CXXXVII.

CONSVETUDO contra ius naturale non valet. Ita probatur in c. fina. & ibi Abb. & Doctor. de consuetud. Et intelligitur ius naturale ibi, cuius transgressio inducit peccatum: & illud ius naturale appellatur ius diuinum, secundum Ioan. Andræ. Ant. & alios Doctor. in d. c. fi. facit. tex. in c. 1. 1. distinct. glo. in princip. In situ. de iure naturali, & ita concludit Rochus de Curte in tracta. de cõsuetu. nu. 78. & hanc esse communem opinionem tenet Laur. Syluanus consi. 10. nu. 39. Et circa hanc regulam vide Albertum Brunum in consi. 43. nu. 20. Guliel. Mayne. in l. quoties. nu. 86. ff. de regul. iur. Paul. Parisium in consil. 78. nu. 193. vol. 4. Alex. in consi. 196. nu. 13. vol. 2. Sigismundum Lofredum in consi. 50. nu. 52.

Hanc regulam ponit Rochus de Curte. in d. tracta. de consuetu. nu. 78. vbi vsque ad nu. 98. eam declarat: & à nu. 98. vsq; ad nu. 141. ampliat eam 8. modis. & limitat 5. modis.

Regula CXXXVIII.

CONSVETUDO inducitur de iure ciuili spatio decem annorum. Hanc regulam ponit Panor. quem sequuntur ibi alij Doct. in c. fi. de consuetu. nu. 11. Bartol. in l. de quibus. nu. 14. & ibi Ias. nu. 41. ff. de legib. & prædicta conclusio est communis, siue consuetudo sit contra ius, siue præter ius: secundum prædictos docto. facit id quod habetur in l. diuturna ff. de legib. & in Rub. C. quæ sit longa. consue-

consuetu. & opinionem huius regulæ dicit esse communè Syluester Aldobrand. in §. ex non scripto. nu. 19. Institu. de iure natu. & ibi Christopho. nu. 4. Et circa hanc regulam vide Tho. Gram. in dec. 64. & notab. Aymo Crauet. in trac. de antiqui. temp. in 4. part. in princ. nu. 9. fol. 105. col. 4.

1. Limita primo, vt procedat in consuetudine propria, & uera: secus in consuetudine ficta, & in titulata, quæ momento induci potest. Exemplum, ut si populus uno momento dicat uelle obseruari pro consuetudine, quod maior natus succedat, uel si id ex populi consensu eligatur, & sic de similibus. Ita cõcludit Anto. de But. post Pet. de bella per. & Guliel. de Cugno in repe. c. si. nu. 17. de consue. Bart. in d. l. de quibus. nu. 14. quæ sequitur ibi. Ias. nu. 4. ff. de legi.
2. Limita secundo, nisi consuetudo tendat contra ea quæ sunt reseruata Principi: quia tunc requiritur tempus cuius initij memoria non extat. vt in c. super quibusdam. in §. præterea, cum similibus. de uerbo. sig. Ita tenet Alex. in consil. 6. vol. 1. Iacobi. in l. de quibus. nu. 31. ff. de legi. Porro quæ sint ea, quæ principi reseruata sunt, traditur per Bald. in l. rescripta. C. de preci. Impera. offeren. per gloss. & docto. in c. quod translationem. de offic. legat. tex. in c. vnico, quæ sint rega. in v. s. b. feu. Paul. de Cast. & ibi Ias. nu. 24. in l. 1. ff. de offi. eius. Circa quam fallentiam vide quæ dixi in regu. 90. fallen. 1.
3. Limita tertio, quando consuetudo detrahit iura alicuius ecclesiæ: quia tunc requirentur 40. anni. Ita tenet Innoc. in c. cum dilecti. de consuetudi. quem sequitur Abb. in d. nu. 11. Iacobi. in d. l. de quibus. Et licet secundum Abb. Inno. intelligat hoc, quando consuetudo venit ad detrahendum iura alicuius ecclesiæ particularis: secus si ueniret contra ecclesiam vniuersalem. sed Panor. dicit hanc rationem diuersitatis inter istos casus non esse bonam: quia non minus fauorabile debet esse totum corpus ecclesiæ, quàm aliquod membrum ipsius ecclesiæ. & illud dictum Abba. dicit esse notandum Iacobi. vbi supra nu. 30.
4. Limita quarto, vt non procedat, quando consuetudo contra ius est irrationabilis, & sumus in foro ciuili: quia eo casu requiritur tempus 30. annorum. Tenet Bal. in c. 1. quali.

quali. seu. olim poterat aliena. idem Bal. in c. clerici. de iudic. nu. 3. per glo. in l. domini prædiorum, in uerbo, consuetudo, C. de agrico. & censu. lib. 11. quem sequitur Areti. in consi. 63. nu. 1. in fine.

- 5 Limita quinto, quando consuetudo est contra legē, quæ nunquam fuit recepta in obseruantia ignorāte superiore, quia tunc requiritur præscriptio 40. annorum. Ita tenet Abb. in c. 1. nu. e. 4. in medio, de treu. & pace, quam opinionem conatur defendere Rochus de curte in tracta. de consuetu. nu. 303. sed in contrarium est communis opinio secundum eundem ibi: a qua opinione in practica durum esset recedere, ut ibi dicit.

Regula CXXXIX.

CONSUETVDO quæ est præter ius, de iure Canonico, inducitur spacio decem annorum. Hanc regulam ponit Pa. norm. in c. fina. nu. 11. de consuetu. per gloss. in c. fina. eo. tit. lib. 6. in uerbo. consuetudo, quæ loquitur in consuetudine optandi, quæ solum decem annos requirit. & ita tenet Oldrad. in consi. 285. nu. 3. facit etiam glo. in c. consuetudo 124. distin. & in c. litigantes in uerbo, statuimus de offi. ordin. lib. 6. & ita tenent communiter Doct. in d. c. fi. Abb. & Felin. in c. statuimus, de maiori. & obediē. tenet etiam Areti. in consi. 23. nu. 11.

- 1 Limita primo, quando consuetudo tendit ad detrahendum iuri alicuius ecclesie: quia tunc requiritur tempus 40. annorum. Ut in c. de quarta, de præscrip. tenet Abb. post Innocen. in c. dilectus, de consuetu. Felin. in d. c. statuimus, in 1. limit. facit pro hoc quod dixi, supra in præcedenti regula.
- 2 Secundo limita, ut non procedat quando dispositio requirit consuetudinem legitime præscriptam: quia tunc, licet non esset contra ius, requireret spatium 40. annorum, facit tex. d. c. fi. de consuetudi. & in c. Cumana. & ibi Abb. de electioni. & in c. non est putanda, de consuet. lib. 6. & in c. cum de beneficio. præben. eod. lib. ita concludit Roch. de Curte in tract. de consue. nu. 245.

Regula CXL.

CONSUETVDO contra ius, de iure Canonico requirit spatium 40. annorum. Quam regulam ponunt Abb. Ioan. And.

& Doct. in c. fi. de consue. nume. 11. vbi assignât rationem, quia clerici inducendo consuetudinem contra ius: quasi præscribunt contra legem superioris: ideo requiritur tempus, quod in præscriptione contra clericos vel ecclesiam requiritur, & quare talis consuetudo requirat maius tempus quam consuetudo de iure ciuili, colligitur ex doctrina Inno. in c. cum dilectus, de consue. & ex Hosti. ibi: vbi referunt Rotam in decis. 6. in tit. de consuetu. in nouis, secundum nouam impressionem, & secundum antiquam in decisio. 469. Et præmissam conclusionem firmant Bar. & Doct. in l. de quibus, ff. de legi. Alex. in consi. 68. vol. 2. nu. 6. licet Barba. teneat contrarium in d. c. fi. de consuetu. sed pro opinione huius reg. facit tex. in d. c. fi. ibi, non sufficit consuetudo longæua quo ad præiudicandum iuri positiuo: ergo probat, quod non sufficit tempus decem annorum, vt præponit ibi Barba. & probatur supra dicta conclusio ex ijs quæ tradit Iac. de Bel. in c. 1. in prin. qui feud. dare poss. vbi dicit, quod ad hoc vt res ecclesiæ dicatur consueta concedi in emphyteusim, requiritur tempus quadraginta annorum, quem sequitur Alex. in consi. 10. nu. 6. volu. 3. probat etiam ex tex. in argu. cum ibi notatis in c. cum de beneficio, de præben. lib. 6. Circa quã regulam vide Aymo. Craue. in tracta. de antiqui. tempo. in 4. par. prin. nu. 7. & 8. fol. 105. vbi ponit 2. limita.

Hanc regulam cum vnica ampliacione, & septem limitatione. ponit Soc. in regu. 29. in posterioribus. Hanc etiam regulam cū una ampliã. & 8. limita. ponit Rochus de Curte in tract. de consuetud. à nu. 293. vsque ad nu. 308.

Regula C X L I.

CONSUETVDO potest induci, & ualet etiam si non inducatur sciente Principe, vel illo qui potest ius condere. Hanc regulam ponit Abb. in d. cap. fina. nume. 13. de consuetu. quem sequuntur ibi Docto. & ibi Barba. nu. 21. dicit, quod hæc est communis opinio. Hanc opinionem tenet Alexan. in consi. 6. nume. 4. volu. 1. Corne. in consi. 155. nume. 7. volu. 4. & hæc fuit opinio gloss. in istis, in §. leges, in gloss. fina. 4. distinct. & ibi Doctor. quam opinionem tenet Gemina. in cap. frustra. 8. distinctio, vbi dicit, quod gloss. & simi

les contrarium tenentes communiter reprobatur, vbi adducit alias autoritates ibi Præposi. nume. 9, & sequitur Abb. in consi. 7. volum. 2. licet contrarium teneat gloss. in cap. fina. de consuetu. & in d. cap. frustra, 8. distin. & Oldra. in consi. 237. nume. 3. in consi. 244. nume. 7. Sed opinio glossarum approbatur hodie per l. 5. titu. 5. part. 1. In quo est notandū, quod licet non requiratur scientia Principis, vt supra dixi: requiritur tamen scientia populi, vel maioris partis, scientia enim requiritur in consuetudine inducenda eorum, qui possunt statuta condere: quia sicut requiritur eorum scientia, & expressus consensus in condendis statutis: eadem ratione requiritur eorum scientia, ex qua causatur tacitus consensus ad consuetudinem inducendam, & istud est quod voluit dicere glo. in dicto cap. fina. de consuetudi. requirens scientiam illius, qui potest ius condere, & quod talis scientia requiratur, probatur in d. l. de quibus, & clarius in cap. cum consuetudinis, de consuet. ita tenent Ioan. And. Anto. & Cardina. in d. c. si. Cyn. in l. 2. C. quæ sit longa consuetu. Corne. in consi. 293. nume. 4. & 18. volu. 3. ita tenent Doct. in d. l. de quibus, ff. de legi. & hoc est tenendum, quicquid teneat Geminia in c. si. per illum tex. de consuetu. lib. 6. qui non probat, sentiunt tamen præfari Doct. quod nõ requiritur scientia populi congregati, seu quod actus deueniat ad notitiam populi cõgregati: quos refert & sequitur Corne. in consi. 296. tit. 5. vol. 4. licet ibi referat alios tenere contrarium.

1. ³⁰ Limita primo, qñ consuetudo induceretur contra ius publicū vtilitate, & austeritate: quia tunc requiritur scientia Principis secundum Ioan. And. in cap. si. de cens. lib. 6. & ibi Geminia. Specul. in Rubr. de feud. vbi dicit non valere consuetudinem sine scientia Imperatoris, quod feuda imperialia diuidantur, quod sequitur Felin. vbi refert alios Docto. idem tenentes in c. cum ex officij, nume. 8. de præscriptio. licet Abb. ibi contrarium teneat, quam opinionem Abb. conatur defendere Præposi. Alexand. in cap. frustra, nume. 9. 8. distinct.

2. Secundo limita, quando lex reprobat consuetudinem: quia tunc consuetudo contraria non valet nisi Principe scienti

sciente. Ita tenet Ioan. And. in additio. ad Specu. in titu. de instrumen. & ditione, in §. compendiose, nume. 13. Geminia. in glo. summæ 11. distin. nume. 4. Felin. in d. c. cum ex officij nume. 8. Abb. & ibi Felin. nume. 6. in c. accedentes, de præscript. Anto. de Butr. in repeti. cap. fina. nume. 51. cum alijs, de consuetu.

3 Tertio limita, nisi consuetudo inducatur in sacramentalibus, puta in consuetudine benedicendi corruptas: quia tunc requiritur scientia Principis ad hoc, vt talis consuetudo valeat. Ista est gloss. quam ibi extollit Abb. in c. vir autem, de secun. nupt. quem sequitur Præposi. Alexandri, in cap. frustra, nume. 9. 8. distinct. de qua limitatione dicit dubitare Rochus de Curte in d. tracta. de consuetu. nume. 353. propter restrictionem generalitatis textus in d. capit. fina. de consuetu.

4 Quarto limita, vt non procedat in consuetudine quæ fit contra reseruata Principi, vt dixi supra in regu. 138. in 2. limita. quia tunc ad consuetudinem inducendam requiritur Principis scientia. Ita glo. in cap. penulti. de filijs præbyte. Geminia. vbi allegat aliam gloss. in summa 11, distinct. Barto. in l. si Publicanus, in §. in omnibus nume. 1. ff. de publica. & vectiga. Sed contra hanc limitationem tenet ibi Ioan. de Imol. in dicto §. in omnibus, per text. in cap. super quibusdam, de verborum significatio. vbi non requiritur scientia Principis quo ad hoc, vt valeat acquisitio reseruatorum Principi per tempus, de quo ibi, & sequuntur Doctor. in varijs locis, prout refert Felin. qui idem tenet in c. cum nobis, nume. 2. de præscript. Ias. in l. imperium, nume. 21. ff. de iurisdic. omnium iudic. Alexand. vbi dicit hanc esse communem opinionem, in consi. 6. nume. 6. volu. 1. eandem opinio. tenet Alexand. in consi. 125. nume. 1. volu. 2. & in consi. 24. nume. 16. volum. 5. Balb. in tract. præscript. in 2. par. 3. par. prin. q. 6. nume. 22. Curt. iun. in consi. 158. nume. 12. Iacob. de Sancto Georg. in tracta. feudo. in parte. cum mero & mixto imperio, nume. 20. Anto. Rubeus Alexan. in consi. 21. nu. 6. And. Alciat. in l. munus, ff. de verbo. signifi.

CONSVETVDO tollitur, si est præscripta per aliam contrariam consuetudinem præscriptam. Hanc regulam probat gl. in l. nemo, in §. temporalis, ff. de regu. iur. & eam per illum tex. ponit Abb. in c. si. de consue. num. 10. & ibi Anto. de But. in repet. nu. 63. Barba. in d. e. fina. num. 76. extollens glo. illam: vbi allegat pro ea casum singularem in l. si. C. de seruitu. & aqua. Aret. in conf. 23. nu. 11. & 12. Roma. in singu. 42. Iaf. in l. beneficium, nu. 58. ff. de constitu. princ. & Areti. vbi supra dicit, quod tantum tempus requiritur ad consuetudinem tollendam, quantum ad inducendam, facit tex. in c. 1. de regu. iur. in anti. & hanc opinionem tenet Feli. in c. cum accessissent, nu. 30. de constitu. in vers. septimo limita, & ibi Deci. nu. 93. Iaf. in l. de quibus, num. 79. & 80. ff. de legi. Card. in conf. 131. nu. 6. Pau. Paris. in conf. 21. nu. 14. vol. 1. Hierony. Cagno. in d. §. temporalis. Alcia. in l. motibus, nu. 3. ff. de vulg. Et circa hanc regulam vide Pirrhum Engleber, in d. §. temporalis.

Hanc regulam cum duabus limitationibus ponit Bernar. de Luco in regu. 142. Eandem ponit Roch. de Cur. in tracta. de consuetu. nu. 405. vbi in num. 410. vsque ad nu. 429. limitat eam 5. modis.

Regula C XLIII.

CONSVETVDO, quæ est contra ecclesiasticam libertatem, vel onerosam, non valet. Hanc regulam probat tex. in c. 1. & ibi Abb. de consuetu. in c. nouerit, & in c. grauem, de sen. excom. in c. cum causam, de re iudica. De iure regio est text. in l. 2. titu. 9. par. 1. & in l. 2. titu. 3. lib. Ord. Et quæ dicitur esse contra libertatem ecclesiæ, ponit tex. in c. si. de immu. eccle. lib. 6. text. in l. 19. titu. 9. par. 1. & l. 8. & 10. titu. 3. lib. 1. Ord. Bartol. & Docto. in l. 1. C. de summa Trini. Et circa hanc regulam vide Paul. Paris. in conf. 27. per totum volu. 1. Carol. Ruin. in conf. 41. num. 45. volu. 1. & in conf. 156. nume. 8. volu. 4.

Hanc regulam ponit Bernar. de Luco in regu. 139. cum tribus limitatio. Eandem regulam ponit Rochus de Curte in tract. de consuetu. nu. 453. vbi in nu. 453. vsque in nu. 460. ampliat eam vno modo: ex qua ampliatione vsque ad

nu. 489. ponit 20. illationes: & à nu. 489. vsque ad nu. 515. limitat eam octo modis, ex qua prima limitatione facit quindecim illationes à nu. 489. vsque ad nu. 506.

Regula CXLIIII.

CONSVETUDO non valet cōtra legem derogantem consuetudini. Hanc regu. ponit Abb. in c. fi. de consuetu. nu. 22 & ibi Ant. de But. in repe. nu. 53. idem Abb. & Moder. in c. 2. de proba. Bart. cum quo transeunt alij Doct. in l. de quibus nu. 4. in fi. ff. de legi. idem Bart. in l. si mihi & tibi §. fi. ff. de leg. 1. & ibi Docto. Alex. vbi adducit alias autoritates, in l. si non speciali, nu. 4. C. de testamen. facit tex. in c. fi. de consuetu. lib. 6. Et circa hanc regu. vide Petr. Rebuff. in gl. ad constitu. Regias Galliæ, in prima par. in proe. in glo. 5. nu. 144. & notab. Loazes in tract. de matri. Regis Angliæ, in 1. fundam. pro parte affirmatiua, nu. 32.

1 Amplia primo, vt procedat, etiam in lege prohibitiua, quia licet expresse non deroget consuetudini, tamen consuetudo in contrariis nō valet, quando in ipsa lege prohibitiua est inserta clausula Decreti. Vt tenet Geminia. & Philip. Francisc. in c. cum in beneficio, de præben. lib. 6. per adducta per eos. Facit decisio. Abb. antiqui in d. c. fi. in fi. de consuetu. dicentis, quod non valet consuetudo contra legem habentem perpetuam causam prohibitionis, allega. text. in c. sponsam, de sponsa.

2 Amplia secundo vt procedat, si lex non faciat mentionem de consuetudine, sed solum improbet aliquid tanquã irrationabile: quia non valet consuetudo quæ induceretur vel esset inducta in contrarium, quia irrationabilis esset. Ita Pau. de Loazes in cle. 1. de elec. & patet exemplum ibi. idem Geminia. in c. 1. in fi. nu. 30. de constitu. & in summa, 11. dist. & in conf. 132. nu. 7.

3 Tertio amplia vt procedat, etiã si esset consuetudo tanti temporis cuius initij memoria in contrarium non existit: quia non valet, quando lex improbat consuetudinem. Ita tenet Ant. de But. per illum tex. & ibi Abb. in 3. notab. in c. cum ex officij, de præscri. Card. in clem. 2. in prin. in 8. q. & in §. 1. in fi. de reb. eccle. non alie. Feli. c. cum causa, nu. 12. de re iudic. & plene in c. accedentes, licet aliquos contrarium

trarium tenentes adducat, de præscript. Imol. in c. fi. de consue. idem Feli. in c. cum ex officij, eod. titu. de præscript. nu. 13. Pro qua opi. facit ratio tex. in l. Arriani, C. de heret. vbi probatur, q̄ lex semper loquitur, ergo lex reprobans consuetudinem censetur perpetuo illam reprobare, facit etiam text. in l. seruus, C. de pœn. vbi dicitur, quod simpliciter condemnatus ad vincula, perpetuo in vinculis stare debet: aliqui tamen, vt dixi, tenent contrarium, maxime Abb. sibi contrarius in consi. 26. volu. 2. Card. Alexan. in c. frustra, nume. 9. 8. dist. Ancha. in consi. 51. per glo. in cle. statutum, in verbo, consuetu. de elect. & alij Docto. quos refert Feli. in d. c. accedentes.

4. Quarto amplia vt procedat, maxime in l. ædita in concilio generali, quia censetur habere clausulam derogatoriam ad dispositiones contrarias, quæ in futurum etiam fierent, & sic tacite derogat consuetudini. Ita tenet Bal. in ti. de pace Constã. in §. imperiales, nu. 14. facit quod not. Ias. in l. de quibus, nu. 55. ff. de legi. Fel. in c. nonnulli de rescrip.

I. Limita primo, nisi consuetudo inducatur ex noua causa, vel ratione, quæ non fuerat tempore legis damnantis consuetudinem: quia tunc vacabit. Ita tenet Abb. in d. c. fi. de consue. nume. 24. argu. text. in l. si hominem, ff. manda. & ita in effectu declarat ipse Abb. glo. in clemen. statutum, de electio. quæ prædictæ conclusioni repugnat, idem concludunt Abb. & docto. alias autoritates referentes, in d. c. 2. de probatio. & idem firman Geminia. & vterque Cardi. in d. c. frustra, 8. distin.

2. Secundo limita, quãdo lex non est recepta in obseruantia: quia licet derogat consuetudini, tamen contraria consuetudo valet, cum talis lex non attendatur. Iuxta glo. in c. 1. cum ibi per Abb. & Feli. traditis, de treu. & pace, & sic non debet attendi clausula ipsius legis, per quam derogatur consuetudini, quia corruente aliqua dispositione corruunt clausulæ in ea insertæ, vt inquit glo. notab. in l. si patronus, in §. patronũ, in verbo, Fauiana, ff. si quid in fraud. patro. quam glo. sequitur Ias. in l. certi condictio, nu. 36. ff. si cer. pet. & in l. testamento, col. 1. C. de fideico. Soc. in l. 4. in §. si. ff. de ver. obli. pro quo est bonus tex. in l. si. ff. de cõ-
stito.

- fit.pecu.cum similib. quem ad hoc allegat Ias. in l. non dubium, nu. 56. C. de legi. Et quando lex dicitur nõ recepta in obseruantia declarant Doct. in d. c. 1. de treu. & pace.
- 3 Tertio limita vt non procedat, quando lex tolleret simpliciter consuetudinem præteritam vel introductam: quia consuetudo inducta post legem ipsam eidem legi derogaret. Ita tenet Geminia. in d. c. 1. nu. 30. de constitu. in 6. alia adducens, idem videtur sentire Anto. de Butr. in c. fin. nu. 53. de consuetud. aliter tamen tenet Bald. in l. dudum C. de contrahen. emptio. & in alijs locis relatis per Ias. in d. l. de quibus, nume. 80. circa quod distingue vt per Abb. in d. c. fin. nume. 24.
- 4 Quarto limita, nisi publica vtilitas suadeat reuocatione legis, quæ derogabat consuetudini: quia tunc consuetudo valet. Ita Anto. de Butr. in d. c. fin. nu. 53. Geminia. in c. 1. nu. 30. de constitu. lib. 6.
- 5 Quinto limita, quando expressus consensus Principis interueniret inducenda consuetudine, quia tunc valeret contra legem derogantem etiam consuetudini. Ita tenet Gemin. in summa 11. dist. Anto. de Butr. in d. nu. 53. Io. And. in Addi. ad Spec. in tit. de instrumen. æditione, nu. 14.

Regula CXLV.

CONSVETUDO non ligat forenses. Hanc regulam ponit glo. quam sequuntur ibi Doctores in cap. qui contra: in verbo, aut peregrini. 8. dist. pro qua facit text. in c. certificari. de sepult. dicens quòd quælibet patria abundat in sensu suo. facit in simili de statuto, text. in c. vt animarū. de constitutio. lib. 6. in l. fin. ff. de iurisdic. omni. iud. consuetudo enim localis est, ideo non ligat subditos, vt inquit Oldr. in consil. 248. nume. 1. facit text. in l. 2. C. quæ sit longa consuetu. in l. venditor. in §. si constat. ff. commu. prædi. ita etiam tenet Roma. in consil. 161. quam opin. tenet Bar. in l. de quibus. nu. 26. quem ibi sequitur. Ias. & Docto. ff. de legi. idem Bart. in l. cunctos populos. nume. 20. & ibi etiam Ias. & Docto. C. de summa Trinita. Et circa hanc regulam vide Corn. in consil. 83. nu. 15. vol. 4. Paul. Pari. in consil. 25. nu. 24. vol. 1. Alber. Brun. in consil. 20. nume. 7. Nicola. Boer. in consuetud. Bituricen. in tit. de iurisdictione om-

72 *Id. Petri Duen. l. 8. 71*
nium iudicum, in §. 1. in glo. 2. Abb. in c. postulasti. de foro
compe. eundem Abba. Barb. & Feli. in c. si. eod. tit. & Ioan.
Igne. in l. cum fisco. nu. 34. ff. ad Syllania.

Hanc reg. ponit Rochus de Cur. in tracta. de consuetu.
nu. 699. vbi ampliat eam duobus modis; & Limitat septē
modis, cum aliquibus illationibus & declarationibus, vs-
que ad nume. 729.

Regula CXLVI.

CONSVETUDO non ligat subditos extra territoriū.
Hanc regu. probat tex. in c. vt animarum. in §. 1. de constit.
lib. 6. vbi si episcopus excommunicat omnes furtum facien-
tes, tale statutum non comprehendit subditos extra dioe-
cesim prælati episcopi furta committentes. & ibi hoc te-
nent Geminia. & Docto. per illum tex. probatur etiam in
l. si. ff. de iurisdic. om. iud. tenet Bar. in l. 1. nu. 50. C. de sum.
Trini. vbi dicit, quod statuta, quæ respiciunt litis decisio-
ne, non comprehendunt ea quæ extra territorium sunt cō-
missa. & subijcit, hoc procedere tam in contractibus, quam
in, delictis, allegans tex. in d. c. vt animarum. in §. 1. pro qua
opin. est tex. in l. 7. tit. 2. par. 3. Hanc opinionem dicit esse
communem Feli. in c. à nobis. el j. nu. 6. de senten. excomm.
Alex. in consi. 111. nu. 2. vol. 1.

Hanc regulam amplia vno modo, & limita 8. modis, vt
per Roc. de Curte in trac. de consuet. nu. 729. vsque ad nu.
746. Et circa hanc regulā vide posita in præcedēti regula.

Regula CXLVII.

CONSVETUDO loci seruanda est in concernentibus
processum in quo proceditur, & sic illius tribunalis vel iu-
dicis coram quo proceditur. Hanc regulā probat glo. & ibi
cōmuniter Doc. in c. quod clericis. de foro cōpe. cuius ma-
teriā tractat Nicol. Euerard. in Locis legalibus, i loco. 19.

Hanc regulam ponit Bernard. de Luco cum quatuor li-
mitationibus in regu. 44. Eandem regulam cum 8. Amplia-
tionib. & 4. limitatio. ponit Rochus de Curte in tracta. de
consuetud. nu. 759. vsque ad nu. 768.

Regula CLXVIII.

CONTRAHENTIBVS licitum est se inuicem decipere in-
tra dimidiam, seu in valore rei super qua cōtrahitur. Quā
regu.

regul. probat text. in l. in causæ. la ij. in §. idem Pompon. ff. de minorib. & in l. si hæres. la j. ff. ad leg. Falcid. & in l. item si pretio, in §. si. ff. locat. & in l. si voluntatem. C. de rescin. vendi. in c. cum dilecti. & in c. ad nostram de emptio. & venditio. gl. in c. cum causa. in verbo, deceptionis de testib. & in c. in ciuitate. de vsu. in verbo, compareant.

Circa quam regulam vltra Feli. in d. c. cum causa. nu. 2. vide Ias. in §. sed istæ quidem nu. 104. Institut. de actio. & in l. si quis cum aliter. nu. 17. ff. de verb. obli. Tiraquel. in Legib. connubia. in 9. l. nu. 8.

Hanc regulam ponit cum 5. ampliationib. & 18. limit. Pantaleón Cremenſis in repe. l. 2. col. 3 r. in si. vers. ex prædicta solutione. vsque ad col. 37. C. de rescin. vend. Hanc etiam regulam limitat quatuor modis, vbi notabiliter tractat materiam Hisp. noster Anto. Burg. in d. c. cum dilecti. nu. 15. cum alijs. Eandem regu. cum 6. limita. vbi notab. tractat materiam, ponit Matth. Afflict. in c. 1. nu. 88. de feu. da to inuicem leg. commiss. in vsib. feud.

Regula CXLIX.

CONSULENS, & persuadens punitur sicut faciens, sed si errat alias facturus, mitius debet puniri. Quæ regula probatur in c. sicut dignum. in §. qui vero. & in c. de cætero. de homicidio. & in l. non solum. in §. si mandato. vers. Attilicinus autè. ff. de iniur. in l. qui occidit. in §. pen. ff. ad leg. Aquil. glo. in §. ope. in verbo, certe. Instit. de obl. quæ ex delic. nascunt. in l. 1. in §. persuadere. in verbo, facturus. ff. de seruo corrup. gl. & Bar. in l. sæpe in verbo, condici potest. ff. de verb. sig. Et licet Bar. in d. §. si mandato, nu. 16. reneat indistincte teneri absque supradicta distinctione: tamen communis est opinio debere distingui, secundum gloss. in d. §. ope. Felin. in d. c. sicut dignum. in §. qui vero nu. 7. & in c. 1. nu. 11. de offi. dele. Bal. in l. 1. nu. 7. C. de ser. fug. & in l. data opera. nu. 79. C. qui accus. non poss. Ang. Are. in tract. malefic. in verbo, & Sempronium mandato rem. nu. 43. Matthesil. in notab. 97. hanc etiam dicit communem Ioan. de Imo. in c. 1. de offic. dele. Crpol. in consil. 65. in cons. criminal. Hipol. in singu. 655. & circa hanc regu. vide. Stephan. Aufre. in tracta. de potestate seculari in

ecclesiasticas personas, in regul. 3. Hanc regulam ponit Io. Bernard. cum sex limitationibus in regul. 145. Et limita hanc regulam duobus modis, vt per Felin. in d. c. sicut dignum. nu. 7. Eandem regulam limitat 5. modis idem Felin. in c. 1. nu. 9. de offic. deleg. Eandem regulam cum 7. limitationibus, vbi latissime tractat eius materiam. ponit Ludo. Carrerius in pract. criminali. in titu. de homicidio. in §. circa. el. ij. nu. 163. cum seq. fol. 106 col. 2. Eandem regulam cum duodecim limitationibus ponit Phil. Deci. in c. 1. nu. 43. vsque ad nu. 60. de offic. delega.

Regula *CL.*

CONTRAHENTES matrimonium in gradu prohibito, ipso iure bona ipsorum debent publicari. Hanc regulam probat tex. in Authen. incestas. C. de incestis & inutilibus nupti. & in auth. eod. titu. in §. 1. colla. 2. in c. cum secundu. de hæreti. lib. 6. De iure regio est tex. in l. 3. titu. 18. part. 7. Circa quam regulam vide Didacum de Couaruias in 4. lib. Decreta. in 2. par. c. 6. §. 8. nu. 5. Nicol. Boeri. in decisione. 264. nume. 13.

- 1 Amplia primo vt procedat, etiam non solum si nuptias contrahant, verum etiam si accessum habuerint ad consanguineas vel ad Moniales, vt in clem. 1. de consanguini. & affini. & vltra amissionem bonorum sunt ipso iure excommunicati. vt ibi dicit. & ita notabiliter tenet egregius Doctor Iacobus de Simancas in lib. suo institutionum catholicarum. c. 40. maxime in nu. 5.
- 1 Limita primo, nisi isti habuerint liberos ex alio matrimonio: nam tunc, licet pater vel mater amittant bona, non acquiruntur fisco, sed alijs liberis: vt in d. Authen. de incest. nup. & in d. Authen. incestas. C. eod. titu.
- 2 Secundo limita, quando mulier vel maritus ignoranter contraxerunt, vel commiserunt incestum. Ita notabiliter tenet glo. in d. clem. 1. in verbo, scienter. de consanguini. & affinita. vbi probat, quod ille qui in gradu prohibito matrimonium ignoranter contraxit, non incidit in pœnam illius clem. licet postea sciuerit & cohabitauerit, cum ab initio nuptiarum illud sit referrendu. quam glo. approbat Feli. in c. examinata. nu. 7. de iudi. Couarru. in d. §. 8. nu. 19.

similis

similis est gl. in c. decreuit in gl. fina. de hæreti. lib. 6. quas gl. vltra Philip. Franc. ibi, sequitur Io. Corasi. in l. naturaliter. in §. nihil commune. in regu. 25. nu. 58. ff. de acquiren. poss. pro qua opinione est tex. in l. 3. titu. 18. par. 7. & vltra docto. in d. clem. idem tenet Didacus de Castillo. in l. 86. Tauri, colum. 2. X Suarez in l. 1. tit. [de las ganancias] lib. 3. fori. Pro qua opinione allego tex. in c. si virgo. 33. q. 2. & in l. qui contra. C. de incestis, & inutili. nupt. vbi probatur quando matrimonium illicitum est consummatum, tunc mulier quæ sciuit ius, vel factum, vel alterum tantum, prohibetur dotem datam repetere, & applicatur fisco: sed si mulier ignorauit ius vel factum, sine dubio potest repetere dotem, vt in l. si cum dotem. in §. fina. ff. sol. matrimo. Hæc opinionem tenet Bar. in l. fina. nu. 4. ff. de condict. sine causa, & in l. si adulterium cum incestu. nu. 11. ff. de adult. Ias. in additio. ad Christophorum in §. fina. nu. 16. Instit. de nupt.

Circa quam limitationem est notandum, an filij nati ex tali matrimonio sint legitimi. gloss. in d. l. qui contra. mouet hanc questionem, & determinat, quod si vtrique ignorauerunt impedimentum, tunc essent legitimi, vt in l. qui in prouinciam. in §. diuus. ff. de ritu nuptia. sed vbi alter eorum sciuit impedimentum, filij non sunt legitimi, sed quo ad ignorantem sic, quam glo. sequitur ibi Bald. in 2. lectu. nume. 2. Cin. nu. 8. Salic. nu. 5. Bartol. in d. l. fina. nu. 4. ff. de condit. sine cau. & ibi Ias. col. fina. in fine. Alexan. in additio. ad Barto. in d. l. si adulterum. nu. 11. ff. de adulte. Odo. fre. in d. l. qui contra. num. 5. Contrariam opinionem, imo quod si vnus eorum tantum ignorauit impedimentum, filij isti sint legitimi quo ad vtrunque parentum tenet glo. in c. cum inhibitio. in §. in verbo, si ambo. de clande. de spõ. & in c. referente. in verbo, ignorantiam, qui filij sint legitimi. in c. cum ciuitate. 34. q. 1. per text. qui hoc probat in c. 2. & in c. ex tenore. qui filij sint legitimi. ad idem est text. in l. duobus. ff. de libe. cau. quia monstrum esset, si aliquis esset partim legitimus, & partim illegitimus, sicut quod aliquis esset partim seruus, & partim liber. vt in d. l. si duobus. & dictum illatum glo. sequitur Iacobus de Aret. in d. l. qui contra. nu. 3. & ibi Bal. sibi met contrarius. in 1. lect. nu. 4.

vbi dicit hoc esse notatu dignū, vt procederet de iure Canonico. & hoc etiam tenet ibi Alberi. nu. 2. Anchar. in c. 1. col. 1. de constit. & in consi. 183. Bart. titubanter & sibimet contrarius in Auth. de incest. nup. in princip. colla. 2. Abb. in d. c. 2. nu. 1. Præp. in d. c. cum inhibito. nu. 7. vbi dicit nō obstat. 1. qui contra. quia illa lēx loquitur quo ad poenam irrogandam in personas ipsorum qui contraxerunt incestas nuptias: non autem irrogandam in personas filiorum, vt sint legitimi. In qua quæstione sic distinguendum puto, quod aut matrimonium est contractum in facie ecclesiæ, aut clandestine, si in facie ecclesiæ, & alter eorum habuit bonam fidem. tunc proles est legitima, & procedunt gloss. iuris Cano. ita tenet Anchar. in d. c. 2. nu. 6. & in d. c. ex tenore. nu. 2. & ibi Abb. nu. 5. idem Ancha. in d. c. cum inhibito. nu. 17. Anto. de Rosellis. in tracta. de legitima. lib. 1. in §. de matrimonio putatiuo. nu. 3. Ludo. de Sardis. in tracta. de natura. libe. in 2. part. in §. de legitimatione per putatiuum matrimonium. nu. 1. Et hæc distinctio approbatur de iure regio per tex. in l. 1. titu. 3. par. 4.

- 3 Tertia limita, non procedere in sponsalibus, sed requiritur quod matrimonium sit carnali cōpula consummatū, vt in c. & si necesse. de donatio. inter virum & vxor. que tex. ita intelliguntur ibi Anto. Abb. & Præpo. Bald. Nouel. in tracta. de dote, in 1. parte, nu. 3. versi. secundus. & in nu. 7. versi. sextus casus. in fi. Couarru. in d. §. 8. nu. 20.

- 4 Quarta limita, non procedere de iure Regio, nam de iure Regio medietatem bonorum tantummodo amittunt. Vt in l. 5. tit. 16. & in l. 6. tit. 13. lib. 8. ordina.

Et circa hanc regulam, vltra supradictum casum in quo confiscatio bonorum fit ipso iure, vide decem casus per Matthæ. de Aillia. in constitutio. Neapol. lib. 1. Rubr. 2. nu. 25. Et 49. casus ponit Fran. Lucas de Parma in tracta. de fisco, & eius priuileg. in 2. parte prin. per totam. Et 62. casus ponit Chassang. in consue. Burgun. in tit. [Des confiscations] §. 1. Rub. 2. nu. 20. cū sequen. fol. 89. col. 1. Nouissime & melius quā alibi in iure ponit 250. casus Ludouicus de Cresfoles in tractatu, in quibus casibus iure Ciuili omnium bonorum vel partis publicatio fit indicta, à pagina tertia vsq;

ad paginã finalem, vbi per pag. 90. ponit supradictos casus.

Regula C L I.

C O N T R A C T V S factus ab vxore sine licentia mariti, non valet. Hanc regulam probat text. in l. 13. titu. 1. Fori. quæ leges declarantur & intelliguntur per l. 144. Styli. idẽ etiam disponitur in l. 55. Tauri. Circa quam regulam vltra Castilium & Docto. in d. l. 55. & Montaluum in glo. ad d. 11. Fori. vide Ioan. Bernard. in regu. 455. Pala. Ruui. in repe. Rub. de donatio. §. 68. num. 6. Couarru. in Epitome 4. lib. in 2. parte; cap. 7. §. 1. nu. 1.

Hanc regulam limitat decem modis Rodericus Xuarez in l. 13. titu. [De las leudas.] per totam, folio 44. cum alijs. Eandem regulam ampliat quinque modis, & limitat 18. Chaffanẽ. in consuetudi. Burgun. in titu. [Des droirs] Rub. 4. §. 1. nume. 1. cum alijs, fol. 127. col. 4. vsque ad foli 130. & ibi notabiliter tractat materiam. Et circa hanc regulam vide And. Tiraquel. in legi. connubia. in glo. 2. nu. 2. vbi per totam glo. tractat materiam: & in glo. 3. nume. 28. vsque ad finem ponit duas & viginti quæstiones circa hanc regulam, & in glo. 4. ponit, an maritus per alium consensum præstare possit. & in glo. 5. ponit, an autoritas mariti debeat esse expressa vel tacita. & in glo. 6. ponit quinque & triginta quæstiones circa hanc regulam, per totam: Et sic in effectu ex his omnibus possunt sumi quinquaginta limitationes ad hanc regulam.

Regula C L I I.

C O N T V M A X regulariter non amittit causam principalem, sed condemnatur in expensis. Hanc regulam probat text. in l. properandum, in §. sin autem, C. de iudic. vbi sæpenumero contumax vincit in causa etiam absens, si actor de iure suo non probauit, facit etiam tex. in l. & post edictum, ff. de iud. est elegans tex. in l. diui fratres, in §. 1. ad fin. ff. de libera. causa, vbi sæpenumero secundum seruum absentem, qui patitur causam status, fertur sententia. Hanc regulam probat glo. in l. contumacia, in verbo, litis ff. de re iudi.

I Primo fallit, quando contumax excluditur à facultate appellandi. Vt in l. & post edictum, in §. sin. ff. de iudi. &

in l. ex consensu, in §. si. ff. de appel. & in l. 1. C. quorum appella. recipi. De iure Regio est tex. in l. 9. titu. 23. par. 3. & in l. 5. titu. 16. lib. 3. Ord. cum iste proprie verus contumax dicatur, notat Dec. in consi. 34. nu. 1.

2. Secundo limita, quando propter contumaciã parti contumaci. actio & audientia denegatur. Ita glo. in l. contumacia, ff. de rei iudi. allegat tex. in l. sed & si per prætorem, in §. sed & si dum, ff. ex quibus cau. maio. vbi quando prætor. vel iudex præstituit certa tempora agere volenti, si intra ista tempora non agat, causam perdidit, & denegabitur amodo ei actio. & ibi glo. in verbo, decreto, quam glo. ultra Bald. ibi sequitur idem Bal. in Rub. de mutu. petitiõ. nu. 9. facit pro hoc tex. in l. diffamari, C. de ingen. & manu. De iure regio est l. 46. titu. 2. parte 3. & circa hanc limitationẽ vide Ias. in l. iusiurandũ & ad pecunias, in §. ait prætor, in secundo notab. ff. de iureiuran.

3. Tertio fallit in præparatorijs: nam si reus interrogatus à iudice quota parte hæres sit, vel hæreditatem defendere pergat, is vero contumaciter tacet, perdit hoc commodum quòd possit partem defendere: nam cogitur solidam hæreditatẽ defendere, etiam si ex parte hæres sit, quia contumaciter tacuit. Vt in l. de ætate, in §. qui tacuit ff. de interroga. actio. itaque hic non perditur causa principalis, sed commodum principale quod hæres habere poterat.

4. Quarto fallit in iuramento calumniæ: quia qui contumaciter non vult iurare de calumnia requisitus ab altera parte, facit iacturã totius causæ. Vt in l. 2. in §. hoc est C. de iureiu. propter calum. glo. in c. 1. in §. 1. de iuramen. calum. & ibi Doct. probatur. et de iure Regio in l. 23. tit. 11. par. 3.

5. Quinto limita in casu c. 1. de confes. lib. 6. & ibi glo. vbi probatur, quòd si terminus positionibus actoris respondendi statuitur, & reus sine rationabili causa nolit respondere, vel contumaciter se absentat, habetur pro confesso & perdit causam. & idem est in actore, vt ibi inquit pl. in verbo, reus. Idem disponitur in l. 1. 1. & 12. de Madrid. Circa quam limitationẽ vide Bar. in l. 1. nu. 4. ff. de vulg. ibi Rip. nu. 23. Curt. Seni. in l. 2. in §. sed quia, C. de iureiu. quæ repetitio est posita per modum tractatus in 3. vol. tracta. di-

uerforum Doct. in fi. Alciat. in li. 1. paradox. cap. 7. Ioan. de Neuiza. in sylua nuptia. lib. 3. nu. 54. Ias. in l. nec quicquam in §. vbi decretum, nu. 16. ff. de offic. proconsul. & lega. & in l. ius iurandum in §. ait prætor, nu. 4. ff. de iure iur. Quam limitationem sublimitat 7. modis Bernar. de Luco in reg. 565. & circa eius ampliationem vltra supradictos Docto. vide Alex. in additio. ad Bar. in l. si postulauerit, in §. questionis ff. de adul. & in l. 1. nu. 4. ff. de vulgar. & in l. si finita in §. Iulianus ff. de dam. infect. eandem limitationem sublimitat Francus quinque modis in d. c. 2. de confess. lib. 6.

- 6 Sexto fallit, in casu l. 1. in §. si. C. de asserti. tollend. vbi si dominus vocat in ius Stichū, quē dicit suū seruū, & pendēte iudicio liberali dominus fatigat seruū coram aliō iudice suspensa priori lite, dominus dominio suo priuabit.
- 7 Septimo fallit, in casu l. locorum, C. de omni agro dese. lib. 11. vbi si coloni deserant prædia dominica (iū est, tributaria) præstituitur eis certum tempus, intra quod veniant, & prædia colant, & tributa soluant: nā nisi venerint intra illud tempus, amittunt dominia prædiorum.
- 8 Octauo fallit, in delatore cōtumace, q̄ suā delationē nō prosequitur. Vt in l. senatus, in §. q̄ si tribus, ff. de iure fisci.
- 9 Nono limita in vasallo: quia vasallus contumax verus citatus dixit, nolo venire, perdit statim feudum. Ita tenet And. de Iser. in c. 1. col. 2. in fi. de milite vasal. qui contu. est in vsibus feu. & ibi Doctor.
- 10 Decimo limita non habere locum, quo ad acquisitionem fructuum: quia propter nimiam contumaciam missus ex primo decreto lucratur fructus. Ita probat tex. in l. Fulcinius, in §. diuus quoq; Pius, ff. ex quib. caus. in possess. eatur, & hanc opinionem per illum text. tenet Bartol. in l. si finita, in §. Iulianus, ff. de dam. infect. Abb. in c. contingit, de dolo. & contu. Feli. in c. consultationibus, nume. 8. ff. de offic. delega. Socin. in regula. 265. in 3. fallen. & in regula 266. in prima fallen. Quod tamen intelligo, quando iudex hoc expressit: licet glo. in d. §. Iulianus, & in d. l. Fulcinius, in §. si. aliter, sentiant: scilicet quod vbi constat de aperta contumacia missus ex primo decreto lucratur fructus ex dispositione legis absque eo q̄ iudex aliquid dicat.

Sed opinionem primam quæ fuit Bart. in d. §. si. dicit contra supra dictas gl. veriore Alex. in d. §. Iulianus, nu. 107. & dicit aperte probari ex d. §. si. ibi, in quo rescripto & fructum percipere iussit, eandem opinionem ante Bart. tenuit Iaco. de Aret. in d. §. si. quem sequitur ibi Ange. Ioan. And. in additio. ad Specu. in tit. de primo & secundo decreto. in §. restat. vers. hoc autem. Inno. in c. dilecto, nu. 3. ad si. de verbo. signifi. Bald. in l. 2. nu. 7. ff. si ex noxa. cau. aga. & in l. consentaneum, nu. 31. C. quomodo, & quan. iudi. Abb. in c. quoniam frequenter, in §. in alijs, num. 5. & 17. vt lite non contesta. Feli. in d. c. consultationibus, nu. 9. & ibi Dec. nu. 11. & istam esse communem testatur expresse Michæel Vlcurrus in d. §. Iulianus, col. 138. licet ipse contra eam conatur tenere, leuibus tamen fundamentis.

11. Vndecimo fallit in casu l. ad curatoris, in §. domum, ff. de dam. infect. vbi probatur, quod quando domus est diruta, ita quod deformitas causatur in ciuitate, si domum ad refecionem est potens potest compelli vt reficiat: sed si dominus non est potens, curator ciuitatis potest sumptu publico eam reficere: & si intra tempus à iudice assignatum sumptus cum vsuris nō soluat, poterit eam respublica detrahere pro inre dicti sumptus & vsurarum: & sic iste propter contumaciam amittit rem principalem. Et illum text. vltra Ange. ibi exaltat Bart. Cæpol. in tracta. seruit. vrb. prædio. c. 59. nume. 4. Hippol. in singu. 470. facit etiam similis tex. in l. si vt proponis, C. de ædificijs priuat. vbi probatur, quod si socius nomine communi domum refecerit, ad sumptus pro rata agere poterit: vel per quatuor menses expectare, intra quos si sumptus pro rata non fuerint rediti dominium totius sibi vindicare poterit, & est similis tex. in l. si fratres §. idem respondit, el ij. ff. pro soc. De iure Regio est tex. in l. si. titu. 32. par. 3. Et ita per supra allegata tenet Angel. Aret. in §. sequens, nu. 13. institu. de actio. vbi Ias. nume. 48. idem Ias. in l. creditor, nu. 7. ff. si cert. pet. & in repeti. l. quominus, nume. 109. ff. de flumini. Cæpol. in cautel. 123. Hippol. in sing. 369.

Regula C LIII.

CONTYMAX in non comparendo, vel respondendo, vel
rece-

recedens ante tempus sine iudicis licentia, excommunicari potest. Hanc regulam probat text. in c. 1. de iudic. & ibi Abb. nu. 10. per illum tex. in cap. certum, 11. q. 3. gl. in cap. duo, in verbo, videbatur 96. distin. probatur etiã in c. constitutis, de procura. in c. commissa, de elect. lib. 6. De iure Regio tex. in 10. 11. & 12. titu. 9. par. 1.

- 1 Amplia primo, vt procedat supra dicta conclusio in auctore. Ita tenet Innoc. in c. calumniam, de pœn. quem sequuntur Philip. Deci. & Docto. in d. c. 1. de iudi. quam opinionem sequitur etiam Alexan. in consi. 137. nu. 10. vol. 2. & in consi. 172. nu. 8. vol. 3.
- 2 Secundo amplia, etiam si recedens licentiatus dimiserit procuratorem cum mādato, sed non sufficienti. Vt est tex. in d. c. constitutus, de procurato.
- 3 Tertio amplia procedere, etiam in minima contumacia, cum sit inobedientia quæ est digna excommunicatione. Vt probat gloss. in d. c. duo sunt, quam sequitur Abb. in c. 1. nume. 10. de iudic. & in c. ex parte, el j. nume. 3. de verbo. signi. Ludoui. Gome. in §. ex maleficijs, nume. 4. institu. de actio. Ludoui. Montaltus in tracta. de reprobatione sententiæ Pilati: articu. 3. nume. 25. And. Ba:ba. in tracta. de testibus in 3. parte nu. 9.
- 4 Quarto amplia, vt possit priuari beneficio si extiterit in excommunicatione per annum. Probat text. in c. rursus. & in c. quicumque, 11. questio. 3. Bernard. de Luco in pract. cap. 142. Quod tamen intelligo verum, quodocunque esset excommunicatus pro crimine: secus si pro causa ciuili. ita tenet Panor. in d. cap. 1. nu. 24. & in c. contingit, nu. 7. de dolo & contuma. Roma. in singu. 303. glo. est in c. cum contumacia, in glo. si. de dolo & contuma. lib. 6. glo. in in c. contingit, in verbo, non potest, & ibi Anto. de But. de dolo & contuma. Aegid. Bellame. in c. cum bonæ, de æta. & qual. C. hass. in consuet. Burg. ti. [Des iustices.] Rub. 1. §. 6. fol. 64. col. 1. nu. 21. Pala. Ruui. in repe. c. per vestras §. 28. nu. 22. Steph. Aufre. in gl. ad decis. Curie Tolos. decis. 265 Ripa in d. c. 1. de iudi. nu. 77.
- 1 Limita primo, vt non procedat in citato ad vnum actū, qui illo expedito licentiatus recesserit: quia et si non expresse

preſſe, tacite dicitur licentiaſtus à iudice. Ita tenet Abb. in c. pro ut. in 1. notab. de dolo & contu. Anto. de But. in c. 1. nu. 28. de iudi. facit tex. in c. certum 1. 1. q. 3. ibi, aut ſi ante ſi nitam cauſæ examinationem.

2. Secundo limita, quando citatus comparuit in termino, & uſque ad extremum ſpatium citationis donec iudex diſceſſerit de tribunali extiterit: quia actore non comparente, poteſt eius contumacia accuſata illicentiaſtus recedere. Ita tenet Ioan. de Imo. in c. 1. de iudi. nu. 18. per tex. iuncta glo. in c. 1. de dolo & cõtuma. lib. 6. quem ſequitur Feli. in d. c. 1. nu. 21. idem videtur tenere Abb. in c. conſuluit, nu. me. 7. de offi. dele. Alex. in l. ſi finita, in §. Iulianus, ff. de dã. infe. nu. 25. pro qua limitatione facit quod notat Aret. in cõf. 92. nu. 11. vol. 1. & quod notat Aret. in conſ. 161. nu. 3.

Quã limitationem intelligo vt per Imo. & Ale. vbi ſupra.

3. Tertio limita, ut procedat aduerſario accuſante contumaciam recedentis ante terminum, vel non comparentis: alias ſecus: vt in l. properandum. in §. ſi quidem, C. de iudi. ibi, actoris abſentiam incuſante, quem ibi ad hoc notant Raphael. Pau. de Caſtr. & Iaſ. & ante eos Bart. in l. conſentaneum, C. quomodo & quando iudex, & in d. §. Iulianus, & ibi late Ale. ff. de damno infe. & in l. 2. in fi. ff. ſi quis in ius voca. non ierit, & in l. arbitro certo die. vbi aſſignat rationem, ff. de arbitr.

4. Quarto limita, vt non procedat quando citatio fuiſſet inualida. Secundum Barb. in c. 1. de iudic. nu. 40. quę limitatio ante cum fuit Bald. in l. nam ita diuus, ff. de adoptio.

5. Quinto limita non procedere, quando propter aliquod repentinum periculũ illicentiaſtus recederet. Secundũ Anto. de But. in d. c. 1. nu. 28. de iudic. quę ſequitur Fel. ibi nu. 23. Pro qua opini. vltra l. quæſitum, ff. de re iudic. addo tex. in c. tenor. de re iudi. iuncta gloſ. 1. quam pōderat Abb. ibi.

Et circa hanc regulam, quam pœna contumax puniatur, vide Bartho. de Chaffanæ. in conſue. Burg. in tit. [des iuſtices.] Rub. 1. §. 7. fol. 73. col. 4. nu. 1. cum alijs. Et quinque cauſas in quibus contumacia non punitur, & 24. in quibus punitur, ponit Rober. Marranta in tracta. de ordine iudiciorum, in 6. parte, in Rubric. de contumaciã per totam, fol.

176. cum alijs. Viginti etiam casus in quibus contumax punitur, ac totidem in quibus non punitur, ponit Ioan. Bassianus in consuet. Aluernæ, c. 9. in art. 12. De iure regio. casus in quibus contumax non puniatur, ponit. l. 5. tit. 3. lib. 2. fori. & l. 11. tit. 7. par. 3.

Regula CLIII.

CONVENIRI coram alio potest quis, licet elegerit coram vno, agere. Hanc reg. ponit Maria. Soci. vbi eam notabiliter declarat, in c. prudētiam, nu. 21. de mutu. peti. & in nu. 22. vsque ad nu. 35. limitat eam 12. modis: & 12. fallentiam ibi positam sublimitat 11. modis, à nu. 36. vsque ad nu. 47.

Regula CLV.

CONVENTVS simpliciter ad factum, non potest præcise cõpelli, sed liberatur præstādo interesse. Hanc regulā probat tex. in l. stipulationes non diuiduntur, ff. de verb. obli. ga. cum alijs allegatis per Bar. ibi, nu. 38. Circa quam regulam uide Ant. de Burg. in Rub. de emptio. & vend. nu. 3. Ludou. Roma. in singu. 636.

Hanc regulā ponit, vbi notabiliter eam declarat Vinc. de Herculanis in l. in executione, nu. 150. ff. de verb. oblig. vbi in nu. 161. cū seq. vsque ad nu. 176. limitat eam 7. modis.

Regula CLVI.

CONVICTVS legitimis probationibus, ac spōte proprio ore confessus condemnatus non auditur appellans. Hanc reg. probat tex. & ibi Doct. in l. obseruare curabis, C. quorum appel. non recipi. & in l. abstinendum, C. eod. tit. & in c. ei qui appellat. in §. sunt etiam quorum 2. q. 6. gl. in c. qui cunque 2. q. 6. in c. cum speciali in §. porro. in glo. 1. de appellat. vbi hoc tenet Abb. nu. 5. Præpo. nu. 7. Philip. Franc. nu. 5. Anto. de Butri. in tract. de notorio arti. 4. nu. 56. notatur in l. constitutiones, & ibi gloss. fina. & in l. creditor. in §. iussus, & ibi Bart. nu. 2. ff. de appell. Roma. in singu. 625. notatur in l. qui sententiam, C. de pœn. Et quis dicatur conuictus vide notabi. Fulgo. in conf. 123. nu. 3.

Limita primo non habere locum, quando est conuictus per probationes non legitimas & indubitatas, sed dubias: nā tunc nō dicitur cõuictus, & admittitur appellatio, licet fuerit confessus. Ita Bal. in d. l. obseruare curabis, & in l. fi.

- C. de probat. & in l. addictos, C. de episcopa. audien. per gloss. in d. §. iustus, ita tenet Philip. Fran. in d. §. porro. nu. 5.
- 2 Secundo limita, habere locum in vera confessione, non autem quando fuisset facta per procuratorem etiam habentem speciale mandatum ad confitendum: nam confessio facta proprio ore plus operatur, cum iudex possit perpendere qua constantia, & qua titubatione confiteatur, vt ex ijs perpendat an confessio fuerit uera, an non. Ita tenet Bald. in d. l. obseruare, nume. 14. per illum tex. ibi, voce propria, quem sequitur ibi Paul. Castr. Roma. in l. 1. in §. si procurator. ff. si quis ius dicen. non obtem. Facit text. in clement. 2. de procur. vbi procurator non potest confiteri delictum, & tex. in l. certe, ff. de preca. Anto. de Butr. Panormi. & Canonistæ in c. 1. vt lite non contestat. Bart. & Doct. in l. certum in §. sed anno. ff. de confes. & in l. 1. in §. si. ff. quando appellan. sit, Alex. in 1. Addition. ad Bart. in d. §. iustus.
- 3 Tertio limita, quando ex conuictus, & sponte confessus: secus tamen si in tortura. Vt in d. l. obseruare curabis, in versic. aut formidine tormentorum, & ita per illum tex. tenet Bald. ibi, nu. 15. Abb. in d. §. porro. nu. 5. & Philip. Fran. ibi nu. 5. Bald. tamen in l. 1. in fi. C. de iuramen. calum. sentit cōtrarium: & in l. fi. nu. 8. C. de probatio. imo quòd etiã si in tortura confiteatur, non appellat. Quod intelligo quãdo reus perseuerat in confessione, secundum Curt. Sen. d. l. 1. nu. 17. C. de iura. calum.
- 4 Quarto limita quando confessio fuisset facta post sententiam: nam condemnatus ante confessionem posset appellare. Ita tenet Bar. & ibi Alexan. in addi. in d. l. obseruare. & ibi Pau. de Cast. & Bald. nam quandocunque ante sententiam erat conuictus, tamen si post sententiam confiteatur delictum, bene auditur appellans. Hãc opinionem probat gloss. in l. non tantum in verbo, acquiescit. ff. de appellat. & ibi est text. pro hac opinione secundum vnum intellectum, & secundum Barto. & docto. ibi glo. in d. l. obseruare, in verbo. propria. & ibi Bal. C. quo. appel. non reci. Hanc opinionem tenet Bar. in l. constitutiones, nu. 3. ff. de appellat. Bal. & Docto. in l. addictus, C. de episcop. audien. & in l. addictos, C. de appella. & in l. vt debitum, in fi. C. de hæred. actio.

actio. Lud. Roma. in d. sing. 625. Philipp. Franc. in d. §. porro. nume. 6.

5 Quinto limita in casibus, in quibus propter inhumanitatem sceleris non admittitur appellatio: de quibus in l. constitutiones, ff. de appell. Porro casus in quibus non admittitur appellatio ponit Ale. ibi, in additio. ad Bartol. in d. l. constitutiones. Et ultra dicta supra, in reg. 45. vide Socin. in Reg. 24. Specul. in titu. de appell. §. in quibus. Hip. in rep. l. vnica, nu. 138. C. de rap. virg. Lãfran. de Oria. in tra. de interloquu. & appell. nu. 96. Federicum Sehem in tract. de appel. nu. 37. Montal. in l. 1. titu. 15. lib. 2. Fo. & l. Regia. 16. titu. 23. par. 3. & in l. 12. tit. 16. lib. 3. ordina.

6 Sexto limita, quando uere esset confessus & conuictus, non autem fiete per contumaciam: quia requiritur quòd ore proprio confiteatur: contumax autem fiete dicitur cõfessus, & non fit extensio de casu uero ad casum fictum, l. 3. in §. hæc uerba, ff. de neg. gest. Ita tenet Ange. Aret. in tracta. malefic. in verb. præsentè dicto Caio & appellante, nume. 21. Nellus in tract. bannit. in 4. par. 1. tempo. q. 2. Fran. in d. §. porro. nu. 8. ubi tenet, quòd quancocunq; cõtumax ex forma statuti habetur pro conuicto & confesso, non auditur appellans.

Quod tamen declara, ut per Philipp. Franc. ubi supra, quia contrarium tenent Bart. & Alexand. ibi, in d. l. obseruare curabis.

7 Septimo limita, nisi allegaretur probabilis causa in appellatione, quæ offuscaret probationem aut confessionem: tunc appellatio admittitur. Ita notatur. in c. Romana. in §. sin autem, de appella. lib. 6. & tenet Ioann. de Imol. in d. §. iussus, de appellat. Philippus Dec. in c. consuluit, nu. 5. de appella. & in d. §. porro, nu. 16.

8 Octauo limita procedere, tantummodo in criminibus enumeratis in d. l. obseruare. Hanc opinionem cõtra gloss. ibi tenet Petr. de Bella Per. & ea tanquam equiorem sequitur ibi Cin. in 2. col. quam dicit magis sibi placere Alberi. nu. 2. in d. l. obseruare. & ante eos tenuit Azo in Summa ilius titu. quam opinionem dicit esse ueram de rigore iuris. Ioan. de Imo. in d. §. iussus, nu. 8. Contrariam tamen opinio-

nem tenet glo. in d. l. 2. quam sequitur ibi Bart. & Bald. & tenet glo. in d. §. iussu. in d. l. notandum. ff. de appell. quam opinionem dicit communiter teneri Ioan. de Imol. in d. §. iussus, eandem opinionem tenet Anto. in d. §. porro. de appellat. eandem dicit esse communem opinionem idē Ant. de Butrio, in tracta. de notorio. artic. 4. nu. 56.

Regula CLVII.

CHRONICORVM & historiarum exemplum probat. Hęc regulam ponit Bar. in l. 1. & ibi Ale. ff. si cert. peta. per tex. in c. cum causam, de probatio. probatur in l. 1. ibi, à quibusdam scriptoribus traditum est, ff. de officio præfec. præto. & in l. 1. ibi. Iunius & Trebatius, & Fenestella scribunt, ff. de offic. quæstio. glo. in clemen. 1. in uerb. vrbano. de reliq. & uenera. sancto. & in clemen. 1. in uerb. Bononia. de magistr. & in c. quanuis 2 1. distinct. De historijs est tex. in l. 2. in §. eodem tempore, ff. de orig. iur. & in l. in quæstionibus, ff. ad l. Iul. maie. vbi Salustij Historijs referri uidetur, & in §. 1. in fin. Insti. de donat. Et de Historijs ecclesiasticis est tex. in c. fin. 9. distinct. in glo. in c. vt veterum, in uerbo, Greci, eadem disti. Et de Legendis sanctorum est glo. in §. hęc autem tria. in Proëmio Digestorum, in uerb. Regis. Et generaliter de libris antiquorum text. in l. 1. ff. de offic. præf. præt. & in l. 1. ff. de offic. quæst. & in l. septimo mense, ff. de statu homi. Circa quam regulam vide Philip. Dec. in confi. 135. Abb. in c. 2. nu. 11. de feud. & in c. cum causa. nu. 1. de prob. Cæpol. in Auth. sed nouo iure, nu. 22. C. de seruis fugit. & notabil. Paul. Paris. in confi. 1. nu. 50. vol. 1. Plateam in §. penul. notab. 1. de testa. Institutio.

Hanc regulam amplia quatuor modis, & limita vno modo, ut per Fran. Purpura. in l. 1. nu. 156. ff. si cer. peta.

Regula CLVIII.

CREDITOR partem debiti regulariter accipere non cogitur. Hanc regulam probat tex. in l. quidam estimauerūt, ff. si certum peta. & in l. tutor. in §. Lucius, ff. de usur. & in l. acceptam, C. de usur. glo. & Doct. in l. qui Romæ. in prin. ff. de uerbo. oblig. & in l. si ita quis, in §. Seia cavit. ff. eod. tit. De iure regio est tex. in l. 9. titu. 20. lib. 3. Fori. & in l. 8. tit. 14. par. 5. & in l. 119. Styli. Ratio est, quia particularis solutio,

tio, non minima incommoda solet afferre: vt in l. plane. ff. famil. hercis. Circa quam regulam vide Anton. de Tremo. in Addition. ad practic. Vber. de Bonaccur. Rubr. secunda; incip. quibus modis suo nomine &c. fol. 35. col. 1. in glo. in verbo; non cogitur. Castil. in l. 20. Tauri. in gl. fi. Bellon. in consi. 64. nu. 2. Ioan. de Amic. in consi. 55. nu. 18.

Hanc regulam cum duabus limitationibus ponit Socii in regu. 75. Hanc etiam regulam ponit Iaspoff. A. Alexand. vbi ampliat duobus modis, & limitat 9. modis in l. quidam existimauerunt. nu. 5. cum alijs. quæ duas ampliatio. Ias. & 3. limitationes ex eis ponit Marti. Sancius Vascoletus in tracta. indiuiduorum n. in 7. cerula, nu. 79. Hanc etiam regulam cum quinque ampliatio. & 12. limitatio. ponit Ant. Negusan. de Fano. in tract. de pign. in 2. par. 3. memb. 5. par. princip. nu. 17. cum alijs.

Regula

CLVIII.

CREDITOR inuitus non compellitur recipere vnus pro alio. Hanc regu. probat tex. in l. si se non obtulit §. ait prætor. ff. de re iudi. & in l. promissor. in §. si. ff. de constitu. pec. & in l. item liberatur. in §. qui paratus. ff. quib. mod. pignus vel hypo. solui tex. & ibi Doct. in l. 2. in §. mutui datio. ff. si cert. pcta. & in Auth. & hoc si debitum. & in l. manifesta. C. de solutio. Circa quam regulam vide notab. Cæro. Ruin. in consil. 65. nume. 10. volumi. 2. Andr. Tiracquel. in tractat. de ytroque retractat. in titu. de retract. [Lignagier.] in §. 1. in gloss. 20. nume. 14. Marc. Mantua in lib. 6. obseruatione 59. Socin. Iun. in consi. 75. num. 7. volumi. 2. & in consil. 147. nume. 8. volu. 1. Marc. Mas. in consi. 18. nume. 10.

Hanc regulam cum duabus limitationibus ponit Socin. in regu. 382. Hanc etiam regulam cum 3. ampliatio. & 5. limitation. ponit Castillo in l. 20. Tauri. in gl. fi. Eandem regulam cum decem limitatio. ponit Ioan. de Platea in §. 1. nu. 3. Institut. quib. mod. tollitur oblig. Eandem regulam cum quindecim limitat. ponit Marti. Sanc. Vascol. in tracta. indiuiduorum. in 3. cerula, nu. 38. Eandem regulam cum duabus ampliatio. & viginti limitatio. ponit Ias. in d. §. mutui datio. à nu. 8. vsque ad finem.

Regula CLX.
CREDITOR secundus potest offerre primo creditori suum creditum, & liberare pignus à primo creditore, & suam hypothecam confirmare. Hanc regulam probat tex. in l. 1. C. qui potio. in pig. habeat. De iure Regio est tex. in l. 46. tit. 13. par. 5. Circa quam regulam vide And. Tirac. in tracta. de utroque retractu, in titu. de retractu [Lignagier] §. 8. glo. 7. nu. 11.

Hanc regulam, ubi eam notabiliter examinat cum tribus amplia. & tribus limitationat. posuit Anto. Negusan de Fano. in tract. de pignori. in tertio memb. 5. par. prin. nu. 1. usque ad fin. quam primam limitationem, quæ ponitur per eum ibi nu. 4. restringit septem modis. & vide eundem ibi nu. 10. ubi ponit alias novem ampliationes.

Regula CLXI.

CREDITOR tenetur mittere ad domum debitoris. quando debitor non expresso loco aliquid dare tenetur: & sic non tenetur portare debitum ad domum creditoris. Hanc reg. ponit Alb. de Rosate in l. 2. nu. 22. C. de iure emphy. per tex. in l. cum 2. in §. causæ huiusmodi. ff. de transac. ubi obligatus ad alimentâ non tenetur ea deferre ad domum personæ, cui alimentâ debentur, & in l. item illa verba. in prin. & ibi glo. incip. non venit. ff. de constitu. pecu. quam glo. sequitur Abb. in c. significante. nu. 9. de pigno. & ibi expresse hoc tenet Barba. nu. 8. Eandem opinionem tenet Ange. in l. spatium. nu. 3. ff. de æden. Bal. in l. acceptâ. nu. 22. C. de vsur. Innocen. in d. c. significante. nu. 1. & ibi doct. & Abb. in c. licet. el. j. nume. 13. de simo. Bart. in l. cum filius. in §. si promissor. nu. 1. & ibi Ang. nume. 2. Ias. nu. 3. & Alexand. & doct. ff. de verbo. obliga. Ang. Arret. in §. præterea quasdam. nu. 35. Instit. de actio. Roma. in l. de die. in §. qui mulierem. ff. qui satisd. cogan. nu. 14. Ias. in d. l. 2. num. 92. C. de iure emphyteu.

1. Limita primo hanc regulam non procedere, nisi ambo, videlicet creditor & debitor, sint eiusdem fori. Secundum Bart. in d. l. item illa. per glo. ibi. Bald. in d. l. acceptam: & in l. fin. nu. 7. C. de condict. infer. Pet. de Vbal. in tracta. de duobus fratribus. q. 14. nu. 15. Ias. in d. l. 2. nu. 92. C. de iure emphyt.

emphyt. Et quando dicatur eiusdem fori vltra Bar. in d.l. item illa. ponit. Iaf. in d.l. 2. nu. 93.

- 2 Secundo limita, nisi debitum esset ita modicum, vt plus incōmodi quam vtilitatis afferret domino. Ita tenet Bald. in d.l. acceptam. nu. 23. allegat Inno. in d.c. significante, de pignori. sed certe Inno. ibi hoc non tenet: sed illam opinionem Bal. sequitur Iaf. in d.l. 2. nu. 92.
- 3 Tertio fallit, quando testator legatum vel fideicommissum expresse vel tacite solui destinasset in loco creditoris, vel alibi. Vt in l. si fideicommissum, in princ. ff. de iudic. & ibi Docto. De iure Regio est tex. in l. si. 9. par. 6.
- 4 Quarto limita, quando debitor cepisset soluere in loco creditoris. Vt in d.l. fideicommissum in §. fina. cum l. sequen. per quem tex. Ang. in l. 1. nu. 5. C. de fideicom. tenet, quod quodocunque aliquis habet exceptionem ne teneretur soluere legata in certo loco, si vnum legatum in illo loco soluerit, sibi præiudicat quo ad alios, vt etiam possit cogi alia legata in illo loco soluere. contra quam opinionem Ang. tenet expresse Iaf. in l. 2. nu. 9. C. de fideicom. & Guliel. Benedic. in repe. c. Rainutius, in verbo, si absque liberis moreretur et ij. nu. 176. de testamen. sed pro opinione Ang. contra Iaf. & Guliel. Benedic. est tex. in d.l. si. circa fi. ti. 9. par. 6.
- 5 Quinto limita, quæ debetur certa species, quia est tradenda ubi res est. Vt in l. si. sed & si suscepit. in §. si ea res. ff. de iudi.
- 6 Sexto limita, quando petitur non res, sed cautio rei præstandæ. Ita tenet Paul. de Cast. in l. si fideicom. in §. 1. ff. de iud. facit tex. in l. quod legatur ff. eo. tit.
- 7 Septimo limita, si aliquis promisit facere cessionem vel renuntiationem sub pœna: quia tunc tenetur ire ad domum creditoris. Ita tenet Innocen. in d.c. significante nu. 1. de pigno. quem sequuntur ibi doct. præcipue Barba. nu. 21. allegans text. in c. pastoralis. in §. si. de offic. ordin.
- 8 Octauo limita secundum Inno. quem sequitur ibi Ant. de But. nu. 12. in d.c. significante. de pignor. quædo est dies apposta tacite vel expresse: quia vt impediatur mora committi debet debitor ire ad domum creditoris, sed vt dicit Bart. in d.l. item illa hoc non est necesse, cum possit in do-

- mo sua si creditor est absens protestari.
- 9 Nono limita, nisi consuetudo loci aliter se haberet. Secundum glo. quam ibi sequitur Bart. in d. l. item illa. quam sequitur Petr. de Vbal. in d. tract. de duobus fratrib. in d. 6. quæstio. nu. 1. 5. eandem opinionem tenet Bartol. in l. suo victu. nu. 1. ff. de operis liber.
- 10 Decimo fallit, si debita velit soluere in loco creditoris. nam tunc etiam eo invito potest. Ita tenet Bald. in d. l. acceptam. nu. 33. C. de vsu. Quod dicit esse verum nisi locus ille esset destinatus fauore creditoris, vel vtriusque. allegat notata in l. vsuras. C. de soluti. & in ratione sui text. in l. 1. C. de seru. exportan. quam opinionem sequitur Ias. in d. l. 2. nu. 96. C. de iure emphy.
- 11 Undecimo fallit, nisi gratia moræ purgandæ, quia attenditur locus creditoris. Vt in d. l. item illa. in §. proinde. ff. de const. pecun. notatur per Doct. in d. c. significante. de pigno. Quid autem si sit dies appositae tacite vel expresse, dixi supra in 8. limita.
- 12 Duodecimo fallit, nisi esset debitum obsequium, vel reuerentia personæ. Vt in l. quod nisi. §. ex prouincia. ff. de oper. liberto. vel causa propter quam debetur aliud suadere, vt in l. sed & si susceperit. in §. si libertis. ff. de iud. & ibi Bart. vbi dicit, quod si relinquitur scholari certa quantitas pecuniæ in auxilium studij, tale legatum seu fideicommissum debet præstari in studio. quem sequitur ibi Iacob. in S. Geor. nu. 2. & ibi Lâcel. Deci. vbi declarat illud dictum Bart. in 1. col. Idem etiam est in vasallis, cum renouatur fidelitas: secundum supradictos Doctor. Idem in censuarijs ac effectuarijs quando petunt renouationem, quia sunt quodammodo subditi: vt in l. pro locis. C. de annou. & tribu. c. 10.
- 13 Decimotertio limita, nisi detur gratia conditionis implendæ, quia tunc debet fieri oblatio in domum creditoris. Vt in l. si. C. de conditio. inser. Bart. in l. tales. in §. Priscus respõdit. ff. de cõdi. & demon. Bal. in l. suus quoq; in si. verbis. §. recte puto. in versi. potest. ff. de hæredi. institu.
- 14 Decimoquarto limita non procedere, in primitijs soluendis sacerdotibus, quia illas tenentur rustici in horrea clericorum deferre. Et inquit glo. notab. in c. reuertimini.

in verbo. in horrea. 16. q. 1. & in c. decimas quas in vsum. in verbo. in horreum. 16. q. 7. & est tex. notab. secundum gloss. & Imol. & Roma. ibi in l. stipulatio illa. in §. inter certam. ff. de verbo. obligat. ita tenet Ias. in l. 2. nume. 92. C. de iure emphy.

15 Limita decimoquinto, nisi subsistente impossibilitate creditoris: vt quia pater propter aliquod delictum missus esset in exilium, & filius illi ad alimenta teneretur. quia teneretur mittere alimenta ad locum patris. Vt est tex. solēnis in Aut. de incest. nup. in §. si vero contigerit. colla. 1. & ibi glo. in verbo, alia necessaria. vbi Nicol. de Neapo. refert dominium suum habuisse hanc quæstionem de facto in ciuitate Foroliuij. Et idem est in patre alere liberos. l. si quis à liberis. §. si vel parens. ff. de lib. agnosc. nam si filij nolint aut non possint stare cum patre, debent eis alimēta extra domū patris præstari. ponūt Roma. & Imol. in l. si est dotem, in §. trāsgrediamur. ff. soluto matrimo. pro quo facit quod supra dixi in regula. 68. in decima limitatione.

16 Limita decimosexto, quando aliquid est præstandum in quo deferrendo ad domum creditoris non cadit expensā, vt est deferre pecuniam, quia tenetur deferre, puta pecunias pro alimentis. Ita tenet. Angel. in l. cum. 2. in §. vult igitur. nu. 5. ff. de transact. & ita tenet Bar. in l. 1. nu. 4. ff. de alimen. & cib. lega. quæ sequitur Imo. in c. indicante. nu. 19. de testamen. Ias. in d. l. 2. nu. 92. in fi. C. de iure emphyteosi.

17 Decimo septimo fallit, si creditor velit sua impensā deferre legatum ad domum suam per debitorem. ita vt hæres solum poneret laborem suæ personæ. Glo. in l. quod legatur in verbo, à legatario reprobata. ibi glo. 3. in verbo, vbi est. Quam uersic. vel nisi forte. ff. de iudic. sequitur ibi Bart. & Ang. & eam esse communem & tenēdam firmat ibi Iacob. de san. Geor. nu. 4. idem Bart. & doct. in l. cum res. ff. de leg. 1. Pro qua opinione est tex. in l. prætor. in §. quod si in alio loco. ff. de ædend. & in l. si in Asia. in §. depositum. ff. de positi. & illam glo. sequitur Ias. in l. cum 2. §. dum igitur. nume. 9. ff. de æden.

18 Decimo octauo limita, nisi esset determinatus locus in quo debeat offerri, quia tunc ad nullū locū debet accedere

- tā debitor, quā creditor. Vt in l. 1. ff. de eo quā certo loco. i
- 19 Decimonono limita, nō habere locum in bannito: nam si debitor promisit soluere Salmanticæ, & postea ego sum bannitus de illa vrbe, tenebitur debitor soluere mihi alibi: & sic est speciale in bannito, vt possit conuenire debitores suos in quocunque loco eos reperiat, etiam si ibi nullo modo sortiatur forum ex, est, & ibi glo. quæ hoc expresse tenet, in l. vsuras C. de solut. & ita per illum tex. & glo. tenet Roma. in sing. 72. Bal. in d. l. vsuras. Feli. in c. cum sit, in prin. de foro compe. Franc. Crem. in sing. 123. Cur. iun. in l. hæres absens, in §. si quis tutelam, nu. 3. ff. de iudi. Pro qua limit. vide posita supra, in 15. limita.

Regula CLXII.

CREDITORES priuilegiati eiusdem tituli in personalibus actionibus concurrunt, nulla habita ratione prioritatis nec posterioritatis. Hanc regulam probat tex. in l. priuilegia ff. de priuileg. cre. & in l. si hominē, in §. quoties, ff. de depos. Hanc regu. ponit Franc. de Ripa, vbi eā limitat sex modis, in d. l. priuilegia, nu. 5 1. vsq; ad nu. 5 8. ff. de priuileg. cred.

Regula CLXIII.

CREDITORES tenetur fideiussori soluenti cedere actionem personalem & hypothecariam. Quam regulam probat tex. secundum Sali. ibi, in l. cum eorū, C. de senten. & in l. 2. & ibi gl. in verbo, transferrendi ff. de distract. pig. tex. in l. creditori C. de fideiussor. Circa quam reg. vide notab. Caro. Moli. in tract. de vsur. nu. 680.

Hanc regulam cum tribus ampliationibus & duabus limitationibus ponit Ant. de Fano, in tracta. de pigno. in 3. memb. 5. par. principalis nu. 33.

Regula CLXIII.

CREDITOR, qui non potest cedere actionem fideiussori, exceptione cedendarum actione repellitur. Hanc regulam probat tex. in l. Stichū, in §. si creditori, el. ij. ff. de solu. & in l. si pupillus alerū, & vtrobiq; Bart. ff. de admini. tut.

Hanc regulā cum 5. limitationibus ponit Ant. Negusan. in tracta. de pigno. in 3. memb. 3. par. prin. nu. 33

Regula CLXV.

CREDITOR, si vendit pignus, & nondum recipit præ-
tium

tium ab emptore, non tenetur soluere debitori residuum, sed solum cedere ei actionem contra emptorem, periculo tamen ipsius creditoris qui vendidit. Hanc regulam probat tex. in l. *eleganter*, in §. *si vendiderit* ff. de pigno. actio.

Hanc regulam limitat quinque modis glo. in l. *penulti.* in verbo, *delegare* ff. de pignora. actio. quæ lex contrariatur nostræ regulæ: & glo. ibi ponit quinque solutiones, per quas limitatur hæc regula.

- 1 Et sic limita primo secundum glo. quandoque ipse creditor totum prætium recipit. tunc enim tenetur soluere illud residuum debitori, & hæc est prima solutio glo. Facit de iure regio tex. in l. 41. titu. 13. par. 5.
- 2 Secundo limita, quando creditor non curat recipere cessionem ab ipso creditore, sed vult expectare dilationem per eum datam emptori, & tunc accipere prætium per manus creditoris: nam isto casu non cogitur inuitus recipere cessionem, & hæc est 2. solut. glo.
- 3 Tertio limita, quando creditor velit cedere actionem contra emptorem per modum delegations: debitor autem non vult illam hoc modo, per viam simplicis cessionis tantum, quia non vult quod creditor delegando penitus liberetur, iuxta tex. in l. 1. C. de nouatio. nam in hoc creditor debet satisfacere ipsi debitori, & hæc est tertia solut. glo.
- 4 Quarto limita, quando debitor fuisset in culpa dando dilationem emptori, & in habendo fidem de prætium, quia tunc debitor non cogitur recipere cessionem, quæ est sol. 4. glo.
- 5 Quinto limita, quoniam creditor valet cedere actionem periculo debitoris, & non periculo suo, quia debitor non cogitur illam recipere, & ista est 5. sol. glo. Quam regulam & limit. intelligo veram, quando creditor potuit vendere presenti pecunia absque dilatione, nam isto casu ipse creditor non debuit facere gratiam de alieno, & ideo tenebitur cedere suo periculo. ita tenet Paul. de Cast. in d. §. *si vendiderit*, per tex. in l. *qui Romæ* in §. *Callimachus* ff. de verb. obli. inducitur ut ibi per eum, sed si creditor non fuit in culpa, quia forte non potuit aliter vendere, vel quia erat talis consuetudo, tunc non tenetur non cedere suo periculo. Ita tenet Paul. de Cast. in d. §. *si vendiderit*, tex. in l. *si pignore*, in §. *si* ff. de pig. actio.

CREDITOR poteit vendere pignus, seruat tamen seruandis. ad hoc enim vt creditor possit vendere pignus, requiritur quòd debitor sit in mora soluèdi debitum. Vt est text. secundum Bart. & Salice. in l. cum soluendæ, ff. de distract. pigno. & ideo vbi est apposta certa dies ad soluendum, illius lapsus sufficit ad constituendum debitorem in mora l. magnam C. de contrahen. vel commiten. stipul. & ita proprie loquitur text. in d. l. cum soluendæ, vbi autem dies non esset apposta requiritur interpellatio ad constituendum debitorem in mora, iuxta tex. in l. si ex legari causa, cum ibi notatis ff. de verb. oblig. De iure regio est text. in l. 41. & 42. titu. 13. part. 5. vbi ponuntur ea quæ seruari debent in venditione pignorum.

Hanc regulam probat etiam tex. in l. si conuenerit, la j. ff. de pigno. & in l. si. C. de iure domi. impetra. tex. & ibi gl. in l. creditor hypothecas, C. de distractio. pigno. De iure regio est tex. in d. l. 41. & 42. supra allegatis.

Hâc reg. ponit notab. Ant. de Fano in trac. de pign. in 1. memb. 6. par. nu. 1. vbi vsq; ad nu. 15. eam declarat, & à nu. 15. vsq; ad nu. 33. ampliât 10. modis, & limitat totidè modis.

CREDITORI datur retentio pignoris, si non est satisfactus a debitore pro vtroque debito, scilicet hypothecario & chirographario. Hanc regulam probat text. in l. vnica C. ob chirographa. pecuni. pignus retine. pos. & ibi Docto. & regia l. 21. titu. 13. par. 5.

Hanc regulam ampliâ 9. modis & limita 4. modis, vt per Anto. Negusantium in tracta. de pigno. in 3. memb. 5. par. tis nu. 46. vsque ad nume. 51.

CREDITOR prior præfertur posteriori. Hanc regulam probat tex. in l. qui balneum, & in l. potior ff. qui potio. in pigno. habeat. & in l. quoties vtriusque ff. de regu. iur. qui prior de regu. iur. lib. 6. & ibi Din. Regia l. 5. & l. 17. tit. 20. lib. 3. fori. & l. 27. & 29. titu. 13. par. 5. Circa quam regulam vide Catelli. Cottam in Memora. iuris, in verbo, creditor el vij. Cæpo. in cautela 124. vbi eam aliquibus modis.

Hanc regulam amplia tredecim modis, & limita uiginti quinque modis, ut per Fran. de Ripa. in l. priuilegia, à numero. 3. vsque ad nu. 30. ff. de priuile. credito. Eadem reg. ubi eam ampliat 20. modis, atque etiam limitat totidem modis, ponit Anto. Negufantius in tract. de pign. in 2. mēb. 5. par. à nu. 1. vsque ad nu. 31. Eandem regulam, ubi eam ampliat 21. modis, & limitat 25. modis, & notabiliter tract. materiam, & 13. effectus quos operatur prioritas temporis possit Chassa. in Batalo. gloriæ mundi, in 12. par. confide. 99. per totam.

Regula CLXIX.

CREDITOR vendens pignus non tenetur de euictione. Hanc regulam probat tex. & ibi gl. & Bar. in l. periculum. ff. de pignori. & in l. 1. & 2. C. credito. euictio. pig. non debe.

1 Amplia primo, non solum habere locum in creditore priuato, verum etiam in fisco, quia in hoc fiscus utitur iure priuati. ut in l. 1. C. credito. euictio. pigno. non debe.

2 Amplia secundo, non solum si creditor vendat pignus consistens in corpore, sed etiam si vendat nomen creditoris hypothecatum. Ut est tex. in d. l. periculum.

3 Limita primo, quā creditor uēdidit pignus nō iure creditoris, sed iure domini & ut dominus; & idē si simpliciter uēdidit, quia intelligitur uēdidisse in dubio ut dñs, & non ut creditor, nā isto casu creditor tenet de euictione. Ita tenet Sal. in d. l. 1. in fi. vers. nūc quia casus, ubi dicit, ita tenere alios doct. mouetur p tex. in l. 1. §. 1. ff. ager. vecti. vel emphy. peti. idē tenet Sal. in l. rescriptū in §. 1. ff. de dictio. pig.

4 Limita secundo, quando creditor uendit & promittit de euictione, quia tunc tenebitur creditor uti promittit. Ut est tex. d. l. 1. ibi, nisi nominatim hoc repromissum à priuato fuerit &c. & ibi glo. in ver. creditorē, quam sequuntur ibi Doct. præcipue Sal. in 3. notab. idē probatur in l. 2. eo. tit.

5 Limita tertio, quando ille qui uendit tanquam creditor non doceret se esse creditorem, & rem uenditam esse si bi obligatam, tunc enim non obstante quod uendiderit, tã quam creditor tenetur de euictione quæ postea sequetur. Ita probat tex. in d. l. 1. in princ. ibi prædiū obligatū, & ibi glo. si. vult, q̄ creditor qui uēdit pignus debeat quatuor

- præstare, & primum est illud quod continetur in hac limitatione, & cum glo. transeunt ibi Bar. Bal. Salic. & alij docto. idem Sali. in l. rescriptum, in §. 1. ff. de distract. pigno.
- 4 Fallit quarto, quando creditor qui vendidit doceret se creditorem & illam rem esse sibi obligatam, tamen nõ doceret se in dicto pignore seu hypotheca esse potiorum omnibus alijs creditoribus, tunc enim si alius creditor potior euinceret ab emptore, ille creditor, qui vendidit teneretur de euictione. Tex. est in d. l. 1. in fi. ibi, potiorum se cæteris esse creditoribus, & ita notabiliter tenet glo. fi. ibi, quæ sequuntur ibi docto. Quod tamẽ declara vt per Sali. in d. l. 1.
- 5 Limita quinto, quãdo creditor habens rem obligatam, & vendens sciret illam nõ esse debitoris qui obligauit, sed esse alienam, tunc enim illam vendens cum sciat eam esse alienam, est in dolo, & ideo domino euiciente tenebitur de euictione. Vt in d. l. 2. C. credito. euictio. pigno. non debet. & notat gl. fi. in d. l. 1. quam sequuntur ibi Bal. & Salic.
- 6 Limita sexto, quando creditor sciebat sibi nõ licere vendere, neq; ex pacto, nec ex dispositione legis, & tamen vendidit, quia tunc creditor tanquam dolosus tenebitur de euictione. Ita tenet glo. fi. in d. l. 1. & ibi Salic. post Bal.

Regula CLXX.

CREDITOR consentiendo pignus vendi per debitorem, censetur remittere ius sui pignoris. Quam regulam probat text. in l. si debitor, in §. 1. ff. quibus modis pignus vel hypo. solui. & in l. sicut in §. si voluntate, & in l. si probaueris, & in l. cum te, C. de remissio. pigno. & in l. creditor. & ibi doct. ff. de reg. iur.

Hanc regulam amplia 11. modis, & limita 12. modis, vt per Ant. de Fano in tracta. de pignori. in 3. membro 6. part. à nu. 12. vsque ad nume. 33.

Regula CLXXI.

COMPELLI non debet quis ad faciendum quod alteri prodest, & sibi non nocet, quando cõtractus non præcedit, de cuius natura est, vt faciat, & ille qui vult alium compellere, ex illo lucrum vel commodum sentit. Hanc regulam probat tex. in l. nec creditoris, C. de nouatio. in l. si. ff. de vsu & habita. in §. præterea el ij. institu. de actio.

actio. Hanc regulam per supra dicta iura ponit Bart. cum 3. limita. in l. soluto matrimonio nu. 13. ff. solu. matr. quem ibi sequitur Guliel. Pontanus nu. 4. & eam dicit esse communem ibi Iason. nu. 32. & 33.

Hanc regulam per supradictam doctrinam Bart. cū 58. limitatio. ponit notabili. Ludo. Roma. in d. l. soluto matrimonio, à nu. 5. vsque ad numerum 21.

Regula CLXXII.

CONVENTIO facta inter maritum & vxorem, vt sibi inuicem succedant, ualet. Hanc regulam ponit Cin. in l. si pater puellæ nu. 2. C. de inoffi. testamen. quem sequuntur ibi Pau. Bal. Salice. & alij. nu. 2. vbi confirmat eam quatuor fundamentis. Quam opinionem. Cini sequitur Barba. in l. si diuortio, ff. de uerbo. oblig. Hippo. in singul. Ias. in l. ex hoc iure, nu. 5. ff. de iusti. & iur. Nicola. Boeri. in consue. Bituricen. in rub. de consue. matrimonij & docerij. §. 1. col. 7. & 8. fol. 58. col. 1. & notab. Pala. Ruui. in repe. rub. de donatio. §. 50. nu. 12. Hanc regulam probat tex. in c. 1. in §. filij nati. & ibi Bal. & docto. si de feud. defun. conten. sit inter domi. & agna. Vas. in V sibus feudø, tex. in Auth. sed hodie. in si. ibi, pactis dotalium instrumentorum in omni casu uiro seruandis, C. de adulte. Et regia. l. 9. titu. 6. lib. 3. fori. & in l. 23. & 24. tit. 11. par. 4.

Hanc regulam amplia vno modo, & limitat ibidē, vno, Iason d. l. pater puellæ, nu. 6. Eandē regulā cū 6. limitatio. ponit Chassanæus in cōsuetu. Burgun. in tit. [des droitz] rubri. 4. §. 7. versic. [autrement]. fo. 169. col. 2. nu. 1. cum alijs.

Regula LXXIII.

CRIMINA morte extinguntur. Hanc regulam probat tex. in l. 1. cum alijs, C. si reus uel accusa. mortu. fuerit, in c. quorūdam 23. dist. in c. peruenit, in c. causam quæ el ij. qui fil. sint legi. De iure regio tex. in l. 28. titu. 23. part. 3. & in l. 9. titu. 20. libr. 4. fori. & in l. 7. & 8. tit. 1. part. 7. Circa quā regulam, uide Ange. in §. publica autem, nume. 3. & ibi docto. institutio. de publi. iud. & in tractatu maleficiorum, in uerbo, qui dominus iudex videns, nume. 41. Gome. in §. superest, nu. 19. Insti. de actio. Ioann. Igne, in l. 1. in §. sibi manus, nume. 39. ff. ad Syllania. Roma. in singu. 432. Hippo. in con si.

confi. 1. nu. 36. volu. 1. & in l. fina. nume. 28. ff. de quæstio.

Hanc regulam limitat 5. modis glo. in §. interdum. insti. de hæredita. quæ ab intelta. deferun. & 9. modis limitat eã glo. in verbo maiestatis, in l. ex iudiciorum ff. de accusat.

Quas 9. limitat. ponit Specu. in titu. de accusatore, in §. 1. nu. 33. Hanc etiam regulam limitat 12. modis Hippo. in l. qui falsam, in §. accusat. nu. 8. & 9. ff. de falsalix limitatio-
ne. ponuntur in d. 11. regni supra allegatis.

Porro intra quantum tempus duret illud ius accusan-
di: Dico quòd in crimine hæresis intra quinquennium, iu-
xta l. 2. & ibi docto. C. de aposta. quod extenditur etiam ha-
bere locum in crimine læsæ maiestatis, gl. in l. Manichæos,
in verbo subire C. de hæreti. quam gloss. sequitur Roma.
in singu. 436. in quo est notandum, quod de iure canonico
est glo. de hoc in summa 24. q. 1. vbi tenet, quod de iure ca-
nonico non permittitur aliquem accusari post mortem, ni-
si in tribus casibus, scilicet in crimine hæresis c. si. de hæ-
re. secundo quando quis hæreticum instituit hæredem c.
si quis episcopus, eod. tit. tertio si quis in notorio crimine
decesserit c. neque 88. distinct. & dicit ibi glo. quod de iu-
re ciuili non permittitur aliquem accusari post mortem
nisi propter bona tantum, non vt alia illi pœna impona-
tur, atque addit quod hoc etiam statutum est in crimine læ-
sæ maiestatis per tex. in l. fi. C. ad leg. Iul. maiesta. Quod de
iure regio non habet locum, per supra dictas leges, imo in
crimine læsæ maiestatis non solum propter bona, verum
etiam in omnibus alijs pœnis, quas si esset viuus deberet
pati, poterit condemnari, & ibi glo. enumerat multos ca-
sus, in quibus de iure ciuili permittitur accusatio. & est si-
milis gloss. iuncto text. in c. accusatus, in §. in eo. in verbo
post mortem, de hære. libro sexto. quæ glo. dicit verbum
notandum, quod licet accusatio post mortem non duret vl-
tra quinquennium, vt supra dixi, tamen ad hoc vt bona ip-
sorum post condemnationem confiscentur & applicentur
fisco, debent peti intra quadraginta annos. alias non: & sic
in effectu vult glo. quod in crimine læsæ maiestatis confi-
scatio bonorum præscribatur quadraginta annorũ spatiũ,
quam glo. vltra doct. ibi, sequitur Augu. Arimi, n addi. ad

Ange. in tracta. malef. in ver. & [hai tradito.] num. 17. quæ sic eam intelligit, contra quem ultra gl. in d. l. Manichæos. tenet Abb. in c. cum nobis, nu. 8. de præscrip. & ibi expresse Feli. nu. 12. quos vide, quia notab. hoc declarant. Et circa hanc regulam notabiliter vide Matthæ. de Afflict. ubi ponit 31. specialia in hoc crimine læsæ maiestatis, in c. 1. in versi. & bona committen. crimen læsæ maiesta. à nu. 1. vsque ad nu. 53. & à nu. 23. vsque ad nu. 111. ponit 45. modos, quibus committitur hoc crimen læsæ maiestatis, quæ sint regalia in vñibus feudorum.

I N C I P I T L I T E R A D .

R E G V L A C L X X I I I I .

DANS fundum, c. nstruens, seu dotans ecclesiam cum consensu diocæsani, quilibet ipsorum erit patronus insolidum. Hanc regulam probat text. in c. piæ mentis, & in c. frigentius. & in c. quicunq; & in c. filijs, 16. q. 7. in c. Abbatem, el. ij. 18. quæst. 2. in c. nobis, de iure patro. hoc voluit glo. in d. c. piæ mentis, ita tenet Archid. in c. 1. de iure patro. lib. 6. & ita concludit Lamber. in tract. iur. patro. in 1. par. 1. lib. in 3. q. princi. nu. 1. iunctis his quæ ponit Abb. & ibi Io. de Imol. in c. nos quidem, de testa. Roch. de Cur. in tract. de iure patro. in verbo, construxit q. 13. nu. 21. idè Lamber. in eo. tract. in 1. par. 1. li. arti. 25. 3. q. princ.

Hanc regulam, ubi eam ampliat 21. modis, & limitat 10. modis, ponit Lambert. in d. 25. articulo, per totum.

Regulæ C L X X V .

DEBITOR fugitiuus potest propria autoritate capi à creditore. Hanc regulam probat text. in l. ait prætor, in §. si debitorem ff. quæ in frau credit. & in l. generali C. de decu. li. 10. glo. in l. extrat in ver. sine vlllo iudice, ff. quo d. me. cau. & in l. quæsitum, in verbo, quia interest, ff. de pign. gl. in verb. iudicio, in prin. insti. de actio. & in Auth. vt iud. sine

sine quoquo suffra. in §. necessitatem, in verbo, detinere. col-
 lum. 2. & in c. 1. in uerbo, potestatem, de pac. iuram. firman.
 in vñ. feudo. De iure regio probatur in l. 12. tit. 20. lib. 3. Fo-
 ri. & in l. 10. ti. 15. par. 5. & in l. 2. legibus [de la hermádad.]
 Circa quam regulam uide Hippoly. in singu. 43. & 243. &
 in l. si ut allegas, nu. 9. C. de sicar. Ias. in l. cum te proponas,
 nume. 3. C. de transac. & in l. 1. nu. 71. ff. de offi. eius, & in l.
 vinum, nu. 3. ff. si cert. pet. & in l. pecuniam, nu. 9. ff. eod. tit.
 & in prin. Instit. de actio. nu. 72. cum alijs, & ibi Gome. nu.
 59. Mar. Mantua in consi. 41. nume. 9. Seguram in l. ab exhæ-
 redato, nu. 5. ff. de leg. 1. Paul. Paris. in consi. 107. nume. 52.
 & in consi. 99. nume. 3. vol. 3. Castillo & Pala. Ruui. in l. 66.
 Tauri. Et quæ requirantur ad hoc ut debitor possit capi, po-
 nit Ioan. Bapti. Caccialu. in tracta. de debitore suspecto &
 fugitino, quæst. 3. & 4. Ias. in l. qui ab arbitro. nu. 3. con alijs
 ff. qui satisfda. cogan. Paul. Paris. in consi. 101. nume. 6. volu.
 3. & Anto. Rubeus Alexandri. in repei. l. nō solum, §. mor-
 te. nume. 241. ff. de noui. oper. nunciatio. Hanc regulā cum
 duabus limita. ponit Soc. in reg. 78. Hāc regulam ampliāt
 5. modis. Gome. in d. §. superest, nume. 59. eandem regulam
 cum alijs 5. ampliāt. ponit Petr. Rebuff. in glo. ad constitu-
 regias Gallix, in prima par. in tract. de literis obligatio. ar-
 ti. 6. in glo. 3. nume. 70. pag. 179. Et alias 4. ampliatio. & 4.
 limita. ad hanc Regulam ponit Rodericus Xuarez. in l. 2. ti-
 tu. [de los emplazamientos]. lib. 2. fori. fol. 290. nu. 20. Hāc
 etiam regulam amplia 11. modis, & limita 8. modis; vt per
 Franc. de Ripa in c. 1. nu. 88. de iudic.

I Ultra quos amplia primo, etiam si tempore contractus
 debitor dilapidasset bona: non tamen in tantum qui ad-
 huc esset idoneus si postea illud fortius dilapidasset & con-
 ditionem suam deteriore fecisset, procedit nostra regu-
 la & potest capi à creditore. Ita Bal. in l. si pro ea. in princ.
 C. mand. nume. 1. quem sequitur Iaso. in §. superest, nume.
 87. Instit. de actio. & in l. si ab arbitro. nume. 5. ff. qui satisf-
 da. cogantur.

Amplia secundo, non solum in debitore principali, sed
 etiam in eius hærede. Ita tenet Bar. in l. postulāte, in prin-
 cip. ad Treb. quem sequitur Ias. in l. diuortio, in §. interdum,

nu.6.ff.solu.matr.Petr.Reb.in 1.par.gl.ad constitu.Regias Gallia: vbi allegat alios doct.in gl.2.3.articuli, in tract. de literis obligato. pag.105.nu.10.& in eo.tract.ar.6.glo.3.pag.149.numc.74.Ioann.Crot.in repet.l.nemo potest, colum.4.ff.de leg.1. Quod tamen intellige vt per Rebuff. in d.numc.3.

3 Amplia tertio procedere, vt creditor per solum sacramentum probare possit suspicionem fugæ. Ita Ioann. de Imol.in l.2.in si.prin.ff.solu.matri.vbi tenet, quod ad probandum debitorem suspectum de fuga, ad hoc vt capi possit sacramentum creditoris, idem tenet Ange. in repet.l.nemo carcerem,C.exacto.tributo.lib.10. Hanc opin. ante eum tenuit notab.Benedictus de Plumbi.in d.l.nemo carcerem,in penul.colum.in princip.Ratio huius appellationis est:quia in hoc casu uertitur periculum in mora:& vbi cunque periculum est in mora, ad probationem suspitionis sufficit iuramentum:gloss.& ibi Innocen.in c. quoniam frequenter.vt lite non contesta.& in l.2.vbi doctor. C.vbi in rem actio. Pro qua opinione est casus in l.eorum, ff. de damno infecto.vbi dicitur,quod timenti damnum,debet de damno infecto caueri,& talis timor probatur per iuramentum calumniæ,l.qui bona,in §.si quis stipulaturus, ff. eodit:ita ergo in casu nostræ ampliacionis,quia mora est periculum allatura, & res est talis quæ celeritatem desiderat: ideo talis suspitio per iuramentum probatur:ne si alię probationes exigenterentur,debitor interim aufugeret.Hâc opinionem tenuit Roma in l.si fideiussor, in §.fin. ff.qui satisfacogan.facit quod voluit Sali.in l.vnica,C.de prohibito. sequest.pecuniæ, vbi tenet, quod reum esse suspectum vel non possidere immobilia,statu iuramento actoris: quia tractatur de modico præiudicio,argumento text.in l.thesaurus,ff.ad exhiben.Hanc opinionem dicit communiter practitari Ioannes Baptista Caccialupus in tractatu de debitore suspecto & fugitio, in sexta quæstione,numc.18.Eâdem obseruare totum mundum testatur expressè Paulus Castrens.in consi.474.numc.1.in 2.colum. vol.1. Eandem tenet Iason.in l.2.nu.29.ff.solu.matrimo.& secundû hanc opinionem consuluit Alexand.in consi.19.mu.2. volum.3.

ita tenet Parisius in consilio 107. volumine tertio.

Contrariam tamen opinionem tenet Bal. in l. apertissimi. C. de iudic. nu. 9. idem Bald. in cons. 285. nu. 3. & 4. in 1. vol. Ange. sibi contrarius, in l. si ab arbitro. §. qui ex causa, nu. 9. ff. qui satisfacit. cogan. & in Authen. de exhiben. reis, in §. si vero, colla. 5.

Hanc opinionem tenet Lanfran. in tracta. recusatio: nu. 7. Alexan. sibi contrarius in l. 2. nu. 22. ff. solut. matr. Iason sibi contrarius in princ. Instit. de actio. nu. 91. & in l. si ab arbitro, nu. 8. qui satisfacit. cogan. Et hanc dicit communem Thomas Parpal. in repeti. l. 2. colum. 21. in glo. in verbo, su spectum, ff. solu. matr. eam tenet expresse Ang. Are. in prin. ci. Insti. de actio. nu. 8. quam opin. dicit etiam communem Dec. in consi. 75. colum. 1. & eam tenet Paris. sibi contrarius in consi. 101. nume. 5. vol. 3. eandem opinionem tenet Catellia. Cotta in Memo. iuris in verb. debitor, el j. Pala. Ruui. in l. 67. Tauri. nu. 46. & ibi expresse Castillo in glo. [Information] pro qua opinione est tex. in d. l. 66. Tauri.

4 Amplia quarto, habere locum in bannito: nam eo quod quis est bannitus censetur esse in fuga. Vt in c. 1. in §. si quis hominem, de pace tenen. & eius viola. in vsibus feu. facit tex. in l. si cum Cornelius, & in l. si quis, ff. de solutio. quod notat Bal. & Moder. in l. rogasti, in §. si. ff. si cert. peta. & ita tenet Ioan. Baptista Caccialu. in tract. de debitore suspecto & fugituo, q. 16. nu. 3.

5 Amplia quinto habere locum, etiam in alieno territorio: nam ibi potest propria autoritate capi. Ita tenet Angelus in repeti. l. nemo carcerem, in ultima charta. C. de exacto. tributo, lib. 10. & ibi ante eum expresse tenuit Benedictus Plumbi. in penultima columna, in versi. item iuxta predicta quero, quod esset mente tenendum dicit Ioan. Baptista Caccialupus in d. tractu de debitore suspecto, in 7. q. nume. 2. Quam tamen intellige vt per X Suarez vbi supra, numero 30. quem intellectum X Suarez ante eum posuit idem Angel. in l. 1. numero 2. C. vbi quis de curiali, vel cohortali.

6 Amplia sexto procedere, etiam in pecunia: nam creditori debitoris fugientis licet capere pecuniam sibi debitam pro-

priam auctoritatem. Ita probat tex. in d. §. si debitorem, quem sic intelligit Din. in prin. Inst. de actio. in 2. col. in fine. & hoc etiam tenet Raineri. de Forliu. in d. §. si debitorem, nu. 2. & ibi Vdalr. Zaf. nu. 1. Ioan. Baptista de Caccialup. in d. tract. de debitore suspecto, in 4. q. nu. 11. Iaso. in §. superest, nu. 8 r. Instit. de actio. Eadem opinio. tenet Bar. in d. §. si debitorem, quando esset periculum in mora, expectare iudicis licentiam, & ibi Zafus, nu. 2.

- 1 Limita primo non procedere, quando, creditor habet pignus: nam in dubio præsumitur idoneus: & tunc non potest capi tanquam suspectus de fuga. Vt tenet Bal. in l. creditor qui non idoneum, ff. si cert. pet. pro qua opinio est glo. in verbo, redigere, in l. 2. C. de pign. quã sequitur Ioan. Baptista de Caccialup. in d. tract. q. 4. nu. 17. Ias. in d. §. superest, nu. 9 r. Instit. de actio. Catellia. Cotta in Memora. iuris, in verbo, creditor. el ij. & in verb. debitor. el j. Barba. in Rubr. de pignori. vbi exclamat de illo dicto Bal. in 2. col. Quod tamen est verum quando pignus est idoneum: nam alias captura locum habet. Tenet Alex. in d. l. creditor, ff. si cer. pet. quem sequitur Rode. Xuarez vbi supra, nu. 29.
- 2 Limita secundo, nisi debitor militasset in armata militia: hoc enim casu non est licita in eum manus iniectio. Glos. est 2. in verbo, armata, C. ubi quis de curia, vel cohorta. per tex. ubi Angel. in l. 1. nu. 2. in fi. & nu. 3. C. eo. ti. eandem opi. tenet Rode. Xuarez vbi supra, nu. 31.
- 3 Limita tertio, non procedere in debitore fugiente ad ecclesiam: nam etiam si suspectus sit de fuga non potest ab ea extrahi. Pro qua opinio. facit generalitas tex. in l. præsent. C. de his qui ad eccle. confugi. & in §. sane enim, cum generaliter prohibeatur inuitum quem posse extrahi ab ecclesia. & etiam generaliter loquitur tex. in c. si quis contumax. & in c. miror. 17. q. 4. Quam opinionem tenet Old. in consi. 54. Abb. per text. ibi, in cap. inter alia, nume. 22. de immu. eccle. sequitur etiam Ioann. de Visquis, in repe. cap. definit, nu. 55. 17. q. 4. & de consuetudine seruari testatur expresse Hipply. in repe. l. vnicæ, nume. 111. C. de raptu virgi. Steph. Aufre. in additio. capellæ Tolos. dec. 422. Nicol. Boer. in decif. 215. nu. 6. Syluest. in summa, in verbo,

immunitas. cl. iij. in §. 3. Franc. de Ripa in d. c. 1. nu. 88. de iudi. Cin. in d. l. præfenti. Ludo. Gome. in §. superest. nu. 66. instit. de actio. egregius doctor Didacus de Couarruias. in li. 1. Varia. resolut. c. 20. nu. 14. Hanc opinio. dicit quoti- die obseruari Philip. Deci. in l. vinum. in 2. notab. ff. si cer. peta. eam tenet Roderi. Xuaréz. in l. 2. tit. [Delos gouier- nos. lib. 3. fori. in 5. q. nu. 1. fol. 197. eandem opinionem di- cit esse veram & communem & ita seruari, Reinig. de Con- ny. in tracta. de immuni. eccle. fallen. 27. nu. 4. & 5. & 6. Pro- qua opinio. est text. de iure regio in l. 2. tit. 11. part. 1. & est pragma. si. inci. [Venerabiles prouisores] fol. 117. in volu. pragma. Licet contrarium teneat Ias. in l. vinum. nu. 3. ff. si cer. peta. per quatuor fundamenta: de quo ibi. & principa- liter mouetur per regulam d. l. vinum. arguendo de tempo- re ad locum, idem tenet Ias. in l. plerique. num. 26. ff. de in- ius vocan. & in l. 1. in §. si decipiuntur. nu. 9. ff. de feri. quã opinionem expresse reprobatur vbi supra: & ad eius fundameta responde, vt p Remigi. de Conny, & Lud. Gome. vt supra.

Regula CLXXVI.

DEBITOR quantitatis, perempta quantitate etiam casu fortuito, non liberatur. Quam regulam probat text. in l. incendium. C. si cert. peta. & in §. item his. Institut. qui bus mo. re contra. oblig. glo. in l. quod te mihi. ff. si cer. pe- ta. Circa quam regulam vide Ias. in l. si à furioso, nu. 4. ff. si cer. peta. Caro. Rui. in cons. 218. nu. 10. volu. 1. & in consil. 171. nu. 10. vol. 4. Hanc reg. ponit Ias. cum 6. limita. in d. l. quod te mihi, nu. 14. Easdem 6. limitatio. ponit etiam Mar- tinus Sancius Vascoletus in trac. indiuiduorum. in 7. ceru- la. nu. 80. & quia non ita facile inueniri poterunt.

Limita primo, nisi debitor obtulisset quantitatem, & ip- se creditor recusat accipere: nam si postea pereat quanti- tas, debitor liberatur. Probat in l. si decem. ff. de solu. & clarius in l. si & per emptorem. ff. de actio. empt. & ita Bar- tol. in d. l. quod te mihi. nu. 4. Quod est verum nisi illa quã- titas adhuc maneat: quia tunc tenetur: vt in l. sed & si post. ff. de arbitr. ita notab. tenet Ias. in d. l. quod te mihi in l. si à furioso, nume. 4. ff. si cer. peta. Carol. Rui. consil. 116. nume. 11. volu. 5.

2. Limita secundo, in debitoris quantitatis simpliciter: secus autem in debitoris quantitatis respectu speciei, nam tunc perempta specie liberatur à quâtitate. Ita tenet Barto. in d. l. quod te mihi. nume. 9. per tex. in l. Titia. textores in §. fina. & in l. si ius familias. in §. fin. ff. de leg. 1. & alia iura quæ ibi allegat. quam limitationem Bart. sequitur Alberic. Castren. & Alexand. Moder. in l. si ex legati causa, ff. de verbo. obligatio. Ias. in d. l. quod te mihi nume. 15. vbi eam declarat.
3. Limita tertio, quando pretium vere, vel fide superest penes debitore. Vt in l. si possessor. §. si. ff. de petitio. here.
4. Limita quarto, quando inter partes esset conuentum, & periculum esset creditoris, Vt in l. periculum. C. de nau. ti. foeno. Regia l. 3. in si. tit. 2. part. 5.
5. Limita quinto non habere locum, in casu l. Titius. versi. sed neque ipso, ff. de præscript. verb. vbi probatur, quod si dedi pecuniam alicui, & in eum transtuli dominium cum hac conditione, quod si quid lucratus fuerit ex reditu eius solueret pro me tributum: nam cum tale pactum fiat gratia creditoris principaliter, & principale lucrum debet esse creditoris, ideo periculum debet ad creditorem spectare, cuius gratia principaliter celebratus fuit contractus. Hanc limitat. per istum text. ponit expressè Paul. de Cast. vbi dicit se nescire alibi. in d. l. quod te mihi. quem sequitur ibi Ias. nu. 15. Alexand. in d. l. si ex legati causa, in si. ff. de verb. obl. Pro qua opinio. videtur tex. de iure regio in l. 4. ad medium. titu. 3. part. 5.
6. Limita sexto, quando respublica deberet certam quantitatem frumenti alicui, & eam illi obtulit: & quia erat tempus fertilitatis creditor accipere recusauit, volens expectare tempus carestia: nam isto casu respublica in totum liberatur, etiam si frumentum oblatum extaret: Vt in l. nulli. C. de arrega. milita. annonæ. lib. 12. & ibi Bar. quem tex. ad hoc ponderat Bal. in l. non dubium. nu. 10. versi. sexto modo fit fraus, C. de legi. & in l. accepta. nu. 24. C. de vsur. Roma. in d. l. quod te mihi. nu. 6. in fine.

Regula C.LXXVII.

DEBITVM vel onus diminuitur diminutis personis,

P 2 quibus

quibus aliquid relinquitur, seu debetur. Hęc regu. probat
 tex. in l. Seio amico. in princ. ff. de annu. lega. vbi si lego Ti-
 tio decem annua si interueniet negotijs filiorum meorum
 qui erant tres, vno moriente legati minuitur, ex quo vnus
 etiam minuitur, facit tex. in l. penul. ff. de condi. & demõst.
 in l. 1. in §. 1. C. de cadu. tollen. Facit ad hoc, nam si debeo
 alimenta pluribus, quorum numerus sit diminutus, minui-
 tur onus, l. dominus. §. si. ff. de vsufr. l. 3. §. debet, & l. pe-
 cunia. ff. de alimen. & ciba. lega. alimenta enim cum perso-
 na extinguuntur, vt in l. cum 1. in §. constat, ff. de trãfactio.
 in l. in singulos, ff. de annuis lega.

- 1 Fallit primo, vbi obligatio est transitoria ad hæredes :
 quia diminutione personarum non minuitur actio vel o-
 bligatio, sed transit ad hæredes etiam si sint collegę in cre-
 ditum: Vt in l. veteris, C. de contrãhen. & commi. stipu. & in
 l. si pactum, ff. de proba. cum concordan. hæres enim perso-
 nam defuncti representat pro ea parte pro qua est hæres,
 l. cum à matre, C. de rei vend. l. si ab eo. C. de negot. gest. l.
 1. C. si cer. peta. & censetur eadem persona cum defuncto: vt
 in Auth. de iureiur. à morte. præsti. in princ. colla. 5. ita te-
 net Dec. in l. hæredem, ff. de reg. iur.
- 2 Fallit secundo, in indiuiduis: vt in l. si communem, & in
 l. nã satis, ff. quemad. seruitu. amittan. & in l. 4. §. Cato. & in
 l. stipulationes nõ diuiduntur, ff. de verb. obli. cum ibi nota.
- 3 Fallit tertio, in eo quod debetur pluribus personis, non
 vt singulis, sed ut uniuersis, quia diminutione personarum
 etiam si vnus tantum supersit non minuitur obligatio, ut
 in l. sicut, in §. si. ff. quod cuiusque uniuersi, nomine.
- 4 Limita quarto, ubicunque habet locum ius accrescendi,
 quia portio personę deficientis transit ad alium cum one-
 re. Vt in l. vnica, in §. 1. cum pluribus seq. C. de cadu. tollen.
 & in l. & si contra, ff. de vulga. & pupill. & late habetur per
 Bart. & Doct. præcipue Alcia. in l. re coniuncti, ff. de lega.
 3. Quod est intelligendum quando persona deficiens per-
 fecte excluditur: quia alias non habet locum ius accrescen-
 di: vt in l. si duo. in princ. & ita notata, ff. de iureiur. iuncta l.
 communi liberto, ff. de bonis liberto. quæ materia cum sit
 multum proluxa & ordinarie tractetur non est transcriben-

da, cum eam latissime examinat Bal. in l. vnica. C. quando nõ peten. part. vbi nota. & nouissime Hierony. Cagnolus.

Regula CLXXVII.

DEBITVM, vel onus non diminuitur, nec perimit obligationem diminutis personis oneratis, vel quæ aliquid debent. Hanc regulam probat tex. in l. si pactum, ff. de probatio. in l. veteris cum concordan. ibi signatis, C. de contrahen. & commi. stipula. in l. si debitori, C. de pact. in l. pro hæredita. C. de hæredita. actio. & in l. fin. eodem tit.

1 Amplia primo, etiam si obligatio sit in dando, seu in faciundo, siue mista. Vt in d. l. veteris.

2 Amplia secundo, etiam si diminutio causetur ex inutili adiectione personæ ad obligationem; vt si fundus quem habebam communem cū Titio fuit à me venditus pro decē, nā licet ratione Titij non teneat veditio, nihilominus ego sum in totum ad pretiū obligatus, & in me firma manet totius fundi veditio: vt in l. sed fundus ille, ff. de cōtrah. emp.

3 Amplia tertio, in indiuiduis, in quibus quilibet in solidum tenetur. Vt in l. fideicommissa. in §. penult. ff. de legat. 3. nam si vnus ex cohæredibus est grauatus opus facere ciuitati, vel statuam, vel aliud indiuiduum, potest in solidum astringi cohærede nolente vel negligente, ut habetur in l. 2. in §. 1. & 2. & in l. 4. in §. Cato. & in l. stipulationes nõ diuiduntur, ff. de verb. obli.

4 Amplia quarto, nõ solum si diminutio causetur ex morte vnius personæ, verum etiam ex alio defectu, ut quia sit incapax, vel inhabilis, vel si sit diminutio dispositionis, siue postea superueniat. Vt habetur in l. 1. in §. 1. cum plurib. seq. C. de cadu. tollen. & in l. si Titio, ff. de leg. 3.

5 Amplia quinto, in pluribus qui aliquid debent vt vniuersi. vt in l. sicut, in §. si. cum ibi notatis, ff. quod cuiuscunque vniuersi nomi.

1 Fallit primo, in onere vel debito cohærendi personæ, quia non transit ad hæredes cum extinguatur cum persona vt in l. centesimis in §. 1. ff. de verborum obligationi. & in l. si decesserit, & ibi Bar. & Doct. ff. qui satisda. cogan. & in l. 1. in §. ne autem, C. de cadu. tollen.

2 Limita secundo, vbiq; est electa industria personæ,

quia cum obligatio non egrediatur personam perit & ces-
sat. Vt in l. inter artifices. ff. de solutio. notatur in l. nemo est
qui nesciat. ff. de duobus reis. Ita dixi Bar. in l. si sit stipula-
tus. in fine. ff. de verbo. obligatio. Bald. in d. §. ne autem. &
in l. continuis. §. si ab eod. ff. de verborum obligatio. Cin.
& Docto. & in l. veteris. C. de contrahen. & committen. sti-
pula. Ludov. Roma. in singu. 670. Felin. in c. quoniam. in §. is
autem. nu. 5. de offic. deleg. Quod tamen est verum, nisi hæ-
redes essent eiusdem artificij: nam tunc licet esset electa
industria personæ, obligatio trāsit ad hæredes. Ita notabi-
liter concludit Alberi. vbi dicit ita communiter teneri, in
d. l. inter artifices. nu. 1.

- 3 Tertio limita, vbi ex pluribus creditoribus quis efficitur non soluendo, quia alij non tenentur pro eo etiam in causa alimentorum. Vt in l. solent, in fi. ff. de alimen. & ciba. lega. facit tex. in l. 1. & ibi not. C. ne filius pro patre.
- 4 Limita quarto in persona accessoria, vt est fideiussor, qui liberatur liberato principali. Vt in l. & hæredi. in §. is cum l. sequent. & in l. quod dictum. ff. de pact. Ias. notab. in l. si post moram, nu. 2. in 6. col. versi. modo ego habeo regulam. ff. de eo quod certo loco.
- 5 Quinto fallit respectu præscriptionis: vt si debens decem annua decesserit relictis duobus hæredibus, quorum vnus soluerit & alius cessauerit tãto tempore ex quo possit causari præscriptio: nam tunc debitum minuitur. Tenet Bart. in l. si prius. in princ. nu. 4. ff. de aqua plu. arce.
- 6 Fallit sexto, vbi onus est distributum pro numero personarum. nam si minuatur personæ, minuetur operæ. quia non debet vnus pro tributo alterius vel onere grauari. vt in l. vnica, & ibi glos. C. vt nullus ex vicane. pro alienis vicane. debi. tenea. lib. 11. & in l. hac definitione, cum ibi nota. C. de omni agro deser. li. 11. not. Bar. in l. munerum, in §. mista. ff. de nũme. & hono. & hoc etiam est verum si sit de eadem domo: vt in l. legatorum, in princ. ff. de lega. 2. vbi Bart. hoc expresse not. notatur in l. 2. C. de apochis publicis. li. 10. facit l. 3. in fi. ff. de alimen. & ciba. legat.
- 7 Septimo limita, in casibus in quibus ius disponit, quod portio deficiens non transeat, nec remaneat cū onere suo.

& sic ubicunque cessat ius accrescendi: quia tunc ex quo nõ accrescit portio personę deficientis propter quam onus est impositum, pariter onus non accrescit. Et quando sit, patet in l. 1. in §. 1. cum seq. C. de caduc. tollen. notat Bart. in l. re coniuncti, nu. 54. ff. de lega. 3. habetur per Bal. & Doct. in l. vnica. C. quando non peten. partes.

Regula CLXXXIX.

DEBITOR speciei ante moram re perempta liberatur quia redacta est obligatio ad eum casum à quo incipere nõ potuit. Quam regulam probat tex. in l. si homo mortuus, & in l. si impossibilis, ff. de uerbo. obligatio. De iure regio, l. 18. tit. 11. par. 5. & l. 10. tit. 15. lib. 3. fori. Et quia casus fortuitus ascribendus non est debitoris culpæ. vt in l. cū duo bus, in §. damna. ff. pro soci. Circa quam regulam vide Rui. in consi. 218. nume. 7. volum. 1. & consi. 167. nu. 6. & 7. vol. 3. Nicol. Bellon. lib. 1. suppu. c. 12.

Hanc regulam ponit Socin. cum. 3. ampliatio. & duabus limitat. in regu. 32. in posterior. Bernar. de Luco cū 7. ampliatio. & 3. limita. in reg. 169. referendo se ad Ias. in l. q̄ te mihi, nu. 12. ff. si cer. pet. Eadē regulā cū 10. ampliatio. & 6. limi. ponit Ripa i d. l. quod te mihi, a nu. 4. vsq; ad nu. 12.

Regula CLXXX.

DEBITOR constituitur in mora ex lapsu diei à contractibus appositum Hanc regulam probat tex. & ibi Bald. Alex. & Ias. in 3. nota. in l. vinum, ff. si certum petat. & in l. magnā C. de contrahen. & committen. stipulat. De iure autem regio est tex. in l. 18. tit. 11. par. 5.

Hanc regulam cum 7. ampliatio. & totidem limitatio. ponit Fran. Purpu. in d. l. vinum, à nu. 13. vsque ad nu. 31. & ui de quæ dicam infra in sequenti regula.

Regula CLXXXI.

DEBITOR constituitur in mora per interpellationem extraiudicialem. Hanc reg. probat tex. in l. mora. ff. de vsu. & in l. si ex legati causa ff. de uerb. obli. & in l. quod te mihi, ff. si cer. petat. in l. Titia. la. ij. in §. vsuras, ff. de leg. 2. glo. in l. qui Romæ, in §. cohæredes, in uerbo, testato. ff. de uerb. obli. Circa quam regu. vide Bar. in l. nõ solum, in §. morte, ff. de noui ope. nuntia. & ibi Ant. Rub. nume. 781. Romæ.

D. Petri Duen.

in singu. 429. Ias. in l. nam & postea. in §. si is qui tempora. nu. 10. ff. de iureiur. & in l. si mora. nu. 20. ff. sol. matr. Anto. Rub. Alexand. notab. in repeti. l. vinum nume. 103. cum sequen. ff. si cer. peta. Alex. in §. si insulam. col. fig. ff. de verbo. obli. Phil. Corne. in confi. 101. nume. 15. volu. 1. Ias. in d. l. quod te mihi. nu. 22.

Hanc regulam cum 3. ampliatur. & 4. limita. ponit Ioan. Bernar. in regu. 355. Eandem regulam cum 4. ampliatio. & 6. limitatio. ponit Fran. Purpur. in l. vinum. nu. 31. vsque ad nu. 47. Eandem regulam, melius quam alibi ponit Marc. Anto. Baueria in tract. de mora. vbi in 1. parte à nu. 1. vsq; ad si. ampliatur eam decem modis, & in 2. part. à nu. 1. vsque ad si. limitat eam tresdecim modis.

Regula CLXXXII.

DEBITOR absolutus, eo quia non est debitor, non potest actor venire contra sententiam, & probare debitum. Hanc regulam ponit glo. in verb. absolutus. & ibi Bar. in l. Iulianus verum debitorem. ff. de condi. in arbitro. indebi. in 3. par. 1. glo. qua sequuntur ibi Doct. excepto Fulgo.

Hanc regulam cum tribus limitationibus posuit Ias. in d. l. Iulianus verum debitorem nu. 21.

Regula CLXXXIII.

DEBITVM in diem potest ante diem solui. Hanc regulam probat text. in l. cum qui in §. si. ff. de verb. obli. & in l. quod in diem ff. de solu. & ibi glo. ponit concordantias.

Hanc regulam cum duabus ampliacioni. & quinque limitationi. ponit. Vdalri. Zas. in l. stipulatio ista, in §. incertam nu. 3. ff. de ver. obligatio.

Regula CLXXXIII.

DEBITVM regulariter non augetur, seu onus rei vel personæ promissum vel debitum, auctis rebus vel personis quibus onerosum debetur. Hanc regulam ponit gloss. in l. non modus. C. de seruitu. vbi dato quod augeatur fundus cui debetur seruitus aquæ ductus, non ex eo augetur ipsa seruitus. Quam regulam probat etiam tex. in c. quanto de censib. vbi est expressum quod si quis fundauerit monasterium, ita quod ex redditibus ipsius monasterij detur procuratio monachis alterius monasterij, & cōtingat quod mul-

tum

tum sit auctus numerus monachorum, quibus procuratio debebatur, sit reductio iudicis arbitrio ad antiquam mensuram seu numerum antiquum. Circa quem tex. vide Pala. Ruui. in repet. rub. de donatio. §. 66.

Hanc regulam ponit Alber. Bru. in trac. de augmento, vbi in nu. 7. & 8. & 12. dicit hanc esse magis comunem opi. in 10. conclu. princ. & dicit eam tenere pileu, q. 48. Bar. Brix. q. 50. Imo. in cle. literas nu. 28. de rescrip. Ias. in l. quo minus nu. 136. ff. de Flumi. Hanc regulam limitat quinque modis, & notabi. eam declarat Albe. Bru. vbi supra à nu. 8. vsque ad nu. fi. & vide eundem ibi. in 12. conclusione principali.

Regula C L X X X V,

DECRETUM ex falsa causa interpositum, est nullum. Hanc regulam probat tex. in l. magis puto, in §. si res alienum. ff. de rebus eorum, in l. Seix. ff. de tuto. & cura. dat. ab ijs, in l. iusta, & ibi Benedict. de Plumb. nu. 3. ff. de manumif. vindict. in l. cum vero. in §. subuentum, ff. de fideicom. libe. & in l. & si pates, C. de pæd. mino. Iacob. de S. Geor. in l. hoc edicto, in 1. lect. nu. 10. ff. quod quisque iur. vbi ponit hanc regulam. Corn. in consil. 132. nu. 12. volu. 2. & in consil. 131. nu. 6. vol. 3. & in consil. 185. nu. 2. volu. 4. Alex. in consil. 69. nu. 1. vol. 3. & in consil. 147. nu. 1. & in consil. 207. nu. 7. vol. 7. And. Alci. in tract. pæsump. in 3. reg. pæsump. 10. Ias. in l. si is ad quem nu. 15. ff. de acqui. hære. Caro. Rui. in consil. 160. nu. 27. vol. 2. & in consil. 46. nu. 36. vol. 5. Pau. Par. in consil. 99. nu. 16. vol. 1. & in consil. 12. nu. 63. vol. 2. Syluester Aldobrandinus in §. si quis autem nume. 9. vbi dicit hanc esse communem opinionem, Instit. de excu.

1 Amplia primo, siue causa esset falsa ipso iure, siue per exceptionem, ideo decretum interpositum propter debitum quod potest excludi per exceptionem non valet. Ita Inno. in c. præterea nu. 4. de cita. quem sequitur Ludo. Roma. in consil. 454. nu. 9.

2 Amplia secundo, etiam si subest vera causa ex qua interponi potuisset & valuisset, non tamen fuit allegata, sed falsa, & super ipsa fuit fundatum decretum. Vt in l. tutor si petitus, & in l. Seix. egressæ ff. de tutor. & curatorib. dat. ab ijs. ita expresse tenet Pau. de cani. consil. 201. nu. 1. vol. 1.

Amplia

- 3 Amplia tertio, siue causa falsa sit expressa in Decreto, siue non, dummodo ex actis constet. Vt est glo. in l.2. in verb. palam, in fi. C. quando prouoca. non est necess. Bart. in d.l. Sciz. ff. de tutor. & curat. dat. ab ijs, nu. 2. Raph. cuma. in cō. fi. 116. 5. nu. Alex. in consi. 107. nu. 7. volu. 7. vbi dicit hanc esse communem opin. pro qua opinione allegat text. in l. magis puto, in §. pe. ff. de rebus eorum.
- 4 Amplia quarto, etiam si causa sit pro parte falsa, quia tunc in totum vitiatur decretum. Tenet Bar. quem sequuntur ibi docto. in l. si non fortem, in §. si centum num. 5. ff. de condict. inde. Bal. in Margarita, in verbo, decretum, quæst. 2. Roma. in consi. 454. nume. 12. Deci. in consil. 403. nume. 20. Caro. Ruin. in consi. 160. nume. 27. volu. 1. & Pau. Paris. in consi. 100. nume. 31. & 35. volu. 1. Ratio est, quia sententia indiuidua est vnius capituli l. in hoc iudicio. ff. fam. er. cis. & indiuiduis vtile per inutile vitiatur, l. 1. §. item queritur, & §. item Treba. ff. de aqua quotid. & æsti. l. Græce §. illud, ff. de fideiussor. Et sic adiudicatio rei pro maiori debito quam sit, non tenet in aliquo quando fit à iudice, ut in l. 1. in §. hæc verba, ff. ne vis fiat ei. Bald. in l. certi condictio in §. quoniam nu. 3. ff. si cert. petatur, secus si à patre, vt in d. §. si centum, ita tenet Alexan. in l. iuste possidet, & ibi docto. ff. de acquiren. possessio. Bal. in consi. 223. nu. 1. & 2. volu. 2. & ita fuisse iudicatum testatur Matt. de Afflic. in de cisione 218. nu. 3. & 4. Quod non procedit etiam quādo res esset mihi adiudicata, tam ratione mei debiti quam debiti fratris, cuius mandatum non habeo, quia tunc pro parte mea tenebit. Ita concludit Bald. in l. ordo, nume. 17. C. de execu. rei iudic. quem sequitur Philip. Dec. in l. cū amplius nu. 3. in ver. 3. limitatur, ff. de reg. iu.
- 5 Limita primo, quando ius & iustitia deficerent ex parte conuenti, seu ratione rei in qua missio facta est, vtpote si vere sim creditor Titij, & missus sim in possessionem rei Caij, tanquam esset Titij, nam tunc si missio ex primo decreto facta sit, poterit casus comparere & ostendere summarie de iure suo, & reuocari facere missionem. Vt in l. à diuo Pio. in §. si super rebus, ff. de re iudi. si vero compareat post secundum decretum non poterit summarie reuocatio nem

nem missionis petere, sed ordinarie sic, libellum offerendo, & alia faciendo necessaria, vt in d.l. à diuo Pio, in §. si post addictum, Barto. in d.l. si is ad quem, nu. 2. ff. de acqui. hære. Item si missio facta fuerit in qua tertius ius habet, quia intra annum summarie discutietur: postea vero ordinarie. Ita Barto. quem sequuntur ibi doct. in l. iuste possidet. nu. 1. ff. de acqui. poss. secus si deficeret ius ex parte agentis: vt si peto centum quæ falso mihi dico esse debita. & quia non comparo in possessionem bonorum tuorum missus sum, tunc non ualet decretum interpositum; quia ex parte agētis ius defecit, cum nihil mihi debeatur, vt in l. 1. in §. hæc uerba, ff. ne uis fiat ei.

- 2 Limita secundo, quādo fuisset cognitum de ueritate aut falsitate causæ ante decreti interpositionem. Vt est gl. in l. si putas, in uerbo, negarentur, & ibi Bal. C. de petitio. hære. argu. tex. in l. si. C. de edict. diui Adria. tollen. Bal. in l. 2. co. lum. 2. C. quando prouoca. non est necess. etiam si summarie cognitum fuerit, quia in decreto plena cognitio causæ non requiritur: glo. in l. cum proponas, in uerbo constat. C. de bonis autho. iudi. poss. & in c. quoniam frequenter, in §. si. in uerbo, summatim, vt lite non contesta. Tex. de iure regio in l. 2. tit. 8. par. 3. & hanc limitationem tenet Ange. in l. ius pluribus, ff. de iustit. & iure.
- 3 Limita tertio, quando decretum interponeretur ex causa erronea vt si iudex ignorans interposuerit decretum suum per contractu dolo vel metu inuito, tunc enim decretum non est nullum, sed poterit peti restitutio. Vt in l. 2. C. de fideiuss. mino. & ibi Bald. nume. 1. & 2. Iacob. de sanct. Georg. ibi, nume. 13.
- 4 Limita quarto, quando interpositum esset ad postulatio nem partis, & erant tales qui sibi præiudicare poterant, nã tunc falsitas causæ, decretum nullum non redderet. Hanc limitationem posuit Bar. in l. tutor si petitus, ff. de tuto. & curat. dat. ab ijs. dum soluit contrarium l. si ut proponis, C. de confirman. tutor. quæ sequitur Ange. in l. cum 2. in §. si pretor, & ibi Iacob. in 1. lect. nume. 5. & in 2. lectu. nume. 7. ff. de transact.
- 5 Quinto limita, quando decretum inter consentientes interposi-

terpositum esset. Vt in l. sed si hac, in §. patronum ff. de in
ius vocan. vbi si libertus tanquam ingenuus esset adopta-
tus, & decretum adoptionis interpositum, illud decretum
tenet. & ita per illum tex. tenet Bal. vbi Iaco. in d. l. si præ-
tor, in 2. lect. nu. 7.

6. Sexto fallit, quando veritas vel falsitas causæ ex iudicis
declaratione pendebat, vt si iudex, interdixit administra-
tionē alicui tanquam prodigo qui non est. Vt in l. is cui bo-
nis, & ibi Bar. ff. de verb. ob. & ita tenet idē Bal. vbi hoc no-
tab. declarat, in l. Sciz, nu. 4. & 5. ff. de tuto. & cur. dat. ab ijs.
7. Fallit septimo, qñ decretum esset interpositum ex causa
pro executione iudicati, quoniam falsa causa illud non vi-
tiat. Ita not. tenet Bal. in l. sunt & aliz, in 1. lect. in §. si. per
tex. ibi ff. de Publicia, quē sequitur Iacobi. in d. §. si prætor,
in 2. lec. nu. 7. ff. de transac. Et quānis tex. ille hoc non pro-
bet secundum Alex. in d. l. iuste possidet, tamē eius dictum
cōprobatur ratione, nam sententia ēt iniusta inter partes
facit ius l. 1. §. itē cum contraxeras ff. quando appellan. sit,
& facit debitū quod prius non erat. & ideo tale decretum
licet interpositum sit ex falsa causa, non potest impugnari
postquam transit in rem iudicatam, per ea quæ habētur
in l. 1. C. de iur. & fac. igno. Pro qua ratione est tex. in l. qui
Romę. In §. duo fratres ff. de verb. obli. vbi probatur & ex-
presse ex eo notat. Bar. quod iniusta sententia per quā quis
contra diuisionem facere declaratur, facit penam cōmitti,
quem ibi sequuntur doc. præcipue Valri. Zasius nu. 6. qui
dicit illum tex. esse notabilem ad hoc, & illud dictū Bald.
sequitur Rpi. in conf. 12. nu. 4. volu. 4.

Alia vero circa hanc regulam & eius materiam vide per
doct. in d. §. prætor, & in l. iuste possidet ff. de acqui. poss.

Regula

CLXXXVI.

DECRETUM interpositum sine causæ cognitione nõ
valet, sed annullatur. Hanc regulam probat text. in l. ma-
gis puto, in §. non passim ff. de rebus eo. & in l. si. ff. de cura
to. furio. & in l. cum 2. in §. si prætor ff. de transac. Hanc re-
gulam ponit Bar. in l. prolatam C. de senten. & interlocu-
om. iudi. & ibi declara, quando dicatur fieri sine causæ co-
gnitione, quia quando iudex sine causæ cognitione, pro-
cedit,

cedit, censetur tanquam priuatus procedere, ideo non est ei obediendum, vt in c. conquerente, de resti. spolia. Card. in clemen. 1. in fine, de celebra. missæ. Feli. in c. ecclesia Sanctæ Mariæ, nu. 17. de consti. Et circa hanc regulam vide Thomam Ferratum in caute. 40. Catellianum Cottam in Memorialib. iuris, in verb. decretum el. iij. & v.

I Amplia primo, quando de causa breuiter cognitum fuit, & omnia momento tempora facta fuerunt, & sic precipitanter, nam præsumitur fraudulenter cognitum, sed requiritur temporis interuallum incognitione causæ & interpositione decreti, quia ex breuitate temporis præsumitur causæ cognitionem non interuenisse, vt in l. si finita, in §. si forte vers. festinare non debes ff. de dam. infect. & in c. 1. de rebus eccle. non alienan. lib. 6. Ita in expressis terminis consuluit Anchar. in cons. 83. nume. 3. vbi concludit, quod licet in alienatione bonorum minoris decretum interuenire debeat l. cum plures §. fina. ff. de admini. tuto. & l. lex quæ tutores, C. eodem titu. quibus concor. l. 28. titu. 16. par. 6. tamen quando iudex decretum interposuit eo temporis momento quo fuit petatum, tum decretum est nullum, cum propter temporis breuitatem dicantur omnia fuisse precipitanter gesta, & re ac negotio non mature discussio, vt in c. ex literis, de resti. in integrum, idem Anchar. in cons. 36. nume. 3. Pau. Castrensi. in d. §. si prætor, Alexan. in consil. 163. nume. 5. volu. 5. Paul. de Castre. in consil. 38. nume. 2. lib. 2. eandem opinionem tenet Rapha. Cum. in consil. 180. nu. 3. Barba. in consil. 1. col. 33. nu. 13. in vers. quinimo plus dico, & in consil. 40. nume. 19. & in consil. 6. col. 2. in vers. capio decisionem in diuiduo, idem in consil. 41. colum. 4. in vers. hoc decidit in diuiduo dolo. 4. Ias. in l. sciendum, nume. 14. ff. de uerb. obligatio. & in l. nec quicquam, in §. ubi decretum, ff. de officio procons. & lega. nu. 69. & in l. 2. nume. 15. C. de ædendo, & in l. sed si hac, in §. prætor ait, nu. 1. ff. de in ius uocã. Phil. Dec. in consil. 351. nu. 7. & in consil. 403. nu. 19. Hippoly. in l. statim liber. nu. 15. ff. de quæstio. & in l. qui ceden. nu. 18. ff. ad 1. Cor. de ficar. & in consil. 48. nu. 32. & 37. Pau. Paris. in consil. 85. nu. 43. lib. 3. & in consil. 80. nu. 49. uol. 1. idem Hippo. in pract. in §.

nunc videndum, nume. 33. idem Ias. in l. iudices, C. de iudi. nu. 3. Alciat. in tract. præsum. in 3. regu. præsum. 10. nu. 8.

¶ Quam ampliacionem intelligo primo; nisi esset talis causæ cognitio quæ in continenti adhiberi possit, quia tunc valeret decretum. Ita tenet Alex. in consi. 80. nu. 9. cum seq. volu. 5. quem sequitur Franc. Purpura. in rub. ff. de offi. assessor. quæstio. 4. nu. 134.

¶ Secundo intellige, quando iudex vel alius habuisset plenam cognitionem illius causæ ante decretum, quia tunc cessat ratio, ergo & iuris decisio, vt in l. illud ff. ad legem Aquil. Hippo. in rubr. ff. de fideiussor. quæstio. 5. nume. 86. & vide posita infra in fin. amplia.

Amplia secundo, vt procedat in missione in possessione secundi decreti, nam missus in possessionem sine causæ cognitione non facit fructus suos. Ita tenet Immo. in c. consulationibus, num. 2. de iure patro. quem sequitur Bal. in l. 2. nu. 80. C. de serui. & aqua. Roma. in consi. 454. nu. 17. Hipp. in pract. criminali, in §. nunc videndum, nu. 35. imo fructus percepti virtute inutilis decreti debet in sortem computari, per l. 1. & vltima, C. de pigno. actio. not. in l. si dominus ff. de pigno. & ita fuit expresse decisum, vt testa. ibi Matthæ. de Afflict. in decis. Neapoli. & ita tenet Feli. in c. Sanctæ Mariæ, nu. 25. de consi.

3 Amplia ratio procedere, etiam si Notarius attestetur instrumento causæ cognitionem interuenisse: nam ei non creditur, maxime vt supra dixi in 1. ampliacione, quando modicum interuallum temporis interuenit ad causæ cognitionem. Ita tenet Pau. de Cast. in consi. 38. nu. 2. volu. 2. Hippo. in l. qui eadem, nume. 19. de sicar. Philipp. Deci. in consi. 556. nume. 6. Ias. in l. nec quicquam §. vbi decretum, nu. 70. & 79. ff. de offic. proconsul. & lega. & in l. sciendum, nu. 3. ff. de verbo. obligatio.

4 Amplia quarto, nam licet res minorum debeant vendi seruatim ijs quæ habeantur, in l. 2. & 3. & 4. C. de autho. præsta. & in l. ob æs, & in l. 1. & 2. C. de prædijs mino. & in l. lex quæ tutores C. de admi. tuto. vbi inter alia requisita ponitur, quod debent vendi, scilicet ob æs alienum, tamen non creditur tutori uel curatori dicenti ob æs alienum vendidisse,

disse, nisi appareat de iudicis decreto & ante cognitio cau-
sæ interuenisse. Ita tenet Spec. in tit. de emp. & vendi. in §.
nunc dicendum, nu. 4. & 5. Archi. & doct. in c. 1. de reb. eccl.
non alienan. lib. 6. Lucas de Penna, in l. si. C. de decre. decu-
rio. lib. 10. Bal. & Salic. in l. 1. C. si aduer. donatio. Philipp.
Corne. in cons. 73. nu. 4. vol. 3. Hipp. de Marfi. in sing. 399.

- 5 Amplia quinto procedere, etiam si iudex dicat se inter-
posuisse causæ cognitionem in decreto. Argu. eorum quæ
notat Bar. in l. si forte, ff. de castren. pecu. Ita tenet Pau. Ca-
stren. in l. cum in 2. in §. si prætor ff. de transac. & in d. consi.
32. volu. 2. Specu. in d. §. nunc dicendum, nu. 4. & 5. Corn. in
consi. 71. nu. 3. uol. 3. Hippo. in d. sing. 499. Tho. Fer. in cau.
60. nu. 4. Ias. in l. nec quicquam §. vbi decretum, nu. 71. ff. de
offic. procon. & lega. licet Alex. quem refert Ias. in l. sciend-
um, ff. de verb. oblig. contrarium teneat nu. 13.
- 6 Amplia sexto in tantum procedere, q̄ scriptura separa-
ta fieri debet de causæ cognitione, & altera de decreto. Ita
firmat. Spec. in tit. de procu. in §. 1. nu. 2. Paul. de Castr. in
d. consi. 38. nu. 2. vers. debuit ergo, quem sequitur Tho. Fer.
in d. cau. 60. nu. 13. Ias. in d. §. vbi decretum, nu. 71. ff. de off.
procon. & lega. & in l. sciendum ff. de verb. oblig. nu. 13.
- 7 Amplia septimo, procedere in causis criminalibus: nam
sicut in ciuilibus non valet sine causæ cognitione, à fortio-
ri in criminalibus, nam vbi maius periculum, &c. vt in c.
vbi periculum, de elec. lib. 6. Ita concludit Hipp. in pract.
crimi. in §. nunc videndum, nu. 43. & in consi. 130. nu. 46.
- 8 Amplia octauo habere locum, etiam in sententia, nam
quandocunque est lata sine causæ cognitione, est ipso iure
nulla. Vt concludit Feli. in c. ecclesia Sæctæ Mariæ, nu. 17.
de constit. vbi hoc limitat sex modis. Eandem opinionem
tenet Mar. Mant. in repe. l. nec quicquam, in §. vbi decretum
nu. 18. ff. de offi. procon. & leg. Sebastianus Vantius notabi-
liter in tract. de nullitatibus sententiarum, rub. 13. de nul-
litate ex defectu processus, nu. 30. cū seq. ubi allegat quam
plures docto. idem tenet, Anto. Capit. Neapo. in decis. 69.
nu. 35. Ias. in laudices, C. de iudic. nu. 1. & 2.
- 9 Amplia nono, habere locum in compromisso: nam si fa-
ctum sit compromissum in aliquem, & is immediate post
compro-

compromissum pronuntiet, non valet. Ita tenet Bal. in c. 11
 nu. 10. de inuesti. in mari. fact. in vsib. feud. & in l. prolatam;
 nu. 15. C. de senten. & interlo. om. iudi. quod notat contra
 rusticos Ias. qui immediate post cōpromissum pronuntiat;
 in l. iudices. nu. 4. C. de iudi. Raphael. Cuina. in conf. 50. nu.
 4. Card. in conf. 140. nu. 7. Philip. Dec. in c. cū venerabi. in
 glo. 2. in prin. nu. 43. cum seq. Panor. in c. Quint auallis, nu.
 45. de iureiu. Quod tamē intelligo, nisi per arbitrum ante
 compromissum longo tempore causa esset ruminata & di-
 spitata coram eo, & ipse postea arbiter fuit electus. Ita te-
 net Soci. in consi. 121. nu. 3. volu. 3. Hippo. in repe. rubr. ff.
 de fideiussio. nu. 81. Alia circa hanc regulam vide per Felia
 in c. ecclesie Sancte Marie, nu. 25. de consuet.

Regula CLXXXVII.

DECRETUM in quibus casibus interponi debeat.

- 1 Primus est in veditioe rerum ciuitatis. Vt in l. fi. & ibi
 Iacobus Rebu. & doct. C. de venden. reb. ciuita. lib. 11. Et vi
 de pragmaticam 9. de Valladolid, anni Domini 1542.
- 2 Secundus est, in venditione prædiorum Decurionum
 & curialium. Vt in l. 1. & per totum C. de præd. Decurio.
 sine decre. non ali. lib. 10.
- 3 Tertius est, in alienatione bonorum immobilium mino-
 ris. Vt in l. lex quæ tutores C. de administ. tuto. & in l. 1. &
 per totum, C. de prædijs & alijs reb. mino. De iure regio est
 tex. in l. 18. tit. 16. par. 6. & in l. 4. tit. 5. par. 5. & vide Catel-
 lia. Cottam in Memora. iuris, in verbo, decretum el. iij.
- 4 Quartus est, quādo decernuntur alimenta pupillo: nam
 debent decerni pro modo facultatum, & sic debet interue-
 nire decretum. Vt in l. 1. 2. & 3. ff. de pupil. educa. debeat, de
 quo vide Ias. in l. 2. nu. 15. & ibi Dec. nu. 34. C. de eden.
- 5 Quintus est, in tutore, vel curatore dando pupillis illu-
 strium personarum. Vt in l. 1. versi. postea per prætorē in-
 terponatur decretum, C. de tutori. vel cura. illustri. vel cla-
 rissi. person. Idem in alijs personis tenet Barto. in l. legiti-
 mos ff. de legiti. tuto. nume. 3. Idem est in actore dando tu-
 toribus impeditis: vt in §. fi. insti. de curatori. & ibi notab.
 Aldobrandi. nu. 16. cum seq.
- 6 Sextus, vbi iudicis officiū imploratur. Vt in l. nec quic-
 quam

- quam, in §. vbi decretum, ff. de offi. proconsu. & lega.
- 7 Septimus, in domini ad iudicationem faciendam contra contumacem, & uocatur secundum decretum, de quo in l. si finita in §. Iulianus, & in §. si plures, ff. de damno infec. & ibi doc.
- 8 Octauus, in contractu filij familias, cuius pater furiosus vel mente captus est. Ita tenet Bal. per tex. ibi, in l. si furio si, nume. 1. C. de nup.
- 9 Nonus casus in quo decretum interponitur, in remittenda parte debiti facta per maiorem partem dissentiente minore parte. Ut in l. & suum hæredem, in §. fina. ff. de pact. & l. 5. titu. 15. par. 15.
- 10 Decimus casus, in venditione facta per substantiam. Ut in l. 1. C. de fide instr. lib. 10. & in l. si quos, C. de rescin. venditio. In quo est notandum quod licet res si vendita in publica subhastatione iudicis mandato, habet locum remedio l. 2. C. de rescind. uendi. ita probatur in d. l. si quos, pro qua opinio est tex. in l. 4. titu. 7. libr. 5. ordi. Hanc opinio tenet Barto. in l. 1. nume. 1. C. de præscrip. 30. vel 40. anno. quem sequitur Ioan. de Imo. in l. pretia rerum nume. 3. in 2. col. ff. ad l. Fal. & in l. si quis cum aliter, nume. 7. ff. de verbo. obliga. Abb. in c. cum causa, nu. 6. de emptio. & uend. Pãta. de Crema. in repet. l. 2. col. 24. & 25. in 8. & 9. limita. C. de rescind. uen. eandem opinionem tenet Alex. in d. l. pretia rerum, nume. 8. & in d. l. si quis cum aliter, nume. 15. ubi plura adducunt pro ista opinione idem Ale. in additio. ad Bar. in l. 1. C. de prædi. decurio. lib. 10. Roma. in d. l. si quis cum aliter, nu. 9. & 10. eandem opinio. ubi eam latissime examinat, tenet Vinc. de Hercula. in d. l. pretia rerum, in §. corpora. col. 9. uersu. circa quintum, ff. ad l. Fal. Contrariã opin. tenet Bar. per tex. ibi, in l. 1. C. de prædi. decurio. l. 10. ibi, nec inmoderatus uenditor, nec emptor iniustus inueniatur, idem sentit idem Bart. in l. si quos spontaneos, C. de decuri. eo. l. b. quam opini. Bar. sequitur Ang. in d. l. 1. C. de prædi. decuri. nu. 1. & in repe. l. sciendum, nu. 1. ff. de verbo. obl. idem Ang. in d. §. corpora. nu. 3. ff. ad l. falc. idem Ange. in consi. 142. nu. 1. Pro qua opin. est tex. in l. 120. styli, in §. quæ facit contra supradictum l. ordinamenti.

In qua contrarietate sic distinguendum putoinã quando

Q ali-

- aliqua res venditur propter debitum publicum, vt in casu l. 1. C. de præd. decurio. ibi, necessitate coactus, & emptor fuit compulsus per iudicē ad emendū: in hoc casu & licet venditor sit deceptus vltra dimidiā, nō habet locum rescissio, & procedit opinio Bar. in d. l. 1. & l. 2. d. styli. Hanc opin. & concordiam videtur tenere Ioan. de Imol. in d. l. prætia rerū. Ang. de Pèru. in d. conf. 1. 42. in si. verbis Ange. Arc. in §. sequēs, nu. 3. in sti. de actio. Ant. de Burgos, in d. c. cū dilecti, nu. 27. de empt. & vend. Pro qua opi. expresse facit h. 5. tit. 4. lib. 5. ordina. & l. 18. titu. 4. lib. 6. ordinamenti. Est etiam notandum q̄ supra dictæ leges regni in alio contrariantur: nam lex ordinamenti in fine loquitur in quatuor annis post venditionē. lex vero styli loquitur in vno anno, quæ lex styli debet intelligi quando res vendita est auctoritate iudicis, vt ex ea l. constat.
- 1107 Undecimus, olim in bonorum possessione discernenda, & vocabatur bonorum possessio decretalis. Vt in l. 1. §. decretalis ff. de succes. edict. hodie tene quod traditur in l. si. C. qui. admi. ad bo. posse. poss.
- 1120 Duodecimo super trāfactionibus alimētorū solet decretū sue autoritas prætoris interponi. Vt in l. cū 2. in prin. ff. de transac. & in l. de alimentis, & ibi Doct. C. cod. titu.
- 1130 Tertiodecimo in procuratore dando furioso. Vt in l. de creationibus C. de episc. audien.
- 1140 Decimoquarto propter famem consanguineorū pupillipotest tutor cum decreto alimēta eis ex bonis pupillis dare. Vt in l. 1. in §. sed nonnullos ff. de tutelis & rationib. distrahen. Porro casus in quibus quis in iure tenetur aliquem alimentare, vltra Roma. in sing. 138. vide Io. Platea, in rub. C. de decurio. lib. 10. Baptista de Sancto Seueri. in tracta. de feudi cognitione quæstio. 15. Franc. Purpura. in l. cum quid. nu. 127. ff. si cert. peta. Rip. in l. cum filiofamilias, nu. 15. ff. de lega. 1.
- 1150 Decimoquinto in inuentario tutoris. Ita tenet Bald. expresse in l. si tutor tuus, nume. 1. C. in quibus cau. restituta. in integ. non est necess. vbi allegat tex. in l. si. C. arbitri. tute. Et est text. de iure Regio in l. 16. titu. 6. par. 6. & in l. 2. titu. 7. lib. 3. fori. Pro qua facit glo. notab. in l. tutor, qui reper-

repertorium, in gl. 1. ff. de admini. tuto: vbi probatur quod inuentarium fieri debet in præsentia iudicis. idem probat gloss. in l. tutores, la. ij. in verbo, publicarum C. de admini. tuto: & in l. chirographis, in glo. i. in fi. per text. ibi ff. de admini. tuto. pro qua opinione est tex. in d. l. tutores. ibi, in præsentia publicarum personatum, & facit text. in l. nonnulli, in §. cum autem, C. de episcop. & cleri. & in d. l. creationibus C. de episc. audien. vbi episcopus qui tenet locum hæredis, coram iudice tenetur inuentarium facere. Et hanc opinionem tenet Angel. in tracta. de inuentario. mme. 11. idem in d. l. tutores, nu. 1. pro qua opinione sunt leges regni supra allegatæ.

Contrariam tamé opinionem, vbi dicit q. communiter seruatur fieri tantum coram tabellione, tenet Cy. in d. l. tutores, nu. 4. quam sequuntur ibi alij Dost. Moder. Pro qua opinione est tex. in l. fi. C. de iure delibèran. & in Auth. de hære. & falcid. collat. 1. vbi non fit mentio de præsentia iudicis, sed solum testium tabellionum, & legatariorum: nec debemus aliam solemnitatem querere quam lex non posuit. Hanc opi. ita obseruari tenet expressè Montalius in d. l. 2. tit. 7. lib. 3. sol. in glo. in verbo, el Alcade in fine.

In qua quæstione sic communiter distinguitur: aut queritur quantum ad tutorem obligandum, & tunc sufficit fieri extra iudicium, aut queritur an faciat fidem contra debitores scriptos in inuentario & quantum ad eos debet fieri coram iudice: vt in d. l. chirographis ita expressè tenet Bar. in l. tutor qui repertorium, nu. 9. ff. de admini. tuto. quod autem eum tenuit Cy. in d. l. tutores, & hæc concordiam sequitur Franc. Porcellinus in tracta. de inuentario, c. 2. nu. 9. Vitalis de Cambanis, in tract. clausul. in parte, nihil nouari inuentarij confectioe pendente, fol. 195. nu. 75. cum seq.

16 Decimosexto, interponitur decretum iudicis in d. in infirmitate bonorum minoris. Vt est glo. 2. & ibi Bart. in l. inter pupillos ff. de auth. tuto. & curat. §. 1. 75. q. 2. c. 1. q. 2. 110.

17 Decimosextimo in manumissione seruorum per minorem ex causa faciendâ. Vt in l. etiam, ff. de manumiss. vindi. & in §. eadem, & seq. in sti. quib. ex cau. manu. non licet.

18 Decimo octauo, in reuocando tutore vel curatore: quia

eadem solemnitas requiritur in dissoluendo, sicut & in faci-
 endo, vt in c. 1. de regu. iur. in antiq. & in Authen. econ-
 tra C. de repud. in l. si vt proponis, la ij. C. de nupt. & in l.
 nihil tam naturale, ff. de regu. iur. vt in l. prout quisque, ff.
 de solutio. vbi in cōtractu in quo requiritur decretum, ita
 etiam in distractu. Ita notab. concludit Bal. in l. p̄ses, nu.
 5. C. de transac. de quo latissime per Tiraq. in legib. connu-
 biali. in glo. 3. nu. 16. cum alijs.

19. Decimonono, secundum quosdam requiritur decretum
 in alienatione rerum ecclesie, vt in Authen. hoc ius por-
 rectum, C. de sacrosanct. eccles. ibi, accedente consensu
 ordinatoris, canonizata in c. casellas, in §. hoc ius porre-
 ctum, 10. q. 2. Ita expresse tenet Innoc. in c. 2. de transac.
 nu. 2. Sed Abb. in d. c. 2. eum reprehendit, nu. 4. dicens in
 iure hoc non probari. Pro quo est glo. in c. 1. in verbo, tra-
 ctatus, in fi. de reb. eccles. non alie. lib. 6. & sic intelligere
 voluit Inno. decretum pro consensu & autoritate episco-
 pi vel superioris: solet enim episcopus post inquisitionem
 super commodum vel incommodum factum, si ex re eccle-
 sie sit & vtilitate, decernere faciendam compositionem,
 vel factam ratam esse: & sic illi consentit, & hoc modo de-
 bet intelligi dictum Inno. Nam hæc autoritas aliquādo
 vocatur cōsensus auctoritabilis: vt dicitur in d. Auth. hoc
 ius porrectum. Aliquando vero vocatur licentia: vt in c. fi.
 de reb. eccle. non alie. lib. 6. ibi, consensu apostolicæ sedis,
 & in c. Abbatibus 12. q. 2. ibi, absque permisso & subscri-
 ptione episcopi, & in c. de cætero, & in c. veniens de tran-
 sac. Interdum simpliciter vocatur consensus, vt in c. in ven-
 ditionibus, in §. etiā 17. q. 4. & in clem. 1. de reb. eccles. non
 alie. Non tamen requiritur decretum sicut in rebus minorū,
 vt supra dixi: quia iura hoc non dicunt in rebus ecclesia-
 rum: sed autoritas episcopi sine consensus requiritur lo-
 eo illius decreti: vt in c. 1. de reb. eccle. non alie. lib. 6. Quā
 opi. tenet expresse Pet. Rebuf. in tract. de deci. q. 13. nu. 20.
 & in compendio alienationum rerum ecclesiasti. num. 52.
 And. Barba. in consi. 40. num. 12. cum seq. & vide nota. And.
 Tiraq. in legib. connubia. in glo. 5. nu. 4. cum alijs. Et ideo
 ad cuitans opi. solent in instrumentis notarij apponere, ta-
 lis

lis episcopus dedit licentiã & authoritatẽ, & cõsensuũ
super talis rei alienatione: vt tenet Spec. in tit. de empt. &
vend. in §. nunc dicendum nu. 8. Quæ autem differentia sit
inter decretũ, authoritatẽ, licentiã, & cõsensũ, vide Ias. in l.
nec quicquã, in §. vbi decretũ nu. 3. ff. de offi. procõ. & lega.

- 20 Vigésimo, in omni contractu debet interponi decretum
iudicis, seu peti vt contractus cõfirmetur, vt est tex. & Bar.
doct. nu. 2. in l. si quos C. de decurio. lib. 10. Luc. de Penna
in l. si. C. de decre. decurio. eo. lib. Ant. de Burgos in c. cum
causa, nu. 17. de emptio. & vend. Pantal. de Crema. in re-
pet. l. zeol. 26. C. de rescind. vend.

Regula CLXXXVIII.

DECRETVM in quibus casibus annulletur.

- 1 Primus est quando ex falsa causa est interpositum, vt su-
pra dixi, in regu. 185.
- 2 Secundus quãdo fuit interpositum sine causæ cognitio-
ne, vt dixi supra in regu. 186.
- 3 Tertius si iudex interponendo illud non sedeat: vt in l.
naturali, in §. si queratur ibi, & pro tribunali decretum in-
terpositum sit, ff. de confir. tut. Spec. in tit. de ferijs, in §. se-
quitur nume. 12. Luc. de Pen. in l. vlt. C. de decurio. lib. 20.
Philip. Corn. in cons. 98. nu. 4. vol. 1.
- 4 Quartus quando interpositum est in die feriato in ho-
norem Dei. Vt nota. l. in actus, & in l. dies festos C. de ferijs.
Ancha. in cons. 116. nu. 6. vers. fuit enim decreti interposi-
tio nulla ipso iure, Iacobi. de S. Geor. in l. dnu. nu. 7. ff. de
feri. Chassa. in consue. Burgund. in tit. [Des iustices] rub. 2.
§. 6. fol. 68. col. 2. nu. 96.
- 5 Quintus, quando per errorem est interpositum. Tenet
Bar. in l. ius pluribus, num. 2. ff. de iust. & iur. Ludou. Bolo-
gni. in cons. 33. incip. vt ea quæ iusta, col. 1. facit text. in l. si
per errorem ff. de iurisd. om. iudi.
- 6 Sextus, quando interuenit dolus partis. Vt in l. & si pre-
ses, C. de præd. mino. Bar. in d. ius pluribus, Bal. & ibi Iacobi.
nu. 13. in l. vnica, C. de fideiuss. mino. nam dolus nemi-
ni debet patrocinari, c. sedes, & c. ex tenore de rescriptis.
- 7 Septimus, quando non interuenit citatio peremptoria,
annullatur et primum decretũ si ante fuerit interpositũ.

Vt in l. presenti C. de his qui ab eccles. confug. & in l. 2. & ibi glo. vbi C. in rem actio notant Doct. in l. si finita, in §. Iulianus ff. de dam. infect. Bartol. in l. consentaneum, C. quomo. & quand. iud. Philip. Corne. in cons. 52. nume. 4. & in cons. 132. nu. 5. volu. 4.

- 8 Octauus, iudex ex officio suo potest annullare decretum interpositum in quo fuit pars decepta. Ita firmat Io. Aud. in c. consultationibus, de offi. delega. Bald. in l. vnica, nu. 9. C. de confessio. Hippo. in sing. 220.

Regula l. l. c. l. x x x i x.

DECRETVM iudicis præsimitur interpositum ex iustis causis. Hanc regulam probat glo. in l. 1. in verbo, omni ordine, ad fin. C. de fide instru. lib. 10. pro qua est text. in l. 2. in versicu. quod arbitramur C. de inoffic. ciui. iudi. quem text. allegat Bald. in l. errore, in 1. colum. C. de testamen. facit etiam tex. in l. ab ea parte, in 2. respon. ff. de proba. ita tenet Spec. in tit. de empt. & vend. in §. nunc dicendum nu. 5. Hanc opi. tenuit Ias. in l. nec quicquam, in §. vbi decretum nu. 79. ff. de offi. procon. & lega. & in l. mandata nu. 6. ff. de offi. eius, & in l. post dotem, nu. 83. ff. solut. matri. Pet. Loriotus, in tract. de pactis, axioma 56. Philip. Corn. in cons. 98. nu. 1. vol. 1. Alex. in l. sciendum, ff. de uer. oblig. Hippo. vbi allegat alios doct. in sing. 438. Abb. in c. quoniam contra, de probatio. ubi Pau. Paris. nu. 357. Fran. Niconi. not. in d. c. quoniam contra, q. fina. post glo. nu. 28. Quam opinionem dicit esse communem Andro. Alciat. in tracta. præsump. in 3. regula, præsump. decima, nu. 1.

- 1 Amplia primo procedere, etiam si iudex esset ribaldus, adhuc pro tali decreto præsimitur. Ita tenet Bal. in c. si cut, per illum tex. nu. 3. in fi. de re iudi. & illud dictum Bal. sequitur Ias. in c. 1. nu. 8. qui seu. dare poss. & in l. pacta nouissima, nu. 7. C. de pac. Franc. Nico. in rep. in c. quonia con tra, in q. fina. post glo. nu. 29. fol. 155. col. 4.

- 2 Amplia secundo, nā licet sit verum quod spoliatus ante omnia restituendus sit, iuxta tex. in l. si quis ad se fundū, C. ad leg. Iu. de vi publi. tamen in tantum præsimitur pro Iudice, & pro eius decreto, quod spoliatus à iudice non potest petere restitutionē: & tunc non habet locū supra dicta

regula

regula. Ita probat glo. in c. præsentiam, in glo. fina. 7. q. 11. & in nomine Domini, in verbo, audientia. 23. distinct. quas gl. approbat Abb. in c. cum dilectus, nume. 11. quod metus cau. & in c. dilectus filius, de rescrip. & in c. conquerente, in ult. notab. de restitut. spolia. Ias. in d. l. iuste possidet. nume. 3. ff. de acquiren. pos. & in l. iusurandum, in §. ait prætor, nu. 2. ff. de iureiu. Dec. in l. qui auctore, nu. 3. & ibi Guliel. Maine. nu. 10. ff. de reg. iu. Cagno. in l. non videtur, in §. si iustu. eod. tit. Io. Gualden. in tract. de arte testandi, tit. 11. cautela 20. nu. 8. Matthæ. de Afflict. in constituti. Neap. libr. 1. rub. 7. nu. 59. Stepha. Aufre. in addit. ad decis. Capel. Tolo. in decis. 490.

1 - Limita primo, procedere in maioribus iudicibus, veluti in præside, prætore, & similibus, quia lex præsumit quod maioris iudicis factum sit rite factum, secus tamen in minoribus, puta in magistratibus pedaneis, vel municipilibus. Ita tenet Bal. in l. tutores, ff. de confir. tuto. & dicit ita velle Azonem in Summa. C. de tuto. & curato. qui non fatif. & quod ita intelligitur, §. nos autem, Insti. de auctori. Quod dictum sequitur Ias. in l. pacta nouissima, nu. 9. C. de pact. & in d. c. 1. nu. 10. qui feud. dare pos. & in rub. C. qui admi. nu. 7. Franc. Nico. in d. repe. c. quoniam contra, in d. q. si. nu. 32. Hippoly. in singu. 438.

2 - Secundo limita, quando cunque decretum interpositum fuit præcipitater, de quo dixi supra. i reg. 186. prima amp.

3 - Limita tertio, quando iudex esset idiota, quia non est verisimile quod ipse fecerit seruari solennitates iuris quas ignorat, vel adhibuerit legitimam causæ cognitionem. Ita concludit Aret. in cons. 69. nu. 2. quem sequitur And. Alciat. in tract. præsumptio. in d. reg. 10. nu. 10.

4 - Quarto fallit, quando pars plene non edocuit iudicem de negotio. Ita concludit Bal. in cons. 375. nu. 4. i vol. 3. allegat tex. in l. 1. C. de præd. decurio. lib. 10. quem sequitur Alciat. vbi supra, nume. 9.

5 - Quinto fallit, quando in tali decreto esset error manifestus, seu vitium visibile, & sic per euidentiã facti contrarium apparet. Ita tenet Bal. in l. 2. in §. sed alio, in 1. lectu. nu. 15. in si. quæst. ff. si ex noxa. cau. agat, per not. in l. In pe-

ratores, ff. de priuil. credit. quem sequitur Alciat. vbi supra nu. 11. Hippoly. in d. sing. 438. in fi.

Regula cxc.

DE curiones, & constituti in dignitate non debent torqueri. Hanc regulam probat tex. in l. milites, & in l. decuriones, C. de quaestio. De iure regio est text. in l. 2. titu. 30. par. 7. & in l. 4. tit. 2. lib. 4. ordi. Circa quam reg. vide And. Tiraquel. in tract. de nobili. c. 20. nu. 133.

Hanc regulam cum sex limitatio. ponit Cifuentes in l. 79. Tauri. in 2. col. uersu. sexto dubitatur.

1 - Amplia primo ultra eum, habere locum in eorum filijs vsque ad pronepotem. Ita probatur in l. diuo Marco, C. de quaest. & in l. si matrem, C. de poen. & in d. l. 2. tit. 30. parte 7.

2 - Amplia secundo procedere, etiam finito officio in memoriam pristinae dignitatis. Vt in l. si. ff. de decuri. & in l. nihil, C. de quaest. glo. in l. omnes, C. de decurio. libr. 10. & in c. concessum, de reg. iur. libr. 6. ita tenet Hippoly. in pract. crimi. §. expedita, nu. 27. Et hanc quaestionem dicit Bart. se habuisse de facto in d. l. milites, sequitur idem Hipp. in singu. 179. in 3. col. idem in l. edictum, nu. 16. ff. de quaest. Thomas Gra. in uoto 1. nu. 17. & 18. & in uoto. 32. nu. 19. & 21. idem Hippo. in sing. 107.

3 - Amplia tertio, habere locum in doctoribus & Aduocatis: nam sicut milites torqueri non possunt, ita eodem modo neque Doctores, ratione dignitatis: quia Doctor dicitur in dignitate constitutus: vt in c. quanto, de Magist. Hac opinionem tenet Ioan. Andri. in c. cum in contemplatione de reg. iur. in antiquis, eandem opinionem tenuit Alex. de Imo, in l. centurio, ff. de uulga. vbi per decem aequiparationes tenet quod priuilegium concessum militi, & Doctoribus concessum videatur, & ibi Lancelo. Galia. nu. 25. Hipp. in d. l. edictum, nu. 4. & in singu. 556. & in d. §. expedita. nu. 30. Ias. in l. 1. in 2. col. C. de iur. & facti igno. Thomas Gra. in voto 1. nu. 4. & in voto 25. nu. 4. & Cinus expresse in d. l. milites. Matthesil. not. 59. facit quod dixi supra in regul. 55. in 5. & 7. limitatione.

4 - Amplia quarto adeo procedere, quod consuetudo in contrarium non ualet. Ita probat tex. in l. omnes iudices, & ibi

expresse Bar. per illum tex. nu. 2. C. de decurio. lib. 10. quod dictum Bar. sequitur Ludouic. Roma. in singu. 488. Additionator. Bar. in l. 1. in addi. ad nume. 2. C. de dignita. libr. 12. Ias. in l. de quibus, nume. 66. ff. de iusti. & iure. Chassanæ. in consue. Burgun. in tit. [Des iustices.] Rub. 1. §. 4. fol. 34. col. 1. nume. 8. Lancelo. Galia. in repe. l. Centurio, nu. 35. ff. de vulga. Hippoly. in d. l. edictum, nu. 5. Thomas Gramma. in d. uoto. 1. nume. 12. Angel. in tracta. maleficiorum, in verbo, fama publica, nume. 102. eandem opinionem tenet idē Gramma. licet corruptus sit, in d. voto 25. nume. 4. Et licet aliqui ex Docto. quos ipse allegat contrarium teneant, ita commu. teneri vltra alios docto. tenet Ludouic. Carrerius in pract. criminali, in princ. nume. 189. Paul. Grillandus in tractatu de tortura, quæstione 7, nume. 3. & Hippoly. in singu. 556.

5 . Amplia quinto in tantum procedere, quod nec pro debito carcerari possunt. Ita tenet Bal. in l. 1. C. qui bonis cedere poss. per tex. in l. miles, ff. de re iudic. facit etiam glos. in l. medicos, C. de professo. & medi. lib. 10. ita tenet Hippoly. in d. l. edictum, nume. 5. ff. de quæstio. Andreas Tiraquel. in tract. de nobilit. cap. 20. nu. 136. Pro qua opinione est hodie tex. de iure Regio in l. 4. & 5. tit. 2. lib. 4. Ord.

6 . Amplia sexto adeo procedere, quod etiam furæ subijci non debent; & sic pro delicto non debent suspendi. Ita probat tex. in l. meris, §. sed enim sciendum, in uersicu. ne furæ subijci, ff. de pœn. Quod etiam probat text. de iure Regio in l. 8. titu. 31. par. 7. Et quod de consuetudine hæc opinio seruetur, tenet glo. in l. desertorem, §. pœna. in verbo, torquentur, ff. de re milita. quam sequitur Bal. in c. cum quidam, nu. 1. de iureiu. Hippoly. in repe. l. ynicæ, nu. 107. C. de raptu. virgi. Claudius Cottareus in tracta. de iure militum, lib. 3. cap. de pœnis. Andreas Tiraquel. in tracta. de nobilit. c. 30. nume. 107.

7 . Amplia septimo, adeo quod si tales torqueantur de facto talis confessio non ualeret. Ita probat glo. in l. penult. ff. quæst. & ita per illam glo. tenet Hippoly. in d. l. edictum, nu. 7. & in d. §. expedita, nu. 46. & in d. singul. 189. Bal. in l. Imperator, la ij. loquendo de muliere prægnate, ff. de statu homi.

nomi. & idem Hippol. in singu. 107. & Ange. Aretin. in tra-
cta. maleficiorum, in verbo, fama publica, nu. 99.

- 8 Amplia octauo procedere, quod si officialis aliter face-
re velit, possit ei de iure resisti. Vt habetur in d. l. omnes,
C. de decurio. lib. 10. & in Auth. quomodo oporteat episco-
pus, in §. fin. colla. 2. Hanc opinionem tenet Hippoly. in d.
l. editum, nume. 3. Thomas. Gram. in d. voto. 1. nu. 15. & in
voto. 3. 2. nume. 24. Pro qua opinione est glo. in c. ex literis,
in verb. denuntietis de offic. delega. vbi dicit quod iudici
male exequenti, violenter resisti potest, etiam per tertium
cuius nihil interest. Vnde dicitur Prouerb. 24. & 8. Psal.
80. capit. quod quis potest eripere condemnatum ad mor-
tem etiam propria autoritate: & per vim quando est iniu-
ste condemnatus, facit glo. notab. in c. non inferenda, in glo.
fi. 23. q. 3. tex. in l. contra præcepta nostra, C. de exequuto:
& exacto. lib. 12. pro qua opinione etiam facit quod notat.
Bal. in l. addictos, C. de episcopa. audien. Specu. in tit. de ci-
tatio. in §. sed nunquid. Et hanc opinionem illarum gloss.
vbi notab. prosequitur hanc materiam, tenet vltra Feli. in
d. c. ex literis, qui expresse illam gloss. sequitur Chassa. in
consuetu. Burgun. in tit. [des iustices.] Rubr. in c. 1. §. 7. fol.
75. col. 3. nu. 5. eandem opinionem teneat Thom. Gram. in
cons. 56. nu. 26. in cons. crimi. Deci. in cons. 469. nu. 3. Ioan.
Bernar. in pract. cap. 95. Matt. de Affl. not. in const. Neapo.
lib. 1. Rubr. 8. nu. 78.

- 9 Amplia nono, cum hodie non sint decuriones id quod
supra de decurionibus dictum est habere locum & extēdi
ad consiliarios ciuitatis, vt si ciuitas habeat consiliarios
idem erit, nam cōsiliarij ciuitatum decurionum instar ob-
tinent. Vt est gl. in Rubri. C. de decurio. libro 10. & ibi ex-
presse Docto. præcipue Pierhūs Engleber. in dicta Rubric.
sequitur etiam Barto. in l. non ambiguitur, nume. 4. in fine,
ff. de legib. Lucas de penna in l. nominationum, in 2. co-
lum. C. de decurio. lib. 10. expresse Iacobus Rebuff. in dicta
rubric. subdit, quod cum consules ciuitatis sint loco ipso-
rum substituti, habent idem privilegium quod ipsi decu-
riones: argumen. l. filix in §. finali, ff. de conditione & de-
monstratione, in l. si donata, in §. sponsus, ff. de donatio.

inter virum & uxorem. Quod maxime intelligit ibi Iaco. Rebuf. de consulibus ciuitatum & magnorum locorum, & nobilium, non autem de consulibus opidorum, argu. text. in l. athletæ. in §. gentium. d. l. propter magistratum. ff. de admini. tutor. & quod consules ciuitatum nostri temporis habeant idem priuilegium quod decuriones vt non quaestionentur, tenet vltra Ioan. de Platea. & Docto. in d. l. Ru bri. Salice. vbi dicit ita tenere Docto. in d. l. duo Marco. C. de q. eandem opi. tenet glo. in l. nulli. in verbo, ordo. ff. quod cuiusque vniuer. nomi. & Tho. Gram. in d. voto. 1. nu. 21. & in voto. 32. nu. 20.

10. Amplia decimo procedere, etiam in nobilibus: nam nobiles torqueri non possunt. Iste est casus notabilis & non alibi, in l. nullus. in vers. vel generis. C. ad l. Iul. maieft. Pro batur de iure Regio in d. l. 4. & 3. tit. 2. lib. 4. Ordin. & quis dicatur nobilis ponit l. 2. & 3. titu. 2. par. 2. & l. 86. Styli. & de forma probandi nobilitatem vide in Pragmaticis antiquis, fol. 173. & vide supra posita in reg. 69.
1. Vltra supradictas limitationes limita primo, non habere locum consulto Principe: nam si princeps super hoc consulatur, bene potest torqueri. Ita probat tex. in d. l. nullus. & ibi Bald. C. ad legem Iul. Maiefta.
2. Limita secundo, quodocunque ante dignitatem gessit aliquod officium, scilicet si erat tabellio, & dubitatur de fide alicuius scripturæ, quia in tali casu torqueri potest vt aperiat veritatē. Text. est notab. qui hoc probat in l. si quis decurio. C. ad l. Corne. de fals. & de iure Regio in l. 2. titu. 30. par. 7. & ibi hoc expresse tenet Montal. Pro qua limita. facit quod notanter tenet Ias. in l. ex facto nu. 30. ff. de vulga. & pupi. & in l. si seruum. nu. 6. ff. si ex noxa. cau. aga. vbi hoc expresse firmat.
3. Tertio fallit, nam licet clerici in sacris constituti priuilegia militum ad eos extendantur, vt prosequitur Alex. in l. centurio. ff. de vulga. cum miles dicatur cœlestis militiæ, nam talis clericus hoc non obstante bene potest torqueri si contra eum sint indicia. Ita notab. tenet Abba. in c. grauis. de deposi. nu. 6. sequitur Felin. in c. olim. nume. 2. vers. tertius casus, de rescrip. & in c. at si clerici. nu. 6. vers. 3. re-

stringe. de iudi. Hanc opinio. vbi latissime eam examinat, tenet Alcia. in c. 1. nu. 43. de offic. ordina. Contrariam tamen opinionem tenet expresse Abb. antiquis in d. c. grauis. de depofi. imo quod ad hoc vt clericus possit torqueri non sufficit quod adsint indicia contra eum; nisi sit infamatus. Quam opinionem sequitur Ioan. Andr. in c. cum in contemplatione. & ibi Abb. sibi contrarius, de regul. in antiquis. & illud dictum Abba. antiqui. communiter approbati tenet Cardi. in dicto cap. 1. nume. 4. de depofi. & in d. c. cum in contemplatione. quæstio. 11. sequitur etiã Ioan. de Anan. in cap. 1. nume. 7. de cleri. percusso. Alexand. in additio. ad Bart. in l. 1. in nu. 5. ff. de pœn. & in l. milites. C. de quæstio. Anto. de Butr. in d. c. grauis. nu. 14. in fi. de depofi. Fel. in c. ueniens. el j. nume. 4. de testib. quam opinionem dicit omnes tenere: idem Felin. in c. vniuersitati. nume. 2. de senten. excommuni. & in c. de hoc de simo. nume. 2. Hanc etiã tenet Angel. Areti. in tract. malefici. in verbo, fama publi. nume. 102. Andr. Barb. in c. si constiterit. in 3. col. de accusa. Hippoly. in pract. crim. in §. nunc videndum. nu. 51. & in §. expedita. nume. 40. & in singu. 55. & in l. edictum. nume. 9. & in l. quæstionis habendæ. nu. 76. ff. de quæstio. & in repet. rub. ff. de fideiuss. nume. 226. & in cons. 41. nu. 6. quam etiã sequitur Felin. in c. cum oporteat. versu. vnum tamen singulariter nota. nume. 7. de accus. Eãdem opinio. sequitur expresse, vbi eam minus exaltat Io. Constan. in glo. ad consti. Regias Gallie. artic. 163. fol. 294. col. 1. Philip. Dec. in c. at si clerici. nu. 126. de iudic. & eam tenet expresse. Io. Bern. in pract. c. 117. col. 1. & 2. & in reg. 125. in 3. sublimi. Stepha. Aufred. in tract. de potestate seculari super ecclesi. personas. in regu. 3. nu. 17. Bon. de Curti li in tracta. de nobilitate, in 5. par. nu. 7. Iaf. in l. magistratibus. nu. 7. ff. de iurisd. om. iud. Thom. Gram. in voto 11. nu. 1. & in cons. 65. nu. 3. & hæc opin. videtur magis vera & communis, vt ex supradictis apparet.

- 4 Quarto limita, nisi iste talis renuntiauerit iuri suo & priuilegio, nam in hoc casu bene poterit torqueri, cum in causa criminali valeat renunciatio. Vt est gloss. notabilis, quam ibi requiritur Angel. in l. 1. in verbo, audiendi sunt; ff. de

ff. de furi. & Balnea. idem Angel. Fulgo. & Paul. de Cast. in l. pactum inter hæredem, C. de pact. vbi dicunt, quod iudices maleficiorum quotidie faciunt inquisitos renuntiare defensionibus suis. Hanc questionem mouit Dec. vbi relinquit cogitandum, in l. nemo fraudare, nu. 9. ff. de reg. iur. Contra quam limitationem, imo quod supra dicta renuntiatio non valeat, cum causa criminalis sit, & ex eo veniat imponenda pœna corporalis, est glo. notab. quæ hoc tenet in d. l. pactum inter hæredem. in verbo liceat. ff. de pac. quæ communiter approbatur à Doctorib. & eam sequitur expresse Ioan. de Imol. in l. custodias, nu. 3. ff. de public. iudic. Bald. in c. cum non ab homine, nu. 8. de iudi. & in c. cum venisset, nu. 7. de testib. idem Bal. in l. vnica, nu. 24. C. de confess. vbi dicit, quod in tantum procedit, quod etiam si in tali renuntiatione iuramentum interuenerit, non valet. & illam glo. sequitur Iaf. in l. si quis. in conscribendo, nu. 18. C. de pact. in l. 4. in §. quæsitum. ff. si quis cautio.

Pro qua opinione glo. est tex. in l. non tantum. ff. de appella. & in l. liber homo. ff. ad leg. Aquil. quod notat Hippol. in sing. 651. circa quam glo. vbi not. eam declarat. vide Iaf. in d. l. pactum. inter hæredem. nu. 12.

5 Et circa hanc regulam vide Cifuentes in d. l. 79. Tauri. Pau. Grillandum in tract. de quæstio. & tortura. in 6. q. Hippol. in pract. in d. §. expedita. nu. 26. & in d. l. editum. nu. 3. & Ang. Are. in trac. maleficiorum, in verb. fama publica. nume. 102. vbi notabiliter ponuntur personas quæ de iure torqueri non possunt.

Regula c x c i.

DEFENSIO licita est pro tuitione rerum, vt occidendo quis non teneatur. Hanc regulam probat glo. & ibi Barto. nu. 6. in l. vt vim. ff. de iustit. & iure. idem Bart. in l. 1. nu. 2. & 7. C. vnde vi. & in l. furem. nu. 2. ff. ad l. Cornel. de sica. Eandem regulam ponit gl. in litaque. in verbo, latronem, ff. ad l. Aquil. Docto. in c. 2. & in c. significasti. el ij. de homicid. pro quo est text. in d. cap. 2. ibi, te tuaque liberando. De iur. regio probatur in l. 5. titul. 13. lib. 8. ord. & in l. 1. titul. 17. libr. 4. fori. & in l. 3. titul. 8. part. 7. Hanc regulam probat text. iuncta glo. ibi in verbo, vitam quam

quam ibi ad hoc expresse notat Bald. in l. aduocati. C. de aduoca. diuer. iudi. idem Bal. in l. si suis nummis. C. de operis liberto. & in l. 2. C. de constit. pecu. Ioan. ab Ana. in c. 2. & in c. perfodiens. de homicid. Cardina. in cle. 1. de homi. Aret. in consi. 80. nu. 8. Hippo. in consi. 4. nu. 8. & 22. & in l. furem. nu. 3. ff. de sicar. Matth. de Affli. in constitu. Neapol. lib. 1. rub. 13. nu. 20. & 53. tenet Ias. in princ. Insti. de actio. nu. 69. Deci. in d. l. vt vim. nu. 31. Chassanz. in consuetudi. Burgund. vbi notabiliter examinat hanc regulam, & allegat iura pro ea & fundamenta, in titu. [Des iustices.] rubr. 1. §. 5. fol. 42. col. 2. nu. 11.

Hanc regulam cum tribus ampliatio. & quatuor limit. ponit Ias. in d. l. vt vim. nume. 23. quem refert Berna. de Luco in regu. 507.

- 1 Amplia primo ultra Ias. si inferatur vis ædificando, nam licet resistere. vt in l. si item. in §. ad ianuam. ff. quod vi aut clam. & in l. de pupillo. in §. meminisse. ff. de no. oper. nuncia.
- 2 Amplia secundo, si inferatur vis turbatiua. Vt in l. 4. in §. cum generaliter. & in l. cum fundum. & in l. 1. in §. vim. de vi & vi arm. Bart. in l. 1. in §. hoc interdicto. nu. 3. ff. de itin. actuque priua.
- 3 Amplia tertio, quod liceat pro defensione rerum congregare amicos, & amici & vicini mei possunt eum qui vult expellere me de possessione mea impune percutere. Ita notab. firmat Bart. in l. de voto. C. de meta. & epidime. lib. 12. & in l. prohibitu. C. de iure fisc. lib. 10. quem sequitur Carset. in sing. in verbo defensio. el ij. Alexan. in consi. 119. col. 2. vol. 7. Hyppoly. in singul. 456. Ias. in l. vt vim. nume. 30. ff. de iustit. & iur.
- 4 Amplia quarto, habere locum pro defensione dignitatis & officij etiam ex interuallo. Ita tenet Bal. in repe. l. 1. nume. 6. C. vnde vi. per text. in l. item apud Labconem. in §. adijcitur. ff. de in iur.

Regula. CXCII.

DEFENSIO cuiuslibet permessa est. Hanc regulam probat tex. in l. 1. in §. cum arietes. ff. si quadru. paup. fecerit. dica. & in l. vt vim. ff. de iusti. & iu. & in §. quod vero. Insti. dica.

tu. de iurè naturâ. gen. & ciui. & in clem. 1. de homicid. Circa quam regul. vide posita supra in præcedenti regula. & Hippol. in singu. c. & in l. is qui aggressorem. vbi est tex. pro hac reg. C. de sic. Abb. in c. olim. el. j. nu. 15. cum alijs, de restit. spoliato. & ibi Docto. Ange. in tracta. maleficio. in verb. & Titius se defendendo. nu. 7. Hippol. in l. 2. nu. 24. ff. de sicar. & in consi. 4. nu. 7. & Matthæ. de Affli. in constitu. Neapoli. lib. 1. rub. 8. nu. 72. Catellia. Cotta in Memorabilia. iuris, in verbo, defensio.

- 1 Primo amplia, habere locum in Cardinalibus: nam pro defensione corporis licitum est offendere etiam Cardinales. Ista est glo. notab. in c. si. in verbo, percusserit. de pœn. lib. 6. & ibi Ioan. And. quam glo. sequitur Ang. in l. vt vim ff. de iust. & iur. & ibi Ias. nu. 1. & Phi. Deci. nu. 7. Curt. Sen. in cons. 20. nu. 39.
- 2 Amplia secundo, habere locum etiam in clericis. Vt est glo. in summa. 23. q. 1. habetur in c. cum voluntate. de senten. excommu. ita tenet Hippol. in consi. 4. nu. 5. Pro qua opinione facit notabile dictum Ioan. de Lign. in tracta. de iusto bello, vbi dicit, quòd si clericus ad altare celebrans inuaditur ab aliquo, licite potest dimittere celebrationem & se defendere, & si in illa rixa se defendendo occidit aggressorem, potest in continenti redire ad altare & Missam perficere, quod dictum refert & sequitur Abb. in c. clerici. el. j. nu. 2. de vita & honest. cleric. Maria. Soc. in repet. c. ad audientiam. nume. 40. de homicid. Hippoly. in l. his qui aggressorem. nume. 2. C. de sic. Dec. in l. vt vim. nume. 6. ff. de iustit. & iur.
- 3 Amplia tertio, non solum habere locum quâdocunque imminet periculum mortis, sed quâdocunque imminet periculum alicuius iniuriæ personalis. Ita tenet Bart. in l. 1. col. 2. C. vnde vi. quem sequitur Ant. de But. in c. olim. el. j. de restit. spoliat. & Alex. in cons. 109. col. 5. volu. 1. & hoc esse verum firmat Ias. in d. l. vt vim. nu. 10. & 36. & no. Ang. in d. l. is qui aggressorem. nu. 2. in fi. vbi dicit, quòd istud dictum debet esse semper mente tenendum, quia ex eo datur lucrari multas pecunias, & ita dicit consuluisset in ciuitate Venetiârum vbi liberauit quendam captum à pœna mortis,

tis. quod intelligit no. Paul. Paris. in c. dilecte fili. nume-
36. de except.

- 4 Amplia quarto, habere locum etiam in minatore, nam
minator potest occidi à minato. pro qua opinione est glos.
in cap. cum dilectus. in verbo, violētia. quod met. cau. quod
tenet Baldus in l. metum in fine. C. eod. tit. & in l. fina. nu.
4. ff. de hæred. instituen. & ibi expresse Ioan. de Imol. & hæc
opinionem tenet Abb. in c. 1. de offic. delegat. & ibi Felin.
nu. 2. idem Felin. in c. afferte. nu. 12. de præsumpt. & in c. si-
cut dignum. nu. 12. de homic. Marian. Soci. in c. ad audien-
tiam. nu. 38. eod. titu. Ioan. de Platea in §. ius antem gen-
tium. nu. 43. Institui. de iure natura. Panor. in c. scribam. de
præsumpt. & in c. quod dicitur de ver. sign. Montal. in l. 3.
titu. 13. part. 2.

Quam ampliacionem veram intelligo quodocunque
ille qui minatur, solitus est minas executioni mandare. Ita
concludit Angel. de Peru. vltra supra dictos Doctores, in
consil. 215. Petr. de Anchara. in consil. 299. Chassanz. in con-
suetud. Burgund. in titu. [des fiedz.] rub. 3. §. 1. fol. 102. col.
3. nu. 4. pro qua opinione est glo. in d. c. cum dilectus. Secū-
do intellige hanc ampliacionem secundum Bald. qui me-
lius loquutus fuit quam alibi, in l. 1. C. quando liceat vni-
cuique sine iudi. se vend. quodocunque minans est in actu
percutiendi: alias non licet minatorem occidere, quod te-
net etiam idem Baldus in tractatu statutorum, in verbo,
pax. versi. 1. quod dictum sequitur Iason in l. vt vim nu-
me. 13. ff. de iustitia & iure. & in l. 1. nu. 46. ff. de offic. eius,
cui manda. est iurisdic. Angel. de Peru. in l. quemadmo-
dum. C. de inoffic. testamen. Anto. Corset. in singu. in-
cip. metus. Hippol. in singul. 640. & in practi. criminali. in
§. diligenter. nu. 87. & in l. 1. in §. præterea. nu. 2. ff. de quæ-
stio. Matthæ. de Affli. in constitutio. Neapolita. lib. 1. rub.
8. nu. 52. In quo notandum est, quod quodocunque mina-
tor solitus est minas executioni mandare, & est vir potens,
est præsumptio contra ipsum, ad torquendum eum. Ita te-
net Specul. in titu. de præsumptio. in §. species. vers. sed po-
ne. Alber. in l. metum. C. quod metus cau. Bald. & Ioan. de
Imo. in d. l. fin. ff. de hæred. instituen. Ias. in l. 1. C. de feru-
fug.

fug. Felin. in c. cum oporteat. nume. 9. de accusatio. & in d. cap. afferre, nume. 11. de præsumptionib. Panormitan. in d. cap. scribam. nume. 4. Albertus Brun. in tracta. de iudicijs. colum. 13. versicul. quæro ulterius, Angel. & ibi Augustinus Arimin. in tractat. maleficiorum in uerbo, fama publica. nume. 30. Hippolyt. in d. §. diligenter. nume. 85. & in consil. 3. nume. 13. Stepha. Bertran. in consil. primo, nume. 7. volum. primo, & in consil. 127. nume. 12. volum. 2. & in consil. 293. nume. 17. volum. 3. in libris secundæ impressionis. Et hanc opinionem dicit esse communem Marc. Anto. Blanc. in repetitio. l. final. nume. 183. ff. de q. & hæc opinio probatur in l. 60. in ll. Styli. Pro quo facit, nam ex solis minis inducitur capitalis inimicitia. l. licet in verbo, capitales. ff. de arbitr. quam gloss. sequitur Chassan. vbi supra nu. 117. Et non solum ex minis oritur cap talis inimicitia, vt supra dixi, sed etiam ex iniurijs verbalibus, ita tenet Bal. in c. veniens in fi. per illum text. ff. de iureiur. quem sequitur Ias. in l. procuratoribus. C. de procurato. quod dictum dicit esse notandum Chassa. vbi supra. & illud dictum sequitur Hippol. in consil. 3. nume. 12. & in d. §. præterea. nume. 23.

- 5 Amplia quinto in tantum procedere, quod si aliquis est percussus ab aliquo, & ille percussus insequitur vulnerantem qui fugiebat, & eum occidit, licet non sit defendendo, non debet puniri pœna mortis, sed alia mitiori pœna. Hoc fuit notabile verbum Iacob. de Aret. in l. 1. C. vnde vi. nu. 8. tenet Anto. de Butr. in c. olim. el j. nume. 57. de restitut. spoliato. & ibi Abbas nu. 15. quos sequitur Franc. Aret. in consil. 30. nume. 9. Ange. in tracta. malefic. in verb. & Titius se defendendo. nu. 36. & ibi August. Arim. vbi dicunt, quòd secundum hoc dictum consuluit Bal. in ciuitate Papiæ. sequitur etiam Hippolyt. in singul. 100. & in l. is qui aggressorem. nume. 18. C. de sicar. & l. 58. styli. & quia in contrarium videtur l. 59. Styli. vide Counarru. in 4. 2. part. c. 7. §. 7. nume. 11.

- 6 Amplia sexto habere locum, & si aliquis se defendendo, occidat suum inuasorem, non iudicatur in irregularitate. & licet in hoc olim essent diuersæ opiniones, de quibus per gl. may. in

c. sicut dignum. in §. clericus. & in c. si. de his. el. iij. §. dist. & in. cle. si furiosus. de homi. tamē hodie hoc est expresse determinatum per tex. in d. cle. si furiosus. & sic dico, quod occidens aliquem non voluntarie, neque ex proposito, sed solum ad suam defensionem, quia aliter non poterat à morte euadere, non incidit in irregularitatem per illum text. & ibi omnes Doct. idem voluit glo. in summa 23. q. 1. gloss. & ibi Abb. in c. sicut dignum. nu. 14. de homi. Quod tamen est verum quandocumque mortem propriam aliter euadere non poterat. ita probat text. in d. clem. si furiosus. & ita per illum tex. tenet idem Abb. in c. olim el. j. de resti. spolia. nu. 17. & in c. clerici. el. j. de vita & honesta. cleri. nu. 1. Felin. in c. dilecti filij. nu. 14. de exceptio.

x Limita primo, quando inuasus est constitutus in periculo vitæ, sed quando non esset ita angustatus vel in periculo vitæ constitutus, tunc non licet ipsi inuasor. occidere aggressorem. Ita probat tex. in d. cle. si furiosus. & in l. is qui aggressorem. in vers. in discrimine vitæ constitutus. C. de ficar. & in l. i. in versicu. cum moderamine. C. vnde vi. & ibi glo. magistra. & in l. scientiam. in §. qui cum aliter, ff. ad l. Aquil. & in l. i. in §. vim vi. ff. de vi & vi arma. Et dicitur quis constitutus in discrimine vitæ, & licet illi occidere aggressorem eo ipso quod terror armorum sibi infertur, vt habetur in l. licet. in §. armata. ff. de vi & vi arma. & in l. sed & si quemcunque. in prin. ff. ad l. Aquil. vbi hoc voluit gl. & Doct. Floria. de S. Petro. in d. §. qui cum aliter. nu. 4. Cæpol. in consi. 29. nume. 13. in consi. crimina. Angel. in tract. maleficio. in verbo, & Titius se defendendo. nu. 11. facit quod notat Barto. per illum tex. in l. sed & si quemcunque, nu. 2. ff. ad l. Aquil. vbi firmat, quod eo ipso quod probo aliquem venire contra me gladio euaginato, & ego eum occidi, & tunc probata est defensio mea. que sequitur Ioan. de Ana. in c. si perfodiens. nu. 5. in fi. & in nu. 6. de homi. vbi dicit, & visus armorum affert iustum metum mortis. quod etiam tenet Bald. in d. l. sed et si quemcunque, vbi dicit hoc esse notandum. illud dictum sequitur etiam Ias. in d. l. vt vim. nu. 9. Cæpo. in d. cõf. 29. nu. 14. facit qd notat gl. in l. i. C. vñ vi, vbi dicit qd sufficit terror armorum vel iactio persecutionis.

Limita

2 - Limita secundo non procedere in bannito, quia is non potest se defendere, & si quem occidat se defendendo, punitur, ex quo ubi licita est offensio, reprobata est defensio. Ita concludit Bartol. in l. vt vim, nu. 4. ff. de iusti. & iur. quem sequitur Nellus de sancto Gemi. ubi arguit ad vtrâque partem, in tracta. bannitorum, in 2. par. 1. tempo. q. 49. nume. 49. & Philip. Deci. in d. l. vt vim, nu. 3. Hippoly. in pract. crimi. in §. aggredior. nu. 75. & Nellus ubi supra concludit, quod bannitus occidens ad defensionem, punitur directa legis Cornelie, & de dolo, cum sciebat se non posse defendere. Contrariam tamen opinionem tenet Bal. in l. 1. nu. 51. C. vnde vi. & in d. l. vt vim, nume. 3. Cardi. in cle. 1. nu. 32. de homi. Ratio in qua se fundat est, supradicta regula, scilicet quod defensio est de iure naturali. d. l. vt vim. & Clemen. pastoralis. de re iudi. & non potest à Principe tolli. §. sed naturalia quidem iura. Instituti. de iure natu. facit quod notat Bald. in c. à nobis. num. 6. de exceptio. ubi dicit, quod statutum tollens defensionem debet intelligi de ciuili, non autem de naturali. quem sequitur Felin. in c. dilecti. nume. 6. eod. titu. In qua questione Paul. Castren. in d. l. vt vim. naturaliter distinguit autoritate Ioann. de Ligni. in tract. de bello. c. 88. quod aut statutum dicit bannitum posse offendi, & tunc non est licita defensio bannito, ex quo ubi offensio permittitur, reprobatur defensio. Aut dicit, quod occidens bannitum non puniatur, & tunc licet se defendere, ex quo non est permissa offensio, sed est impunita, quem sequitur Hippol. in d. §. aggredior. nume. 78. Quod tamen intelligo verum; ac habere locum quandocumque maxima subsistente causa tollitur hæc defensio naturalis, cum subsistente maxima causa tolli possit: vt no. Angel. in l. si sic. ff. de leg. 1. & ibi Alex. idem Alexand. in l. cum mulier, nume. 12. ff. solu. matri. Alber. in l. omnes. qui. C. de episco. & cleric. ubi plura adducit in quibus defensio tollitur. facit tex. in l. addictos. C. de episcopa. audien. & ita tenet expressè Phil. Dec. in d. l. vim. nu. 3. & 4. & ante eum Floria. in l. 1. in §. cū arietes. nu. 3. vers. quod tamen dixi. ff. si quadrup. paup. fecit. dica. per text. in l. milites agrum. in §. irruens. ff. de re milita. & in l. si seruus, C. de his qui ad eccles. con-

fu. & in l. itaque. ff. ad l. Aqu. de quo etiam vide notab. per Fel. in d. c. dilecti filij. nu. 7. de exceptio.

3 Limita tertio, in filio contra patrem, & in seruo contra dominum. Ita tenet Bart. in d. l. vt vim secundum Hippol. in practi. in d. §. aggredior. nu. 79. vbi tenet, quod si pater aut dominus verberet filium aut seruum, si filius aut seruus resistat, licet patri vel domino occidere filium vel seruum impune, per supradictam rationem glo. in d. l. vt vim. Nam ex quo licita est offensio patri in personam filij, & domino in personam serui, vt late concludit Alciat. in trac. pre sump. in 1. regu. præsump. 3. per totam. facit text. in l. 1. 2. 3. & 4. C. de patria potesta. & per totum C. de emenda. seruo. & propinq. non est licita defensio contra eos, ideo pater & dominus occidere possunt, ita concludit Hippo. vbi supra. Sed Bart. in d. l. vt vim. hoc non dicit, sed ibi nu. 4. dicit, quod non licite filio se defendere aduersus patrem uerberante, non tamen dicit, quod si pater occidat non teneatur. Imo expresse Felin. tenet contrarium in d. c. dilecti filij. de exceptio. nu. 7. in casu, quo pater aut dominus non uerberaret animo corrigendi, sed potius occidendi, nam filio licet ei resistere, ut ibi.

4 Limita quarto, in officiali: nam non licet aduersus officialé exequenté resistere, & se defendere. Vt in l. si seruus. & ibi notat Bartol. C. de his qui ad eccle. confu. & in l. fina. C. quando liceat unicuique sine iudi. se uindi. Cataldus in tract. Syndica. nu. 172. Ioann. de Imo. in l. ex consensu. in §. fina. ff. de appella. nu. 39. facit gloss. in d. l. ut uim. ff. de iusti. & iu. quæ dicit, quod officiali iniuriam facienti non licet resistere, nec se defendere contra eum. Facit quod notat Arist. lib. 5. Ethicorum. c. 5. ubi dicit quod si principatum habens percutiat, non debet reperi ex quo uolentia à superiore iuste infertur. facit etiam tex. in c. nolle. in fi. r. 3. q. 1. item etiam facit. c. bonæ. de ætate & quali. ubi imponitur pœna ei qui manus intulit suo duci. & facit. c. patet. 9. q. 3. facit etiam Ecclesiast. c. 4. ubi dicitur, noli resistere contra faciem potētis. Et sic non sine causa princeps secularis portat gladium ante se, ad denotandum quod subditi eorum superioribus nō debent resistere, ut dicit Apostolus

Stolus ad Roma. c. 14. Ideo Luc. in Euange. 10. c. dicit, qui nos, scilicet iudices mundi spernit, me spernit. facit pro hoc tex. in l. addictos C. de appella. ubi nullo modo uia facti licet resistere iudici, quando aliquid facit ut iudex. Pro quo facit quod not. in c. si quando. de offic. deleg. Et hanc opinio. tenet Hippol. in l. 1. nu. 8. ff. de sicar. Quod tantum intellige, ut dixi supra in reg. 190. ampliat. 8.

Regula CXCIII.

DEICIENS. aliquid, in uia uel effundens, tenetur ad pœnam dupli. Hanc regulam probat text. in l. 1. ff. de his qui deiecerunt uel effuderunt.

1 Limita primo, si effundens aut deiciens ter proclamauerit, ea quidem uocè ut audiri, & casus euitari possit, tunc enim non tenetur. Ita probat text. in l. si putator. ff. ad l. Aquil. & in l. inter. §. qui susceperit. ff. manda. & in l. qui foueas urforum. ibi, si neque denunciatum est. ff. ad l. Aquil. De iure Regio est tex. in l. 4. titu. 8. par. 7.

2 Limita secundo, si uia sit qua uulgo non comœatur, & eiectum uel effusum sit, nam cum locus remotus sit, etiam si modo cœperit comœari, regula non habet locum. Vt in l. 1. in §. 1. ff. de his qui deiecerunt uel effuderunt. dininare enim nō potuit, an aliquis per eum locū transiturus esset? ut in l. si fideius. in §. si cū debitor. ff. manda. & in d. l. si putator. in si.

3 Limita tertio, quando interdum eiectum est, non autem cum noctu. ut in l. hoc edicto. in §. Labeo ait. ff. de his qui deiecerunt uel effuderunt. tñ in urbe & noctu iter fieri solet, ideo quo siue diu siue noctu quid effusum est, teneri puto, ut uideatur sentire. glo. in d. §. Labeo ait. in uerbo, non nocte.

4 Limita quarto nō habere locum in hærede. Ratio, quia pœnalis est, ut in l. si uero plures, in §. hæc aut actio. & in §. si. ff. eod. titu. & pro hoc facit quod supra dixi in regu. 13.

5 Limita quinto, nō habere locū in hospite, qui diuertit, sed in eo qui hospitium dedit. Vt in l. 1. in §. hospes. eod. titu.

Regula CXCIII.

DELICTVM non præsumitur. Hanc regulam probat text. in l. merito. ff. pro socio. ubi habens rem communem cum aliquo, & ea utens, non præsumitur uelle interuertere ius alterius, sed simpliciter uti iure suo, & propterea contra

talē nō posset agi furti actione, vt ibi dicitur. Circa quam regu. vltra Docto. ibi, vide Ias. in l. qui iurasse, in §. 1. nu. 8. ff. de iureiur. & in l. ex hoc iure, nu. 11. ff. de insti. & iur. & in l. rogasti, in §. si tibi ff. si cert. peta. Pau. Paris. notabiliter in c. in presentia, nu. 33. de probatio.

Hanc regu. cum quatuor limitationibus, vbi notabiliter eam declarat, ponit And. Alciat. in tract. præsumptio. in 3. regu. præsumptione 1. per totam.

Regula. CXCIV.

DETERIORATIO, seu diminutio superueniens in re, de qua fuit dispositum, non extinguit dispositionem, actionem, vel obligationem, vt patet in vltimis voluntatibus. Vt in l. si ex toto, in prin. & in l. si grege. cū seq. & in l. quod in rerum, ff. de lega. 1. vbi minuto grege, vel fundo legato, casu vel facto testatoris durat legatum, facit l. peculium, in prin. ff. de lega. 2. vbi diminuto peculio vel familia legata, in reliquo durat relictum, facit l. tabernam ff. de fundo instruc. & in l. pediculis, in §. penul. & si. ff. de auro, & argē. lega. & in l. 4. in §. si reddita ff. commoda. vbi durat obligatio, & actio, ex commodato, licet diminuta sit res, vel deterior facta, & ibi late per Albe. & Sali. post glo. idem patet in re deposita, vt in l. 1. §. si res, ff. de positi.

1. Amplia habere locum, siue diminutio causata sit à testatore, vel disponente, vt in d. l. peculium, in prin. & in d. l. tabernam, siue à casu. Vt d. l. si grege, & in l. Scio, in princip. secundum vnum sensum, iuncta l. Mæuia, ff. de annu. lega. vbi probatur, quòd si testator mihi legauerit duodecim, vt curam habeam trium filiorum suorum, & contingat mori duos, quo ad vnum pro tertia parte durabit legatum, faciunt posita supra in regu. 177.
2. Amplia secundo procedere in actione ad exhibendum, quia esto quòd res exhibeatur diminuta seu deteriorata, nihilominus res dicitur exhibita. Vt in l. exhibitionis, & ibi Bart. C. ad exhibeo. ita vt actio ad exhibendum cesset, vt ibi dicitur; dummodo in diuersa forma nō exhibeatur, vt in l. Iulianus, in §. si quis, ff. eod. titu.
3. Amplia tertio procedere in tributo, quod habet certam taxam, quia si prædium fiat sterile; aliud fertile, ma-

gis grauatur. Vt notatur in l. omne territorium, C. de cens. lib. 1. 1. & in l. 1. C. de omni agro deser. eod. lib.

- 4 Amplia quarto procedere, quodcumque debitum est in genere: quia nisi soluatur res integra & sine deterioratione, vel quæ perfecte fiat accipientis debitor non liberatur ab obligatione. Vt in l. si seruum §. sed & si sic, ff. de verb. obli. & in l. cum quis, in §. qui hominem ff. de solutio. & ibi Bar. idem Bar. in l. si rem, eo. titu.
- 1 Fallit primo, si talis diminutio vel deterioratio extinguat formam rei. Ita tenet Sali. in l. 3. in §. si redditus, ff. commo. nume. 2. & ibi Alber. idem Alberi. in l. Iulianus, in §. si quis deteriore, ff. ad exhiben.
- 2 Limita secundo, quando diminutio superueniens fit contra substantialia dispositionis, quia tunc vitiat dispositionem. Vt in l. per seruum in §. 1. & ibi Bar. & alij ff. de vsu & habitati.
- 3 Limita tertio, in actione stricti iuris, quando quis non prosequitur rem suam, sed sibi debitam: quia non durat prior actio ad rem qua liberatur debitor: sed actio de dolo datur. Vt in l. alleganter, in §. non solum, cum ibi nota. ff. de dolo. & in l. qui sibi aut Titio, in §. Stichum & ibi Barto. & alij ff. de solutio. notant Cyn. & Bald. in d. l. exhibitionis, C. ad exhibendum.
- 4 Quarto fallit, nisi diminutio sit causata ex causa quæ præcedit obligationem: vel alias sine culpa vel mora debitoris: vel ubicunque periculum deteriorationis vel diminutionis non spectat ad debitorem. Iuxta nota. per Bar. in l. neratius ff. de cond. indeb. & in l. si rem ff. de solut. per Pau. Castren. in l. etiam ff. eo. titu.
- 7 Quinto fallit, si creditor simpliciter rem recipiat sine petitione vel protestatione interesse, diminutionis, vel deteriorationis. Secundum Bar. post Cy. in l. exhibitionis nu. 7 C. ad exhib. Alber. in d. §. si redditus, nu. 4. & ibi docto. idem Alberic. in §. si quis deteriore, nu. 6. Bart. in l. qui sibi aut Titio, in §. 1. & ibi Paul. de Cast. & in l. etiam ff. de solu.

Regula CXCVI.

DIES termini non computatur in termino. Quam regulam probat text. in l. 1. ff. si quis cautio. glo. in l. ubi tex. ff. de regu. iur. & in c. quisquis, in verbo, ex ea 4. quæstio. 5.

glo. Inno. & Hosti. in c. super eos, l. ij. de appel. Bar. Alber. Salicet. Angel. Pau. Castren. & Roma. in d. l. 1. post glo. ibi Specul. in titu. de citatio. in §. viso, num. 17. Ioan. And. post Hostien. in c. solet, de sentent. excom. lib. 6. Philip. Francisc. in c. quam sit, de electio. eod. lib. Bal. & Angel. in l. 2. C. de anna. exceptio. idem Bal. in l. si ea, nu. 16. C. qui accusa. non poss. Ioan. de Imo. in l. gallus in prin. ff. de libe. & posthu. Anchar. & domi. in c. frequens de restitu. spoliat. Ioan. de Imol. in clem. sicut, nu. 11. de appel. Idem Imo. in cons. 11. nu. 2. Paul. de Cast. in cons. 398. nu. 1. Chassenz. in consue. Burgun. in titu. [Des iustices] Rub. 1. §. 8. nume. 10. fol. 82. col. 3. Feli. in c. 1. nu. 4. de præscript. & in c. quod ad consul tationem, nu. 26. de re iudi. Et hanc opinionem cōmuniter obseruari de cōsuetudine tenet Bal. in l. eos, in §. si autem nu. 6. C. de appella. & tam tenet Guido Papa in decis. 270. Carol. Molinæ. in consuetudi. Paris. titu. 1. §. 44. nume. 2. & Arnol. Ferronius in appendicē quā fecit ad consuetu. Burdegal. in titu. de retractu §. 8. & in prin. & Pet. Rat. in glo. ad consuetu. Pictauien. fol. 210. pag. 2. & expresse Alexan. in d. l. 1. col. 1. ff. si quis cautio. & ibi Iacobi. de S. Geor. nu. 6. & ibi etiam Ias. nu. 20. vbi dicit hanc esse cōmunem opi nionem, & facit pro hac regula tex. in d. c. frequēs, & c. pia vers. si quis igitur, de exceptiōi. lib. 6.

Hanc regulam cum duabus limitationibus ponit Soci. in regu. 91. & Ias. in d. l. 1. ff. si quis cautio. nu. 10. vbi ponit alias duas limitatio. Hanc etiam regulam cum quindecim limitati. vbi notab. eam examinat, ponit And. Tiraq. in tra cta. de vtroque retractu. in titu. de retractu [Lignagier,] in §. 1. in glo. 11. nu. 17. & 21. vsque ad nu. 42.

Regula CXCVII.

DIES termini computatur in termino. Hanc regulam probat glo. in l. Gallus, in princi. in verbo, proximis, & ibi Iacob. de Aren. Bald. sibi contrarius, Alberi. Angel. sibi quoque contrarius, & Alex. ff. de liber. & posthu. glo. in c. anteriorum, in verbo dierū, & ibi Archid. 2. quæst. 6. Hanc opinionem dicit de iure veriore. Alex. in d. l. 1. ff. si quis cautio. Iacob. de Aret. in l. 1. in §. sed si maritus, ff. de liber. agno. Spec. sibi cōtrarius in tit. de appel. in §. restat, nu. 3.

Bal.

Bal. Panot. & ibi Phil. Dec. in d. c. super eo, el ij. & ibi Philip. Franc. nu. 20. per illum tex. Ioan. And. in c. pia. & in c. frequens, & ibi Paul. de Leazar. & Franci. ad fi. idem Ioan. And. in c. quam sit, de electio. lib. 6. & ibi Domini. sibi contrarius, idem Ioan. And. in c. cupientes col. 1. eo. tit. & lib. Rota in decif. 208. in nouis, secundum impressionem antiq. & secundum nouã in tit. de sententijs excommunicat. decif. 4. Bald. in l. eos, in §. si autem, nume. 5. C. de appellatio. & in l. si quando, nume. 7. C. de testib. & in l. duobus, in §. sed & si quis, num. 27. C. commu. de lega. & in c. cum vicefimum, nume. 3. versicu. illud commune est, de offic. delega. & in consi. 246. nu. 1. volu. 5. & in l. si ante nuptias ff. solut. matri. Ancha. in c. si propter col. 3. versic. sed quæro post glo. de rescript. lib. 6. Gemina. in c. solet nume. 14. & ibi Philip. Franc. in 2. col. post medium, de sentent. excom. idem Gemina. in consi. 91. nume. 6. Ange. de Peru. in consi. 404. nume. 2. Matth. de Afflict. in consi. Neapolit. lib. 1. Rubr. 90. nume. 5. Carol. Molinæ. in consuetu. Paris. §. 4. num. 4. hanc opinionem dicit esse magis communem, Corne. in consi. 279. nu. 4. lib. 4.

Hanc regulã ponit Bernar. de Luco cum sex limitationibus in regu. 190. referendo se ad casta. in l. 64. Tauri, in glo. in verbo, [desde el dia.] quas 6. limitationes ante eum posuit Præposi. Alex. in cap. super eo, el ij. nu. 21. de appellatio. Hanc etiam regulam ponit And. Tiraq. in tracta. de vtroque retracta. in ti. de retractu [lignagier] in glo. 12. nu. 19. & ibi in nu. 42. vsque ad nu. 61. limitat eam decem modis, de iure Regio dies termini computatur in termino in casu l. 1. tit. 16. lib. 3. ordi. ibi, [fasta cinco dias desde el dia que fuere dada la sententia] & in casu l. 70. Tauri: ibi, [se cuenta ne est caso desde el dia del remate] & ibi Pala. Ruu. nu. 34. & doct. & etiam in casu l. 63. Tauri: ibi, [desde el dia que se pusiere à la tal execucion] quòd etiam erat antea dispositum in l. 9. de Madrid. & sic cum supra dicti casus videantur excepti, firmant de iure communi in contrarium, maxime per d. l. 70. ibi, [en esto caso].

Regula CXCIII.

DICTIO fructus, prolata ab homine refertur ad fructus existen-

existentes in fundo, seu præcedentes: & intelligitur de fructibus integris deductione non facta. Hanc regulam ponit Bart. in l. fructus, nu. 2. ff. solut. matri. per tex. in l. pendentes, in princ. & in l. quoties, in §. si sic colono, ff. de vsufruc. & in l. qui pendentem, ff. de actio. emp. & in l. fi. in §. penul. ff. de ijs qui in fraud. credit. licet aliter velit sentire gloss. in l. Iulianus, in §. si fructibus ff. de actio. empt. & in l. fi. §. si. in gl. in verbo, fructibus ff. de iure fisei, hanc opinio. Bart. tenet Roma. in d. l. fructus, nu. 4. vers. secundo quod ff. solu. matrimo. Circa quam regulam, vide Vincen. de Hercula. vbi notabi. eam declarat, in d. l. fructus, nu. 10. in fi. in vers. quantum ad primam conclusionem; & in nu. 11.

Hanc regulam limitat tribus modis Ioan. Campeg. in tracta. de exactione dotis, posito in tracta. de dote eius priuilegijs quæst. 10. nu. 3. cum sequen.

Regula CXCIX.

DIFFICULTAS non excusat debitorem quantitatis à mora. Hanc regulam ponit Bart. in l. quod te mihi, nu. 14. ff. si cert. peta. & in l. continuus, in §. illud, nume. 5. & 6. ff. de uerbo. oblig. per tex. in d. §. illud. Et licet contra Bart. in hoc usque ad tempora Alex. esset communis opinio secundum Areti. in d. l. quod te mihi, cum contrariam opinionem teneant ibi Salicet. Raphael. Cuma. & Ludu. Roma. & Hiero. Gigas. in tract. de pensionib. quæst. 75. nu. 3 & Philip. Dec. in d. l. quod te mihi, nu. 17. tamen post Alexan. qui hanc opinionem Bart. notabiliter defendit in d. l. quod te mihi nu. 9. magis communis opinio est cum Bart. secundum Rip. ibi nu. 52. & Franc. Purpura. num. 63. in fin. eandem opinionem notabi. tenet Vdalri. Zafi. ibi nu. 38. & ibi etiam Curt. iunior. nume. 37. licet se bene firmare non audeat, & illam opinio. Bart. sequitur, ibi Iacobi. nu. 3. & eam dicit esse communem Lancelo. Deci. ibi, in colu. 5. vers. in debitore autem quantitatis, & ibi Ias. nu. 32. & Bartho. Soci. nu. 32. Panor. in c. breui, nu. 4. de iureiur. & ibi Anto. de Butr. & hanc opinionem Bart. dicit esse communem Caro. Ruin. in conf. 150. nu. 3. vol. 1.

Hanc regulam limitat quatuor modis Carol. Ruin. vbi supra nu. 9. eandem regulam limitat alijs quatuor modis Iacobin.

Iacobin. de sancto Geor. in d. l. quod te mihi, nu. 3. Hanc etiam regulam notab. ponit cum duodecim limitati. Franc. Purpu. in d. l. quod te mihi, nu. 64.

Regula C C.

DILATIO peremptoria seu dilatoria non potest dari nisi semel. Hanc regulam probat tex. & ibi Bar. in l. 1. C. de dilation. tex. in l. si. & ibi Alex. in 1. nota. & doct. communiter, ff. de feri. idem Bar. in l. mancipiorum, nu. 5. de optio. lega. & in l. cessante, nu. 6. C. quomod. & quando iud. Pano. in c. licet, nu. 4. de probat.

Hanc regulam ponit notabiliter Iaso. cum decem limitationibus in d. l. si. nu. 35. ff. de feri. vsque ad nu. 48. eadem regulam cum octo limit. ponit Rober. Maranta in tract. de ordine iudicio. in 6. par. in rub. de dilatione, pag. 198. à nu. 5. vsque ad nu. 15.

Regula C C I.

DILATIO quæ datur ad probandum, dicitur esse peremptoria. Hanc regulam ponit Bar. per text. ibi in l. 1. C. de dilatio. & in l. si. etiam per illum text. ff. de feri. & in l. oratione, ff. eo. titu. idem Bar. in l. mancipiorum, per illum tex. ff. de optio. legat, nu. 5. & in l. cessante per text. ibi, C. quomodo, & quan. iud. nu. 6. & in l. si finita, in §. Iulianus, & ibi Alex. nume. 12. ff. de dam. infec. idem Bar. in l. 3. in §. vsuras, nu. 3. ff. deleg. 2. & in Extrauag. ad reprimendum in gl. in verbo, super dicto crimine, in si. qui sint rebell. Spe. in tit. de dilationi. §. 1. nu. 3. & in §. videndum, nu. 7. Bart. in l. 2. ff. de re iud. & ibi Ias. nume. 36. idem Ias. in l. qui Romæ, in §. duo fratres, nu. 51. ff. de ver. obli. & in l. Gallus, nu. 17. in 1. lect. & in 2. lec. nu. 16. ff. de li. & posth. Abb. in c. consulu. nu. 11. ff. de offi. dele. Fel. in c. pastoralis, nu. 2. de exce. Abb. in c. licet causam, nu. 4. de proba. Iacobi. in d. l. si. nu. 1. & 2. ff. de feri.

Hanc reg. ampliat 8. modis, & limitat 7. modis Ias. in l. si. nu. 6. vsque ad nu. 23. Eadem regulam cum 7. ampliatio. ex supra dictis Ias. & 7. limita. ponit Fran. Niconi. in repe. c. quoniam contra, in glo. in verbo dilationis, à nu. 15. vsq; ad nu. 72. de probat. fol. 101. col. 2.

DIOCESANI & non alienigene in beneficijs per patronos sunt præsentandi. Hanc regulam probat text. in c. hortamur 71. distin. qui vult patronos in ecclesijs patronatis. non posse præsentare præbyteros aliunde venientes nisi sint de illa diocesi. Idem probat text. in c. nullum, ead. cau. & q. in c. ad decorem, de institutio. in cap. nullus, & ibi glo. in verbo, ciuitatis 61. distin. & text. in c. sacrorum. 63. distin. Facit etiam quod episcopus debet eligi de numero Canonicorum, si in c. idoneus reperitur: alias extra capitulum eligi potest, c. ne pro defectu, c. cum inter Canonicos, & ibi Docto. de electio. Firmia. in tract. de episcop. in 1. par. 2. lib. q. 16. Facit etiam text. in cap. si. & ibi Ioan. Andrian. c. fin. de cleric. peregrini. vbi clericus peregrinus non potest institui sine approbatione & literis dimissorijs sui ordinarij. text. à contrario sensu in cap. si quis episcoporum. 16. q. 5.

1. Amplia primo in tantum procedere, quod si reperiantur idonei in ciuitate vbi præsentatio debet fieri, illi erunt præsentandi. Ratio est, quia commodus residere poterunt, vt in d. c. nullus 61. dist. & in c. sacrorum 61. dist.
2. Amplia secundo, quod si reperientur de gremio vel capitulo, in quo est beneficium, aliqui idonei, qui præsentari possint, illi præsentari debent: vt in d. c. ne pro defectu, & in d. c. cum inter Canonicos, & ibi Doct. de electio.
3. Amplia tertio, quod clerici peregrini nullo modo possunt præsentari, nec institui in illo beneficio. Vt in c. fin. & ibi Ioan. And. & Docto. de cleri. peregrini.
1. Limita primo procedere hanc regulam, quando in illo gremio seu capitulo, in illa ciuitate vel diocesi, sunt clerici idonei qui poterint præsentari, quia illi præsentari debent, sed si in diocesi, ciuitate, vel gremio, idonei clerici non reperiantur, recurrendum est ad exteros, facit text. in c. ne pro defectu, & in c. cum inter Canonicos; de elect. & ibi docto. Hanc opinionem tenet Abb. in cap. ad decorem, nume. 1. & 4. pro qua facit quod notat Fede. de Senis; in conf. 95. nume. 2. & 3.
2. Limita secundo, non procedere in episcopis: nam episcopi

pi possunt in ecclesijs in quibus habent ius patronatus in sua vel aliena diœcesi præsentare quem velint, vt in cap. si quis episcoporum 16. q. 5.

- 3 Limita tertio, non procedere de consuetudine: nam de consuetudine non solum episcopus patronos, sed etiã laicos in quacunque diœcesi possunt præsentare quem velint, quamuis alienigenas. Secundum Hosti. Anto. de Butri. & Docto. in c. significasti, de iure patro. Quod est intelligendum dummodo clericus præsentandus sit idoneus & cognitus, secundum Anto. de Butr. in d. c. significasti. Paul. de Ctrad. in tracta. iuris patrona. in 6. par. articu. 3. q. 5. 1. nu. 30. Et circa hanc regu. vide nota. vbi alia quamplura adducit Cæsar Lamber. in tract. iuris patrona. in 1. par. 2. lib. artic. 24. 7. q. princip. nu. 1. cum alijs, fol. 237. Hodie tamen de iure Regio hæc regu. habet locum in omnibus alienigenis, non solum in beneficijs, verumetiam in canonicatu, & in præstimonijs, & in omnibus alijs dignitatibus ecclesiasticis. Vt probatur in l. 18. 19. & 20. titu. 4. libr. 1. Ordi. & in pragmat. 4. in Curijs Toletanis Anni 1525. & in pragma. 2. & 9. 66. de Madrid. Anni 1538. & in pragma. 42. in Curijs Segouianis, Anni 1532. & in pragma. 14. de Madrid. Anni 1534. & in prag. 17. de Vallodalid, Anni 1537. Quod etiã in pensione habere locum est pragma. 4. Toletana, Anni 1525. & pragma. 4. de Madrid. Anni 1539.

Regula CCIII.

: DIMINVTIONES periculum, uel damnum pertinet ad eum, ad quem res pertinet, seu ad dominum rei, uel creditorem, aut cui res est peruentura. Vt est text. in l. 1. & in l. cum inter. C. de pericu. & commo. rei uendi. & in §. cum autem, inst. de emp. & vend. & in l. quod ff. eod. tit. vbi damnũ contingens in re uendita, post perfectam uenditionem, spectat ad emptorem. De iure Regio probatur in l. 17. tit. 10. libr. 3. Fori. & in l. 23. tit. 5. par. 5. & in l. 24. 25. 26. & 27. eod. tit. & par. & in diminutione est tex. in l. Lucius, ff. de euicti. Sed ante perfectam spectat ad venditionem, vt ibi dicitur, & in l. necessario, ff. de pericu. & com. rei uendi. & in l. periculum, ff. de pignori. Et quando dicatur perfecta, declarat textus & ibi gloss. in uerbo, periculum, in d. l. necessario,

& in d. l. 17. Fori. Et circa hanc regu. vltra Bar. in l. quod te mihi, ff. si cert. peta. & in l. creditor, ff. de solutio. vide Cor. in cons. 186. nu. 9. vol. 1. & Ruin. in cons. 116. nu. 8. & 16. vol. 5. Soci. Iun. in cons. 26. nume. 11. volum. 1. Ioan. Corasi. in lib. 2. Miscella. cap. 9. nume. 3. Ioann. de Amicis in consil. 130. nume. 9.

Hanc regulam limitat nouem modis glo. in §. cum autē in verbo, statim. instit. de emptio. & uenditi. quam vltra Docto. ibi, declarat notab. Franc. Ozerius, nume. 5. Et eam ampliat quindecim modis, & limitat duobus viginti modis Alber. Brun. in tract. de diminutione, & deterioratione in conclus. 20. à. nu. 128. vsque ad nu. 163.

Regula C C I I I.

DIMINVTIO quæ est in re de qua disponitur tempore dispositionis, non facit cessare dispositionem. Text. est in l. domum, ff. de contrahend. emptio. vbi vendita domo, quæ pro parte erat combusta tempore contractus inscijs contrahentibus, nihilominus tenet uenditio, licet fiat prætij defalcatio: ut ibi & in l. Iulianus, in §. si venditor, uersū. per contrarium, ff. de actio. emptio. ubi vendita hæreditate, ex qua subtractæ erant plures res, tenet nihilominus uenditio licet competat actio propter res subtractas, & facit textus, in l. 2. in princ. & l. tenetur, in princ. ff. de action. empt. ubi si mensura dicta non inueniatur in fundo uendito, tenet emptio, licet pro parte deficiente habeatur ratio, idē tenet Bald. in l. 2. C. de contrahen. emptio. per text. in l. ex conducto. ff. loca. Idem facit text. in l. si post. ff. de peric. & commo. rei uendi. ubi dicitur, quod si post inspectum fundum quem emere uolebam, arbores ui uentorum fuerūt euulsæ, nihilominus uenditio postea de fundo facta tenebit absque eo quod arbores uenditæ intelligantur, cum non sint pars fundi, licet si emptor ignorauerit & uenditor sciuerit & non dixerit, debeat haberi ratio interesse arborum, facit l. sed si communis, ff. eo. titu. ubi si emam rem in qua ignorans habeo usumfructum, tenet emptio, & prætiū iudicis officio minuitur, ut in l. suæ rei. in si. cum l. seq. ff. eo dem tit. De iure Regio est text. in l. 14. & in l. 19. tit. 5. par. 5. Et circa hanc regu. uide notab. Io. Igne. in repe. l. contractus

ctus, numero 82. ff. de regulis iuris.

Hanc regu. cum duabus ampliatio. & 9. limita. ponit Alber. Brun. in tract. de diminutione & deterioratione: in 14. conclusione, nu. 76. usque ad nu. 90.

Regula C C V.

DISPOSITIO facta per uerba præsentis temporis, non tribuit ad futura, siue dispositio sit indefinita, seu uniuersalis. De infinita est tex. in l. si ita, ff. de auro & argen. lega. & in l. si seruitus in princ. ff. de seruit. vrba. præd. & in l. si stipulatus fuerim illud aut illud, §. 1. & in l. si à colono. ff. de uerb. obl. tradit Roma. in cons. 136. De uniuersali est text. in l. in lege. ff. de contrah. emp. & in l. si ita scripsisset & in l. si. in §. 1. ff. de lega. 2. & in l. Iulianus, in fi. ff. de leg. 3. Roma. in cons. 503. nu. 11. Aret. ubi allegat alia iura, in consi. 91. nu. 2. Ang. in cons. 261. nu. 5. Ale. in cons. 168. nu. 16. uol. 2. & in cons. 25. uolum. 7. Et circa hanc regu. vide Roman. in singul. 497.

Hanc regulam ponit cum sex limitationi. Ioan. de Imo. in cle. literas, nu. 25. de rescrip. Eandem regulam cum decé limitatio. ubi notab. tractat materiam, ponit Vinc. de Hercula. in sua disputatione, in 1. q. incip. In nomine Domini nostri, fol. 7. col. 3. vers. redeundo modo ad propositam materiam, fol. 8. per totum. Quas limitationes Imo. & Vincé. de Hercula. ponit Alber. Brun. in tract. de rebus seu dispositionibus dubijs, in 3. c. incip. Venio ad dubiam dispositionem, nu. 39. fol. 118. in 17. uol. tract. Hanc etiam regu. cum 19. limitationibus ponit Aymon Crauet. in repe. l. 1. nume. 26. cum seq. ff. de lega. 1.

Regula C C V I.

DISTRIBUTIONES quotidianas quis si non residet, habere non potest. nec valet consuetudo in contrarium. Hanc regulam probat text. in c. 1. & ibi glo. de cléri. non residen. facit etiam, nam illi qui finguntur, si non resident non percipiunt distributiones quotidianas: ut in c. de cætero. & ibi Doc. de cleric. non residen. & si licet aliquis sit priuilegiatus, ut percipiat fructus beneficij non residendo: ramen nõ percipiet quotidianas distributiones, ita concludit Calder. in consi. 221. Felin. in c. Iacobus, nume. 1. de simo. & cir

ca hanc regulam vbi ponit quæ proprie dicantur distribu-
tiones quotidianæ, vide Paul. Paris. in conf. 33. nu. 1. vol. 4.
& in conf. 32. nu. 6. eod. lib. Steph. Bertr. in conf. 275. nu. 5.
volu. 2. primæ impressionis, Mar. Mantua, in conf. 131. per
totum, Oldra. in conf. 140. Didacum de Couarru. in lib. 3.
variarum resolu. c. 13. nu. 2. & per totum, & Boeri. in de-
cif. 17. Augu. Bero. in q. 114. per totam, & vide quæ dixi su-
pra in regula 34. & 6. limita.

1 Amplia primo procedere, vt etiã non valet consuetu-
do, quòd canonici residentes, qui infra annum non promo-
uentur ad ordines quos beneficia per eos retéta requirunt,
percipiant integras distributiones: cum lex canonica quæ
subtrahit illis dimidiam partem deroget consuetudini. Vt
in clem. vt 2. qui. in vers. ipsisque, de ætate & quali. Rochus
de Curt. in tract. de consue. nu. 482.

2 Amplia secundo, vt etiã non valeat cõsuetudo, quòd
habens plures canonicatus in diuersis ecclesijs, percipiat
distributiones quotidianas in vtraq; ecclesia, licet in vna
tantum resideat. Ita tenet Card. in d. clem. vt 2. §: illi vero
nu. 18. de æta. & qualit. Circa quam amplia. vide Didacum
de Couarru. vbi supra, nu. 6.

3 Amplia tertio, etiã si consuetudo fingeret eos reside-
re in ecclesia. Per tex. in d. c. de cætero, glo. in d. c. vnico, in
verbo affuerint, de cleric. non resi. lib. 5.

Et aliæ tres appellationes colliguntur ex tex. in d. c. vni-
co. Primo, vt procedat si consuetudo disponat, quòd præ-
sentes in loco non percipiant distributiones quotidianas,
licet nõ intersint diuinis. Secunda, idem habere locum in
anniuersarijs mortuorum. Tertia, vt etiã virtute consue-
tudinis non acquiratur dominium.

1 Limita primo, vt procedat in consuetudine generali &
secus si esset cõsuetudo specialis priuilegians aliquem ex
aliqua iusta causa. Ita tenet Deci. in c. cum omnes, in 2. le-
ctu. in 1. notab. in fine. de constitutio. quem sequitur Co-
uarru. vbi supra, nu. 5. in fine, vers. 3. eadem ratione.

2 Limita secundo, vt licet talis consuetudo non valeret,
tamen valeret consuetudo, quòd distributiones quotidia-
næ diuiderentur inter eos qui interessent certis horis. li-

et non interessent omnibus horis. Ita tenet Cardi. in d. clem. vt hi qui §. 1. post gl. ibi in verb. certis q. 17. & ibi Io. de Imo. quam opin. sequitur Rochus de Curte in repe. c. fi. nume. 485. de consuetud.

- 3 Limita tertio, vt non procedat quando esset dubium in iure an tales distributiones deberentur aliquibus sic absentibus: quia tunc consuetudo valeret, & interpretaretur istud dubium iuris. Ita tenet Deci. in d. c. cum omnes, in 1. lect. post Bald. ibi per eum allegatum, de constitu. Rochus de Curt. in d. c. fi. de consue. nu. 128. vbi plura ad hoc adducit And. ab Exea, in d. c. cum omnes, nu. 50. in fine.
- 4 Limita quarto, vt non procedat quando cōsuetudo vellet quod habens duo officia in eadem ecclesia percipiat distributiones quotidianas annexas illis officijs, & sic q̄ vnus percipiat duas distributiones quotidianas in eadem ecclesia. Ita tenet Bal. inter consilia Card. in cons. 53. nu. 6. & ibi Cardi. Zaba. in subscriptione illius consilij, eandem opinionem tenuit ante eos Ioan. And. in c. cum olim, de re iudi. & ibi Felin. dicit hanc esse communem opinionem & eam sequitur Couarr. vbi supra nu. 6. quam opinionem relinquit cogitandā And. ab Exea in d. c. cum omnes nu. 51.
- 5 Limita quinto non procedere, quando talis cōsuetudo esset inducta sciente patiente Papa: quia talis consuetudo generaliter & indistincte valebit, etiā quo ad distributiones quotidianas, quia ex tali scientia & tolerantia Papæ, inducitur dispensatio. Per ea quæ tradit Panor. in cons. 94. volu. 1. Ant. de Butr. & Doct. in c. accedentes, de præscrip. eandem opinionem tenet And. ab Exea in d. c. cum omnes nu. 52. de consti. Couarr. vbi supra nu. 5. in fi.
- 6 Limita sexto, quandocunq; aliquis est absens ab officijs diuinis propter aliquem vrgentē causam & necessitatem, vel ob euidentem ecclesiæ vtilitatem. Ita probat tex. in d. c. vnico, in §. qui vero de cler. non residen. lib. 6. & ibi gl. & ita tenet Couarr. vbi supra nu. 8. in vers. 8. non tantum.
- 7 Limita septimo, quandocunque aliquis esset infirmus, qui morbo impediēte non potest personaliter interesse diuinis officijs. Vt in d. c. vnico cleric. non residen. lib. 6. in §. qui vero, & in c. 1. de cler. ægrot. vel debilita. facit etiam

tex. in l. arboribus in §. de illo ff. de usufruct. & ita expresse concludit Couarr. vbi supra, nu. 8. in princ. & facit quod supra dixi regu. 63. & alia circa hanc regulam vide per Docto. in d. c. 1. de cleric. non residen. & in d. clem. vt 2. & in d. c. cum omnes, & in c. cum non deceat. de electio. lib. 6. & per Couarr. vbi supra.

Regula CCVII.

DIUTURNITAS temporis, seu taciturnitas sola ad prescriptionem non sufficiens in non petendo debitum, non inducit remissionem debiti seu donationem. Hanc regulam probat tex. in l. libertis quos §. manumissus ff. de alimen. cib. leg. quam regulam per illum text. ponit Ludo. Roma. in consil. 517. nume. 15. Ias. in l. quæ dotis nume. 18. ff. sol. matr. vbi eam dicit esse communem Guliel. Pontanus nume. 8.

1. **Limita primo**, non habere locum in debito odioso, seu in lucro pœnali, vt vsurarij, vt in l. cū quidam. in §. diuus, ff. de vsu. Ita vltra Bal. ibi, & Roma. vbi supra, tenet Alex. per illum tex. in d. l. quæ dotis & ibi Ias. nu. 21. And. Alcia. in trac. pœsum. in 1. reg. pœsum. 32. nu. 6. quod etiam tenet Bal. in cons. 474. in 3. vol. Phil. Corne. in cons. 206. nu. 10. lib. 2. Alex. in cons. 74. nu. 8. li. 5. Guliel. Ponta. in d. l. quæ dotis. nu. 8. Flor. de san. Petro in d. §. diuus Pius in fin. Iac. in l. cum post. in prin. nu. 2. ff. de iure dot.

2. **Limita secundo**, in lucro dotis, quam vir lucratur propter dissolutionem matrimonij contingentem culpa mulieris. Vt est text. in l. cum post. in princ. ff. de iure do. & ita per illum text. tenet Roman. in d. cons. 417. nu. 15. & Ias. in d. l. quæ dotis, nu. 19.

3. **Tertio fallit** quando concurrunt hæc tria, scilicet ius sanguinis, diuturnitas temporis, & multiplicata computatio rationis. Vt probat tex. in l. Procula. ff. de probat. & ibi doct. pœcipue. Flor. de sancto Petro, & Iacob. de Sanct. Georg. Bart. & docto in d. l. quæ dotis. & ibi Ias. num. 18. & Guliel. Ponta. nu. 8. & ita expresse tenet Roma. in d. cons. 417. glo. in d. l. libertis quos in §. 1. ff. de alimen. & ciba. lega. & in d. l. quæ dotis. Hanc opinionem tenet Bald. in l. si certis. annis. C. de pact. Alex. in cons. 46. nu. 12. vol. 1. & in cons.

cons. 61. nu. 14. vol. 4. Matt. de Affl. in deci. 13. nu. 12. & 22. And. Alc. in d. presump. 32. nu. 5. vbi post Ias. in d. l. quæ doctis. & ibi Gulielm. Pontan. qui dicunt hanc esse communem opinionem, dicunt quod hæc tria copulatiue requiruntur ad hoc vt prædicta limitatio procedat.

- 4 Quarto limita, non habere locum in casu l. quicumque C. de apochis public. lib. 10. vbi ille qui tribus annis proximis ostendit se soluisse tributum vel censum, præsumitur vsque retro postea semper soluisse, nisi probetur contrarium. & illum tex. ad hoc reputat ibi singul. Bar. Bal. in c. litere. num. 7. de dilat. glo. magna in l. 2. C. de iure emphyteu. Franc. Balb. in tracta. præscript. in tertia par. principa. in 10. quæstio. num. 18. vbi ponit hanc limitationem, circa quam vide posita supra in regul. 54.

Regula CCVIII.

DOCTOR antiquior iuniori præferri debet. Vt est gl. in l. cum quid in verbo nouem. ff. si cert. petat. facit etiam tex. in l. 1. ff. de albo scriben. in c. 1. de maior. & obed. notatur expresse in Authen. de defensio. ciuita. in §. audien. in verbo, publice. collat. 3. in l. 1. C. de consulibus lib. 12. in l. si. de decurio. eodem lib. facit l. semper in ciuitate nostra, ff. de iure immun. l. si. ff. de fide instrum. c. episcopi. & ibi gl. vnica. 24. distinc. c. statuimus. 61. distinc. tex. in l. prouidentum. in prin. ibi. aut vetustas. & ibi gl. 2. C. de postulan. vbi dicit quod seniores aduocati præferuntur iuuenibus facit gl. vnica in c. sic viue. 16. q. 1. vbi dicit quod seniores magistri potius sunt audiendi quam iuuenes. Et circa hanc regulam vide Bat. & Doct. in d. l. cum quid ff. si cer. pet. & Fel. in rubri. de maiori. & obedien. Lambertin. in tracta. iuris patrona. in tertia par. secundi lib. in 11. 12. & 13. articu. 5. quæst. prin. Barth. Cæpo. in tract. de Imperat. milit. elig. c. 1. Petrum Lesnande. in tracta. de docto. in tertia. part. q. 3. cum sequen.

Hanc regulam cum duabus ampliationibus, & sex limitationibus ponit Phil. Deci. in d. l. cum quid. numc. 11. vsq; ad nu. 22. eandem regulam cum duabus ampliationibus, & octo limitationibus ponit idem Deci. in c. clerici. nu. 7. cum sequen. de iudic. Hanc etiam regulam cum duabus am

pliationibus, & septem limita. ponit. Franc. Purpur. in d. l. cum quid nu. 54. cum alijs. Eandem regulam ponit not. Bar rho. Chassan. in Catalo. gloriæ mundi, in decima par. consideratione 29. & ibi in 25. considera. & 26. & 27. & 28. eam limitat, & in 30. & 32. & 33. & 34. Eandem regulam ponit Andr. Alc. in tracta. præsumpt. in 1. regu. præsumpt. 45. vbi eam limitat duobus modis.

Regula c c i x.

D O L O facit qui petit quod restitutus est: Quam regulam probat text. in l. in condemnatione. §. dolo. ff. de regul. iur. & in regula dolo. eodem titu. lib. 6. & in l. dolo. facit. ff. de doli except. & in l. si focer. §. Lucius. ff. sol. matri. & ibi Bart. & docto. Circa quam regulam vide Phil. Deci. in consil. 424. nume. 5. Ange. Aret. in §. 1. nume. 7. cum sequen. in titu. de exceptio.

Hanc regulam limita ut per Deci. in d. §. dolo. & ibi Gu liel. Maineri. qui etiam ponit aliquas limitationes, & Py rhus Engleber. qui eam limitat quinque modis. Eandem regulam, vbi eam ampliat duobus modis, & limitat quinque modis, ponit Vldari. Zasius in d. §. dolo. ff. de doli exceptione.

Regula c c x.

D O M I N I V M rei legatæ statim recta via transit in legatarium particularem à morte testatoris. Hanc regulam probat text. in l. à Titio. ff. de fur. in l. vnica. §. in nouissimo. C. de cadu. toll. in l. si feruus legatus. ff. de noxa. in l. legatū ita. ff. de leg. 1. 2. cum alijs ibi in gloss. allegatis. de iure Regio probatur in l. 34. titu. 9. par. 6. Circa quam regulam vide Bartol. & docto. in l. 1. ff. de legat. 1. ubi Ias. nume. 59. & 81. & 115. Andr. Alcia. nume. 10. cum alijs, & ibi Guliel. Pontanus nume. 71. Ang. de Periglis in 6. colum. in fi. Frā cisc. Balb. in repeti. l. Celsus. in secunda part. nu. 3. Steph. Bertran. in consil. 8. nume. 2. volum. 1. primæ impressionis. Hierony. Grat. in consil. 65. nume. 20. volu. 2. Marc. Mantua in consil. 8. nume. 16. Carol. Ruin. in consil. 153. nume. 4. volum. 5. & in consil. 55. nume. 3. volum. 2. Guliel. Benedi. in repet. c. Rainutius. in verbo, absque liberis moreretur. el ij. nu. 153. Andr. Tiraquel. in trac. de morte in quarta declaratione præfationis. num. 3. in 6. par. declar. 2. nu. 6. Marc.

6. Mar. Mantua Apophtegma 169. Anton. Nicellus in concordan. glo. concordan. 92. nume. 418.

Et circa hanc regulam quibus modis acquiratur nobis dominium de iure ciuili, vide Ioan. de Villanati in tract. de acquisitione successionis, nu. 2. cum alijs, & quibus modis acquiratur de iure naturali, vide per eundem ibi. num. 43. cum alijs.

Hanc regulam limitat quinque modis Vldari. Zaf. in l. plane. in §. si ita Titio legetur nume. 6. cum sequen. ff. de lega. 1. Eandem regulam ampliat 2. modis, & limitat duodecim modis Fran. de ripa in d. l. 1. à nu. 48. vsque ad nu. 62.

1. Ultra quos amplia primo hanc regulam, vt procedat, nõ solum in domino, verum etiam in iure seruitutis realis, nam transit seruitus in legatarium recta via. Vt in l. si partem in §. 1. ff. quemad. serui. amit. in l. fina. ff. de serui. lega. gloss. in l. corruptionem. C. de vsufr. Bart. in d. l. nume. 6. & ibi Iaf. nume. 124.

2. Amplia secundo, vt procedat etiam in seruitute personali vsusfructus. Vt in l. si Titio, fundus, ff. de vsufructu lega. & ita tenet Iason in d. l. 1. nu. 52. ff. de lega. 1. & in d. nu. 124. & ibi. Soci. nu. 9. facit etiam text. in l. 2. ff. quando dies lega. ced. licet contrarium teneat Aret. in d. l. 1. nume. 4. in vers. 3. videtur posse limitari. ff. de leg. 1. & hanc ampliatio nem tenet Ripa in d. l. 1. nu. 60.

3. Amplia tertio, vt procedat etiam in legato vniuersitatis corporum. Vt in l. si grege. versicu. vendicari. ff. de leg. 1. idem in vniuersitate mixta. vt in peculium. ff. de pecu. legato. idem etiam in legato dotis quod equiparatur legato peculij. ita tenet Iac. de Nigris, in repeti. l. 1. col. 35. in princip. ff. de leg. 1.

4. Quarto ampliatur, vt procedat non solum quando legatur res particularis, sed etiam si legetur rei vendicatio re possessa per tertiu. Ita tenet Bal. in l. si creditoris nu. 5. C. de fideicom. & in l. 1. col. 2. C. comm. de leg. Iaf. in d. l. 1. nu. 123. ff. de leg. 1. & ibi Iac. de Nigris col. 38. vers. 3. amplia. pro quo adducitur tex. in lex legato nominis. C. de lega. & in l. sicut §. v. editionis. ff. quib. mod. pig. vel hypo. sol. iuncto tex. in l. 1. §. per seruũ corporaliter, ff. de acq. pos. &

- ita no. Guliel. Ponta. in d. l. 1. nu. 37. ff. de lega. 1. 1. 1.
- 5 Quinto amplia, vt procedat etiam respectu dominij directi, quod transit statim in legatarium. Vt in l. Papinian. ff. de seruitu. & in l. à Titio. ff. de furtis. quæ iura ad hoc citat Salice. in l. 1. in §. 1. colum. 2. circa medium. vers. nunc. quæro. C. commu. de lega. Probât autem illa iura hoc modo, Nam si directum dominium maneret apud hæredem, & vtile tantum transfret, confusa esset actio noxalis, quæ domino non competit. similiter in d. l. Papinianus; iuncta declaratione glo. si fundus seruiens esset legatus pure, non induceretur confusio, quia nullum dominium mansisset apud hæredem, nam si maneret directum, induceretur confusio. & quod transeat dominium directum in legatarium, tradit Bartol. in l. rem. ff. de rei. vendic. Aret. in l. 3. in §. ex pluribus nume. 2. 5. ff. de acqui. possessio. & sicut transit directum dominium in legatarium; ita etiam transit directa actio, quia actio realis. directa transit in legatarium singularem successorem ipso iure; vt in l. sed neque legatarius, ff. de condi. furti. Ratio est, quia iure realia non hærent ossibus nostris, sed ipsis rebus, ideo cum rebus transeunt. Ita tenet Bart. in l. 4. col. 2. ff. de seruitu. idem Bart. & Bald. in l. si. C. de lega. idem Bart. in l. nemo potest. col. 3. ff. de lega. 1. Iason in l. ex legato. C. de lega.
- 6 Amplia sexto, vt procedat etiam in quasi dominio seu Publiciana: nam in casibus in quibus transit dominium sine traditione, transit etiam quasi dominium, vt in l. cum sponsus, in §. 1. ff. de publici. vbi restituta hæreditate verbo tantum, competit fideicommissario publiciana. Ratio, quia restitutio verbalis, quemadmodum operatur translationem dominij, & ita & quasi dominij. Ita tenet Bar. in d. l. et. nu. 12. ff. de leg. 1. & ibi Ias. nu. 129. idem Bar. in l. 1. §. 1. ff. de publici. & in l. in fideicommissaria ff. ad Trebel. Alex. in cons. 88. nu. 7. vol. 2. Quod intelligo quando res nõ fuit tradita hæredi, nam ex persona ipsius hæredis competere non potest sine traditione, vt in l. 1. & 2. vbi glo. & Bar. ff. de publ. idem Bar. in d. l. cum sponsus in §. 1. Alex. in cons. 98. nu. 8. lib. 2. vbi notabiliter.
- 7 Amplia septimo, vt procedat licet res legata esset in domi-

dominio testatoris reuocabiliter, quia adhuc transit dominium reuocabile. Vt l. si fundum sua conditione, in §. si Titius, ff. de lega. 1. vbi Bar. Pau. Cast. & doct. & per illum tex. confunditur dictum Bald. in l. si. ff. de conditio. institu. vbi vult, quod dominium reuocabile, alteri queri non potest. Quam opinionem Bal. impugnat. Aret. licet illum tex. nō alleget, in l. qui in aliena. in §. interdum, prope fin. ff. de acquiren. hære. quem refert & sequitur Iacobus de Nigris, in repe. l. 1. nu. 65. ff. de leg. 1.

8. Amplia octauo procedere, in dominio rei legatæ vsque ad certum tempus, quia adduc transit dominium quod durat pro illo tempore & eo finito reuertitur ad hæredē. Vt in l. si. & ibi Doct. C. de lega. in Auth. cui relictum, C. de in dicta vidui. tollen. ita tenet Iacob. de Nigris post Ioā. Cro. in d. l. 1. nu. 66. vers. quarto ampliatur.
9. Amplia nono procedere, licet dominium fuerit acquisitum mortuo testatore, completa præscriptione per hæredem, vel hæreditate iacente, ante traditionem, nam dominium transit in legatarium sine traditione hæredis. Glos. & Bal. in l. 1. in §. fina. de eo. per quem factum erit. Quod comprobatur. Alex. duobus modis in d. l. 1. nu. 22. & ibi Iaso. nu. 107. & ibi etiam Iacob. de Nigris nu. 66. Contra quam Ampliationem arguit Ias. in l. qui in alienam, col. 3. in sexta l. mit. C. de lega. Sed argumentum Ias. procedit in re aliena in qua testator nullum ius habet, sed in casu huius ampliationis, habet quasi dominium.
10. Amplia decimo vt procedat, etiam de persona legatarij ia ipsum hæredem, nam si testator legat alicui ad certū tempus, finito illo tempore reuertitur res ipso iure ad legatarium. Vt in l. si. C. commu. de leg.
11. Amplia vndecimo vt procedat, licet vnum sit in obligatione lega. & aliud in solutione aut facultate soluendi, nō transit dominium rei legatæ ipso iure, nec talis facultas soluendi aliud, impedit translationem dominij. Vt in l. si quādo, in §. hæres, & ibi Bar. ff. de leg. 1.
12. Amplia duodecimo, vt procedat etiam in legato nominis debitoris, aut actionis personalis: nam actio utilis statim transit in legatarium sine aliqua cessione. Vt in l. ex

legato, C. de leg. tamen actio personalis utilis regulariter non transit sine cessione, vt in l. cum is ff. de fideiussio. in l. Modestinus ff. de solutio. in l. si minoris ff. de admini. tut. in l. alterius in §. fin. ff. de tute. & rationi. distrahe. & in l. si res obligata, in si. ff. de leg. 1. in l. r. C. de actio. & oblig. vbi Salic. in septima opposi. rationem duplicem assignat. Et si dicatur quare non transit actio personalis directa in legatarium, sicut trahit utilis? dico quod eadem ratio qua non transit dominium rei alienę, quia testator directam transferre non potest in singularem successorem expresse, cum ab offibus auelli non possit, l. quis ergo casus ff. de pecul. notatur in l. 3. ff. pro soci. ob. id insurdū fuisse si lex dispositum haberet perfectionem, quod testator ad veritatem præstare non poterat, ideo licet hæres mandet directas actiones legatario, illas tamē non exerceret legatarius suo nomine, sed hæredis, vt notat Pau. Cast. in l. si pecuniam, & in l. sequenti, ff. de lega. 1.

13 Amplia decimotertio, vt procedat non solum quando immediate negatur res, sed etiam quando testator mādāt rem vendi certo pretio, vt facta venditione per hæredem, vel ea habita pro perfecta, statim transit dominium in legatarium. Tenet Bart. in l. vxorem, in §. agriplagam, nu. 1. vers. ego sum cum digno, & eius opinio mihi placet, idem tenet idē Bart. in l. si fideiussor in §. meminisse, ff. de leg. 1. & ibi, Ias. nu. 6. vbi refert multos Doct. hoc tenentes, quam opinionem sequitur Fabianus de Monte in tracta. de emptio. & venditio. in 3. q. princ. nu. 47. Iacob. de Nigris in d. l. 1. col. 4. vers. tertio fallit, de lega. 1. Sed contra Bart. dicit in hoc esse communem, Iason in l. 1. nu. 126. ff. de lega. 1. & Alex. in d. §. meminisse.

14 Limita primo vltra Franc. de Ripa & Zasum, vbi supra, non procedere in legatis tacitis, seu quod tacite veniunt, aut inconsequentiā quod non transeunt ipso iure, sed traditione aut cōstitutione hæredis est opus. Vt in l. testatrix, vbi Pau. Cast. ff. si serui. ven. & in l. seruum filij, in §. si. ff. de lega. 1. in l. damnas esto, in §. 1. ff. de vsufruc. lega. in l. emptor in §. ancilla, vbi Bart. ff. de rei vendi. idem Bart. in l. 1. nu. 12. in si. quam opinione dicit esse communem Soci. ibi

col.4. Fran. de Ripa nu. 33. eandem opinionē sequitur Iaf. ibi nu. 50. & ibi Alex. nu. 17. Dec. in l. traditionibus, col. fi. C. de pac. Soc. in conf. 41. in fi. vol. 4. nu. 15.

2 Limita secundo, vt non procedat quādo conseruatur legatum de iure speciali, puta quando hæres repudiat ex testamento, cum non habeat locum actio personalis ex testamento, nec etiam hypothecaria actio, nec rei vindicatio, & sic non transit dominium recta via. Ita tenent Bal. & Salice. in l. fi. C. si quis omiffa cau. testa. quos refert Alex. in d. l. 1. nu. 29. & eos sequitur Soci. in l. si ex toto, in prin. col. 1. in fi. ff. de lega. 1. ad idem Alex. allegat Ang. in l. 1. in §. lex falcidia, ff. ad l. falci. vbi in casu, l. mulieri & Titio, ff. de cōdi. & demonstra. si fuerit legatū sub conditione de qua ibi; non transit dominium ex quo conseruatur de iure speciali. Sed illud, dictum Bal. & Sali. reprobatur Alex. in d. nu. 29. per quatuor fundamenta.

3 Limita tertio, quando mulier legat fundū dotalem cuius dominium non trāsit statim in legatarium: quia dispositio l. in rebus, C. de iure dotium per quam soluto matrimonio dominium fundi dotalis reuertitur ipso iure ad mulierem, non procedit in fauorem hæredis aut legatarij mulieris. Ita tenet Bart. in l. Nefennius, in §. fundum, nu. 1. in 2. col. ff. de re iudi. quem sequitur Bal. Nouel. in tracta. de dote, in 12. par. q. 5. licet de illo dicto dubitet Io. Niger. in d. l. 1. col. 43. in decima fallen. ff. de lega. 1.

4 Quarto fallit, quatenus ascendit quarta falcidie, quia falcidia refecat ipso iure legata. Vt in l. in quātitate, in fi. & in l. Plantius, & in l. linea, ff. ad l. falci. ita tenet Pau. Castren. in l. fi. C. eod. tit.

5 Quinto fallit, in legato optionis, in quo nō trāsit statim dominium ante factam electionem. Vt in l. apud aufidium ff. de optio. lega. Rō est, quia in legato optionis nihil est in obligatione ante factam electionem. Ita tenet Bar. in l. Iulianus, ff. de lega. 1. Quam limitationem amplia & limita vt per Bernar. de Luc. in regu. 205.

6 Sexto limita, vt nō procedat secundum veritatem, quia dominium rei legate non transit à morte testatoris vere, sed fecte, vere autē ab adita hæreditate. Vt in l. si tibi homo, in

§. 2. vbi glo. & in l. seruum filij, in §. 1. vbi etiam glo. ff. de lega. 1. tradit etiam glo. in d. l. à Titio, ff. de fur. idem videtur probari in l. si partem. in §. 1. ff. quemad. serui. amittan. vbi tempus prescriptionis contra seruitutem legatam solum incipit currere à die aditæ hæreditatis, ergo ante aditam hæreditatem legatum vere non cedit, ita tenet Mantua in d. conf. 7. nu. 19.

- 7 Limita septimo, quãdo à primo legatario legatur alij, quia non transit ius aut dominium in secundum legatariũ ipso iure, nisi facta restitutione aut cessione à primo legatario. Vt in l. Imperator. in prin. ff. de leg. 2. & in l. si legatarius, ff. de lega. 3. Bar. quem sequuntur ibi doct. in l. 1. nu. 8. in tertia regula, ff. de lega. 1. & ibi Ias. nu. 86. Bald. in l. 2. in lect. antiqua. C. commu. de lega. & ibi Corne. & Pau. de Castr. per l. si quis vsufructum, ff. de vsufruct. lega. Cõtra quam limitationem tenet Iacob. de Nigris in d. l. nu. 40. per tex. in l. fina. C. de lega. vbi est casus, quod dominium potest transferri de vno in alium, & dicit quod non obstat text. in d. l. Imperator, quia illa l. procedat de iure Digesto, quo iure dominium transferri non poterat de vno in alium, sed nihilominus cum hac limitatione tenet Cro. in d. l. 1. col. 12. vbi respondit ad omnia supra dicta.
- 8 Limita octauo, in legato conditionali in quo non transit dominium ipso iure, quia pendente conditione res dicitur hæredis. Vt in l. si sui. ff. de vsufructu, hinc videmus quod si ancilla relinquatur libertas sub conditione filij nate, pendentem sunt serui, & pertinet ad hæredem iure dominij, vt in l. 3. C. de fideicom. liberta.
- 9 Limita nono in casu, l. cum quidam, l. ij. ff. de lega. 2. scilicet, quãdo testator legat quid vni ex pluribus certis quæ hæres elegerit, nam etiam post mortem hæredis in eligendo, durante tamen tempore ad purgandum moram, dominium statim non transit, scilicet si testator legat libertis quibus hæres uolet, tenetur hæres eligere quãni primum potest, alias dicitur in mora. & tamen antequam aliquis libertorum petat, potest hæres moram purgare & offerre cui voluerit, ergo non transit dominium post mortem, nam si tránsiret, iã facta esset exequutio à lege, neq; purgare possit.
- mora.

mora. & ita illum tex. vltra Bart. ibi citat Iaf. in l. si insulam, nu. 32. ff. de verbo. obliga.

Regula C C X I.

DOMINIUM nisi ex vna causa contingere nõ potest. Hæc regulam ponit Vdalricus Zasius in l. 3. §. ex pluribus nu. 23. ff. de acquiren. posses. per illum tex.

Hanc regulam limitat idem Zasius septem modis in d. §. ex pluribus à nu. 32. vsque ad finem.

Regula C C X I I.

DOMINIUM rerum dotalium soluto matrimonio illico transit in vxorem, sine aliqua traditione vel noua apprehensione. Vt est text. in l. in rebus C. de iure doti. & in l. dotis actio, C. soluto. matrimo. Bal. in l. si dotis, nume. 4. C. de iure doti. idem tenet Bar. in l. i. in fi. ff. de fundo dota. Circa quam regulam vide vltra doct. in d. l. in rebus, Ioan. de Amicis in conf. 69. nu. 2. And. Tiraque. in ll. connubi. in glo. sexta, num. 240. Iaf. in l. i. nu. 17. ff. solu. patri. Ruin. in conf. 163. nu. 2. lib. 4. Gomezii in §. sed istæ quidem nu. 26. institu. de actio. Bal. & docto. in l. traditionibus, C. de pact. Pala. Ruui. in repet. rubri. de dona. §. 66. nume. 24. Chaffa: in consuetudi. Burgund. in titu. [des droitz] §. 2. fol. 134. colum. 4. nu. 6. ad finem.

Hanc regulam limitat quindecim modis Bal. Nouel. in tract. de dote in 8. par. prin. in 6. priui. à nu. 1. vsq; ad finem.

Regula C C X I I I.

DOMINVS potest compelli, ad locandum domum scholarari. Ita tenet Guliel. de Cugno, in l. discernimus, C. de episcopis & cleri. Bal. in l. i. ff. soluto patri. in fi. & ibi Alex. & Iaf. nu. 48. & Ripa, nu. 142. Guliel. Pontanus nu. 99. Petr. Rebuff. in tract. de priuileg. schola. in priuileg. 7. nume. 1. Panor. in c. 1. nume. 6. de emptio. & vendi. Alex. in addi. ad Bar. in l. i. C. de digni. lib. 12.

Amplia primo procedere, quòd licet dominus possit expellere conductorem si indigeat domo locata pro se l. x. dem C. loca. c. propter sterilitatē §. si. de loca. tamen scholararis non poterit expelli de domo conducta à domino, etiam si dominus velit eam habere pro vsu suo. Ita notab. concludit Bal. & Ludo. Belo. in Authen. habita, G. ne filius

pro

pro pat. quos sequitur Ripa in l. 1. nu. 142. ff. sol. mat. Petr. Rebuff. in d. tract. priuileg. 8.

- 2 Amplia secundo, quod rector studij, potest taxare prærium pro dictis domibus. Ita tenet Panor. in cap. 1. de loca. quem sequitur Ripa in d. l. 1. nu. 141. Petr. Rebuff. in d. tract. de priuileg. schola. in 7. priuilegio. nu. 9. nisi essent aliqui officiales per vniuersitatem deputati ad hoc, ut in hac nostra vniuersitate constitutum est: vt patet in constitutione 25. de domibus conducendis.
- 3 Amplia tertio, vt valeat statutum quod finita locatio-
ne domus conductæ à scholari, non possit dominus alteri qui non sit scholaris locare. Ita concludunt Ioan. Andr. & docto. in c. 1. de locat. Et idem est de iure communi: nam si scholares velint pro locatione domus vel cubiculi præstare quantum dominus inuenit ab alio, veniunt præferendi: vt in l. fina. C. de locatio. prædio. ciui. lib. 11. & ibi glo. in l. ne cui. in verbo, locandi, C. loca. & ibi expresse Albe. & Sal. Iaco. Rebuff. in l. congruit, C. de locati. prædio. ciui. lib. 11. Bal. in Margarita, in verbo, Scholaris. q. 2. Ioan. de Platea in l. si tempora. C. de fide instru. & iure hastæ fisca. lib. 10. Ale. in l. 1. nu. 59. ff. solut. matr. & ibi Ripa. nu. 142. Petr. Rebuff. in tract. de priui. schola. in 9. priui. nu. 1.
- 4 Quarto amplia habere locum in Doctoribus: nam doctores bene possunt compellere dominos ad domos sibi locandas: nam cum supra dictum est permissum esse scholaribus, à fortiori debet esse permissum Doctoribus. Ita tenet Ale. in additio. ad Bart. in l. 1. C. de dignita. lib. 10. Bald. & Ang. in l. 1. ff. solu. mat. Petrus Lesnauderius in trac. de Doctoribus, in 2. par. in §. 27.
- 5 Quinto amplia, non solum habere locum in vna domo, verum etiam in uno cubiculo & camera, dum quis haberet plures cameras uacuas ut teneatur vnâ velle locare: cū sit bonum argumentum de toto ad partem: vt in l. quæ de tota, ff. de rei vendi. in c. pastoralis, in §. 1. de offi. deleg. Et ita expresse vidisse fertur firmat Iacob. Rebuff. in tract. de priuileg. schola. in 7. priui. nu. 8.
- 6 Amplia sexto, non solum procedere in domo, sed etiam in equo: nam si scholasticus vellet recedere de studio, potest

test compellere habentem equum, si illum consueuerat locare, ad sibi locandum. Ita tenet Iacob. Rebuff. in l. cursum C. de cursu publico. lib. 12. arg. illius l. nam hospes postquã signa hospitij, erexit. cogitur hospites recipere: vt in l. vna in §. 1. & ibi Bart. ff. de furti. aduersus nau. ita tenet Pet. Rebuff. in d. tract. in 7. priui. nu. 3. facit quod notab. tradit. De ci. in regu. inuitus, ff. de reg. iur.

- 1 Limita primo, quando scholaris esset ignotus: nam tunc non tenebitur dominus domum vel equum locare, non datis sibi fideiussoribus: quia priuilegium debet intelligi sine preiudicio alicuius: vt in l. impuberi, ff. de admini. tuto. & in l. 2. in §. merito. ff. ne quid in loco. public. in l. neque C. de emancip. liber. Ita tenet Iacob. Rebuff. in d. priui. 7. num. 6.
- 2 Limita secundo, non habere locum in scholari qui non studet nec intrat scholas. Ita tenet Cuma. in l. 1. ff. sol. mat. per text. in l. qui duas, in §. penul. ff. de excusa. tuto. facit etiam gloss. in c. porrectum, de regula, & in c. 2. de statu monach. gl. in uerbo, commorantibus, in proœ. 6. & ibi Docto. Pro qua opin. facit: nam scholaris quamuis sit scriptus in matricula, si non studet nec intrat scholas non gaudet priuilegijs scholarium, ita tenet Barto. in l. qui sub prætextu. C. de collegiatis & chartopratis & numularijs, lib. 11. per text. ibi, & in l. qui sub prætextu, per illum text. C. de sacrosanctis eccles. & in l. semper, in §. fin. ff. de iure immun. Bald. in Auth. habita. in 6. col. C. ne filius pro patre, & in proœ. forum, pen. col. Abb. in c. 1. in fine. de iudi. Alexan. & Ias. in l. scriniarios, C. de testa. milit. Alber. in l. nec non, ff. ex quib. caus. maio. Fel. in d. proœ. Grego. nu. 43. pro qua opin. est tex. in c. cauere 22. q. 5. vbi probatur quod ille qui dicit se esse Christianum, non facit opera Christi, mentitur, hanc opini. tenet Petrus Rebuff. in d. tract. de priuil. scholar. in 3. priui. nu. 11. Contra quam opinionem tenet idem Bar. in l. 1. C. de tyroni. lib. 11. num. 1. vbi concludit, quod scholaris quamuis uagus gaudet priuilegio scholarium. Facit gl. in d. proœ. 6. in uerbo, cõmorantibus, vbi tenet q. scholaris existens in studio, quamuis parum studeat, nihilominus gaudet priuilegijs scholarium, idẽ tenet ibi

1. Limita primo, nisi dominus prius fecisset inuestituram abusuam, alteri vero fecisset veram inuestituram, ponendo eum in possessionem: quia tunc præfertur secundus. Ita tenet gloss. in d. §. si facta, & est text. nota. in l. quoties, ff. de rei vend. & ita tenent omnes Docto. in d. §. si facta, præcipue Matthæ. de Affl. nota. nu. 13. & ibi Alua. nu. 8. vbi notab. declarat hanc limitatio.
2. Limita secundo, quando dominus fecit inuestituram de re propria, cuius tradendæ habet facultatem: secus autem si de re aliena uel alteri obligata quam tradere non potest: quia tunc non potest cogi præcise ad tradendum, sed liberatur dando aliud feudum equipollens. Text. est & ibi Docto. in c. 1. in princ. de inuestitura de re aliena facta, in Vñb. feudo.
3. Limita tertio, quando dominus non fecit inuestituram, nec vere, nec abusuæ: sed solû promisit feudum dare: quia ex tali promissione non potest dominus præcise compelli ad tradendam possessionem. Ita tenet And. de Iser. in d. §. si facta, quem sequitur Matth. de Affl. ibi, nu. 28. Ratio est, quia non est feudum, c. 1. quib. mod. feu. const. potest. Sed in hoc casu iste talis tenetur ad interesse, ar. text. l. 3. ff. de actio. emp. facit etiam tex. in l. si quis ab alio. ff. de re iudi. & hanc opin. sequitur Alua. in d. §. si facta, nu. 8. & in c. 1. in §. si. de noua forma fidelit.
4. Limita quarto, quando primo inuestitus, fuit adeptus possessionem, & dominus inuestiuit secundum ignorantem, & illi tradidit possessionem sciente primo, qui primus tunc per annum: nam tunc secundus præfertur: quia prima inuestitura pro nulla debet reputari. Ita tenet Iacob. de Ardizone in rubric. quib. modis feu. acquir. & in rubrica de contentione feudi, in §. si quem sequitur Alvaro. in d. §. si facta nu. 9. adducendo text. in d. c. 1. in §. Titius, el j. si de feudo fuerit controuer.

Regula c c x v.

DOMINVS non potest alienare feudum uasalli inuiti. Hanc regu. probat tex. in c. 1. in §. ex eadem, de lege Corra. in cap. Imperialem, §. præterea ducatus, de prohibi. feu. alic. per Fede. in Vñb. feud. glo. not. & communiter appro-

bata, in l. inuitus, ff. de fideicom. liber. & est simi. gl. in Au-
 then. vt non fiant pignor. in verb. formam, colla. 5. Bald. in
 c. generali. in si. verbis: sed de feud. sue. contro. inter domi.
 & agno, & in c. 1. in §. si quis miles, quo tēpo. miles, in V. sib.
 feu. Et hanc opin. tenet Hostien. & Ioan. Andræ. in c. dilec-
 ti. & ibi Cano. de maio. & obe. doc. in l. filius familias, in §.
 diu. ff. de lega. 1. vbi Ias. in 1. lect. nu. 17. & in 2. lect. nu. 32.
 & ibi, Ferdi. Loazes nu. 265. Chassa. in consuetu. Burgund.
 in titu. [des fiedz.] rub. 3. §. 8. nume. 51. fol. 221. colum. 1.
 Cur. Iun. in tract. feud. 6. par. q. 2. nu. 3. Fel. in c. ex parte, nu.
 1. de accusa. idem in d. c. dilecti. nu. 1. coll. 2. ver. hominibus
 inuitis. Ioan. de Neuizanis, in consi. 12. nu. 107. inter consi-
 lia Alberti Bruni. Pari. in consi. 22. nu. 70. & in consi. 23. nu.
 101. & 102. in 1. uol. Anto. Rube. in consi. 96. nu. 2. Cur. Iun.
 in consi. 174. nume. 52. Ruui. in consi. 1. nu. 9. libr. 4. Aymon
 Crauet. in consi. 54. nu. 3. vol. 1. Ripa notab. in lib. 2. respon-
 so. c. 25. nu. 3. Bald. in consi. 323. col. 2. & in consi. 326. col. 2.
 in 1. vo. & in consi. 410. col. 3. vol. 5. Alex. in consi. 25. nu. 21.
 vol. 5. Barb. in consi. 11. nu. 16. & ibi doct. in l. 1. C. de noua
 Io. Igne. in repet. l. donationes nu. 29. cum alijs, C. de do-
 natio. inter vir. & uxor. Hanc regu. cum duabus limitatio.
 ponit Soc. in reg. 37. in posterioribus. Eadem ampliat vno
 modo, & limitat sex modis. Ludouic. Gome. in §. item Ser-
 uiana, nu. 41. cum seq. Instit. de actio.

1 Ultra Gomez. autem amplio primo, quòd prædicti Va-
 falli domino resistere possunt. Ita concludit Ioan. de Neu-
 za. post Bal. in d. consi. 12. nu. 113. facit tex. in c. innotuit, de
 elect. vbi Papa non potest Abbatem inuitum transferre
 de uno episcopatu ad alium, ita tenet Petr. Rauenn. in suo
 Alphabeto iuris in verb. quadrienij præscriptio. colum. 5.
 Imo. in clemen. 1. ad si. de foro comp. Bal. in consi. ult. vol. 1.
 Ioan. de Selua in tract. de iureiur. in 4. par. q. 1. nu. 10. facit
 etiam pro ista amplia. tex. in l. nec magistratibus, ff. de in-
 iu. & c. ex literis & c. si quando, cum ibi nota. de offi. deleg.
 & ita tenet Rip. in d. c. 25. nu. 23.

2 Amplia secundo, quòd si Vafalli alienentur inuiti, non
 possint cogi iurare fidelitatem. Tenet Ias. nu. 7. in l. debito-
 rum, C. de pactis, post Cin. in l. 1. C. de nona. Bal. & Docto.

in l. 2. in §. si. ff. solu. mat. Idem Ias. in l. si non sortem, in §. si libertus, nu. 27. ff. de conditio. indeb. vbi se remittit ad ea quæ dixit in d. l. debitorum, Carol. Moll. in consuetu. Parisien. 9. in glo. 3. nu. 25.

3 Amplia tertio, quod si maior pars consentiret sponte, & sine aliquo metu, cum faciant contra libertatem, non possunt præiudicare non consentientibus: & esset standum minori parti nolenti consentire. Ita notab. tenet Ias. in l. iurisdictionum, in §. hodie, nu. 8. vers. 13. limita, ff. de pact. Facit quod not. Anchara. in conf. 10. & clarius, in regula peccatū q. 8. de regu. iur. lib. 6. vbi dicit, quod tunc etiam licet minori parti maiorem circumueniret & in foro conscientie non tenetur sequi maiorem partem. Facit etiam quod notat Dec. in conf. 15. nu. 18. & istam opinio. tenet Ioan. de Neui za. in d. conf. 12. nu. 116.

4 Amplia quarto, vt etiam ipsis consentientibus alienari, dominus eos alienari non possit, quandocunque testator prohibuit filium vel hæredem ne possit eos alienare: cum prohibitio hominis iunctim cum legis prohibitionem cõcurat. arg. text. in §. sanctissimas, in Auth. de aliena. & emph. colla. 9. Ita tenet Ferdi. Loazes, in d. §. diui. nu. 165. pro qua facit quod not. Bald. in c. 1. in §. præterea, de capitu. Corra.

5 Limita primo procedere, quando vasalli alienantur de per se cum vniuersitate territorij. Ita tenet Bal. in c. si. nu. 6. de offic. de lega. glo. & ibi Bal. in c. Imperialem, §. præterea Ducatus, de prohibi. seu. alie. per Federi. in vsib. seu. faeit tex. in cap. 2. in §. ex eadem, de lege Corra. ita concludit Alex. in conf. 25. nu. 21. vol. 5. Pan. in c. iudicis, nume. 21. de præscrip. Zaf. in sua Epitome feudorum, in 7. par. in fi. Carol. Molinæus in consuetu. Parisien. in §. 1. glo. 4. nu. 25. Pari. in d. conf. 23. nu. 103. vol. 1. De iure Regio probatur in l. 15. tit. 5. par. 5. Quod in tantum procedit vt in hoc casu vasalli inuiti possint alienari in inferiorem etiam rusticum, ita tenet Bald. in d. c. 1. in §. ex ea. de lege Cor. quem sequitur Iaso. in l. si non sortem, in §. libertus, nume. 27. ff. de condi. indeb.

Regula c c x v i.

DONATOR potest reuocare grauamen in præiudicium
T tertij

tertij: & ideo si aliquis donauit fundum alicui, vt post eius mortem esset talis ecclesie, donator in preiudicium ecclesie posset remittere ipsi donatario tale pactum. Quam regulam & opinio tenet Bar. in l. qui Romæ, in §. Flavius Hermes, nu. 1. ff. de verbo. oblig. & in l. si quis ff. de seru. exportan. Imo. in c. potuit, nu. 68. de locato. Alex. in d. §. Flavius nu. 8. Roma. in l. sed si hac, in §. prostituta, nu. 3. ff. de in ius vocan. Hanc opi. Bar. dicit esse commu. Soci. in cons. 115. nu. 12. lib. 4. Iaf. in l. si. nu. 5. ff. de pact. idem Iaf. vbiuis dicit eam commu. & tenendam in d. l. qui Romæ, in §. Flavius, nu. 14. & 16. & ibi Soci. nu. 16.

Hanc regulam limitat tribus modis Iaf. in d. §. Flavius, num. 17. & 2. limitatio. Iaf. ibi comprobatur plene Cor. cons. 59. nu. 14. vol. 1. Paris. cons. 77. nu. 15. volu. 1. Soci. iunior, in cons. 118. nume. 13. volu. 2. Hanc etiam regulam, vbi tenet opinionem Bar. & eam notabiliter examinat, ponit Andr. ab Exea in libro, pastorum, nu. 141. cum seq. vbi vsque ad nume. 186. limitat eam octo modis. Eandem regulam limitat sex modis Zasius in d. §. Flavius, num. 7. Hanc regulam remittendo se ad Iaf. in d. §. Flavius, ponit Bernar. de Luc. in regul. 212.

Est tamen notandum, qd licet opinio Bart. sit communis & ex supradictis patet: contraria opinio magis communis & verior mihi videtur; per tex. in l. quoties C. de dona. que sub modo, cum iam actio utilis quaesita esset ecclesie: & quia cum donatio fuit iam perfecta, non potest ex intervallo recipere conditionem, l. perfecta donatio, C. eod. titu. facit tex. in l. id quod nostrum, ff. de regu. iur. Et hanc opinionem. contra Barto. per supradicta fundamenta tenet Pau. Castren. in l. si insulam, in §. si. ff. solut. matrimo. & in l. si pecuniam, in princ. & ibi Roma. ff. de cond. ob causam, idem post Docto. per eum relatos in l. si cum venderet, ff. de pignora. actio. Eandem opinionem contra Bart. vbi adducit plura fundamenta, & dicit esse comunem, tenet Roderic. X Suarez in repe. l. quoniam in prioribus, in 8. q. nu. 1. eum sequentibus, fol. 102. colum. 3. vbi contra Bart. allegat tex. in l. 7. tit. 4. par. 5. idem Rodericus X Suarez in alleg. 19. colu. 3. fol. 146. Didacus de Couarru. in lib. 1. Variarum

Resolut. c. 14. nu. 7. Pala. Ruui. in repet. rubri. de donatio. §. 54. in fi. Guliel. Benedict. in repe. c. Rainutius, in verb. si absque liberis, el ij. nu. 23.

Regula CCXVII.

DONATIO causa mortis facta, si in ea apponatur pactū de non reuocando, facit donationem transire in contractū inter viuos. Hanc regu. probat tex. in l. vbi ita donatur ff. de dona. cau. mortis, & ita tenet Paul. de Cast. in consi. 61. volu. 2. Thomas Ferra. in cautela 30. Abb. in c. constitutus. de religio. domi. Dyn. in consi. 44. in princ. & in 3. dubio, in in 1. col. Bald. in l. 2. C. de iure doti. & ita in expressis terminis consuluit Alex. in consi. 14. nu. 2. vol. 1. Eandem opinionem tenet Ias. in l. quæ dotis, nu. 31. ff. solu. matrimo. & in l. non omnis, nume. 2. ff. si cert. peta. & ibi Dec. nume. 10. Angel. de Perus. in consi. 179. incip. visis prædictis instrumentis. Soci. in consi. 53. volu. 4. Bart. in l. si. nume. 11. C. de pact. Licet contrariam opinionem teneat Bal. in l. cum quis, ff. de condi. ob causam, vbi arguit ad partes: quem sequitur Alex. in d. l. quæ dotis, Corne. in consi. 128. num. 8. volu. 1. & ad hoc glo. in l. si alienam, in versic. acceperit; ff. de donat. cau. mortis. Et ratio illius l. esse potest, quia ad iudicandum qualitatem contractus non attenditur sonus verborum, sed effectus rei l. insulam ff. de præscrip. verbis, l. sed & si possessori §. item si iurauero, in 2. respons. ff. de iureiu. & l. si vno, ff. loca.

1. **Amplia primo**, ut non solum procedat quādo donator pure promisit non reuocare, hoc est, promisit nullo casu reuocare: sed etiam si in euentum alicuius conditionis promisit non reuocare: & illa cōditio eueniret. Hanc ampliat. ponit Pau. de Cast. in consi. 82. incip. in ista donatione, nu. 1. uolu. 2. Facit pro hoc, quia licet conditio suspendat actum, l. cedere diem ff. de uerbo. signi. tamen quando conditio est verificata, perinde est ac si ab initio is fuisset pure factus l. si pupillus, ff. de cond. institu. l. sed & si de sua §. si. ff. de acquiren. hæredi. l. si. §. Titius, & ibi Angel. & Doctores ff. de vulga. & pupilla. Deci. in consi. 79. nume. 2. & in consi. 187. in princip.

2. **Amplia secundo**, ut non solum procedat quando testa-

tor promisit dictam donationem non reuocare : sed etiam promisit dictam donationē attendere, obseruare, & in aliquo non contrahere. Ita tenet Thom. Ferr. in caute. 30. in principi. nume. 1. post alios per eum allegatos, & ibi etiam allegat multos Doct. tenentes contra in nu. 2. contra quam et tenet Claud. de Seyfel. in d. l. quæ dotis, nu. 10. ff. solut. matrimo. vbi allegat plura ad hoc, quod talis clausula restringitur secundum naturam dispositionis super qua opponitur. In qua controuersia Doct. Dec. notabiliter in d. l. non omnis, nume. 1. ff. si cert. peta. in consi. 305. nume. 3. facit duo membra.

Primum est, quando talis clausula apponitur post illa verba, hanc autem donationem promiserunt dicte partes, &c. & sic in illis verbis principalibus in quibus substantia contractus consistit: & in hoc membro Decius tenet quod per talem clausulam non dicatur esse donatio inter viuos; sed semper remanet donatio causa mortis.

Secundum membrum est, quando talis clausula non apponitur circa verba executiua, sed circa verba dispositiua: & tunc dicit ipse, quod talis donatio iudicabitur inter viuos: & ita procedit opinio Thom. Ferr. & Doct. per eum allegatos. Et dicit generaliter Thom. Ferr. quod hæc ampliatio multo fortius procederet si in tali contractu fuerit oppositum iuramentum, per duas rationes ibi positas. Sed contra hoc vltimum tenuit Cornæ. in d. consi. 126. nume. 8. volu. 1. ex cuius dictis responderi potest ad rationes Thom. Ferr. In quo vltimo dicendum est, quod si dicta clausula apponatur circa verba executiua, sicut verba executiua non alterant naturam principalis dispositionis, clem. 1. de prebend. ita nec iuramentum alterabit naturam principalis dispositionis l. si. ff. si quis cautio. & l. si. C. de non numer. pecun. c. quod quemadmodum, & ibi glo. in verbo, conditionis, de iureiur. si vero dicta clausula fuerit opposita circa verba dispositiua, tunc ratione iuramenti casus erit sine dubitatione, per rationes Thom. Ferr. quæ bene procedunt in casu isto, quanuis absque iuramento casus esset magis dubius an talis donatio virtute clausulæ prædictæ, absque iuramento fuerit effecta irreuocabilis nec ne.

3 Amplia tertio, vt non solum procedat si actum fuit expressse quod talis donatio reuocari non possit: sed etiam si tacite actû sit, vt quia fuerit facta donatio alicui & hereditibus suis, nam cum donatio causa mortis moriente donatario ante donatorem non transmittatur ad hæredes donatarij l. si vir, in §. vxor, & ibi Bar. ff. de donatio. inter vir. & vxor. tametsi in donatione apponatur verbum, & hæredibus: censetur pactum quod talis donatio trãseat ad hæredes donatarij, quod quidem patet cum magis sapiat naturam donationis inter viuos, quàm donationis causa mortis transformauit ipsam donationem quæ absque illo pacto cadebat sub nomine donationis causa mortis, vt transeat in donationem inter viuos: & per consequens nõ possit reuocari. Ita Ferr. in dicta cautela 30. circa finem. vltra quem ita tenet Bald. in consi. 108. vol. tertio. Claudius de Scysel. in d. l. quæ dotis, nume. 10. in versicu. aliam uero limitationem ponit Salice. ff. solut. matrimonio. Deci. in d. l. non omnis.

1 Limita primo, quando tale pactum de non reuocando, se compatitur cum donatione inter uiuos, quia tunc transformatur donatio causa mortis in donationem inter uiuos: secus si pactum se non compatitur cum donatione inter uiuos: & quia est donatio omnium bonorum, quæ bene potest valere in uim donationis causa mortis, sed non in uim donationis inter uiuos, ut in l. licet, C. de pactis, notant Docto. in l. stipulatio hoc modo concepta, ff. de uerborum obliga. ideo si quis donat causa mortis omnia bona sua, & apponat pactum de non reuocando tale pactum, non transformauit donationem causa mortis in donationem inter uiuos. Ita in expressis terminis cõsuluit Pau. de Cast. in consi. 75. nume. 2. in fin. ubi generalius dicit quodd quando donans asserit se donare causa mortis, ita demum per pactum de non reuocando etiã iuramento firmatur, uidetur recedere à proposito donandi causa mortis, & trãfire in propositum donandi inter uiuos, si tale pactum se cõpatitur cum donatione inter uiuos, alias secus. Et hanc limitationem sequitur Soci. in consi. 235. nu. 3. uol. 2. pro qua facit, quia non est uerisimile qd donator in donando uellet assumere

viam per quam dispositio sua subuertatur l. 3. cum simi. ff. de mili. testamen. Facit etiam quòd notab. consuluit Aret. in conf. 23. nu. 10. vbi dicit, quòd quando actus vno modo potest licite fieri, & alio modo illicite, in dudio videtur factus eo modo quo licite fieri potest: què sequitur Curt. iunior. in conf. 20. nu. 7. col. 3.

2 Limita secundo, quando verba contractus aliquo modo possunt adaptari ad aliã speciem contractus: secus est quando verba contractus non possunt adaptari ad aliã speciem contractus. Vt tradit Ias. notabiliter in l. qui Romæ, in princ. num. 27. ff. de verb. oblig. vbi ponit exemplum, quòd in contractu pignorum fuit appositum pactũ de nunquam reluendo, tale enim pactum non facit quod contractus pignorum trãseat in contractum venditionis, quia verba contractus pignoris nullo modo venditionem adaptari possunt, vt plene ibi declarat Ias.

3 Limita tertio, vt per tale pactum iudicari debeat donatio inter viuos quo ad hoc, vt non admittatur pœnitentia, tamen quo ad hoc, vt donator interim faciat fructus suos, talis donatio habebit naturam donationis causa mortis. Ita tenet Pau. de Cast. in d. conf. 75. nu. 2. vol. 2. Què tamen limitatio videtur esse aliena à mente omnium doct. in d. l. vbi ita donator, ad quos me remitto.

Regula C CXVIII.

DONATIO causa mortis censetur, si in ea de morte mentio facta sit. Hanc regulam probat tex. in l. Seia, in §. fin. & ibi glo. in verbo, videri. & ibi Bart. ff. de donatio. cau. mor. glo. si. in l. Seia, ff. de dona. prælega. & in l. apud Celsum, in §. Iulianus in verb. spondidisset, ff. de doli exceptio. glo. 1. in l. si. C. de donat. causa mort. glo. & ibi docto. in l. si. C. de pact. in verbo accomodauerit. Hanc opinionem tenet Bar. doct. in l. quæ dotis ff. solu. matri. & in l. stipulatio hoc modo concepta, ff. de verb. oblig. Bal. in l. cum quis ff. de cond. ob cau. & in l. & si mortis C. ad leg. falc. Alex. in l. Stichum col. si. ff. de lega. 1. Ias. in l. 1. in §. si quis ita nu. 18. ff. de verb. oblig. no. Guliel. Pon. in d. l. quæ dotis nu. 7.

Hanc regulam ponit Bart. in l. si. nume. 11. C. de pact. vbi eam limitat duobus modis. Hanc etiam regulam limitat

Regulæ utriusq; iuris selectæ.

148

octo modis notab. Alex. in d. l. quæ dotis, a nu. 6. vsque ad nu. 14. Quas limitationes refert Francisc. Purpur. in d. l. fi. 227. C. de pact. Eandem regulam limitat etiam octo modis. Ias. in d. l. quæ dotis nu. 26. usque ad nu. 49.

Regula C C X I X.

DONATIO omnium bonorum præsentium & futurorum, non valet. Hanc regulam probat text. in l. si libertus, in §. si quis plures, in vers. magis, ff. de iure patro. text. in l. omnes, in §. Luc. ff. de his quæ in frau. credi. in l. 1. C. ut actio. ab hæred. vel contra hæred. incip. Hanc regulam ponit Bartol. in l. stipulatio hoc modo concepta, ff. de verbo. oblig. & ibi Alexand. & Ias. nume. 20. dicit hanc esse communem in l. fin. nu. 12. C. de pact. eandem opinionem dicit commun. Bald. in c. in præsentia nume. 36. de probatio. Roma. in consil. 271. nume. 1. vbi subdit, quod non est opus reuocatione, cum sit talis donatio de iure nulla, vt in l. nã si. versic. post delectum, ff. de iniust. rept. cuius opinio. regulæ ultra doct. per Ias. supra allegatos tenet Félin. in c. in præsentia, nu. 5. de probatio. hanc dicit esse communem Ioan. Gualdensis in tracta. de arte testandi, titu. 10. cautela. 1. nume. 2. Abb. in consil. 48. volum. 2. Curt. Inn. in consil. 23. nume. 2. & hanc dicit esse communem Philip. Deci. in l. fina. nume. 30. C. de pact. Ratio est secundum supradictos doct. cum donatori auferatur testamenti factio, & ita tenet Soci. Jun. notabil. in consil. 21. nume. 9. volu. 2. Nicola. Bellon. in consil. 5. nume. 4. hanc dicit communem Hieron. Grat. in consil. 70. nume. 1. volum. 1. Circa quam regulam vide Francisc. Nicon. in repeti. c. quoniam contra. in §. not. nu. 24. de probat. Ioan. Bassi. in consue. Aluerniæ, c. 14. arti. 35. & ibi Aymo. Publi. titu. 14. arti. 22. And. Tiraq. in tract. de utroque retract. in tit. de retractu [linagier.] in §. 1. glo. 7. nu. 9. Boer. in decisi. 353. nu. 7. vbi omnes supradicti doctores adducunt alias rationes propter quas donatio non valet.

Hanc regulam ponit Soci. vbi eam limitat sex modis, in reg. 108.

Amplia primo, non solum habere locum in bonis præsentibus, & futuris, verum etiam tantummodo de bonis præ-

T 4 sentibus,

D. Petri Duen.

sentibus. Vt probatur de iure regio in l. 7. tit. 12. lib. 3. fori. & ibi Montal. tex. in l. 69. Tauri, & ibi doct. Quæ leges cor rigūt tex. in d. l. omnes, in §. Lucius, ff. de his quæ in fraud. credito. & in d. l. 1. C. vt act. ab hæred. vel contra hære. & opin. Bar. & docto. in l. stipulatio hoc modo concepta, nu. 5. ff. de uerb. obli. & in d. l. fi. C. de pact. nu. 11. Quam opinio- né sequutus fuit Dec. in cons. 30. & in cons. 613. col. 2. Pet. Rebuff. in gl. ad confit. Regias Gallix, in prima par. atic. 3. & in gl. 2. in tract. de literis obligatorijs nu. 29. Christ. Por cus in §. libertis nu. 4. instit. de pupil. substi. Curt. Iun. in l. pactum quod dotali. nu. 3. C. de pactis.

2 Amplia secundo adeo procedere, quòd si talis donatio firmata sit iuramento, non ualet. Cuius ratio est, quia præ- dicta donatio est contra bonos mores, cum liberam testan di auferat facultatem, argum. tex. in c. nõ est obligatorium de reg. iur. lib. 6. in l. si quis inquilinus, in §. fin. ff. de lega. 1. Ita tenet Bart. in d. l. stipulatio hoc modo, quem sequitur Panor. in cons. 48. nu. 2. volu. 2. & hanc opin. in specie tenet Pau. de Castr. in cons. 82. nu. 2. lib. 2. Corn. in cons. 60. nu. 3. & cons. 136. nu. 16. vol. 2. Fran. purpu. in d. l. fi. nu. 240. C. de pac. & eam post Corne. vbi supra dicit esse comuné Cur. Iun. d. l. fi. nu. 57. & in cons. 25. nu. 6. Hiero. Cagno. in d. l. fi. nu. 220. & ibi Iaco. de san. Geor. nu. 37. Clau. de Seyfel. in l. licet, C. de pact. Castillo in l. 69. Tauri. & ibi Pala. Ruui. nu. 10. Io. Paponis in glo. ad consuetu. Borbonix §. 220. Ri pa lib. 3. Respon. c. 14. eandem opin. tenet Bal. in consi. 22. lib. 1. Dec. in cons. 225. nu. 3. Pau. Pari. in cons. 72. nu. 15. vo Ju. 1. & in cons. 26. nu. 59. & 60. vol. 2. Ratio etiam est, quia talis donatio est cõtra legem prohibitiuam vt patet in d. l. 69. Tauri. ibi, [a ninguno pueda hazer donacion.] & quic- quid sit contra legem prohibitiuam, est ipso iure nullum, vt notatur in l. non dubium, C. de legibus & in cap. 1. de re scrip. lib. 6. tenet Bart. in l. prætor ait, ff. de noui operis nũ- ciatio. Abb. in c. in nomine, de testib. Eandem opinionem quod iuramento non firmetur, tenet Zasius in d. l. stipula- tio hoc modo concepta, nu. 52. & dicit esse magis veram & communem Aymon Crauetus in consi. 139. vol. 1. nu. 9. So- ci. Iun. vbi respondit ad adducta pro contraria parte, in cõ
fil.

fil. 44. nu. 35. vol. 2. Montal. in d. l. 7. titu. 12. lib. 3. fori. versi. item quod supra dico.

Contrariam tamen opinionem tenet Fortu. Garzia in tracta. de vltimo sine, illat. one 20. nu. 249. vbi firmat non esse contra bonos mores naturales tolli testandi libertatē, & ideo ualere donationem omnium bonorum, non solum præsentium, verum etiam futurorum, quãdocunque firmata est iuramento. Eandem opinionem tenet sibi met contra riuus Corne. in consi. 252. nume. 6. libr. 3. Deci. in consi. 655. nu. 72. & in l. pactum quod dotalis, nu. 2. C. de pact. vbi dicit eam esse verio rem, eandem opinio. tenet Cæpol. in cõf. 8. nume. 6. in consilijs ciuilibus. Maria. Socin. Iun. in consi. 65. nume. 49. eam mouet etiam idem Socin. Iuni. vbi non se audet firmare, in consi. 143. nume. 47. lib. 1. Allegant doctor. pro hac opinione dictum Baldi, in l. cum Archimedo ram nume. 12. C. vt in possess. legato, vbi tenet, quod per statutum potest tolli hæc libera testandi facultas, ergo per iuramentum. Sed illud dictum Bald. reprehendit Alex. ac respondet in d. l. stipulatio hoc modo concepca, nu. 7. & in l. pactum quod dotali in 2. opposi. C. de collatio. quem sequitur Deci. in d. consilio 225. numero 4. Et sic prima opin. est magis vera & communis, quod talis donatio iuramento non firmetur. Ratio est, cum tale iuramentum præsumatur factum in fraudem legis prohibentis donationem omnium bonorum fieri, & cum tale iuramentum sit in fraudem, seruandum non est, pro quo facit ratio textus, in l. qui testamentum, & ibi Bartolus ff. de probationibus.

Et tamen verum, quod Paul. de Cast. in consi. 75. vol. 2. tenet quod donatio omnium bonorum præsentium & futurorum post mortem facta cum iuramento de non reuocando, valet; quia per illum verbum, post mortem, dicitur donatio causa mortis, secus si illa verba apposita non fuissent, nam tunc non valet prædicta donatio, ut supra dictum est. Quod dictum Castren. sequitur Alex. in d. l. stipulatio hoc modo, nu. 19. Soci. Iun. in consi. 44. nu. 35. volum. 2. vbi allegat Corne. in Auth. sacramenta puerum, col. 16. C. si aduer. vñd. vbi dicit, quod in practica seruatur quod talis donatio

D. Petri Duen.

non confirmetur iuramento.eandem opin. sequitur Socin^{us}
 in consil. 130. nu. 7. & in consil. 137. nume. 1. volum. 1. Matth^{ias}
 de Afflict. in decis. Neapo. 338. nume. 6. Ioann. Crot. in re-
 petitio. rubric. ff. de legat. 1. colum. 7. Bald. in consil. 8. co-
 lum. fin. in fin. vol. 3. Aymon Crauet. in consil. 139. nu. 10.

Secus tamen esset si non tolleretur facultas testandi, vt
 in casu nostræ ampliationis, quia tunc bene firmaretur iu-
 ramento, prout in simili, & notab. cōcludit Bart. in l. si quis
 pro eo. num. 17. ff. de fideiuf. vbi tenet, quod licet donatio
 inter virum & vxorem de iure ciuili non valeat. l. 1. ff. de
 donatio. inter virum & vxor. l. 3. in §. sciendum eodem titu-
 l. & in l. 1. C. de donat. ante nupt. tamen bene firmatur
 iuramento & valet. ita tenet idem Bartol. in l. Seius Au-
 ggerius, ff. ad leg. Falc. Guliel. de Cugno, & ibi. Alb. in l. sed
 & si possessori. in §. item si iurauero, ff. de iureiu. Federi. de
 Senis, in consil. 140. nume. 3. Bald. in repetitio. l. 1. colum.
 49. versic. venio ad secundum, ff. de iureiuran. Panor. in c.
 cum contingat. nume. 30. eod. titu. & ibi latissime Imo. nu-
 me. 85. & Doctor. idem Panormit. in cap. fina. nume. 9. de
 donatio. inter virum & vxor. & in consil. 95. nume. 1. volu.
 2. vbi dicit hanc esse communem opinionem. eandem dicit e-
 tiam communem Deci. in l. pacta quæ contra, nume. 6. C.
 de pact. & in consil. 280. nume. 2. & in consil. 140. nume. 1.
 Alexand. in consil. 8. & in consil. 157. volum. 2. Roman. in
 consil. 44. Paul. Cast. in consil. 49. volum. 2. & in d. l. pacta quæ
 contra. Francisc. Aret. in consil. 3. & in consil. 74. Barba. in con-
 sil. 59. colum. fina. lib. 1. Cornel. in consil. 41. nume. 6. lib. 3.
 vbi dicit ita communiter teneri, & in consil. 118. nume. 1. vo-
 lumi. 1. & in consil. 104. nume. 13. volum. 2. Cæpol. in caut.
 122. Ioann. de Imol. in l. si quis inquilinos. in §. final. ff. de
 leg. 1. Anton. Corset. in repet. rubr. de iureiur. in 25. priui-
 leg. Angel. in l. penult. in §. mulier, ff. solut. matri. Bald. in
 l. 1. in lect. antiqua. ff. de donat. inter vir. Raph. Fulg. consil.
 199. per totum. Maria. Socin. Iun. in consil. 44. num. 6. lib. 2.
 Anton. Rubeus Alexan. in consil. 25. nume. 5. & in consil. 130.
 nume. 6. Paul. Paris. in consil. 86. nume. 19. & 46. 47. & 48.
 volum. 3. Pala. Ruui. in repeti. Rubric. de dona. §. lib. nu. 1.
 Hanc opinionem dicit esse communem Laurent. Syluan.

in consil. 40. nume. 20. Cagno. in repeti. l. fina. nume. 36. C. de pact. Gome. in §. quædam nume. 19. Institut. de actio. Francisc. Ripa in lib. 3. interpreta. cap. 6. nume. 3. & in c. 17. nume. 1. Stephan. Anfred. in addition. ad decis. Capel. Tholo. decisio. 361. Catellian. Cotta in Memoriali. iuris, in verbo, donatio el v. Marc. Anto. Baueria in tract. de virtute & viribus iuramenti nume. 38. Ias. in l. pacta quæ contra nume. 5. C. de pact. Ruin. in cons. 137. nume. 2. & 7. vol. 4. Nic. Boe. in decis. 92. nume. 6. Rode. Xuarez in l. i. tit. [de las aras] l. 6. fori. in 3. q. fol. 29. Guid. Papa in cons. 204. nume. 3. Cæpol. in cons. 8. in ciuili. Præpo. in d. c. fin. de dona. inter vir. & vxor. Fort. Garcia in d. trac. de vlti. fina. illa. 20. nume. 349. Iacob. de san. Geof. in l. profectitia. in §. si pater. nume. 4. ff. de iure dot. & in l. iur. gen. in §. si pacisc. in 2. lect. nume. 4. ff. de pac. Eandem dicit magis communem Bertrand. in consil. 215. nume. 4. & in cons. 301. nume. 2. idem, vbi dicit, quòd in iudicando & consulendo ab ea nõ est recedendum, tanquam magis communem, in cons. 327. num. 4. vol. 1. primæ impressio. Eandem opi. tenet, Bald. No uel. in tract. de dote, priuile. 21. Claud. de Seyset. in l. si diuortio. nu. 11. de ver. obli. Hanc dicit commu. And. Alcia. in c. cum contingat. nu. 204. de iureiuran. quamuis ipse in nu. 198. contrarium teneat.

Pro qua opinione facit, nam donatio inter virum & vxor. costante matrimonio, & donatio inter patrem & filium qui est in potestate, æquiparantur, l. donationes quas parentes, C. de donat. inter virum & vxor. Sed donatio inter patrem, & filium qui est in potestate, quamuis sit prohibita à lege ciuili, bene firmatur iuramento, secundum Bald. in l. fin. in fin. C. de vsucapio. pro dona. Bart. in l. Titia. la ij. in §. Imperator. ff. de legat. 2. & ita communiter concludunt Docto. Canonistæ in d. c. cum contingat. Legistæ in l. frater à fratre, ff. de condict. indebiti, & in l. pacta quæ contra, C. de pact. ubi Ias. nume. 6. Pau. de Castr. in consil. 345. col. 2. vol. 1. Pala. Ruui. in d. §. 51. num. 6. in l. 17. Tauri. nu. 49. Ferdi. Loazes in repeti. l. filius familias in §. diui. nu. 95. ff. de leg. 1. Rodericus Xuarez in l. 9. tit. 21. in §. nota. secundo, lib. 1. Fori. Crauct. in consi. 29. nume. 1. uolu. 1. Bauerta

in d. tracta. de virtute iuramenti nu. 39. Ripa in tractat. interpretationum, lib. 3. c. 6. nu. 8. Alciat. in d. c. cum contingat. nume. 207. d. l. Ruin. in consil. 96. nu. 5. vol. 5. Parisius in consil. 69. nu. 128. vol. 3. Anto. Capicius in dec. fio. 56. nu. 2. asserens hanc communem. Decius in consil. 216. nu. 2. & in consil. 239. nu. 1. idem in consil. 688. & in l. si donatione. nu. 33. de collatio. eandem dicit etiam esse communem Gratius in consil. 63. nume. 23. vol. 2. Ioan. Duran. in tracta. de art. restanti. titu. 3. caute. 2. Secundo pro hac opinio. ponero tex. in d. l. 1. ff. de dona. inter vir. & vxor. vbi ille text. non dicit, quod illa donatio est contra bonos mores, sed dicit quod moribus, & sic consuetudine prohibita est: ergo contrarijs moribus posset permitti generaliter, prout simili inductione vtuntur Bald. & Alexand. in l. moribus, ff. de vulgari & pupil. August. & Imol. in l. captorias, ff. de hæredib. insti. & in l. more. ff. de acquiren. hære. Alex. in l. captorias, C. de milita. testa. si ergo per consuetudinem potest generaliter permitti, ita per casum iuratum in casu particulari; arguendo à pacto iurato ad statutum, vt per Barthol. in l. final. colum. 3. C. de pact. Angel. in l. omnes populi, ff. de iur. Bald. in repetitio. l. 1. colum. 15. C. de sacrosanct. eccle.

Contrariam opinionem, imo quod talis donatio nõ firmetur iuramento, tenet Bart. sibi met contrarius in l. 1. per illum tex. ff. de dona. inter virum & vxorem, quem sequuntur ibi Bald. Salice. & Fulgo. idem Bar. in l. cum quis decedens, in §. Titia. nu. 2. ff. de leg. 3. Bal. in l. si quis inquilinos, in §. 1. ff. de lega. 1. & in l. cum multæ. nume. 5. C. de donatio. ante nupt. & in consil. 27. volum. 1. idem Bald. in repeti. l. 2. C. de rescin. vendi. & in l. 1. C. de inofficio. donatio. & in c. cum contingat. nume. 28. de iure iuran. Ange. in l. si quis pro eo. nume. 2. ff. de fideiuss. Henri. Bohic in c. fin. de donatio. inter virum & vxor. Cardina. in clem. 1. in §. porro, nu. 10. de iure iuran. Curti. Seni. in consil. 66. nu. 3. Corne. in consil. 223. nume. 4. volum. 3. Cin. in l. 1. nume. 14. de sacrosanct. eccle. Salice. in l. 2. in §. quæstio. C. de rescin. venditio. Ioann. Andr. in additio. ad Specul. in titu. de dote post diuortium restituen. in fin. Barthol. Socin. in consil.

65. nume. 12. volum. 1. Et dicit Cępo. in d. caute. 12. 2. quod Ioan. de Ferraria, & Rainerius de Perusio, & Rainerius de Monte idem consuluerunt, & Anton. de Cenario in disputatione sua incip. maritus. Et hanc opinionem dicit magis sibi placere. Alcia. in d. c. cum contingat nu. 98. & eam cõmunioem esse tenet Chassanę. in consuetudi. Burgun. in rit. [des droitz.] Rubri. 4. §. 7. fol. 167. col. 1. nume. 27. vbi pro hac opinio. adducit plura fundamenta, & dicit quod Doct. tenentes istã partem sunt maioris authoritatis quã qui tenent aliam. eandem opin. remittendo se ad locum sũ prædictum, tenet idem Chassa. in consi. 2. nu. 5.

Est tamen verum quod multi ex Doct. per Chassanęum relati loquuntur in casu diuerso, nam Bartol. in d. §. Titia. & Cin. in d. l. 1. C. de sacrosan. eccle. & Ioan. Andr. in addi. ad specu. & Soci. in d. consi. 65. & sic fere omnes Doct. non proprie loquuntur in vera donatione, sed in confessione dotis receptę, vt si maritus in testamento vel in quocunque alio contractu confessus est se debere vxori suę mille, quę confitetur ab ea recepisse, & sic iurat, tunc talis donatio non firmatur iuramento. & ita proprie loquitur Bart. in d. §. Titia. & in d. l. Aurelius. in §. si. ff. de libera leg. & sic fere omnes Doctores per Chassa. & Alciat. allegati. Et ratio quare isto casu talis donatio non valeat, est: nam tale iuramētum interponitur super eo quod est de præterito, & talis confessio ęt iurata præsumitur facta in fraudem legis prohibentis donationē inter virũ & vxorem, quę ratio sumitur ex l. qui testamentum, & ibi Bar. ff. de probatio. il. Iud tamen quod Bart. in d. l. si quis pro eo. & Canonistę in d. c. cum contingat. uolunt: habet locum quando iuramentũ interponitur super eo quod est de futuro, quia maritus donat uxori, & iurat de non contrahendo in tẽpore futuro, quo casu habemus regulã, ut supra est probatũ, quod iuramētũ quod potest seruari sine interitu salutis eternę, semper est seruandũ, d. c. cũ contingat, & hanc distinctionē posuit. Imol. ibi in decimo membro, Iacobi. de S. Georgio. in d. l. qui testamentum, nu. 3. quam distinctionem tanquã ueram & esse extra terminos contentionis quę est inter scribentes in uera donatione, tenet Soc. in l. 1. nume. 98. ff. solu.

solu. matr. vbi testatur, se ita pluries consuluisse & consultum vidisse per doctissimos viros, quod esse verissimū testatur Curt. Iuni. in consi. 95. volu. 2. nu. 4. Dec. in d. cons. 202. nu. 3. Ad quod non obstat etiam quod Bar. in d. l. 1. ff. de dona. inter virum & vxo. contrarium teneat vt refert Chassa. in loco supra allega. quia Barto. remittit se ad opinionem quam tenuit in d. l. si quis pro eo. vbi tenuit opinionem cōmunem, & ita etiam Bar. ponderauit Abb. in consi. 95. col. 1. Ex quo patet quod Bart. in d. l. 1. non est cōtrarius vt prima facie videbatur, & dato quod esset, satis est nobis quod opinio quam tenet in l. si quis pro eo. & in d. l. Seius Augerius, sit magis vera & communiter approbata, vt ex supra dictis patet.

3 Amplia tertio vt ex tali donatione cum censeatur contractus à iure improbatus, dominium vllō modo non transferatur. Argumento, eorum quæ tradit Barto. in l. 1. in §. si vir. de acq. pos. & ita in expressis terminis tenet Pau. de Castro. in consi. 244. nu. 4. vers. super quinto & sexto quæsito. volum. 2. & ibi subdit, quod possessio ex tali contractu quæ sita non censeatur licita, quem sequitur Purpura. in l. si. nume. 241. de pact.

4 Amplia quarto procedere, etiam si quis donaret hæreditatem suam, quia idem esset dicere quod dono omnia bona mea præsentia & futura, nam hæreditas est nomen iuris, & semper recipit augmentum, l. item veniunt in §. fructus, ff. de peti. hæredi. Ita tenet Bart. in d. l. fin. nume. 4. C. de pactis, cum quo omnes communiter ibi transeunt. Exceptis, Ias. & Lancel. Deci. ibi, quia exponi debet, hæreditatē, id est, bona, si de præsentibus intelligitur, per notata per Bart. in l. quæ situm, per illum tex. in §. si mihi seruus, ff. de lega. 1. quem sequitur ibi Dec. & Purpura. nu. 245. Sed communis videtur esse cum Barto. imo quod non valeat, tenet Cin. Bal. & Alex. in apostillis ad Bar. in d. §. si mihi seruus. Ias. in l. licet, nu. 15. C. de pact. & ibi Claud. de Seyse. in 1. colu. nisi ex alijs, coniecturis appareat de mente donantis hæreditatem, vt intulerit de bonis præsentibus, vt dicit Iason in d. l. licet, quam opinionem Bar. sequitur Cagno. in repe. d. l. fin. nu. 224. Soc. Iuni. in consi. 143. nume. 23. vol. 1.

maxime cum hæreditas si successio in vniuersum ius, quod & in dubio à proprietate verborum recedere nõ debemus, l. non aliter, ff. de lega. 3. Quæ distinctio hodie necessaria non videtur, imo opinio Bart. indistincte procedit per legem 49. Tauri.

- 5 Quinto amplia, vt supra dicta donatio in totum vitietur, tam in præsentibus, quam in futuris, & ita ne in præsentibus tantum, vel futuris solum valeat. Ita tenet Bald. in d. l. fin. col. pe. & quãuis Bar. ibi nume. 16. relinquunt indecisum, tamen eius opinio se inclinât in hęc partem. Eandem opinio. tenet Ange. Ioann. de Imo. & Alex. in d. l. stipulatio hoc modo concepta. nume. 21. Moderni in l. 1. in §. sed mihi ff. de verb. obli. quam dicit esse commu. & ab ea non esse recedendum. Purpu. in d. l. fin. nu. 247. Contra quam limitationem est text. in d. l. 69. Tauri.
- 6 Amplia sexto ut procedat, etiam si donatio facta sit ob causam præstandorum alimentorum donanti à donatario. Ita concludit Aret. in cons. 54. nu. 2. col. 3. sequitur Purpu. in d. l. fin. nu. 250. vbi illud dictum declarat.
- 7 Limita primo vltra Soc. vbi supra, non habere locũ quãdo donatio fit ob causam dotis, quia tunc ob matrimonij fauorem firma & omnimodo valida dicitur. Ita tenet Nicola. Boeri. in decisio. 353. nu. 10. & ante eum Oldr. in cõsi. 5. Ioan. Paponis in glo. ad consuetudi. Barbonix, in §. 2. 10. Pro qua opi. facit, nam sicut donatio omnium bonorum valet quandocunque fit ecclesię vel monasterio, vt tenet Bartol. in d. l. si. C. de pactis, quem sequuntur ibi Doctores præcipue Deci. nu. 31. Cagnol. nu. 203. & eam dicit esse communem Purpura. ibi nu. 242. Fel. in d. cap. in præsentia. nu. 5. de probatio. hęc opinio. tenet Pala. Ruui. in d. l. 69. Tauri, nu. 9. & ibi Didacus del Castillo, Socin. in d. regula 108. fallen. 4. Quod etiam habet locum quando talis donatio facta est pio loco, secundum Bal. in l. iubemus, C. de sacro san. eccle. quem sequitur Castillo in dicta l. 69. Tauri. & cum dos dicatur causa pia, ut est text. in cap. 1. in §. donare qualiter feudũ olim poterat alienari in usibus sen. quod latissime tradit Euerardus in suis locis legalibus loco. 25. idẽ dicendum erit in causa dotis.

D. Petri Duen.

Limita secundo, quando dominium bonorum nõ sit trá-
statum in donatarium, quia qui habet dominium potest te-
stari, dato quod bona alteri restituenda sint. Vt est gloss. in
Authen. si qua mulier. C. de sacrosanc. eccle. Hanc opinio-
nem tenet Angel. in consil. 179. col. 4. nume. 5. quem sequi-
tur Alexand. in l. stipulatio hoc modo, nume. 16. Tiraquel.
ubi refert alios quam plures Docto. in tracta. de iure con-
stituti. 1. parte, nume. 74. Quam limitatio. non uidetur tu-
ta secundum Decium in d. l. final. nume. 34. quia ratio præ-
dicta non uidetur effectualis, quia paria sunt quod quis nõ
habeat bona, uel habeat, sed talia quod propter illa quis
probabiliter non sit eius hæreditatem aditurus, quia pari-
ficantur non testari, & testari si ex testamento hæreditas
nõ adeatur, l. 1. ff. de iniusto, rup. modo ex tali dominio re-
rum quis non inuitabitur ad adendum, si donatario resti-
tuendum est, eandem opi. impugnat Abb. in cons. 102. lib.
2. col. 1. idem Deci. in cons. 30. nume. 3. Purpura. in d. l. fin.
nume. 256. & ea non esse tenendam firmat ibi Cagnol. nu.
217. Claud. de Seyse. in d. l. stipulatio hoc modo, nu. 29. ubi
licet sit verum, quod quodocunque donator aliquid re-
seruauit de quo possit disponere, ualeat prædicta donatio,
vt concludunt Docto. in d. l. fin. & in d. l. stipulatio hoc mo-
do, sed quando illud quod sibi reseruaret, esset ualde mo-
dicum, prout in casu nostræ ampliacionis, prædicta dona-
tio non ualeret, ita concludit Claud. de Seyfello, in d. l.
stipulatio hoc modo, nu. 29.

Sex limitationes ad hanc regulam ponit Deci. in d. l. fi.
nu. 30. C. de pact. & ibi Cagno. à nu. 238. usq; ad nu. 272. po-
nit 10. limitationes. Sed quia in effectum sunt similes eisdẽ
quas posuit Soci. in d. regu. 108. ob id omitto.

Regula CCXX.

DONATIO de re ecclesiæ, non ualet. Quam regulam
probat tex. in c. sine exceptione in vers. donare, 12. quest. 2.
& in c. 1. de donatio. de iure Regio probatur in l. 5. tit. 12.
lib. 3. Fori. & in l. 4. titu. 14. parte. 1. Et circa hanc regulam
uide notabiliter. Pau. Paris. in cons. 40. nu. 1. & 2. uolu. 5. &
in cons. 217. nu. 5. uolu. 1.

1 Limita primo, quando episcopus uellet donare bene
merito

meritis. Vt in c. si quos 12. q. 2. quia nō videtur donare, sed soluere potius debitum naturæ l. Aquilius regulus, ff. de donat. l. sed si lege, in §. consuluit, ff. de petitio. hæredit. c. cum in officijs, de testamen. Potest enim prælatus remunerare non concedendo dominium alicuius rei, sed vsufructum ad breue tempus, ita tenet Innoc. in d. c. cum in officijs, Bal. in l. iubemus, col. 3. C. de sacrosanct. eccles. Et hæc remuneratio, si possit, debet fieri de bonis mobilibus ecclesie: non autem de immobilibus: vt tenet Doct. in d. l. iubemus, & in c. si. de peculio cleric. & ita concludit Ias. in cōsi. 116. vol. 3. & merita debent esse æquivalentia rebus donatis, c. relatum, el ij. ibi, iuxta seruitij meritum, de testamen. & ita concludit Deci. in cons. 174. col. 2. Chassanzus in cōsuetu. Burgun. in tit. [des droitz.] rubr. 4. §. 7. fol. 157. col. 4. nume. 9. facit quod notat Ias. in Lex hoc iure, nume. 60. ff. de iusti. & iur.

2 Limita secundo, quando donans rem ecclesie tantūdem donaret ecclesie cuius rem donat, & iuxta rei collatæ modum. Vt in c. consensus, & in c. episcopi, de rebus eccle. non alie. & in c. iniustum, in §. item si rectores 12. q. 2. De iure Regio l. 5. tit. 14. par. 1.

3 Tertio fallit in Romano Pontifice, qui bona unius ecclesie alteri ex causa concedere potest. Vt est glo. in c. constitutus, in verbo à quocunque, de relig. domi. & in c. 1. 12. distin. ita tenet Præpo. in c. non liceat Papæ. 12. q. 2. Facit quod notat Ias. in l. Barbarius, nu. 31. ff. de offic. præto.

4 Quarto limita, quando episcopus vellet dare consanguineis pauperibus, scilicet pro victu & vestitu tantum. Vt in c. quisquis 12. q. 2. & in c. non satis 86. dist. facit text. in cap. si cupis 16. q. 1.

Regula CCXXI.

DONATIO inter virum & vxorem regulariter prohibita est. Hanc regulam probat tex. in l. 1. 2. & 3. ff. de donatione inter virum & vxor. & in l. 1. & per totum, C. eod. tit. De iure regio probatur in l. 4. & 5. & 6. titu. 11. par. 4. & in l. 3. titulo 12. libr. 3. Fori. Circa quam regulā vide Chassanz. in consue. Burg. titu. [Des droitz.] §. 6. 7. & 8. Ioann. Bassian. in consue. Aluerniæ, capitulo 13. articulo 39.

Iaf. in l. si non forté §. libertus, ff. de condi. indeb. & in l. ex hoc iure, nu. 5. ff. de iusti. & iur. Catellia. Cott. in Memoria. iuris, in verbo, donationes.

1. Amplia primo habere locum non solum inter virum & vxorem; sed etiam inter sponfos de præfenti. Ita tenent Cyn. & Bal. in l. cum in te. C. de dona. ante nup. & in l. cum sponsa, eod. tit. Alex. in cons. 142. nume. 13. vol. 5. Bart. Soci. in cons. 123. vol. 1. pro qua opin. est tex. in l. pen. ff. de dona. inter vir. vbi dicit, quod donatio inter virum & vxorem non valet, nisi fiat ante contractum matrimonium, quod de consensu intelligitur, quem text. ad hoc allegauit & induxit glo. in l. 2. ff. de dona. in verbo, concubinæ, tenet Bal. in l. vnica, in fi. C. de vsucap. pro dote. Imol. in l. Mæuia, in fi. prin. ff. solu. matr. Alex. in l. si focer, in fina. verbis, ff. solu. matrim. Aret. in l. si diuortio, in fi. ff. solu. matrim. ad idem est tex. iuncta glo. in uerbo, concubinæ, in l. 3. ff. de dona. inter vir. & vxor. vbi dicitur, quod matrimoniū dicitur, & maritus & vxor dicuntur, contractis duntaxat spōsalibus per verba de præfenti: licet non interueniat carnalis copula, & sic concludit ibi glo. quod sicut prohibetur donatio inter coniuges constante matrimonio, seu inter virum & vxorem, & matrimonium non consummatum, ex quo interuenit consensus de præfenti. Et quanuis gloss. ibi dixerit hoc procedere de iure canonico, tamen idem est de iure ciuili: vt probatur in Authen. de nupt. in §. nuptias, & ibi glo. coll. 4. quia ad validitatem matrimonij, nec de iure canonico, nec ciuili est necessaria traductio ad domum, nec copula carnalis, vt voluit glo. in d. l. cum te. C. de dona. ante nupt. facit tex. in l. mulierem, & in l. denique, ff. de ritu nup. & in l. nuptias, ff. de reg. iur. Hanc opinionem vbi al legat alios Docto. tenentes contrariam partem, tenet notab. Pala. Ruui. in rep. rub. de donatio. inter vir. & vxor. in §. 55. nu. 2. Didac. de Segura in repet. l. 1. in §. si vir. vxori, nu. 12. ff. de acqui. possessio. Chassanæus in consuetud. Burgūd. in titul. [des droictz.] Rubri. 4. §. 2. fol. 133. columna 1. numero 17.

2. Amplia secundo, vt non valeat donatio inter coniuges constante matrimonio, etiam si iudex eam confirmet, seu decer-

decernat vti valeat. Per tex. ad hoc sing. in l. obligationes, ff. de act. & obli. vti litera dicit, obligationes vel actiones quæ non proprijs viribus consistunt, nec officio iudicis, nec prætoris imperio, nec legis potestate confirmantur, & ita per illum tex. tenet Pala. Ruui. in d. rep. rub. §. 46. nu. 1.

- 3 Amplia tertio, vt nedum prohibita sit donatio inter cõiuges constante matrimonio, sed etiam inter eos qui aliquo modo coniuges contingunt per patriam potestatem. Ita tenet Pala. Ruui. in d. repe. Rubr. §. 42. per totum, vbi hoc notab. declarat.
- 4 Quarto amplia habere locum, non solum in matrimonio vero, verum etiam in putatiuo, vnde si fiat donatio inter eos qui reputabantur coniuges, qui in ueritate coniuges esse non poterant, non ualet talis donatio: alias sequeretur quòd melioris conditionis essent qui delinquent, quam qui non delinquent. Ita dicit text. in l. 3. in §. uideamus, ff. de dona. inter vir. & in l. si ex voluntate, C. eod. titu. glof. & Doct. in c. si. eo. tit. quam opinion. tenet Pala. Ruui. in d. repe. Rubr. §. 31. in princi.
- 5 Quinto ampliatur ut non solum procedat inter coniuges Christianos, verum etiam si Iudæi fuerint, vnde si Iudæus constante matrimonio aliquid donauerit vxori, non valebit donatio. Cuius ratio est, quia inter Iudæos est matrimonium verum, quanuis non ratum, c. de infidelit. de cõsanguin. & affi. & ibi glo. & Doct. si ergo inter eos est matrimonium, per consequens donationes inter eos factæ nõ valent, per iura supra allegata: quæ generaliter disponunt & generaliter sunt intelligenda: vt in c. si. Romanorum 19. dist. & in c. solitæ, de maio. & obedi. cum simil. quod etiam tenet Pala. Ruui. in d. repe. rub. §. 35. in princ.
- 6 Amplia sexto, etiam si vxor & maritus diu seorsum habitauerint. Vt late concludit Pala. Ruui. vbi supra, in d. re petitio. Rubri. §. 34. in princip.
- 7 Amplia septimo, etiam si vir passus est se condemnari ab vxore, & sic eam absolui falsa exceptione opposita, cum vxor tenetur viro' in aliqua quantitate, cum hoc videatur facere animo donandi: licet sententia valeat, vir potest cõdicere pecuniam ab uxore ac si non esset absoluta & sic nõ

habet locum l. iudex, cum alijs, ff. de conditio. indeb. Iste est notab. tex. in l. si sponsus, in §. si vxor. l. ij. ff. de dona. inter vir. & vxor. & ita per illum tex. tenet Bal. in l. cum allegas, nume. 7. C. de vsur. Roma. in singul. 3. 12. Ias. in d. l. iudex nume. 2. & in l. properandum in princ. nu me. 19. C. de iudic. Montal. in l. 3. titu. 12. lib. 3. fori, in glo. in verb. [Pueda lo hazer.]

Hanc regulam limitat septem modis Pala. Ruui. in repet. Rubr. de donatio. in §. 47. & in §. 50. & in §. 51. 52. 53. 54. & 55. Et circa tertiam limitationem ibi positam, scilicet quòd talis donatio iuramento confirmetur, vide posita supra in regu. 209. in 2. ampliat. ver. pro qua opi. Socin. duobus modis, in reg. 104.

1. Ultra quem limita primo, quando talis donatio esset reciproca. Vt est glo. in l. licet inter priuatos C. de pac. & ita tenet idē Pala. Ruui. in d. repet. Rubr. §. 50. nu. 16. cum seq.
2. Limita secundo, valere donationem vxori factam per maritum pro reparatione domus eius quæ corruit. Vt in l. quòd si vir, ff. de dona. inter vir. & vxor.
3. Limita tertio non habere locū, quādo protraheretur in tempus finiti matrimonij. Vt in l. sed interim, ff. de dona. inter vir. & vxor. & in l. cum vxori §. vlt. & in l. quia, eod. ti.
4. Quarto limita, quando expresse coniuges in contractu matrimonij reseruauerunt sibi quædam, ex quibus possunt se inuicem associare: vel vnus possit, de his reseruatis, donationem facere alteri: quia tunc propter illā animi conuentionem & promissionem de donando factam in tempore habili, valebit, saltem vt morte confirmetur. Ita tenet Bal. in l. 1. C. de dona. ante nuptias.
5. Quinto limita, quando res modica quæ vsu consumitur donatur. Argu. eorum quæ dicuntur in l. quòd autem, in §. 1. ff. de dona. inter virum & vxorem.
6. Limita sexto, quando maritus rem donatam dat in dotem filix amborum, vxore præsentē, & non contradicente, sed consentiente. Vt in l. siue vxor. & ibi Bar. ff. de dona. inter vir. & vxor. sequitur Fran. Cremen. in sing. 4. Chassan. in consuetu. Burgund. in tit. [Des droictz.] Rub. 4. §. 7. nume. 11. fol. 170. col. 1.

- 7^a Limita septimo, quando maritus remittit vxori suæ fructus suæ dotis. Vt in l. vir vsuras, ff. de do. inter vir. & vx. De cuius intellectu vide Ias. in l. de diuisione, in §. col. ff. solu. matri. & in §. fuerat, institu. de actio. Chassa. vbi supra nu. 6. notabiliter Thomas Grammat. in decis. 70.
- 8ª Limita octauo, quando mulier renuntiat marito donationem per eum factam, nondum per eam acceptatam. Ita tenet Chassa. vbi supra nume. 19. De iure Regio probatur in l. §. titu. 11. part. 4.
- 9ª Limita nono, non habere locum in Imperatore: nã Imperator potest donare Augustæ l. si. C. de dona. inter vir. & vx. & ita per illum tex. vltra Doc. ibi tenet Ias. in l. frater à fratre, in 1. lect. nu. 44. ff. de cond. indeb. vers. §. fallit, & in l. ciuitas, nu. 4. ff. si cert. pet. facit quod notat Cattel. Cotta in memora. iuris, in uerbo, donatio facta à Rege.
- 10^a Limita decimo, nõ habere locum in ijs quæ obueniunt eis ex forma statuti: quia possunt donare. Ita tenet Chassa. vbi supra, nu. 9. ubi ponit exemplum.
- 11^a Limita undecimo, si rusticus uel plebeius acciperet nobilem in uxorem, & constante matrimonio facit instrumentum de receptione dotis, quam non recepit, quanuis in effectu ista dicatur donatio inter uir. & ux. tamẽ ualet, quia fit in remunerationem ad recompensationem propter inæqualitatem eorum. Ita notabiliter concludit Bar. per glo. ibi, in l. si uoluntate C. de dotis promis. num. 2. & in l. si diuortio, & ibi Ias. nu. 9. ff. de uerb. obli. idem Ias. in l. ex hoc iure, nume. 55. ff. de iusti. & iur. & in l. si. col. si. C. de uerb. si. gnifi. & in l. si non sortem, in §. libertus ff. de conditio. in debi. nu. 8. idem tenet Bal. in l. 2. §. si. ff. si cert. pet. Segura in l. cohæredi. §. cum filie, ff. de vulg. & pupil. nu. 162. Abb. in c. 1. nu. 8. de adult. Ioan. de Neuz. in Sylua nupt. lib. 2. nu. 28. Pala. Ruyi. in repet. rub. de donatio. §. 10. & 31. nu. 1. Tiraquel. in ll. connubia. in 4. l. nu. 7. & in 5. l. num. 18. & in repet. l. si vnquam in uerb. donatione largitus; nu. 19. C. de reuoc. dona. & hanc dicit communem Bal. Nouel. in tract. dotis, in 10. par. nu. 7. Curt. iun. in conf. 6. nu. 20. Couarru. in Epitome 4. lib. in 2. par. c. 3. §. 3. nu. 1.
- 12^a Limita duodecimo, quando maritus donat annum uel

menstruum ad sui sustentationem, vsque ad vires dotis, & non ultra. Vt in l. ex annuo, & in l. de fructibus ff. de dona. inter vir. & uxo. & in l. sicut, C. eo. tit.

- 13 Limita decimotertio, si vnus ex coniugibus, seruis vel animalibus, vel vestibus alterius usus fuerit, uel in domo sua gratis habitauerit donationis causa: nã ualet donatio. Vt in l. si uir uxoris, ff. de dona. inter uir. & uxo.
- 14 Decimoquarto fallit, si uir uectigal, uel uecturas pro uxore uel ministris eius solueret. Vt in l. si qs pro uxore ff. eo. ti.
- 15 Decimoquinto fallit, si serui uiri, uxori operas prestiterunt. Vt in l. si id quod donatum est, in §. si quas serui operas, ff. de dona. inter uirum & uxo.
- 16 Decimosexto fallit, si uir soluit in presentì quod in diè debet uxori: nam tunc potest. Vt in l. sed si uir ex lana, in §. quod uir uxori, ff. de dona. inter uir. & uxor.
- 17 Decimosextimo fallit de iure Regio, nam elapso anno à tempore contracti matrimonij ualet donatio inter coniuges, si filios non habent, si tamen filij postea nascantur, reuocatur donatio, nisi in quinta parte. Vt in l. 3. titu. 12. lib. 3. fori. Quod dicit esse menti tenendum & alibi non reperiri. Pala. Ruui. in repe. Rub. de dona. §. 54. num. 11. facit etiam l. 9. tit. 6. lib. 3. fori.

Et alias limitationes circa hanc reg. uide per Pala. Ruui. & Docto. in locis supra allega.

Regula CXXII.

DONATIO ob causam in filium à patre facta; debet in legitima computari. Quam regu. ponit Bar. quem sequuntur ibi Docto. in l. in quartam, nu. 10. ff. ad l. falcid. pro qua opinio est glo. 2. in Authen. ex testamento, C. de collatio. De iure Regio probatur in l. 29. Tauri. Circa quam regulam uide Doctores in l. 26. & 29. Tauri. Bernardus Luc. in regu. 12. Roderic. Xuaréz in l. quoniam in prioribus, in §. qd. l. 95. C. de inoffic. testa.

- 1 Limita primo, si res efficiantur peculij aduentitij, ut in rebus donatis ob causam remunerationis, scilicet quando donatur propter benemerita, has enim res peculij aduentitij esse firmiter glo. communiter ab omnibus Doct. approbata in Auth. unde si parés, in uerbo, falcidic, C. de inoffic. testam.

testam. Ea enim quæ aduentitia sunt, communicari non debent, l. si. C. de colla. De iure Regio est text. in l. 5. ritu. 15. par. 6. Quod intellige quando benemerita rei donatæ responderent, vt est glo. notabi. communiter approbata in l. si donatione, C. de colla. in uerbo, postulas, & in c. relatum el. ij. in verb. iuxta seruitij, de testa. Bar. in l. si forte, nu. 5. ff. de castren. pecu. Et in hoc non statur confessioni patris, sci licet merita præcessisse, sed oportet quoddam merita seu seruitia probentur, vt tenent glo. & Bar. vbi supra Ias. in repet. l. frater à fratre, nu. 44. ff. de condi. indebi. Corne. in consil. 144. nu. 10. vol. 2. Marc. Mantua in l. si donatione, nu. 46. C. de colla. & ibi Rimi. nu. 8. Castellus in l. 29. Tauri, in glos. in verb. [las otras donaciones] in si. limitation. Matthæ. de Affli. in decis. 370. nu. 15. Ioan. Bernar. in regu. 533. Chassanæ. in consue. Burgun. in titu. [Des droictz.] Rub. 4. in §. 7. fol. 175. col. 3. nu. 7. Ruuin. in consi. 96. numer. 2. volu. 5. Castellia. Cotta in Memo. iuris, in verbo. donation. inter patrem & filium.

- 2 Limita secundo, quando res ob causam donatæ non sunt ad hæredes transmissibiles. Vt in l. omni modo, in §. imputari, C. de inof. testam. & sic primo alimenta per patrem filio præstita, quæ uocant victum & vestitum, l. legatis, ff. de alimen. & ciba. legat. in legitimam non imputantur, vt in l. quæ pater, ff. famil. herc. tenet Bart. in d. §. imputari. Docto. in l. filix, licet, C. de colla. Secundo expensæ quæ à patre fiunt in nuptijs, aut in consequendis honoribus filiorum, non imputantur in legitimam: vt est text. & ibi gl. in l. 3. in §. si. in glo. si. ff. de muneri. & honori. Bal. Ange. Ias. & Docto. in d. §. imputari, per illum tex. & in l. et. in §. sed an ipse, ff. de coll. bono. Boer. in deci. 14. nu. 3. Ripa in repe. l. in quat. tam nu. 163. cum alijs, ff. ad l. Fal. Quod tamé limitat Ale. in addi. ad Bar. in d. l. 3. in §. fin. ff. de mune. & hono. præcedere, quando filius non haberet bona propria & à patre separata: secus tamen si haberet, quia tunc censetur hæ expensæ factæ animo repetendi. Vt in l. fin. ff. de pet. hæz. facit, l. Nefennius, ff. de nego. gest.

- 3 Limita tertio, quando res donatæ efficerentur castrensis peculij, vel quasi. Vt in l. si filius, C. famil. hercis. Ex quo

sequitur, quod arma quæ militi dantur & equi non computantur in legitimam. Idem de libris qui dantur Docto. aut Aduocato. vt tenet Bar. in l. 1. §. neque castrense, nu. 2. Idem puta in pecunia quæ à patre datur pro habendo Breuiario, aut pro consequendis ordinibus, aut pro celebranda prima missa: quia hæc debent dici peculia castrensia: vt in l. sacrosanctæ, & in Auth. presbyteros, C. de episc. & cleri. Ripa in d. l. in quartam, nu. 166. De iure Regio est tex. in l. 4. tit. 4. par. 5. & in l. 5. titu. 15. par. 6. Quod etiam procedit in libris à patre emptis filio scholari: omissa distinctione Bar. in d. §. neque castrense, nu. 2. & in l. si donatione, C. de colla. & ibi Alex. in l. filiz cuius, & ibi, plenius Sali. nu. 13. C. famil. hercis. Ripa & Doct. in l. in quartam, nu. 198. ff. ad leg. Falcid. tenet gl. in d. l. filiz cuius, in glo. 1. pro qua opi. est tex. in l. quæ pater, ff. fam. hercis. De iure Regio probatur in d. l. 4. tit. 4. par. 5. in fi. & in d. l. 5. tit. 15. par. 6. ita tenet Pala. Ruui. in d. l. 17. Tauri. nu. 16.

4 Limita quarto, quando pater sponte soluit emendâ pro condemnatione filij, vt liberetur filius. Tenet Bar. in l. Sticus, nu. 2. in fin. ff. de pecu. lega. vbi distinguit, quod si pater voluntarie soluit, soluta non sunt imputanda. Si autem ex necessitate forte per statutum aut consuetudinem, tunc imputantur, quem sequitur Bar. in d. §. imputari. Quam disti. Bar. reprobat Fabi. de Monte, in repet. Auth. nouissima. q. 8. princ. vers. octauo quæritur, C. de inoff. testam. Ripa, vbi dicit ita cõmuniter teneri, in d. l. in quartam; nu. 185. quia in hoc casu motus paternâ pietate ne filius vexetur à fisco soluisse creditur pater, & sic coactus soluisse, pro qua opi. facit tex. in l. re legatorum, in §. si. vers. neque enim, ff. de interd. & releg. vbi dicitur quod ex delicto quis non debet habere beneficium.

5 Quinto limita, non habere locum in donatione simplici, attento iure huius regni: nam simplicem donationem hodie filius conferre non debet cum alijs fratribus, nec debet in legitima imputari. Vt in l. 26. Tauri. Facit etiã text. & ibi gl. in d. Auth. ex testamento, C. de coll. & ita expresse testet Cisuentes in d. l. 26. Tauri. nu. 6. & in l. 29. nu. 1. in fi. Roderi. Xuarez in repe. l. quoniã in prioribus, in §. q. nu.

8. fol. 96. C. de inof. testa. Pala. Ruui. in l. 26. Tauri. nu. 25.
 Porto alias limitati. circa hanc reg. & eius materiã vide
 per Doct. in supradict. locis: præcipue in d. l. in quartam.

Regula C C X X I I I.

DONATIO facta à patre filio in potestate, regulariter
 non valet. Hanc reg. probat tex. in l. si pater, C. de inoff. do-
 na. & in l. donationes quas parentes, C. de dona. inter vir-
 & vxo. & in l. 2. in §. si filium, ff. de dona. & in l. 1. §. si pater
 filio, & in l. si pater filia, ff. de vsuca. pro dona. De iure Re-
 gio probatur in l. 3. tit. 4. par. 5. & in l. 4. tit. 15. par. 6. Et cir-
 ca hanc reg. vide Plat. in l. 1. C. de castre. pecul. lib. 12. Bar.
 & Doct. in l. frater à fratre, ff. de cond. inde. vbi Ias. in 1. &
 2. lect. nu. 44. Iacobi. de S. Georg. nu. 33. Ioann. Crot. fol. 6.
 col. 3. in 12. q. Mar. Mant. nu. 327. & 342. Ferd. Loaz. in re-
 pe. l. filius familias, §. diui. nu. 77. & 85. cū alijs Lud. Rom. 2
 in l. si donatione, nu. 8. C. de colla. Cifuentes & Docto. in l.
 17. Tauri. Segura in repe. l. licet Imperator, nu. 80. cū alijs;
 ff. ad Trebel. & in repe. l. vnum ex familia, §. si sanctorum, nu.
 115. cū alijs, ff. de leg. 2. Bertran. in consi. 252. nume. 25. vol.
 1. primæ impressionis, Cassanæ. in consuet. Burgun. in titu.
 [Des droitz.] Rub. 4. in prin. nu. 36. fol. 126. col. 2.

Hanc reg. cum 11. limitationibus ponit Soc. in reg. 103.

- 1 Sed ultra eum limita primo non procedere in donatio-
 ne facta à Rege vel à Principe non recognoscente superio-
 rem. Ita tenet Bal. in c. 1. in §. item sacramenta, de pace iu-
 ram. firmand. in vsibus feudorum, facit text. in l. penul. C.
 de donatio. inter vir. & vxo. & ita per illum text. tenet ibi
 Alexand. in addi. ad Bart. Eandem opin. tenet Crot. vbi su-
 pra, & originaliter ante omnes tenuit Qld. in cõsi. 231. Ias.
 in d. l. frater à fratre, in 1. lect. nu. 44. in 6. fall. in vers. & ita
 habes expeditas omnes fallentias Bart. & ibi Marc. Mant.
 nu. 348. Segura in d. l. imperator, nu. 83. ff. ad Trebel. Aret.
 in l. placet, nu. 3. ff. de acquir. hære. Lancelo. Galia. in repe.
 l. Centurio, nu. 115. ff. de vulga.

- 2 Secundo fallit, quãdo duo filij sunt in potestate, & vnus
 donat alteri de consensu patris bona profectitia vel bona
 propria patris, nam talis donatio statim valet. Ita notab.
 tenet Ioan. Andræ. in additio. ad specula. in tit. de instrum.

771
 editio. in §. porro, super nu. 3. incip. concipitur, & ante eū tenet. Oldra. in cons. 26. Cuius ratio est, quia si pater cōsen- serit quōd hęc bona donarentur alteri filio cōsuetudo in- telligitur filium tacite emancipare quo ad istum actum, vt valeat donatio, vt in l. si permittente, C. ad Mac. sicut e- nim valet donatio si emanciparet in totum, vt in l. vt libe- ris, C. de coll. ita valere debet quo ad istum actum. Quam decisionem Ioan. Andr. exclamando extollit vsque ad sy- dera, Aret. in l. placet, nu. 4. ff. de acquir. hęc. di. & ibi eam impugnat duplici ratione, quam etiam reprobat Ias. in l. frater à fratre, in prima lectura, nu. 44. in octaua limita. & ibi contra eam adducit plura Mar. Mantua nu. 349. vbi in fine hoc reliquit cogitandum. Eandem opi. exprobat Segu- ra in d. l. Imperator, nu. 86.

3 . Tertio fallit, quando pater remittit vsumfructum filio quem habet in bonis aduentitijs filij: nam hęc donatio sta- tim valet, non expectata morte parentis. Ita Bar. in repet. d. l. frater à fratre, nu. 57. versi. si vero donaret, & per text. in l. cum oportet, in §. si autem, C. de bon. quę liber. glo. & Bar. in l. 2. C. de inoff. dona. cum qua doctrina Bar. tran- seunt ibi communiter scribentes, & Ias. in d. l. frater à fra- tre, in §. limita. nu. 44. vbi eam Crotus fol. 6. col. 3. versi. fal- lit ergo conclusio præmissa.

4 . Quarto fallit, quando iusta donatio esset facta filio na- turali tantum: cum filius naturalis non sit in patria pote- state. Ita notab. tenet Bar. in l. omnes, in §. Lucius, ff. de his quę in fraud. credit. quem sequitur Roma. in cons. 43. nu. 2. & in l. si donatione, nu. 15. ff. de coll. 1. Crot. vbi supra, versi. quinto fallit, & ibi Mar. Mantua, nu. 353. Quod tamen in- telligo verum, nisi donatio fiat in fraudem: vt in d. §. Lu- cius, ita notabili. concludit idem Rom. in cons. 397. nu. 1. quam sequitur Mantua vbi supra. Pro qua facit quōd tra- dit Carol. Molinæ. in tractatu de inoff. testamen. donatio. & doti. nu. 49. cum alijs. Quod hodie de iure Regio habet locum vsq; ad quintam partem bonorum extantibus alijs filijs legitimis: vt in l. 9. & 10. Tauri. quod etiam in spurijs habere locum dicunt ibi supradic. iura.

5 . Quinto fallit, quando pater donat aliquid filio pro le- gitimā

gitima: nã tunc valet donatio facta filio in potestate. Iste est notab. casus: secundum Ang. ibi, in l. si non mortis, ff. de donatio. inter vir. & vxo quam opinio. vbi eam latissime examinat sequitur Ias. in d. l. frater à fratre, in 7. limit. nu. 44. & in rep. nu. 23. vbi adducit pro ea plura fundamenta, postea relinquit cogitandum, Mar. de Mátua in d. l. frater à fratre, nu. 356. Paris. in d. cons. 16. nu. 35. vol. 2. Eand. opi. tenet Bal. in l. cum oportet, §. non autem C. de bonis quæ libe. & eam latissime examinat. & tenet Rodericus Xuares in repeti. l. quoniam in prioribus, in princip. fol. 3. nu. 4. C. de inoffic. testam. Contrariam opinionem, reprobando illud dictum Ange. tenet Are. in l. placet, nu. 4. ff. de acquir. hære. Segura in l. vñum ex familia, in §. sed si fundum, nu. 116. ff. de leg. 2. & in repe. l. Imperator, nu. 84. ff. ad Trebel. Dec. vbi hoc notabiliter declarat, in consi. 86. nu. 8. & contra Ange. vbi eam latissime examinat, tenet Ferd. Loazes, in repet. l. filius fami. in verbo diui. nu. 75. ff. de lega. 1. Mouentur omnes supradicti Doct. tali fundamento, quia alimenta debentur filio in vita patris, l. si quis à libe. in prin. ff. de lib. agnos. tamen donatio in causam alimentorum à patre filio in potestate facta, non valet, gl. notab. quam ibi approbat Bal. in l. 2. C. de inoffi. dona. ita eodem modo nõ debet valere donatio facta filio pro legitima. Eandem opinionem contra Ang. tenet idem Aret. in consi. 17. nu. 4. cum sequen. Est tamen verum quod docto. supradicti assignant plures intellectus ad illud dictum Ang. & ad d. l. si non mortis, nam Dec. in d. consi. dicit, quod procedit in filio emancipato. Segura in d. l. Imperator, dicit quod loquitur in filio emancipato, vel in matre. Ias. in d. l. frater à fratre, tenet etiam hoc in l. lec. nu. 44. scilicet quod loquatur in matre vel in filio emancipato: postea tamen dicit quod valet supradicta donatio facta filio in potestate pro sua legitima, sed reuocabiliter. quæ sequitur Mar. Mant. ibi nu. 257 Et Angel. contra: tenet, vbi eam etiam latissime examinat [Didacus del Castillo] in l. 17. Tauri col. 2. in principi. versi. sed doctor de Segura. vbi per illam l. 17. approbatur opi. Ias. supradicta, scilicet, quod iam quod valet donatio facta per patrem filio pro sua legitima, valet reuocabiliter, & sic

sic poterit à patre quando cunque reuocari, & ita procedit
 dictum Ang. vt expresse tenet ibi Castil. per dictam l. 17. in
 col. 4. in principio, quæ expresse hoc disponit, ibi, [pueda la
 reuocar quando quisiere.] Quod tamen est verum nisi pa-
 ter postquam fecit supradictam donationem, non solum pro
 legitima, et in quocumque casu fecerit donationem filio suo de
 tertia parte bonorum suorum, si possessionem filio tradide-
 rit, prædicta donatio à patre reuocari nullo modo pote-
 rit, etiam si filius sit in potestate, per supradictam l. 17. &
 sic per illam l. corrigunt in omnia supradicta iura pro-
 hibentia donationem per patrem filio in potestate fieri posse.

6. Limita sexto, non procedere in matre quæ potest face-
 re donationem filio suo in potestate. Vt in d. l. 12. Tauri
 ibi, [so la madre.] dum tamen tradat possessionem filio suo,
 alias autem bene poterit eam reuocare, secundum Pala-
 Ruui. ibi nu. 12. & ibi Castil. in glo. in verbo, [la madre.]
 Per quam l. corrigitur text. in d. l. si non mortis ff. de inof-
 ficio. testamen. & in l. si constanté, C. de donatio. inter viru-
 & vxor. vbi dicitur, quod mater non potest donationem à se
 factam filio reuocare, quia non habet filios in potestate si-
 cut pater, vt in §. femina. Instit. de adop. & per totum In-
 stitu. de patria potesta. sed per supradictam l. possessio non
 tradita, bene poterit reuocari.

Et circa tertiam limitationem quam ad hanc regulam
 ponit Soci. vbi supra, scilicet quod talis donatio causa stu-
 dii valet, vltra docto. qui ita tenent in d. l. 17. Tauri, tenet
 etiam Segura in d. l. vnum ex familiâ in §. sed & secundum
 nu. 131. ff. de leg. 2. & Ferd. Loazes in repetit. l. si iustam. in
 §. diu. num. 85. ff. de lega. 1. & vide posita supra in regu. 87.
 Petr. Rebuff. in tracta. de priuile. scholarium, priuile. 60. nu.
 2. & vide supra in regu. 87.

Et circa octauam limitationem Soci. scilicet, quod quã-
 do interuenit iuramentum quod valet talis donatio, vide
 posita supra in regu. 219. in 2. ampliatione.

Regula C. l. c. x. i. l. 1. s. 1.

DONATIO excedens quingentos solidos non valet,
 nisi fuerit insinuata. Est text. in l. si quis pro redemptione,
 in §. ceteris C. de donatione & in l. 9. in fi. titu. 4. part. 5. per
 que

quæ iura cofrigitur tex. in l. sancimus C. eodem quæ vsque ad trecentos aureos tantummodo permittebat, tenet Barz. & doct. in l. Modestinus. ff. de donat. Bal. & ibi doct. in l. illud. C. de sacrosan. eccle. & in l. si. C. de iure doti. Circa quâ regulam vide Francif. Aret. in cons. 77. Paul. Paris. in cons. 25. nu. 53. & in cons. 69. nu. 93. lib. 3. Soc. Iun. in cons. 69. nu. 37. & in cons. 77. nu. 55. lib. 1. & in cons. 67. nu. 18. & in cons. 118. nu. 2. vol. 2. Caro. Rui. in cons. 159. nu. 6. & 15. vol. 4. Ioan. Barr. de Scarampis in cons. 111. nume. 6. inter consilia Alberti Bruni. Palz. Ruui. in repet. rub. de donat. inter virum §. 19. nume. 6. Andræ. Tiraquel. in legibus connubia. in glo. 4. nu. 10. & in glo. 5. nu. 32. & 34. & in glo. 6. nu. 177. & 272. Ioan. Bessanum in consuetu. Aluernix, c. 15. art. 42. & notabiliter Anto. de Canario in tracta. de insinuatione, in prima, & secunda parte, nu. 1. cum sequen. Ioan. Igne. in Authen. ex causa nu. 207. C. de liber. præte. Guid. Papa in cons. 57. & in decis. 325. Aymon publicia. in gloss. ad dicta consuetu. Aluernix, arti. 42.

Rationes autem quare donationes insinuari debeant, sunt quatuor. Prima est vt inter insinuationem & donationem, donans deliberare possit, an sibi expediat donationem perficere: Vt in Auth. de appel. & intra quæ temp. in prin. vers. vt liceat homini intra id spatium plenissime deliberare, colla. 4. Secunda ratio est, vt ita ratio actus ostendat mortis perseuerantiam. Vt in l. vna C. de plus petitio. sicut dicitur de actu geminato, vt in l. Balista. ff. ad Trebel.

Tertia ratio, vt tollatur deceptionis suspicio. Vt in l. si decipiendi, ff. ad Velleian. nam sicut præsentia amicorum tollit suspicionem fraudis: ita presentia iudicis, vt in l. transactione & in l. siue apud acta. C. de transactio. ita tenet Guido Papa in cons. 57. colum. 2. versicul. 1. Andræ. Tiraquel. in legibus connubia. in glo. 6. nu. 177. vbi dicit, quod aperte iudex debet intelligere quod isti intenderant donationem conficere, ad hoc vt insinuatio valeat, alias licet interponat decretum, non valebit, ista est glo. notab. secundum eundem ibi, in l. tutor bonorum, vers. amici eius, & iudices scientibus, ff. de bonorum possessio. Quarta ratio est, vt occurratur falsis probationum modis. Vt in l. finali. C. de

de fideicom. Quas rationes ponit Anto. de Canario in d. tract. de insinuatione, q. 9. nu. 17. referendo se ad Specul. in tit. de instrumen. æditio. in §. porro. Bartol. tamen in d.l. Modestinus nu. 3. addit duas alias rationes. Prima ne si clā fiat, homines fraudentur. Vt in l. data, C. de donat. & quia in magnis quantitibus, magna exigitur obseruatio. Vt in l. fin. & in Auth. ibi posita C. si certum peta. Anto. de Canario in d. quæst. 9. dicit has rationes magistrales, excepta illa quæ ponitur in d.l. data. Facit etiam alia ratio, quia reipublicæ interest ne quis re sua male vtatur. Vt in §. fin. Instit. de his qui sunt sui vel alic. iuris.

1. Amplia primo prædictam regulam, habere etiam locū in creditore qui remisit domum sibi debitam, quia remissio donatio est. Vt in l. si mulier, ff. de condic. causa dat. Et quod in remissione facta causa donationis requiratur insinuatō, tenet glo. 1. & ibi doc. in l. si quis obligatione, ff. de regulis iur. & ibi Hierony. Cagno. nu. 5. dicit esse communem opin. Eandem opin. tenet Bart. in d.l. Modestinus nu. 1. Bal. in l. pactum nu. 12. C. de collat. quam dicunt communem esse Alex. & Deci. in l. creditori nu. 12. C. de pact. idē Alexan. & ibi Iaf. in l. si mulier nu. 1. C. de condic. cau. dat. Fel. nu. 2. in c. veniens el j. de testib. docto. idem Alexan. in conf. 138. nu. 28. vol. 2. Andr. Barb. in conf. 41. nu. 14. versic. item est etiam ponderandum, libr. 1. quod tamen declarat secundum Feli. vbi supra, & Rom. in d.l. Modestinus nu. 41.
2. Amplia secundo, siue donatio fuerit facta extraneis, siue coniunctis. Ita tenet Bal. in l. data, in prin. C. de donat. quia eadem ratio, & maior videtur inter coniunctos, quàm inter extraneos, vt concludit Barba. in conf. 23. nu. 10. vers. modo in proposito vol. 2. facit quod notat Marc. Mant. in Apophth. 79.
1. Limita primo, non procedere in dote. Vt in l. fin. in §. 1. C. de iure dot. & in l. fina. C. de donat. ante nupt. & hoc fauore dotis statutum est, sicut multa alia, vt in l. 1. & ibi no. ff. solu. matri. Et hæc limi. probatur de iure regio in l. 9. in fi. tit. 4. par. 5.
2. Limita secundo in donatione propter nuptias, quæ non est minoris fauoris quam dos. Vt in l. fina. C. de donat. ante nupt.

nupt. imo dicitur quod in substantia nihil distat. ad hoc facit tex. in Auth. eo decursum C. eo. tit. & in Auth. vt fratrum filij in §. illud, collat. 9. & in Auth. vt spons. largi. in princ. collat. 9. ita Ang. in d. §. illud nu. 1. Guid. Papa in dec. 32 §. nu. 2. Ant. de Canario in tract. de insinuatione in 2. part. q. 4. nu. 4. Bal. Nouel. in trac. de dote in 6. part. princ. q. 47. nu. 2. Bald. in Auth. dos data, §. similiq; modo C. de don. ante nupt. Bart. in l. cum multæ. in prin. C. de dona. ante nup. Io. Bassi. in consuet. Aluerniæ. in d. arti. 42. fol. 107. licet olim insinuatione requirebatur, vt in d. l. si. C. de donat. ante nupt. & in l. fina. §. similiq; modo C. de iure dot. & in d. l. sancimus in princ. C. de don. Quod verum respectu mulierum & in earum fauorem, secundum suprad. §. illud & ibi Ang. & d. Authen. eo decursum, Paul. Paris. vbi hoc declarat, in conf. 17. nu. 24. vol. 2.

3 Limita tertio, non procedere in donatione feudali, vt si rex vel alius dat castrum aut aliam rem in feudum, valebit sine insinuatione. Ita tenet Bald. in c. peruenit el ij. nu. 4. de iureiuran. Idem in alia donatione à principe facta. Vt in l. illud, C. de sac. sanc. eccle. in l. sancimus ver. exceptis, C. de donatio. & ibi doct. & in Auth. vt non fiant pigno. in §. illud colla. 5. Anto. de Canario in tracta. de insinuatione, in 2. par. nu. 2. Matth. de Afflict. ubi hoc declarat, in c. 1. in §. item sacramenta, gl. 4. nu. 33. de pace iura. firman. in usibus feud.

4 Quarto fallit, in donatione remuneratoria & mutua. Vt in l. si pater, & in l. Aquilius Regulus & ibi glos. in verbo, non meram, ff. de dona. & in l. si. & ibi glo. in verbo, observatione, C. de iure dot. & ibi Angel. de Perusio, tenet Bal. in l. illud nume. 8. de sacrosanc. eccle. Ias. in l. si non forem in §. libertus nu. 8. ff. de condi. indebi. ubi dicit ualere prædictam donationem, dum modo facta sit propter seruitia præcedentia, & seruitia sint æquivalentia donationibus, idem Ias. ubi hoc no. declarat. in l. ex hoc iure, nu. 53. ff. de iust. & in. Segura in repet. l. ab hæredati substituto. nu. 91. ff. de leg. 1. Bart. & ibi not. Ioan. de Imo. in d. l. Aquilius Regulus. Anto. de Canario in d. tract. in 2. parte quæst. 12. nu. 16. Ratio est, quia talis donatio non est proprie donatio,

natio; sed potius quædam permutatio seu compensatio, vt in l. sed & si lege §. consuluit in fin. ibi, velut genus quoddam hoc esse permutationis, ff. de petitione hære. & in d. l. Aquilius Regulus vers. dixi posse defendi. Et talis donatio non reuocatur prætextu ingratitude, nec in ea habet locum tex. in l. fina. C. de reuocan. donat. nec alia iura communia loquentia de donatione, vt est tex. iuncta gloss. in l. si pater. §. 1. ff. de donatio. & ibi docto. & glo. & ibi doc. in d. l. si. in verb. inueniatur, Ripa in repet. q. 44. Carol. Molina. in consuet. Pari. tit. 1. §. 30. nu. 99. Boer. in decis. 27. Et ultra istum effectum & alios effectus huius obligationis antidotalis, vide 18. effectus. Per Ias. in l. si nõ sortem, §. libertis nu. 9. ff. de condit. indebi. 19. effectus ponit idem Iaso. in Lex hoc iure nu. 15. cū alijs, ff. de iust. & in. alios ponit Fortunius Garcia in l. 1. §. ius naturale nu. 37. ff. de iust. & iure, & quatuor & triginta ponit And. Tiraquel. in repet. l. si vnquam in verbo donatione largitus nu. 11. cum sequent. C. de reuocan. donation.

5 Quinto fallit, in donatione iurata. Vt tenet Ioan. And. in addition. ad Specu. in titu. de instrumen. æditione in porro in additione incip. minus. Federic. de Senis in conf. 281. nu. 1. Bald. in c. cum contingat. num. 13. de iureiuran. & ibi Ioan. de Imol. vbi latissime hoc examinat nu. 90. per quatuor col. & ibi Abb. num. 17. Ioan. Faber. in §. & cum retro nu. 3. Insti. de donatio. Alex. in conf. 4. nu. 10. & in conf. 12. nu. 4. vol. 1. & in conf. 157. nu. 19. vol. 2. & in conf. 21. nu. 11. vol. 3. Socin. vbi plene eam disputat & concludit, in conf. 77. nu. 10. vol. 1. vbi dicit, quod hæc opinio est verior, & semper pro ea iudicaret & consuleret. Et eam dicit esse cõmunem Ias. in conf. 51. colum. si. vol. 1. Francisc. Curt. Iuni. in conf. 34. nu. 1. Deci. in conf. 239. nu. 3. & in conf. 432. nu. 11. & 15. & in conf. 488. nu. 6. Ripa lib. 2. respons. c. 11. num. 11. Matthæ. de Affli. in c. 1. nu. 36. de feudo dato inuicem l. commissi. in Vsbis feudo.

Hanc opinionem dicit etiam esse communem Soci. Iuni. in conf. 67. nu. 20. vol. 2. Alex. vbi dicit ita fuisse consultum per multos docto. in l. nemo potest, ff. de leg. 1. & eam tenet plures docto. quos refert Andræ. Tiraquel. quos pro

pter prolixitatem non refero in rep. d. l. si vnquam in præfatione, nu. 143. Anto. Rubens Alex. in consi. 59. nu. 2. Parisius, vbi eam dicit communem, in consi. 69. nume. 95. volu. 3. Contrariam tamen opinionem, imo quod prædicta regula & leges eam probantes non possint iuramento renuntiari, tenent Gulielmus de Cugno, Alberi. & Bald. sibi contrarius in l. illud, nu. 9. C. de sacrosanc. ecclesi. & dicit Imol. in d. l. Modestinus, quod istud est de mente Bart. ibi, in nume. 6. dum se remittit ad not. per eum, in l. si quis pro eo, ff. de fideiuss. idem tenet Anto. de Canario in d. tractatu 2. part. quæstio. 33. num. 50. vbi per totam q. hoc examinat, & tenet hanc opinio. maxime in num. 59. Ang. in consi. 179. nu. 7. vbi dicit hoc esse verum, etiam in donatione facta inter coniunctos & inter fratres. Et eam dicit continuam Andr. Barba. in consi. 16. nume. 16. versi. & si quispiam dixerit, volu. 2. colum. 10. in princ. Alexan. sibi contrarius in addi. ad Bart. in l. post mortem, ff. de adoptio. Barba. in consi. 22. incip. uiso celebri, in 2. colum. in fine, versic. quod vero opponitur, volu. 4. Angel. Areti. in §. alix, nu. 5. & 9. institu. de donatio. idem Barba. & quam plures docto. tenent hanc opinionem, quam ipse refert in consi. 66. nume. 23. & in consil. 67. per totum inter consilia Curt. Senio. Barto. de Scarampis in consil. 111. nume. 6. inter consilia Alber. Brun. Rôma. in d. l. Modestinus, nume. 18. Lauren. Calcane. in consi. 25. nu. 33. versi. nec obstat etiam quod dicatur. Ruui. post plures quos refert in cõsi. 159. nu. 6. vol. 4. & ibi num. 15. refert contrariam opinionem, in qua se non bene firmat propter ambiguitatem opinionum. & alij etiã docto. quos refert Maria. Soci. iunior in consi. 69. nume. 39 & in consil. 71. nu. 58. colu. 1. vbi refert has duas opiniones & etiam se non bene firmat. & alij etiam doctor. quos Andræ. Tiraquel. in repe. l. si vnquam, in præfatione, nu. 153. C. de reuocan. donatio. & hanc opinio. vbi adducit pro ea plura fundamenta, & dicit quod secundum eam si casus eueniret semper consuleret & iudicaret, tenet Ioan. Crotus in repetitio. l. nemo potest, col. 14. versi. fallit hæc conclusio, ff. de lega. 1.

Sed hæc posterior opinio uerior mihi videtur, quod do

natio etiam si sit iurata, si non sit insinuata non valet. Ratio prima facit, nam vt supra dixi in rationibus huius regule, insinuatio fuit introducta fauore publico, ne quis effusa liberalitate patrimonium suum exhauriat, ideo iuramentum nullum effectum operatur, vt in c. si diligenti, de foro compet. not. in l. iurisgentium, §. si paciscar. ff. de pact. Secunda ratio facit, nā donatio omiſſa insinuatione ideo est nulla, quia præsumitur facta esse in fraudem, & sic ad euitandas fraudes quæ committi possunt, maxime inter coniunctos, vt in d. l. data, C. de donationibus, & sic etiam in odiū recipientium clandestinas donationes. Si ergo iuramentum firmaret contractum donationis absque insinuatione, præstaret occasionem delinquēdi, contra l. conuenire, ff. de pactis dota. & sic videretur iuramentum contra bonos mores quod non valet, c. non est, de regu. iur. libr. 6. & sic vbi-cunque l. vel statutum præsumit fraudem in aliquo contractu, iuramentum interpositum super illo contractu nō firmit dictum contractum, ita Bal. Sali. Pau. de Castro in Authen. sacramenta puberum, C. si aduersus vendi. Bart. in l. omnes populi, in 2. q. 3. q. princ. ff. de iustitia & iure. Roma. in cons. 12. pro qua opin. faciunt alia quam plura fundamenta traduntur a Docto. in locis supra allegatis, quæ propter prolongatam non curo referre.

- 6 Sexto fallit quod donatione facta ecclesie, vel alicui pio loco. Ita tenet Bar. & Albe. in d. l. illud. C. de sacrosan. eccle. per illum tex. Io. And. in addi. ad Specu. in tit. de instrum. æditio. in §. porro. super verbo, sed illa lex. Io. Calde. in cons. 3. sub rub. de donatio. tex. in l. si quis pro redemptione. C. de dona. Ro. in d. l. Modestinus, nu. 11. Felin. post Ant. in c. ecclesie sancte Mariæ. nu. 82. de constit. vbi dicit hanc esse communem opinionem, & allegat quam plures doctores eam tenentes. Ripa in lib. 3. responso. c. 11. nu. 10. Abb. in c. relatum, el j. de testa. Parisius, in cons. 70. nu. 23. vol. 4. Petrus Rebuffus in trac. de priuilegijs scholarium, priuile. 64. vbi dicit, quod idem est in donatione facta scholari tanquam pia, & dicit quod est communis opinio.
- 7 Septimo fallit, quando princeps ex certa scientia cōfirmat donationem non insinuatam. Ita tenet Panor. in cons. 84

fi. 84. nu. 3. cum seq. vol. 11. vbi consuluit, rescriptum principis ex certa scientia, confirmans donationem non insinuatam, valere etiam in præiudicium filiorum, quibus erat ius in quæsitum spe probabili: quia insinuatio est solennitas quædam de mero iure positio introducta, quam ob rem est in arbitrio principis. Ita Alex. in l. quanquam, C. de militari testa. Alcia. in trac. de præsumpt. in 3. regu. præsump. 11. nu. 8. Doct. in titul. de confirmatio. utili vel inutili facit quod supra dixi in regu. 43.

- 8 Octavo limita in donatione facta corâ iudice, quia eo ipso videtur insinuata. Vt in l. omnium, & ibi docto. C. de testa. & l. sancimus, C. de dona. Bart. & docto. in l. Modestinus, ff. de donatio. facit tex. & ibi docto. in l. fi. C. de prædij. decurionum, li. 10. Alex. in conf. 20. nu. 5. vol. 3. Quam opinionem tenuit. Bar. in l. Modestinus, nu. 3. Ias. vbi hoc not. declarat, in d. l. omnium, nu. 4. Andr. Tiraquel. in legi. conubia. in glo. 5. nu. 32. Et an iudex si faciat donationem coram se possit insinuatio fieri? Vide notab. Bart. in l. consul. nu. 3. ff. de adoptio. Anton. Capicium, vbi hoc notabiliter examinat, in deci. 203. nu. 13.
- 9 Limita nono in bonis donatis in testamentis, quia donationis nomine non venit testamentum, vt in l. alienatum, §. fi. ff. de verb. signi. & sic instituti in testamento non tenentur insinuare, licet si testamenta facta sint coram curato & testibus, iuxta c. relatum, c. cum esses de testamé. oporteat quod publicentur & in publicam reducantur formam ad hoc vt probent, in l. publicati, C. de testam. tamen hic non agitur de illa publicatione, nec de illa quæ ad aperturam testamentorum fieri solebat, vt l. prima & secunda, ff. quæ admo. testamen. aper.
- 10 Limita decimo, in lucro quod quis acquirit ex legis vel consuetudinis dispositione. Tenet Bal. in Auth. eo. decursu. de donatio ante nupt. nu. 2.
- 11 Limita vndecimo, in casu l. vnice, in fi. C. de plus petio. ibi, siue insinuatae sint, siue non.
- 12 Limita duodecimo, in donatione causa mortis. Vt in l. fina. C. de donatio. causa mor. vbi hæc donatio omnes effectus sortitur quos habent vltimæ voluntates. Et ita expresse
concludit

concludit Guido Papa in decis. 610. & in decis. 325. nu. 3. notat gloss. in l. si quis pro redemptione, in verbo ad refectioem, C. de donatio. quòd ibi Bart. Sali. & Ang. Specul. in tit. de instru. & ditione, in §. porro. Et hanc opi. tenet expresse Anto. Rub. in cons. 59. nu. 1. vbi post Bar. in d. l. si. dicit quòd per illam l. est correctus tex. in l. donatio. C. de donatio. eandem opi. per d. l. si. tenet Anto. de Canario in tra. de insinuatione, in 2. par. q. 7. nu. 7.

13 Limita decimotertio, non procedere in contractibus, qui donationis nomine non continetur, & ideo venditio & alij contractus non insinuantur. Vt in l. Labeo in §. in contractum, & ibi doct. de verbo. sig. maxime Cæpo. nu. 4.

14 Decimoquarto fallit, si filia renuntiat futuræ successioni, quia in hoc non requiritur insinuatio, secus si hæreditas esset iam quæsitæ, & filia remitteret, quia tunc donatio est. Ita tenet Bal. in d. l. illud. nume. 7. vers. quid ergo dicemus, quem sequitur Ant. de Canario, in d. trac. de insinuatione, in 2. par. q. 16. num. 21. Idem est si fiat pactum inter fratres, quod vnus alteri succedat, vt in l. licet, C. de pact. quia potius dicitur contractus quàm donatio, & ob id insinuatio non requiritur, ita Ioan. Andr. in additio. ad Specu. in tit. de instru. & diti. in §. porro. quem sequitur Ant. de Canario, vbi hoc notabil. examinat. in d. tract. in 2. par. q. nu. 23.

15 Decimoquinto limita, in confessione facta in iudicio animo donandi, quia insinuatio non requiritur. Vt in l. quidam in iure. & ibi Bart. nu. 1. ff. de donatio. Bal. in d. l. illud, nu. 12. C. de sacros. eccles. quia pro insinuata habetur postquam in iudicio facta est, & ita tenet Anto. de Canario in dict. trac. in 2. par. q. 15. nu. 21.

16 Decimosexto fallit, in donatione rei alienæ, cum nò sit proprie donatio, vt in l. in ædibus §. si. ff. de dona. nam vsucapionis cõditio nò est donatio, quia procedit à lege, & nò iud. dona. Ita concludit Bal. in l. post mortè, nu. 14. C. de fideicom. quem sequitur Roma. in d. l. Modestinus, nu. 16.

17 Decimosextimo limita, in remissione vsurarum futuri temporis, vt in d. l. Modestinus, & ibi Bart. & Doct. gloss. in §. aliz. in verbo. inueniri. Institu. cod. titu. Rationem ponit Anto. de Canario in d. tract. in 2. par. q. 13. nu. 13.

Limita

18. Limita decimo octavo: quando plures donationes sunt factæ diuersis temporibus, quæ simul congregatæ eam summam excedunt, tunc enim non requiritur insinuatio. Ita probat tex. in l. sancimus, in §. si quis autem per diuersa tempora, & ibi expresse Bal. & docto. C. de donatio. & ita tenet expresse per illum tex. Ioann. Ignæus in Authen. ex causa, nu. 207. C. de libe. præte.

19. Decimo nono fallit de iure antiquo, in quo 72. aurei faciebant libram auri, vt est gloss. in Authent. de defensio. ciuita. §. & iudicare colla. 2. & in l. in eum, ff. de in ius vocan. & in l. quicumque in glo. in verbo, vel viginti, & ibi Bal. & Salice. C. de ser. fugi. & in l. quotiescunq; in verbo, haud. C. de suscep. & arcarijs. libr. 10. & in rubr. C. de veteris numism. potesta. lib. 11. & in §. omnium autem. Instit. de pœna temere litigan. & in l. fina. C. communia de legat. & in l. id est, ff. de dolo. Sed cum hodie aurei quibus vtimur sunt minori ponderis, & 96. faciunt libram auri, & sic hodie ducatus non est nisi octaua pars vncie, secundum Bart. in d. Rub. C. de veteris numismatis potesta. & in d. l. quoties. Abb. in c. conquerenti. nume. 6. de officio ordin. & ibi Felin. diffuse nume. 2. idem Abb. in c. nulli. nume. 1. de iudicis. Paul. de Castr. in l. fina. & ibi docto. C. communia de lega. ideo donatio hodie valet vsque ad octingentos aureos, quia aurei vel solidi de quo in illa l. debent computari secundum tēpus quo facta fuit illa lex. Ita in expressis terminis tenet Ang. in l. sancimus. nu. 4. C. de donati. Iason, ubi dicit quod ita obtinuit in l. 2. in §. ex his nume. 16. ff. de verbo. obli. ga. & in l. quæ extrinsecus, eod. titul. & in l. in eum. nume. 1. ff. de in ius vocan. Paul. Castren. in l. final. C. commun. de lega. Iason in l. puniri nume. 2. C. si contra ius vel utili. publi. Quam opinionem tenet Deci. in consil. 229. nume. 3. Felin. in c. conquerente, nume. 2. de officio delega. Bartho. de Chassanæ, in consue. Burgund. in tit. [des iustices,] Rub. 1. §. 7. fol. 76. col. 4. nume. 1. Alex. in consil. 4. nu. 9. in fi. vol. 1. Alci. in l. etiam aureos nummos, & in l. hæc nuntiatio ff. de verb. sign. Alber. Brunus in tracta. de augmento in vltima conclusione 1. q. principalis col. 2. versicul. olim. Hodie tamē in nostris temporibus cum ad constituēdam librā auri

requirantur plus quam centum & viginti aurei vel solidi, videtur quod donatio valeat etiam post mille aureos sine insinuatione, attenda supradicta limitatione.

Regula C C X X V.

Dos de necessitate debetur ecclesiæ, vel pio loco sufficiens & perpetuo: & tradi debet in limine foundationis vel acquisitionis iuris patronatus. Hanc Regulam probat tex. in c. placuit, & ibi glo. l. q. 2. & in c. nemo. de consecra. distin. 1. gl. in c. piæ mentis, in verbo. collata. 16. q. 7. & in c. cum sicut, & ibi Abb. de consecr. eccle. uel altaris, & ita expresse tenet Lamberti. in tracta. iuris patronatus, in 1. par. 1. lib. in 10. artic. 5. quæst. prin. nu. 1. cum seq. Et quod dos ecclesiæ debeat esse perpetua, probat tex. in c. sine exceptione. 12. q. 2. & in c. nulli. de reb. eccle. non alie. ita tenet Lambert. in d. tracta. in 1. parte 1. lib. in 2. artic. 5. nu. 3. & in artic. 5. nu. 1. Et quod debeat tradi in limine foundationis, probat tex. in d. c. nemo. & firmat Lambertinus in d. arti. 10. & per totam illam quæstionem notabiliter tractat materiã huius regulæ.

Hanc regulam cum viginti ampliacionibus, & sex limitationi. ponit Cæsar Lamberti. in d. tracta. in 1. part. 1. lib. in 22. articul. 5. quæstio. princi. fol. 46. col. 3. nume. 3. vsque ad finem.

Regula C C X X V I.

DONATIO facta per criminosum post crimen contractum, ante sententiam condemnatoriam, valet. Hanc regulam probat tex. post in l. contractum, ff. de donati. De iure regio probatur in l. 2. tit. 4. par. 5. & in l. 5. tit. 11. lib. 3. fori. Circa quam regulam vide Bar. in l. si is qui bonis, ff. de acquiren. hæred. Doct. in l. ex iudiciorum, ff. de accusa. Salic. in l. si quis posthac. C. de bon. præscri.

1 Limita primo, quando delinquendi propositum ex pœnæ suspicione fieret. Vt in l. si aliquis, in 2. respon. ff. de dona. cau. mor. & in l. in fraudem, ff. de iure fisci. & in l. sed & si maritus, ff. qui & à quib. in fi. & in l. quæsitum. la j. cod. titu. Circa quam limita. vide norab. vltra Bart. Roma. in d. l. post contractum, nu. 3. vbi notabiliter eam examinat.

2 Limita secundo, quando etiam post delictum ante accusationem

cusationem donauit bona, quæ ipso iure publicata erant. Ut in l. commissæ, ff. de publica. & vectiga. & in Auth. incestas C. de incest. nupt. Scribentes l. Imperatores, ff. de iure fisci, & in c. cum secundum, de hæreticis, lib. 6. Facit quod supra dixi in reg. 150. vbi in fine posui 250. casus in quibus confiscatio bonorum fit ipso iure.

3 Limita tertio, quando bonorum administratio ob delictum esset interdicta: vt in crimine læsæ maiestatis, & repretundarum. Ut in l. ex iudiciorum ff. de accusa. & in d. l. questum tradit Bart. in d. l. post contractum, nu. 12. Quod tamen non procedit in alienatione necessaria: vt in l. reo, ff. de solu. & in l. alienationes, ff. famil. hercis. & in l. peto, in §. prædium ff. de legat. 2. Quod intelligendum est pro suis alimentis, aduocatis, & scripturis ad eum pertinentibus, ita tenet Bar. in d. l. post contractum, nu. 12. quem sequitur Diodacus à Conuarru. in Epitome, de sponsali. in 2. par. cap. 6. §. 8. nume. 9. quem sequitur Hannibal. in repe. l. post contractum, nume. 481. facit quod supra dixi in regula 68. in 10. limitatione.

4 Quarto fallit, quando alienatio esset irreuocabilis, vt actio libertatis facta seruo. Ut in l. qui pœnæ ff. de manumissio. Ita tenet Bart. in d. l. post contractum, nume. 12. & ibi Imol. nume. 4.

5 Quinto fallit, quando post accusationem nõ comparet in iudicio: vt in l. si. ff. de acquiren. reis. Ita Bart. in d. l. post contractum, nu. 13. & ibi Roma. nu. 11.

6 Sexto limita, vt per gl. in d. l. lex iudiciorum, quando post litem contestatam fieret: quia videtur esse litigiosa. Quæ sententia reprobatur à pluribus: quia non fit litis contestatio criminalis ad rei petitionem, sed ad vindictam, l. quanquam §. Iulianus ff. de aqua pluui. arc. ita tenet Bar. in d. l. post contractum, nu. 14.

7 Limita septimo, quæ post sententiã condemnatoriam fit. Ut in l. si quis posthac, C. de bon. præscrip. Nisi appellatum fit, quicquid dicat Bar. in d. l. post contractum, nu. 15. nec obstat text. in l. chirographis, in §. 1. ff. de admi. tuto. quia illic fuit prima sententia confirmata per secundam, secundum Imo. in d. l. post contractum, nu. 4. hoc etiã sentit Rom. nu. 14.

D. Petri Duen.

- 8 Limita octauo, non procedere in testamentis. Vt in l. si quis filio exheredato, in §. irritū, ff. de iniust. rupto. Cuius ratio est, quia deficit confirmatio, eo quod ante additionem sententia sequuta est. Quod tamen hodie correctum est per tex. in l. 4. Tauri. vbi disponitur, quod non solum ante condemnationem, verum etiam post condemnationem potest quis testari, de quo vide ibi Castel. in princip. & Docto.
- 9 Nono limita, in donatione causa mortis. Vt in l. si aliquis ff. de donatio. caus. mor. Aliud tamen est in donatione coniugali; vt in l. res vxoris, C. de donatio. inter virum & vxor. Et alia circa hanc regu. vide per Bart. & Docto. in locis supra allegatis.

INCIPIT LITERA E. REGVLA CCXXVII.

A QUAE in testamento adimuntur, ipso iure adempta censentur. Quam regu. probat text. & ibi Barto. nume. 2. in l. si ita sit scriptum, & ibi glo. in verbo, ipso iure, ff. de lega. 1.

Hanc regulam ampliat duobus modis, & limitat tripliciter Vdalric. Zasius in d. l. si ita sit scriptum, à nu. 7. usque ad nu. 14.

Regula CCXXVIII.

ECCL^ESIA habet priuilegium, vt pro quocunq; crimine ab ea quis extrahi non possit. Hanc regu. probat tex. in c. definiuit, cum alijs 17. q. 4. in c. reos, 23. q. 5. in c. inter alia, de immu. eccle. De iure Regio est text. in l. 2. titu. 11. part. 5. Circa quam regu. vide Ioan. de Visquis in rep. d. c. definiuit, quae posita est per modum tractatus, in 2. volu. tracta. diuersorum. Doc. Didacus à Couarru. in lib. 2. variarum Resolut. c. 20. Ioan. Igne. in l. 1. nu. 4. cum alijs, ff. ad Syllania. Petr. Rebuff. in gl. ad constit. Regias Galliae, in 2. par. in tract. de immu. eccle. per totum. Nico. Boe. in decis. 109. Guliel. Maine. in reg. nemo de domo, ff. de reg. iur. l. as.

in l. pleriq; ff. de in ius vocan. Hanc regul. amplia quinque & viginti modis, Remig. de Conny. in tract. de immu. eccle. si. a pag. 14. vsq; ad pag. 100. & à pag. 101. vsque ad pag. 209. limitat eam 39. modis. Et circa hanc regul. vltra Aluarum Pelargum in lib. 1. de planctu ecclesiæ, artic. 66. cum seq. vide 8. priuilegia ecclesiarum per Catel. Cottam, in Memoriali. iuris, in verbo, ecclesia. Et viginti priuilegia ponit Guliel. Luueranus in arbore iurisdictionum, nu. 15. Et trigintaseptem priuilegia ecclesiarum & dorum, cum 30. illationibus, ponit notabi. Cæsar Lamberti. in tract. iuris patrona. in articu. 8. q. principalis, lib. 1. à nu. 1. vsque ad nu. fi, fol. 35. col. 3. Quæ 37. priuilegia autem eum posuit: Pau. de Citadinis in tracta. iuris patrona. in 3. par. quæst. 12. secundæ causæ, per totum.

Additio. vide d. Hierony. Giga. in tractat. crimi. læsæ maiest. lib. 1. Rub. qualiter & à quibus, q. 10. vbi hanc Regul. limitat 6. modis.

Regula C C X X I X.

ECCLESIA fundata, cõstructa, & dotata, post fundationem, cõstructionem, seu etiam post consecrationem, non potest acquiri in ea ius patronatus: quia cū sit libera non põt recipere seruitutes. Hanc regul. ponit glo. 1. in c. piz mentis, circa medium, in vers. si quis autem post consecrationem 16. q. 7. & ibi Docto. & Inno. in rubr. num. 2. de iure patro. vbi dicit dantem aliquid ecclesiæ, post consecrationem eius non dici patronatum, sed bene factorẽ, quem sequitur Io. And. in c. 1. de iure patro. lib. 6. Card. in d. rubr. q. 6. & conf. 82. Archi. in c. filius 16. q. 7. Abb. in c. quoniam, num. 9. de iure patrona. & in consil. 28. nu. 1. & in consil. 106. nu. 2. & latissime in consil. 59. nu. 3. volu. 2. Ange. in summa, in verbo, ius patronatus §. 4. Feli. in c. cum venerabilis, nu. 37. ad medium, de exceptio. & ita expresse concludit Lamberti. per plura, in tract. iuris patrona. in 1. lib. q. 6. primæ partis princi. nu. 1. cum seq. fol. 47. col. 4.

Hanc regul. ampliat tripliciter, & limitat 3. modis, vbi has ampl. & limi. sublimitat & declarat Cæsar Lamberti. in tract. iuris patro. in 1. par. 1. lib. in 8. artic. 6. q. prin. nu. 4. per totum, fol. 56. col. 4.

D. Petri Duen.

Regula C C X X X.

E D E N non cogitur quis inuitus rationes, vel instrumenta: sed tertius, apud quem reperiuntur. Hanc regulam probat glo. in l. in fraudem, in §. nec instrumenta, in verbo edi. ff. de iure fisci, quā pro notabili allegat Ang. de Perus. in l. 1. in §. editiones, ff. de eden. eandem glo. sequitur Abb. in c. 1. num. 22. de probatio. vbi reprehendit Anto. de But. qui contrarium tenuit per rationes quas ibi Abb. adducit, quam glo. sequitur Ias. in l. prætor ait, in prin. nume. 9. ff. de eden. & secundum illam glo. consuluit Alexan. in cons. 58. nu. 4. vol. 1. Feli. in d. c. 1. nu. 14. de probatio.

Hanc regulam limitat septem modis Philip. Deci. in d. c. 1. de proba. à nu. 273. vsque ad nu. 282.

Regula C C X X X I.

E D I C T V M iuris patronatus est prohibitorium, vt omnes ex fundationes, constructione, & dotatione acquirere possint ius patronatus, qui non sunt specificè à iure prohibiti. Quam regu. probat text. & ibi Ioan. And. Card. & Docto. per eum in c. nobis, de iure patro. & ita concludit Lamberti. in tracta. iuris patrona. in 1. part. 1. lib. in 7. quæst. princip. nume. 1. fol. 57. col. 3. & in eadem quæst. 8. articu. 2. nume. 33.

Hanc regulam ampliat nonem modis, & limitat tripliciter Lamberti. in d. tract. in 1. par. 1. lib. artic. 15. 7. q. prin. nu. 10. fol. 66. col. 2. vers. ex omnibus.

Regula C C X X X I I.

E D I C T V M de præsentando, dicitur permissum, vt quilibet admitti possit, dummodo in ecclesia vel locis pijs sit clericus, in alijs locis iuxta qualitatem eorum. Probatur hæc regula per totum, de iure patro. & 16. quæstio. 7. ita tenet Lamberti. in tracta. iuris patro. in part. 2. lib. in 7. q. princi. fol. 214. col. 3.

Hanc regu. ampliat vndecim modis, & limitat quinque modis, vbi multipliciter restringit has ampliationes & limita. Lamber. in d. tract. in 1. par. 2. lib. arti. 18. 7. q. prin. nu. 7. fol. 221. col. 3. vers. ex omnibus dictis.

Regula C C X X X I I I.

E L I G E N S semel, non potest amplius eligere. Hanc regulam

regulam probat tex. in l. serui electione, in prin. ff. de leg. 1. in l. apud Aufidium, ff. de opti. lega. in l. si his qui, ff. de procura. in reg. quod semel de regu. iur. lib. 6. cum alijs. Circa quam regulam vide ultra Docto. in supradictis locis, vide Io. Paponis in glo. ad consu. Borbon. §. 480. Paris. in cons. 81. nume. 14. lib. 1.

Hanc regulam cum sex amplia. & quatuor limitatio. ponit Ripa in d. l. serui electione, à nu. 1. vsque ad nu. 17.

Regula C C X X I I I I.

ELECTIO sola non tribuit ius electio. Hanc regulam probat tex. in l. publius, ff. de condi. & demon. & in l. bene à Zenone, C. de quadri. præscri. tex. not. in l. ex eo tempore & ibi glo. quæ allegat plures concordantes, in verb. electi, ff. de milita. testa. Abb. & Doct. in c. postquã, de electio. not. Paris. in cons. 19. nu. 16. cum alijs, vol. 4.

- 1 Limita primo, nõ procedere in electione facta per principẽ, quo casu statim administrare potest, vt in l. 1. in princip. ff. ad leg. Iul. de ambi. & in Auth. de collatori. in §. ad hæc iubemus, colla. 9.
- 2 Secundo fallit, quando superior habet necesse cõfirmare. Vt in l. si quos spontaneos, C. de decurio. lib. 10. quia nihil videtur dare, l. vnum ex familia, §. si de Falcidia, ff. de leg. 2. alias secus, d. l. ex eo. & l. 1. C. de confir. tuto. & in Authen. matri & auiæ, C. quando mulier offi. tuto. fun. potest.
- 3 Tertio fallit, per inuestituram, vel proximã cinguli acceptionem: nam hæc est quædam confirmatio. Vt in l. si. ff. de mili. testamen.
- 4 Quarto limita, procedere in consulatu, vel maioribus dignitatibus: secus in minoribus. Vt in §. filiusfamilias. instit. quib. mod. ius patriæ potesta. solui. & in l. si. C. de decurio. li. 10. in Auth. de armis, in §. illud coll. 6. & in Auth. sed episcopalis dignitas, C. de episco. & cleri. notatur in l. si. C. de consuli. lib. 12. Episcopus autem, & spiritualis dignitas non potest confirmari ante consecrationem, c. qualiter post obitum, de elec. & extranag. iniunctæ, §. præsen- ti itaque sub tit. de elec. in extranag. commu.
- 5 Quinto limita, non procedere in casu, c. nihil, de elect. duobus scilicet concurrentibus: concordia electionis, videlicet

videlicet nemine discrepante, & quod sint ultra Italiam, tamen Papæ subiectæ.

6 Sexto fallit, in electione Romani Pontificis, vt in c. licet in si. de elect. & in c. in nomine Domini 23. distin. quod etiam est in Imperatore. tenet Io. And. in c. venerabilē de elect. & ita cōmuniter teneri firmat Io. de Platea in proœ. insti. nu. 23. facit text. in c. legitimus 93. dist. quem tex. allegat glo. in c. indemnitatibus, in §. si vero, in verbo, auctoritate, de elect. libr. 6. & idem de consuetudine fernari tenet Panor. in c. nihil, de electio. & eandem opinionem dicit etiam communem, vbi allegat quamplures Doct. Cagno. in proœ. ff. de vete. nu. 38. reprobata gl. in d. l. bene à Zenone, in verb. insulas, C. de quadrien. præscrip.

7 Septimo fallit, in electione Abbatissæ. Vt in c. in dignitatibus, §. si vero, de ele. libr. 6. & ibi gl. i. verbo, auctoritate.

8 Octauo fallit, ex consuetudine tribuente ius plenum ex sola electione: vt in electione Rectoris Scholarium. Secundum Bal. in Authen. habita. nu. 44. C. ne filius pro pat. quem sequitur Abb. in c. postquam, nu. 2. de elect. Quod etiam disponitur in constitutionibus huius Vniuersitatis, Constitu. prima quamuis de iure aliter habeatur, vt in l. priuatorum, & ibi glo. C. de iurisdic. omn. iudi.

Regula CCXXXV.

ELECTIO debitoris est in alternatiuis. Hanc regu. probat tex. in l. plerunque, in §. pen. ff. de iure doti. & in l. si ita relictum, ff. de lega. 2. & in l. pen. C. de condi. indeb. in cap. referente, de præb. in reg. in alternatiuis, de reg. iur. libr. 6. De iure Regio probatur in l. 24. tit. 11. par. 5. Circa quam reg. & eius materiam, vide Din. in d. regula in alternatiuis & ibi Additiona. vbi congerit quam plures Doct. qui hanc materiam examinant:

Hanc regu. limitat notabi. Anto. Negusan. de Fano, vno modo in tract. de pigno. in 1. memb. 5. par. princ. nu. 5. & 6. Eandem reg. limitat duobus modis Iacob. de S. Geor. in d. l. plerunque, in §. si res ff. de iure doti. Alijs duobus modis limitat Catellia. Cotta in Memora. iuris, in verbo, alternatiuarum electio. Hanc etiam regu. limitat quinque modis Felin. vbi notab. tractat eius materiam, in cap. inter ceteras,

teras, nume. 4. de rescript. Eandem regul. cum duobus ampliat. & quinque limitatio. ponit Nic. Euc. in suis locis legali. in loco 49.

Hanc ite regulam cum sex limitatio. ponit Martinus Sæctius Vascoletus in tract. indiuiduorum, in 3. cerula. nu. 50.

Regula C C X X X V I.

ELIGERE habentes, debent idoneiorem eligere, nec sufficit idoneum eligere. Quam regulam probat text. in c. licet ergo, in prin. 8. q. 1. concord. allega. ibi in glo. in verb. qui præstantior.

Hanc regulam cum vnica ampliacione, & vnica limitatio. & plures restrictiones ad illam ampliat. & limitat. vbi eius materiam notabiliter tractat, ponit Cæsar Lambe. in suo tract. iuris patrona, in 1. par. 2. lib. in 3. artic. 10. q. prin. nu. 23. fol. 255. col. 1.

Regula C C X X X V I I.

EMPHYTEUTA emphyteusi finita, non perdit seruitutes acquisitas, neque impensas & meliorationes, sed eas seu earum æstimationem retinere potest. Quæ regula probatur primo naturali ratione, quæ neminem patitur cum iactura aliena locupletiolem fieri, l. nam hoc natura. ff. de condict. indebi. reg. locupletari, de reg. iur. lib. 6. cum simi. bonus tex. in l. plane, in §. sed benignius, ff. de petitiõ. hære. Secundo probatur per dispositionem iuris communis, qua cauetur, cum qui bona fide in re aliena ædificauit, vel alij quid ad perpetuam utilitatem fecit, posse huiusmodi sumptus vtillum vel necessarium impensarum repetere §. certe illum Institu. de rer. diuisio. & l. qua ratione, in prin. ff. de acquiren. rer. dom. l. domos, ff. de legar. 1. si quis sciens, & l. si in area. C. de rei. vendi. cum simi. Et in emphyteota, ita tenent Docto. in l. senatus, in §. Marcellus, ff. de lega. 1. præcipue Lancelo. Deci. colum. 2. Bal. in c. 1. in §. si Vasallus, nume. 1. hic finitur lex Federi. in V. sib. fendo. & expresse ibi Matthæ. de Affli. nn. 12. idem vult Bal. in Authen. excipitur, C. de bonis quæ lib. nume. 2. & in l. 2. C. de rei uendi. nu. 2. & in l. in rom. §. tignum, ad fin. ff. de rei vendi. Pau. Castren. in Authen. qui rem. C. de sacrosanct. ecclesi. & in consil. 238. nume. 3. & 4. volum. 1. Raphael Cuma. late in consil.

conf. 57. per totum. Guido Papa in decis. 169. & in decis. 439. Dec. in confi. 518. nu. 1. Iaf. in l. 2. in 7. notab. nu. 27. Alber. Brun. in tracta. de augmento, conclusio. 20. & hæc est veritas; quamuis Rapha. Fulgo. aliter consuluuit in confi. 9. incip. Abbas.

Hanc regulam cum quatuor ampliacionibus, & duabus limitationibus, vbi notabiliter tractat hanc materiam, & declarat quamplurima iura loquentia in casu huius regulæ, ponit Caro. Molin. in gloss. ad leges consuetudi. Parisien. in tit. 1. §. 1. glo. 5. nu. 75. vsque ad nu. 99. fol. 38. col. 4.

Regula CXXXVIII.

EMENS à fisco rem alienam vt fisci, statim est securus & ille qui præten dit habere ius in illa re, debet mouere actionem infra quadriennium contra fiscum: alias non auditur. Hanc regulam probat text. in l. bene a Zenone, & in l. 2. C. de quadrienn. præscri. in §. fin. instit. de vsucap. De iure Regio probatur in l. 4. tit. 5. par. 5. Hanc regulam ponit Fel. cum 5. limitatio. in c. quæ in ecclesiarum, de constitu. nu. 35. Iaso. in auth. quas actiones, nume. 5. C. de sacrosanct. eccles. & in alijs quam pluribus locis, infra relatis. Eandem regulam limitat nouem modis Corset. in repert. ad Abb. in uerbo, l. bene à Zenone.

- I** Limita primo, quando fiscus bona fide possidebat, credens quod res esset sua, quia tunc procedit illa lex: secus quando fiscus vendit rem istam mala fide, quia tunc non procedit: ita notab. tenet Bal. in l. 5. nu. 2. C. si contra ius vel utilit. publi. & est gl. in l. 2. C. de commo. rer. aliena. & in l. 1. in uerbo, distrahatur, C. de vendi. rerum fisca. lib. 10. ita tenet Abb. in c. 2. propè fin. de rebus eccle. non aliena. Felin. in c. quæ in ecclesiarum, nu. 32. de consti. Marti. Lauden. in tract. de principibus, q. 11. & istam esse communem opin. firmat Matth. de Affl. in c. 1. in fin. in uerb. & bona committentium, nu. 168. quæ sint Rega. in V. sib. feud. eam etiam tenet Iacobi. de S. Geor. in l. 1. nu. 8. C. si. aduer. fisc. Roderi. Xua rez in allega. 11. Et in dubio præsumitur, quod fiscus bona fide possideat, ita ut onus probandi principem non possedisse incumbat actori, ita notabili. tenet Bald. in l. multum C. de commu. rerum aliena. Rom. in confi. 310. nume. 5. Iaf.

in Authen. quas actiones, nume. 6. in fine, C. de sacrosanct. eccl. vbi dicit q; hoc est multum tenendi cordi. Fel. in d. nu. 27. Franc. Balb. in tracta. præscrip. in 2. par. 5. par. principi. q. 8. nume. 2. Nicola. Bellon. in consi. § 1. nume. 4. Cur. Iunio. in l. hæres absens, nume. 16. ff. de iudi. Ruuin. in consil. 46. nume. 13. volum. 1.

2. Limita secundo non habere locum in bonis ecclesiæ alienatis à Principe vel à fisco. Vt est gl. notab. in c. quicumque militum, in verbo, consensu 12. q. 2. vbi allegat bonum tex. in cap. placuit, cl j. & ibi glo. in verbo, annos 16. q. 3. & hanc opin. tenet Fel. in c. quæ in ecclesiarum, nu. 36. de constitutu. Matth. de Afflict. in decisi. Neapoli. 361. nu. 42. & in præludijis constitutu. Neapol. q. 14. & in d. versi. & bona, committentium, nu. 171. Mart. Laud. in d. tract. de Princip. in d. q. 11. Abb. in c. 2. nu. 6. de reb. eccl. non alienan. Roma. in sing. 618. Ias. in Auth. quas actiones, nu. 5. C. de sacrosan. eccl. Franc. Balb. in tract. præscrip. in 2. par. 5. partis principalis, nu. 2. Guliel. Bene. in repe. c. Raynutius, in verbo, & vxorem nomine Adelasiam, nu. 384. Paris. in consi. 27. nu. 88. volu. 2. Alex. in consi. 52. nu. 8. vol. 7.
3. Tertio limita, vt indistincte non procedat de iure canonico. Vt est gloss. singu. in verbo, irrita in c. 2. de reb. eccl. non alienan. Quod intelligunt ibi doct. in præiudicium ecclesiarum, secundum Abb. ibi nu. 6. Felin. in d. c. quæ in ecclesiarum nu. 38. Fran. Balb. vbi supra nu. 2. Et illam etiam glo. sequitur Matth. de Afflict. in d. q. 19. in præludijis constit. Neapoli. Ias. in d. Auth. quas actiones nu. 5. & Pau. Paris. in consi. 27. nu. 88. vol. 1. Hieron. Zanctinus in tract. differerent. vtriusque iur. nu. 111.
4. Quarto limita, vt procedat dummodo Princeps vendat vel donet rem alienam, dicendo se facere de plenitudine potestatis, alias secus. Ita tenet Bal. in proœ. Decret. col. 2. quem sequitur Marti. Lauden. in tract. de princ. q. 2. Fran. Balb. vbi supra. Circa quam limitationem vide Feli. in d. c. quæ in ecclesiarum nu. 39. & Steph. Bert. in consi. 35. nu. 20. vol. 1. secundæ impressi. & contra eam tenet Hiero. Zanctinus in tract. differentiarum vtriusque iuris, nu. 115.
5. Quinto limita, vt procedat tantummodo in Imperato-

re & fisco, non autem in principibus inferioribus. Ita Bal.
 in c. ad apostolicam, de re iud. lib. 6. & in c. fi. de re iudic. ubi
 dicit, hoc esse menti tenendum pro limitatione supradictę
 regulę. Ange. de Perusio in reper. l. 1. C. de fide instr. lib.
 10. Soci. in consi. 46. vol. 4. Ias. in d. Auth. quas actiones nu.
 6. Abb. in consi. 3. vol. 1. Curt. Iun. in consil. 142. in fin. & in
 consi. vlti. in fi. Curt. seni. in consi. 50. nu. 32. Ias. in cõs. 167.
 uol. 1. Stepha. Bertran. in consi. 15. vol. 1. impressi. secundę.
 Hiero. Zanet. in d. tracta. differen. vtriusque iur. nume. 110.
 Quę opinio licet communis uideatur, contrariam tamen
 de iure ueriores credo, imo quod tex. in d. l. bene à Zeno-
 ne. & alię leges similes probantes hanc regulam habeant
 locum in inferioribus Principibus qui habent inra Impe-
 rij vel ex priuilegio vel ex præscriptione: Ita expresse te-
 net Bald. in d. c. ad apostolicam de re iudi. lib. 6. prout ex-
 presse refert Iaco. de sanct. Georg. in tract. feud. in uerbo,
 Princeps: nume. 10. in prin. Martin. Lauden. in d. tracta. de
 Principibus quęst. 11. Franc. Balb. in tracta. præscriptio. in
 2. par. 5. par. prin. nu. 2. Bal. sibi met cõtrarius loquens de Du-
 ce, Medio. in consi. 359. nu. 2. uol. 3. & in consi. 25. nu. 9. vol.
 1. Rom. in consi. 59. & in consi. 310. nu. 5. Raph. Cum. in cõs.
 154. in fi. Bar. in l. hostes nu. 5. ff. de cap. Matth. de Afflict. in
 r. 1. in uersic. & bona committentium nume. 167. quę sint
 Rega. in vsib. feu. Corn. in consi. 127. nume. 7. vol. 1. Aymon
 Publi. in glo. ad consuetudines Aluerniæ tit. 17. art. 14. nu.
 2. Ruin. in consi. 31. nu. 18. volu. 5. Pau. Paris. in consi. 1. nu-
 me. 112. vol. 1. Cur. Iun. sibi met cõtrarius in consi. 91. nu-
 me. 19. & in l. hæres absens, ff. de iudic. nume. 7. Nicol. Bel-
 lon. in consi. 51. & in consi. 59. nume. 8. Castaldus in tracta.
 de Imperatore, quęstio. 109. Albert. Brunus in consi. 3. nu.
 7. Andrę. ab Exea in rubri. de constitu. nu. 96. & ibi Felin.
 nume. 33. in libro pastorum, nume. 343. In quibus locis om-
 nes prædicti Doctor. concludunt, quod hæc regula procedit
 in locum tenentibus generalibus principis, ex quibus
 omnibus hæc secunda opinio redditur plus quam cõmunis
 maxime quia Doctor. in contrarium allegati vacillant. nã
 Bal. in d. c. fina. de re iudic. nihil allegat, sed ex suo capite
 loquitur, & fuit sibi cõtrarius consulendo, vt supra
 dixi.

dixi idē Bal. in d. c. ad apostolicæ, statim se limitat. Abb. in d. conf. transit ad alias solutiones, cum dictū suum sit valde absurdum, iuxta notata de Rege per Dec. in Rub. de constitutio. 1. lectu. nu. 4. idem facit Soci. quia non firmat se, sed dat diuersas solutiones, & vltimo dicens, si non singuli, at simul iuncti valeant. Ias. in d. Auth. quas actiones, mouetur ex solo dicto Bal. qui fuit sibi contrarius, vt supra dixi, etiā Curtius, fuit sibi contrarius, vt ex supra dictis apparet. itaque in effectu omnes hi Doctores mouentur ex solo dicto Bal. in d. c. si. qui loquitur sine lege & ratione.

6 Sexto limita procedere, quando fiscus rem quam aliena vit possidebat tempore contractus vel traditionis, alias se-
cus. Ita illā legem intelligit Bar. in d. l. si. nu. 2. C. si contra-
rius vel vtilitatem publicam, Bal. in l. 1. col. 1. C. de hæredi.
vel actio. vendi. & in l. 2. post Petrum & Cy. C. de commu-
rerum aliena. Feli. in d. cap. quæ in ecclesiarum, nu. 35. Mar-
tinus Lauden. in d. tractatu, de principibus quæst. 11. Franc.
Balb. in d. tractatu præscript. in secunda par. 5. partis prin-
quæst. 8. nu. 2. Iacobi. de Sancto Georg. in tracta. feudorum
in verbo, sed an princeps, nume. 10. Ias. in d. Authen. quas
actiones, nu. 6. in fi. Bartho. Soc. in cōs. 120. nu. 25. volu. 4.
Alex. in conf. 52. nu. 5. vol. 7.

7 Septimo limita, vt procedat quando princeps vendit rē
alienam iure proprio, secus si iure creditoris: nam ut em-
ptor non est statim securus. Ita notabiliter concludit Bal.
in proœmio Decreta. nu. 15. per text. in l. si fundum ff. de
rescind. vendit. & in l. si. C. de iure domi. impetran. & in l. si.
elegantè in prin. ff. de pignora. actio. & in l. si. C. si aduer.
fisc. Franci. Balbus in d. quæstio. 8. nume. 3. Martin. Lauden.
in dicto tracta. de princip. quæst. 11. Iacob. de Sancto Geor.
in d. tracta. de princip. in verbo, sed an princeps nume. 10.
not. Nicol. Bell. in conf. 11. nu. 5. facit glo. in §. si. in verbo,
emit. institutio de vsucapio.

8 Octauo limita vt procedat demum tribus concurrenti-
bus. Primo quòd princeps vèdiderit rem quam possidebat.
Secundo quòd vendat bona fide, vt supra dixi in prima &
secunda limitatio. Tertio quod præcesserint solennes sub-
hastationes, iuxta tex. in l. 1. & in l. si tépora, & in l. duplex

D. Petri Duen.

ratio, C. de fide instrum. & iure hastæ f. lib. 10. Ita notabiliter concludit Bald. in d. l. 1. C. de hæred. vel actio. vendi. quem sequitur Mat. de Afflic. in c. 1. in verbo, & bona committentium, num. 168. quæ sint Rega. in vsib. feudo. Iacob. de Sancto Georg. in d. tracta. feudorum, in verbo, sed an princeps nu. 10. in fi. vbi dicit, quod licet dictum Bald. semper sit menti tenendum in quantum loquitur de subhastatione, cum nullus in iure ei contradicat, tamen ipse sibi dubitat de illo dicto, & dicit nunquam id vidisse seruari. Ratio Iacob. est, quia d. l. bene à Zenone, non loquitur de subhastatione. Præterea dicit ipse q. text. in d. l. bene à Zenone, habet locum quandocunque princeps donat, tamen nemo dixerit quod in donatione requiratur subhastatio. & Iacob. sequitur Thom. Grammatic. in decis. 65, nume. 35. Eandem opinionem dubitando etiam de doctrina Bal. refert Franc. Balb. in tract. præscrip. in 2. par. quintæ princip. quæst. 8. nu. 2. Sed pro dictis Bald. vide glo. in §. fi. in verbo, emittit. Institutio. de vsucapio, declara vt per Nicolaum Bello. in consi. 51. nume. 5.

- 9 Nono limita, vt procedat interueniente traditione, & non aliter. Tenet Bal. in c. 1. in §. fi. nume. 3. de noua forma fidei. Martinus Laudé. in d. tractatu, de principibus, quæstio. 11. Franciscus Balbus in d. quæst. 8. nu. 2. Iacobinus in d. tract. feudorum in verbo, sed an princeps nume. 10. Præpositi. in d. c. 1. in §. fi. de noua forma fidei. Matth. de Afflic. in c. 1. in verbo, & bona committentium nume. 172. quæ sint regal. in vsib. feudo.
- 10 Decimo limita, vt non procedat in præiudicium minoris, & in rebus suis. Vt est glo. notab. in l. fi. in verbo, debiti C. si aduers. fisc. quam ibi sequitur expresse Iacob. nu. 6. vbi eam notabiliter declarat Francisc. Balbus in d. quæstio. 8. nu. 2. in fi. & eam declarant ibi Cyn. & Bald., & Franc. Cur. iunior in l. hæres absens nu. 17. de iudi. facit etiam glo. in d. §. fi. verbo, emit. Insti. de usu.
- 11 Vndecimo limita, vt non procedat in præiudicium dotis seu iurium dotalium. Ita tenet Bald. in consi. 359. in cip. quemadmodum, nume. 3. vol. 3. quod dictum alibi non legisse, licet corrupte cum alleget, dicit Ias. in l. 1. nu. 9. in fi. ff.

fi. ff. solut. matrimo. quem ibi sequitur Ripa. nu. 15. Bartho. Soci. in consi. 121. nu. 26. vol. 4. Franc. Balb. in tracta. præscrip. 2. par. 5. princip. q. 7. nume. 2. in fi. Curt. iunior in d. l. hæres absens, nu. 18. & de illo dicto Bald. facit mentionem And. Tiraq. in tract. de vtroque retract. ti. de retract. [ligna gier] §. 1. glo. 14. nu. 91. in fi. fol. 114. Anto. Neguf. de Fano, in tracta. de pigno, in octaua par. princip. num. 23. Pro qua opinione est gl. in l. 1. C. de priuil. fisci. vbi probatur, quod fiscus non vtitur priuilegio contra dotem.

- 12 Duodecimo limita non procedere, quodcumq; princeps venderet vel donaret rem vni, & ille emptor vel donatarius cecidisset à possessione, & princeps concederet re illam alteri: nam si secundus conueniatur à primo, non haberet beneficium dictæ legis. Tenet & expresse consulit Roma. in cons. 298. nume. 1. cum seq. allegat tex. à contrario sensu, in c. Abbate sanè in verbo, pro parte autem altera, & ibi glo. de re iudi. lib. 16. quem textum ibi inducit. sequitur Luc. de Penna in l. 1. C. de locatio. prædio. ciuil. lib. 11. Pro qua opinione est etiam tex. expressus in l. prædia, C. de locatio. præd. ciuil. li. 11. vbi dicit tex. quod quando aliqua prædia iure perpetuo fuerant alicui per principem concessa, transferri ad alium perpetuarium non oportet, & subdit tex. ibi aperte, hoc edicto definimus vt à perpetuario nunquam possessio trāsferatur, etiā si alteri spon te eam Imperator donauerit, & multa alia verba ibi exprimuntur. Eandem opinionem tenet Mat. de Afflic. in d. verbo, & bona committentium nu. 175. Curt. iun. in d. l. hæres absens, nume. 19. & 20. Tho. Gram. in decis. 65. nu. 43. idem Curt. iun. in cons. 143. nu. 5. 6. & 7.

- 13 Decimotertio limita si princeps in concessione vel in uenditione rei apposuit clausulam, iuribus alienis semper saluis. Ita expresse tenet Andræ. de Isern. in cap. 1. quæ sint Regal. in vsib. feudor. Matthæ. de Afflic. in d. vers. & bona committentium nu. 178. facit quòd not. idem Matthæ. de Afflic. in cap. 1. nume. 27. cum sequen. qui success. tenean. in vsib. feudor. quod notat Feli. in c. inter monasterium, de re iudica. nume. 3.

D. Petri Duen.

Regula C C X X I X.

EMPTIONIS & venditionis appellatione comprehenditur omnis contractus per quem dominiū transfertur. Hanc regulā probat tex. in l. statu liberi à cæteris, in §. quintus, & ibi gloss. in verbo emptionis ff. de statu libe. facit etiam text. in l. sicut in §. venditionis, & in §. sed si promiserit, ff. quib. mod. pig. vel hypothec. sol. text. in l. sed quod ad eas, in §. quod emptione, ff. de pigno. & in c. 1. de controuer. inter domi. & empto. in vsib. feudo. & in l. sequitur, in §. de illo, iuncta glo. ff. de vsucap. & in l. 2. in §. eam rem, ff. quæ res pigno. obli. poss. tex. in l. si. C. de rebus alie. non alienan. & in l. si vsufructum, in §. in summa ff. de libera. cau. & hoc tenet gl. & ibi Cy. in l. 2. C. de vsucap. pro empto. & in d. §. venditionis, idem Cy. in l. 2. C. de iure emphyt. vbi allegat tex. in l. 2. in secundo responso. ff. de dote prælega. & in l. si ego, in §. interdum, ff. de publicia. Circa quam regulam. Vi de Ias. in l. iuris gentium in princ. nu. 7. ff. de pac. Pau. Pari. in cons. 82. nu. 8. cum alijs, vol. 3.

Hanc regulam limitat quatuor modis Bern. de Luco in reg. 227. & in reg. 774. referendo ad Anto. de Burg. in Rub. nu. 19. vsque ad fin. de emptio. & vendi. Hanc regulam cum quinque limitat. ponit Fabianus de Monte in tracta. de emptio. & vendit. in 2. quæst. prin. à nu. 1. vsque ad nume. 11. & à nu. 11. vsque ad fin. notab. tractat materiam huius regulæ.

Regula C C X L.

EMPTOR non tenetur stare colono. Quam regulam probat tex. in l. emptorem, C. loca. de iure Regio est tex. in l. 19. titu. 8. par. 5. Hanc regulam cum quinque limitatio. ponit Soci. in regu. 387.

1 Amplia primo procedere in legatario. Vt in l. qui fundum, & in l. si merces, in §. 1. ff. loca. & in l. nihil, in §. fructus, ff. de vsufr. & quemadmodum caue. & ibi Doct. & glo. 1. in d. l. qui fundum, & in dict. l. emptorem, & ita tenet Montal. in glo. d. l. 19.

2 Amplia secundo in tantum procedere, quod emptor cum non teneatur stare colono, possit cum propria auctoritate expellere. Ita probat glo. quam ibi sequuntur Docto. in d. l. emptorem, Matthæus Afflict. in c. 1. in princip. nume.

nume. 73. de pace iuramen. firman. in vsibus feudorum.

- 3 Amplia tertio, habere locum in prælato vel rectore ecclesiæ: nam si locauerint res ecclesiæ, nomine tamen proprio & ad propriam vtilitatē, huic locationi successor stare non tenetur, imo finitur locatio morte locantis. Vt est glo. notabilis communiter approbata, secundum Abb. & Ananiam ibi, in cap. quærelam, in verbo terminum in fine præla vices suas. Hanc opinio. tenet Romanus in l. eum filiosfamilias, in §. si vir in quinquennium, nume. 2. 2. ff. solu. matrimo. & ibi Alexan. nume. 2. 2. & in consi. 160. volu. 6. & Angel. in d. l. emptorem, nume. 3. Ancha. in consi. 16. Pat. de Castro, in consi. 2. nume. 3. lib. primo, Rota in decisio. 232. in nouis, uersicu. sed iuxta præmissam conclusionem, secundum impressionem antiq. & secundum nouam in decis. 1. in titu. de locato. Soci. in consi. 32. nume. 6. volu. 1. hanc dicit esse communem opinionem, idem Soci. consi. 34. nume. 4. Et eam tenet Didacus de Couarru. in lib. 2. Variarum resolutio. c. 15. nume. 6. quæ opinio approbatur de iure Regio per tex. in l. 9. tit. 17. par. 1.

- 1 Limita primo, non habere locum in successore uniuersali, qualis est hæres uniuersalis, nam iste tenetur stare colono & locationi sui prædecessoris. Vt in l. uiam ueritatis, C. loca. & in l. hæredi. & in l. ex qua persona, ff. de regu. iur. De iure Regio probatur in l. 7. titu. 17. lib. 3. Fori. & in l. 2. titu. 8. par. 5. Ratio est, nam successor uniuersalis representat personam defuncti, & ad eum transeunt omnes obligationes actiue & passiuæ pro parte pro qua est heres, l. cū à matre, C. de rei uend. gl. in l. 2. ff. de præto. stipul. & est tex. in Auth. de iureiu. à morien. præsti. in prin. col. 5. sed singularem successorē non sequitur obligatio personalis l. 1. §. si hæres percepto fundo, ff. ad Trebel. & ita est de mente Bart. in l. si tertius, in §. si quis prius, ff. de aqua plu. arcen.

- 2 Limita secundo, quandocunque conductio facta fuerit ad longum tempus. Vt in l. 1. in §. quod autem ff. de superfici. glo. quam ibi Doc. sequuntur in d. l. emptorem. Guido Papa in decisio. 486. nu. 3. Steph. Aufre. in decisio. Tolo. 402. Bar. d. §. si uia in quinquenniū, & ibi Roma. nu. 31. & Alex. nu. 2. & 24. & 25. Io. de Imo. nu. 8. Doct. de Couar. in lib. 2.

D. Petri Duen.

Varia. resol. c. 15. nu. 2. Ang. de Peru. in d. l. emptorem, nu. 2. vers. item prædicta vera. C. loc. Pyrrhus Engleber in Rubr. l. contractus, fol. 11. pagina 1. versic. adde circa hunc cōtractum, ff. de regu. iur. Imo. & ibi doct. in c. propter sterilitatem, de loca. Rota in decisio. 761. in antiq. secundum impressio. antiquam, & secundum nouam in titu. de locato. in decisio. prima, Ioan. de Imo. in l. nihil, in §. fructus, in prin. ff. de lega. 1. Montal. in gloss. d. l. 7. in si. titu. 17. libr. 3. Fori. Andræ. Tiraquel. in tracta. de utroque retractu. in titu. de retractu. [lignagier.] in gloss. 14. nu. 82. notabi. Ange. de Peru. in consi. 2. nume. 12. Pro qua opione est text. de iure regio in l. 19. in fine, titu. 8. par. 5. vbi probatur quod colonus seu inquilinus ad uitam vel in perpetuum, à successore expelli non potest. Quod etiam dicendum est in locatione facta ad non modicum tempus, scilicet ad decem annos: argu. text. in l. vltima, C. de præscrip. longi tempo. & in l. fin. ff. si ager vel emphy. peta. vbi est gloss. quod locatio decem annorum dicitur ad longum tempus, ita tenet Alexand. in d. §. si vir. in quinquennium, nu. 2. facit quod supra dixi in reg. 40. in 12. ampliacione.

3 Tertio fallit, in locatione facta à tutore: nam pupillus finita tutela tenetur stare colono. Vt in l. si tutela, ff. de ad ministra. tutorum, tenet Sali. in d. l. emptorem, & ibi Alberi. in 2. col. Soc. in consi. 32. nu. 8. vol. primo. Roma. in d. §. si vir in quinquennium, nu. 17. Alex. in consi. 140. nu. 3. libr. 6. Marc. Mantua in consi. 115. nu. 9. Stephanus Aufre. in deci si. Tholosa. 420.

4 Quarto fallit, si conuentum esset inter singularem successorem & locatorem, vt ipse singularis successor teneatur stare colono. Vt in l. empt. in §. locati. & in l. si merces, in §. 1. ff. loca. De iure regio probatur in d. l. 19. tit. 8. parte 5. ita tenet Guido Papa. in decisio. 480. nu. 4. Roma. in d. §. si vir in quinquennium, nu. 13. & ibi Ioan. de Imol. nu. 8. in si. De iure Regio est tex. in l. 2. in si. tit. 8. par. 5.

5 Quinto limita, in locatione facta à marito dum res dotales administrabat: nam soluto matrimonio vxor tenetur ei stare. Tenet Ange. de Peru. in d. l. emptorem, nu. 2. Bald. & Ang. in d. §. si vir in quinquennium, idem in l. 1. col. pens

C. de iure fisci, libro 10. & in Liubemus nulli. col. fin. C. de sacrosanct. ecclesijs. Pro qua opinione facit, nam cum translatio quæ fit in mulierem solo vt matrimonio sit necessaria & non voluntaria, ergo tenetur stare colono præcise, vt est glo. notabilis in l. diuortio, in princ. in glossa magna & ibi Alexan. ff. solu. matri. Facit etiam pro hac opinione, nam sicut tutor qui locauit rem pupilli, finita tutela pupillus tenetur stare colono, vt supra dixi in tertia limitatione ita eodem modo vxor, cum maritus res dotales locauit vt legitimus administrator rerum & vxori. Eandem opinionem tenet Ioan. de Imo. in d. cap. fin. nu. 9. ne præla. vices suas, facit etiam pro hac opinione quod notat Alexan. in d. §. si vir in quinquennium, nume. 1. Contrariam tamé opinionem per tex. in d. §. si vir in quinquennium, tenet Bart. ibi, nu. 1. in fine, vbi dicit quod mulier præcise non tenetur stare, sed cautatiue, quia tenetur de cautione quam præstat marito vel eius hæredi, ad quam præstandam tenetur ex eo, quia ea non præstita maritus vel eius hæres condemnatus, colono expulso nullam actionem haberet contra mulierem, & ideo ipsa, vt supra dixi, tenetur cauere marito vel hæredi de indemnitate, ne ipse damnum consequatur ex ijs quæ matrimonio constante vt legitimus administrator gessit colono, tamen non datur exceptio nec retentio. & iste est proprius & verus intellectus illius text. vltra Bart. ibi secundum Dinum & Iacobum de Arenis, in d. §. si vir in quinquennium, quos refert Salice. in l. qui fundum, nu. 1. ff. loca. Eandem opinionem tenet Cinus, ibi Salice. in d. l. emptorem, & ibi Alberi. nu. 1. Ioann. de Imo. in d. §. si vir in quinquennium, nu. 8. & ibi Raphael Cuma. & Pau. de Castro, & Ludonicus Rom. nu. 5. Alberi. in l. diuortio, in princ. nume. 11. ff. soluto matri. Ioann. Campe. in tracta. de dote, quæstione 23. Stephanus Aufre. in decisione Tholosa. 420. Eandem opinionem dicit communem esse Carol. Molinæ. in consuetu. Parisien. §. 30. q. 22. nume. 90. Couarru. in libro 2. Variarum resolutio. cap. 15. nume. 5. pro qua opi. est glo. in l. 2. in §. si. in glo. si. ff. de dote præleg. Alex. tamen in d. §. si uir in quinquennium, nu. 1. in fin. primam opinionem intelligit quod vxor teneatur præcise, & possit præcise co-

D. Petri Duen.

gi stare locationi mariti, vbi locatio facta fuerit per maritum ad modicum tempus, scilicet ad annum, cum talis locatio recte & bona fide facta sit, Sequitur Carolus Molinæ. nullam de eo mentionem faciens in d. quæstione. 22. numero 92.

6 Sexto limita non procedere, quodocunque successor vel emptor non haberet plenum ius in re. Vt in l. venditione, in §. si quis fructus ff. de bonis auth. iu. possi. vbi hoc expresse tenet Zasius nu. 4. Bar. in d. §. si vir in quinquennium, nu. 1. Ang. in d. l. emptorem, nu. 2. idem Bar. in d. l. in uenditione, in §. 1. Alex. in d. §. si uir in quinquennium nume. 6. & ibi Ioan. de Imo. nu. 8. Roma. nu. 10. vbi dicit, quod licet ibi in casu illius textus in singularem successorem transferratur, non transfertur pleno iure. Eandem opinionem tenet Guido Papa in d. decisio. 480. Montal. in d. l. 7. tit. 17. lib. 3. Fori Hanc opinionem dicit communiter teneri Ias. in l. diuortio. in princ. nu. 33. ff. solu. matri. & eam tenet Pyrrhus in repet. l. contractus, fo. 111. pag. 1. versu. adde circa huc contractum, ff. de reg. iur.

7 Limita septimo, quando omnia bona locantis sunt obligata & hypothecata pro obseruatione contractus. Ita tenet Bar. in d. l. emptorem nu. 2. & ibi Bal. & Sali. idem Bar. in l. 1. in §. quod autem, ff. de superfi. & in l. qui fundum, ff. loca. & ibi Pau. de Cast. & Sali. nu. 3. idem Bart. in d. §. si vir in quinquennium, nu. 2. & ibi Pau. de Cast. & Io. de Imo. nume. 8. Rom. nu. 13. Alex. nu. 3. Rota in d. decisio. 861. in antiqua impressione, & secundum nouam in decisio. 1. in tit. de loca. Guido Papa. in decisio. 480. Stepha. Auffer. in decisio. Capellæ Tolosanæ 420. Abb. in c. quærelam, & ibi Anania nu. 9. ne. præla. vices suas. Imo. Aret. & Alex. nu. 5. in l. qui absenti, in §. 1. ff. de acquir. hære. quam opinionem sentit glo. si. in l. nihil. in §. fin. ff. de lega. 1. pro qua est tex. in l. si creditor, in §. vlti. ff. de exactio. pigno. tex. in l. 67 in fi. tit. 5. par. 5. & in l. 2. in fi. tit. 8. par. 5. Hanc opinionem tenet expresse Montal. in glo. l. 19. tit. 8. par. 5. & in glo. l. 7. tit. 17. lib. 3. Fori. Ange. in consi. 2. nu. 12. & in consi. 265. nume. 6. Guido Papa in singu. 719. & in consi. 129. nu. 2. Hypoly. in sing. 321. Alex. in consi. 118. nu. 10. volu. 5. Corsetus in

in siagu. pactum si propter obseruantiam. Steph. Bertran. in consi. 153. nu. 12. vol. 1. primæ impres. Andræ. Barba. in cõ sil. 36. nu. 22. col. 9. vol. 2. Ferdinan. Loazes in repe. l. filiusfamilias, in §. diui. nu. 441. ff. de leg. 1. Fabianus de Monte in tract. de empt. & vendi. in 22. quæst. 4. q. principalis, nu. 36. Iason in l. quoties, nu. 29. C. de rei vendica. In quo notandũ est quod supradicta limitatio procedit non solum quando hypotheca est specialis, verumetiam quando est generalis licet Io. de Imo. teneat contrarium in l. qui absenti, in §. si quis possessionem, nu. 3. & ibi Roma. nume. 3. ff. de acquirẽ. posses. Petrus Rebuffus in glo. ad constitu. Regias Galliz. in 2. parte in tract. de constitu. redituum, gloss. 14. nu. 10. pa gi. 412. & expressius hoc tenet Alexan. in d. §. si vir in quinquennium nu. 4. in si. Ias. in repe. l. filiusfamilias in §. diui in 1. lectu. nume. 91. ff. de leg. 1. Rode. Xarez in l. post rem iudicatam, in 1. limita. fol. 138. nume. 8. ff. de re iudi. Sed nihilominus, vt supra dixi, non requiritur quod hypotheca sit specialis, sed sufficit generalem esse, vt tenet Castren. in l. nihil, in §. vltimo, ff. de leg. 1. Bar. Salice. in d. l. emptorẽ, vbi Barto. expresse loquitur dando consilium conductori. de obligatione omnium bonorum, & sic de generali obligatione, ita expresse tenet Barto. in d. l. qui fundum, ff. locati. & in d. §. si vir in quinquennium, & in d. l. 1. in §. quod autem, ff. de super fin. Pau. de Castro in l. merces, in §. 1. ff. de loca. & per eundem expresse in l. si ita quis, in §. ea lege. ff. de uerborum obligatio. vbi Iason Angel. Areti. in §. fina. nu. 5. Instit. de loca. Angel. de Perus. in consi. 245. nu. 6. Corn. in consi. 6. nu. 3. volu. 4. Soci. in consi. 90. nume. 1. volu. 4. Hanc opinionem dicit esse communem Ferdinan. Loazes in repetitio. l. filiusfamilias, in §. diui. nume. 441. ff. de leg. 1. Anto. de Fano in tracta. de pignorib. in 2. parte principi. nume. 6. Eandem etiam dicit esse communem, vbi notabiliter hoc declarat Hierony. Grat. in consi. 95. nume. 12. volu. 1. Doct. de Couarru. in lib. 2. Varia. resol. c. 15. nume. 23. quam opinio. tenet expresse Carol. Molinz. in consuetu. Parisien. §. 30. q. 23. numero 93. Ludoui. Goza. in consil. 24. numero. 9. eam dicit communem esse Ioannes de Amicis vbi notabiliter hoc declarat in consi. 113. nu. 7. vbi multũ miratur

D. Petri Duen.

miratur de Imo. & Roma. qui tenuerunt contrariam opinionem, pro qua est tex. in l. si creditor. in §. si. ff. de distract. pig. qui tex. loquitur generaliter de hypotheca, nec distinguit an sit generalis uel specialis, ergo generaliter debet intelligi. l. prætio. ff. de Publicia. cū similib. & ita illi text. declarant Hiero. Grat. ubi adducit alia quam plura in proposito, in d. conf. 95. nu. 13. & sic licet Ioan. de Imol. & supra dicti Doct. dicant requiri hypothecam specialem, ut supra dixi. idem dicendum est in generali hypotheca.

8 Octauo fallit in fisco, ut in l. si. in si. ff. de iure fisci. Ratio est, ne alias fiscus ad interesse teneatur, ita tenet Guido Papa in d. decisio. 480. quam opin. tenet glo. in l. in emptorē, in uerbo, colono. & ibi Bal. C. loca. Ioann. de Imo. in d. §. si uir in quinquennium, nume. 8. in fin. & ibi Roma. numero 11. Ale. nu. 5. Montal. in glo. l. 17. tit. 17. lib. 3. fori. Bart. per tex. & ibi cognouimus, in glo. nu. 1. C. de emancipa. & colo. patrimo. lib. 11. Eandem opinio. tenet Ias. in l. diuortio, in princ. nu. 36. ff. solu. matri. Curt. senior in conf. 10. nume. 1. Ferd. Loazes in repet. l. filiusfamilias, in §. diui. nu. 441. in medio. Matth. de Affli. in c. 1. nu. 31. de fratri. de nouo beueficio inuesti. in V sibus feudor.

9 Nono limita, in fundo ecclesie uendito: nam emptor tenetur stare colono, & non habet locum d. l. emptorē, etiā in casu quo uenditio sit efficax. Ita concludit Bar. in d. l. cognouimus, nu. 2. sequitur Ludo. Roma. in d. §. si uir in quinquennium, nu. 13. Cuius ratio est, quia ualet argumentum de fisco ad ecclesiam: ut in l. si. C. de sacrosan. ecclesi. Hanc opin. expresse tenet Hiero. Gratus in d. conf. 95. nume. 23. licet contrarium teneat Alex. in d. §. si uir in quinquennium, nume. 5. Cur. Seni. in d. consil. 10. nume. 2. ubi tenent quod licet de ciuitate ad ecclesiam valeat argu. non tamen de fisco ad ecclesiam quia l. fina. tantum loquitur de ciuitate, in quo Alexand. errauit, nam licet l. fin. loquatur in ciuitate tantum, tamen idem est in fisco: nam de fisco ad ecclesiam ualet argumentum, secundum communem opinionem: de qua per gloss. in l. si procurator, ff. de iure fisci. & ibi gloss. gloss. in cap. quid ergo. 23. q. 4. glo. & ibi Abb. & Docto. in cap. auditis, in uerbo, ecclesia: de in integr. restitu. Panor.

mi. in c. 2. de precario. Bart. in l. à diuo Pio. in §. sed si emptor, ff. de re iudi. Paul. in l. velamento, C. de postulan. Nicol. Euerardus in locis legalibus, loco 26.

- 10 Decimo limita & intellige hanc regulam, quòd licet emptor non teneatur stare colono, tamen locator tenetur cò ductori ad interesse. Vt in l. qui fundū, & in l. si merces, in §. 1. ff. loca. ita tenet Ale. in d. §. si vir in quinquennium, & ibi Ioan. de Imo. nu. 8. Augustin. Bero. in q. 97. nu. 1. Pau. de Cast. per tex. ibi in l. in lege §. si colonus, & in l. qui in insulam, ff. locat. Hier. Grat. in d. cons. 95. nu. 30. vol. 1.
- 11 Vndecimo fallit in vsurario; nam non tenetur stare colono. Vt in l. si habitatio. in §. si vsus fundi. ff. de vsu. & habitatio. ita tenet Alexā. in d. §. si vir in quinquennium; nu. 10. & Ludouicus Roma. ibi nu. 13. vbi dicit illum textum esse singularem ad hoc. Et alia quàmplura circa hanc regulam vè de per Docto. in locis supra allegatis.

Regula C C X L I.

EMPTOR in causa euictionis venditori denuntiare tenetur, vt liti assistat, ad hoc vt teneatur de euictione. Hanc regulam ponit Bart. in l. denuntiasse, in §. quid tamen, ff. de adult. & in l. non solum, ff. solu. matr. & in l. empti. C. de euictio. & in l. nomen. C. quæ res pigno. oblig. poss. & in l. non solum, in §. morte, ff. de noui oper. nuntia. & in l. 2. in §. voluntate, ff. solu. matr. Hanc etiam opin. tenet Ioan. Andræ: Anton. de Butr. Ancha. Car. & Abb. & Anto. de Burgos, in c. fina. de empt. & vendit. Roman. & Docto. in d. §. voluntate. Et ista opinio est communis, vt per Alex. ibi, num. 12. & in consil. 24. nume. 5. volum. 4. Philipp. Cor. in consil. 255. nume. 4. volum. 3. Feli. in c. cum M. Ferrariensis. nume. 65. de constit. Anton. Rub. in repe. d. §. morte. nume. 682. & ibi Claud. de Seyfell. nu. 95. Iaf. nu. 39. eandem opin. dicit etiā esse comminem Iaf. in d. §. voluntate. nu. 26. Anto. de Burgos in d. c. fi. nume. 4. Pet. Rauc. in alfabeto aureo. ver. vendere. Pro qua opinio. vltra iura allegata per Rom. in d. §. morte. & per Anto. de Burgos. & per Barb. in d. c. fi. nume. 4. est tex. de iure regio in l. 32. titu. 5. part. 5. vbi prædicta l. dicit quòd talis denuntiatio fieri debet ante testium publicationem; & in l. 7. & ibi gloss. in verb. [se lo dixerè:] tit. 10. lib.

D. petri Duen.

lib. 3. fori. Licet contrarium teneat gloss. magna quæ communiter reprobatur in l. emptor. C. de euctio. quam sequitur ibi Cin. & Din. in reg. eum qui certus. de reg. iur. lib. 6. Imol. in d. §. morte, col. 3. & c. cum M. Ferrariensis, de constit. & in c. fi. nu. 3. de empt. & vendit. & eam veriore esse dicit Andræ. Barb. ibi. nu. 4.

Hanc regulam limitat 6. modis Soc. in regu. 117. & eam cum sex limitationibus ponit Andræ. Barb. in d. c. fi. nu. 4. de emptio. & vend. Eandem reg. cum alijs sex limitationibus. ponit Franc. Ripa in d. c. cum M. Ferrariensis, nu. 166. de constit. & cum octo limita. in l. 2. in §. volutate, à nu. 27. vsque ad nu. 28. ff. solu. matri. Hanc etiam reg. vbi latissime eam examinat & notabiliter tradit Ant. Rub. cum nouem limit. in repet. l. non solum, in §. morte, à nu. 682. vsque ad nu. 736. ff. de noui oper. nunc. Hanc etiam regulam cū octo limitatio. ponit Anto. de Burgos in d. c. fi. de empt. & venditi. à nu. 6. vsque ad nu. 13.

Regula CCXLI I.

EMPTOR regulariter agit de euctio. contra venditorem, re eucta. l. emptor fundi. C. de euct. & c. fi. de empt. & vend. & l. si in venditione, ff. de euct. & l. non dubitatur, C. cod. tit. De iure regio tex. in l. 7. tit. 10. lib. 3. fori & in l. 82. tit. 5. par. 5. Circa hanc reg. vide Matth. de Afflic. in c. 1. nu. 1. cum alijs, si de feu. vafal. ab aliquo fuerit interpel. & in c. 1. nume. 22. de contro. inter vafallum & alium, in V fib. feudorum.

Hanc reg. cū quatuor limitati. ponit Soc. in reg. 438. Eandem regulam cū 3. limit. ponit tex. in d. c. fi. de emp. & ven. Et 7. casus in quibus hæc reg. non habet locum ponit text. de iure regio in l. 36. tit. 5. part. 5. & ibi Montaluuus ponit 11. casus in quibus fallit hæc reg. Quindecim casus in quibus etiam hæc regu. non habet locum ponit idem Montal. in l. 7. titu. 10. lib. 3. fori. in glo. fi. col. pen. Hanc etiam reg. cum 42. limitatio. ponit notab. Matth. de Affli. in c. 1. in §. rursus si fideles, nu. 15. cum seq. vsque ad nu. 63. quib. mod. feud. amitta. in V fib. feudo.

Regula CCXLIII.

EMPTORI non sufficit denuntiare venditori litem fuisse

fuisse motam, nisi ostendat libellum in forma publica. Quam regulam ponit Bart. in l. non solum. in §. morte, nu. 51. ff. de noui oper. nunc. & in l. empti. C. de euct. Angel. & Ioan. de Imo. in l. in executione. in §. in solidum, ff. de ver. obli. Cardi. nota. per text. ibi, quem ad hoc extollit vsque ad sydera, in clement. causam, in versic. idem quoque. in fi. de electio. Eandem opinionem tenet Bald. & Salice. in d. l. emptio. Anton. de Burgos in c. fina. de emptio. & vend. nume. 2. in medio. & ibi Barb. nume. 5. Alex. in d. §. morte. col. pen. Fel. in c. cum. M. Ferrariensis, nu. 63. de constit. vbi Deci. & Modern. dicunt eam communem opinio. eandem dicit communem etiam Anton. Rubeus in repet. d. §. morte, nume. 164. & ibi Claudius de Seyfell. nu. 93. Ias. nu. 38. Licet contrariam opinionem teneat Ludo. Roman. in d. §. morte, nu. 12. per gloss. fin. in fine, in d. clem. causam, & per alia debilia fundamenta de quibus ibi per eum: sed de opinione Romani non est curandum, secundum Antonium Rub. & alios doc. supra allega. quia est contra casum d. cle. in d. versic. fina.

1 Hanc regulam limita primo procedere, quòd emptor teneatur dare copiam libelli ipsi uenditori, ut procedat, si illam petat uenditor, alias secus. Vt est glo. not. in d. cle. causam, uers. si petita. de electio. quam sequitur & not. ad hoc Fel. in d. c. cum M. Ferrariensis, nu. 63. Claud. de Seyfello. in d. §. morte, nu. 94.

2 Secundo limita ut hæc opinio procedat de iure: secus autem de consuetudine. Ita not. tenet Ang. de Perus. in l. emptor nu. 2. & in l. empti. C. de euctio. Et veritas istius limita. pendet ex eo, quod Bart. notat, in repeti. l. de quibus. nume. 21. ff. de legi. ubi tenet quod creditur Doctori afferenti aliquam esse consuetudinem, quam opin. dicit communem Deci. in consi. 601. nu. 12. Sed contra Bartol. tenet ibi Ias. nu. 89. in d. l. de quibus. Hippoly. in consi. 82. nu. 41. late Cagnol. in l. unica. in princ. nume. 20. ff. si quis in di. cen. non obtemp.

3 Tertio limita, ubi uenditor esset literatus: sed ubi esset illiteratus, tunc non sufficeret ut ei legeretur libellus nisi ei tenor declaratur, Arg. corú, quæ scribentes cõmuniter, dicunt

D. Petri Duen.

dicunt in l. 1. ff. de ver. ob. in quo videtur quòd sufficiat dicere emptori, quòd sit sibi moralis & oblatuſ libelluſ, vt conſtat in actiſ talis iudicij, arg. tex. in l. Herénius. §. 1. ibi, Autori laudauerat, ff. de euictio. Nam ex quo venditor tenetur ad defendendum, debet inſtigare. c. ab excommunicato, de reſcri. & ubicunq; denunciatio facta fuerit iudicis auctoritate, Ita Ant. Rube. in d. §. morte. nu. 676.

Regula C C X L I I I I.

E M P T O R qui percipit fructuſ rei empte, tenetur ad uſuras pretij non ſoluti. Hanc reg. probat text. & ibi Bald. Sali. & Doct. in l. curabit. C. de actio. empt. & in l. fructuſ, eo. ti. Facit etiam tex. in l. Iulianuſ, in §. ex vendito. ff. de actio. empt. glo. magna in c. conqueſtuſ de uſur. Circa quam reg. vide Soci. in conſ. 88. nume. 7. volu. 4. Iaſo. in l. de diuiſione. nu. 12. & ibi docto. ff. ſolu. matri. Fabia. de Monte in trac. de empt. & vendi. in §. q. prin. nu. 45.

Hanc reg. cum 5. ampliacionib. & 5. limitationib. ponit Hierony. Cagno, in repe. d. l. curabit. à nu. 23. uſque ad nu. 53. C. de actio. emptio.

Regula C C X L V.

E P I S C O P V S in ſua ſynodo poteſt facere ſtatuta. Hæc reg. probat text. in c. quod ſuper hiſ, de maior. & obedienc. & in c. ex ore. §. porro. de priuileg. & in c. licet, de offi. ordi. & in c. 2. & ibi glo. in verb. ſtatuto. & doct. de conſtit. li. 6. & in c. nulluſ. 3. q. 4. & glo. ſi. in ſumma. 18. diſtinc. & glo. ſi. in c. 1. vbi Archi. & doc. de conſecra. diſtinc. 3. Hoſti. in ſumma. in titu. de conſti. §. qui poſſit. col. 2. Henric. in c. à nobiſ. el j. nu. 2. de ſenten. excom. & in c. ſi. de fer. & ibi Abb. num. 5. Bald. in c. ſi. de offi. deleg. Hoſt. & ibi Docto. in c. ſi. de offic. Archipre. Ricarduſ. de Media villa in 4. ſententiaru. diſt. 38. arti. 9. q. 2. in ſi. Anto. in ſumma. 1. par. tit. 17. c. vnico. §. 14. col. 2. Bertachi. in trac. de epiſcopo, in 2. par. 4. lib. 9. 15. nu. 28. Alberic. in l. formam, num. 1. C. de offic. præſe. præſ. Orien. & in tract. ſtat. in prima par. q. 3. Ioan. Fab. in §. ſed quod principi. nu. 2. Inſtit. de iure natu. & ibi Chriſto. Ange. Areti. in §. iuſ autem ciuile, nu. 5. eod. titu. Bart. in repe. l. omneſ populi, nu. 8. ff. de iuſti. & iur. & in l. 1. in principio. nu. 1. ff. quod quiſque iur. Franc. Ripa in lib. 1. reſponſo.

c. 2. nume. 29. Lauren. Calcan. vbi allegat alias gloss. in con-
sil. 7. nume. 29. Franc. Purpura. in l. imperium. nu. 130. ff. de
iurisd. omni. iudi. Ias. in d. l. omnes populi, in 1. lectu. num.
30. & in 2. lectu. nu. 11.

Hanc regu. vbi notabili. eam declarat, cum septem ampli-
a. (vbi septiniam limitat septem modis.) & limitat duo-
bus (vbi primam illam lini. ampliat vno modo, & 2. limi.
ampliat alio modo, & sublimitat tribus modis.) ponit Hé-
ricus Bothæus in tract. de Synodo Episcopi, in 4. part. à nu.
103. vsque ad nu. fi. Et circa hanc reg. vide plura de potesta-
te episcopi per Alnarum Pelargum in suo libr. de planctu
ecclesiæ. lib. 2. arti. 21.

Regula **CCXLVI.**

EPISCOPVS potest dispensare contra statuta synoda-
lia. Hanc reg. ponit Inno. in c. cum ad monasterium. nu. 4.
de statu mona. & ibi Cardin. in 5. q. Lapsus & Ioan. Andræ.
quem sequuntur Gemina. & Philipp. Franc. in c. licet can-
non. de elect. li. 6. Ioan. And. Card. Zabarella in c. dilectus,
de tempo. ordi. idem Car. in repet. c. perpendimus, de sen-
ten. excom. Ioan. Andræ. in regu. cui licet, & in regu. qui ta-
cet. de reg. iur. lib. 6. Collecta. in c. cum omnes. nu. 3. de con-
sti. Ant. de Butrio in c. quæ in ecclesiarnm, & ibi Imo. num.
25. de consti. Panor. in c. at si clerici, in §. de adulterijs. nu.
10. de iudic. & ita dicit communiter teneri ibi Felin. nu. 6.
Philipp. Deci. ibi nu. 98. Ias. in l. 1. in §. fuit quæsitum, num.
9. ff. ad Trebel. Nicola. Millæus in repet. in verb. dispensa-
re, vers. dispensare potest contra propriam. Et hanc opi-
nion. dicit esse cotamn. Anto. de Rosel. in tracta. de conci-
lio: in dubitatione, an in simplici beneficio quod habet ec-
clesiam parrochiale annexam, episcopus possit in eo di-
spensare, nu. 20. Mouentur supradicti docto. quia dispensa-
tio facilius permittitur quam constitutio tollatur: nam le-
gatus non potest contra canones statuere. tamen dispensa-
re potest. ita notanter concludit Anto. de Butr. per glos. fi.
ibi in clem. 2. de rescript. quem refert & sequitur ibi Ioan.
de Imol. prout refert Philip. Dec. in d. §. de adulterijs, nu.
100. sed episcopus potest tollere statutum suum, secundû
supradictos doct. ergo à fortiori. dispensare poterit. Hanc
opiniouem

D. Petri Duca.

opinionem dicit communem Petrus Rauennas in Compendio Iuris canonici, in tit. de iudic. col. 17. vers. sed solet dubitari. Philipp. Franc. in regu. cui licet, nu. 4. de reg. iur. lib. 6. Lancilo. Galiaula in repe. l. centurio. col. 31. vers. breuiter responde, ff. de vulgar. Licet contrariam opinionem tenent Archidia. in d. c. licet canon. num. 2. & 3. Innocen. sibi contrarius in d. c. dilectus, nu. 5. Card. Zabarella sibi etiam contrarius in consil. 130. num. 4. Mouentur prædicti Doctor. per Rubr. ff. quod quisque iuris, & per cap. cum omnes, de constitu.

Hanc regulam ponit Bernar. de Luco in regula 242. ubi limitat eam duobus modis. Eandem regulam limitat dupliciter Philipp. Deci. in d. §. de adulter. num. 103. & alijs duobus modis Roma. in consil. 325. nu. 10. Eandem item regulam cum sex ampliacionibus & duabus limitationibus, ubi notabiliter eam examinat, ponit Henricus Botthæus in tractatu de synodo episcopi, arti. 4. nu. 1. cū sequentibus.

Regula CCXLVII.

EPISCOPVS in quibus casibus dispensare possit. Ultra Innoc. in c. dilectus filius, de tempo. ordi. vide 113. casus, quos ponit Aluarus Pelargus in lib. 1. de planctu ecclesie, artic. 50. & ibi in fi. vers. prohibetur, ponit casus in quibus episcopus dispensare non potest. Et 136. casus in quibus episcopus potest dispensare, ponit Bertachi. in tract. de episcopo, in 2. par. 4. lib. nu. 107. Et 163. casus in quibus episcopus dispensare potest ponit notab. Specul. in tit. de dispensatione in §. nunc de episcoporum. à nu. 1. vsque ad nu. 22. & ibi etiam usque ad finem casus, à num. 25. in quibus episcopus dispensare non potest.

Regula CCXLVIII.

EPISCOPVS, vel legatus non possunt dispensare contra Concilium. Hanc reg. probat glos. in c. dilectus, el j. de præben. in verbo, cum se facultas, gloss. & ibi Docto. in c. cum dilectus, in verb. in ætate. de electio. & in clemen. 1. in verbo, eligatur, de electio. & in c. dilectus, de tempo. ordi. & ibi Innoc. in c. 1. & in c. 1. de fili. præsb. Ioan. de Ana. in c. cum diocesi. de vsur. Archidiaco. in c. sicut, 15. distinc. & in summa 56. distinc. & in c. virgines, 27. quæstio. 1. late Ioann.

And.

Andr. in c. 1. super glo. in verbo, concessum, de supplen. neglig. præla. Specula. in tit. de dispensatione, in §. nunc de episcoporum, nu. 27. Ludou. Roma. in conf. 325. nu. 7. Anto. Doct. in c. at si clerici, in §. de adulterijs, & ibi Felin. nu. 5. de iudic. & Philippus Dec. nu. 37. Henricus Bothgus in tracta. de synodo episcopi, arti. 1. conclusio. 3. nu. 6.

1 Limita primo, nisi de mandato Papæ expresso & speciali. quia tunc valeret eius dispensatio vel constitutio, etiam si esset cōtra cōcilium. Pro quo facit quòd notabiliter tradit Anto. de Butr. in cap. pen. de fili. præsb. lib. 6. vbi dicit quòd illud quod legatus de latere ex speciali commissione Papæ facit non tam factum legati, quam Papæ dicitur, secus s. ex generali. Pro qua opinione est gloss. in c. literis, in glo. 2. in fi. de rescript. facit tex. in c. si Apostolicę. de præben. lib. 6. quod ita tenent Docto. in c. quod translationem, de offic. lega.

2 Limita secundo, non habere locum quando cunq; ad esset magna causa: scilicet necessitatis, uel utilitatis. Ita tenet Abb. in d. §. de adulterijs, nu. 9. Lamberti. in tract. iuris patro. in 1. par. 2. lib. in 19. articu. 7. q. princ. nume. 2. fo. 222 col. 3. idem Abb. in cap. cum dilectus, de electio. allegat ad hoc decis. Rotæ. 262. in nou. secundum impress. antiq. secundum nouam decisionem. 5. in titul. de iure patrona. allegat etiam text. in c. tali. & in c. exigunt. 1. q. 7. & in c. exposuisti, de præben. idem Abb. in c. dilectus, & in c. fina. de fili. præsbite. & ibi cæteri docto. qui dicunt, quòd licet alias episcopus non dispenset, quòd filius sacerdotis succedat in ecclesia paterna, illud est verum nisi vbi subesset necessitas vel utilitas ecclesiæ? Eandem limitationem posuit Bald. in l. omnes populi, ff. de iusti. & iur. vbi dicit, quòd episcopus ex magna causa potest dispensare contra canones. Nicol. Mile. in Repert. in verbo. dispensare potest episcopus, vbi allegat supra dictam decisionem, ad quam se remittit ad cognoscendum quæ sint magnæ causę. Specu. in titul. de dispensati. in §. nunc de episcoporum, nume. 30. in fin. Catellia. Cotta in Memo. in verb. episcopus. Roma. in d. consil. 325. Feli. in cap. 1. in 7. fallen. de constit. Hanc etiam limitationem ponit Roma. in sing. 92. allegant supra

dicti Doct. & Ias. in l. nemo potest, nu. 8. in 1. lect. ff. de leg. 1. tex. in l. si hominem, ff. mandati. Quam limitationem intelligo veram, vbi de facili superior consuli non possit, alias secus, per l. diui fratres, ff. de poen. & per l. Diuus Pius Claudii, ff. de fals. facit quod notat Inno. in c. venerabilem de elect. Bal. in l. non dubium, C. de legi. Pro qua opinione est tex. in c. 1. de cleri. & grota. lib. 6. vbi ratione distantie locorum conceditur episcopo indigenti coadiutore, sibi assu mere vnum vel duos de consensu, & consilio sui capituli, vel maioris partis, absque hoc quod ueniat ad sedem apostolicam: ad quam alias venire tenetur: vt ibi dicit text. ad idem etiam tex. in c. 1. ne sede uacan. lib. 6. vbi si episcopus esset in remotis, non expectatur eius consilium: quod alias requiritur & expectatur. Et hanc limit. cum supra dicto intellectu sentit Aret. in d. §. de adulter. nu. 20. allegat ad hoc tex. in c. nihil, de elect. quod notant Doct. in c. licet ex suspecto, de foro compe. Catell. Cotta hoc tenet in Me mora. iuris: in verb. episcopus, el j.

Contra quam limitationem facit, quod notat Ioan. Andreas, & Petrus de Ancharan. in c. 1. de etate & qualita. libro 6. & ibi Domini. de sancto Geminia. qui impugnantes Archidiacono. ibi, & cap. licet canon de elect. libr. 6. volunt, quod episcopus etiam ex magna, necessaria, & utili causa, & etiam cum causæ cognitione non dispensat cum patiente defectum etatis in dignitatibus curati propter Concilium generale, c. cum in cunctis, in §. inferiora, de electionib. cū qua opinione transit Philippus Franc. in d. capit. 1. & licet pro opinione Archidiaconi multa possent adduci quæ ipse ponit in d. capit. licet canon. & cum eo sit Hostiensis in capit. cum dilectus, de electio. tamen contra Archidiaconum est communis opinio secundum Domin. de Sancto Geminiano in d. c. licet canon, nume. 7. in finalibus verbis. Eandem opinionem contra Archidiaconum tenet Ioann. Monachus, in capit. cupientes, in nume. 124. de elect. libr. 6. & communiter doctores in d. cap. cum dilectus, de electio. quæ opinio aperte destruit hanc limitationem. In quo est notandum quod in casu Ioannes Andræa, & aliorum Doctor. contra Archidiacono. non conceditur dispensatio, etiam

etiam ex magna, necessaria, & vtili causa: quia concilium generale prohibet episcopis & ponit contra facientes: vt patet in d. capitulo cum in cunctis, in §. clerici, de electio. & in l. 26. tit. 5. par. 1. & ideo hęc opinio non conuenit huic limitationi, quę est quando concilium vel permittit dispensare, vel quando loquitur impersonaliter, nec vetando, nec permittendo dispensationem, nec imponendo aliam quam pœnam: quia vbi imponit pœnam, restringitur dicta limitatio.

3 Tertio limita, nisi canon concilij esset canon pœnitentialis: quia cum pœnitentię sint arbitrarię, c. Deus qui, & c. quęsitum de pœniten. & remiss. c. mensuram, & ibi gloss. de pœniten. dist. 1. & c. tempora. 26. q. 7. gloss. in c. sunt plures, de pœniten. dist. 3. poterit episcopus in tali canone dispensare. Vt in c. quem pœnitet. de pœniten. dist. 1. glo. & doct. in d. §. de adulterijs. Ex quo notab. glo. i. in d. cap. tempora plenitudinis, & in d. c. latorem, in gl. fi. 33. q. 2. dicunt, quod episcopus ex causa potest diminuere pœnitentiam quã induxit Papa, sequitur Roma. vbi dicit ita contigisse de facto in persona Cardinalis de Vrfinis, qui erat summus pœnitentiarius, in sing. 460. Hippol. in sing. 182. Ias. in l. omnes populi in 1. lectu. nu. fin. & in 2. lect. nu. 13. ff. de iustit. & iur. Quod tamẽ intelligo uerum, nisi casus de se esset reseruat. Papę: per notata in c. quod translationem, de offic. delega. & in d. §. de adulterijs. Et qui sint isti casus pœnitentiales reseruati Papę, habetur in c. 2. de pœniten. & remiss. libro 6. & per Hostien. in summa, eo. tit. in §. 2.

4 Quarto limita, non habere locum in casu posito per Felin. in cap. 1. nume. 5. de sponsa. vbi adducit quamplures rationes pro sua opinione. Quę omnes uidentur ridiculę, & sic ipse non firmat pedem, cum illa limitatio non uideatur vera: & in contrarium allegat gloss. in cle. 1. in ver. eligatur, de electio.

Restringe tamen has limitationes nisi canon concilij pœnam indiceret, quę non possit imponi nisi per Papam. Exemplum in depositione episcopi: vt in c. quãuis: & in c. multum, & in c. dudum, 3. q. 6. nam sicut solus Papa potest deponere, ita uidetur conueniẽs, quod solus Papa possit di

D. Petri Duen.

spensare. Ita tenet Host. & ibi Ant. de Butr. vbi hoc declarat. in vlti. col. in c. 2. de biga. Aret. in d. §. de adulterijs, nu. 14. Quod videtur verum quando quis non potest imponere pœnam ex defectu potestatis: secus si ex priuilegio personæ: quia tunc videtur quòd possit dispensare ob cessantē rationem, ita Anto. de Butr. vbi supra, quia tali casu qui nō potest condemnare, potest absoluerē: vt est tex. Bar. & Bal. in l. si. C. vbi senato. vel clarif. ne illud quod inductum est in fauorem, retorqueatur in odium, ita tenet Deci. in d. §. de adulterijs, nu. 39. Restringe secundo nisi essemus in casibus tantum Papæ reseruatis: iuxta notata in c. quòd translationem, de offi. dele. & in c. sicut vnire. de excess. præla. ita tenet Spe. in titu. de dispensatione, in §. nunc breuiter, quia in his se non intromittit alius inferior, nisi ex speciali commissione Papæ, d. c. quod translationem.

Regula CCLIX.

EPISCOPVS non potest facere statuta in præiudiciū aliorum inferiorum. Hanc reg. probat tex. in c. vestra. de locat. vbi probatur non valere statutum episcopi, per quod prohibet locationem decimarū fieri in sua diœcesi. & ibi omnes docto. ponunt hanc conclusionem, præcipue Abb. nu. 2. & 6. post gl. idem Abb. in c. 2. in 1. notab. de institutio. & in c. fina. de ferijs, nu. 5. & in c. cum dilectus de consuetu. nu. 10. Archi. in c. 1. de consecra. distinc. 5. nu. 9. & ibi Card. de Turre Cremata. Henri. Bobic. in c. à nobis, el j. nu. 3. de sen. exco. Domi. & ibi Card. Alex. nu. 3. in summa. 18. disti. Roma. in conf. 428. nu. 3. Philip. Fran. in c. fin. §. fi. de appella. lib. 6. Ioan. de Imo. in c. cum ecclesiarum, nu. 26. Feli. in c. quòd super his nu. 7. in fi. de maiori. & obediē. Ioan. Faber in §. sed quòd princi. Insti. de iure natural. Bar. Soci. in conf. 272. nu. 8. vers. confirmantur præmissa vol. 2.

Hanc regu. cū vnica ampliacione, & quatuor limitationibus ponit, vbi etiam assignat rationem huius regu. Héri. Bothëus in trac. de synodo episcopi, in art. 1. conclu. nu. 19.

Regula CCL.

EPISCOPVS non potest facere statuta contra ius canonicum. Quam regulam probat tex. in c. institutionis 25. q. 2. & in c. licet, ibi, quod regulare fuit, de offi. ord. & in c. quod super

Super his, de maiori. & obediens. in c. cum inferiori. eo. titu. Facit tex. in l. formam C. de offic. præfe. prætor. & in l. hæc necessaria. de nouo codice compon. in l. ille à quo in §. tempestiuum ff. ad Trebell. in l. nam & magistratus, ff. de arbi. Not. Host. in c. si. in fi. de offic. Archid. quem ibi sequuntur Card. Ioan. And. & Anto. de But. Henri. Bohic in c. à nobis el. j. nu. 3. de senten. ex com. Abb. in c. cum dilectus, nu. 10. de consue. & in d. c. quod super his, & ibi Feli. nume. 2. ad quem se remittit Christo. Ia. in lib. suo de concilio, arti. 2. lib. 2. pag. 81. colum. 1. in fi. Calde. in consi. 5. in titu. de constitut. Cardi. in Clem. 1. in §. fina. de rebus eccle. non alien. Alberi. in 1. parte statuto. quæst. 6. & in l. formam, C. de offic. præfe. preto. Ias. in l. omnes populi, in dilectu. nu. 11. ff. de iusti. & iu. Pau. Pari. consi. 27. nu. 59. lib. 2. Barb. in consi. 21. colum. 7. versic. sed istis non obstantibus, volu. 3. Iacob. de S. Georg. in l. 1. in 1. lect. nu. 5. ff. quod quisque, iu. Alex. vbi dicit ita communiter teneri, in d. l. 1. ff. quod quisque iur. idem in consi. 116. nume. 2. lib. 2. Ioann. Faber in §. sed quod principi. Instit. de iure nat. Ange. Are. in §. ius ciuile, col. 3. insti. eod. titu.

Hanc regulam cum 8. limitationibus, vbi notab. eã examinat ponit Feli. in c. quod super his, de maiori. & obediens. nume. 2. cum sequen. Eandem regulam, vbi assignat 8. rationes ad eam cum 6. ampliationib. & 8. limitationibus, & cū 25. illationib. & notab. eam examinat, ponit Henric. Both. in tracta. de synodo episcopi, in 8. conclusio. 1. artic. à nu. 36. vsque ad nume. 90.

Regula C C L I.

EPISCOPVS statuendo potest adiuuare ius commune, scilicet apponendo pœnam vbi ius non imponit, vel aggrauando pœnam à iure impositam: vt in c. innotuit, & ibi Anto. de Butr. & Panor. de eo qui furti. ordi. susce. & in c. 2. in §. statutum. de consti. lib. 6. glo. in Clem. ne Romani. in verbo, tolli. de electio. quam omnes doct. ibi sequuntur. Ita tenet Panor. in c. cum dilectus, nu. 10. de consuetu. & in cap. cum consuetudinis nume. 5. eod. titu. & in c. nemini, nume. 6. de offic. legati. & in c. licet nu. 1. de offi. ordina. & in c. ex frequentibus nume. 5. de institutio. & in c. à nobis el. j. in r.

notab. vbi bonus tex. de senten. excom. Hostien. Ioann. Andræ. Cardinal. & Anton. de Butrio in d. cap. fina. de officio. Archipres. Anchara. in cap. primo quæst. 11. de constitu. in repeti. & in consil. 425. incip. viso & diligenter, col. fin. Bal. in rubrica de constitu. col. 2. vbi dicit hoc ideo esse, quia episcopus habet merum imperium, & in l. omnes populi ff. de iustit. & iure, & in l. programmata. colu. 1. C. quo minatio, uel epist. Inno. in cap. ex tuæ, de cleric. non residen. Hostien. in cap. ex parte, el. iij. de uerb. signifi. Paul. Castren. in l. non est nouum, ff. de legi. Gemina. & Præposi. in summa 18. distin. & in cap. mancipia. in prin. 54. distinct. Ioann. Faber in §. sed quod principi. institui. de iure natura. Angel. in §. ius ciuile, §. 3. institui. eod. titu. Roma. in consil. 429. pume. 7. Alexand. in consil. 55. nu. 15. col. 14. in fine volum. 4. Felin. vbi plura allegat, in cap. quod super his nume. 9. de maiori. & obediens. Rochus de Curte in tracta. de consuetud. nume. 278. Ratio huius regulæ est, quia pœnam apponere statutis, dependet à iurisdictione, ita tenet Abb. in capit. quæ in ecclesiarum numero 6. in fin. de constitut. & ibi Philip. Dec. 37. Felin. in cap. irrefragabili in §. ceterum, colu. 2. uersu. limitat tertio, de officio ordin. sed episcopus habet iurisdictionem, imo merum imperium, c. si quis episcopus quæstio. 8. & ibi glossa. 1. text. in d. c. de persona. 11. quæst. 1. notant docto. in c. cum contingat, de foro compe. Bal. & docto. vbi Iaso. nume. 18. in l. imperium, ff. de iurisdiction. omn. iudi.

Hanc regulam ponit Henric. Bothæus in tracta. synodo episcopi, in primo articulo, conclusio. 13. à nu. 106. vsque ad nu. 135. cum octo amplia. & 4. limitation. & à num. 135. vsque ad numero 236. infert 15. illationes, ex supradicta regula.

Regula C C I I I.

Episcopus aliquem excommunicatus in statutis suis, si absolutionem sibi non reseruauit, alter quam ipse, vel inferior absoluere potest. Hanc regulam ponunt Ioan. Andræ. imo & Panormita. in cap. graue. in fine, de præben. per tex. in capitulo nuper, de senten. excommu. vbi hoc tenet Henricus Bohic in vltima distinctione, & Abbas, in quinto notab.

notab. Feli. col. 2. versic. nota text. optimum, Panor. in cap. pastoralis, in §. præterea, nu. 1. de offi. ordi. & ibi Feli. nu. 9. in 1. fallen. & in cap. prudentiæ, in §. si. num. 19. in 1. fallen. de offi. deleg. Petrus de Palude in 4. sententiarum. distin. 8. q. 5. articu. 1. col. 1. Ange. de Claua in summa, in verbo, absolutio, el j. in §. 1. Syluester in summa in verbo, absolutio. el j. colum. 6. versicu. absolutio ab excommunicatione statutorum. Facit quod scribit Archidia. in summa 18. distinctio. in finalibus verbis, & ibi Gemina. & Præpos. dicens, quod à sententijs latis per consilia prouincialia possunt suffraganei absoluerè, quod etiam tenet Collectarius in c. graue, nume. 12. de præbend. Et non solum absoluerè possunt ipsi suffraganei, sed etiã sacerdotes sui, ita tenet Præpos. Alex. per illum tex. in cap. si quis autem, in 2. notab. 18. distinct. vbi ponit aliquos casus, in quibus non procedit. Facit etiam pro hac conclusione text. in c. suffraganeis, de institutio. & ibi Panormi. in vltimo notab. notat Ioan. de Imol. in d. c. graue nume. 16. Ratio huius regulæ est, quia statuta episcopi interpretantur secundum ius commune, vt tenet Abb. in c. causam quæ nume. 6. & ibi notab. Dec. nume. 22. de rescript. post Bart. in l. 1. ff. ad leg. Falcid. idem Panor. in c. ex parte el iij. num. 3. de verbo. signi. Sed ius commune disponit, quod quando conditor sibi non reseruat absolutionem, videtur alijs concedere, d. c. nuper, & sic eam interpretationem debent pati statuta episcopi, cum prædictum c. nuper, non distinguat. Hanc rationem assignat Dominicus de Sancto Gemin. in summa 17. distinct. in fin. verbis.

Hanc regulam ampliat vno modo, & limitat sex modis Henric. Bothæus in tracta. de synodo episcopi, articu. 5. in vnica conclusione, quam ibi facit, à nu. 1. vsque ad finem.

Regula CCLIII.

EPISCOPVS non potest apponere generale interdictum in sua diocesi contra subditos suos denegantes ei charitatiuū subsidiū, dato q; possit eos excommunicare. Hanc regulam ponit Bartholo. de Belenc. in tractatu de charitatiuo subsidio, q. 25. nume. 1. pro quo est tex. in extrauag. Bonifacij octaui. incipien. prouide attendentes, in tit. de sen-

D. Petri Duen.

ten.excom.in communibus,vbi dicit,quod idem est in collectore Papa exigente decimā beneficiorum, quia pro nullo pecuniario commodo potest apponi generale interdictum ita tenet Io.And.Domi.Philip.Fran.& alij docto. in c.præsenti,de senten.excom.lib.6.Ioan.Calder.in tract.de interdictio.in 1.par.nu.17.

1 Limita primo,non habere locum in interdicto speciali, scilicet in certa ecclesia:nam episcopus potest illud apponere,propter denegatum subsidium,quia extrauagans prædicta non habet locum in speciali interdicto, sed in generali. Ita Io.And.Domi.& alij docto.in c.præsenti,de senten.excom.lib.6.Calde.vbi supra,Feli.in c.sane,el ij.nu.3.de offi.deleg.Steph.Aufred.in tract.de potestate ecclesie,super laicos,nume.8. versu.10. potest episcopus, Bartholo. Belen.in d.tract.q.35.nu.2.

2 Limita secundo, nisi subditi denegante soluere subsidium,prius fuissent propter hoc ab episcopo excommunicati, quoniam si perseuerent in contumacia, non obstante excōicatione, episcopus poterit apponere generale interdictum.nec obstat dicta extrauagans quæ loquitur quando directe immediate apponitur generale interdictum pro commodo pecuniario, hoc autem casu apponitur potius propter contumaciam,& solutio subsidij non est causa immediata, sed mediata & remota. Ita notab.concludit Ioan. Calde.in conf.8.incip.episcopus interdicat eccle. in tit.de senten.excommu.vbi dicit hoc esse verissimum,& ita debere intelligi dictam extrauagantē:sequitur Bartho. de Belencinis in d.q.25. nu. 4. Remigius de Conny.in tracta. de charitatiuo subsidio,q.12.pag.67.

Regula CCLIII.

EPISCOPVS non potest de ecclesijs patronatis & earum bonis disponere aliter,quam se habet status ipsarum ecclesiarum, sine consensu patroni. Quæ regula probatur per glo.in cap.nobis, §.cæterum, in verbo, in capella. ver. sed his non obstantibus,de iure patrona. allegat ad glo.tex.in c.monasterium, & seq.16. q.7. vbi dicitur, episcopum non posse auferre ecclesiam à dispositione patroni, & sic eo inuito collegiata non potest fieri, sicut eo inuito non potest

test ei auferri directe ius præsentandi, c. decernimus, 17. q. 7. & c. cum dilectus, de iure patrona. & ita expresse concludit Lamberti. in tracta. iuris patrona. in 6. q. princip. 3. lib. nume. 2. fol. 403. col. 4.

Hanc regulam ampliatur decem modis, & limitatur vno modo Lamber. in d. tracta. in 10. artic. 6. q. prin. 3. lib. nume. 1. fol. 406. col. 4. in fi.

Regula CCLV.

ERROR iuris non inducit bonam fidem, sed potius malam in vsucapione vel præscriptione longi temporis. Hanc regulam probat text. in l. nunquam in vsucapio. in princip. ff. de vsucap. vbi expresse illum text. ad hoc notat Paul. de Castr. probatur etiam per text. in l. si fur. in §. 1. ff. eo. titu. & in l. irritam, & ibi Bal. C. de vsucap. pro dona. Ita tenet Panor. in c. de quarta, de præscrip. & in c. dudum, in 4. nota. de decim. Card. in clem. 2. in §. si quis, col. hn. in 11. q. de rebus eccles. non alienan. idem Abb. in c. cum dilectus, nume. 7. de consue. Soci. in consi. 33. nume. 10. volu. 4. Quam regulam ponit etiam glo. Bar. & docto. in l. Celsus, ff. de vsucapio. Et circa hanc regulam vide nota. Paris. in consi. 66. nu. 120. cum seq. volu. 1. Thom. Gram. in decisi. 79. nume. 4. cum sequent. Mainerium in l. non est nouum, in §. quoties, nu. 10. ff. de regu. iur.

Hanc regulam ponit Bernar. de Luco, in regu. 570. cum §. limita. referendo se ad Feli. qui eam ponit in c. de quarta, à nu. 26. vsque ad nu. 38. de præscrip. Eandem regulam etiam cum eisdem §. limita. ponit Clau. de Seyfello in d. l. Celsus, à nu. 7. vsque ad nume. 11. ff. de vsu. Præterea hanc regulam limitat sex modis, vbi notabiliter eius materiam examinat Francif. Balbus, in repe. d. l. Celsus, in 1. par. in 4. notab. nu. 17. cum seq. ff. de vsucap.

Regula CCLVI.

ERROR in nomine proprio non vitiat, si de corpore constet. Hanc regulam probat text. in l. si quis in fundi vocabulo, ff. de lega. 1. & in l. quoties, in princip. ff. de hære. insti. in l. si fortidianum, C. de lega. in §. si quis in nomine. insti. de lega. & in l. si in nomine, C. de testa. De iure regio probatur l. 9. & in l. 28. in medio, titu. 9. par. 6. Circa quam
regu-

regulam vide Felin. in c. significante, nume. 5. de rescript. Deci. notabiliter in l. si librarius, ff. de regulis iur. Ruin. in consi. 115. nume. 14. volu. 5. Bart. in l. qui extrinsecus, ff. de verb. obliga. Hippo. in singu. 144.

Hanc regulam limitat duobus modis Soci. in regu. 119. Eandem limitat, vno modo Gerard. de Petra Sancta, in singu. 90. Eandem item limitat tribus modis Guliel. Pontanus, in d. l. si quis in fundi vocabulo, nume. 1. Eandem regulam cum octo ampliationibus, & tribus limitationibus, ponit ibi Ripa, nume. 1. cum sequen. Eandem regulam limitat quinque modis Ias. in l. si in nomine, nu. 1. cum sequen. C. de testamen. Eandem regulam limitat 4. modis Porcus in §. si quis in nomine, nume. 10. institu. de lega. & uno modo vt per Ias. ibi in addi.

Regula CCLVII.

ERRORE impedit prorogationem iudicis. Hanc regulam probat text. in l. 2. ff. de iudi. & in l. si per errorem, ff. de iurisd. om. iudic. text. & ibi doct. in c. significantibus, de offic. & potesta. iudi. delega.

Hanc regulam limitat vno modo Iacobinus de Sancto Georg. in d. l. 2. nu. 9. Eandem regulam cum 4. ampliationibus & 6. limitat. ponit Ias. in l. si per errorem nu. 9. cum sequen. ff. de iur. om. iudi. Eandem regulam cum septem ampliationibus & quatuor limitationibus ponit Vdalricus Zasius in d. l. per errorem, à nu. 6. vsque ad nu. 20.

Regula CCLVIII.

ACTUS vbi est fundamētum intentionis alicuius, siue sit actor siue reus, ille debet eam probare. Hanc regulam probat tex. in l. cum te, C. de probatio. & in l. si minorem, de in integrum restitui. mino. & in l. cum de ætate, ff. de probatio. & ibi Iacobinus de Sancto Georg. Circa quam regulam vide Bart. notabi. in consi. 90. & in repe. l. de ætate, nume. 12. ff. de mino. Ancha. in c. accessit. nu. 1. cum sequen. de desponsa. impu. Iacobi. de S. Georg. in d. l. si minorem, nu. 2. Io. Oldendor. in tracta. de probatio. c. si. in regula 34. Alciat. in tracta. præsump. in 3. regula, præsumptione 3. nu. 2. Petrum de Vnzola in practica artis notariatus, in cap. ah de contractibus suis teneatur pubes respondere
nu.

nu. 22. notab. Ioan. Mauritium in tracta. de restitu. in integrum, c. 315. cum 8. sequentibus. Quæ regula probatur de iure Regio in l. 4. titu. 14. parte 3.

Hanc regulam limitat quatuor modis, vbi notabiliter eam declarat Alciat. in tracta. præsumptionum in 2. regula, præsumptione 14. nu. 1. cum sequen.

Regula CCLIX.

ÆTAS, seu fragilitas ætatis, seu imprudentia excusat in pœnalibus. Quam regu. probat text. in l. 1. & 2. C. si aduersus delictum, & in l. 1. C. de falsa moneta, & in l. 2. ff. de termino moto. in l. ferre, ff. de regu. iur. in clemen. si furiosus, de homici. glo. quæ allegat quam plures concordantes, in d. l. ferre. De iure Regio probatur in l. 9. titu. 1. & in l. 17. titu. 14. & in l. 8. titu. 31. parte 7. & l. 15. titu. 1. parte 1. & in l. 4. titu. 19. parte 6

1 Amplia primo, adeo procedere prædictam reg. vt talis minor non possit pro debito incarcerari. Ita tenet Bal. in l. 1. nu. 24. C. qui bonis cedere poss. quem sequitur Iaco. de Sancto Geor. in l. nec impuberem, nu. 3. ff. de in ius uocan. Chassa. in consuetu. Burg. in titu. [des rentes] Rubr. 5. §. 2. nu. 14. l. 106. col. 4. pro qua opinio. est glo. in l. 3. in §. sed vtrum ff. de mino. & ita tenet Aug. in repe. l. nemo carceré C. de exact. tribut. lib. 10. Rom. in cons. 120. nu. 4.

Contra quã glo. tenet expresse Bar. in tract. de carceribus, nu. 6. vbi dicit quod supradicta gl. communiter reprobat. idem Bar. in l. si filio, la ij. ff. solu. matri. Doct. in l. filius ff. de procu. Bal. post Cinum in l. alio C. quod cum eo. Hyppo. in sua practica criminali, in §. attingã, nu. 69. & ita communiter teneri firmat Io. Baptista Caccialupus in tracta. de debitore suspecto & fugituo, q. 5. nu. 9. & ibi Io. Baptista in d. nu. 8. dicit supra dictã opi. gl. in d. §. sed vtrum habere locum & posse saluari quancumque minor est filius familias: nam tunc non pôt pro debito carcerari. Quæ sequitur Barish. in hoc, cons. 94. nu. 41. uolu. 1.

2 Amplia secundo, habere locum in infante: nam infans penitus excusatur delicto etiam si dolum commiserit. Vt in l. infans, ff. ad l. Corné. de sica. in d. l. 1. C. de falsa mone. & in d. cle. vnica, de homic. notatur per Doct. in c. 2. de delictis

D. Petri Duen.

listis pue. De iure regio probatur, in l. 4. titu. 19. parte 6. & in l. 9. tit. 1. par. 7. & in alijs iuribus supra allegatis. Et quis proprie dicatur infans, gl. 3. in d. cle. si furiosus, dicit, quod ille qui est minor septennio. probatur per tex. in l. si infanti, C. de iure deli. in c. 1. de despon. impu. lib. 6. idem videtur tenere glo. in c. 1. in verbo. infanti, 3. l. q. 2. dicit tamen ibi, quòd potest cap. pro maiori septennio, secūdū subiectā materiam, ad quod facit tex. & ibi glo. in c. 1. 28. distinct.

Et circa hanc ampliacionem & regulam, quæ differentia sit inter infantem, puerum, adòlescentem, puberem, iuuenem, & senem, & similes, vltra Doct. in l. si infanti. C. de iure deliber. & doct. in Rub. de delictis puerorum, est glos. notabilis, quæ enumerat supra dictas ætates, in proæmio 6. in verbo, perfectus quam glo. vltra Chassanx, in consuetu. Burg. 11. [Des enfans.] Rubr. 6. §. 4. fol. 216. col. 4. nume. 15. sequitur Ioann. Oldendorpius in tracta. de vs. cap. c. de ætate hominis, & earum temporib. nu. 1. cum seq. vbi notabiliter hoc declarat fol. 8. col. 2. in 8. volum. tract. eandem glo. sequitur Grammaticus in decisio. 34. nume. 2. cum seq. Ioan. Corasius. in l. precibus, nn. 19. C. de impuberum & alijs subtti. Ioan. Montolinus in suo Promptuario iuris, in verbo. ætas. Nicol. Bello. in Rubr. Institu. quibus modis re contrahitur obligatio. nu. 25. & est similis glo. in l. 1. in §. puericiam, ff. de postu. Hippol. in l. infans. nume. 6. ff. de si carijs, sequitur eas.

- 3 . Amplia tertio, habere locum in furioso. Ratio est, nam illud quòd à furioso fit, perinde reputatur ac si casu contingeret sine facto hominis. Vt in l. si. in fin. ff. de admini. tu. & in l. sed & si quecuq; in §. 2. ff. ad legem Aquiliam, vbi dicitur, quod illud quod fit à furioso, perinde est ac si à quadrupède vel regula per se cadente factum esset, cum satis furiosus dicatur puniri suo furore, vt in l. diuus, ff. de of. fic. præsid. in l. penul. §. fina. ff. ad legem Cornel. de paricid. Probatur de iure Regio in l. 9. titu. 1. parte 7. & in l. 15. titu. 1. part. 1. facit quod notat Bal. in l. humanitatis. C. de im. puber. et alijs, vbi tenet, quod furiosus habetur pro mortuo, & mortuus nō potest corporaliter puniri, vt tenet Cinnus in l. 2. C. qui testamen. facere pos. Quod tamen intelli-

go verum quandoque furiosus continuo furore laborat: sed si habebat dilucida interualla, requiritur quòd delictum sit commissum tpe dementiæ, ad hoc vt supra dicta ampliatio locum habeat, ita cõcludit supra dictæ leges Regni.

Quam ampla. intelligo non habere locum in furioso, qui commisit maximum & atrocissimum delictum: nã hoc casu credo posse puniri non obstante furore. Ad quod dicendum moueor. ex not. doct. Inno. in c. 1. de constitu. vbi dixit, quod propter atrocitatẽ delicti licitum est iura transgredi. sequuntur ibi Docto. Cano. & Docto. Legistæ in pluribus locis quos congerit Hyppo. in l. vnus. in §. cogniturum, nu. 70. ff. de q. Ias. in l. cum seruus, nu. 7. ff. de cond. cau. data cau. non sequuta. Pro qua opi. est text. in c. mulier. 15. q. 1. vbi probatur, quod si animal irrationale habet accessum ad mulierem, quod tale animal cum prædicta muliere cõburi debet. Si ergo animal brutum, omni ratione, & sensu carens, punitur propter enormitatem criminis, à fortiori furiosus cum sit homo. & illum tex. dicunt esse notandum, vbi tractant eius materiam Hippo. in d. §. cogniturum, nu. 71. & in Practica sua criminali. in §. diligenter, nu. 166. Ti raq. in ll. connubia. in 9. leg. nu. 83. Ioann. Igneus in l. 3. §. ignoscitur, nu. 78. ff. ad Sylla.

Et circa hanc ampliatio. & eius intellectum videndum est, an si aliquis commisit aliquod delictum propter quod deberet decapitari vel suspendi, si postea iste efficiatur furiosus, nunquid debeat decapitari vel suspendi? Bald. notab. mouet hanc quæstionem in l. furiosum C. qui test. fa ce. pos. vbi determinat non posse puniri in persona, sed bene in bonis, quia nõ debet dari afflictio, vt in l. diuus, ff. de offic. præsi. idẽ tenet idem Bal. in l. 1. C. de cõfes. & in l. humanitatis nu. 46. C. de impub. & alijs. idem Bal. & ibi Alu. in c. 1. in fine principij, an ille qui interfecit fratrem domini sui in vsib. feu. Imo. ibi multa pro & contra adducit, & in fine relinquit indecisum, in l. ex pacto. ff. de vulg. & pup. nu. 22. idem Imo. sequitur illud dictum Bal. in c. Rainutius, nu. 143. de testa. per rationes quas ibi assignat. vbi plus tenet, quod si iste qui commisit delictum dum esset sanæ mētis, & esset condemnatus, si postea efficeretur furiosus

sententia

D. Petri Düen.

sententia non debet exequi contra eum, sed princeps est consulendus, allegat ad hoc tex. in l. diuus, in §. si vero, ff. de offic. præsi. qui parum aut nihil ad hoc facit. eandem opin. Bal. tenet Alex. in d. l. furiosum. C. qui testa. facere pos. motus, quia furiosus mortuo æquiparatur, vt supra dixi, & mortuus non debet puniri in persona, iuxta no. per. Cin. in d. l. furiosum, C. qui testa. fac. pos. & ab ista sententia Bald. nullus discrepat præter Roma. in d. l. furiosum, vbi tenet quod licet opi. Bald. in practica seruetur propter eius auctoritatem, tamen non videtur vera, motus tali fundamento. Nam qualitas superueniens post delictum commissum non mutat pœnam l. i. in princi. versicu. per contrarium ff. de pœnis facit etiam tex. in l. si quis decurio. C. de fals. Sed sustinendo dictum Bald. ad tale fundamentum respondent Doctores, quod Bal. non vult quod mutetur pœna, sed quod impediatur processus; condemnatio, & executio, propter furorem, & si propter fictam absentiam vel mortem. Secundo & contra Bal. tenet idem Ro. in l. pen. ff. si ex noxa. causa agatur. quem sequitur Barba. in c. in literis, col. pen. vers. & in quantum, de rescript. Mouetur Roma. per doctrinam Bar. & Docto. per text. ibi, in l. i. ff. de pœn. vbi concludunt, quod in publicis delictis in quibus pœna à iure determinata est, attenditur tempus commissi delicti: ad quod etiam respondent Doctores, vt supra dixi: & sic dico, quod in actu practico, & sic in iudicando & consulendo ab opinione Bal. non est recedendum: præcipue cum in pœnis & delictis minor pars tenenda sit. l. interpretatione, & l. sanctio legum. ff. de pœn. & hanc opinionem Bal. sequutus fuit Iaso. in d. l. furiosum, nu. 7. idem in l. ex facto, nu. 30. ff. de vulgar. & pupill. & ibi Ripa num. 73. Gulielmus Benedictus in repet. c. Rainutius, in verb. si absque liberis moreretur in tracta. de exemplari substitutione, nu. 23. Deci. & ibi Cagnol. nu. 1. in l. in negotijs. ff. de regu. iur. Et hanc opinionem firmat esse communem Ludo. Gome. item si quis in fraudem, nu. 6. institu. de actio. Hipp. in l. i. nu. 58. ff. ad Cornel. de sicar. & Ias. licet contra eam teneat in l. si seruum, nu. 7. ff. si ex noxa. cau. aga. eandem opin. Bal. sequitur Ang. in tract. malef. in verb. scienter & dolose nu. 7. Marcus Ant. Baueria. in §.

item

item furiosi.nu.13.& 14.institu.qui testa. facere poss.

Sed licet hæc opinio sit communis, vt supra dixi, arbitror tamen contrariam opinionem atteri posse: imo quod non obstante furore superueniente debeat corporaliter puniri, ad quod dicendum moneor per tex. qui hoc clare probat in d. l. Diuus in ver. neque morbo eius danda est venia. & in ver. etiam supplicio afficiendus, ff. de offic. præsid. & dico, quod non obstat text. ibi in princi. iuncta ratione, dum dicit, quod satis fauore ipso punitur: quia tex. ille loquitur quando in furore commisit delictum: & certe text. ille hanc differentiam ponit, quod si comisit delictum tempore furoris, non debet puniri: sed si comisit delictum dum esset sanæ mentis, dato quod furor superuenerit, puniendus est, & quod text. hoc probet, patet: quia text. ibi dicit, nec morbo eius danda est venia. si morbo, ergo furore: quia qualitas adiuncta verbo intelligitur secundum tempus verbi cui adijcitur, l. in delictis, §. si damnum, ff. de noxal. Secundo ad hoc etiam moueor ex notabili decisione Bart. qui in fortioribus tenet in l. nunquam la ij. §. si vi aut clam. ff. de vsucap. per textum ibi, vbi tenet posse decidi quæstionem Theologorum, quod si aliquis dum esset sanæ mentis comisit peccatum mortale, & postea efficiatur furiosus & moriatur in furore, an damnabitur apud Deum? & determinat ibi quod sic, quod dictum Bar. vltra Doctores supra allega. sequitur Ias. in l. patre furioso, nume. 40. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris. Et hanc opinionem contra Bald. tenet Franc. de Albergotis de Are. qui fuit discipulus Bartol. in d. l. furioso, & eam in puncto iuris firmat Iaso. in l. si seruum, nu. 7. ff. si de noxa. caus. aga. vbi dicit, quod opinio Bal. est communis, quod dictum Ias. sequitur Ioan. Montolinus in Promptuario iuris: in verbo, furor. verfic. ex delicto. tamen ante furorem commissum posset furiosus puniri, & hanc opinionem contra Bal. vbi latissime eam examinat, tenet Io. Igne. in l. 3. §. ignoscatur. nu. 79. ff. ad Sylla.

Et non obstant fundamenta Imol. & Alexan. vbi supra, scilicet quod furiosus habetur pro absente: item quod equi paretur mortuo, & mortuus non potest corporaliter puniri, vt tenet Cin. in d. l. 2. Quia dico quod Ci. loquitur in eo;
qui

D. Petri Duen.

qui naturaliter est mortuus, vel absente qui naturaliter viuit. Facit pro hoc, quia mors ciuilis non æquiparatur naturali, nisi in casibus à iure expressis, glo. est no. in c. placuit, el ij. 16. q. 1. quam sing. alleg. Bald. in Auth. si quæ mulier. col. pen. C. de sacros. eccle. Are. vbi eam declarat in l. ex ea parte. col. 2. ff. de verb. obl. Ias. in l. si decesserit, nu. 10. ff. qui satisf. cog. & est similis glo. in c. suscepimus, de rescript. lib. 6. in verbo, non morte, alias sequeretur euidentissimum absurdum, quòd seruus si deliquerit non posset corporaliter puniri, eo, quia censeretur mortuus ciuilitate, vt in l. quod attinet, ff. de regu. iur. quod est falsum, & contra text. in l. 1. ff. de pœn.

Sed non obstantibus supra dictis fundamentis, & alijs quàm pluribus, quæ pro hac parte possent adduci, dico, quòd in iudicando & consulendo ab opinione Bal. non est recedendum: quia est communis, vt supra dixi.

- 4 Amplia quarto prædictam regulam habere locum in ebrio: nam si aliquis existens in ebrietate committat homicidium, non debet puniri homicidij pœna. Probat tex. in c. sane, cum duobus sequent. 15. q. 1. gloss. in c. inebriauerunt Loth. eadem causa & quæstione. & in l. 1. iuncta glo. in verbo, temulentia, C. si quis Impera. maledi. De iure Regio probatur in l. 5. tit. 8. par. 7. & hanc opin. tenet Bar. in l. aut facta. ff. de pœnis, quem sequitur Hippoly. de Marfi. in l. 1. nu. 63. ff. de sicarijs. Quod tamen intelligunt supra dicti Doctores, quòd licet iste talis non debet puniri pœna homicidij, tenetur tamen de pœna ebrietatis: & sic mitius debet puniri arbitrio iudicis, & ita hanc opinio. intelligit Card. in c. denique, 4. dist. Ripa in l. si. nu. 79. C. de reuocan. donatio. Ioan. de Ana. in c. de infantibus, nu. 2. de his qui fili. occid. Rom. in l. 1. in princ. nu. 9. ff. de verbo. obli. & hanc opinionem approbant Doctores Theologi, prout refert Ioann. Gerson in regulis moralibus, lib. 1. col. 3. pro qua opinione facit supra dicta l. Regni.

Contrariam tamen opinionem tenet idem Bar. sibi contrarius in l. respiciendum, in §. delinquunt. nu. 3. ff. de pœnis, per text. in l. omne delictum, in §. qui se vulnerauerit, ff. de re mil. & sequitur Florianus in l. sed & si quancunque,

in §. sed si iufans, ff. ad leg. Aquil. vbi dicit Florianus, quod iste talis punitur, tamen monitus quã si nõ fuisset ebrius. Quam opinionem sequitur etiam Gulielmus Maine. in l. in totum, nu. 68. & in l. fere in omnibus, nu. 3. ff. de regu. iuris, Salicet. in l. diuus Traianus, C. de sicarijs. Abbas in c. 1. col. 2. de maledi. Bald. in l. 1. nu. 45. C. unde ui. & sic concludit prædicti Doct. q̄ licet ebrius debet puniri ratione delicti, tamen q̄ leuius puniatur. In qua quæstione sic distinguo. q̄ aut ipse non dedit operam vt inebriaretur, sed forte deceptus fuit ex aliqua causa iusta, & tunc nõ est aliqua pœna puniendus: aut enim dedit operam vt inebriaretur, & sciebat q̄ in ebrietate existens erat solitus quasi vt furiosus homines percutere & mutilare, & sic procedit secunda opinio. ita notab. concludit Marian. Soci. in repet. c. ad audientiam, nu. 15. de homic. Aret. in tracta. malef. in verb. scienter & dolose, nu. 17. Ludouicus Montalius in tracta. de reprobatione sententiæ Pilati, in primo dubio, nu. 4.

5 — Amplia quinto, habere locum in confessione: nam minor nõ punitur ex confessione facta in iudicio ratione delicti commissi, imo potest petere restitutionem aduersus talem confessionem. Pro quo facit notab. uerbum Ioã. And. in c. 2. de in integ. rest. lib. 6. quod dictum tanquã notabile & quotidianum sequitur Ange. de Peru. in l. certum, in §. in pupillum, nu. 2. ff. de confess. & sic dicit debere intelligi tex. in l. si ex causa, in §. nunc videndum, ff. de minor. quod sequitur Abb. in c. si. nu. 7. de confess. Dec. in l. sen. per. in §. ius publicum, nu. 4. ff. de regu. iur. Hippo. in l. 1. nu. 11. ff. de quæstio. & in sing. 445. Ias. in l. nam & postea, in §. si minor, nu. 7. ff. de iur. iu. Mar. de Afflic. in decis. Neapol. decis. 208. idem in consti. Neap. lib. 2. Rub. 38. nu. 10. Ioan. Mauritius not. in tracta. de resti. in integ. c. 150. Quod tamen non habet locum in delictis atrocissimis, secundum Bart. in l. auxilium, vers. nota ex hac lege, ff. de minor. Hipp. in l. de minore, nu. 35. ff. de quæstio.

6 — Amplia sexto, habere locum in sene. Ita probat tex. in l. 2. ff. de termino moto. text. & ibi glo. in verb. miseratio. in l. auxilium, in §. in delictis, ff. de minor. & ita expresse per supra dicta iura cõcludit Capo. in rep. l. si fugitiui, nu.

26. C. de ser. fugit. facit tex. in l. sacrilegij pœna. in princ. ff. ad l. Iul. pecul. De iure Regio probatur in l. 16. ti. 8. par. 7. Hanc opi. tenet expresse Gulielmus Maine. in l. fere in omnibus, nume. 16. ff. de reg. iur. tex. & ibi Doct. in c. pueris. de sent. excom. Io. Igne. notab. in l. 3. in §. ignoscitur, ff. ad Syll. nu. 1. cum seq. & in tantum hoc procedit, quòd non solum debent puniri, verum etiã non possunt torqueri. vt in d. l. 1. in §. ignoscitur. & in l. 1. in §. impubes. ff. ad Sylla. & ita expresse tenet Hippoly. in sua pract. in §. expedita. nume. 41. vbi dicit hoc esse verum, quandocunque senex effec decrepitæ ætatis: in quibus ego etiam supra dictam ampliatio. intelligo. Porro quis proprie dicatur senex decrepitæ ætatis, ponit Trancred. in compendiosa q. 22. vbi dicit, quòd ille qui est maior 70. anno. alleg. ad hoc text. not. in l. maiores, ff. de iure immu. facit text. in l. si vltra. C. de decur. li. 10. Et circa hanc ampli. vltra supradicta, vide alia priuilegia senectutis, per Ioan. de Pla. in §. item his qui. nume. 27. institutu. de excus. tuto. per Syluest. Aldob. in §. item maior. nu. 5. Inst. eo. ti. not. per Christoph. Iac. in trac. de concilio, lib. 1. pag. 60. cum sequen. Ad hæc quinquaginta priuilegia senectutis ponit Andr. Tiraq. in trac. de primoge. in præfatione: à nu. 75. vsque ad finem, quæ autem ante eum posuit Barth. Cæpo. in trac. de Imper. milit. dilige. in princ. à nu. 1. vsque ad finem.

- 7 Amplia septimo; vt prædictus ex defectu ætatis torqueri non possit. Ita probat tex. l. 1. in §. impubes. ff. ad Syll. & in l. 3. in §. impubes. eod. titu. l. de minore. in prin. & in l. ex libero. in §. de minore, ff. de q. De iure Regio probatur in l. 2. tit. 30. par. 7. Ita tenet Ioan. Igne. in d. l. 1. in §. impubes, nu. 1. cum seq. Alber. Gan. in tra. de pœnis reor. nu. 30. & in rub. de quæst. & torm. nu. 9. Ang. Arc. in trac. malefic. in verbo. fama publica, nu. 102. Quod tamen non habet locum in crimine læsæ maiestatis in personam Principis commissu: vt in d. l. de minore. & vltra Hippolyt. ibi ita concludit Ioan. Ign. in d. §. impubes, nu. 18. Secundo intellige hanc ampli. quòd licet prædicti minores non possint torqueri, possunt tamen terreri. ita probat tex. in l. 1. §. impuberi, ff. ad Sylla. ex quo not. Bal. in l. 2. C. quor. appe. non recip. nu.

4. dicit, quod omnes illæ personæ quæ de iure torqueri nõ possunt, possunt saltem terreri. quem sequuntur supra dicti docto. & ita tenet Igne. in l. 3. nu. 49. ff. ad Sylla.

8 Amplia octavo, habere locum etiam si minor commiserit delictum in minori ætate, nam postea factus maior, non poterit de illo delicto puniri. Glo. est not. in l. sciant. C. de legi. hære. quã vltra Doc. ibi sequitur Hip. in l. de minore, in princip. nume. 40. ff. de quæstio. & in l. infans. nume. 23. ff. de ficarijs.

9 Amplia nono supra dict. regu. habere locum, etiam in mente capto per rationem l. tam dementis, C. de episc. audien. facit tex. in l. 2. ff. de testam. in §. item furiosus, iuncta glo. instit. quib. non est permis. fa. testa. Pro qua opi. est tex. expressus in Auth. vt hi qui obligatas se habere perhib. res minor. in §. consideremus. colla. 6. vbi probatur, quod mente captus & furiosus equiparantur. quæ textum ad hoc not. Bal. in l. sed & milites, in §. iam autem, ff. de excus. tutor. & in l. amicissimos. in §. 1. eo. tit. & in l. 2. C. de curato. furio. & in l. humanitatis, C. de impub. & alijs. Ias. in l. patre furioso. nume. 3. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. Franc. Cur. iunior. in cons. 51. nu. 6. Alciat. in l. 1. nume. 59. ff. de verb. obl. Marcus Antonius Baureria in §. item furiosi. nu. 28. Instit. qui test. facere pos. Pro qua opinione etiam facit tex. in l. si furiosi. C. de nuptijs. vbi constitutionem de filio mente capto, qui potest vxorẽ ducere sine consensu patris, Imperator extendit ad furiosos & econtra. & hanc opinionem tenet Io. de Ana. in c. ad audientiam, nu. 9. de homi. Eandẽ opinionem, vbi dicit ita Pari. fuisse iudicatum, firmat expresse Io. Igne. in l. 3. in §. ignoscitur, num. 82. ff. ad Syll. vbi hoc intelligit in vero demente, non autẽ in eo qui dementiam simulat, facit tex. in l. obseruare, ff. de curato. furiof. & in l. diuus, in 1. respon. ff. de offic. præsid. Differentiam autẽ inter furiosum, & mente captum, ponit Bal. in locis supra allegatis, scilicet qd ille dicitur furiosus, qui est cum rabie furoris euidentissime captus autem est ille, cui mens & consilium deficit: tamen nullum furorem ostẽdit. quem sequitur Ias. in l. furiosum. nu. 2. C. qui testa. face. poss.

1 Limita primo hanc regul. quandocunq; minor dolo

D. Petri Duen.

commisit delictum. Ita probat tex. in l. si ex causa, in §. si in commissum. & in §. nunc videndum, §. de mino. Facit quod notat Gram. in decis. 23. nu. 12. Gulielm. Main. in d. l. fere. nu. 15. Iacob. de sancto Georg. in l. 1. nume. 2. & 3. C. si aduersus delictum.

2 Secundo limita, in delictis atrocissimis. Vt in l. auxiliū, in §. in delictis. ff. de minori. glo. in d. l. fere. Et quæ dicantur atrocissima delicta, ponit Guliel. Maine. in l. fere, nu. 30. ff. de minori. facit quod supradixi in 3. ampliatione.

3 Limita tertio supra dictam reg. quando cunque talis infans esset doli capax. Ita concludit Abb. in c. 1. de delictis puerorum, ubi tenet, quod licet infans non possit puniri, tamen hoc intelligi debet, nisi esset doli capax. & sequitur Io. de Ana. ibi nu. 3. Montal. in glo. l. 8. tit. 31. par. 6. Hipp. de Mar. in l. infans, nu. 5. de sica. & in l. 1. nu. 91. eod. titu. & in l. si quis iste, nu. 3. C. eo. titu. Quod tamen intelligo verū ad hoc vt puniatur ex delicto: secus tamē ad hoc vt incidat in irregularitatē. in quo tamē dico quod licet infans sit doli capax, vsque ad 8. annū nullam incidit irregularitatem. Ita tenet Maria. Soc. in c. ad audientiam, nu. 13. de homic. & quod infans possit esse doli capax, firmat gl. in c. si. de sentent. excom. quā sequitur Io. de Ana. in rub. de delic. puer. nu. si. pro qua facit tex. in l. si alterius, C. si min. se maio. dix. ubi dicit tex. quod malitia supplet ætatem.

Et circa hanc limitationem notandum est quis proprie dicatur doli capax. Docto. in clem. 1. de homicid. & in c. 1. de delict. puer. dicūt, quod ille dicitur doli capax, qui proximus est pubertati, vt in l. apud Celsum, §. quæ in tutore, ff. de dol. except. Ioan. Igne. in l. excipiuntur, nume. 35. ff. ad Syllania. Et proximus pubertati dicitur qui annum decimū & dimidium peregerit, si sit masculus: fœmina vero proxima est pubertati, si 9. annum cum dimidio compleuerit, glo. est notab. in §. pupillus in verb. infantia. Instit. de inuti. stip. & in l. pupillum, ff. de reg. iur. quas esse communiter approbatas asserit Iaso. in l. properandum, in §. & si quidem, C. de iudic. Socin. in l. 1. in §. adipiscimur, ff. de acquir. poss. Ang. Arët. in d. §. pupillus. Philip. Dec. in d. l. pupillum, & ibi Hieronym. Cagnol. nume. 2. ff. de regul. iur.

De iure Regio probatur in l. 6. titu. 5. part. 6. & in l. 9. tit. 1. part. 7. & 8. titu. 3. 1. part. 7. Sunt & alij Docto. qui quo ad delicta illum esse proximum pubertati opinantur, cui ad ætatem perfectam 6. tantum menses deficiunt. ita no. Bal. per illum tex. in l. excipiuntur, ff. ad Sylla. quem ultra Io. Igne. ibi, sequitur Ias. in Authen. sacramenta puberum, nu. 15. C. si aduer. vend. & in d. §. siquidem. Alij vero Doctor. hanc vlt. opi. sequuntur, non solum in delictis, sed in alijs quibuscuque actibus. Pro quibus est glo. in l. non tantum, ff. de excusati. tuto. & in c. continebatur, & in c. attestatio- nes, de despon. impu. late Io. Ign. in d. l. 1. in §. impubes, & in l. excipiuntur, ff. ad Syllan.

His omiſſis dico, quòd arbitrio iudicis est relinquendũ quis dicatur proximus pubertati: hoc enim iudex debet ar- bitrari ex discretione pueri, & ex alijs circumstantijs con- tingentibus. Ita tenet Io. Faber. in d. §. pupillus, Salic. in d. l. impunitas, C. de pœnis. Ioan. de Ana. in c. 1. nu. 4. de deli- ctis pue. Anton. de Butr. in d. c. attestaciones, in fin. Abb. & Præpo. in d. c. continebatur, Dec. in d. l. pupillum, & ibi Ca- gno. nu. 3. pro qua opi. est tex. in §. in summa. insti. de oblig. quæ ex delicto. ibi, si proximus pubertati sit; & ob id intel- ligat se delinquere: facit etiam tex. in d. l. impunitas, C. de pœn. Quod tamen intelligit esse verum Doc. de Couarru. in sua Epito. de spons. in 2. par. c. 5. nu. 5. quòd iudex ante il- lam ætatem definitam communi opi. non potest imponere arbitrium suum, scilicet nouem annos cum dimidio in fœ- mina: & decem cum dimidio in mäsculo: imo iudex qui an- te illam ætatem arbitrari debet puerum esse proximum pubertati, maximis adducendus est coniecturis, & raro & cautissime debet id agere.

Est tamen notandum quòd si infans doli capax commit- teret homicidium, mitius punitur quam maior. Ita tenet Abb. in d. c. 1. de delict. puer. quem sequitur Cæpo. in Auth. sed nouo iure. C. de ser. fugi. Pro qua opin. tex. in c. fina. de sent. excom. in l. auxilium, in §. in delict. ff. de minor. & in ll. regni supra allega. facit quod not. Io. Igne. in d. l. excipiun- tur, nu. 49. ff. ad Sylla. Dec. in d. l. fere. nu. 3.

Et circa hanc regulam alias limitationes vide per Doc.

D. Petri Ducn.

in locum supra dictis: & per Gandi. in trac. malefi. in tit. de pœnis reorum, nu. 30.

Regula C C L X.

EXCEPTIO non numeratę pecunię potest opponi intra biennium, etiam si quis confiteatur se recepisse pecuniam quam non recepit. Hanc reg. posui in regu. 121. cum 6. ampliat. & 7. limitatio. vltra quas in præsentî addam ali quas ampliationes & limitationes, & in primis ratio huius regulę est: quia debitores necessitate obstricti de facili cõfitentur spe futurę enumerationis mutuum: ideo huic facilitati succurritur per non numeratę pecunię exceptionem: ne illicita esset extorsio: vt in l. illicitas, ff. de offic. præsid. & quia est contra ius gentium quòd quis repetat quod non dedit, & quòd cum iactura aliena quis locupletetur: vt in l. cum amplius, in §. is natura debet, ff. de reg. iur. in l. bona fides, ff. de positi. Bal. in l. 1. C. de nou. nu. pecu.

- 1 Verum vltra ampliationes positas in l. reg. 121. ampliã primo siue confiteatur in scriptis, siue sine scriptis. Ita tenet Bart. quem sequuntur alij. Doc. in l. si ex cautione, nu. 3. de non nu. pecu. C. facit tex. in l. non figura, ff. de actio. & oblig. tibi, placuit non minus valere quod scriptura quam quod vocibus lingua figuratis significaretur, facit etiã tex. in l. pactum quod bona fide, C. de pac.
- 2 Amplia secundo, siue confiteatur in instrumento publico, siue in scriptura priuata. Glo. & Doc. in d. l. ex cautione, cõtra Pet. de Bel. Pert. qui tenuit ibi contrariã opinionẽ.
- 3 Amplia tertio habere locum, etiam si debitor dedisset pignus. quia pignus dedit vt pecuniam reciperet: quam si non recipit, non tenet pignus. Vt in l. 1. C. de non nu. pecu. Ita Ias. vltra Bald. ibi in l. qui pecuniam, nu. 2. in fin. vers. 5. Amplia. ff. si cert. pet.
- 4 Quarto amplia procedere, etiam si renunciasset exceptioni non nume. pecu. vt est glo. in d. l. si ex cautione, quã sequuntur ibi Cin. Bartol. Bald. & Salice. Bald. in Marg2. in verbo, renunciatio. Felin. in c. si diligenti. in 5. corollario. limit. 1. de foro comp. Eandem amp. ponit Fel. in c. si cautio nu. 48. sequitur Steph. Aufre. ja additi. ad decis. Caspellæ Tholo. q. 374. Alexan. in consil. 179. nume. 1. volu. 2.

Corn.

Corn.in consi.52.nu.4. lib.1. Hippo.in singu.222. Petr.de Anzola in practica artis notariatus in titu.de excep. non nume.pecu. nu.4. Iaf.in §.fuerat,nu.79. in situ.de actio. & in l.4. in §.quæsitum,nu.22. ff.si quis cautio. Abb.& Imol. in d.c.si cautio. Ang.Are.in §.1.nu.36.in sti.de excep. & ita tenere omnes Doct.dicit idem Iaf. in l.qui pecuniam, nume.2. ff.si cer.peta.C. contrariam tamen opinio.tenet glo.in d.l.si ex cautione,C.de nõ nume.pecu.in verb. probare,in fi.versi.alij,vt Azo.vbi dicit ibi glo. q. prædicta renuntiatio præiudicat renuntianti.sequitur Car.in c.fi.de solutio. nu.9.in fi. Quæ opinio Azonis quam glo.ibi refert, approbatur hodie de iure Regio per tex.in l.9.in fi.titu.1.par.5. & ita per illam l. sic practicari tenet Rodericus Xuarez in l.post rem iudicatam,fol.152.col.4.nu.26. ff.de re iudi.

5 Quinto amplia, etiam sic cõfiteatur maiorem summam pecunię recepisse quã receperit: nam in parte non recepta exceptio ista competeret. Per tex.in l.minorem,& ibi glo. 2. quæ hoc declarat: & Sali.notab.C.de non nume.pecu.

6 Amplia sexto, non solũ in pecunia strictè accepta, vt est in nummis. verum etiam in omni re quam quis confitetur recepisse & non receperit. pecunię enim verbum largissime accipitur, per tex.in l.fi.C.de consti.pecu. & in l.pecunię, ff.de verbo.signi.& in c.totum 1.q.3. Et hoc expresse tenet Azo in sum.C.de non nu.pecu. in prin. Albe.& alij in l. generaliter, in prin.co.ti. per tex.in l.in cõtractibus, in prin. in §.sed quoniam, C.de nõ nu.pecu. vbi de deposito loquitur tex.Bar. & alij in l.talis scriptura ff. de lega. 1.

7 Amplia septimo habere locum etiam stante, lib.4.tit.8 lib.8. Ordin.quæ prohibet, quòd contra instrumentum publicum non possit opponi exceptio nisi solutionis, & simulationis, & alię de quibus ibi. nam adhuc probe poterit opponi exceptio non nu. pecu. quia illa confessio facta in instrumento dicitur esse quædam simulatio. Ita tenet Bar. in l.3.nume.2.C.de postulan.& ibi Bald.& alij Doct. idem Bal.in l.pecunię, C.de solut. Iaf.in l.qui pecuniam,nu.2. uerfi.4.amplia ff.si cer.peta.

8 Octauo amplia, etiam si is qui confitetur dedisset fideiussorẽ. Vt est tex.in l.tam mandatori, C.de non nume.pecu.

eu. & ibi Docto. quia quando reus est tutor ratione obligationis non natæ, vel natæ inefficaciter, tunc eodem modo est tutus fideiussor sicut principalis, l. si testamento §. si. & l. si quis pro eod. §. si munus, ff. de fideiussor.

- 9 Nono amplia, habere locum in marito, qui confessus fuerit recepisse dotem ab uxore, vel à socero, seu ab alio spe future numerationis: vt possit exceptionem non numeratæ dotis opponere. Vt in l. 1. & per totum C. de dote cauta non nume. & in d. l. 9. titu. 5. par. 5. Chassa. vbi hoc not. ponit in consue. Burg. in tit. [Des droitz] Rub. 4. §. 7. fol. 158. col. 1. nu. 1. Ludoui, Gozadi. notab. in cons. 42. nu. 1.
- 10 Amplia decimo, procedere in heredem, qui intra biennium poterit hanc except. opponere, vt in l. si intra, & ibi late Doct. C. de non nume. pecu. & idem in omnibus illis quorum interest quocumque modo, siue conueniantur vt possessores bonorum, siue ipsi contra alios possidentes actionem moueant: vt in l. si cui, C. de non nume. pecu. Angel. notab. in §. idem iuris, nume. 8. insti. de excepti. Debet tamen ex persona rei opponere, non ex persona propria: quia debitori, & non opponendi debebat pecunia numerari secundum Ang. vbi supra.
- 11 Amplia vndecimo, etiã si schedula facta fuerit per verba presentis tēporis: vt promitto restituere 20. aureos ad annum quos recipio. Ita probat gl. in l. si ex cautione, in gl. 1. C. de non nu. pecu. Azo & Doct. in prin. inst. de lite, obli. quã opi. vidisse seruari testatur Albe. in d. l. si ex cautione, nu. 1.
- 12 Amplia duodecimo, habere locum in casu l. sub specie, C. de postu, vt si promisi alicui dare centum ex aliqua causa quam non adimpleuit, potero excipere vel expedire ad cancellandum etiam si instrumento confessus fui me recepisse ex causa mutui.
- 13 Et ultra limitationes positas in prædicta regu. 121. limita primo, quando in instrumento inuentarij hoc quis confiteretur: quia tunc non posset excipere non esse numeratum quod aliquis in inuentario conscribi passus est. Vt in l. si. C. arbi. tute. Nec poterit postea contra scriptum in inuentario probare contrarium, secundum Mat. de Afflic. in decis. Neap. decis. 324. nu. 14. cum alijs.

3. Limita secundo, non habere locum post biennium. Vt in l. in contractibus, C. de nõ nu. pecu. & in prin. insti. de li-
terarum obli. De quo dicam infra, in sequenti reg.
3. Limita tertio in tutore, qui confitetur se habuisse & re-
cepisse pecuniam pupilli: nam tunc ante biennium non po-
test huiusmodi exceptionem non numeratæ pecuniæ op-
ponere. Vt est glo. in l. singularia ff. si cer. peta. in glo. 1. &
ibi las. & Docto. Roma. in l. sub specie nume. 8. ff. de postu.
Quod intelligo, quâdo tutor caperet pecuniam palam &
bona fide: vt in l. non existimo, ff. de admini. tuto. alioquin
incideret in penam, vt ibi dicit gl. & in l. actione, & in l. si
tutor, ff. de tutelis & ratio. distra.
4. Quarto fallit, quando quis promisit dare causa transa-
ctionis pecuniam non debitam, tunc non iuuatur hæc ex-
ceptione, quia subest causa, vt pote quia à lite disceditur.
Vt in l. transactionis C. de non nume. pecu.
5. Quinto limita, non habere locum in deposito, Vt in l.
in contractibus in §. sed quoniam, verſi. itaque sancimus,
C. de non nume. pecu.
6. Sexto fallit, in administratoribus vectigalium, quos vul-
go receptores appellant. Vt in l. securitatibus, C. de apo-
chis publ. lib. 10. & ibi doctor.
7. Septimo limita, quandocunq; mulier confessã fuit se re-
cepisse pecuniã, vt pro mutuo intercederet, & hoc quando
illa confessio est facta in instrumẽto publico, tribus testi-
bus subſignato. Vt in l. antiquæ, ver. sed si quædã C. ad Vellei.
8. Octauo limita, non habere locum in quæstoribus zra-
rij publici, quos thesaurarios vulgus vocat, quoniam si
tales confiteantur se tributa regia recepisse, non habent
exceptionem non numeratæ pecuniæ, nec pariter in pretio
rerum fisci venditarum, Vt in l. omnes, in §. si. C. de quadr.
præser. glo. in l. in contractibus in §. sed quoniam ver. peni-
tus C. de non nume. pecu.
9. Nono limita, non habere locum in campſoribus & mer-
catoribus, propter publicam fidem. Vt est gl. notab. in Au-
then. de fideiuss. in §. agnoscant, in verbo argentariorum,
coll. 1. & ita pillã tenet expresse las. vbi dicit q; ita à præ-
ceptoribus suis audiuit, in l. qui pecuniã nu. 6. ff. si cer. per.

Quam

D. Petri Duen.

Quam limita. intelligo veram quodcumque; iste campfor vult opponere prædictam exceptionem ex persona sua, quia tunc non potest: secus si vellet opponere exceptionem pro eo pro quo intercesserit, quia tunc bene poterit, ita illam glo. intelligit Bal. in l. frustra, C. de non nu. pec. & Ias. in d. nu. 6. idem Ias. in l. singularia, nu. 39. ff. eo. titu. & in l. cum quis nu. 18. C. de iur. & facti ign. & in l. prætor ait, nu. 3. ff. de æden. & in repe. l. si constante nu. 204. ff. solu. matri. Hip po. de Marfi. in repe. rub. de fideiu. nu. 8. Guliel. Maine. in l. omnib. nu. 12. ff. de regu. iur. vbi etiam per illam glo. limitant beneficium Auth. præsentis, C. de fideiu. ut non procedat in campforibus & mercatoribus.

- 10 Decimo fallit quodcumque talis confessio facta esset in iudicio, quia si quis in iudicio confiteatur se recepisse mutue, non haberet prædictam exceptionem. Ut est glo. iuncta. text. in l. vni. in glo. 2. C. de confess. & ibi per illam glo. expresse tenet hoc Sali. in 3. opposi. Circa quam limita. vide Ias. in d. l. qui pecuniam nu. 7. ff. si cert. pet.

Regula CCLXI.

EXCEPTIO non numeratæ pecuniæ non competit post biennium. Hanc regulam probat text. in l. contractibus, in prin. C. de nõ nu. pecu. & in §. 1. instit. de literarum oblig. De iure regio probatur in l. 9. titu. 1. par. 5. & circa hanc regulam vide Henricum Bothgum in tracta. de synodo episcopi, conclusione 9. nu. 93.

Hanc regulam amplia tribus modis, & limita sex modis ut per Feli. in c. cautio. à nu. 57. vsq; ad nu. 67. de fide instr.

Amplia primo procedere, quod etiam si debitor, vellet post biennium assumere in se onus probandi pecuniã non fuisse numeratam, non auditur. Ita notabiliter concludit Imol. in c. si cautio, nume. 24. de fide instrumen. & in cap. si. col. penulti. de solutio. Hanc ampliationem ponit Feli. in d. c. si cautio, nume. 60. pro qua opinione est text. in d. l. in contractibus. in verbo, nullo modo, & in l. si intra, in verbo, omni modo, & in l. affeneratio. in versu. penitus euanescat, eod. rit. & ita ante cum tenet Bal. in l. sub specie, C. de postulan. idẽ Sali. in l. si non singuli, C. si cer. pet. & in tantum est hoc verum, quod dicit ibi tex. in d. l. in cõtractibus
in

in §. de illo, quod creditor post biennium non tenetur respondere positionibus debitoris, & sic videtur sublata omnis facultas probandi: per quem tex. ita tenet Feli. in d.c. si cautio nu. 61. nec etiam insinuando deferre licet, quia cum ipse creditor habet fundatam intentionem suam, licite potest iuramentum recusare, ut est tex. in c. 2. de probatio. & ita notabiliter tenet Rode. Xuares in l. post rem iudicatam, in §. sed pulchrum dubium est nu. 2. ff. de re iudic. fol. 156. col. 4. Ias. in l. 3. in §. 1. nu. 8. de iureiur.

x Lignita primo, non habere locum in clericis & in alijs ecclesiasticis personis, quia perpetuo possunt huiusmodi exceptionem opponere. Ita expresse tenet Host. in c. si cautio. de fide instru. & in c. si. de solut. Anto. & Ioan. de Imol. in d. c. si cautio. quod sequitur Bal. in Authen. hoc ius porrectum col. 4. C. de sacros. ecclesi. & in l. si. in §. si. ff. si certū peta. Ange. de Peru. in consi. 244. Roma. in Anthen. similiter nu. 44. C. ad leg. falcid. & in l. sub specie, nu. 3. C. de postulan. Contrariam tamen opi. tenet Anto. de Butr. Cardi. Abb. & Imo. in d. c. si cautio, de fide instru. imo quod supra dicta regula habeat locum etiā in clericis, qui etiam post biennium, supra dictā exceptionem opponere non possint. Pro qua opi. tex. in d. l. in contractibus quia ibi tex. non inducit præsumptionē biennalem in odiū debitoris, imo includit priuilegium in fauorem ipsius: cum enim alias non audiatur contra propriam confessionem, d. c. si cautio. & c. per tuas, de probatione, & sic lex illa in contractibus induxit, vt debitor intra biennium possit inducere prædictam exceptionē, ita quod onus probādi pecuniā fuisse numeratam incumbat creditori, si ergo ecclesia vult vti beneficio illius l. oportet quod vtatur cū præfinitione temporis ibi præfixi, & hanc opinio. tenet Feli. tanquam veriorem in d. c. si cautio, nu. 57. Guliel. Maine. in l. cuius per errorem nu. me. 48. ff. de reg. iur. ex quibus apparet, quod multo minus clerico in patrimonialibus competeret prædicta exceptio post biennium, ita tenet Spec. in ritu. de resti. in integrum in §. quis autem, versic. sed nunquid col. 4. vbi refert, quod Clemens Papa Quartus pronunciauit cōtra Treuerensem electum, quod post biennium non posset contra quosdam
merca-

mercatores opponere hanc exceptionem, & illos mercatores non debere ad respondendum positionibus electi, cau-
sam illam tangentibus. De qua sententia Clemētis Archi-
di. in c. si quis episcoporum col. vlt. 3. quæst. 6. quos sequuntur
Abb. & Ant. de But. in d. c. si cautio, & in d. c. si. de solu. Bal.
in l. cum quis col. vlt. C. de iuris & facti. igno. & ibi Iaf. nu. 17.
idē Iaf. in l. qui pecuniā nu. 8. ff. si cer. pet. & si dicatur quod
sententia illa Clem. non possit procedere in alio casu, quā
in campforibus & mercatoribus, cum in curia eorum non
competet exceptio non numeratæ pecuniæ propter publi-
cam fidem, ut est glo. in Auth. de fideiussoribus in §. agno-
scant, in uerbo argentariorum colla. 1. Respondeo ad illā
gl. prout supra declarauī in reg. 160. in 9. limita.

- 3 Limita secundo, non procedere de iure canonico: nā de
æquitate canonica exceptio nō numeratæ pecuniæ potest
opponi post bienniū. Ita expresse tenet Din. in reg. locuple-
tari de reg. iur. lib. 6. quem sequitur Ro. in l. si diuortio, ff. de
verb. obli. nu. 6. col. 3. vers. aut sumus extra tēpora, Ang. de
Peru. in cons. 156. incip. Domina Angelina, & istā dicit cō-
munem opin. Io. de Imo. in c. si. nu. 32. de solu. Sali. in d. l. in
contractibus in prin. Feli. in d. c. si cautio. nu. 61. de fide in-
stru. Hippo. in fin. 463. eandem opi. tene Rom. in consil. 44.
nu. 2. Io. Oldeldorp. in tract. de iure singulari, c. de priuile-
gijs piarum causarum, priu. 18. nu. 14. eandem tenet Deci.
in reg. iure naturæ nu. 4. & ibi Additionator ff. de reg. iur.
Sed licet supra dicti Doct. dicant prædictam esse commu-
nem opinionem, cōtraria tamen sentētia cōmuniōr & ma-
gis uera mihi uidetur, imo q̄ non solū de iure ciuili, verū
etiam de iure canonico post biennium non competat illa
except. ita concludit Spe. in tit. de restitu. in integrum. §. 1.
nu. 25. Archidiaconus in c. si quis episcoporum 3. q. 6. Bald.
in l. cum quis nu. 22. C. de iur. & facti igno. & ibi Iaf. nu. 18.
idem Iaf. in l. qui pecuniam nu. 7. ff. si cer. pe. sequitur Hip.
sibimet contrarius, in singu. 277. in finalibus uerbis, ver. an
autem, Ludo. Bologn. in l. 1. in secundis interpretationibus
C. de condictio. ob turpem cau. Sanct. Anto. Archiep. Flo-
ren. in Summa, in tit. de reg. iuris in dicta regula, locupleta-
ri. Pro quo facit, quia quādocūq; aliquid est clare decisum
de

de iure civili, nec reperitur immutatum de iure canonico, statur iuri civili, et in foro canonico, vt in c. 1. & 2. de noui ope. nunc. glo. in c. per uenerabilem qui filij sint legi. & in c. licet ex suscepto. de foro compe. & ita concludit. Abb. in c. fi. nu. 16. & ibi Anto. de Butrio nu. 6. de solut.

Regula CCLXII.

EXCEPTIO peremptoria non potest opponi contra exequutoré post sententiam quæ transiit in rem iudicatam. Hanc regulam probat text. in l. 2. C. sententiam resc. non poss. & in l. post rem iudicatam, ff. de re iud. in c. cum olim el ij. de priuile. in l. si maritus, §. præscriptiones, ff. de adulter. & in c. fuscitata, de restit. in integ. & in l. minor 25. annis, si omiſsa allegatione, ff. de minor. De iure regio probatur in l. 4. tit. 8. lib. 3. ordi. circa quam regulam uide Pari. in c. exceptionem nu. 33. de exce. Frã. Niconiciũ in repe. c. quoniã cõtra in 3. notab. nu. 102. & in gl. in verb. dilationes, de proba. nu. 183. Maria. Soc. iun. in cõf. 45. nu. 8. & 17. vol. 1. Hier. Zanetinum, in tract. differentiarũ iuris canonici & ciuilibus, differentia. 185. nu. 262. Odofred. in trac. iudiciorũ, nu. 52. Ioan. Bern. in reg. 250. Melchioré Kling. in c. intelligimus, nu. 1. cum alijs, de ordi. cogn. Iafredum Balb. deci. 13.

Hanc regulam limita nouem modis, vt per Specu. in tit. de exceptionibus, in §. d. nu. 13.

Regula CCLXIII.

EXCEPTIO dilatoria post litem contestatã opponi non potest. Hanc regulam probat text. in c. inter monasterium, de re iud. in l. si. C. de exceptio. in l. ita demum, C. de procurat. De iure regio probatur in l. 8. in legib. de Madrid. Circa quã regulã uide Iaf. in l. si arrogator nu. 59. ff. de adopt. aro. Ruin. in cõf. 71. nu. 2. vol. 5. & in cõf. 98. nu. 4. vol. 5. & not. Matth. de Affli. instit. Neapo. in 2. lib. rub. 18. nu. 1. cum alijs, ubi nota. Pari. in d. c. exceptionem nu. 4. cum seq. de exce. Feli. in c. insinuante, nu. 1. de offi. delega.

Hanc regulam ponit Soci. cum 8. limitatio. in regu. 96. Eandem regulam cum 10. limita. ponit idem Soci. in regu. 42. in poster. Eandem itidem ponit Bernar. de Luco in reg. 256. cum 13. limitatio. referendo se ad Feli. à nu. 11. vsque ad nu. 34. in c. exceptionem, de exceptio.

Hanc

Hanc regulam limita nouem modis, vt per Ale. in l. ita demum C. de procur. vbi Ias. nume. 2. ampliat eam sex modis, & ibi vsque ad nume. 6. limitat eam 16. modis, vbi etiam Iac. de S. Georg. limitat hanc reg. octo modis, à nume. 1. vsque ad nu. 12. Eandem regulam ponit cum 14. limita. Ant. de Tremolijs in additionib. ad practicam Vberti de Bonacurso; in rub. de impedimentis siue exceptionibus quæ contra rescripta & iudices delegatos ponuntur, fo. 64. col. 3. in addit. incipienti; ante litem contestatam, vsque ad finem. Hanc etiam regulam cum quinque limitationibus ponit Romia in l. si mulier, à nume. 13. vsque ad nume. 21. ff. soluto matrimonio.

Regula CCLXIII.

EXCEPTIO falsi procuratoris semper opponi potest. Hanc regulam probat tex. in l. licet C. de procur. & ibi doct. præcipue Alexand. vbi assignat rationem, scilicet quia reddit iudicium retro nullum, & ibi Iacobi. de sancto Georg. nu. 6. probatur etiam in c. in nostra. de procu. & in c. ex parte, de rescri. glo. in c. exceptionem, in glo. in fi. de excep. De iure regio probatur in l. 7. titu. 10. lib. 2. fori. & ibi Montalius in glo. in uerbo. falsamente. Hanc etiam reg. ponit Abbas per supradicta in c. quoniam contra, nume. 27. de probatio. & ibi Decius nume. 227. & Parisius nume. 169. Circa quam regulam uide Franc. Aretin. in l. sciendum, ff. de uerbo. obliga. in fin. Sebastianum Vantium notabili. in tracta. de nullitatibus sententiarum in Rubr. quibus modis sententia & processus resciri possunt in Rubri. fin. nume. 57. pagina 356.

1. Limita primo, ut non procedat post cõclusum in causa, tunc enim non poterim impedire sententiam. Ita notabiliter concludit Bald. per text. ibi in l. quamuis, nume. 2. ad l. Iul. de adult. sequitur Alex. in d. l. licet, & ibi doct. moderni, præcipue Iacobinus nume. 6. Mouetur Bald. vt supra dixi per illum tex. vbi dicitur quod facta conclusione in causa criminaliter intentata non potest opponi hæc exceptio, Tu non potes esse procurator, imo deueniendum est ad sententiam. Eandem opi. Bald. sequitur Catellianus Cottà in memorabilibus iuris in uerbo, falsi procuratoris. Deci. in d.

c. quoniam contra, nume. 230. de proba. vbi allegat pro hac opinionem dictum Cardi. in Clemen. 1. in 1. opposi. de exceptio. vbi tenet, quod exceptio excommunicationis nõ potest opponi post conclusum in causa, ita etiam tenet Feli. in c. cum dilectus, nume. 4. de fide instru. allegat etiã Deci. pro ista opinione text. in c. cum dilectus, de fide instru. vbi post conclusum in causa nihil opponi potest, & supradictã limitationem reperio quod ante Bal. licet nullus doctorũ ex eis. mentionem faciat, per text. in d. l. quamuis, C. de adult. tenuerunt Domini de Rota in decisione 151. in nouis secundum impressionem antiquam, & secundum nouam in decisio. 10. in tit. de procuratoribus.

Contrariam tamen opinionem tenet expresse Iaso. in d. l. licet numero 2. C. de procu. quia talis exceptio opposita post litis contestationem reddit eam nullam, vt est gloss. in d. l. licet, eodem igitur modo reddit nullam cõclusionem. Secundo, & fortius mouetur, quia talis exceptio potest opponi post latam sententiam & reddit eam nullam, vt in capit. in nõstra, de procur. per Bart. & docto. in l. 1. C. de iuris & facti igno. si ergo potest opponi post sententiam, ita & post conclusionem in causa, & reddet nullam conclusionem, si post eam opponatur, parificantur enim esse latã sententiam, uel conclusum in causa, vt per Bart. in l. si mater, in §. eandem in fine ff. de except. rei iudic. Pro qua opinio. faciunt ea quæ adducit Imo. in c. exceptionem, numero 8. uerfi. item fallit tertio. de except. & ibi Fel. nu. 28. eandem opinionem uidetur tenere Barba. in Cle. 1. col. 9. uerficu. tertio nisi superuenisset de nouo, de exceptio. & hanc opi. Ias. per supra dicta fundamenta tenet Parisius in d. c. quoniam contra, nume. 169. & in c. exceptionem, nu. 45. de exceptio. Eandem opinionem tenet expresse Franc. Niconi. in repe. c. quoniam contra in q. fi. nu. 43. vbi pro illo dicto Iasonis allegat quam plura fundamenta, & respondet ad fundamenta Decij quæ adducit contra Ias. & pro opinione Iasonis est tex. de iure regio in l. 7. tit. 10. libr. 2. fori. in vers. [mas despues del inyzio finado.]

- 27 Limita secundo, quando nõnquam fuit oppositum, secus si facta aliquando oppositione pronunciatum fuit procura

D. Petri Duen.

torem vel mandatum legitimum esse, quia tunc ulterius opponi non potest. Ita concludit Abb. post Inno. in c. quoniam contra nu. 37. de probat. arg. text. in l. si. C. si ex falsis instrumen. Facit gloss. in c. licet causam, in uerbo, opponi de probatio. Hanc limitationem sequitur, Deci. ubi etiam declarat in d. c. quoniam contra, nu. 232. Fran. Niconicus ibi in quæstio. fina. nume. 47. Iason in d. l. licet, numero 8. C. de procura.

3 Limita tertio, ut non procedat quando procurator cauit de rato ad petitionem aduersarij, & non obstante tali cautione, aduersarius reuinit iudiciũ, neque uult persequi: tunc enim si agitur de re in cuius possessionem procurator mittatur, non poterit ei amplius opponi. & ita intelligitur tex. in l. inter quos in §. qui alieno, alias est §. si. ff. de dā no infect. ita tenet Abb. per illum tex. qui bene eum intelligit, in d. c. quoniam contra, nu. 37. quem sequitur Ias. in l. licet, nu. 8. C. de procura. Franc. Niconi. in d. c. quoniam cōtra, q. si. nu. 46. Non enim est uerum quod per solam cautionem rati excludatur exceptio procuratoria, sed necesse est ut concurrat contumacia aduersarij, ut in d. §. alieno.

4 Limita quarto, quando instrumentum procuratoris fuit in iudicium productum & tacite approbatum. Secundũ Bar. in d. l. licet, & ideo Pau. de Cast. ibi dicit, qđ cauti aduocati quando producitur in iudicium instrumentum procurationis debent illi contradicere. Circa quam limitationem uide Ias. in d. l. licet, nu. 8. vers. 3. fallit.

Et circa hanc regulam & eius rationem, scilicet quod exceptio falsi procuratoris reddit iudicium retro nullum est notandum, quia quotidie contingere potest, an iudex ex officio suo, ne in uanum laboret, & faciat iudicium frustratorium, possit compellere procuratorem ad exhibendũ mandatum, vel ad cauendum de rato si dubitatur de mandato, gloss. tenet quod sic, in c. 1. in uerbo, absentia, in fine, de electio. lib. 6. alias autẽ poterit eum repellere à limine iudicij, etiam si non opponatur, quam glo. sequitur Bā. in d. l. licet. C. de procur. & in l. exceptionem, C. de probatio. & in Authen. offeratur C. de litis contesta. & in l. 1. C. ut quæ desunt aduoca. Ang. in l. Pomponius in §. rati habitio.

Panor.in cap.causam quæ. cl j. de iudic.nu. 3.in c.ecclesia. el j. vt in lite penden.& in c. i.& in c.nulli.de appel. Anto. de Butrio & ibi Barba.in cap.cum M.de constitu.Pau. Castren.& ibi Rom.in d.§.alieno.Salic.in d.l.licet de procur. & ibi Alexand.Pro qua opinione est tex.in d.c.causam quę de iudic.in fine ibi, ne litem sopitam valeat suscitare. illam etiam glo.sequitur Geminia.ibi, vbi dicit quod in his quę redderēt iudicium retro nullum, iudex ex officio suo potest supplere.Pro qua opi.facit glo. in c. cupientes in §. ceterum versl.vel si personas in glo.in verbo, contumaciã, de elec.lib.6.

Contra quam glo.est tex. expressus secundum lecturam Bart.ibi,in d.l.inter quos, in §.alien.verf. quod si ei non cauebitur. vbi tenet quod iudex ex officio non potest opponere contra inhabilitatem personę comparantis in iudicio.& ideo Imol. in d.§. alieno, nume.90. reprobatur illam glo.& in cap.cum in iure peritus de offic.delega.Ratio est, quia iudex non debet impartiri officium suum non postulatum,l.4.§.hoc autem iudicium,ff.de damno infec.& quia in casu d.glo.iudicium non erit frustratorium, cum executio possit fieri contra falsum procuratorem, l. Plautius,ff. de procu.& l.si se non obtulit,ff.de re iudic.glo.in d.l.licet in l.si expressum,in verbo præscriptione, ff.de appellatio.& illam gl.in verbo,absentia,in d.c.i.de app. dicit cõmuniter reprobari Felin.in d.c.causam quę.nu. i.de iudi.

Sed his non obstantibus,& alijs quę contra illam gl.allegantur dico quod illa glo.est vera & magis communiter approbata.& non obstat illa ratio,quod iudicium non erit illusorium,ex quo procurator tenetur, quia nihilominus militat ratio illius text.in d. c. causam quę. scilicet ne lis sopita valeat suscitari. Nam hoc modo nõ imponitur finis litibus, sed potius occasio litigandi præstatur.Præterea nõ est omnino verum quod quando litigatur executio habeat effectum contra procuratorem, quia poterit habere iustam causam litigandi, vt non tenetur, vt notatur in d.l. Plautius. vnde quia iudicium poterit esse illusorium, militare videtur ratio illius glo.Et ultra supra dict. doc.illam gloss.sequitur expresse Deci. in d.c. causam quę. nume. 11.

ybi in nume. 13. dicit illam glo. esse magis communiter reprobata[m]. Eam sequitur Rom. in cons. 67. nume. 5. Ripa in d. l. 1. in §. hoc autem iudicium, nume. 49. ff. de damno infecto. & in iudicando & consulendo dicit non esse recedendum ab opinione illius glo. cum sit magis communiter approbatur Iacobinus de sancto Georg. in d. l. licet. nume. 9. C. de procurato. Et circa hanc regulam exceptiones, quæ opponi possunt contra procuratorem, vide per Specula. in titu. de procuratore, §. ratione nu. 17. cum sequentibus.

Regula CCLXV.

EXCEPTIO ex pacto nudo de iure civili oritur. Hæc regulam probat tex. in l. iuris gentium, in §. sed cum nulla. vers. legitur nulla, ff. de pact. & in l. 1. in §. id quod natura, ff. ad l. falci. & ita expresse tenet Bal. in cons. 98. incip. mulier maritum dixit, ad finem, vol. 2. Soci. in l. 2. in prin. ff. sol. ma. tri. Quæ exceptio non dicitur præcise cogere, sed causatiue, vt est gloss. in l. 2. in verbo, suspectum, ff. sol. matr. & ibi Claudius de Seyfello nume. 35. Et pro hac regula facit, quia multa possunt haberi per retentionem quæ non possunt obtineri per actionem, glo. est notabi. in l. si cum filio. in prin. & ibi bonus tex. ff. de compensa. Paul. de Leazar. in cap. finem litibus, col. 8. vers. circa finem, de dolo & contu. & licet soleat dici quod cui damus actionem, multo fortius exceptionem, l. vendicantem, cum l. sequen. ff. de euctio. nõ tamen idem dici potest e contrario, quod cui damus exceptionem, multo fortius actionem, quia dicta regula nõ pro eedit in casu contrario, vt in l. si area. in §. si. ff. de condi. indebit. & in l. sicut. in §. 1. ff. quibus modis pig. vel hypothe. solui. iuncta l. si hæres pecuniam, ff. ad Trebellia. & ita expresse tenet Crot. in repeti. l. si constante. col. 34. in fi. ff. sol. matri. Pro hoc autem est gloss. in l. 1. §. eum qui in verb. non animo. ff. de constitu. pecunia.

1. Amplia primo, vt non solum pactum nudum expressum producat exceptionem, sed etiam tacitum. Vt in l. 2. C. de pact. & ita tenet Corne. in cons. 33. nu. 26. vol. 2.
2. Amplia secundo, vt procedat et si sit pactum de vsuris soluẽ dis. Vt in l. per retentionem, C. de vsuris. & in l. 2. & ibi Odofredus, & Ioan. de Platea, C. de fiscalibus vsu. lib. 10.

Amplia

- 3 Amplia tertio, vt procedat quantumcunque illud pactū sit nudissimum. Ita tenet Ange. in l. si cum te, ff. de pact. que sequitur ibi Iacobi. de sancto Georg. nu. 5.
- 4 Quarto amplia, etiam si pactum fieret ad finem agendi, in casu posito per Caccialu. in trac. de pactis, in 6. q. nu. 39. ver. septimo scias.
- 5 Quinto amplia, vt non solum tale pactum pariat exceptionem principali paciscenti, sed etiam singulari successori: quia ius excipiendi transit in singularem successorem. Vt notat Bar. in l. si tertius, in §. si quis prius, nu. 6. & 7. ff. de aqua pluuiæ arcen. bonus tex. in l. in hoc iudicio in princ. ff. commu. diuidun. Soc. in conf. 221. nu. 26. vol. 16.
- 6 Amplia sexto, vt procedat, quod etiam ille qui detinet rem sibi naturaliter debitam, sit tutus in foro conscientie. Ita tenet Abb. & ante eum Anto. de But. in c. 1. nu. 19. de integritate resti. Ripa. in c. 1. nu. 89. ver. tertius casus, de iud. Facit quod supra dixi in reg. 88. in 5. limitatione.
- 7 Limita primo, nō procedat in casu quem ponit Deci. nu. 13. post gl. ibi, in l. bonæ fidei. C. de pact. vbi dicit, quod pactum factum ex interuallo ad agendum, si non producit actionem non valet etiam ad excipiendum. quam opi. tenet Ang. in conf. 77. num. 2. in fi. in 2. colum. ver. secundo quia dicta petitio. Sed veritas est in contrarium secundum Alex. post. Salic. in d. l. in bonæ fidei. per text. alleg. in d. glo. scilicet text. in l. pacta conuenta. ff. de contrahen. emp. ver. sed conclusio quidem. quem text. ibi expresse ad hoc notat Fulgo. Et quod veritas in contrarium sit, tenet Dec. in d. l. 1. in bonæ fidei. nu. 13. Eandem opin. tenet ibi Ias. Socin. in 3. not. Riminaldus, & Lancelotus, Dec. & Iacobi. de S. Geor. nu. 23. vbi hoc notab. declarat. Eand. opi. vbi etiā declarat dictum Ang. in d. conf. tenet ibi Fran. Purpura. nu. 21. Eandem etiam opin. reprobando supra d. glo. in d. l. in bonæ fidei. tenet Ias. in l. traditionibus, nu. 2. ff. de pact.
- 8 Limita secundo, vt non procedat hæc reg. in casu. l. iurif gentium in §. si vt maleficium, ff. de pact. vbi gl. vni. ibi hoc expresse notat.
- 9 Limita tertio, vt non procedat in pacto nudo commissi: ex quo secundum communem opin. Legistarum non

D. Petri Duen.

oritur actio, nec exceptio. vt notat Panormi. in c. per tuas. nu. 8. de arbi.

- 4 Quarto limita, vt non procedat in casu, l. i. iuris gentium in §. si ante aditam, ff. de pact. vbi Iacobi. de S. Georg. in 1. lec. nu. 2. & in 2. lect. num. 1. dicit esse casum in quo pactum non producit exceptionem pacti, sed bene producit exceptionem doli.
- 5 Quinto fallit, quando res esset habita cum vitio. quia tunc recipienti obstaret replicatio doli: cum exceptio sit fundata supra equitate, contraria æquitate eliditur. Argu. tex. in l. qui æquitate. ff. de dol. exceptio. Et quæ sit ratio, quare exceptio sit fundata super æquitate, ponit Lancelo. Galiau. in rub. ff. de verb. oblig. conclus. 18.
- 6 Limita sexto, vt non procedat in contractu innominato: nam licet contractus innominatus dicatur pactum nudum, tamen non producit exceptionem. Ita tenet Soci. in Rub. de verb. obl. nu. 10.
- 7 Limita septimo, in casu quem ponit Ang. in §. alteri. nu. 70. vers. sed mihi insurgit dubium. institu. de inut. stip. scilicet id quod dicitur naturalem obligationem valere ad retentionem, intelligi quando debeat sibi solui. Vt in l. quod in diem. in §. 1. ff. de compen.

Regula CCLXVI.

EXCEPTIO taciti pacti de non petendo inducitur ex re-
ceptione partis debiti, facta ab vno ex pluribus in solidum
obligatis. Hanc reg. probat tex. in l. si creditores, C. de pac.
Rationem huius regulæ dubitandi & decidendi ponit gl.
in d. l. si creditores. & ibi Bald. & Sali.

Hanc regu. ampliat tribus modis, & limitat decem mo-
dis Francif. Purpura. in d. l. si creditores, à num. 1. vsque ad
nu. fi. & septem ampliatio. & §. limit. ad supra dictam regu.
vbi notabi. eam declarat & ponit etiam ius rationem, tra-
dit Petrus Stella Aurelianensis in disputatione quã fecit
super tex. in d. l. si creditores, scilicet an & quãdo creditor
ab vno ex correis partem eius recipiens, videatur tacite de
bitum diuississe in 1. conclus. quam ibi facit per totam.

Regula CCLXVII.

EXCEPTIO inuentarij non confecti impedit litem
contestari.

contestari. Hanc reg. probat tex. in l. si. in §. donec, C. de iure delibe. & ibi Bart. idem Bartol. Paul. Castren. Alex. Iaf. & Philipp. Coru. & aliqui ibi scripserunt, in l. vir bonus, ff. iudi. solui. De iure regio probatur in l. 7. tit. 6. part. 6. & in l. 13. tit. 9. par. 7.

1 Limita primo, non procedere in hærede conuento vt restituat vsuras, quando defunctus iussit eas restitui, vel cauit, secundum formam, lex in c. quamuis, de vsuris, lib. 6. nã tunc propter periculum animæ quæ cunctis rebus præferenda est, non debet differri: vt in l. sancimus. C. de sacro sanct. eccle. in c. cum infirmitas, de pœniten. & remissio. Et hanc limi. ponunt Doct. in d. §. donec. præcipue Iacobi. de S. Georg. nu. 2. Corne. nu. 1. Xuarez. in l. post rem iudicatã, in 1. extensione, nu. 6. fol. 132. col. 1. ff. de re iud.

2 Limita secundo, vt non procedat quoties hæres inquietaret alios ex causa hæreditatis. nam tunc potest reconueniri à conuento ab eo. Arg. tex. in l. 2. in §. sed si agant. ff. de iud. & in Auth. consequenter. C. de sent. nisi illos conueniret hæres necessitate compulsus: puta quia debitores hæreditarij cum pecunia fugiebãt vbi fecit eos capi; vel domus vicini minabatur ruinam super domum hæreditariam, vnde petit cautionem damni infecti: vt in l. 2. in §. sed si agãt ff. de iud. ita expresse tenet Angel. in d. §. sed si agant. nu. 3. idem Ange. vbi dicit ita vidisse de facto practicari & iudicari in l. 1. in §. hæc stipulatio. nu. 16. vers. tertio fallit, ff. si cui plus, quam per l. Falc. quem sequitur ibi Imol. num. 10. Corne. in d. §. donec nu. 2. Xuarez vbi supra, nu. 8.

3 Limita tertio, vt non procedat quoties petitur aliquid ab hærede pro impensa funeris: tunc non opponit de inuentario. Ita expresse tenet Ange. in d. l. 1. in §. hæc stipulatio. nu. 16. quem sequitur Cor. in d. §. donec. nu. 2. & Iacobi. de S. Georg. nu. 1.

4 Quarto fallit, quando conueniretur hæres pro legatis pijs non requirentibus donationē, scilicet alimentorū pauperum qui interim fame pereunt. Ita expresse tenet Ange. in d. §. hæc stipulatio. nu. 16. vers. secundo fallit. quod dictū sequitur ibi Imol. nu. 10. vbi dicit se ita vidisse practicari. Eandem opin. tenet Phil. Corn. in d. §. donec. nu. 2. Iacobi.

D. Petri Duen.

de S. Georg. nume. 1. Bartholo. de Chassaneo in consuetu. Burg. in tit. [Des successions.] Regul. 7. nume. 14. colum. 1. nume. 9. fol. 281.

5 Quinto limita, quoties conuenitur hæres rei vendicatione: quia tunc conuenitur vt quilibet possessor, non vt hæres. vt in l. de eo. in §. pen. ff. ad exhib. Ita expresse tenet Odofr. Gulielm. de Cugno. Bal. Sal. & Paul. de Cast. & ibi Corn. nu. 1. Iacobi. de S. Georg. nu. 1. Ang. in §. hæc stipulatio nu. 16. & ibi Imol. nu. 10. Roderic. X Suarez in loco supra alleg. nu. 7.

Regula CCLXVIII.

EXCOMMUNICATVS non potest in iudicio principaliter agere. Hanc reg. probat tex. in c. intelligimus, de iudi. in c. post cessionem de proba. in c. decernimus, de sent. excommu. lib. 6. De iure regio probatur in l. 4. titu. 10. lib. 2. fori. & in l. 176. styli.

Circa quam reg. vltra doc. in supra dictis locis vide Nepotem à Monte Albano in trac. exceptionem, artie. 6. per totum. Ioan. de Ligniano in trac. de censura ecclesiastica. nu. 26. & 27. Parisi. in c. cum inter. & in c. fi. num. 2. de exceptio. Hierony. Gigantem in trac. de pensionibus. quæst. 13. Chassanz. in consuetud. Burg. titu. [Des iustices.] Rub. 1. §. 6. fol. 63. col. 4. nume. 15. Ioan. de Selua. in trac. de beneficio. in 4. parte. q. 4. Ludouicus Gomez, in c. 1. nume. 16. de rescript. lib. 6.

Hanc reg. cum quatuor limit ponit Soc. in reg. 132. Hæc item cum quatuordecim limitationib. ponit Feli. in d. c. intelligimus, a nu. 7. vsque ad finem. Eandem cum 22. limitationib. ponit Montalaus in d. l. 4. tit. 10. lib. 2. fori. in gloss. in verb. [demandar.] ex quibus quindecim ante eum posuit Gemin. in c. 1. de rescrip. lib. 6.

Et circa hanc reg. vide 61. pœnas excommunicationis per Pet. Rebuffum in gl. concordatum, in Rub. de excommunicationis non vitandis. pag. 384. col. 2. cum octo sequent.

Regula CCLXIX.

EXCOMMUNICATVS non potest esse arbiter. Quam reg. firmat Io. And. in reg. dolo. de reg. iu. li. 6. & ante eum hoc tenet Spec. in tit. de arbitr. in §. differt. nu. 10. Hostiens. in c. cum

cum dilectus, de arbit. Hanc opin. tenet glo. & ibi Odo. & doctor. in l. Pædus, in verb. ignominiosus, vbi assignat rationem, ff. de rece. arbit. allegat tex. pro ista opinione in c. ad probandum, de re iud. vbi Panor. nu. 2. & in c. veritatis, nume. 32. de dolo & contu. & in c. Quintauallis, nume. 27. de iureiuran. Geminia. in c. decernimus, nume. 7. de senten. excommuni. Dec. in c. intelleximus, in 1. notab. de iud. Hæc opinio. dicit esse veram Arc. in §. penul. nu. 19. Insti. de excep. Lanfranc. in tract. de arbitris, in 2. par. princ. nume. 20. & esse communem Ioann. Baptista, de S. Blasio in tracta. de arbit. in 6. parte 4. libri, nume. 1. Eandem opini. tenet Imo. in l. ex facto, in §. si quis rogatus, ff. ad Trebell. & dicit eam esse commu. Ale. in l. si quis arbitratus, col. pen. ff. de verbo. obli. Imol. in c. Quintauallis 41. de iureiur. Ioan. de Selna in tract. de beneficio. in 4. parte, q. 4. nu. 3.

1 Limita primo, quoties arbiter excommunicatus eligitur per alios excommunicatos: nam tunc inter excommunicatos potest esse arbiter, arg. tex. in l. quoniam, C. de hæret. c. pagani, §. in hoc, & c. seq. 2. q. 7. Ita expresse tenet Spec. vbi supra: & ibi Ioan. Andr. in addi. Quod tamen non puto procedere in arbitro iuris. vt in electo ex forma statuti, per rationem quam ponit Ang. in q. incipien. duo inuicem, vbi dicit, quod quotiescunque arbitro cohæret iurisdictio, vt est in arbitro iuris, & in arbitro qui eligitur ex forma statuti inter consortes: tunc excommunicatus non est capax talis arbitrij ex quo non est capax iurisdictionis, & quod illi arbitri statutarij habeant iurisdictionem quemadmodum & iudices, vltra Angel. in d. disputatione, ita tenet Aret. in l. nemo potest, nu. 4. vers. dubitatur, ff. de leg. 1. columna 8. & ibi Crotus colum. 3. Imol. in c. Quintauallis, nu. 4. de iureiuran.

2 Limita secundo, quando communiter pro non excommunicato habebatur: nam communis opinio præualet veritati. Ita expresse tenet Spec. in titu. de sentent. in §. quoniam, nume. 4. Baptista de sancto Blasio in tracta. de arbitr. cap. 6. 4. libri, nume. 1. facit tex. in l. Barbarius Philippus, ff. de offic. præto. & quod ibi notat Ias. nume. 61. De iure regio facit text. in l. 4. in fin. tit. 4. par. 3. & in l. 3. titu. 19.

D. Petri Duen.

lib. 2. ord. quod notat Tiraq. in ll. cōnubia. glo. 6. nu. 141. cū seq. & hanc opinio. tenet expresse Abb. in d. c. veritatis. Fe. de. de Senis in consi. 137. nu. 1. in fi. Feli. in c. ad probādum, numc. 3. de re iudic.

- 3 Tercio limita, vt non procedat in excommunicato non publice, nam talis intra annum potest esse arbiter, post annum vero non argu. tex. in auth. credentes, C. de hære. vbi excommunicatus ob id quod fauorem præstiterit hæredis, intra annum potest pœnitere, post annum vero priuatur omni commodo officij, & non potest esse testis. Ita tenet Ioan. Baptista de S. Blasio in d. tract. de arbitr. lib. 4. cap. 6. nu. 1. Imol. vbi hoc notab. declarat in d. c. Quinquallis, numc. 41. Et circa hanc regu. exceptiones alias, quæ contra arbitrum possunt opponi, ponit Spe. in tit. de arbitro & arbitri. §. excipitur, nu. 1.

Regula CCLXX.

EXCOMMUNICATVS non potest petere restitutionem in integrum. Hanc reg. ponit Abb. in c. significauerunt, de excep. & sequitur ibi Fel. nu. 11. Imol. nu. 6. Ancha. numc. 5. & ibi Paris. notab. nu. 44. idem Abb. quem sequuntur ibi doct. in c. cum inter, nu. 19. eo. tit. reiecta opinio. Domini de Rota in decis. 453. in nou. secundum impressionem antiquam, & secundum nouam, in decisione. 7. in titul. de except. vbi domini de Rota pro utraque parte multa fundamenta adducunt.

- 1 Limita primo, vt non procedat quodocunque vertitur periculum animæ. Ita expresse tenet Host. in d. c. significauerunt, & ibi Anch. nu. 5. Imol. nu. 6. Fel. nu. 11. Abb. nu. 22. & sic omnes doct. Eandem opin. tenet etiam Ant. de Butr. & ibi Abb. in d. c. cum inter, nu. 19. & ibi Fel. nu. 26. Domini de Rota. in d. decis. 7. vbi ponunt exemplum in causis beneficioribus, & in causa matrimoniali cum non transeat in rem iudicatam, c. lator, & c. tenor, & c. consanguinei. de re iudi. vt notatur in c. iuravit, in c. quoniam contra in glo. fi. de proba. Pro qua opi. facit, nam licet allegando quis turpitudinem suam non audiatur, l. si creditoribus, in fi. C. de seruo pigno. dato & manu. cum alijs notat Fel. latissime in d. c. lator. in 1. col. l. as. in l. alias. nu. 17. ff. de iureiur. tamen
vbi-

vbicunque uertitur periculum animæ bene auditur. ista est gl. notab. secundum Abb. ibi, in c. inter dilectos, in ver. turpitudinem, de donatio. & est simi. glo. in c. 3. loco. in verb. præcognitam, de præsum. & Imol. notab. in d. c. significauerunt, nu. 10. dicit quòd quodocunque uertitur periculum animæ, non solum conceditur restitutio, ut in præfenti limitatione, verum etiam conceditur actio, quem sequitur Fel. in d. c. cum inter, nu. 26. Paris. vbi hoc notabiliter declarat in d. c. significauerunt, nu. 47. de exceptio.

2 Limita secundo procedere, quodocunque quis uelit restitui ex capite tantum, quia excommunicatus, & ratione fauoris personæ, secus si ex alio capite esset impedimētum propter quod uellet restitui, quia tunc concedenda est. Ita expresse tenet Abb. in d. c. cum inter nu. 19. de except. quæ sequitur ibi Fel. in nume. 19. & ibi etiam Deci. faciunt quæ notant Abb. & Philipp. Franc. in c. ex tatione, de appella. Eandem opinionem sequitur Paris. in d. cap. significauerunt, numero 44.

3 Limita tertio, ut procedat quando restitutio in integrū peteretur principaliter, secus autē si incidenter, quia tunc deberet concedi excommunicato, quando illam petit ad effectum appellationis interponendæ & prosequendæ, nā cum excommunicato concedatur appellatio, etiam concedi debent antecedentia ad illam, argu. nota. in l. oratio. ff. de sponsa. Ita expresse tenet Domini de Rota in d. decis. 7. & est de mente glo. in c. in nomine domini, in verb. audientia. 23. dist. tamen commu. Docto. tenent contrarium, uolentes quod etiam incidenter peti non possit, ex quo est illi imputandum quare non appellauit, ita tenet Abb. & Fel. in d. c. significauerunt, idem Abb. & Fel. in d. c. cum inter & Paris. vbi notabiliter declarat. in d. ca. significauerunt, nu. 45. vbi eam dicit communem.

Regula CCLXXI.

EXCOMMUNICARI debent non uenientes ad Synodum Episcopi. Hanc regulam probat text. in c. fi. 18. disti. & in c. quod super his de maiori. & obedi. ibi, per censura possunt etiam suspendi vel interdicti: quia appellatione ecclesiasticæ censuræ comprehenditur excommunicatio, suspensio,
&

D. Petri Duen.

& interdictum: vt in c. quærenti, de verb. signi. quem tex. vltra Ioan. Bern. in practica, c. 122. notab. declarat Bermodus in tract. de publicis concubi. pag. 172. nu. 1. cum alijs.

- 1 Amplia primo hoc procedere, etiam licet veniant, sed non in tempore competenti: hoc est in termino assignato, per tex. in c. placuit & in c. si episcopus 18. dist. vterq; Cardi. notant, si tamen veniant synodo iam cepta, non debent puniri: quia ex quo veniunt præsumuntur fuisse impediti, arg. tex. in l. diuus, ff. de in integr. restit. ita tenet Geminia. in d. c. si episcopus, col. 1.
- 2 Amplia secundo procedere, non solum si non veniant, sed etiam si veniant, & illicentiati recedant, vt in c. si quis autem 18. dist. & in c. rursus 11. q. 3. in c. 1. de iudi. ita tenet Inno. & Panor. in c. consuluit, col. 3. de offic. delega. vbi dicunt, quòd si canonicus sit uocatus ad electionem, & die præfixa non fiat electio sed differatur, si postea recedat, præsentis eo non citato ad electionem vltius poterunt procedere. Faciunt notata per Bar. nu. 10. & ibi Alex. nu. 24. in l. si finita, in §. Iulianus, ff. de dam. infe. vbi dicit quòd veniens ad iudicium & non stans vsque ad discessum iudicis, non dicitur uenisse, nisi licentiatus abeat. Facit etiam: nam laici non debent exire è Missa ante benedictionem, cap. missas de conse. distinctio. prima, nec clerici ex horis ante Benedicamus Domino: vt notat Cardin. in clemen. prima, not. 8. de celeb. Missa, à simili: ergo ad synodum venientes & recedentes ante generalem licentiam, quæ fit in benedictione episcopi, dum dicit, vt possitis illesi ad propria redire: non censetur venisse, & ideo possunt excommunicari, interdici, vel suspendi.
- 1 Limita primo, quando debentes venire essent contumaces, & ter citati seu moniti, alias nõ deberent excommunicari, interdici, vel suspendi, vt in c. sacro. de senten. excom. c. reprehensibilis, de appel. in c. constitutionem, de senten. excom. lib. 6. Ita tenet Cardi. & ibi Præpo. in c. si quis episcoporum. 8. dist. Monitio tamen vna si fuerit facta in synodo, habet vim trinæ monitionis, glos. not. in c. si episcopus, in ver. præceptione 18. dist. quam sequitur Abb. in c. ex literis, nu. 9. de consti. & in c. cum nobis, nu. 10. de elect. & in c.

cum

cum causa, nu. 8. de offic. delega. Fel. in c. quoniam frequenter, in §. porro, nu. 22. versi. aduerte tamen, vt lite non con-
 test. & in c. cum sit Romana, nu. 20. de appella. Ripa in c. 1. nu. 82. de iudi. Ratio est: quia in actibus extraiudicialibus
 regulariter non requiritur peremptoria citatio, sed suffi-
 cit vnica. vt notatur in d. locis. & notat Bart. in l. si tempo-
 ra. C. de fide instru. & iur. haste fisca. lib. 10. & in Extrauag.
 ad reprimendum, in uer. in termino quo, in crimi. læsæ ma-
 iest. proceda. in vsib. feud. & in clem. 1. in §. propter, in ver.
 requisierit, de hære. late Feli. in c. ex literis, nu. 8. de consti.
 Roma. in sing. 429. Alex. de Imol. in l. contumacia, in 8. fal-
 len. ff. de re iudi. doctor. in l. de pupillo, in §. si quis ipsi præ-
 tori, ff. de noui oper. nunti. Hipp. in l. de vnoquoque, nume.
 168. ff. de re iudic.

Regula CCLXXII.

EXCOMMUNICATVS potest facere testamentum. Hæc opi-
 nionem tenuit Innoc. in c. cum voluntate, de sent. excom.
 Arch. in c. pia. de excep. libr. 6. Cuius ratio est: quia omnes
 qui de iure expresse non prohibentur, possunt testari l. si
 quæramus, ff. de testa. §. si. Insti. quib. non est permiff. facere
 testa. & l. 1. C. de sacrosanct. eccle. sed excommunicatus nõ
 reperitur prohibitus a iure ergo potest, testari. Hanc opi-
 nionem tenet Ioann. And. in c. decernimus, de senten. ex-
 communicatio. Federi. de Senis, in consil. 74. Bar. in d. l. si
 quæramus, nume. 3. Bald. in l. si. col. 3. C. si à non compete.
 iud. Abb. in c. veritatis, de dol. & contu. nu. 32. & in c. pasto-
 ralis, in §. verum de appella. nu. 19. & in Rubr. de test. nu.
 11. Imol. in c. 2. de testa. Ioan. de Selua in tracta. de benefi-
 cio, in 3. par. q. 4. nu. 4. And. ab Exea in libro pactorum: nu.
 526. Guliel. Bened. in reper. c. Rainutius, in verb. mortuo
 itaque testatore, el j. nu. 288. Ioann. Garronis in l. 1. nu. 32.
 C. de secun. nup. Ange. de Gambel. in tract. de testa. in prin.
 nu. 31. Iacobi. de S. Georg. in l. qui deportantur nu. 4. C. de
 hæred. instituen. Et hanc opinionem dicit esse communem
 Feli. in c. ad probandum, nu. 1. de re indi. & in c. cum volun-
 tate, in fi. de senten. excom. Philip. Fran. in Rub. de testam.
 libr. 6. nume. 32. Barba. in c. quia ingredientibus, nu. 17. de
 test. Aret. in d. l. si quæramus. Ioan. Gualden. in tract. de ar-
 te

D. Petri Duen.

te testandi, tit. 1. caute. 10. pro quorum opinione est glo. si in c. pastoralis, in §. verum, de appel. vbi dicit, q̄ excommunicatus æquiparatur relegato, ex quo retinet dominiũ, & administrationẽ rerum suarũ, & potest contrahere: vt notatur in d. c. veritatis, de dolo, & cont. & in d. c. cũ voluntate, de senten. excom. sed relegatus potest facere testamentum, l. relegatorum §. 1. & seq. ff. de interd. & relega.

Licet contrarium teneat glo. in d. c. decernimus, in verbo, & testificando, cum æquiparetur deportato ex genere pœnæ: nam aqua & igne interdicitur excommunicatis, secundum gloss. in §. minor. in verbo, interd. Institu. de capitis diminu. Quam glo. in d. §. minor, vltra doct. ibi, declarat Ludou. Gome. in prin. nu. 40. insti. de actio. Fortun. Garcia, in l. Gallus, in §. quid si tantum, nu. 17. ff. de libe. & posthu. Et quæ sit pœna aquæ & ignis, & qua ratione fuit instituta, vide glo. in l. Seia, in verb. aqua ff. de donat. inter vir. & vxo. quam sequitur & declarat Marius & Salmonius in d. l. Gallus, in §. & quid si tantum, nume. 20. ff. de libe. & posthu. Io. Corasius in l. naturaliter, in §. nihil commune, nu. 18. ff. de acq. poss. & opi. glo. in d. c. decernimus, scilicet quodd excommunicatus testari non potest. tenet Host. in c. pia, de excep. lib. 6. Io. Monach. in c. quanquam, de vsu. eod. lib. Archid. in d. c. decernimus, & illam glo. dicit esse singu. Iacobi. de S. Georg. vbi simpliciter cum ea transit, in l. in pecuniarijs, nu. 3. de procurato.

1 Amplia primo, etiam si sit notorie excommunicatus. Ita tenet Io. And. in d. c. decernimus, in noue. Fede. de Senis, in d. conf. 71. Bar. in d. l. si quæramus, ff. de testa. Philip. Franc. in d. Rub. de testa. lib. 6. nu. 3. Feli. in c. ad probandum, nu. 1. de re iud. Io. de Selua in d. tracta. de beneficio, in 3. par. q. 4. nu. 4. Soci. in regu. 133. vbi allegat alios doct.

2 Amplia secundo, testari inter liberos, etiam si condemnatus de crimine hæresis. Vt in l. 4. tit. 26. par. 7.

Hanc reg. cum duabus limitatio. ponit Soci. in reg. 133.

1 Vltra eum autem limita primo, nisi quis fuisset anathematizatus seu solenniter excommunicatus: vt in c. debent, 11. q. 3. quia talis testari non potest: ita tenet Bald. in l. si. nu. 7. C. si à non compet. iudi. Ratio est: quia talis anathematizatus

matizatus videtur incidere in suspicionē hæresis, ita concludit Francif. in d. Rub. de testa. lib. 6. num. 31. allegando Bal. Et quid proprie dicatur anathema, ponit tex. in c. Engeltrudam 3. q. 4. quem tex. declarat notab. Marc. Mantua in lib. 5. obseruat. obser. 50. vltra glo. ibi: & ita fit cum solennitate, de qua in c. debent, & in c. cum aliquis, 1. q. 3. & in c. cum non ab homine, de iudi. Et vnde dicatur anathema est glo. in extrauag. excommunicamus, in verbo, anathematizamus, de sent. excom. in commun. quam gl. sequitur Fel. in c. à nobis, nu. 7. de exceptio. & quid sit anathema vltra illam glo. ponit Host: en. in c. si. de cleri. excom. ministran. & ibi Abb. idem Abb. in c. cum contingat, de foro cõpe. Feli. in Rub. nu. 3. de senten. excom.

- 2 Limita secundo, nisi quis esset excommunicatus eo quia percussit Cardinalem, vel auxilium, vel consilium dedit. Ut in c. fœlicis, in prin. de pœn. lib. 6.

Regula CCLXXIII.

EXECVTIO sententiæ fieri non debet durante tempore dato ad appellandum. Hanc regulam probat glo. in l. vni. in ver. nouare ff. nihil noua. appell. penden. glo. in c. non solum, in ver. innouata, in prin. de appel. lib. 6. De iure Regio est tex. in l. 5. tit. 27. par. 3. & in l. 7. titu. 15. lib. 2. fori.

Hanc regu. cum vnica amplia. & septem limitati. ponit Philip. Francif. in d. c. non solum nume. 7. in princ. Et circa ampliationem vide Bernard. de Luco in regu. 110. Porro circa hanc regulam vide septemdecim casus in quibus impeditur executio sententiæ, per Specul. in titu. de executione sententiæ in §. postremo à nu. 1. usque ad nu. 7. alios ponit Petr. Rebuff. in glo. ad constitu. Regias Galliæ, in ti. de sententijs executorijs, arti. ulti. in glo. ult. num. 12. cum alijs in 2. ampliatione, quæ ampliatio non procedit, ut dixi in regu. 345. in 2. limitatione.

Regula CCLXXIIII.

EXECVTIO quando fit super re super qua cognitio præcessit, & sententia est lata, non impeditur à tertio se opponente, sed illi cauetur de indemnitate. Hanc regulam probat tex. in l. is à quo & in l. seq. ff. de rei uendi. in l. cū idē ff. de peti. hære. & ita per illa iura cõcludit Bar. notabi-

D. Petri Duen.

liter in l. à diuo Pio in §. si super rebus, nume. 2. de re iudi. & in d. l. cum idem, Bar. in l. si alienam rem ff. de solutio. & lita tamen in §. quoties nu. 2. ff. ad Trebel. Inno. in c. cū super de re iudi. nu. 4. & ibi Feli. nu. 11. & in c. veniens el ij. nu. 7. de testib. Ias. in d. §. si super rebus nu. 17. & ibi Alex. nu. 24. & ibi Hercu. notab. nu. 32.

Hanc regulam ponit Ioan. Bernard. cum duabus limitationib. in regu. 266.

- 1 Amplia primo, habere locum in beneficialibus, vt videlicet tertius se opponens executioni sententiæ latæ super beneficio, non impediat executionem, præstita cautione victo de eum defendendo contra tertium. Ita tenet Inno. in d. c. super de re iudic. idem Inno. Ioan. And. & Docto. in c. 1. de concessio. præben. lib. 6. Felin. in d. c. veniens nu. 7. ver. tertia conclusio. de testi. Ias. in d. §. si super rebus nu. 17. Matth. de Afflic. in c. si duo homines nu. 33. de pace tenenda & eius viola. & in c. imperialem in §. præterea inter duos nume. 67. de prohibi. feu. aliena. per Federic. in vsibus feudorum.
- 2 Amplia secundo, habere locum in feudis. Ita concludit And. Ifern. in c. 1. in 3. col. de vassal. qui contra consti. Lotta. in vsib. feud. quem sequitur Matth. de Afflic. in d. c. imperialem nu. 67. & in d. c. si duo homines nu. 33.
- 1 Limita primo vltra Bernar. vbi interuenisset, scientia ipsius tertij, quoniã si sciuisset & pro suo interesse non cõparuisset, non audiretur etiam data cantione, per text. in c. quanuis, cum sua materia de re iudic. & in l. sæpe ff. eod. ti. Ita tenet Anto. de Butr. Panor. & Feli. in d. c. veniens el ij. de test. nu. 10. vers. 2. fallit. ita tenet Alex. vbi dicit, quod ita communiter tenet doct. in d. §. si super rebus nu. 24. eadem opinio. tenet Imo. in l. à sententia, in prin. ff. de appel.
- 2 Limita secundo, quando victus possideret, quia tunc impedit tertius executionem præstita cautione, secus tamen si ille tertius se opponens possideret, quia tunc audiendus esset & impediret executionem, per ea quæ habentur in d. c. cum super, & in d. §. si super rebus, & in l. ob maritorum C. ne vxor pro mari. & in l. si. C. si per vim vel alio mod. & ita loquitur tex. in d. l. is à quo scilicet quando non tertius
sed

sed victus possidebat. Hanc limitationem posuit Imo. in l. à sententia, in prin. col. 5. de appel. quem sequitur Alex. in d. §. si super rebus nu. 26. vers. tamé potestis. Alia circa hanc regu. vide per Doct. in locis supra allega.

Regula C C L X X V.

EXECUTIO contra omnes, & in omnibus rebus potest regulariter fieri, nisi expresse reperitur prohibitum. Hanc regulam probat regu. iuris quæ habet, quòd in iure omnia censetur permissa nisi reperiantur prohibita, l. nec non, §. quod eis, & ibi glo. ff. ex quib. caus. maio. text. l. ab ea, ff. de probat. & in l. mutus, in §. cum quæritur ff. de pro. cum alijs simi. alleg. in glo.

1 Limita primo non procedere in vestibus, lecto, & alijs similibus ad vsum necessarium deputatis: nam in istis non fit executio, quia iste minime transcunt in hypothecam. Secundum Barto. Bald. & docto. in l. 1. C. quæ res pignori obliga. poss. text. in l. 5. titu. 13. par. 5. Pro quo facit, quia vestes etiam cedenti bonis sunt relinquendæ, secundum Bart. & docto. in l. penult. ff. de cessione bonor. cum etiam damnatis ad mortem non auferuntur l. diuus ff. de bon. dama. Ita tenet Ioan. Fab. & ibi Ias. nume. 26. in §. si. instit. de actio. Quod tamen intelligo verum quando aliud debitor haberet, sed quando aliud non haberet debitor, possunt capi etiam suppellectilia, & lectus & vestes, debent tamen solum relinquere vestes quibus cooperiatur. pro qua opi. est glo. in verb. oratorium in l. exequutores C. quæ res pigno. obli. poss. Ludo. Gom. in §. item Seruiana nu. 37. de actio. inst. faciunt quæ dicam in sequent. limita.

2 Limita secundo, non procedere in bobus aratoris, & instrumentis ad agriculturam deputatis. Vt est tex. in l. exequutores, & in Auth. agricultores C. quæ res pignori oblig. poss. ita tenet Ias. in l. 1. nu. 1. ff. de feri. Ludo. Gom. in §. ite Seruiana nu. 30. insti. de actio. Pro qua est Regia l. 4. ti. 13. par. 4. & l. 5. titu. 19. lib. 3. fori. & l. 7. & 8. titu. 12. lib. 5. ord. Quod etiam verum intelligo, vt supra dixi, & infra dicam alijs bonis non existentibus.

3 Limita, non procedere in militibus: nam executio non potest fieri in armis, nec in equis ipsorum. Vt est glo. in l.

Nepos Proculo in verbo, dignitate ff. de verb. signifi. quam sequitur Ias. in d. §. item Seruiana num. 66. De iure Regio probatur in l. 5. titu. 13. par. 5. & in l. 9. tit. 12. lib. 5. ordina. & in l. 12. ti. 1. & in l. 3. tit. 2. lib. 4. ordi. Quod etiam habet locum, etiam si iste talis non sit miles, si tamen militat & habet equum & arma, talia etiam non possunt capi, ut in d. l. 12. ti. 1. lib. 4. ord. & in prag. 57. ver. [Otrofi defendemos] in vol. prag. & in prag. vlti. de Madrid. 1534. Quod tamen locum habet etiam pro debitis fiscalibus, ut in d. pragma. 154. vbi hoc intelligit quodcumque miles habet alia bona, secus si alia bona non habet. pro qua opinione est etiã tex. in l. stipendia, C. de execu. rei iud. & ibi Cy.

4 Limita quarto, nõ habere locum in stipendijs militum. Vt in l. stipendia C. de execu. rei iudica. & ibi Doct. & in l. commodis. & ibi Docto. ff. de re. iudi.

5 Quinto fallit in scholaribus: nam in libris scholarium non potest fieri executio. Vt est glo. nota. in l. nepos Proculo. in verbo. dignitate ff. de verbo. signifi. quam glo. sequitur Ias. in l. si non fortem, in §. si centum ff. de condic. indeb. & tenet Montal. in d. l. 5. titu. 14. par. 5. Eandem etiam glo. sequitur. Ias. in §. si. nu. 6. in l. i. de actio. Rebus. in tra. de priui. schol. priui. 19. Ratio illius glo. est, quia generali obligatione nunquam comprehenduntur instrumenta & res, per quas vtilitati publicę consulitur, pro qua opinio. est text. in l. obligatione, cum seq. ff. de pigno. quem text. declarat notabiliter. Anto. Negusan. de Fano, in tracta. de pig. in 2. part. memb. 2. nu. 36. cum sequen. Quam limita. intelligo veram, ut supra dixi; quando alia bona reperiuntur, secus si alia bona nõ reperiuntur, & ita expresse tenet Gome. in d. §. item Seruiana nu. 30. per glo. in d. l. exequutores, licet idem Petrus Rebuffus contrarium teneat in tracta. de priuileg. scholarium, priuileg. 13.

6 Sexto limita, non procedere contra tertium non nominatum in iudicio, quia contra eum non potest fieri executio. Ita expresse tenet Bald. in consi. 149. vol. 3. facit etiam quod not. Bald. & ibi Imol. in l. si binæ, ff. de iniu. rup. idem Bal. in l. si pro te, in fi. C. de dot. prom. vbi tradunt, quod is qui non reperitur in instrumento, non potest ex illo prætere

tendere executionem, nec actiue, nec passiuè, quamuis ex eo interesse prætendat. facit etiam tex. cum sua materia in l. à diuo Pio. in §. si super rebus, ff. de re iudi. Facit quod tenet Iaso. in l. iuris gentium in §. prætor ait nu. 9. ff. de pac. vbi dicit, quod stante statuto quòd instrumenta publica statim debeant executioni mandari. & contra ea nulla possit opponi exceptio, vt est tex. in l. 4. titu. 7. lib. 3. ordi. debet intelligi, quando agitur contra illum cum quo factum fuit instrumentum, secus si tertium possessorem, quòd ante eum tenuit Angel. in l. si vnus. in §. ante omnia. ff. de pact. Ioan. de Imo. in clement. 1. nu. 11. de re iudic. Eandem opinionem tenet idem Iaso. in l. certi conditio. in §. quoniam nume. 10. ff. si certum petat, & in d. §. ante omnia. nume. 4. & in l. Imperatores. in princ. nume. 2. ff. de transactio. In quo notandum est, quod quodocunque in instrumento est pactum de capiendo, & constitutum præ carij, potest fieri executio contra tertium possessorem etiam non citatum, & etiam negotio non liquidato. Ita notabiliter concludit Francisc. Aretin. in consil. 21. nume. 4. versic. histamen non obstantibus. Barthol. Socin. in consil. 82. nume. 8. volumi. 3. Ludouic. Gozad. in consil. 18. nume. 15. & in consil. 42. nu. 3. & 11. & nume. 15. in fi. & in consil. 95. nume. 9. Guido Papa in decis. 356. Albert. Brun. in consil. 93. nume. 8. Alexand. in consil. 85. nume. 5. vclum. 6. Bart. in repet. l. creditores. nu. 25. C. de pigno. & ibi Sali. col. 8. vers. quarto octauo. Bal. in consil. 68. vol. 5. Imo. in c. potuit col. 13. vers. nota etiam quando emphyteuta. de loca. Castren. in consil. 10. nume. 4. vers. ex his etiam dico lib. 1. Tiraquel. in trac. de iure constituti. in 1. par. nume. 42.

- 7 Limita septimo, non procedere in peculio profectio filij, nam pro delicto, vel debito patris non potest fieri executio in dicto peculio, quamuis profectio. Ita Bar. in l. 3. in §. sed vtrū nu. 4. vers. venio ad quartam partem. ff. de minori. & ibi Bal. idem Bal. in l. pen. C. qui bonis cede. poss. similiter & pro delicto filij non potest fieri executio in peculio aduentitio, etiam super proprietate quæ est tota filij. ita expresse tenet Bart. in l. si finita in §. si vestigalibus nu. 12. ff. de damno infect. quem sequitur ibi Imol. & Alex. nu. 44.

dicat communiter Doct. ita tenere Ioan. Bernard. in p. fact. c. 124. pag. 274. Pro qua facit, nam pro delicto filij non potest fieri executio etiam in peculio castrensi, ut est text. in l. 3. de bonis præscr. quod est liberum ipsius filij, ergo multo minus in adventitio in quo minus habet iuris. Hæc opinionem tenet Bal. in l. 3. in §. si filius, ff. quod quisque iuris. Et an ex delicto patris publicetur fructus adventitiorum qui sunt patris? Bar. in d. §. sed utrum nu. 5. hoc relinquit cogitandum, tamen eam examinat Alex. latissime in d. §. si de vectigalibus, nu. 50. Circa quam quæst. vide Nico. Boer. in decisio. 7. Rodericum X Suarez in l. post rem iudicatam fol. 126. col. 1. cum alijs, ff. de re iudi. nu. 1.

8. Limita octavo, non procedere in bonis tutoris in quibus non fit executio, quando fuit condemnatus pro pupillo tutorio nomine, sed fit in bonis pupilli. Text. est ibi Bal. & doct. in l. 1. quando fisc. vel priuatus. Bar. in l. 2. ff. de admin. tuto. Quod tamen non procedit, quando executio fiet pro condemnatione expensarum, nam si tutor non habuit iustam causam litigandi, & propterea fuit condemnatus in expensis, fit executio contra eum, & non contra pupillum, text. est in l. non est ignotum, ff. de admin. tuto. Bar. in l. ædita. col. si. C. de eden. & in l. qui solidum, in §. etiam, ff. de leg. 2. & in l. 4. in prin. ff. de re iudi.

9. Nono limita, in bonis singulorum civium pro debito universitatis. Ita tenet Bald. ubi hoc notabiliter declarat, in l. etiam, nu. 25. C. de executi. rei iudica. Circa quod vide etiã Bart. & doctor. in l. si se non obtulit in §. actor. ff. de re iudica. & Bernard. de Luco in regu. 267.

10. Decimo limita, non procedere in bonis monasterij, ut in illis non fiat executio pro debito monachi. quod intellige nisi sint bona quæ sita monasterio per medium ipsius monachi, ipse autem monachus non debet pro debito carcerari. Ita tenet Bal. in Auth. causa, quæ. nu. 3. in fine, ver. 4. considerandum est, C. de. episc. & cler.

11. Limita undecimo, non procedere in fructibus præbende seu beneficij ecclesiastici, quia in eis non fit executio pro condemnatione clerici, dummodo habeat alia bona, sed si alia bona non habet, potest fieri executio in dictis bonis.

ita tenet Bar. & ibi Ale. nu. 2. in l. commodis, ff. de re iudic. & ibi Vinc. de Hercu. nu. 2. idem Bar. in l. à Diuo Pio. in §. in venditione. ver. exequuntur. in fi. ff. de re iudi. glos. Bart. & doc. in l. stipendia. C. de executio. rei iudi. Abb. & doc. in c. peruenit. de fideiussor. & in c. 1. de appel. De iure regio probatur in l. 23. & 45. titu. 5. par. 1.

- 12 Duodecimo limita, non habere locum in fructibus feudi, in quibus non fit executio nisi in subsidio, scilicet alijs bonis non existentibus. Ita tenet Ang. in l. pro hærede. §. si quis, ff. de acquiren. hære. Bar. & ibi Imo in l. si finita. in §. si de vestigalibus. ff. de dam. infecto. Ale. in d. l. commodis, nu. 2. ff. de re iudic. & ibi Herculan. nu. 4. Matth. de Afflic. notab. in decisio. 26.
- 13 Decimotertio limita, vt pro debito vniuersitatis nõ possit fieri executio in vijs publicis, & theatris, & similibus, quæ sunt ad vsum ciuium & ipsius vniuersitatis, sed compellitur potius vniuersitas imponere collectam. Ita tenet Ioan. Andræ. in addi. ad Specul. in tit. de executione sententiæ. in §. sequitur. ver. quid si vniuersitas, Bart. in l. si se non obtulit, §. actor. ff. de re iudi. & in l. 1. in §. quibus, ff. quod cuiusq; uersinomi. Ange. in d. l. commodis, & ibi Imo. nu. 3. Ale. nu. 4. Hercula. nu. 4. in fi.
- 14 Decimoquarto limita, ut non fiat executio in bonis mariti pro debito uxoris, & contra. Vt in l. 1. & 2. C. ne uxor pro marito. Quod tamen non habet locum quandocunq; mulier mortuo marito suscepit tutelam filiorum; & transit ad secunda nota non redditis rationibus, & non petito tutore, potest pro debito tutelari fieri executio, etiam in bonis secundi mariti, quæ censeatur ad hoc ipso iure obligata. Tex. est notabilis in l. si mater. C. in quibus casibus pignus uel hypotheca taci. contrahitur.

Regula CCLXXVI.

EXECVTIO potest fieri contra fideiussorem, petente lite contra reum. Hanc regulam ponit Bal. in l. hna. nu. 2. C. de fideiussor. per gloss. quam dicit esse notabilem in l. creditor. in verbo, possem. ff. manda. Pro qua facit notabile verbum eiusdem Bald. in cap. contingit. nu. 20. de dolo. & contu. vbi dicit, quod captura rei non liberat fideiussor-

rem, sed nihilominus fideiussor capi potest, allegat tex. in l. hæredes a debitore, §. quod si seruus, ff. de fideiussor. & ibi Bart. idem Bart. & doct. in l. creditor. la. ij. ff. si cert. petat. & illud dictum Bal. sequitur Hippo. in l. vnus, in §. custodiz. nume. 31. ff. de quæst. & in repetitio. Rubr. de fideiussor. nu. 380. & in singula. 398. & Bal. in d. a. contingit, allegat ratio nem sui dicti.

- 1 Limita primo, quando per primam executionem esset plene satis factum creditori. Ita tenet Angel. in l. qui restituere. num. 5. col. 2. vers. in gl. inf. ff. de rei vendi. quia alias simplex electio vnus executiui remedij non præcludit viâ alijs, facit text. in l. a quo fundus, ff. de damno infecto. & alijs allegatis per Ang. ibi.
- 2 Secundo fallit, quando consuetudo vel stylus Curie esset in contrarium, is enim tunc esset seruandus. Vt in cap. ex literis & in c. si. de consuetu.
- 3 Limita tertio, quando conuentio esset in contrarium, nam tunc pacta seu conuentionis seruari debent. Vt in l. iuris gentium, in §. prætor ait. ff. de pac.
- 4 Quarto fallit, quando quis agere ad rescissionem contractus seu obligatorij instrumenti, tunc enim pendente cancellationis iudicio non fiet executio. Ita expresse concludit Stepha. Bertrandus in consil. 43. incip. etiam si verum sit, in 1. volum. 2. impressio. Quod dictum non videtur verum per tex. in l. 2. C. ad leg. Corne. de falsis. vbi si allegatur instrumentum falsum esse, condemnabitur debitor interim pendente quæstione falsi, ita etiam pendente cancellatione. Hodie tamen de iure regio habet locum illud dictum Bertrand. vsque ad decem dies: nam si contractus habens paratam executionem allegetur falsus esse, debet talis exceptio probari, vel aliqua iusta, intra decem dies, vt in l. 5. titul. 8. libr. 3. ordina. qui decem dies enumerantur à die oppositionis, vt in l. 9. in ll. de Madrid. & in l. 64. Tauri.

Regula CCLXXVII.

EXECVTIO potest fieri in hæredem mortuo testatore. Hanc regulam probat text. in l. vnica. C. vt actiones ab hæredi. & contra hære. vbi probatur, quod omnes actiones actiuz,

actiæ, & passiæ incipiunt ab hærede & contra hæredem. Facit. l. 1. & per totû. C. de hære. actio. & tex. in l. si seruus, in §. qui margaritam, ff. de leg. 1. Facit etiã tex. in l. 1. in prin. ff. ad Trebel. & in l. hæredem, ff. de reg. iuris tex. in Authen. de iureiuran. à moriente præsti. colla. 4. & in l. hæres. ff. de vſucapio. vbi hæres & defunctus censentur esse vna & eadem persona. Facit etiam ad hoc, nam hæres succedit defuncto cum sua causa, suisque vitijs. l. vitia, C. de acquiren. possessio. & l. Pomponius. ff. eodem titul. Item pro regula. est text. in l. miles, in §. final. ff. de re iudic. vbi. executio sententiæ transit ad hæredem, tex. & ibi Bartol. in l. ex contractu, ff. de re iudi. & hanc opinionem tenet Rode. Xuarez. in repetitione d. l. post ré iudicatam, in prima extensione, nume. 1. ff. de re iudic. fol. 131. col. 1. per tex. & ibi Bart. in l. postulante. ff. ad Trebel. vbi probatur, quod ad id quod poterat compelli defunctus, potest etiam compelli eius hæres. Hanc etiam opinionem tenet Iason vltra docto. quos ibi Xuarez allegat. in §. fuerat, nume. 60. Institut. de actio. & ibi Ludouic. Gome. nume. 35. Pro qua opinione est text. de iure regio, recte intellectus in l. 13. tit. 9. part. 7.

1 Amplia primo habere locum etiam si iste hæres fuisse minor. nam nihilominus potest fieri executio in bonis que peruenerunt ad eum ex defuncto. Per tex. in l. pupillus, iuncta gloss. in §. sed & si creditor ff. de authorit. tuto. & in l. 1. C. quando decre. opus non est.

2 Amplia secundo habere locum, etiam si statutum dicat, quod debitor possit carcerari, vt etiam hæres ius tunc capi possit, & etiam carcerari. Ita expresse tenet Bartol. in d. l. postulante in fin. princ. quia debitor est l. debitor, ff. de verbo. signifi. & illud dictum Bart. vltra Imol. & docto. ibi sequitur Iason in l. si cui legetur. in §. fin. in 3. notab. & in l. diuortio. in §. interdum, nume. 6. ff. solut. matri. Gomezius in d. §. fuerat, numero. 35. Iacobi. de sancto Georg. in l. 1. numero. 18. ff. si cert. petat. Chassanæ. in consuetudi. Burgund. in titu. [des censés.] Rub. 11. §. 6. fol. 362. colum. 4. nume. 1. cum sequen. Abb. in consil. 86. nume. 4. lib. 2. Philip. pus Deci. in consil. 536. nume. 2. Quod tamen non habet

locum quando debitor obligauit personam & bona sua: nã ratione huius obligationis non poterit capi hæres, licet debitor potuisset, ita expresse tenet Bart. in l. si decesserit, nu. 1. ff. qui satisda. cogan. quem sequitur ibi Iason nu. 13. & 14. assignat rationem in hoc.

3 - Amplia tertio, vt talis executio non solum possit fieri per creditorem, verum etiam per cessionarium, & hoc dũmodo fiat ex persona credentis quod cessionarius dicere tenetur, licet fiat ad utilitatem cessionarij: vt in l. seruo, in §. fina. ff. ad Trebel. Angel. & Imo. in l. ille à quo. in §. vtrum eod. titu. Bar. in l. in prouinciali, ff. de noui operis nũcia. & sic cum cessionarius dicatur creditor illi executio fiet. Ita tenet Bald. in l. 1. in fi. C. de actio. & obligat. & in l. per diuersas, in 10. quæstio. C. manda. Ias. in d. §. fuerat nu. 62. Hippo. vbi plura allegat in sing. 26. vbi dicit post Bal. in d. l. post diuersas, quod prius constare debet de cessione, & prius debet debitor citari, quem sequitur Nicolaus Boezius, vbi plures doct. ad hoc allegat, in decisio. 10. nu. 1. Ioan. Imbertus, vbi allegat plures doct. pro hoc in institutionibus Forensibus, Gallie, lib. 1. cap. 4. pag. 34. Rodericus X Suarez in l. post rem iudicatam, in 7. ampliatione, fo. 136. col. 1. de re iudi.

4 - Amplia quarto, vt etiam contra fiscum & fisci successorem fieri possit, vel in eum cui fiscus bona dedit. Vt in l. 1. C. de hæredi. vel actio. vendi. & in l. qui bona, ff. de iure fisci, & ita tenet Ias. in consil. 88. in præsentì, volu. 3. quia fiscus non vult, nec intendit iuri tertij præiudicare, l. 2. §. si quis à principe, ff. ne quid in loco pub. & princeps concedendo bona, obligationes concedere uidetur, princeps bona, ff. de verbo. signi.

5 - Amplia quinto procedere, vt non solum executio possit fieri ad petitionem creditoris verum etiam ad petitionem hæredis ipsi creditoris. Ratio est quam supra dixi in principio regulæ, scilicet quod actiones actiuæ & passiuæ transcutunt in hæredem, d. l. vnica. C. vt actio, ab hæredi. & contra hære. & l. in princ. ff. ad Trebel. tex. & ibi Bal. in l. 1. C. quorum legat. & in d. §. qui margaritam, ff. de legat. 1. & ita expresse tenet Bald. in l. vnica, in §. videamus, ad finem.

C. de rei vxo. actio. Ioan. Andræas in additio. ad Specul. in titulo de cessione actio. Quod tamen intelligo uerum, dū tamen petens executionem probet se hæredem, ita tenet Bal. in d. l. per diuersas, in 10. quæstio. C. manda. Angel. in l. Creditores, C. de pigno. quos sequitur Roderi. Xuarez in d. l. rem iudicatam, in d. 1. extensione, fo. 122. col. 4. nu. 11. Nicola. Boerius in decis. 10. nume. 6. vbi dicit quod prædictus hæres potest procedere in executione, cum censeatur eadem persona cum defuncto, & postea tenebitur docere, an sit hæres uniuersalis vel particularis, alias diceretur male processum, cum nullum haberet ius in ipso debito. & ita ibi dicit fuisse iudicatum per Arestum quod ante cum consuluit expresse Paulus de Castro in consil. 91. nume. 5. versicul. tertio dicitur, libro primo, & ita expresse tenet ipse Xuarez in hærede debitoris, in d. extensione 1. nume. 3. Quod puto uerum quandocunque pars aduersa hoc peteret, alias non oportet probare se hæredem, vt in l. 4. in §. hoc autem iudicium, & ibi Bartol. & Ripa, ff. de damno infecto.

1 Primo fallit, intra tempus conficiendi inuentarium, id est intra tres menses, nam tunc executio in hæredem fieri non potest. Vt in l. fin. in §. donec, & in §. si præfatam, C. de iure deliberandi, & ibi doct. Bal. in l. ait prætor, in §. si quis ff. de procurator. Rodericus Xuarez in dicta extensione 1. nu. 5. Ias. in d. §. fuerat, nu. 61. Nicolaus Boerius in dicta de cisi. 10. nume. 3. Chassanæus in consuetudinib. Burgūdix, in titu. [Des successions.] Rub. 7. §. 14. fo. 280. col. 4. nu. 9. De iure regio probatur in l. 7. tit. 6. parte 6. & in l. 13. tit. 9. parte 7. facit quod supra dixi in reg. 267.

2 Limita secundo, in successore singulari, id est in possidete aliqua bona contra quem non fiet executio. Vt in l. si debitori. & ibi Bar. C. si aduersus creditorem præscriptio oppo. glo. in l. ea lege, C. de condictio. ob caus. in gl. magna, in fin. Iason in l. quædam, in §. nihil interest, nu. 7. ff. de æden. & in l. ait prætor. la ij. nu. 10. ff. de iureiuran. & in d. l. si vnus, in §. ante omnia, nu. 5. ff. de pactis, & in l. 1. §. si hæres, nu. 4. ff. ad Trebel.

3 Limita tertio, non procedere contra tenentem bona, Ra

tio est, quia obligatio personalis non sequitur singularem, nec fundi possessorem: in d.l. ea lege, C. de conditione ob causam, & in l. vt pomum, de seruitu. & in l. 4. in §. opus, ff. de aliena. iudi. mutan. causa facta. & in l. venditor, in princ. ff. commu. præd. Ita expresse consuluit Iason in consi. 89. in præsentī, vol. 3. Soci. in reg. 135. Xuarez, vbi hoc notabiliter declarat, in d.l. post rem iudicam folio 136. colu. 3. nu. 1. cum sequen. Ex quo infero declarationem ad doctrinam Bar. in l. controuersia, nu. 7. ff. de transactio. vbi tenet, quòd possessor bonorum hæreditatis potest conueniri à creditoribus, pro qua opinio. est text. in l. filiusfamilias, in §. si seruus, ff. de petit. hæredi. & gloss. in l. 1. in verb. poterit, C. de fideicom. hæredi. petiti. vt non procedat quòd via executiua conueniri possint, per ea quæ dixit Roder. Xuarez. vbi supra.

4 Quarto limita, vt non habeat locum cõtra hæredes defuncti, nec contra eius vxorem, affines, uel coniunctas personas, vt instrumentum contra eos non possit executioni mandari intra nouem dies à tempore mortis defuncti. Ita expresse probat tex. & ibi Bar. qui ibi eum expresse ad hoc summat, in Auth. vt cum de appell. cogno. in §. hæc autem, coll. 8. quem sequitur Roder. Xuarez. in d.l. post rem iudicatam, in 9. limit. fol. 148. col. 1.

5 Quinto limita, non habere locum contra tertium possessorem, in quem non potest executio fieri, ita expresse cõcludit Ias. in l. si vnus, in §. ante omnia, nu. 4. ff. de pact. arg. tex. in l. 1. ff. si cert. peta. & in l. iurisgentium, in §. prætor ait nu. 9. ff. de pact. & in l. certi conditio, in §. quoniam, nu. 9. ff. si cer. peta. Roderic. Xuarez vbi plura allegat in repe. d. l. post rem iudic. fol. 137. col. 1. nu. 3. & facit tex. in d. §. ante omnia, gl. in l. si creditor, ff. manda. & vide notab. Chaff. in consuetu. Burg. in titu. [Des successions.] Rubr. 7. §. 14. fol. 281. col. 2. nu. 15.

6 Limita sexto, non habere locum in hærede consuetudinali, qui sit in contractu matrimonij, seu societatis, seu pacti: in quem de iure non fiet executio: iuxta tex. in l. licet, C. de pact. quia talis institutio habet vim donationis, vt est glo. in d.l. licet, & ideo in eum potest fieri executio, quia hæres

hæres proprie non est, nec iure hæreditario succedit. Ita expresse tenet Masuerius in sua pract. in Rubri. de executione, in §. item quæ dicta sunt, ubi dicit intelligendum de hære, de ex testamento, non de conuentionali.

7 Limita septimo, non habere locum in hærede sub beneficio inuentarij: nam tunc in illum executio fieri non potest ultra vires hæreditarias, vt in l. fi. & ibi Sali. in §. sin vero, & in fi. C. de iure delib. Barth. Soc. in l. fi. decesserit, nu. 7. ff. qui satisfd.ogan.

8 Limita octauo hanc regu. procedere post aditam hæreditatem, vt in l. 3. in §. si quis ita, & ibi Imol. ff. de hæredi. insti. facit etiam tex. in l. 3. in §. si quis hæredi. ff. de statu libe. & in l. fi. in diem, & quod ibi notat Bar. ff. de condi. & demõstra. Ita tenet Ale. in consi. 36. nume. 1. volum. 4. Deci. in l. hæredem, nu. 8. ff. de reg. iur. Carol. Molinæ. in consue. Parisien. in §. 4. nu. 6. Pro qua opi. est tex. quem ibi ad hoc pōderant Doct. in c. tua nos, de vsu. in quantum tex. ibi dicit, succedunt: quasi uellet dicere quòd ita demum dispositio illius tex. habeat locum, & hæredes teneantur, si patri successerunt, secus si abstinerunt ab hæreditate paterna, nolentes se negotijs hæreditarijs implicari, ut in l. fi. filius qui patri, ff. de vul. & pup. & hæres dicitur adire hæreditatem quando incipit soluere creditoribus hæreditarijs, ita probat tex. quem ibi ad hoc notat Bar. vbi dicit de illo tex. semper interrogasse rusticos, in l. cum debitum, C. de iure deli. & ibi hoc tenet doct. ita etiam per illum tex. tenet Mathe si. in nota. 35. Ias. in l. frater à fratre, nu. 42. in 1. lectu. ff. de condi. indeb. & ibi Bar. etiam vult quòd filius recipiendo debitum quod patri debebatur etiam naturaliter, dicitur adire hæreditatem, eo quia censetur actus qui non potest fieri citra ius & nomen hæredis.

Regula CCLXXVIII.

EXHEREDATIO debet esse pura: & si sit sub conditione, nihil valet. Hanc reg. probat tex. in l. & si pepercerit, in §. pure, ff. de libe. & posthu. & in l. si quis Sempronium, in fin. & in l. iam dubitari, ff. de hæred. insti. & in l. sub conditione, ff. de bono. posse. con. tabu. De iure regio probatur in

D. Petri Duen.

l.3.tit.7.par.6.Circa quam regu. vide Angel. de Gambel-
lio.in tract.de testa.in glo.74.nu.4.Ioan.Guald.in tract.de
arte testandi,tit.3.cautel.4.

Hanc reg.amplia duobus modis, & limita alijs duobus
modis,vt per Ias.in d.§.pure nu.9.vfsque ad fin.

Regula CCLXXIX.

EXISTENS in quasi possessione præsentandi,semper ha-
bent ius præsentandi in habitu:in actu vero non,nisi eccle
sia vel beneficium vacet.Hanc regu.probat glo.in cap.pia
mentis 16.q.7.vbi probatur,quòd ius præsentandi semper
est penes patronum in habitu,non tamen in actu.& ita ex-
presse tenet Lamberti.in tract.iuris patrona. in 1.par.2.li-
br.in 6.q.princ.arti.1.nu.2.fol.190.col.2. tamen quòd hoc
ius præsentandi non habeat in actu nisi à tempore vacatio
nis,probat tex.in c.illud, de iure patrona. & expressius in
c.fi.de concessio.præb.& ibi Ioan.And.Car.& Abb.Roma.
in conf.465.Et quâdo ecclesia dicatur vacare,ponit idem
Lamberti.in 1.par.2.lib.art.6.q.princ. fol. 160. & supra in
reg. 71. fallen. 5.

Hanc regu.ampliat duodecim modis,& limitat duobus
modis Lambert.in tract.iuris patro.in 1.par.2.lib.in 22.ar
tic.6.q.princ.nu.7.fol.213.col.4.

Regula CCLXXX.

EXEMPLVM non facit plenam fidem.Hanc regu.probat
tex.in c.1.& ibi doct.de fide instr.tex.in Authen.si quis in
aliquo,& ibi glo.Bar.& Doct.C.de æden.glo.in l.2.C.de fi
de instr.& in c.ex inquisitione,in glo.2. de rescrip. Et circa
hanc regu.& eius materiam notab.& melius quam alibi vi
de,ubi eam declarat Carol.Molinæ.in consuetu.Parisien.
§.5.nu.1.cum alijs.

Hanc regu.limitat duobus modis Soc.in reg.136. Eâdem
cum septem limitatio.ponit Roma. in Auth. si quis in ali-
quo,nu.6.C. de æden. vbi limitat octo modis Iacobi. de S.
Geor.nu.13.Et ibi etiam limitat decem modis Dec. nu.14.
Clau de Seyfel.nu.5.Hanc etiam regu.cum duabus amplia-
ti.& 11.limitatio.ponit Ias. in d.Auth. nu.2. & cum quinq;
rationibus,& tribus ampli.& 10.limitationib.ponit Franc.
Purpur.ibi à nu.6.vfsque ad nu.36.

Regula CCLXXXI.

EXIMENS aliquem de manibus familiæ condemnatum, vel in carcere existentem, debet puniri pœna capitæ & criminis læsæ maiestatis. Hanc regu. probat tex. in l. cuiusque & ibi Bar. ff. ad l. Iu. maiesta. nu. 3. & in l. addictos, C. de episc. audien. Hyppo. in singu. 271. col. 3. versi. quibus etiam addi potest. Iaf. in l. 1. in §. prætor, & ibi Alex. ff. ne quis eū qui in ius voca. est vi eximat. Hipp. in l. 1. in prin. ff. de questio. & in l. 1. in prin. ff. de sicar. & in repe. Rub. de fideiussor. nu. 16. Chassa. in consue. Burg. in titu. [des iustices] Rub. 1. in princ. fol. 19. col. 1. nu. 68. & in d. titu. §. 7. fol. 77. col. 3. nu. 34. Ange. Arc. in tract. maleficiorum, in verbo, fama publica, nu. 55. Guliel. Benedic. in repe. c. Rainutius, in verb. mortuo itaque testatore, cl j. num. 180. Cæpol. in caute. 1. Iaf. in §. penales, nu. 102. & Gom. nu. 48. instit. de actio. De iure Regio probatur in l. 5. tit. 12. lib. 8. ordi. & in l. 14. tit. 29. par. 7. & in l. 11. tit. 13. lib. 4. fori.

Hanc regu. cum tribus limitationi. ponit Io. Bernar. in reg. 97. remittēdo se ad Iaf. in d. §. penales, nu. 102. insti. de actio. ibi vsque ad nu. 109. limitat tribus modis hanc reg.

- 1 Ultra quem limita primo non habere locum, quando-
cunque iniuste ille fuisset condemnatus. Vt est text. in l.
omnes, C. de decur. lib. 10. & facit pro hoc quod supra dixi
in regu. 190. in §. ampliatio.
- 2 Limita secundo, non habere locum in erripiente seu
eximente clericum à manibus familiæ iudicis secularis.
Ita tenet Feli. allegando Bald. in c. 1. in fina. verbis, de of-
fic. delega. Guido Papa in quest. 73. in fi. Quod dictum Fe-
li. relinquit cogitandum Chassa. in consuet. Burgun. in tit.
[Des iustices] Rubr. 1. §. 7. nume. 34. licet apud eos dicat
illud dictum non obseruari.

Regula CCLXXXII.

EXISTENTES in quasi possessione iuris patrona. seu
præsentandi valide præsentant, & eorum præsentatio ad-
mittenda est, & institutio sequi debet. Quam regu. pro-
bat tex. in consultationibus in 1. part. de iure patro. vbi
probat tex. qd ad validitatē præsentationis sufficit præsen-
tantem esse in quasi possessione iuris præsentādi, & ita per
illum

illum text. Docto. communiter sumant, & ibi Abb. ponit rationem dubitandi & rationem decidendi ad illū text. qui probat hanc conclusionē, qua præsentatio pertinet ad patronum: vt per totum de iure patro. & in c. decernimus, & in c. filijs, cum simil. 16. q. 7. Ex quo ergo compertum est, illum præsentantem non fuisse patronum, videbatur institutum esse amouendum, & alium ponendum ad præsentationem veri patroni: prout est tex. in c. ex insinuatione, de iure patrona. vbi tenens ecclesiam sine præsentatione, dicitur occupator & detentor: sed rationē decidendi in contrarium esse, quia præsentare est quidā fructus iuris patronatus: vt ibi est text. & notatur in c. cum Bertoldus, de re iudi. vnde quemadmodum fructus rei naturalis pertinet ad possessorem bonæ fidei, & non ad dominum, §. si quis à non domino, institu. de rerum diuisio. & notatur in c. grauis, de restitu. spoliato. ita & isti fructus iuris præsentandi pertinent ad possessorem, & non ad dominum, sed ex quo quis consumpsit fructum, non tenetur eum restituere: ita per præsentationem & institutionem iste fructus videtur consumptus: & ideo institutus remoueri non debet, & alia de quibus ibi per eum. Hanc regulæ conclusionem firmat Abb. Cardi. & omnes doct. in d. c. consultationis, & in c. ex literis, de iure patro. idem Abb. in c. quærelam de electio. & ibi omnes doct. Archidi. in c. si plures 16. q. 7. & in c. vni. nume. 1. vers. item nota. de iure patro. lib. 6. & ibi Io. And. col. 2. Domi nume. 7. Cardi. in clem. 1. q. 8. de iure patro. & in consi. 69. nume. 7. Eandem conclusionem tenent Domini de Rota in decisio. 575. in antiq. secundum antiquam impressionem & secundum nouam in decisio. 14. in titu. de iure patrona. & in decisio. 140. in nou. secundum antiq. in pref. & secundum nouam, in decisio. 1. in tit. de iure patro. & in decisio. 268. in nou. secundum antiquam impress. & secundum nouam, in decisio. 7. in titu. de iure patro. Lapus in allega. 89. Petr. de Ancha. in consi. 20. in titu. de iure patro. inter consilia Calderi. & est consilium fin. Abb. in consil. 54. vol. 1. nu. 2. & in consi. 106. nu. 3. vers. dico tamen, volu. 2. Feder. de Senis in consi. 111. nu. 8. vers. in casu autē nostro, Bal. in c. in literis, nu. 5. de restitu. spolia. & hanc opi. regu-

læ sequitur Pau. de Monte Pico, in repe. l. Titia cum testamento §. Titia, cum nuberet q. 39. ff. de lega. 2. Alex. in consi. 75. nu. 42. vol. 4. Old. in cõs. 312. nu. 2. Roch. de Curte, in tracta. iuris patrona. in verb. competens q. 14. nu. 28. & ibi Paul. de Citadi. vbi hoc diffuse tractat, in 3. artic. 6. par. q. 12. nume. 12. cum alijs, & in 8. par. q. 2. nu. 3 ac Lamberti. in par. 1. 2. lib. in 3. q. prin. nu. 1. cum alijs, Dec. in consi. 117. nu. 2. vers. sed his tamen non obstantibus, & in consi. 134. nu. 1. And. Tiraq. vbi quam plura similia in proposito adducit, in legibus connubia. in glo. 6. nu. 144. Guido Papa in consi. 92. nume. 2. Steph. Bertran. in consi. 372. nume. 1. vol. 2. primæ impress. Carol. Molinæ, in consuetu. Parisien. in §. 37. in glo. 10. nu. 3. & 19.

Hanc regulam cū 26. ampliatio. & sex limi. ponit Lamberti. in tracta. iuris patro. in 1. par. 2. lib. 24. arti. 3. q. prin. nume. 4. vsque ad fi. fol. 187. col. 4. ●

Regula CCLXXXIII.

EXISTENS in quasi possessione præsentandi, non solum potest per seipsum præsentare, sed etiam per alia legitima media, sine ipsius præsentia. Hanc regulam probat text. & ibi gloss. & omnes docto. in e. ea noscitur, de his quæ fiunt à præl. vbi Abb. & Imo! post Card. & alios ex illo tex. colligunt in 2. not. ibi, aut per literas habentem ius præsentandi, posse præsentare clericum per literas: quia per eas constituitur procurator, & sic à maiori, si per literas: ergo & per procuratorem, sed clarior est text. in c. fi. de concess. præbend. vbi prohibetur constitutio procuratoris ad præsentandum beneficiū vacaturum, ratione voti captandæ mortis & fraudis: ergo contrarium in beneficio iam vacante, vt non militet illa ratio. & hoc ibi volūt omnes Docto. saltem à contrario sensu: præsertim Inno. Ioan. And. Card. Abb. & Imo. ibi. idem Abb. in consi. 76. num. 2. lib. 2. Lopus in allega. 8. Paul. de Citadinis, in tracta. iuris patro. in 6. par. arti. 3. q. 32. nume. 56. Cæsar Lamberti. in tracta. iuris patro. in 1. par. 2. lib. 4. q. princ. nu. 2. & ibi nu. 5. dicit quòd hoc in practica seruatur. Hanc regulam ampliatur septem modis & declarat restringitq; pluribus modis Lamberti. in d. tract. iuris patro. in 1. par. 2. lib. arti. 18. 4. q. prin. fol.

donatio. Nicola. Bellon. in lib. 4. supputari. c. 19. nume. 8.

Hanc regu. cum sex limitatio. ponit Ioan. Bernar. in regu. 276. remittendo se ad Ias. in d. Auth. quas actiones, nu. 21. Hanc eandem limitat duodecim modis Nicol. Euerardus in locis legalibus, loco 25. fol. 117. pag. 1. uersicu. secundò casu, quando maturitas rationis. Eandem item ampliat uno modo, & limitat decem modis Ripa in l. si constante, nu. 57. ff. solu.

Regula CCLXXXVII.

EXTENSIO non fit in pœnalibus ob identitatem rationis etiam si fit eadem ratio, & omnimoda similitudo. Hæc reg. probat rex. in reg. in pœnis, & in regu. odia, cum ibi notatis per Docto. de reg. iur. lib. 6. in l. cum quidam, ff. de libe. & posthu. in l. si præses, & interpretatione, ff. de pœn. in c. pœnæ, de pœniten. distin. 1. quod notat glo. in §. ita mista. insti. de actio. Hanc regu. per supradicta ponit Ange. Aret. in §. ius ciuile, nu. 23. inst. de actio. Dec. in l. si quis, id quod nu. 47. ff. de iurisd. om. iudi. & circa hanc reg. uide Imo. nu. 24. in l. si uero §. de uiro, ff. solu. matri.

I Hanc regulam amplia, ut procedat quando constitutio pœnalis contineret odium irrationabile, prout in l. quisquis, C. ad l. Iul. maies. q. filij puniantur ex parentum delictis, & ideo lex illa loquens in filijs non extêditur ad filias: ut in d. l. quisquis, in §. ad filias. & ita tenet Bart. in l. 1. ff. de uerb. signi. Ange. in l. quicumque, C. de seru. fug. Ias. in l. si quis id quod, nu. 16. ff. de iurisd. c. om. iudic.

Hanc regu. limitat 8. modis Deci. in regu. factum cuiusque, in §. in pœnalibus, nu. 10. ff. de regu. iur. Eandem regu. ubi eam notab. examinat & respondet ad text. qui huic regulæ uidetur contrariare in c. 1. in §. porro, quæ fuit prima causa benef. amit. in usibus seu, ponit Aymon Crauet. in tract. de antiq. temp. in 4. par. fol. 125. col. 4. nu. 146. cum seq. & ibi, fol. 129. col. 2. in uersu. uideamus modo de aliquibus limit. à nu. 1. usque ad nu. 37. limitant eam 13. modis. Eandem item regulam, ubi etiam respondet ad supra dictum tex. ponit cum 14. limit. Nico. Euerar. in locis legalibus in loco 35. fol. 129. col. 2. uersicu. secundo casu, quando agitur de mera pœna: ut quia est pœna respectu recipientis.

tis. Eandem, vbi limitat eam sexdecim modis, ponit Do-
mi. in c. 1. nu. 9. de temp. ord. lib. 6. quem refert Ias. vbi ad-
dit alias sex limitationes, & sic sunt 22. in l. cum quidam
nume. 24. ff. de lib. & posthu.

Regula CCLXXXVIII.

EXTRAHI de domo sua inuitus quis nõ debet. Hanc
regu. probat tex. in l. nemo de domo, ff. de reg. iur. in l. ple-
rique cum tribus sequen. ff. de in ius vocan. cum alijs. Cir-
ca quam regu. vltra Docto. in supra dictis locis vide Marc.
Mant. in obseruatione 63. lib. 6. Paris de Puteo in tracta.
synd. in ver. captus illicite, num. 4. Chassa. in consue. Burg.
titu. [Des iustices] Rub. 1. §. 1. fol. 23. col. 2. nu. 7. Hippo. in
sing. 189. & in sing. 225. Ias. in l. vinum, nu. 4. ff. si cert. petat.
in l. 2. in §. sed excipiuntur, nu. 11. ff. de feri. & quæ supra di-
xi in regu. 175. in 3. limita.

Hanc regulam cum 9. ampl. & 10. limita. ponit Pyrrus
Engleber. in d. regu. nemo de domo, à prin. vsque ad fi. ff. de
regu. iur. Eandem regu. ampliat duodecim modis, & limi-
tat. 14. modis Ias. in d. l. plerique, à nume. 3. vsque ad nu-
me. 30. ff. de in ius vocan.

SEQUITVR LITERA F.
REGVLA CCLXXXIX.

ABER potest compelli ne malleet pro-
pe scholas publicas. Hanc regulam po-
nit Bart. in l. 1. nu. 30. ff. solu. matri. & ibi
Ias. nu. 45. Ripa nu. 127. Roma. nume. 31.
Vdricus Zasius, nu. 39. Gulielmus Pon-
tanus, nu. 87. & Tho. Parpa. nume. 44. &
cæteri Docto. Pro qua est text. in l. edi-
ficia, ff. de oper. publi. facit etiam tex. in c. præcipimus 17.
q. 2. ita expresse tenet Specul. titu. de ferijs, in §. sequitur,
nu. 4. Hanc opinionem tenet glo. si. in fi. in l. vni. C. de stu-
dijs libera. vrb. Romæ, lib. 11. & ibi Plat. nu. 5. & ibi Lucas
de Pen. & Bar. in §. ita vt. nu. 2. & not. Pyrrus Engleber. vbi
hoc

hoc not. examinat, & allegat alia iura quamplura ad hoc idem Ioann. de Platea, in l. cum filios, nume. 1. versic. hinc est. C. qui ætate se excu. lib. 10. Doct. præcipue Imo. in c. vestra. de loca. Vincen. de Hercu. in l. in excusatione, nu. 168. ff. de uerbo. obli. Bartho. Cæpo. in tract. de seru. vrba. præd. c. 43. nu. 3. Abb. in c. 1. nu. 24. de iudi. & ibi Felin. nume. 16. idem Abb. in c. bonæ, el j. nu. 11. de postula. prælat. Dec. in l. 1. nume. 72. ff. de offic. eius, & in c. 1. nume. 86. de probatio. Ioan. de Amicis, in consi. 104. nu. 9. Ioan. Montolonius in promptuario iuris, in ver. faber. Ias. in l. 1. §. sed excipiuntur, nu. 2. ff. de feri. Et circa hanc reg. vide posita supra, in reg. 213. in 2. limitation.

Hanc reg. ampliatur quinque modis, & limitatur vno modo vt per Ripa. in l. 1. à nu. 131. vsque ad nu. 139. ff. solu. matr. Eandem regulam cum alijs quinq; ampliationibus, & vnicâ limitatione ponit Petrus Rebuff. in tract. de priuilegijs scholarium, priuil. ex quibus ampliationibus duæ differunt ab ampliationibus Francisci de Ripa.

Regula c c x c.

FACIES hominis non debet signari. Hanc regul. probat tex. in l. si quis in metallum, C. de pœn. & ibi Doct. De iure Reg. probatur in l. 6. titu. 31. par. 7. Et quid veniat appellatione faciei, vlt. Ange. in d. l. si quis in metallum, vide Aret. in tractatu maleficiorum, in uerbo, in facie nu. r. Bart. in l. stigmata, C. de fabricensib. lib. 11. Corset. in sing. in uerb. statis, incipienti, dictum testis asserentis, & hanc opinionem tenet Paris de Puteo in tracta. de re milita. in c. incipien. duo singulari certamine nu. 4. Placentinus in tracta. de accusatio. in tit. 7. nu. 31.

LIMITA primo, non habere locum in clerico qui falsauit sigillum Principis, aut alicuius Regis, nam talis clericus deponi debet & sibi character imprimi, & in exilium mitti. Tex. est notabilis & ibi gl. si. & Doct. in c. ad audientiam de crimine falsi. quod etiam habetur de iure Regio in l. 60. tit. 6. Part. 1. & in l. 2. & in l. 6. tit. 12. libr. 4. fori. & hanc opinionem per supra dictum text. tenet Franc. de Pauinis in tracta. de uisitatione, in prima par. quæst. 6. nu. 30. Laet autê falsantes sigillū qua pœna debeant puniri, ponit tex.

D. Petri Duen.

In d.l.6.tit.12.lib.4.Fori.& in l.6.tit.7.par.7. vbi ll.prædictæ dicunt quòd tales debent mori qui falsificauerunt literas priuilegium,vel Bullam Papæ,uel Regis, licet de iure Canonico aliter erat dispositum per tex.in c.at falsariorum de crimin.falsi.Circa quod uide notab.Ioan.Bern.in prac.c.108.Matth.de Afflict.nota in deci.21.& 404.Hodie tamē falsificans sigillum Principis, archiepiscopi, uel episcopi, seu aliorum prælatorum,punitur amissione medietatis bonorum,vt in l.3.tit.6.libr.8.ordina.De falsificante literas aliorum inferiorum est tex. & ibi gl.in verbo, sigilla. in c.cum olim,el ij.de officio deleg.& in d.c.at falsariorum, in uerbo,legitimas.Circa quas, uide etiam Ioann.Fab. & ibi Docto.in §.item lex.Cornelia,instit.de pub. iud.Ias. in §.pœnales nume.32.institu.de actio.Nico.Boer. notab.in de ciso.81.Thom.Gramm.in decisione 27.numc.9. cū sequē. Matth.de Affli.in constitu.Neapo.lib.3.Rubr.39. nume.1.cum alijs.Chassa.in consue.Burgund.in tit. [Des iustices.] Rub.prima,in prin.fol.17.col.2.nu.52.Porro in foro conscientie qua pœna debeat puniri, ponit Martinus Nauarrus in c.sacerdos nu.10.cum alijs,de pœni. dist.6.

- 3 Limita secundo,non habere locum in casu l.4.titul. 28. parte.7. vbi quancocunq; ciuis uel rusticus Deo uel eius Genitrici maledixerit, si nihil habet in bonis, pro prima & secundavice ferro candente ad signum Crucis signatur in labijs.

Et ibi supradicta l.4.cum tribus antecedentibus ponunt pœnam blasphemantium,quæ ll.approbantur per l.1.titu.8.libro 8.ordi.quæ omnes corriguntur hodie per tex.in l.2.tit.8.libro 8.ordi.quæ omnes etiã corriguntur per pragmaticam 1. in volu. Prag.& per Prag.72.Toletanam, Anni 1525.& per Pragmatica.69. de Madrid, Anni 1528. Et quis proprie dicatur blasphemare,uide Soci.in consi.102. nume.5.volu.1.Ioannes de platea,in §.consequens, inst.de suspe.tut.& circa supra dictas ll. Regni quæ loquuntur de blasphemia,uide Gerar.de Petra sancta in singu.83.Anto. de Burg.in c.2.nu.6.de empt.& uenditione,lafon. in l.2.in §.iurari,nu.9.& in l.si duo Patroni,in §.fina.nu.1.ff.de iure iur.Ludoui. Montal.in tracta.de reprobatione sententiarum Pilat.

Pilat. in primo dubio, nu. 1. cum alijs Ioan. Bernar. in prac. cap. 103. Chassa. in consuetud. Burg. in tit. [Des iustices.] in prin. Rubrica prima, fol. 18. col. 1. nu. 59. Nicol. Bello. in cõ si. 69. nu. 5. Marc. Mantua notabiliter in apophtegma 106. & in obseruatione 86. lib. 9. insignis ac egregius Doctor Iacobus Septimacensis in suo libro Institutionum catholica rum, cap. 8. quod facit ad declarationem tex. in c. statuimus de maledicis.

3 Limita tertio, non procedere, in illo qui uiuente prima vxore cum alia contraxerit, nam iste talis debet signari in fronte. Vt in l. 3. tit. primo, libro 5. ordi. & in l. 6. tit. 15. lib. 8. ordina. per quas ll. corrigitur tex. in l. 16. tit. 17. parte 7. De iure uero Ciuili ille qui matrimonium bis contraxit, pœna infamię debebat puniri, vt l. eum qui duas C. de adul te. & ille qui duas vxores accepit, quasi non re cte sententiat de sacramentis, est hæreticus censendus, ita concludit Dominic. & Philip. Franc. in c. accusatus in §. sane, de here tic. lib. 6. quos sequitur Pala. Ruuius in repeti. c. per vestras §. 17. nu. 25. Gundisaluus de Villadiego in tract. contra he reticam prauitatem, quæst. 9. & in foro conscientię iste talis debet graui pœna puniri. De qua materia & quam pœnam debeat pati qui binas nupt. contaxit, tam iure Cano nico quàm Ciuili, quia non est presentis speculationis remitto me ad ea quę notab. tradit Angel. Aret. in tract. ma lesi. in verbo, [che me hai adulterato la mia dõna.] nu. 65. Pala. Ruu. in repeti. rubri. de donatio. §. 60. nu. 6. Ale. in cõ si. 165. volu. 7. Ioan. Mõtolonius in Prõptuario iuris in ver bo, dulcis. Ioan. de Neuiza. in Sylua nup. in lib. 4. nu. 44.

Et ultra supra dictam pœnam contrahens nuptias, inci dit in crimen alleuosię, de iure regio, vt in l. 6. tit. 7. & in l. 8. tit. 18. lib. 8. ordina. Quam limita. intelligo ueram secun dum ea quę dixi supra in reg. 150. in 2. limita.

Est tamen notandum circa hanc limitationem, quod in Pragmatica 79. de Segouia, Anni 1532. fuit petitiu vt pœ na supra dictarum legum ordi. attenda qualitate delicti pe na quę leuius erat augetur, & ibi simpliciter responsum fuit, quod supra dictę ll. exequantur, postea autem fuit idẽ petitiu in curis de Valladolid, petitione 105. Anni. 1548.

D. Petri Duen.

in qua fuit statutum quod supra dictæ l.ordi.custodiantur,
& vltra fuit declaratum quod pœna l.16.Partitæ supra al-
legat,quæ loquebatur de relegatione quinquennij,contra
illum qui bis contraxit,debeat intelligi vt per quinquen-
nium ad triremes & galeras mittatur, & supra dicta l.par-
titæ quæ antea,vt supra dixi,erat correctæ per supra dictas
ll.ordi.hodie approbata & declarata est per supra dictam
Prag.105.de Valladolid.Et ita vltra supra dictam pœnam
de qua in supra dictis legibus ordi.illi qui binas nupt.con-
traxerunt,puniri debent pœna de qua in supra dicta Prag-
ma.105.de Valladolid,vt ibi clare constat.

Regula CXCXI.

FACTA simplicia postquam sunt deducta in obligatio-
nē,sunt indiuidua obligatione,solutione,& petitione.Hanc
regulam probat text.in l.stipulationes non diuiduntur ff.
de verb.oblig.& ibi Bar.nu.25.Pau.Cast.& doct. præcipue
Ias.nu.28.tex.etiam & ibi docto.in l.4.in §.Cato.ff.de ver-
bo.oblig.& ibi comm.Bart. & docto.& in l.in exequutione
in §.1.co.tit.glo.in l.2.in §.& harum ff.co.tit.& in d.§.Ca-
to.in verb.diuisionem.

Hanc regulam limitat duobus modis Bern.de Luc.in re-
gu.279.remittendo se ad Ias.in d.l.stipulationes non diui-
duntur nume.29.

Hanc item limitat sex modis Mart.San. Vascole.in tra-
indiuiduorum,in 2.cerula,à nu.19.vsq; ad nu.22.

Regula CXCXII.

FACTVM vel dictum calore iracundiæ, non obligat
dicentem vel facientē.Hæc regula probatur in l.quicquid
calore ff.de regul.iur.in c.si quis iratus 2.quæst.3. in l.3.ff.
de diuor.in l.si filiam,ibi,si non inconsulto calore,C.de in
officio.testamen.& in l.si non conuitij C.de iniurijs in l.fa-
mosi.in ver.lubricum linguæ ff.ad legem Iul.maiesta.in c.
quicumque in §.diuortio,de pœniten.distin.1.Facit text.in
argu.in l. Gracchus C. de adult. & in l. si adulterium cum
incestu.in §.Imperatores ff.de adult. in c. illa præpositorū
11.q.3.in c.sicut,el j.de iureiu.in l.2.C.ad l.Iul.maieft. De
iure Regio probatur in l.16.tit.fin. par.7. Circa quam re-
gulam uide Deci.Guliel.Mayneriū, & Cagno.in d.l. quic-
quid

quid calore. Ias. in l. si duo patroni, in §. si. nume. 1. ff. de iur. reu. & notab. in l. si filiam tuam nu. 5. C. de inoff. testa. Lu. do. Roma. in sing. 508. Hippoly. in sing. 626. & in consil. 80. nume. 56. volu. 1. Ioann. de Selua in tracta. de iureiur. in 3. par. nu. 26. Thom. Gram. in uoto 19. nu. 15. Marcum Antonium Baueriam in tract. de uirtu. & viribus iuramen. priuile. 78. nume. 144.

1 Amplia primo habere locum in iuramento, nam iuramentum factum calore iracundię non obligat, ut est text. in c. sicut, el j. de iureiur. & ibi expresse Ioan. And. & Anto. de Butr. & Panor. in 3. notab. idem Abb. in c. si vero nu. 7. eo. tit. Roma. in sing. 514. Feli. in d. c. sicut nu. 3. notabiliter declalat Ioann. de Selua in d. tract. de iureiur. in 3. parte, numero. 26.

2 Amplia secundo, in uoto facto calore iracundię: nã tale uotum non obligat. Vt est gloss. notab. in ca. dubium, in verbo, calore, & ibi Anto. de Butr. & Panor. in cõuersi. conjug. & est similis glo. in c. sunt qui opes 17. quæstio. 4. in verbo, non iudicio. quas glo. sequitur Ias. in d. l. si filiam, nu. 4. Ludou. Roman. in d. singul. 514. Corsettus in Repertorio ad Abba. in uerbo, iracundia. Deci. in d. l. regula, quicquid calore nu. 2. ubi dicit quod hoc est uerum, quando iracundia esset talis quæ alienationem mentis inducit, alias secus, eandem opinionem tenet ibi Hieron. Cagnolus nu. 6.

3 Amplia tertio, habere locum in confessione: nam cõfessio facta calore iracundię, non obligat. Vt est glo. in c. ex litteris in ver. admonita. & ibi Abb. & Docto. de diuor. quam gl. ultra Doct. relatos supra in reg. 119. in 3. limitatio. quæ eam sequuntur, sequitur Ioan. de Selua in tract. de iureiur. in d. 3. par. nume. 30.

4 Amplia quarto habere locum, etiam in exhæredatione nam exhæredatio facta à patre calore iracundię, nõ valet. Ita probat tex. & ibi gl. Bal. & Sali. in d. l. si filiam C. de inoff. test. & Ias. nu. 4. Cagno. in d. l. quicquid calore nu. 5.

5 Amplia quinto, procedere in accusatione nam accusatio facta calore iracundię debent per iudicem aboleri. Vt in l. 2. C. de abolit. c. si quis iratus 2. quæstio. 3.

6 Amplia sexto, acceptatione secundi beneficij: nam si fa

Ita est calore iracundiæ, non vacat primum, iuxta tex. in c. de multa, de præb. Ita expresse tenet Pan. in d. c. de multa nu. 13. arg. tex. in d. c. ex literis, de diuor. quem sequitur Iaso. in d. l. filiam tuam nu. 4. Dec. in d. l. quicquid calore nu. 5. Feli. in c. sicut el. j. nu. 4. de iureiu.

- 7 Amplia septimo, in sententia calore iracundiæ prolata nam non debet statim executioni mādari, sed differri debet triginta dies etiam si sententia Principis sit, quando cū que lata est calore iracundiæ. Ita probat text. in c. cum apud Thessaloniam 11. quæstio. 3. vbi assignatur ratio similis est tex. de iure ciuili in l. si vendicari C. de pœnis. De iure regio probatur in l. 29. & 30. titu. 18. par. 3. & est gloss. & ibi Feli. nu. 4. in c. iurgantium nu. 4. de re iudic. & hanc opinionem tenet Anto. Corsettus in repert. ad Abb. in verb. calore iracundiæ. Ioan. And. & ibi Anan. in c. 3. nu. 2. de accus. Marti. Laud. in tract. de consiliarijs Principū q. 6. Paris de Puteo in tra. syndi. in prin. in tit. de excessibus consiliariorum nu. 11. & in fin. in c. incip. mandauit Rex. nume. 1. Thom. Gram. in voto 32. nu. 13. Ias. in l. puniri, in fin. C. si contra ius, vel vtili. pub. & in l. debitoribus, nu. 15. ff. de re iudi. Abb. in c. cum olim nu. 23. de re iudi. Hippo. in l. 1. in §. si quis vltro nu. 52. ff. de quæst. Neuz. in sua Sylua nupt. lib. 1. nu. 9. Hierony. Cagn. in d. l. quicquid calore nu. 15. & ibi Guliel. Mayne. nu. 8.
- 8 Amplia octauo, habere locum in professione facta per iracundiam. Ita tenet Anto. de Butr. in c. sicut, el. j. de iureiur. quem sequitur Fel. in d. cap. dilecti nu. 16. de exceptio. & in d. c. Matth. nu. 2. de simonia.
- 9 Amplia nono, procedere in contractu: nam contractus celebratus calore iracundiæ non valet. Vt in l. 3. ff. de dinor. & in l. licitatio. in princi. ff. de publicanis, ita tenet Roma in d. singul. 514. Corsettus in d. Reperto. ad Abb. in verbo, iracundia. Quod intellige nisi contractus esset ad pias causas. vt infra dicam. quæ ampliatio. procedere non videtur, vt in l. 62. tit. 6. par. quinta.
- 10 Limita primo, non habere locum in delictis, in quibus quis calore iracundiæ non excusatur. Ita probat tex. in l. si non conuicti, C. de iniur. & in ca. 1. & ibi Abb. de his qui filios

lios occidit. Ratio est quia si aliter esset, raro punitioni delictorum esset locus, contra tex. in c. vt famæ. de sententia excom. cum similibus.

In quo est notandum, quod licet sit vera prædicta limitatio, mitiganda est tamen pœna quandocunque iracundia ex iusto dolore prouenit, d.l. si adulterium cum incestu, §. Imperatores, ff. de adult. & c. si quis irascitur, 13. quæstio. 2. & l. 1. C. si quis Imperato. maledi. De iure regio probatur in d.l. 16. titu. fina. par. 7. ita expresse tenet Iaf. in d.l. si filiã nu. 6. & in d.l. si duo patroni §. si quis iurauerit, el ij. Abb. & Feli. in c. dilecti filij nume. 12. de exceptio. Nicola. Boerius in cons. 1. colum. 5. posito post consuetudi. Bituricen. Deci. in regu. quicquid calore nume. 8. Anton. Corsetus in d. Reper. ad Abb. in verbo, calore iracundiæ, & in verbo, iracundia. Ex quo notabiliter Deci. in l. vt vim, ff. de iustit. & iure dicit, quod licet prohibitum sit occidere fugientem qui te percussit, quia id potius ad vindictam, quã ad defensionem tendit, tamen si id feceris, de homicidio pœna ordinaria puniri non debes propter iustum dolorem, d. §. Imperatores. Quam opinionem sequitur Cagno, in d.l. quicquid calore, nume. 10. Felin. in cap. significasti el ij. de homicid. Aretin. in consil. 80. nume. 8. Cæpol. in consil. 43. in consilijs criminalibus. Hippolyt. in consil. 25. Marcus Anton. Baueria, in tracta. de virtute & viribus iuramenti in priuilegio 74. nume. 144. Gramma. in voto 19. nume. 14. cum alijs. Et circa hanc limitationem notandũ etiam est notabile dictum Angeli. in d.l. si non conuitij. nume. 6. dicens, quod quandocunque aliquis dixit alicui ali-quod verbum iniuriosum, si postea pœniteat probata iracundia proderit sibi ne actione iniuriarum conueniri possit, quandocunque iniuria possit reuocari, secus si iniuria reuocari non possit, & sic intelligit text. in d.l. quicquid calore. Quod dictum tanquam notabile & semper menti tenendum sequitur Lanfran. ab Oriano in tracta. confessionum, in princip. nume. 2. Thom. Ferrarius in cau. 39. in fin. Felin. in cap. dilecti filij. numero. 16. de except. Cagno. in d.l. quicquid calore, nume. 14. Hippol. vbi illud dictum nimis exaltat, & dicit se habuisse in practica, & obtinuis-

set, in sing. 626. & in l. is qui cum telo, C. de sicari.

2. Limita secundo, in donatione facta ecclesie vel pie cause calore iracundie, quia valet. Ita tenet glo. in cap. dudum. in verbo, calore de conuer. coniu. per text. in c. sunt qui opes. 17. q. 4. & expresse Roma. in d. singu. 514. Ias. in d. l. si filia. nume. 6. Alexand. in addi. ad Bart. in d. l. quicquid. Felin. in c. Mattheus, nume. 2. de simo. Quod tamen est verum, in eo qui fuisset aliquantulum concitatus: secus si fuisset alienatus a mente propter iracundiam, quia talis contractus non debet seruari, ita tenet Ioann. Andræ. & Doctor. in d. cap. dudum Felin. in d. c. sicut. de iureiur. & in d. c. dilecti. nume. 15. in fin. de exceptio. Deci. in d. l. quicquid calore nume. 1. & ibi Cagnol. nume. 24. Marcus Anton. Bauera in tractat. de virtute & viribus iuramenti, in dicto priuilegio. 78. nume. 144.

3. Limita tertio procedere nisi iratus post iracundiam per seuerasset in eadem voluntate. Vt in d. c. si quis iratus, 2. q. 3. & ita tenet Bartol. per illum text. in d. l. quicquid calore facit in simili tex. in l. licitatio. in prin. ff. de public. & vecti. Ita tenet Iason in d. l. si filiam. num. 6. C. de inoffic. testament. Cagnol. in d. l. quicquid calore. nume. 22. pro quo facit text. in d. l. quicquid calore. ibi. si persuerantia apparuerit.

4. Quarto limita non procedere in sententia excommunicationis, quia licet lata sit per iracundiam, valet. Ita probat text. in c. si episcopus forte iracundus. 1. q. 3. & ita per illum tex. tenet Deci. in d. reg. quicquid calore.

5. Quinto fallit in blasphemante, nam etiam si per iracundiam blasphemat, non remittitur ei poena. Ita expresse concludit Host. in Summa, in ti. de maled. Io. de Selua in tract. de beneficio, in 3. par. nu. 27. Quod dictum limitat Abb. in c. de maledi. nisi esset tanta blasphemia quae induceret mentis alienationem, sicut de ebrio, & hoc maxime quando procedit iracundia ex iusto furore, secus si dando operam rei illicitae, puta post amissionem in ludo. Quam opinionem sequitur ibi Ioan. de Ana. nume. 2. Felin. in c. sicut ex literis, el j. nume. 2. de iureiur. Ias. in l. si filiam. nume. 9. C. de inoffic. testament. Ioan. de Selua in d. tracta. de iureiur. ran.

ran.in 3.par.num.e.2.facit tex.in c. inebriauerunt Loth. 5.
q. 1. & sequitur Ias.in l. si duo patroni.in §. si quis iurauerit,
el ij.nu. 1. ff. de iureiur.

Regula C C X C I I I.

F A C T U M per Principem laicam non potest eius suc-
cessor irritare, imo tenetur ratum habere. Hanc regulam
probat tex. & ibi Bal. in c. si quis inuestitus, qui successio. te-
nean. in vñ. feudo. & in c. decessorum. 25. q. 2. notat. Archi.
in c. quia sancta. nume. 5. 63. distinc. glossi. in c. literis, de re-
scri. in verbo cum factum, facit tex. in l. si ab eo C. de libe-
rali cau. ibi, respectu tamen aditæ hæreditatis voluntatem
defuncti consensu confirmare debuit. & ibi glo. allegat cõ-
cordantes. Facit etiam tex. in l. si ego. in §. 1. ff. de iure do-
tium. & in l. quidam cum filio. ff. de verborum obli. quem
tex. allegat Bal. in d. c. si quis inuestitus, nu. 6. Eandem opi-
nionem tenet idem Bald. in c. 1. nu. 3. de natura feu. in vñ-
bus feu. ibi Præposi. Anania in c. final. nume. 14. ne prælat.
vices suas. Roman. in cons. 52. nume. 3. & cons. 116. nume. 3.
Felin. in c. 1. ubi late, de probatio. Ioann. de Neuizanis in
cons. 12. nume. 30. inter consilia Alberti. Bruni. Abb. & ibi
Decius in c. 1. de proba. nume. 25, & 37. Ioan. Igneus in re-
petitio. l. donationes quas diuus Imperator. nu. 5. & 16. C.
de donatio. inter virum & vxor. not. Rodericus Xuarez in
allegat. 10.

I Limica primo, nisi factum, per Principem concernat fa-
ctum in alterius præiudicium, vt quia simpliciter & pure
fecit inuestiturã mihi de feudo Titij viuentis, nã eius suc-
cessor non tenetur ratã habere talẽ inuestituram. Ita con-
cludit Bal. in d. c. 1. qui successores teneãtur, quem sequitur
ibi Matthæus de Affli. nu. 44. vbi plura allegat.

Limita secundo, nisi successor laici qui facit inuestitu-
ram, esset fiscus, qui successit propter delictum, tunc enim
fiscus non tenetur ratam habere. Ita tenet Bal. in d. c. 1. qui
successores teneãtur allegat pro hoc tex. in l. quoties. in fi.
C. de noua. fiscus enim æquiparatur prælato ecclesiæ, &
non hæredi, secundũ Bal. vbi supra. Ratio est quia succedit
bonis & non personæ. secundum eundem Bal. in l. si constã
te. in §. si bona. ff. solu. matri. & in l. ex facto, ff. de vulgar. &
pupil.

D. Petri Duen.

pupil. notat. glo. in l. 2. ff. solu. matri. Bal. tamen in d. l. quoties, dat optimā regulam, quando fiscus habeatur loco hæredi, & quando non. Dicit etiam, quod in obligationibus iam cōtractis habetur loco hæredis, sed in obligationibus contrahēdis ex causā de præterito, nō habet loco hæredis.

3 Limita tertio, nisi inuestitus sub aliqua conditione, pendente conditione commiserit aliquam culpam propter quam veniret feudo priuandus, tunc adnieniente conditione non tenetur hæres ratam habere inuestituram factam per suum prædecessorem, quia inuestitura ipsa iam fuit extincta propter culpā, & sic sicut antecessor non tenetur habere ratam ipsam inuestituram, ita eodem modo eius successor, vt supra dixi, patet, nam propter delictum censetur mutata persona inuestitis, ergo censetur mutata ipsa inuestitura, argumentum tex. in c. veniēs, & in c. cum in tua, de testibus, & in c. cum super, & in c. fi. de re iudi. Hanc limita. ponit Matthæ. de Afflict. in d. c. r. nume. 49. qui successores teneantur, facit pro hoc l. 8. titu. 3. lib. 3. Fori. & in l. 9. titu. 9. lib. 5. ordi.

4 Quarto fallit, nisi successor esset potius in sanguinis, & sic ex pacto & prouidentia, tunc cum feudū veniat ad successorem ex prouidentia occidentis, prædecessor non potuit successorem obligare. Vt in c. 1. agnatus vel filius, in vsibus feudo. quam limitationem sentit glo. 1. in d. c. si quis inuestitus, qui successores teneantur, dum dicit, quod ideo successor tenetur cōfirmare quia ex qua persona &c. & ita tenet ibi Matth. de Afflict. nu. 52.

5 Quinto limita, non habere locum in dona. factis à prædecessore enormiter regnū lædentibus, nam tunc Rex successor pōt prædictas donationes reuocare. Ita tenet Spec. in titu. de institut. ædi. in §. nunc autē, in fi. nu. 11. & ibi Bal. in addi. sequitur Berta. in tracta. de episcopo, in 4. par. 4. lib. 9. 54. nu. 184. vbi dicit quod non solum successor, verum etiam ipse Rex donans potest hoc reuocare. Pro qua opi. de iure Regio est tex. in l. 3. & 4. titu. 9. lib. 5. ordina.

Regula C C X C I I I I.

FACTVM à maiori parte creditorum præiudicat alijs fauore liberationis. Hanc regulam probat tex. in l. & suum hære-

heredem, in §. hodie tamen, ff. de pac. cum l. sequen. & in l. fi. C. qui bonis cede. poss. de iure regio, probatur, in §. l. titul. 15. part. 5. Circa quam regulam vide Roma. in singu. Felin. in c. cum omnes, de constitu. Matthæ. de Afflictis in decisio. Neapolita. 288.

Hanc regulam limitat septem modis Ias. in d. §. hodie tamen, nume. 1. vsque ad nu. 3.

Regula c c x c v.

FACTVM à maiori parte isthis quæ sunt communia pluribus ut singulis, etiam si essent mille nõ valet, nisi omnes consentiant.

Hanc regulam probat tex. in l. per fundum ff. de seruitu. rusti. prædio. & in l. fi. ff. cum, prædi. glo. 1. in c. cum omnes, & ibi docto. de constitu. & in c. si archiepiscopus, in verbo, ab omnibus, in fine de tempo. ordinan. & in regu. quod omnes tangit, & ibi Dyn. de regu. iur. lib. 6. Circa quam regu. vide Oldradum in cons. 34. Nico. Boe. in decis. 5. per totam Roma. in Rub. ff. de arbitr. nu. 41. Dominicum Iacobatium in suo lib. 5. de concilio. art. 7. pag. 270. cum alijs Pyrrhum & docto. in l. aliud est uendere, ff. de regu. iur.

Hanc regulam ponit Bernard. de Luc. in reg. 105. remittendo se ad Felinum in c. cum omnes, num. 15. de constitu. vbi eam limitat. septem modis.

1 Amplia primo ultra eum, vt procedat etiam in rebus pijs. Ita tenet Abb. in c. si. num. 5. de his quæ fiunt à maiori parte cap. quem sequitur Deci. in d. c. cum omnes, 2. lectu. nu. 33. vbi plura allegat.

2 Limita primo, quando minor pars vel etiam vnus ex socijs vellet vti re communi ad vsum destinatum. Ita concludit glo. 1. in d. c. cum omnes, allegando tex. in §. religiosum ibi, in commune sepulchrum. Institu. de rerum diuisio. quã glo. sequitur ibi Fel. ubi plura ad hoc allegat, in d. c. cum omnes, nu. 15. versicu. & prima fallentia, & ibi Bal. nu. 20. Deci. in 1. lectu. in d. c. cum omnes nu. 23. & in 2. lectu. nu. 36. Ias. in l. & suum heredem, in §. hodie. tamen nu. 6. ff. de pac. facit tex. in l. arboribus, in §. nauis, iuncta glo. ff. de usufru. & in d. l. quod maior ff. ad municip. Bar. in l. hæc distinctio. in §. si. ff. loca. Alberi. in l. in tantum, in §. religiosum, ff. de rerum

rerum diuifio. Alexan. in l. de pupillo, in §. si plurium, nu-
 me. 5. ff. de noui operis nuntiatio. Soci. in confi. 58. volu. 4.
 Luc. Bologni. in confi. 53. Decius in l. si socius, in fi. ff. si cer-
 tum peta. Pro qua limitatione facit notabile dictum Sa-
 licet. in l. iubemus, la ij. C. de sacrofan. ecclesi. vbi dicit,
 quod si duo fratres vel duo socij habēt fundum cōmunem
 pro indiuiso, & vnus vult quod colatur & seminetur pro-
 ut fieri debet: alter vero dicit, q̄ pars sua nō seminetur: si
 alter socius facit totū colū & seminari, non tenetur alteri
 respondere de fructibus etiam pro parte ipsius vetantis,
 cum vtatur re communi, ut supra dixi. Quod dictum Sa-
 lice. sequitur Soci. in d. confi. 58. Ias. in l. 1. nu. 26. C. qui te-
 sta. fac. poss. & in l. serui electione, in §. Labeo, nu. 29. ff. de
 leg. 1. & in repe. l. quo minus, nu. 109. ff. de flumi. Ex quo ap-
 paret verum esse dictum Richar. Malum. Doct. Cremen. in
 l. si quis putans, in §. siue autem, ff. communi diui. vbi dicit,
 q̄ si duo frates vel duo socijs habent domum communem
 pro indiuiso, & vnus eorum totam domum habitat non te-
 netur ad aliquam pensionem fratri vel socio pro parte ip-
 sius fratris vel socij, cum vt supra dixi, vtatur re commu-
 ni ad vsum destinatum: vt in l. Sabinus, ff. communi diui.
 sequuntur Bal. & Ang. in l. duo fratres, ff. de acq. hære. vbi
 Bal. refert ita in contingētia facti iudicatum fuisse, idem
 Bal. in c. 1. in §. præterea, nu. 7. de prohi. feud. alie. per Fed.
 Roma. in confi. 168. in fi. Ias. in d. §. Labeo, nume. 20. & in d.
 l. 1. nu. 27. C. qui testa. facere possunt, & ibi Paul. de Cast.
 nume. 5. Deci. nume. 28. Ias. in d. §. hoc die, nume. 7. Ex quo
 datur limitatio notabilis ad tex. in l. item queritur, in §.
 qui impleto. ff. locati. vbi tex. probat, quod quando aliquis
 cōduxit domum ad certum tempus, finita locatione si ille
 qui eam conduxit tacente domino habitat in illa, videtur
 tacite eam reconduxisse, vt dicamus quod tex. ille non ha-
 beat locum in socio: quia socius non videtur tacite recon-
 duxisse domum, & nō tenetur socio quicquam soluere pro
 parte sua: quia vera ratio illius §. est secundū Bar. ibi, quia
 si aliter esset, ille conductor cēsetur habitare illicite in
 illa domo: iuxta tex. in l. merito ff. pro soci. quæ ratio in so-
 cio non militat cum semper licite potest totam domū ha-
 bitare

bitare, vt supra dictum est: ergo cessat dispositio illius §. vt in l. adigere, in §. quanuis, ff. de iure patro. & hanc limi. ad illum tex. ponit Soc. in d. §. Labeo, nu. 3. quam sequitur Ripa in repe. d. l. quo minus, nu. 141. ff. de flumi.

2. Limita secundo, non procedere ratione sepulturæ. Vt in l. si plures, & in l. sunt personæ, ff. de religio. & sumpt. sine. gloss. in l. Sabinus, ff. commu. diuidun. in verb. constat. Dec. in c. cum omnes, nu. 35. de constit.

3. Limita tertio, vltra Feli. in d. c. cum omnes, non habere locum in casu, l. multum interest, C. de communi rerum aliena. nam Princeps uel fiscus qui rem communem cum aliquo habet, inuito socio potest eam alienare, & ita per illum tex. tenet Abb. in c. ratio nulla, nu. 2. de præb. Francis. Lucanus de Parma in tracta. de fisco & eius priuilegijs, in 35. casu; & 47. nu. 35. & nu. 47. Marti. Laudem. in tracta. de fisco. q. 13. Matt. de Afflic. in tract. de iure protom. in princ. l. in 4. notab. nu. 16. & 17. Philip. Deci. in d. c. cum omnes, in 2. lect. nu. 38. Ias. in l. qui sine num. 3. ff. de condic. sine cau. Hippo. in l. 1. in §. cum quidam deponeret, nu. 1. ff. de quæst. Bar. in l. si. C. si contra ius vel vtili. pub. Feli. in c. quæ in ecclesiarum, nu. 51. vers. sexta declaratio, de consti. & similis tex. in l. 1. C. de venditio. rer. fisca. lib. 10. & ibi Bar. Eandem opi. tenet Dec. in cons. 235. nu. 7. quam limitatio. infra latius tractabimus, in regu. incipiente, fiscus.

Regula CXCVI.

FACTVM à maiori parte in rebus collegij, vniuersitatis, vel communitatis, valet: & sic regulariter in his quæ pertinent ad plures vt vniuersos. Hanc regu. probat tex. in l. quod maior, ff. ad municip. & ibi glo. & Bar. tex. in l. nulli ff. quod cuiusque vniuers. nom. in l. aliud, in §. referunt, ff. de reg. iur. & in c. 1. de his quæ sūt à maio. par. cap. & in c. quia propter, & in c. auditis, de elect. glo. & Doct. in c. cum omnes, de cōsti. & in c. 1. in verb. tractatus, de rebus eccle. non alienan. lib. 6. & in c. pastoralis, in princ. in verb. plures, de rescrip. & in l. vbi absunt, ff. de tuto. & cura. dat. ab his. Circa quam regu. vide Matthæ. de Afflic. in decis. 1. & in tracta. de iure protomi. vers. idem de ipso, nu. 5. Card. Iacob. in tract. de cōcilio, lib. 5. artic. 7. pag. 170. col. 1. cū alijs,

&

D. Petri Duen.

& in lib. 3. artic. 1. pag. 167. cum alijs, & in lib. 6. arti. 3. pag. 353. Abb. in conf. Basiliensi. in primo dubio. nu. 12. & vide l. 10. tit. 14. part. 1. Lambertinum in tracta. iuris patrona. in 2. par. 2. lib. 8. arti. 2. q. princ. nu. 4. fol. 282. & in ead. par. 17. arti. 2. q. princ. nu. 3. fol. 286. Ludo. Bologni. in repe. Auth. habita. nu. 85. C. ne filius pro patre.

Hanc regu. cum vnica limit. ponit Bartho. Soci. in regu. 6. in posterioribus. Eandem regu. cum vnica ampliatio. & 14. limit. posuit Bernar. de Luc. in reg. 449. remittendo se ad Fel. in c. cum omnes. à nu. 17. vsque ad nu. 19. de constitutu. Et eam cum quinque limi. ponit Roma. in rubr. de arbitr. nu. 51. Eandem reg. cum quinque ampl. & sex limitationib. ponit Pyrrus Engleber. in l. aliud est vendere. §. refertur. ff. de reg. iur. Eandem limitat Deci. decem modis in d. c. cum omnes. in 1. lect. à nume. 27. vsque ad num. 41. Eandem cum vnica ampliatio. & quinque limita. ponit idem Deci. in 2. lect. nume. 42. Hanc etiam regu. cum 16. limita. ponit Ias. in l. & suum hæredem. §. hoc die tamen, nume. 8. ff. de pactis. Eandem regulam vbi notab. eam declarat eum tribus ampliatioibus, & vna & viginti limita. ponit Andræ. ab Exea in d. c. cum omnes, à nume. 155. vsque ad num. 204. de constitutio.

Regula CCXCVII.

FACTVM à maiori parte collegij vel vniuersitatis in præiudicium singulorum, non tenet, nisi omnes consentiant. Hanc regu. probat glos. in l. 2. in verbo, aut legem, in vers. hæc autem consuetudo, C. quæ sit longa consuetudo, & ita per illam glo. tenet Bar. in proæmio Digest. nu. 5. Felin. in c. cum omnes. nu. 18. in 10. fallen. de constitutu. & ibi Andræ. ab Exea. nu. 279. Iaso. in l. & suum hæredem. §. hoc die tamen. nu. 8. in 16. fallen. ff. de pactis. Iacobatius Cardinalis sancti Clementis in suo lib. de concilio, lib. 6. articu. 3. col. 9. vers. & ideo vbicunque. pag. 352. vbi plura ad hoc infert. Eandem opinionem regulæ tenet Angel. in consil. 271. nume. 1. Corne. in conf. 176. nume. 6. vol. 2. Maria. Socin. in tract. de citatione, artic. 5. num. 20. vers. sexto fallit. Barba. in conf. 27. nu. 23. volu. 2. & expresse tenet Stephan. Bertrand. in conf. 16. nu. 1. vol. 2. primæ impressionis. Et cir

ca hanc regulam vide posita supra in reg. 46.

- 1 Amplia primo vt procedat, etiam si illi de quorum præiudicio agitur essent absentes: quia nihilominus vocandi sunt. Ita tenet Lucas de Penna in l. nominationum, C. de decur. lib. 10. quem sequitur And. ab Exea in c. cum omnes. nu. 183. & nu. 214. de constitut.
- 1 Limita primo hanc regu. vt non procedat in seruo qui vult effici clericus: quia sufficit consensus vnus ex pluribus dominis. Ita probat tex. in c. nullus. & ibi glo. 1. & Docto. 54. distinc.
- 2 Limita secundo vt non procedat, quando ciuitas vel maior pars statueret supra victualibus. Ita tenet Lucas de Péna in d. l. nominationum. col. h. vers. ceterum sciendum est. Matth. de Afflic. in consti. Neapoli. lib. 10. Rub. 64. in vers. ad officium baiulorum. nu. 1. Albe. de Rosa. in 1. par. statut. q. 69. Hinc est quòd ciuitas vel communitas habens frumētum superfluum, potest compellere ciues vt emant. ita tenet Feli. in c. 1. num. 2. de Iudæ, allegat tex. in l. vnica. C. vt nemi. lice. in emp. specie se excusa. lib. 10. Ant. de Burgos. in c. 1. nume. 19. de empt. & vend. & in nu. 31. allegat tex. in l. 2. ff. de nundi. vbi probatur, quòd rustici compelluntur venire ad ciuitatem, & ibi victualia vendere. Soc. in regu. 435. in quarta limitati. & circa hoc vide Montal. in gloss. l. 3. tit. 5. par. 5.
- 3 Limita tertio, vt non procedat in vniuersitate habente potestatem leges condendi. Pro quo facit quod notat Iaso. in l. si se non obtulit. nu. 23. ff. de re iudic.
- 4 Limita quarto non procedere, quando factum à maiori parte concerneret publicam vtilitatem: ita vt omnes ex illo facto perciperent commodum. ita tenet Bald. in conf. 45. incip. punctus super quo consilium petitur. & in conf. 462. vol. 2. quem sequitur Andræ. ab Exea. in d. c. cum. omnes, nu. 185. de constitut.

Regula C C X C V I I I.

F A M A, seu infamia debet præcedere in inquisitione: alias inquisitio non procedit. Hanc reg. probat tex. in c. cū oporteat. & in c. qualiter & quando, el ij. & in c. inquisitio nis, de accusationi. & in c. 1. eodem titul. lib. 6. & in c. licet

Hely.

D. Petri Duen.

Hely. de simo. in c. Deus omnipotens, in prin. 2. q. 1. De iure Regio probatur in l. 1. in fit. titu. 17. par. 3. Hanc reg. ponit Specu. in titu. de inquisitione, §. 1. nu. 5. Bart. in l. congruit, nu. 3. ff. de offi. præf. Ange. in repe. l. si vacantia, C. de bonis vacan. lib. 10. Bal. & Salt. in l. ea quidem, C. de accusat. Bar. in l. 2. in §. publico, ff. de adulte. Paris de Puteo, in tracta. syndica. in versic. inquisitio. Deci. in consi. 270. & in cõf. 175. & in cõf. 189. Carrerius in pract. cri. in prin. nu. 82. Paris. in cõf. 203. nu. 21. vol. 4. Imo. in d. c. cum oporteat, nu. 21. cum sequen. Bald. in l. iubemus, C. de probatio. glo. & ibi Bart. in l. 2. in §. si publico, ff. de adulte. Ratio huius reg. est: quia nemo sine accusatore condemnari debet, l. rescriptum, in §. si quis ff. de mune. & hono. & c. de manifesta. 2. q. 1. & ideo requiritur accusator verus si proceditur per viam accusationis: si autem proceditur per viam inquisitionis, requiritur accusator saltem fictus: scilicet quod procedat infamia, vt supra dictis iuribus.

Hanc regu. Ange. in d. l. si vacantia, limitat in aliquibus casibus quos refert Ange. Arc. in tractatu malef. in verbo, hæc est quædam inquisitio, nu. 51. & in verbo, quod fama publica, nu. 2. Hipp. in tracta. in §. constante, nu. 12.

Ex quibus oibus & ex alijs quæ in varijs locis traduntur.

1 Amplia primo in tantum procedere, quod licet testes producti super tali inquisitione probent crimen contentum in ipsa inquisitione, de quo inquisitus non erat infamatus: tamen tales testes illi inquisitio non præiudicant. nec ex eorum dictis condemnabitur. Ita tenet Specu. in titu. de inquisitione, in §. nunc videndum, nu. 6. & ibi Bal. in addi. Pro qua opinione est tex. in d. c. inquisitionis, in §. tertie dubitationis, de accusat.

2 Amplia secundo in tantum procedere, quod non valet statutum superioris, quod possit inquiri de aliquo delicto contra non diffamatum. Ita concludit Card. in cle. 1 nu. 23 de offi. ordi. quem sequitur Hippo. in d. §. constante, nu. 13.

3 Limita primo, quando inquisitio fit parte præsentem, & non opponente de præcedente infamia: nam tunc valet & tenet inquisitio. Ita probat text. in c. 2. de accusat. lib. 6. & ita per illum tex. tenet Hippo. in d. §. constante, nu. 20.

Ang.

Ang. Arc. in tract. malef. in verbo, quod fama publica, nu. 7. Roma. in consi. 110. nu. 1. idem Ang. Arc. in d. tract. malef. in verb. & hæc est quædam inquisitio, nu. 51. Ias. in l. patre furioso, nu. 27. ff. de his, qui sunt sui vel alieni iur. Cæpo. in consi. 60. nu. 3. in consilijs crimin.

2 Limita secundo, in inquisitione generali quæ fit ad inuestigandum facinorosos homines, de qua habetur in l. cõgruit, ff. de offic. præsi. in c. 1. de offic. ordi. in c. irrefragabile, eo. tit. in c. excommunicamus de hæreti. in c. placuit. 10. quæst. 1. Ita Innocen. in c. 1. de postula. prælat. Abb. in c. ad nostram, vel 1j. nu. 2. de iureiur. Hippo. in d. §. constante, nu. 20. Abb. in c. 1. nu. 6. super glo. 1. de offi. ordi. Ang. Arc. vbi supra, in d. verbo, hæc est quædam inquisitio, nu. 51. Salic. in l. ea quidem, nu. 30. C. de accusationibus: quibus adde Caietanum 2. 2. q. 69. artic. 1.

3 Limita tertio, in inquisitione quæ fit ad publicam utilitatem, in causa mere civili ex pecuniaria. Ita tenet Ange. per tex. ibi in d. l. si vacantia, facit tex. in l. si quis intra, C. de bonis præscrip. & tenet Hip. in d. §. constante, nu. 20.

4 Quarto fallit, quandocumque per inquisitionem proceditur ad denuntiationem publici officialis. Ita probatur in d. l. ea quidem, in c. 1. de offic. ordina. in c. 1. §. si. de offic. custo. tex. & ibi Bar. in l. diuus Adrianus, ff. de custo. & exhibitio. reorum. Montal. in glo. l. 28. tit. 1. par. 7. Bal. & Sali. in d. l. ea quidem, alias iudex facit litem suam, secundum Bal. in l. iubemus. col. 2. vers. 2. C. de probatio.

5 Quinto fallit, quando iudex inquit ex necessitate officij. Ita expresse tenet Ange. in d. tracta. malef. in verb. hæc est quædam inquisitio, nu. 51. Ang. de Perus. ante eum in d. l. si vacantia, lib. 10. Hip. in d. §. constante, nu. 20. Quod tamen intelligo uerum, dummodo ex aliqua iusta causa iudex fuerit motus ad inquirendum, scilicet per famam urgentem, ita Ang. in l. Athletas, in §. calumniator. nume. 6. ff. de infam. allegat text. in d. c. cum oporteat, de accusa. pro qua opi. facit quod notat Bar. in l. cum quidam, in §. quod dicitur, nu. 3. ff. de acqui. hered. vbi per illū text. dicit, quod quando esset publica fama, & aliquis accusauit vel denunciauit aliquem de maleficio, non potest puniri pœna propo-

nentis falsas accusationes: iuxta ea quæ supra dixi in regu.
27. quod dicit sæpius fuisse de facto obtentum, idem voluit
Bar. in l. si. C. si ser. aut liber. lib. 10. quem sequitur Iaso. in
l. 1. in princ. nu. 27. ff. de eo per quem fact. erit, ex quo dicto
Bar. possumus limitare tex. in l. 83. Tauri. vt non habeat lo
cum, quando testis deposuit super delicto de quo erat pu
blica vox, & fama, quia tunc testis non debet puniri tan
quam falsum deponens, cum fama excuset eum à dolo: quod
expressius tenet idem Bar. in d. l. athletas.

- 6 Sexto fallit, quandoque vertitur periculum anima
rum: & sic non ad effectum puniendi, sed ad effectum corri
gendi pro salute animæ, vt quando episcopus v isitat eccle
siam, uel quando vult se informare de vita & moribus eli
gendi vel consecrandi, vel alicuius promouendi ad ordi
nes, si est idoneus: quia tunc ex officio inquirit nulla fama
præcedente, vt in c. 1. de cleri. peregri. & in c. vnic. vt eccle
siastica benefic. in c. graue. de præb. ita expresse tenet Host.
in d. c. vnic. Abb. in c. 1. nu. 35. de postul. præla. & in c. post
quam nu. 4. de electio. & in c. 1. nu. 6. de offi. ordina. Specul.
in tit. de inquisitio. in §. quando, nu. 6. & in §. viso. num. 41.
Bald. in consi. 120. vol. 3. Facit quod habetur in c. ad nostram
el ij. de iureiur. in c. cum nobis, & ibi gloss. de elect. in c. 1.
in §. sane, de censibus, lib. 6. & istam opinionem tenet Are
tin. in d. cap. qualiter & quando, el ij. numero 12. de accu
sationibus.

- 7 Limita septimo, quandoque inquisitio fieret de mād
dato Principis: quia tunc potest fieri, etiam non præceden
te fama. Ita expresse tenet Bal. in l. nullus per illum text.
nume. 1. C. ad leg. Iul. maiestatis, quod ante eum tenuit In
noc. in d. c. cum oporteat. de accusa. Ang. in tract. malefi. in
d. ver. quod fama publica, nu. 5. Cæpo. in consil. 17. nu. 48. in
consi. crimin. Ludou. Corre. in præct. crimina. in prin. super
l. obseruare curabis, nu. 84. Quod tamen intelligo verum,
quando inquisitio formatur de mandato seu ex consciētia
Principis ex motu proprio ipsius Principis: nam tunc non
requiritur diffamatio nec fama: secus ad postulationem al
terius Princeps hoc mandat. Ita probat gloss. 2. in uerbo,
fuerat. de accusationib. lib. 6. & ita expresse per illam glo.
tenet

tenet Hippoly. in sing. 14. & in d. §. constante, nu. 21. Augu. Arimi. in addi. ad Ang. in tract. malef. in d. ver. quod fama publica. nu. 5. Catellia. Cotta in memora. in ver. fama. Fel. in d. c. cum oporteat, in 4. not. & ibi Ioan. de Anan. nu. 2. vbi pro hac opi. allegat etiam glo. in c. ex tenore. de foro cõp. idem tenet Deci. in d. consi. 170. & in consi. 189. Et de iure regio est l. 1. tit. 17. par. 3.

8 Limita octauo non procedere, quando aliquis denuntia retur de crimine per aliquem probum uirum: quia tũc prædicta denuntiatio est sufficiens, vt inquiratur contra eũ super infamia tantum, & non super crimine: sed reperta infamia potest inquiri de crimine. Ita tenet Abb. in c. licet, nu. 4. & in vlt. notab. de accusa. & ibi Ancha. & Feli. nu. 3.

9 Limita nono, nõ habere locum in crimine hæresis: quia proceditur per inquisitionem nulla præcedente diffamatione. Ita probat tex. & ibi Cardi. qui dicit ibi non legisse, in c. excommunicamus, in §. adijcimus, de hæret. & ita expresse tenet ibi Io. de Ana. nu. 2. Eandem opin. tenet Bart. in Extrauag. ad reprimendum, in ver. inquisitionem, quomodo in crimi. læsæ maie. in vsib. feudo. Cardin. in Clem. 1. in §. penul. & in clem. 2. in 2. q. de hære. August. Arimi. in addi. ad Ange. in tract. maleficiorum, in ver. hæc est quæ dã inquisitio. nu. 58. Carrerius in practic. crimina. in tract. de hæreticis, nu. 110.

10 Limita decimo, non procedere in inquisitione quæ fit contra officialem in syndicato: quia potest contra eum inquiri generaliter, & specialiter indistinctæ, etiam fama nõ præcedente: & potest inquiri contra eius familiam, officiales & ministros: Ita tenet Paris de Puteo, in tract. syndicatus in ver. proceditur autem in syndicato. Ang. in l. vacantia, col. 14. C. de bon. vacan. Bald. in l. obseruare, in §. proficisci. nu. 3. ff. de offic. procon. & lega. De iure regio probatur in c. 59. [de los Corregidores.] cum sequentib.

11 Limita vndecimo, non procedere in casibus in quibus præcessit inquisitio generalis: quia potest perueniri ad specialem sine alia probatione famæ. Ita Barto. in d. Extrauaganti, ad reprimendum, in verbo, inquisitionem, allegat. tex. in l. congruit, ff. de offi. præsid. in Auth. de collatori. §.

iubemus, colla. 9. text. in l. 4. in §. mandatis, & ibi Bar. ff. ad l. Iul. pecula. idē Bar. in l. 2. in §. si publico, nu. 6. ff. de adul. Bal. in l. iubemus, nu. 4. C. de probatio. Montal. in gloss. 78. titul. 1. parte. 7. Et de iure regio probatur in l. 1. titulo. 17. parte. 3.

- 12 Duodecimo limita, quando starent contra inquisitum indicia sufficientia: nam licet non constet de fama, potest tamen inquiri ex illis indicijs. Ita Bar. in d. l. congruit, ff. de offic. p̄sbi. vbi æquiparat processum inquisitionis cum indicijs, & cum fama publica, quem sequitur Paris de Puteo in d. tract. syndic. in ver. inquisitio. Bal. in d. l. iubemus, nu. 4.
- 13 Decimotertio limita, non habere locum vbiunque crimen habet in se maximam offensionem: scilicet vbiunque crimen committitur coram iudice, iudex potest super illo per inquisitionem procedere: vt in l. 1. C. de calumniat. & in l. nullum, C. de testib. & in l. penul. C. de proba. Ita expresse tenet Bar. in d. Extrauag. ad reprimendum, in ver. inquisitionem. Montal. in glo. l. 28. tit. 1. par. 7. Bart. in l. 2. in §. si publico, nu. 10. ff. de adulte.
- 14 Decimoquarto fallit, propter immunitatem criminis, scilicet contra illum qui facit iniuriam sacerdotibus vel ministris tempore cultus diuini, vt in l. si quis in hoc genus & ibi expresse Bal. C. de episco. & cleri & ita per illum tex. tenet Montal. in l. 28. tit. 1. parte. 7. & ita expresse tenet Bar. in l. 1. in §. si publica. nu. 1. ff. de adulterijs.
- 15 Decimoquinto fallit, in crimine læsæ maiestatis. Vt in d. Extrau. ad reprimen. & ibi glo. in ver. per inquisitionem.
- 16 Decimosexto fallit, quodocunque delictum est notorium, & nescitur quis illud commisit: nam tunc superior facit inquisitionem generalem. Ita tenet Inno. in c. bonę, el j. nu. 6. de elect. Bar. in l. si. ff. de quæst. Abb. in c. j. nu. 6. de offi. ord. De iure regio probatur in l. 1. tit. 20. lib. 4. Fori. & in l. 10. tit. 1. lib. 8. ordinand. & l. 28. tit. 1. par. 7.
- 17 Decimosextimo limita, non habere locum in Archiepiscopis qui possunt visitare prouinciam, & inquirere de criminibus, etiam si non apparet de negligentia suffraganeorum. Ita probat tex. in c. sicut olim de accusatio. vbi Abb. in 3. nota. & in nu. 4. hoc expresse tenet.

Decimooctauo fallit, in regularibus: nam contra regula res potest inquisitio fieri, etiam nulla precedente infamia. Ita expresse firmat Ioann. Andr. in d. c. olim, col. 3. in prin. versi. vnde & sine infamia proceditur ad inquisitionem, de accus. allegat tex. in c. in singulis & in c. seq. de statu mona. quod sequitur Ant. de But. ibi, Car. & Ancha. Sed Imol. in d. c. olim, nume. 20. dicit, quod illa iura loquuntur quando illa inquisitio fit per uisitatores in capitulo generalis, & sic non concludunt, quod alias possit procedere contra regulares fama non precedente, & sic concludit, quod extra casum, d. c. in singulis, cum seq. remaneamus in regu. quod non debeat fieri inquisitio non precedente infamia contra regulares, & maxime prælatos: allegat ea quæ dixi in c. cum oporteat, & in c. qualiter & quando, de accusa. quod dictum Imol. sequitur Ioan. de Ana. ibi, nume. 14. & idem sentit ibi Abb. nu. 2. Corse. in reper. ad Abb. in ver. inquisitio. colum. 4.

Regula *εσχειx*.

FAMA regulariter non facit plenam fidem. Hanc reg. probat textus, in l. 3. in §. eiusdem, & ibi gloss. in ver. confimat. ff. de testibus, text. & ibi gloss. ver. fama in cap. si testis, in §. sepe etiam 4. quæst. 3. & in cap. illud, in ver. in hoc, de clerico. excommu. min. Circa quam regulam vide Bartol. not. in l. de minore, in §. plurimum, nume. 30. ff. de questione. & ibi Hippo. nume. 36. (qui nume. 93. ponit quotuplex & quid sit fama: & per quos testes probetur.) Gand. in tracta. malef. in Rub. à quo, vel à quibus possit fama incipere, versic. quid sit fama, per totum, Felin. & Docto. in cap. veniens, el j. nume. 7. de testib. Iason in l. admonendi, numero 242. ff. de iureiura. Dec. in c. 1. nume. 36. de appella. ubi dicit hanc esse commu. opinionem. Corne. in consi. 51. nume. 1. volum. 1. & in consi. 46. nume. 16. volum. 3. Deci. in consi. 427. nume. 2. & in consi. 652. nume. 2. Marc. Man. in consil. 62. uume. 41. & in consi. 248. nume. 7. Ioann. de Ami. in consil. 27. nume. 31. & in consi. 60. nume. 12. Chassa. in consil. Burg. in titu. [des fiedz.] Rub. 3. §. 4. fol. 106. col. 1. nu. 4. Socin. iun. in consi. 86. nume. 3. & in consil. 148. volum. 2. & in consi. 79. nume. 18. & nume. 26. volum. 1. Paris. in consil. 65.

nu. 17. & in conf. 104. nume. 166. vol. 1. Io. Coraf. in l. admo-
nendi. nu. 80. vbi dicit ita communiter feruari. ff. de iure-
iur. eandem dicit communem Are. in d. c. veniens, num. 21.
& hanc opinionem regulæ tenet Carol. Ruin. not. in conf.
158. vol. 5. nu. 23.

- 1 Limita primo, in casibus à inre expressis: scilicet vbi cõ-
munis hominum opinio aliquid potest inducere. vt in com-
muni vsu loquendi, vt in c. ex literis. de sponsalib. in l. libro-
rum. in §. quid tamen Cassius, ff. de legat. 3. Ita tenet Felin.
in c. veniens. el j. nu. 7. de test. Hippolytus in l. de minore,
§. plurimum, nume. 82. ff. de quæstionib.
- 2 Limita secundo, vbi cunq; versatur fauor publicus præ-
ferens opinionem veritati: vt in casu l. Barbarius Philip-
pus, ff. de offic. præto. & in l. si arbiter, C. de senten. & in §.
tria. 3. q. 7. Ita tenet Abbas in d. c. veniens, nu. 8. vers. quæ-
dam sunt in quibus, & ibi Felin. nu. 8. Soc. in reg. 144. in 6.
fallentia. Hippoly. in d. §. plurimum. nu. 82.
- 3 Limita tertio, quando agitur de probanda nobilitate &
virtute. Ita expresse tenet Bart. in l. prouidendum. per il-
lum tex. C. de postulan. quem sequitur Felin. in d. c. veniens.
nu. 9. de testi. Deci. in c. 1. nu. 27. de appel. latissime Tira. in
tract. de nobilit. c. 37. nu. 84. & in c. 10. nume. 8. Ias. in repe. l.
admonendi nu. 246. ff. de iureiur. Guido Papa in deci. 196.
& 387. & in conf. 217. nu. 1.
- 4 Limita quarto, in his, quæ de sui natura probare ne-
queunt, vt est in filiatione, cap. per quas. de probat. cap. trãf-
missæ, qui filij sint legi. & l. si filium definimus, cum alijs,
ff. de his qui sunt sui, vel alic. Ita expresse tenet Anton. de
But. in d. c. transmissæ, nu. 10. col. 3. vers. quandoque adest.
idem Anton. in d. c. veniens el j. nu. 10. de testi. & ibi Felin.
nu. 9. Dec. in d. c. 1. nu. 41. de appella. Quod tamen intelli-
go verum, quando contra famam non instat negatio paren-
tum. Ita tenet Abb. & Præposi. in d. c. transmissæ. Couar.
vbi hoc declarat, in Epitome 4. lib. in 2. par. c. 8. §. 1. nu. 9.
Circa quam limitationem quomodo filiatio probatur, vi-
de per Pau. Pari. in conf. 10. volu. 2. per totum.
- 5 Quinto limita, in causis breuioribus, & modici præiudi-
cij. Ita tenet Bart. in d. l. minore, in §. si plurium nume. 30.
versic.

versic. si vero ista fama. ff. de quæst. quem sequitur ibi Hippoly. nu. 50. & 54. Abb. in d. c. veniens el j. nu. 8. circa fin. & ita dicit Bart. vbi supra intelligi debere gl. in l. vbi adhuc. C. de iure dotium, in qua sufficit probare per famam quod maritus male vitur substantia sua ad effectum vt restituat dotem, remittit se idem Barto. ad ea quæ dixit in repe. l. si constante, in 1. 2. & 3. quæst. ff. solu. matr. Eandem opin. tenet Ant. de Butrio, nu. 10. & ibi Felin. nu. 9. in d. c. veniens, el j. & ibi Deci. nu. 18. & 40. & in c. 1. num. 37. de appellat. Anton. Corsettus in repertorio ad Abbatem in verbo, fama. Ias. in repetit. l. admonendi nume. 146. ff. de iureiuran. Soci. in regu. 144. in 4. fallentia. præpos. Alexan. in c. 1. nu. 11. de appellatio. Matthæ. de Affli. in c. primo. §. sed quia. nu. 41. quæ sit prima cau. benefi. amitten. in Vsb. feudo. Cæ pol. in l. 1. §. sed sciendum nu. 132. ff. de ædil. edict.

6 Limita sexto, in impedimento matrimonij, quia probatur per solam famam. Vt probat tex. & ibi Abb. per eum in 3. notabili in c. super eo. de consangu. & affinit. & ibi Doctor. Roma. in singu. 622. Alexand. in additionibus ad Barto. in d. §. plurimum, nume. 30. incipi. vana vox. & Hippoly. in d. §. plurimum nume. 16. Felin. in d. c. veniens, nume. 9. Decius in c. 1. nu. 40. de appellatio. Doctor. de Couarru. in Epitome. 4. libri, in 2. par. c. 6. §. 10. nume. 29. De iure regio probatur in l. 2. titu. 3. par. 4. De iure cano. gloss. per illum tex. in c. illud. in verb. in hoc, de cleri. excommu. vel deposito ministranti.

7 Septimo fallit, in factis antiquis excedentibus memoriam hominum, quia tunc fama plenam probationem facit. Ita probat glo. in l. atqui natura. §. cum me absente, ff. de nego. gest. Innocen. in c. quod per nouale, & in c. veniēs, de verborum signifi. Bal. in Auth. quas actiones. in vltima colum. C. de sacrosan. eccle. in l. cum super. C. de rei vé dicat. in l. in bonæ fidei. colum. fina. C. de rebus creditis. Cæsar Lamb. in trac. iuris patrona. in 2. part. 2. lib. in 9. articu. 10. q. 1. fol. 335. colum. 1. And. Tiraq. in trac. de primogeni. in præfat. 0. nu. 103. Ludo. Gozad. in conf. 8. nu. 47. Matth. de Affli. in decis. Neapol. c. 277. nu. 1. Pau. Paris. in conf. 52. nu. 50. vol. 3. & in conf. 23. nu. 236. vol. 1. Gratus in conf. 95.

nu. 15. volum. 2. Matthæ. de Affli. in c. 1. in 4. notab. nume-
 28. de pace iuramento firmanda. Ioan. Sanfon in consue-
 tudinibus Tauronen. artic 13. colum. fina. idem Bald. in l. 4.
 C. de probatio. in l. non ignorat. in 6. colum. C. qui accusa.
 non possunt. Anton. de Butr. in c. veniens nume. 10. de ver-
 borum signific. Philip. Decius vbi dicit hanc esse commu-
 nem opin. in c. 1. nume. 46. de appellatio. Felin. nume. 9.
 & 16. in d. c. veniens, de testib. vbi allegat text. in c. cum
 causam. de probatio. Bartol. in l. 2. in §. Labeo. ff. de aqua
 pluuiar. arcend. Hippol. in d. l. de minore. in §. plurimum nu-
 me. 60. ff. de questio. & in singu. 405. Ias. in l. prætor ait. §.
 prætor ait nume. 25. ff. de æden. Carolus Ruinus in con-
 sil. 13. nume. 3. & in consil. 92. nume. 2. & in consil. 151.
 nume. 2. & 3. in consil. 173. nume. 2. volumi. 4. & in consil.
 103. nume. 16. volumi. 5. Et dicitur esse tempus de anti-
 quo, quando est tempus centum annorum, vel ultra. ita te-
 net Innocen. in d. c. veniens, Bartholomæ. Socini. in regul.
 144. in 7. limitatio. Corsetus in Repertorio ad Abb. in ver-
 bo, fama. Eandem opinionem dicit ita communiter tene-
 ri Alexand. in l. cum aliquis C. de iure deliber. & in consi.
 208. nume. 12. volum. 2. Specula. in titu. de probatio. in §.
 1. versicul. valet etiam. Alexand. vbi etiam loquitur de
 centum annis, in consil. 11. nume. 8. volum. 4. & in consil.
 74. nume. 6. eod. volum. Deci. in d. c. 1. nume. 46. de appel-
 latio, eandem dicit etiam communem, scilicet quod re-
 quiratur tempus centum annorum, quod est tempus lon-
 gæ vitæ hominis, vt in l. fina. C. de sacrosan. ecclesi. & in
 l. an inutiles, ff. de vsufruct. lega. Ias. in repet. l. admonendi
 nume. 245. ff. de iureiuran. Eandem opinionem tenet Imo.
 & ibi Abb. nume. 8. in d. c. veniens el j. de testibus Iacob. de
 sancto Georg. in l. 3. in §. eiusdem nu. 16. ff. de testib. Fran.
 Curt. Sen. in cons. 69. nume. 5. & in consi. 76. num. 4. Roma.
 in consi. 109. nume. 1. vers. quo ad secundum. ad fi. Dec. in cõ
 sil. 428. nume. 2. vbi hanc attestatur communem, eandem
 videtur etiam tenere And. Alciat. in tract. præsumptionis,
 in 2. regula, præsumptione 3. nume. 3. Cæpol. in tract. ser.
 yrbano. prædio. c. 19. Ias. in consi. 81. col. 2. volu. 1. & in con-
 sil. 24. colum. penul. volum. 3. & in consil. 148. in fi. volu. 4.

Eandem

Eandem dicit commun. esse Bertran. in cons. 41. nu. 8. vol. 1. primæ impressio. & secundum eam communem consuluisse Iason. in l. cum aliquis nu. 7. C. de iure deliberan. Eâdem opin. tenet Præposi. in c. 1. nume. 11. de appellat. Rui. in cons. 84. nume. 9. volum. 4. Ioan. Cora. in repeti. l. admo nendi nume. 83. ff. de iureiur. Carolus Molinæ. in consue tud. Parisien. §. 5. nume. 63. eandem opinionem, vbi dicit magis communiter teneri, firmat idem Stephan. Bertran dus in consil. 283. nume. 4. uolu. 3. primæ impressionis Si gismund Lofredus, ubi hoc not. examinat, in cons. 44. nu. 4. pro qua opin. facit quod supra dixi in reg. 90. in 1. limita.

Licet Anton. de Butr. in d. c. ueniens el 1. de testibus nu. 19. dicat tempus longissimum esse spacium quadraginta an norum. Quem sequitur Alex. sibi met contrarius, in cons. 54. nu. 13. uol. 2. quam opinio. tenet etiam Domi. de sancto Gemi. in c. 1. de referi. lib. 6. & sibi met contrarius uidetur tenere Steph. Bertrandus in cons. 260. nu. 8. uolu. 2. primæ impressioni. Alij etiam dicunt septuaginta annorum, ut Aret. in cons. 36. nu. 6. sed nihilominus, ut supra dixi, præce dens opinio est uera & communis. Sed opin. Anton. saluat Deci. in d. c. 1. nu. 47. de appellat.

8 Octauo fallit, quâdo esset materia in qua ipsa fama, seu opinio communis tribuat ex eius verbis certû intellectû, tunc enim sufficit quod ipsa probetur. Vt in l. Labeo de sup plect. lega. in l. cû delationis, §. a sinâ, ff. de fund. instruct. ita tenet Ant. de Butr. in d. c. ueniens, nu. 10. quæ refert Soc. in regu. 144. in 5. limitatio. Abb. in d. c. ueniens, nume. 8.

9 Limita nono, in probatione mortis. Ita tenet Cin. in l. si quidem C. sol. mat. Ant. post alios in c. in præsentia. de spõ sali. nu. 7. Bar. in l. 2. §. si dubitetur, ff. quemadmod. testam. apertan. & est bonus tex. in l. non omnis, ff. à barbaris, ff. de re militari, & hanc opin. tenet Felin. per illum tex. in d. c. ueniens nu. 8. Bart. in d. l. si quidem C. solu. matri. & ibi Sa lic. Ias. in l. cum ea quæ. nume. 7. C. de transact. additio. Præ po. in d. c. 1. in nu. 11. de appell. Hippo. in d. §. plurimum nu. 79. Iac. de Sancto Georg. in l. 3. §. eiusdem nu. 9. ff. de testi. Quod tantum intelligo uerum quando cûque aliquis lóge fuit absens, & tractatur de eius hæreditate, & sic in his que

sunt

D. Petri Duen.

sunt læuis præiudicij: alias autem sola fama non sufficit, sed requiritur alia probatio ultra famam, secundum Abb. & Anto. in d. c. in præsentia. Steph. Aufred. in additio. Capellæ Tholo. 3 16. & in decisio. 3 12. & ibi. Bar. & Salic. in d. l. si quidem C. solut. matr. Corser. in singu. in verbo, mors. Corne. in consil. 10. nume. 7. volu. 1. Alexand. in consil. 4. nume. 15. volum. 2. & in consil. 115. volum. 4. Nicol. Boer. not. vbi hoc examinat, in decisio. 2 88. per totam. Bartholo. de Chassa. in consuetud. Burgundiæ, in proœmio, fol. 10. colum. 2. nu. 9. Marianus Socin. Iun. in cons. 2 6. volu. 2. per totum. vbi tractat qualiter mors probetur. De iure regio est tex. in l. 14. titu. 14. par. 3.

10° Decimo limita, non habere locum quando agitur remedio. c. reintegranda, 3. q. 1. Ita tenet Anch. in cons. 42. num. 3. vbi dicit, quod fama publica de possessione, facit rem restitui. sequitur Deci. in d. c. 1. num. 42. de appellatio. Ratio potest esse quia causa videtur esse læuis præiudicij, cum agatur de sola possessione, vt notatur in l. 1. C. si de momenta. posses. sue. appellat. no. idem Deci. in c. de appellationibus, & in d. c. veniens el j. nume. 43. de testibus, & ibi Felin. nume. 16. in fine.

11° Undecimo fallit, quando agitur de sufficientia ordinandi. Ita tenet Domi. post gloss. ibi, in c. nullus in fi. 2. 4. distin. quem sequitur Feli. in d. c. veniens el j. nu. 9. de testi. Hipp. in d. l. de minore. in d. §. plurimum, nu. 80. ff. de quæstio.

12° Duodecimo limita, in collatione beneficij: nam pertinentia collationis sufficit probare per reputationem, & famam: ita concludunt Domini de Rota in decis. 123. secundum impressionem antiquam, & secundum nouam in deci. 3. in titu. de probat. Phi. Dec. in d. c. 1. nu. 39. de appellat.

13° Decimotertio fallit, in possessione seruitutis, aut libertatis, aut simili, vel in quasi possessione ingenuitatis: & ita vt onus probandi transeat in aduersariū volentem dicere contrarium, vt in l. mater C. ne de statu defunct. Ita tenet Bar. in l. de minore d. §. plurimū. nu. 30. in fi. Bal. in d. l. 2. per illum tex. C. si seruus aut libert. lib. 10. Iac. de S. Georg. in l. 3. in §. eiusdē nu. 7. de testi. And. Tiraq. in tractatu de nobilitate, c. 10. nu. 8. Carolus Ruinus in cons. 128. vol. 4. nu. 10.

Decimo-

- 14 Decimoquarto fallit, quando à statuto hoc disponitur, vt quia dicat statutum quod delictum sola fama probetur, argu. tex. in c. cum dilectus de fide instru. Ita tenet Barto. in d. §. plurimum, nume. 31. quem sequitur Philipp. Deci. in d. c. 1. nume. 48. de appellatio. Abb. in d. c. veniens, el j. nume. 10. de testibus, vbi dicit quod tale statutum quod fit contra ius commune, debet stricte interpretari, quem sequitur ibi Deci. nume. 33.
- 15 Decimoquinto fallit, in probanda excommunicatione: nam excommunicatio per famam probatur. Ita tenet Bal. in c. 1. per illum text. col. 1. ver. nota quod excommunicatio. hic finitur lex, & incip. consuetudines regni, in vsib. feud. pro qua opi. est tex. in c. illud, & ibi gl. in verbo, in hoc, de cler. excommu. ministran. & in c. ad hęc, in glo. in verbo, publice, de postuln. prælat. Quod tamen intelligo verum, quando non agitur de præiudicio alterius, vel in foro animæ, sed quantum ad hoc, vt quis repellatur ad agendum tanquam excommunicatus, non sufficit fama, sed debet fieri apertissimis documētis. Ita Ant. de But. in d. c. veniens, el j. nu. 10. alleg. Spec. in titu. de notorio in §. fama Anto. de But. & ibi Abb. nu. 11. in c. prudentiam in §. sexta, de offic. deleg. & ibi Dec. nu. 36. idem Deci. in d. c. ad hęc nu. 48. de postula. præla. Iacob. in d. l. 3. in §. eiusdem num. 19 ff. de testi. pro qua opinione est tex. in c. pia, in verbo, apertissimis documentis, de exceptio. lib. 6.
- 16 Decimosexto limita, quando cunque clericus fuerit infamatus à populo, nam tunc fama probat, & tenetur innocentiam suam purgare. Probat text. in c. præbyter, 3. q. 5. in c. cum desideres §. secundæ, de sentent. excommu. in c. 1. cum alijs, de purga. cano. ita tenet Alexan. in addit. ad Bart. in l. de minore, in §. plurimum nume. 30. in addi. incipien. vana vox, ff. de quæstio. Deci. in c. prudentia, §. 6. nu. 42. de offic. delega.
- 17 Decimosextimo fallit, in probando iudicem esse consuetum incarcerare vel torquere homines, vel similes violentias inferre appellantibus vel conquerentibus de eo. Ita concludit Bar. in l. de pupillo, §. si quis ipsi prætori nume. 17. ff. de noui operis, quem sequitur Alex. in additio. ad

D. Petri Duen.

Bar. in d. l. de minore, in §. plurimū, nu. 30. incip. vana vox, Fel. in d. c. veniens, el j. nu. 9. in fine, de testibus, & in c. afferre, nu. 11. de præsumpt. & in c. de quarta, nu. 24. de præscrip. & de illo dicto Bar. facit etiam mentionem Alex. in conf. 66. nu. 9. vol. 3. hanc opinionem tenet Ias. in repet. l. admonendi, nu. 246. de iureiur. Rui. in conf. 105. nu. 3. vol. 1.

18. Decimooctavo limita, non habere locum in Principe attestante de fama seu infamia alicuius, quando loquitur assertiue, secus si loquatur narratiue. Porro dicitur loqui per verba assertiua, quando loquitur hoc modo, quia constat nobis talem esse infamatum &c. Per verba autem narratiua dicitur loqui, quando dicit, multorū clamor ad nos peruenit quod talis est infamatus. Hanc limitationem posuit Ioan. And. in additionib. ad Spec. in tit. de inquisitione, in §. nunc tractemus, vers. hoc autem notandum, quem sequitur Abb. in c. oporteat, in 3. notabili, de accu. Iacobinus de Sancto Geor. in d. §. eiusdem, nu. 21. Ias. in repe. d. l. admonendi, nu. 246. in fine.
19. Decimonono limita, non habere locum, vbi tractatur aliquid circa materiam peccati: nam ad euitandum peccatum, fama plene probat. Ita tenet Abb. in cap. 1. nu. 17. de postula. prælat. quem sequitur Præposi. in c. 1. nu. 11. de appella. Arc. in conf. 13. col. 8. Hippo. in d. l. de minore, in §. plurimum, nu. 73. ff. de quæstio.
20. Vigesimo fallit, quādo agitur de informatione cōscientiæ alicuius, nam tunc plene probat. Ita concludit Anto. de Butr. in repe. c. peruenit, col. 17. de censu. allegat Compostel. in c. 1. de elec. lib. 6. quæ sequitur Fel. in d. c. veniens, nu. 9. de testi. Hippo. in d. §. plurimum, nu. 82.
21. Vigesimo primo limita non habere locum in consuetudine, nam cōsuetudo probatur per famam. Ita tenet Cyn. in l. 2. in vers. 2. quæritur, C. quæ sit longa consue. quem refert & sequitur Alex. in conf. 14. nume. 1. volu. 5. Hippoli. in d. §. plurimum, nu. 65.
22. Vigesimo secundo limita, non procedere in mala fide, nam mala fides bene probatur per famam. Ita Bartol. in l. Celsus, nu. 18. ff. de vsucap. Cardi. in conf. 28. Ang. in l. eum qui in §. ff. de publicia. & in conf. 260. nu. 5. Arct. in conf. 15.

fi. 15. nu. 11. Hippo. in d. §. plurimum, nu. 76. Lud. Gozadi. in consi. 1. nu. 33. Matth. de Afflic. in c. 1. in 4. notab. nu. 27. de pace iuramento firman. in vsib. feudo. Soci. iuni. in consil. 69. nume. 52. vol. 1.

23 Vigesimo tertio limita, non procedere in confinijs: nam bene probantur per famam. Ita tenet Archidia. in c. inter memoratus, nu. 4. 16. q. 3. quem sequitur Imo. in c. cum causam, nu. 5. de probatio. & ibi Feli. nu. 9. Hippo. in d. §. plurimum, nu. 78. pro quo facit quod supra dixi in 7. limitatio. Eandem opinio. tenet Gratus in consi. 95. nu. 15. vol. 2. facit tex. in d. c. cum causam de probatio.

24 Vigesimo quarto limita, non habere locum in ecclesiastico interdico: nam sola fama facit probationem sufficientem, vt interdico superioris obseruetur. Ita probat glo. in c. 1. in verbo publice, de postula. præla. quam sequitur ibi Abb. nume. 17. & expresse Petrus Briaxius Nauarrensis in directorio electionum, in 1. par. c. 20. nu. 10. Deci. vbi eam declarat in d. c. 1. nu. 48. de postula. prælato.

Regula c c c.

F A M A in criminalibus non facit semiplenam probationem. Hanc regulam probat glo. in c. veniens, el j. in verbo illorum, de testib. & ibi Bald. Imo. Anto. de Butrio, nu. 10. & Abb. nu. 8. Feli. nu. 12. Deci. nu. 25. & ibi cæteri Doct. Bal. & Docto. in c. 1. de appella. Bart. in l. de minore, in §. plurimum nu. 30. ff. de quæstio. & ibi Hippol. nu. 55. vbi allegat quam plures Doct. Eandem opinionem tenet Ias. in repe. l. admōnendi, nu. 250. ff. de iureiur. Aymon Crauetta in consi. 41. nu. 6. Cepol. in consi. 34. nu. 5. in consilijs criminali. Iacobi de Sancto Georg. in l. 3. in §. eiusdem, num. 10. ff. de testi. Sali. & Docto. in l. ea quidem C. de accusa. & hanc dicit esse communem opinionem, Marc. Anto. Blancus in tract. de indicijs & tortura, nu. 313. Ratio huius regulæ est, quia in criminalibus, probationes debent esse luce meridiana clariore, l. sciant cuncti, C. de probatio. canonizata in c. sciant cuncti 2. q. 8. quibus concordat regia l. 12. titu. 14. parte 3. ita concludunt omnes supra dicti Doct. Et circa hanc regulam vide Deci. in consi. 429. nu. 9. & in consi. 189. nu. 13. Hier. Gratum in consi. 136. nu. 2. vol. 1. Matth.

D. Petri Duen.

de Afflict. in c. 1. notabili 4. num. 15. de pace iura. firman. in v. sibus feudo. Ioan. de Amicis in conf. 40. nume. 12. Paris. in conf. 153. nu. 11. cum alijs, vol. 4.

- 1 Amplia primo, etiam agatur de crimine ciuilitate, quia idem erit quod in criminalibus. Ita concludit Ant. de Butrio in d. c. veniens, nu. 10. & ibi Abb. nu. 9. allegant text. in c. tam literis de testib. vbi dicunt probari, quod fama cum vno teste non probat. & ita per illum text. expresse notat ibi Bal. nume. 1. in 2. notabili. Ioan. de Anania in conf. 49. nu. 3. Feli. in d. c. veniens, nu. 12. Ias. in d. l. admonendi, nume. 250. Quam ampliationem reprehendit Dec. in d. c. veniens, el j. nu. 28. & ante eum ibi Imo. nu. 8. quem sequitur Iacobi. de Sancto Georg. in d. §. eiusdem, nume. 11. Ratio in qua se fundat Imol. est, quia quando agitur de crimine ciuilitate, non requiruntur ita stricte probationes, sicut quando agitur criminaliter.
- 2 Amplia secundo, vt habeat locum in causa ciuili famosa & ardua quia æquiparatur criminali. Ita tenet Bal. in d. c. veniens, el j. nume. 7. allegat text. in l. propter litem, ff. de excusa. tuto. quem sequitur Deci. nu. 39. Et ideo in matrimonio dissoluendo (quia grauis causa reputatur) non sufficit fama cum vno teste, vt concludit Alex. in conf. 143. nume. 4. vol. 2. Hippo. in d. §. plurimum, nu. 56. allegat notata per glo. & doct. in c. mulieri, de iureiur. facit text. & ibi notata per Anto. in c. 1. de consang. & affini. Eandem opi. sequitur Ias. in d. l. admonendi, nu. 252.
- 3 Amplia tertio, habere locum in omnibus casibus in quibus non defertur iuramentum in probationis defectus, nam in talibus fama cum vno teste non probat. Ita tenet Bal. in c. 1. nu. 3. de appel. sequitur Deci. in d. c. veniens, num. 31. Et casus in quibus iuramentum non defertur in supplementum probationis ponit Ias. in repet. l. admonendi, nu. 294. Hippo. in l. maritus, ff. de quæstio.
- 4 Amplia quarto, etiam si agatur de probanda excommunicatione, vt quis à iudicio repellatur. Ita concludit Ant. de But. in d. c. veniens, nu. 10. & ibi Feli. nu. 12. Facit quod supra dixi in regu. 299. in 15. limitatione.
- 5 Amplia quinto, etiam si de hoc esset statutum Episcopi, quod

quod per vnum testem de veritate, & tres de fama conuincatur quis de vsura. Ita concludit Fed. de Sen. in consi. 17. per totum, quem sequitur Ancha. in repe. c. 1. col. 80. vers. accedat quo supra de constitu. Feli. in d. c. veniens, nu. 12.

- 1 Limita primo, quando esset facta plusquam semiplena probatio. Ita tenet Bald. in l. si quis in §. 1. ff. de æden. nu. 4. quem sequitur Aret. in d. c. veniens, nu. 23. Ioã. And. in addi. ad Specu. in tit. de probatio. in §. fi. vers. 13. ad fi. Pro qua opinione ibi Are. allegat text. quem dicit esse singularem secundum vltimum intellectum glo. in c. præterea, de testib. vbi si testes deponunt super adulterio de auditu, quia testes audierunt adulteros commisceri, tunc vna probatio iuncta cum fama & alios legitimis adminiculis probat crimē. Facit etiam tex. in l. 1. in §. idem Cornelio, in fine, & ibi Bar. ff. de quæst. vbi ex vno teste de veritate coniunctis argumentis fit plena probatio. facit etiam gl. & ibi Dominicus in c. 1. in verbo, manifestos, de vsuris, lib. 6. Eandem opinionem sequitur Feli. in d. c. veniens, nume. 13. Iacobinus in d. §. eiusdem, nu. 13. Dec. in consi. 103. nu. 12. Tholo. Gram. in decisio. 42. nu. 12. Deci. in d. c. veniens, nu. 32. vbi dicit, qđ hoc totū est in arbitrio iudicis, attenda qualitate famę & p̄sumptione quę esset vltra semiplenā probationē.
- 2 Limita secundo, vt non procedat quantum ad inducendam purgationem, vt in c. præbyter si à plebe 2. q. 5. Ita tenet Feli. in d. c. veniens, nu. 14. Iacobi. de Sancto Georg. in d. l. 3. in §. eiusdem nu. 12. ff. de resti.
- 3 Limita tertio, vt non procedat quantum ad inquirendum, vt in c. qualiter & quādo, el. ij. de accusatio. Ita tenet Feli. per illum tex. in d. c. ueniens, nu. 14. Iacob. in præallegato §. eiusdem, nu. 12.
- 4 Quarto fallit, quo ad deueniendum ad torturam. Ista est glo. nota. & communiter approbata, quæ hoc clare videtur probare, in l. qui sine accusatoribus, in verbo, suspicionibus, ff. de quæstio. Contrariam tamen opinionem, imo quod fama non faciat indicium ad torturam contra aliquem, tenet Ioan. And. in additionibus ad Specu. in tit. de probatio. in §. uidendum, nu. 19. incip. sciant, in fine: idē in titu. de notorio crimine, in §. fama est, super versicu. casus,

D. Petri Duen.

sus, ad fin. Quem refert & sequitur Anto. de Butrio in c. 3. loco, nume. 19. de proba. Angel. in tracta. maleficiorum, in verbo, quod fama publica, nu. 41. Panor. in c. 1. nu. fi. de purga. cano. & in c. cum in contemplatione, de regu. iur. Alex. in consi. 5. nume. 3. vol. 1. Et hanc tenet Bar. in l. si milites, C. de quæst. & in d. l. de minore, in §. plurimum, num. 31. ff. eod. licet non clare, & dicit communem Iason in repeti. admonendi, num. 25. ff. de iure iur. ubi allegat quamplures docto. Hippo. in d. §. plurimum, nu. 27. & in singu. 97. Hanc etiam tenet Parisi. in consi. 158. nu. 1. uol. 4. idem Hippo. in consi. 15. nu. 12. Anto. Corsetus in Repertorio, in uerbo; fama. Paris de Puteo in trac. de syndica. in uerbo, an fama. Marcus Mantua, ubi assignat rationem; in consi. 148. nu. 7. Ioan. de Amicis in consi. 85. nu. 4. Stephanus Bertrandus in consi. 3. nu. 2. uol. 3. secundæ impressionis. Et hanc opinionem dicit ita communiter teneri Marcus Antonius Blancus in trac. de indicijs & tortura, nu. 213. Iacob. de S. Geor. in l. 3. in §. eiusdem, ff. de testi. Quam limitationem intelli-
ge ut dicam in regula infra proxima.

5 Quinto limita non habere locum; quando agitur tantum ad finem probandi iurisdictionem illius causæ: nam tunc fama publica in criminalibus facit plenam probationem. Ita concludit Domini. de S. Geminiano, in c. si iudex laicus, in §. & si notorium, num. 2. in 1. nota. de senten. excom. lib. 6. quem sequitur Hippo. in d. §. plurimum, nu. 74.

6 Sexto limita non procedere, quando cum fama esset dictum Syndici qui ita denuntiat Titium occidisse Caium, quia tunc fama facit semiplenam probationem. Ita consuluit Bar. in consi. 191. in finalibus uerbis. Quem licet corrupte, sequitur Augusti. Ariminenfis in additio. ad Ang. in tract. maleficiorum, in uerbo; quod fama publica, nu. 43. & Hieronym. Gratus in consi. 136. nume. 17. uolum. 1. Hierom. Zanetinus in tracta. differentiarum utriusq. iuris, differentia, 109. nume. 185.

Regula C C C I.

F A M A in criminalibus non facit indicium ad torturam. Ita expresse tenet Bart. in l. milites, C. de quæst. Anton. de But. & ibi docto. in c. ueniens, el j. de testib. sequuntur doc.

in reg. præcedenti, in 4. limit. relati. De iure regio probatur in l. 3. titu. 30. part. 7. Hanc reg. ponit Bernar. de Luco cum duabus limitationibus, remittendo se ad Hippo. in l. de minore, in §. plurimum, nu. 7. ff. de quaestio. de regu. 333.

1 Limita primo, quando cunq; fama est vehemens. Ita expresse cõcludit Bar. in cõf. 191. sequitur Bal. in c. 1. in §. iniuria, de pace iuramen. firman. in vsib. feud. Feli. in d. c. veniens, nu. 15. Augusti. Arimin. in addi. ad Angel. in d. tract. malefi. in verbo, quod fama publica, nu. 42. Thomas Gram. in cõf. 57. nu. 16. Hippo. in d. §. plurimum, nu. 28. & in l. parte vel marito, nu. 59. ff. de quaestio. & in tract. crimin. in §. diligenter, nu. 20. & in cõf. 3. nu. 6. & in cõf. 49. nu. 65. & in singu. 97. & singu. 205. Paris. in cõf. 153. nume. 2. 1. vol. 4. Hiero. Grat. in cõf. 57. nu. 2. lib. 2. Matth. in Afflic. in c. 1. nu. 17. de pace iuram. fir. in vsib. feud. Tho. Gram. in decis. 34. nu. 52. & ibi nu. 53. dicit q̄ relinquitur arbitrio iudicis; qñ fama dicatur vehemens, Hippo. in d. §. plurimū, nu. 30.

2 Limita secundo, quando cum fama adesset dictum officialis denuntiantis cū iuramento. Vt supra dixi in præcedenti Reg. in fi. limi. & tenet Paris de Puteo in trac. syndi. in verbo, in fama, nu. 3. pro qua opi. allegat tex. in Authent. hodie, C. de repud. Matth. de Afflic. in c. 1. in 4. not. nu. 35. de pace iuramen. firman. in vsib. feud.

3 Limita tertio, quando contra illum malefactorem contra quem vox & fama de delicto commissio est etiam probatum, illum hominem esse malæ famæ, vitæ, & conditionis. Ita expresse tenet Albert. Gand. in tracta. malefi. in rubri. à quo vel à quibus possit fama incipere, nume. 12. Augusti. Arimi. in additio. ad Ange. in verb. quod fama publica, nume. 44. Pro qua opinione est text. de iure Regio in l. 3. titu. 30. par. 7. pro qua vide Matth. de Afflic. in d. c. r. in 3. nota. nume. 41. Hiero. Zanet. in tract. differentiarum vtriusque iuris differentia, 109. nu. 185.

4 Quarto fallit, quando cunq; cum fama adesset fuga: nam tunc talis infamatus potest torqueri. Vt in Authent. exhibendis reis, §. si vero, colla. 5. & in Authent. de sanctis Episcopis, in §. si quis autem, colla. 9. nam tunc iste talis potest torqueri. Ita expresse per illū text. tenet Matth.

de Afflic. in d. 4. notab. nu. 40. Bar. in l. si. ff. de questio. Imo. & ibi Feli. nu. 6. in c. nullus, de præsumptio. vbi hoc declarat Hiero. Grat. in cons. 48. nu. 8. vol. 2. circa quam limita. vide tex. de iure regio, in l. 13. tit. 29. par. 7. Doct. in l. lege Cornelia, ff. ad Sylla. & vide infra in regu. 308.

5 Quinto fallit, quando fama habuit originem ab honestis personis: nam tunc bene facit indicium ad torturam, ita sentit Bald. in c. 1. §. item si vassallus, col. vlti. de controuersia inuestitu. Salic. in l. ea quidem, C. de accusatio. facit text. in c. qualiter & quando, el. ij. de accusatio. & in l. miles, in §. mulier, & quod ibi notat Bart. ff. de adulte. Paris de Puteo in tract. syndicus, in verbo, an fama, nume. 1. Hanc opinionem tenet Hippo. in d. §. plurimum, nu. 30. & in singu. 97. & in consi. 3. nu. 5. & in consi. 31. nu. 5. Francif. Aret. in d. c. veniens, nu. 35. & ibi Feli. nu. 17. Parisi. in consi. 153. nu. 12. vol. 2. facit etiam text. in c. cum in iuuentute, de purgatione canonica.

Regula C C C I I.

FAMULO dicens, ne reuertaris domum nisi sentiam nouum de te, si famulus occidat aliquem, tenetur dominus de homicidio, quando dominus prius recipit aliquam iniuriam. Hanc regulam ponit Bart. & ibi Docto. in l. si quis mihi bona §. pro Seio, nu. 2. per illū tex. ff. de acq. hæred. Anch. in c. ex literis, per illum tex. de excessibus præla. & ibi Abb. Alex. in cons. 127. nu. 4. & in consi. 128. nu. 5. uol. 4. & Ripa in l. si ventri, §. si. nu. 4. ff. de priui. cred. Feli. in c. afferte, nu. 13. de præsumpt. & in c. sicut dignū, nu. 12. de homicidio. Iacobi. de S. Georg. in l. 1. nu. 6. C. de seruis fugit. Aret. in tract. malefic. in verbo, & Sempronium mandatorum, nume. 42. & ibi Augusti. Arimi. in additio. dicit hanc esse communem opinionem. Pro qua opinione Bart. facit notabile dictum eiusdem Bar. in l. sed si vnus, §. seruus nu. 2. ff. de iniur. vbi dicit, quod quodocunque aliquis interfecit aliquem per alienum hominem, qui de necessitate debet ei obedire, dicitur proprie interficere. allegat ad hoc tex. in l. ita autē, in §. gessisse, ff. de admini. tut. Eandem opi. tenet idem Bar. in l. 3. in §. si procurator, ff. quod cuiusque vniuer. nomi. pro qua opi. facit etiam text. & ibi

Abb.

Abb.nu.9.Feli.nu.9.in c.mulieres de senten.excommu.sequitur Hiero.Grat.conf.5.nu.11.vol.1. Matth.de Afflict in consti.Neapo.lib.1.Rubr.12.nu.17:

1 Amplia primo procedere, etiam si dominus dixisset famulo in aure certa verba, & ille statim iuit & occidit hominem: nam præsumitur factum de mandato domini, ita expresse tenet idem Bart.in l.si ventri, in §.si. nume.1. ff.de priuileg.cred.per glo.ibi: quem vltra Angel. ibi sequitur Bal.in l.multū, col.2. C.si quis alteri vel sibi, & in l.1.col.4.C.de ser.fug.& in c.veritatis, col.3. de dolo & contuma. Alex.in l.si cum dorem §.si mulier, in 7.notab.ff.solu.mat. Io.de Ana.in conf.27.Feli.in c.1.nu.12.de offi.deleg.Hip. in l.1.in §.præterea, nu.27.ff.de quæst.Hiero.Grat.in confil.110. nu.11. volu.1.

2 Amplia secundo, etiam si famulus extitisset per multos dies quòd non commississet maleficium: nam si postea commisit tale delictum, videtur commississe vigore mandati. Ita concludit Innoc.in c.ad audientiam, de homicid. quem sequitur Feli.in c.sicut dignum, nume.12.de homic. Hanc opi.tenet Bar.in l.non solum, in §.si mandato, nu.12 ff.de iniur. Aret.in d.tracta.malefic. in verbo, & Sempronium mandatore, nu.15.

3 Amplia tertio habere locum, etiam si dominus professens talia verba famulo expresse inhibuisset ne occideret: nam sequuto delicto tenetur dominus, iuxta tex.in c.si.de homic.lib.6. Ita per illum tex.hoc tenet Bal.in l.non ideo minus, nu.34.de accusa. Matthæsi. licet de Bal.nullā mentionem faciat, in fin. 188. in fin. Maria. Soci. in c.ad audientiam, nu.63. de homicidio.

Hanc regulam, cum 6.limit. ponit Bernard.de Luco in regu.201.remittendo se ad Ias.in l.1. à nume.28.vsq; ad nu.38. C.de ser. fugi.

Regula CCCIII.

FAMULOS vel consanguineos habens in domo, qui essent homines improbi, dominus ex ipsorum delictis tenetur: quia præsumendum est quòd persenerabunt in delictis suis, vt in reg.semel, de regu.in.lib.6. & dominus accipiens eos in domo, præsumitur informatus de eorū con-

ditione, vt in l. fi. in §. seruorum, ff. naut. caup. & stab. Hanc regu. ponit Card. Zaba. in clem. ne in agro, §. porro, in 4. no tab. de sta. mo. que sequitur Feli. in c. Petrus, nu. 7. de homi ci. Dec. in l. 3. nu. 8. & ibi Curt. iun. nu. 9. & Doct. moder. C. de pact. Alcia. in tract. præsumptio. in 3. reg. præsumpt. 40. Francisc. Zoannettus Bononien. in cons. 27. num. 6. pro qua opinione est tex. in c. nulli, de accusat. & in l. fi. de abigeis. Et circa hanc regu. vide Ias. in l. age cum Geminiano, nume. 7. C. de sacros. Pet. de Ferra. in practi. in forma inquisi. in verb. transeat, nu. 6.

Limita, & intellige istam regu. vt non procedat ad hoc vt prædicti domini puniantur eadem pœna qua ipsi delinquentes, sed mitius arbitrio iudicis, ex quo puniuntur per præsumptiones. Secundum doctrinam Inno. in c. quia verisimile, de præsump. nu. 2. vbi tenet, quod quoties cõdemnatur quis ex præsumptionibus seu ex præsumptiuis probationibus, iudex debet multum temperare sententiam & mitigare pœnam, quem ibi sequuntur doct. Canoniste, præcipue Abb. & Feli. nu. 6. per tex. ibi Ias. in l. 1. nume. 28. C. de seruis fugi. & in l. 1. nu. 2. ff. si cer. pet. Philip. Dec. in c. tertio loco, nu. 6. de probatio. Thom. Gramma. in decis. 43 nu. 13. & cum illo dicto Inno. esse commu. opinio. testatur expresse Pala. Rumi. in alleg. hæresis, §. 11. quod notab. declarat, & sequitur Iacobi. in rubr. nu. 7. ff. de probat. Ratio est, quia in hoc casu videtur potius argui culpa domini, quam dolus, vt in l. culpa caret, ff. de regu. iur. Bal. in c. veritatis, nume. 5. de dolo & contuma. Quod tamen intelligo verum, quando delictũ non fuisset factum contemplatione domini, quia si eius contemplatione esset factum eadem pœna veniret puniendus qua ipse delinquens. Pro qua opinione facit notabile dictum Barb. in c. 1. nu. 34. de offi. deleg. vbi concludit, qd si famulus præsentem domino habente verba cum aliquo, percussit illum ense, vel alio modo, si delictum famuli cadit ac commodum domini, imputatur ipsi domino, pro quo allegat dictũ Bal. in l. de pupillo, in §. si quis ipsi prætori, ff. de nou. oper. nun. vbi si famulus potestatis verberauit appellansem, præsumitur de mandato potestatis, quod dictũ Bar. sequitur ibi Alex. & Bal. in l. 1.

C.de seruis fug. Feli.in c.mulieres,de senten.excom.nu.4.
 Hippo.in conf.20.nu.1.Matth.de Afflic.in constit. Neapo.
 lib.1. Rubr.12. nume.18.

Regula ccciiii.

FAMVLVS de mandato domini tenetur præstare ope-
 ras alteri,quas sibi exhibere tenetur. Hanc regulã probat
 tex.in l.operæ in rerum,in fi.ff.de ope.liber. & in l.homi-
 nes,& in l.vxori, in §. Serapium,ff.de vsufruc.legat.Ratio
 est: quia is qui conduxit, alteri potest locare, l. cum plu-
 res. ff. locat. & illa pecunia per famulum acquisita acqui-
 ritur domino, l. patronus, & l. si libertus, la j. & in l. quã
 libertinus,ff.de oper.libert.

- 1 Primo fallit, quando dominus vellet delegare operas
 turpes, quas ipse dominus non potest exigere, vt in l. hac
 demum, ff.de ope.liber.
- 2 Secundo limita,quando extra locum vellet vt famulus
 seruiret: quia famulus non tenetur si ad illas operas non
 esset obligatus.Vt in l.vsuras,& ibi Do&ct. C.de solutio.
- 3 Tertio fallit, quando dominus his quibus operas iubet
 exhiberi esset odiosus vel onerosus,vel rixosus: nam tunc
 non tenebitur famulus eidem seruire. Argum. tex.in l.2:
 ff.vt in possessio.legato.& in l.inuitus ff.de fideicom. liber-
 ra.in l.fi.C.de pactis inter empto.& vendito. quia non de-
 bet fieri deterior conditio famuli l.generaliter, in fi.ff.de
 fideicomis.liberta.

Regula cccv.

FAMVLI scholarium & clericorum gaudent priui-
 legio ipsorum. Hanc regu.probat tex.& ibi do&cto.in Au-
 then.habita,C.ne filius pro patre,& in clericorum famu-
 lis probat text.in l.1.& 2.C.de episco.& cler.quam opi.te-
 net Philip.Francis.in pro&æ.6.in verbo, scholaribus,Iaco.
 Rebuff.in l.vnica, in §.fi.de collegia.& nummul.lib.11. Et
 circa hanc regu. vide Feli.vbi eam declarat,& plura addu-
 cit,in c.2.nume.2.de foro compe.Ias.& ibi Do&cto.vbi hoc
 etiam examinant,in l.seriniarios,C.de milita.te sta.Bal.in
 notab.in d.l.1. vbi in supradictis locis reperies,hanc regu.
 ampliata & limitata.Et qui proprie dicantur de fami-
 lia domini,ponit Feli.in c.insinuâte de offi.deleg. Mat.de

Afflicti. in constit. Neapol. lib. 1. Rubr. 15. nume. 19.

Hanc regu. in famulis scholarium cum duabus ampliationib. & vnica limitatio. vbi plura congerit in proposito, ponit Petrus Rebuff. in d. tract. de priuil. scholarium, priuile. 160. à nu. 1. vsque ad fi.

Quæ regu. in famulis scholarium est hodie correcta de iure regio, per pragma. 25. in vol. pragma.

Regula CCCVI.

FAMVLVS intra triennium salarium à domino petere debet alias post tres annos non auditur. Quæ regula probatur de iure Regio in pragma. 157. de Madrid. Anni Domini. 1528. vbi dicitur q̄ seruitia famulorum per triennium præscribuntur. Circa quam regu. vide quæ dixi in reg. 6. & Philip. Corn. in conf. 269. & 328. vol. 1. item D. Couarr. in repetitio. regu. possessor 2. par. §. 11. nu. 2.

1 Limita primo non procedere, quando impediuntur petere aliquo iniusto impedimento, vt c. commissa, de elect. lib. 6. in l. fi. C. de adulte. in l. fi. cum ipse, ff. de excusa. tuto. Ita expresse tenet Bal. in auth. nisi tricennali, in prin. vers. sed quid dices, C. de bonis mater. vbi dicit, q̄ hæc limitatio est naturalis: quia vbi non est negligentia, non debet esse pœna. Eandem opi. tenet Ias. in conf. 35. col. 2. vol. 1. facit quod notat Alex. in conf. 65. nu. 5. lib. 6.

2 Secundo fallit, quando dominus iurauit soluere: quia iuramentum perpetuat actionem, vt in l. nam & postea, in §. his qui temporali. ff. de iureiuran. Quam opinionem sequitur Ias. in additio. ad Christoph. in §. sed aliquando, nu. 5. institu. de vsucapio. vbi dicit, quòd hoc sumitur ex notatis per Anto. de Butr. post Hosti. in c. si diligenti, de præscrip. & idem Ias. in §. de cõstituta. institu. de actio. Hanc etiam opi. per illum tex. tenet Bar. in d. §. si his qui temporali. & ibi Ias. nu. 4. Hippo. vbi dicit ita obtinuisse in cõtingentia facti, in sing. 141. vbi etiam quam plures Doct. allegat Fel. in c. si. nu. 7. de præscrip. Marc. Anto. Baueria in tracta. de virtute, & viribus iuramen. priuil. 29. nu. 42. Corn. in conf. 328. nu. 22. vol. 1. & Roderic. Xarez, vbi hoc notab. examinat, in repe. post rem iudicatam, fol. 116. col. 3. nu. 2. in §. considera vltimo, ff. de re iudica.

- 3 Tertio limita non habere locum, quandoque famulus peteret debitum competens sibi actione reali. ita Bal. in l. pen. C. quod cum eo. Ias. in princ. inst. de actio. nu. 101. post Bal. & Aret. ibi, quam limitationem latius examinaui in d. reg. 6. in 1. limita. Et ideo si famulus relinqueret vestes apud dominum depositi nomine, eas repetere poterit, etiam post tres annos, non obstante supra dicta pragma.
- 4 Quarto limita, si famulus deserat dominum, & statim redeat: tunc non videtur recessisse: ideo annus computabitur à die quo nouissime discedet cum effectu: vt in l. 3. ff. de diuorti. & in l. quod calore, vbi hoc notant Doct. ff. de regu. iuris.
- 5 Quinto limita quandoque talis præscriptio esset per litis contestationem interrupta, quia famulus intra tres annos conuenit dominum, & lis fuit incepta, tunc perpetuatur actio. vt est tex. & ibi Doct. in d. l. nam & postea, in §. si is qui temporale, & in l. fi. C. de præscrip. 30. vel 40. anno. quod late tradidi. in d. reg. 6. in fi.
- 6 Limita sexto, non procedere in foro conscientiarum: nam si dominus sciat se hoc famulo debere, non est totus quoad Deum, cum sit malæ fidei possessor. Vt in c. vigilanti, in c. fi. de præscript. cum simil. Ita expresse concludit Philipp. Corn. in consi. 169. nu. 15. & in consi. 328. nu. 14. & 32. Quam limitationem allegando fratrem Alonsum a Castro, quia ita tenet, posui in d. reg. 6. in 2. limitat. Hanc etiam limitationem tenet Guliel. Rouille in glo. ad consuet. Cenomanenses, artic. 35.
- 7 Limita septimo, si rem aliquam domi famulus habeat: nam si res ab eo petatur, poterit famulus excipere de salario, etiam post tempus: quia quando quis agere in ciuilibus prohibetur, excipere tamen poterit, ita Bar. in l. 1. in §. sublata, & ibi Ias. in 2. lect. ff. ad Trebelli. Ratio: quia exceptiones sunt perpetuæ, l. pure, in §. fi. ff. de doli mali & metus excep. glos. in l. sicut, in verbo, persecutione, C. de præscript. 30. vel 40. anno. Bar. vbi hoc notab. declarat in l. societate, in §. arbitratorum, nu. 21. ff. pro socio.
- 8 Octauo limita non procedere, quando debitor conuenitur coram conferuatore, vel alio iudice ecclesiastico: quia

supra dicta ordinatio non astringit hos iudices. Vt in c. ecclesie sancte Marie, & quod ibi nota, de constit. notat Bal. in cons. 184. col. 2. vol. 5. Corn. in consi. 328. volu. 1. nu. 25. facit tex. & quod ibi notant Doct. in c. si. de rebus Eccle. nō alienan. & quod supra dixi in regul. 135.

9 Nono limita, quando debitor confitetur se illam summam debere: nam tunc iudex debet dominum condemnare ratione confessionis etiam si alias fuisset absolutus: qui confessus pro iudicio habetur: Vt in l. 1. ff. de confe. facit etiam tex. in c. 2. de purga. vulg. & in c. quia plerique: de immu. eccle. vbi dicunt quem audiri post sententiam, si pars confiteatur eam iniquam.

10 Decimo limita, quando dominus non exciperet de supra dicta pragma. nam etiam post tres annos poteris condēnari. Vt in l. 3. in §. hoc autem iudicium, ff. de damn. infect. & in l. de pupillo, in §. qui opus, ff. de noui oper. nunti. Cuius est ratio, cum iudex non teneatur impartiri officium non postulatum, §. hoc autem iudiciū. Pro qua facit quod in proposito huius limitatio. adducit Rippa, in d. §. hoc autem iudicium. Philip. Dec. in l. res iudicata, nu. 4. ff. de reg. iur. Ias. in l. patre furioso, nu. 11. cum alijs, ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. Pro qua limitatione facit: nam prescriptio excludit actionem: vt in c. ad aures, & ibi Feli. de præscrip. probatur etiam in supra dicta prag. notat Bal. in l. si pene, ff. de condict. indeb. & l. 1. C. si aduer. credi. & in l. sicut, vbi glo. C. de præscrip. 30. vel 40. anno. & sic cum prescriptio pariat exceptionem, illam debuit pars opponere. alias sibi imputet, si iudex eum condemnat post tres annos, que exceptio si fuerit omissa in prima instantia, in causa appellationis allegari potest: ut in l. per hanc; C. de tempo. appella.

11 Vndecimo limita, non procedere à contrario sensu: nam si dominus accepit famulum vt eum doceret officium suū si erat artifex: & sic famulus volebat ab eo discere illum officium, & dabat domino decem vel quinque aureos singulo anno: nam si dominus intra tres annos non petat salariū poterit postea petere. Quia supra dicta pragma. debet strictè intelligi in casu in quo loquitur: & lex loquens in

debitore, non comprehendit creditorem, & econtra. Ita Bartol. & alij in l.i. ff. si cert. pet. Bald. in Rubr. C. de rebus credi.

- 12 Duodecimo limita, vt etiam post tres annos si famulus non possit recuperare debitum, possit æquiparare rem æquiualentem à domino. Ita tenet Panor. post Inno. ibi. nu. 8. in c. olim, el j. de restit. spol. & ita expresse teneo in regu. 88. in §. limi. vbi late.

Ratio huius limitation. est, nam calumnia per calumniã repelli potest: vt est glo. in c. cupientes, in verbo, malignantium, de elect. lib. 6. quam opinion. vltra Doct. allegatos in d. regu. 88. tenet Matth. de Affli. in c. 1. super glo. 1. nu. 16. de pace iuramen. firman.

Regula CCCVII.

FAMVLVS si aufugit, eo ipso res amissas per dominũ præsumitur subtraxisse. Hanc regu. probat glos. in Auth. de exhiben. reis, in §. si vero etiam quidam iurent. in verbo, factũ colla. 6. facit tex. in l. 2. in §. sin autẽ reus, & in §. & si actor, C. de iuram. calum. Ratio est, quia fuga facit quem suspectũ & haberi pro confesso, d. §. si vero quidam, notat gloss. in l. impuberib. in §. præterea, ff. de suspe tuto. Circa quam reg. vide Bar. in l. consiliarios, C. de assesso. Luc. de Penna in l. coloni, C. de agri. & cens. lib. 11. vbi plura de materia fuge. Ludo. Rom. in l. lege Cornelia. & ibi Ioan. Ignæ. ff. ad syllania. Fel. in c. nullus, de præsumpt. Ioan. Bernar. in reg. 33. Iason in repe. l. admonendi, nu. 167. ff. de iureiur. Hippo. in repe. Rub. C. de probatio. nu. 259. Corsetum in reper. ad Abba. in verbo, fuga. Marc. Ant. Blanc. in tracta. de indicijs & tortura, nu. 423.

- 1 Limita primo procedere, quando aufugit ante accusatio nem: secus si post: quia tunc licet fugiendo redimere sanguinem suum. Ita expresse tenet Bar. in l. 1. nu. 1. ff. de bonis eor. qui ante senten. mor. sibi con. quem sequitur Mathefilia. in notab. 146. Ias. in repet. d. l. admonendi, nu. 169. & in l. si is qui, nu. 5. C. qui test. facere poss. Ludo. Rom. vbi dicit se ita vidisse practicari, in d. lege Cornelia, nume. 2. & ibi Ioann. Igne. nume. 17. Hippoly. in d. repe. Rub. C. de probatio. nu. 259. Ang. Aretin. in tracta. malef. in verbo, quodd fama

D. Petri Duen.

fama publica, nu. 46. Hippo. in sing. 115. & in sing. 497. Mō taluus in glo. l. 13. tit. 29. par. 7.

- 2 **Limita secundo, nisi ille qui aufugerit sua spontanea uoluntate, reuersus est: nam propter ipsam fugam non grauat eius opinio.** Ita Bar. in l. quis sit fugitiuus, in §. 1. ff. de edili. edict. per text. ibi: & ibi Cæpo nu. 15. idem Cæpol. in l. bouem, in §. qui ad amicum, nu. 1. ff. eod. titu. facit text. in l. 4. ff. de re milit. ubi qui fugit animo reuertendi non patitur pœnam ex fuga, & ita tenet Bal. in l. 1. C. de seru. fugiti. facit tex in l. 3. ff. de diuor. & in l. quicquid calore, ff. de reg. iur. & dictum Bar. ubi supra sequitur Ant. Corset. in reper. ad Abba. in verbo, fuga. Pro qua limita. uidetur text. in l. 130. styli.
- 3 **Tertio limita procedere, nisi prædictus famulus aufugit propter scuitiam iudicis vel domini: nam tunc non habet locum hæc regu.** Ita tenet Luc. de Penna in d. l. si coloni pro qua opinio. facit tex. in d. l. quis sit fugitiuus, in princ. versi. item ne cum quidem qui à prætore, cui in disciplinâ traditus erat fugisset, & in versi. sicuti nec cum quidem qui cum dominum animaduerteteret, ff. de ædil. ædict. & ibi Cæpo. nu. 6. Ioann. Igne. in d. l. lege Cornelia. nu. 55. Ias. in repe. d. l. admonendi, nu. 169.
- 4 **Quarto limita, non habere locum quando quis aufugeret & iret ad superiorem: quia non dicitur fugere: nam itineris arreptio ad superiorem, loco appellationis habetur.** Secundum Host. in c. vt debitus, de appella. notat Bal. per illum text. in l. sed & si per prætorem, in §. fin. ff. ex quib. caus. maio.
- 5 **Quinto fallit, quandocunque famulus aufugisset ex ali qua iuxta causa, ita probat text. in d. l. quis sit fugitiuus, in §. apud Labeonem, ff. de edil. edict. & ibi hoc tenet Cæpo. Bal. in l. bonæ fidei, nu. 7. C. de reb. cred. Ias. in d. repet. l. admonendi, uume 169.**

Regula CCCVIII.

FOE MINAE regulariter deterioris conditionis sunt quam viri, quantum ad civilia & publica officia. Hanc reg. probat tex. in l. sceminæ, ff. de reg. iur. in l. 1. ff. ad Velleian. in l. si. C. arbit. tutel. ibi, ab omni iudiciorum agmine in l. fin.

fin. ff. de fide iustrum. textus notab. in l. multis, de statu hominum. Circa quam regul. vltra Docto. in l. 62. Tauri. vide Andr. Tiraquell. in legibus connubialibus, in 3. nume. 160. Cesa. Lamber. in tracta. iuris patron. in 3. parte 2. lib. in 19. artic. 5. quęst. prin. fol. 361. col. 3. nume. 1. cum aliis. Io. Cierier. vbi ponit rationem huius reg. in tract. de primog. in 1. lib. q. 20. per totam, Chassanę. in consuetu. Burg. in titu. [Des iustices.] Rubr. 1. §. 6. fol. 65. colum. 2. nu. 40. Guliel. Benedict. vbi ponit plures laudes fęminarum, in repet. c. Rainutius, in verbo, duas habens filias, nume. 4. cum sequentibus, Chassanę. in Catalogo glorię mundi, in 2. parte consideratione 8. cum sequen. cōsiderationibus, vbi etiam ponit plures laudes mulierum. Pyrrhum Engleber & docto. in d. l. fęminę. ff. de regu. iur. Marc. Mantua in tracta. legis Oppię, posito post 500. apophthemas quas facit in magno vol. Matth. de Afflict. in c. vnico, nu. 47. de natura successi. feu. Nepotem à monte Albano in tract. de exceptionibus, articu. 7. Gome. in c. mulieres, de iud. lib. 6.

Hanc regulam ponit Specul. post gloss. in d. l. in multis, in titu. de procu. in §. ratione, vbi ponit 37. casus in quibus fęminę sunt deteriores conditionis quam uiri. Alios casus etiam in quibus fęminę sunt deterioris conditionis quam masculi, ponit Lambert. in tract. iuris patro. in 1. par. 1. libri in 2. articu. 7. q. princip. fol. 58. nu. 1. cum sequen. Preterea 39. casus ponit Philip. Deci. in d. l. fęminę nu. 1. vsq; ad nu. 55. Casus autem in quibus fęminę sunt melioris cōditionis quam uiri, ponit Hippol. de Mar. in singu. 248. Vn decim casus ponit Specu. in d. ratione nu. 3. Decem & octo casus ponit Philip. Dec. in d. l. fęminę, à nume. 70. vsque ad nume. 83. Ad hęc centum casus in quibus conditio fęminarum est melior quam masculorum, ponit Ioan. Basianus in gloss. ad consuetud. Aluernię, in titu. [Des donations] cap. 14. artic. 11. per totum fol. 85. col. 3. cum seq. Postremo circa hanc regulam 13. casus in quibus conditio fęminarū & masculorum est equalis, ponit. Spec. in d. §. ratione, nu. 3. ver. porro. Philip. Dec. in d. l. fęminę. nu. 86.

Regula CCCIX.

FOEMINA non succedit in feudum. Hanc regulam probat

D. Petri Duen.

probat text. in c. 1. in §. & hoc aut notandum est de his qui feu. dare poss. in vsib. feud. & in c. 1. de succes. feudi. De iure regio probatur in l. 6. titul. 26. part. 4. & ita expresse tenet Bal. in d. l. quoties nu. 7. C. de suis & legi. hære. Rom. in consil. 32. Ias. in cons. 7. nu. 28. & in cons. 9. nu. 2. & in cons. 114. nu. 1. vol. 1. Paul. de Castr. in cons. 176. in 1. volum. Bart. in cons. 72. & 92. Ang. in cons. 242. & 321. Alexand. in consil. 10. col. 2. vol. 5. Soc. Iun. in cons. 65. nume. 23. volum. 1. Pau. Pari. in cons. 4. nume. 2. & 3. & in consil. 12. nume. 1. volu. 1. & in cons. 72. nume. 75. lib. 4. Ludo. Gozad. in cons. 8. nume. 5. & in cons. 10. nume. 13. & in cons. 26. nume. 31. & in cons. 56. nu. 16. Ripa in cons. 1. nu. 69. vol. 1. Carol. Ruin. in cons. 167. nu. 6. vol. 5. & in cons. 18. nu. 1. cum alijs, lib. 1. Roman. in cons. 1. num. 1. cum alijs. And. Barba. in trac. de præstan. Card. in 5. q. 1. par. nu. 15. Matthæ. de Afflic. in c. 1. in §. filia vero, nu. 1. de successi. feudi. Nico. Boer. in consuetu. Bituricen. in titu. de feudis. §. 7. Pau. Pari. in cons. 98. nu. 15. vol. 2. Et circa hanc regulam vide Paul. Parisi. in cons. 1. nume. 1. cum alijs. vol. 1. Vdaltr. Zafi. in trac. feudorum; in 8. par. nume. 36. cum alijs. Lauren. Syluan. in cons. 1. num. 28. & 117. Corne. in cons. 239. nu. 1. cum seq. volu. 1. & quod supra dixi in regula 103.

Hanc regulam cum septem limitationibus posuit Bernar. de Luco in regu. 282. remittendo se ad Georgium Natam in repe. c. quanuis pactum, nu. 183. de pact. li. 6. quas ante eum posuit Bal. Nouellus in trac. de statutis loquentibus de dote posito in trac. de dote, q. 42. num. 2. Et quinque rationes ad hanc regulam ponit Bald. in l. quoties nu. 7. C. de suis & legi. hæred. quem refert Ias. in l. si quis id quod nu. 12. ff. de iurisd. om. iudi. Chassa. in consuetu. Burg. in tit. [Des fiefz.] Rub. 3. §. 5. fol. 112. col. 1. nu. 28. Eisdem. ponit Gulielm. Benedict. in repet. c. Rainu. in verbo, duas habens filias nu. 31. Et Franc. Curt. Iun. in trac. feudo. in 3. part. in prin. nu. 1. Ioan. Iaco. de Leonard. in cons. 114. nu. 28. inter cons. Alber. Brun.

I Porro ultra supra dictas limitationes primo fallit, quando adesset consuetudo, quod sæn. ina succedat in feudum, ut est in regno Siciliae, quia stante tali consuetudine licet

tè mulieres succedunt in feudis. Vt in c. 1. de feudi cogni-
tio. in vñibus feud. & ita expresse tenet Ioan. Faber. in Au-
then. ingressi. C. de sacrosanc. eccles. Aluarot. in c. 1. in §. &
quia vidimus; & ibi Andr. de Iser. qui feud. dare poss. Ias. in
l. de quibus nu. 64. ff. de legib. Iacob. de sanct. Georg. in tra-
ctat. feud. in verbo: & fœminis, nume. 9. Chassianæ. in con-
suetu. Burg. [Des siefz.] Rub. 43. §. 5. fol. 112. col. 1. num. 29.
Eandem opinionem tenet Ioan. Campecius in cons. 11. nu.
53. inter consilia Alberti Brunj. Phil. Deci. in cons. 39. nu.
12. & in cons. 208. nu. 5. & in cons. 424. nume. 13. & in cons.
445. nu. 20. & in consil. 488. nu. 17. Ludouic. Gozad. in cons.
8. nu. 10. & 41. Pau. Pari. in cons. 18. nu. 21. volum. 1. Matth.
de Afflic. in c. 1. nume. 25. de alien. feu. di. pater. Et stante su-
pra dicta consuetudine, etiam dignitas sit regia, potest fœ-
mina succedere, vt supra dixi. ita expresse tenet Panor. in
c. dilecti. & in c. significasti de arbit. & in c. ex parte, de foro
compet. Chassa. vbi supra, nu. 32. vbi ponit omnes dignita-
tes in quibus in regno Franciæ fœminæ succedunt. Et in
quibus regnis fœminæ succedunt, & in quibus non succe-
dunt, ponit And. Tirac. in trac. de primogenit. q. 10. num. 2.
cum seq. Guliel. Benedic. in repet. c. Raynut. in verbo, duas
habens filias, nu. 67. de testa.

2 Secundo fallit, quando fœmina esset consueta in armis,
nam in hoc casu succedit in feudum, sicut legitur de vxo-
re Mithridatis, vt testatur Valerius Maximus in titu. de a-
more coniugali. Ita expresse tenet Andræ. de Iser. in c. 1.
in notandum, qui feud. dare poss. Quod fallentiam per supra
dictam rationem Bal. reprehendit Iaco. de S. Geor. in trac.
feud. in d. verbo, & fœminis nu. 8. Et Curt. Iun. in trac. feud.
in 3. par. in prin. nu. 9. Matth. de Afflic. in d. c. 1. in §. & quia
vidimus, nu. 23. & de his qui feud. dare poss.

3 Tertio fallit, quando dominus propter seruitium patris
dedit feudum filiæ. Ita probat gl. in c. 1. in §. cum vero Cor-
rad in glo. sic ergo, qui feud. dare poss. & ita expresse per illâ
gl. tenet Iaco. in d. verbo fœminis nu. 4. Lud. Goza. in cons.
27. nu. 17. Curt. Iun. in trac. feu. in 3. par. prin. nu. 4. pro qua
opi. est tex. in c. unico, quemad. feu. ad fili. perti. in vñib. feu.
& ita tenet Pau. Pari. in cons. 4. nu. 7. vol. 1.

Quarto

- 4 Quarto limita, in feudo ligio; in quo fœmina ex consuetudine succedit. Ita Spec. in tit. de feud. in §. quoniam ver. 21. & ibi Io. And. in additio. incip. est sciendum quòd Iacobus de Beluifo. Alex. in conf. 30. vbi ponit, quid sit feudum ligium, nu. 3. vol. 1. gl. quæ etiam hoc ponit in clem. Pastoralis in §. verum, in verb. homo quæ ligius. de re iud. quam glo. sequitur Chassanæ. in consuetu. Burgund. in titu. [Deshefz.] Rubr. 3. §. 3. fol. 106. col. 4. nu. 10. Eandem opinio. scilicet, quòd in feudo ligio fœmina succedat, tenet Iaso. in repe. l. de quibus, nu. 64. ff. de legib. & in proœ. feu. nu. 111. Curt. Iun. in tracta. feu. in d. 3. par. nu. 13. Guli. Benedic. in repe. c. Rayn. in verbo, duas habens filias, nume. 68. Dec. in conf. 424. Ludo. Goza. in conf. 56. nu. 21. Ripa in conf. 1. nu. 75. vol. 1. Soc. Iun. conf. 72. nu. 22. vol. 1.
- 5 Quinto limita non procedere, quando sententia esset lata inter aliquas partes, & fiat mentio qualiter tale feudum spectat ad Titium & filios, quia tunc admittuntur ad successionem fœminæ sicut masculi. Ita mirabiliter concludit Alex. in conf. 1. nu. 22. volu. 5. motus in effectu quia in verbis sententiæ, masculinum genus concipit fœmininum. allegat Archi. in c. si quis suadente nume. 417. q. 4. Imo fortius dicit Alexand. quòd non solum hoc procedit in sententia iudicis, sed etiam in sententia arbitri, cum arbitria sint reducta ad instar iudiciorum, l. 1. ff. de arbit. quæ opin. Alex. per plura fundamenta reprehenditur à Cur. Iun. in d. tract. feu. in 3. parte nu. 15.
- 6 Sexto limita non habere locum, quando aliquis infeudaret allodium suum, id est, proprium patrimonium, & postea decesserit relictis masculis & fœminis, nam in tali feudo ita succederent fœminæ sicut masculi, & tenebitur vassallus ita recognoscere feudum à fœminis sicut à masculis. Ita expresse concludit Iacob. Aluarot. in c. 1. in text. in fi. & in 3. col. nu. 5. ver. quidam tamen timore huius contrarij. de eo qui sibi & hæredibus suis mascu. & fœmin. in vsib. feu. De qua limitatione & opinio. Aluaroti dicit multum dubitare Fran. Curt. Iun. in d. tract. feudor. in 3. part. nu. 16. per rationes ibi per eum adductas.
- 7 Limita septimo, nam licet validum sit argumentum de feudo

feudo ad emphyteusim, vt probat glo. in c. 1. an agna. vel filius in vsibus feudo. de qua glo. supra feci mentionem in regul. 11. in decima ampliacione: tamen fœmina succedit in emphyteusi. Ita probat tex. & ibi Bal. in c. 1. si de feudo fuerit controuer. & in Authent. de non alienan. in §. emphyteusim. colla. 2. & ita expresse tenet Ioan. Bapt. Caccia Lupus ia trac. de feudi cognitione in 7. artic. in differentia inter feudum & emphyteusi. num. 14. Ange. de Gambell. in trac. de testa. in glo. 4. nu. 30. Socin. Iun. in conf. 70. nu. 25. vol. 1. & in conf. 104. nu. 13. vol. 2.

- 8 Octauo limita non procedere, quando cunque pater decedit relicta vnica filia, quæ petat se mitti in possessionem beneficio l. si. C. de edicto diui Adri. tollen. nam filia debet mitti etiam si res sit feudalis, & agnati etiam quod ad impediendam immissionem in possessionem in re feudali, nõ erunt legitimi contradictores, etiam si feudum sit eis debitum, & veniat illis restituendum. Ita probat text. in c. 1. in §. inter filiam, & in §. definito. ibi, Responde filiam in possessione feudi manere debere, donec de eo iudicetur. & ibi Andræ. de Iser. Bal. & cæteri Doc. si de feud. defuncti content. sit, glo. in c. 1. in gl. 1. de contro. inter mascul. & fœmi. & hanc opin. tenet Io. And. in addit. ad Spec. in tit. de testa men. in §. sequitur col. penult. uers. sed pone. incip. dubitatur etiam, & in tit. de feudis in §. quoniam uers. 21. in additione incipi. cessante. quem refert & sequitur Alex. in d. l. si. col.ulti. uers. aliud notabile dictum, & ibi etiam Ias. nu. 26. Franc. Cur. Iun. nu. 84. Eandem opin. tenet Philip. Deci. in conf. 424. nu. 10. & in conf. 567. num. 9. & in conf. 498. nu. 2. & in conf. 588. nu. 9. Carol. Ruin. in conf. 18. num. 20. uol. 1. Albert. Brun. in conf. 1. nu. 12. Ioan. Campe. in conf. 2. nu. 7. cum sequen. inter consilia Alber. Bruni. Ludo. Gozad. in conf. 6. nu. 87. & in conf. 7. num. 10. & 11. Pau. Pari. in conf. 22. nu. 65. & in conf. 41. nu. 1. uol. 1. Nicol. Bellon. conf. 10. Curt. Iunior in conf. 30. nu. 10. & in conf. 41. num. 5. & in conf. 108. nu. 14. & in trac. feud. in 3. parte, num. 23. Quod tamen est verum, nisi agnati offerant se incontmēti probare esse feudum, nam tunc bene possunt impedire prædictam immissionem, pro quo facit tex. in argu. in l. si his

in §. i. ff. vt in poss. lega. & ita per illum tex. limitat hoc, & declarat Andr. de Iser. in d. §. si inter filiam, quem sequuntur ibi Præposi. Aluarotus & Doc. Eandem opin. tenet Lud. Gozad. in conf. 7. nu. 2. & in conf. 50. nu. 20. De iure Regio probatur in l. 2. tit. 14. par. 6.

9 Nono limita, non habere locum quandoque feudum est sub annua præstatione concessum, si non sit cōcessio ad masculos restricti, nam tunc non dicitur proprie feudum, sed mercenarium. Secundum Bal. in l. si quam. C. de operis liberto. & in l. qui se patris C. vnde libe. & magis participat de emphyteusi quam de feudo, vt tenet Bal. in c. quæ in ecclesiarum col. 3. de constit. Et ideo in tali feudo fœmina admitti debet, cum succedit in emphyteusim, vt supra dixi in septima limitatio. & quodd in tali feudo fœmina succedat, concludit expresse Soci. in conf. 257. nu. 4. volu. 2. Motus hac ratione, nam iura quæ excludit fœminam à feudo, loquuntur in simplici, & vero feudo, & cum sint contra ius commune, non debent habere locum in feudo conditionato, & improprio, & illam opinionem Socin. per supra dicta sequitur Caro. Ruin. in conf. 24. nu. 7. li. 1. Pau. Paris. in consil. 4. nu. 22. vol. 1. in conf. 12. nu. 2. eod. vol. Alex. in consil. 136. col. 2. vol. 1. Lau. Sylua. in conf. 42. nu. 6. & in consil. 3. nu. 59. Alber. Bru. in conf. 41. nume. 4. Hiero. Gra. in consil. 9. nume. 154. lib. 1. Lud. Gozad. in conf. 8. nume. 16. & in consil. 56. nume. 17.

10 Decimo limita, supra dictam regulam procedere de consuetudine feudorum, vt patet in iuribus in principio allegatis, secus tamen est de iure communi, quo iure ita succedunt fœminæ sicut masculus. Vt in l. maximum vitium, C. de libe. præt. vel exhæred. vbi adducitur ratio. & in Authen. de hæredi. ab intest. venien. per totam, collatio. 9. vbi sublata est differentia secus respectu successione. Habetur etiam in Authen. in successione. C. de suis & legi. hæredi. & in §. sed & hæc quidem, cum concordan. Instit. de exhæreda. liberorum. Ita tenet Pau. Paris. in conf. 4. nu. 1. volu. 1. & in conf. 21. nu. 1. eod. vol.

Regula cccv

FœMINÆ regulariter non computantur in numero

no eorum, qui possunt inducere consuetudinem. Hanc regulam ponit Bart. per text. ibi in l. r. nume. 7. ff. de legi. & notabiliter in l. 2. C. quæ sit longa consue. Abb. in c. fi. nume. 8. & Anto. de Butrio nu. 43. & And. Barba. nume. 174. de consuetu. Roma. in singu. 43. Panor. in consi. 53. in prin. volu. 2. Card. Alex. in c. frustra in fi. 8. distinct. Hanc etiam regulam ponit Rochus de Curte in tracta. de consuetudinu. 386. vbi refert Innoc. tenere contrariam opinionem, in cap. 2. de noui operis nuntia. & ibi dicit quod allegata per Innoc. non probant opinionem suam, & refert etiam Barba. qui sibimet contrarius videtur tenere contrariam opinionem, in rubr. nume. 10. de consue. per fundamenta de quibus ibi per eum, quibus respondit Rochus de Curte, vbi supra. Et hanc opi. regulæ tenet Maria. Soci. in consi. 7 nume. 8. volu. 1. inter consilia Bartho. Socin. Catellianus Cotta in memorabilibus iuris, in verb. masculinum. Lambertinus in tracta. iuris patrona. in 1. par. 1. lib. in 2. artic. 7. q. princ. fol. 58. colu. 2. nume. 11. Hanc regulam cum tribus limitationibus posuit Bernar. de Luco in reg. 483. referendo Ias. in d. l. r. nu. 14. ff. de legi.

1. Limita primo ultra eum, vt non procedat in mulieribus que sunt moniales, vel quæ collegium faciunt, quia possunt stare, & consuetudines inducere. Probatur argu. tex. in c. dilecta, de maiori. & obed. & ita per illum tex. tenet Ant. de Butrio in d. c. fin. nume. 43. de consuetudi. Pro qua opinione facit quod notat Specu. in titu. de syndico. versicu. quid de mulieribus, quam opinionem tenet etiam Rochus de Curte, vbi supra, nu. 388.

2. Limita secundo, quando consuetudo mulierum est à populo, saltem tacite, approbata. Ita sentit Bart. in repe. l. 2. nu. 13. C. quæ sit longa consuetud. exemplificando in consuetudine mulierum quod primogenita succedat. Certe si id deueniat in notitiam populi qui non contradicat, valebit consuetudo, vt ibi per eum, quem sequitur Rochus de Curte, in d. tractat. de consue. nume. 388. Eandem opinio. sequitur And. Tiraq. in tract. de primogenitura, quæ st. 15.

Regula CCCXI.

FORMINA non potest esse procuratrix. Hanc regulam

probat text. in l. qui absente, & in l. alienam C. de procur. & in l. nec fœminæ ff. eod. titu. & in l. fœminæ, ff. de regu. iur. & glo. in c. cum dilecta, in verbo procuratricem, de confirmatione vtili uel inutili. & in c. noua, in verbo, prædicare de peniten. & remissio. & in l. in multis, ff. de statu homi. cum alijs. De iure regio probatur in l. 4. titu. 4. lib. 1. fori, & in l. 5. titu. 5. par. 1. & in l. 12. eod. titu. & par. Circa quam regulam vide Iaf. & docto. in d. l. alienam. Specu. in titu. de procu. in §. 1. in prin. Nepos à monte Albano in tract. exceptionum art. 8. nu. 13. Io. monachus in defensorio iuris, in Rub. contra procuratorem, nu. 3. Dec. in d. l. fœminæ, nu. 14. Abb. & Deci. in d. c. cum dilecta.

1. Limita primo, non procedere in extraiudicialibus: nam in extraiudicialibus procurator constitui potest. Ita tenet Bartol. in d. l. fœminæ, in versu. si vero explicandum allegat pro hoc text. in l. 3. in §. 1. ff. de nego. gestis, & sequitur ibi Deci. nu. 14. Alex. in l. quanuis in §. nihil, ff. ad Trebellia. Alber. & doct. in d. l. alienam, & ibi Iaf. nu. 2. in si. facit pro hoc text. in l. sed & si quis, in §. parui, ff. de instito. & in l. idemque in §. si cui mandauero, versu. si mater, ff. mandat. Eandem opi. tenet Abb. in d. c. cū dilecta, nu. 17. & ibi Dec. Ant. Corset. in reperto. ad Abb. in verb. mulier, in fine. Petrus de Vnzola in pract. artis notariatus, in rubr. de personis, nu. 6. And. Tiraq. in ll. connubi. in gl. 3. nu. 160. Et ideo licet mulier ex forma statuti obligare se non possit, vt in l. 55. Tau. officium tamen procurationis ad negotia suscipere potest, ita tenet Angel. in l. quanuis ff. de acquir. poss. quem vltra Tiraq. vbi supra sequitur Philip. Dec. in d. l. fœmina, nu. 14. & in d. c. cum dilect. nu. 13.

2. Secundo limita, in iudicio voluntariæ iurisdictionis. Ita tenet Bal. per illum tex. in l. fina. §. id quoque, C. commu. de manumissio. quem sequitur Iaf. in d. l. aliena, numero 2. Deci. in d. l. fœminæ, numero 15. & in d. c. cum dilecta, numero 31. versu. secundo fallit, vbi dicit quod text. ille hoc generaliter probare non videtur, cum in casu speciali loquatur, vt notat ibi glossi. per text. in l. nec mulierem, ff. de nego. gellis.

3. Tertio fallit in Abbatissa, quæ pro suo monasterio potest

est esse procuratrix, vt in d.c. cum dilecta, & ibi glo. in verbo, procuratricem de confirma. vtili vel inutili. & in c. dilecti, in verbo, sint remotæ, de arbit. quibus concordat l. 5. titu. 5. parte 3. & ita hoc tenet Philip. Dec. in d. l. fœminæ, nume. 15. & in d. c. cum dilecta nu. 31. versu. sexto fallit, Ias. in d. l. alienam, nume. 2. & ibi Iacobi. de S. Georg. nume. 5. & circa hanc limitatio. vid. quæ notat. Feli. in c. cum Ioan. & And. nume. 11. de re iudica.

4 Quarto limita, vbiunque agitur de periculo anime, scilicet si agitur de repetitione vsurarum, vel decimis, nam tunc mulier bene potest esse procuratrix. Hoc fuit notabile dictum Archidia. in c. scriptum, 6. q. 3. quod sequitur, & dicit esse menti tenendum, Iacob. de Sancto Georg. in d. l. alienam, nu. 6. Philip. Dec. in d. c. cum dilecta, nu. 31. versu. quinto fallit, & in l. fœminæ, nu. 16. ff. de reg. iur. Roma. vbi dicit illud dictum Archidiaconi esse Legistis incognitum in sing. 691. Mouetur Archidi. per regulam generalem, nam vbi agitur de salute animarum, de apicibus iuris non est curandum c. duo sunt 29. q. 1. & hanc opin. tenet Pala. Ruui. in rep. c. per vestras, §. 34. nu. 6.

5 Quinto limita, non procedere fauore minoris: nã quilibet admittitur ad proponendum & probandum exceptionis pro pupillo, etiam si fuerit fœmina. Ita tenet Bart. per tex. in l. contra impuberes, nu. 6. in 1. lectura, & etiam in 2. lect. C. de nego. gest. quod dictum declarat, & ibi Alex. nu. 2. Philip. Deci. in d. l. fœminæ, nu. 16. & in d. c. cum dilecta, nu. 31. versu. quarto fallit, Ias. in l. ita demum versu. tertio limita, nu. 2. C. de procura.

6 Sexto limita procedere, si ei opponatur ante litem contestatam, alias secus. Ista est glo. ordinaria in lita demum, C. de procurato. quam sequitur ibi Iason, nume. secundo, versu. quarto limita.

7 Septimo limita non procedere, quodocunque mater non possit per tutorem consuli, scilicet quia filius est maior quatuordecim annis, vel maior viginti & quinque, nã tunc mater admittitur ad defensionem eius, quia si admittitur ad defensionem parentis, l. fœminis, ff. de procurato. multo magis debet admitti ad defensionem filii, arg. tex.

in l. nam si parentibus, C. de inofficio. testa. ita tenet Bartol. in d. l. alienam, nu. 2. in 2. opposi. & ibi Alex. num. 3. Iacobinus nu. 7. & ita communiter teneri dicit ibi Ias. nu. 2. licet aliter ibi sentiat.

8 Octavo limita non procedere, si talis mulier sit in rem suam constituta. Vt in l. qui absentem, C. de procu. in fine, & ibi gloss. fin. tenet Specul. in titu. de procuratore, in §. ratione, nume. 1. Ioan. Monachus in d. defensorio iuris, in Rubri. contra procuratorem, nume. 3. versic. secundus casus. Pro qua opinione est text. in l. 4. & ibi Montal. in glo. titu. 10. lib. 1. Fori. Eandem opinionem tenet Ias. in l. qui stipendia, nume. 1. C. de procurat. Quod tamen intellige verum interueniente licentia mariti quodocunque nupta est, vt est tex. in l. 55. Tauri. & ibi Castillo in glo. in verbo, [haziendo].

9 Nonno limita, quando mulier esset procuratrix pro parentibus, morbo aut ætate agere impeditis, nec alios procuratores inuenientibus. Vt in l. fœminis de procura. glo. in d. l. qui absente. De iure regio, probatur in l. 5. titu. 5. par. 3. Ita Specu. in d. titu. de procuratore, in §. Ioan. Monachus in d. defensorio iuris, nu. 3. in d. Rubr. contra procuratorem. Nepos de monte Albano in tracta. exceptionem, arti. 8. nu. 13. Montal. in glo. 4. titu. 10. lib. 1. fori. Gulielm. Mayne. in d. l. fœminæ, nume. 24. Quæ opinio mihi vera videtur, cum sit officium pietatis & naturale quod filius teneatur subuenire parētibus, maxime existentibus in necessitate, licet Castillo in d. glo. in verbo, [haziendo] dicat; quod ista limitatio & sic, text. in d. l. fœminis, est correctus per d. l. 55. Tauri.

10 Decimo limita, quando cessæ vel mandatæ sunt sibi actiones. Vt in d. l. qui absente C. de procurato. & ita per illum text. tenet Ioan. Monachus in d. Rubr. contra procuratorem, nume. 3. versicu. tertius casus. Nepos à monte Albano in d. tracta. exceptionum, articu. 8. nume. 13. versicu. secundus casus.

11 Vndecimo limita, quando mulier gerit tutelam filiorum. Vt in l. fin. & in Authent. ibi posita, C. quando mulier officio tutelæ fungi possit. & in c. ex parte, de appellat.

& in c. ex tenore, qui filij sint legi. Ita tenet Specula. in titu. de procuratore, §. 1. nume. 1. Montal. in d. l. 4. titu. 10. lib. 1. fori. Nepos à monte Albano in d. articu. 8. nume. 13. versicu. quartus casus. Philippus Francus in c. mulieres, nume. 3. de iudic. lib. 6.

12 Duodecimo limita, quādo mater litigat in iudicio pro libertate filij sui. Vt in l. amplius ff. de libera. causa, & probatur de iure regio in d. l. 5. titu. 5. par. 3. glo. fi. in d. l. qui absente, C. de procu.

13 Decimotertio fallit, in causa filij per sententiam condemnati, nā mater potest pro eo appellare, & causam prosequi. Ita probat tex. in l. 1. in versu. sed & si cum mater, ff. de appella. recipien. & ita per illum text. tenet glo. 2. in d. l. alienam & probat tex. in c. non solent, 2. q. 6. & ita tenet Montal. in glo. d. l. 4. titu. 10. lib. 1. fori.

14 Decimoquarto limita habere locū non solum pro filio; verum etiam pro quolibet consanguineo. Ita tenet Specu. in d. tit. de procuratore, in §. 1. nu. 1. versu. idem forte allegat text. in c. cum simus de regu. qui hoc non probat. Quę opinio probatur de iure regio in d. l. 5. tit. 5. par. 3.

Et tamen notandum circa declarationem huius regulę, an in supra dictis casibus in quibus mulier admittitur ad defendendum alium, iuuetur beneficio senat. consult. Velleiani? Bar. in d. l. alienam nume. quarto, concludit quod sic, & ideo dicit quod debet esse cautus aduersarius, vt faciat eam renuntiare beneficio Velleiani, alioquin ipse reperiet se deceptum sua stultitia, non autem legis auctoritate, allegat ad hoc tex. in Authen. matri & auix, C. quando mulier officio tutelę fungi potest. Eandem opinionem sensit ipse Bart. in d. l. fœminis, C. de procurato. vbi dicit, tutius est quod ipsa renuntiet beneficio Velleiani, & sic sentit quod potest iuuari dicto beneficio. Hęc opinionem sequitur Bal. & ibi Salicet. in d. l. alienam, allegant ad hoc tex. in l. 2. in §. 6. ff. ad velleianum. Contrariam tamen opinionem tenet Cinus in dicta l. alienam, C. de procurato. quem sequitur ibi Pau. de Castro, Bartol. sibi met contrarius, per tex. ibi in d. l. prima, ff. de appella. recipien. quem ibi sequitur Raphael Cumanus, & ibi Matthæus. Mathesil

1a. Angel. de Perusi. in d. l. foemini. Pro qua opinione ultra text. in d. l. prima est etiam gloss. quam ibi sequuntur Doc. in Lexigendi, in verbo, condemnatione, C. de procura. vbi probatur quod in casibus in quibus minor admittitur ad defendendum aliquem, non iuuatur beneficio minoris aetatis, & sic non restituitur. Nec obstat tex. in d. Auth. matri. & aux: quia ibi loquitur in casu speciali: scilicet quando Imperator concessit nouum beneficium matri, vt possit esse tutrix filij sui: quo casu debet renuntiare Velleiano, nos autem loquimur in casu à iure antiquo permisso, in quo non est necesse seruare formam, de qua in d. Auth. quam opi. tenet Ale. in d. l. alienam, nu. 4. Ias. nu. 3. & eam tanquam æquiuocam esse tenendam, tenet expresse Iacobi. de S. Geor. ibi numero 9.

Regula CCCXII.

FOEMINA pro debito ciuili non potest capi nec carcerari in domo, nec extra domum. Hanc regul. probat textus in l. prima, C. de offic. diuerforum iudicum, & in Authen. ibi posita: & in Auth. hodie nouo iure, C. de custodia reor. glo. in l. consentaneum, in verbo, ad cogendum, & ibi Bar. & doct. C. quom. & quand. iud. & in l. ad egregias, in gl. 1. ff. de iureiur. De iure regio probatur in l. 62. Tauri. & in l. 2. tit. 11. & in l. 3. tit. 13. lib. 5. ordin. Hanc op. tenet Ias. in l. cum dubitatur, nu. 93. C. de iure emphi. & in l. plerique, nume. 34. ff. de in ius vocan. & in l. si ego, nu. 4. ff. si cer. pe. & in l. ad egregias, nu. 9. ff. de iureiur. Cifuentes & Doct. in d. l. 62. Tauri. Philip. Dec. in regu. foeminae. nume. 72. ff. de reg. iur. Pala. Ruui. in repeti. c. per vestras, §. 21. num. 22. Rode. Xarez. in l. 2. tit. [des las iuras.] lib. 2. fori. in §. q. nu. 6. Barba. in c. lator. nu. 1. de pigno. Domin. Franc. Gomez. & cæteri doct. in c. mulieres, de iudi. lib. 6. Bal. in tract. de carceribus, c. 1. nu. 3. Io. Bapt. de S. Seuer. in tract. de debitore suspecto & fugitiuo, q. 5. nu. 22. Marian. Soc. in tracta. de citati. art. 5. nu. 39. versi. decimosexto fallit. Bar. & doct. in l. nemo carcerem, C. de exacto tributo, libr. 10. Nicol. Boer. in decis. 349. nu. 11. Hipp. in pract. crimina. §. attingam nu. 64. & in sing. 248. Petr. Rebuff. in glo. ad constitutiones regias Gallia: in tract. de literis obli. glo. 3. artic. 11. nu. 32.

Soc.in reg.259.ponit reg.cum 7.fallentijs, quòd mulier personaliter capi non potest vt ducatur ad iudicium.

1 Per quam regulam ampliatur primo hæc regula nostra.

2 Amplia secundo procedere, etiam si debitum sit fiscale: nam tunc mulier etiam incarcerari non potest, ita tenet Bar.in l.nemo carcerem, C.de exacto.tribu.lib.10.per tex.in d.l.1.cum Auth.ibi posita, C.de inoffic. diuerso.iudic.& in d.Auth.hoc die. C.de casto.reo.ita expresse tenet Cifus in d.l.62.Tauri.in prin.& ibi Pala.Ruui.in prin.Quam opi.tenet Ioan.de Platea in d.l.nemo carcerem,& expresse Nicol.Boeri.in consuetud.Bituricen.in tit.1.in §.4. glo.3.fol.5.col.1.Ioan.Baptista in d.tract.de debitore suspecto & fugitiuo, in 5.quæst.nu.21.Pro qua opi.est tex. in d.l.62.Tauri:ibi,[por ninguna deuda]& in l.2.tit.11. & in l.3.tit.13.lib.5.ordi.Eand.opi.tenet Matth.de Afflict. in c.vnico. vers.condemnatorum, nu.62.quæ sint rega.in vsib.feud.Nā col.Boer.in repe.l.consentaneum, nume.139.C. quomo.& quando iudex.

3 Amplia tertio in tantum procedere, vt iudici contrafacienti imponitur pœna capitalis.Probat tex.in d.l.1. & in Auth.ibi posita, C.de offi.diuersi iudi.& ita per illum tex. tenet Castillo.in d.l.62.Tauri.in prin.Hæc opi. tenet Bal.in l.consentaneum, col.fi.C.quo.& quâdo iud.Ludo.Gom.in repet. l.1.q.20.C.de hæred.instit.& notab.Thom.Gramma.in decis.33.nu.9.

4 Amplia quarto, etiam si debitum ex delicto descendat: Ita expresse probat tex.in Auth.hodie nouo iure, C.de custo.reor.& per illum tex.tenet Bal.in l.3.C.de episc.audi.Yas.in d.l.si ego, nu.4.in quo Imol.in c.lator, nu.15.in fin.& nume.16.de pignoribus, quem text. legit cum c.1.dicens, quòd hodie de consuetudine non seruatur: sed de consuetudine carceratur in carcere separato à masculis, quem sequitur Soc.in tract.de citationibus, artic.5.nu.39.Eandem opin.sequitur Baptista de S.Seuerino in tracta. de debito re suspecto & fugiti.in 5.q.nu.24.Thom.Gramm.in decis.33.nu.10.Quæ supra dicta consuetudo approbatur hodie de iure nostro regio in d.l.62.Tauri.& in l.79. in eiusdem legibus

1. **L**imita primo, non procedere in muliere meretrice, seu
 luxuriose viuente, ita Bal. in l. consentaneum, C. quomo. &
 quan. iud. in vlt. col. Arch. in c. definimus. 18. q. 2. Alex. in ad
 di. ad Bar. in Auth. matri & aux. C. quando mulier offi. tu-
 te. fungi poss. Ioan. de Platea. in l. 2. col. 6. ante fi. C. de ex-
 acto tributo. li. 10. pro qua opinio. est tex. in d. l. 62. Tauri.
 Porro quando mulier dicatur meretrix, ponunt Docto. in
 d. l. 62. Tauri. Pala. Ruui. in d. rep. c. per vestras, §. 2. 1. **Q**uod
 tamen est verum nisi prædicta mulier esset nupta, & sic ha-
 beret maritum, per tex. in l. si vxor. in §. 1. ver. qualecūque
 matrimonium, ff. de adulte. Ita Ioann. Andræ. in addit. ad
 Specul. in Rubr. de iniurijs. in 1. addj. quod sequuntur Do-
 ctor. in d. l. 62. Tauri. Alexandr. in d. l. plerique, ff. de in ius
 voc. & ibi Ias. nume. 35. Pala. Ruui. in d. §. 2. 1. nume. 2. 2. Bal.
 in tracta. de carceribus, c. 1. nume. 3. Ioan. Bapti. Caccialu-
 pus. in d. trac. in 5. q. nume. 2. 3. Barba. in c. lator. nume. 1. de
 pigno. Rod. Xuarez in l. 2. titul. [de las iuras.] lib. 2. fori. in
 5. q. nume. 7. Nicola. Boeri. in deci. 349. nume. 1. 1. Ias. in l.
 ad egregias, nume. 9. ff. de iureiu. Hippol. in practi. in §. at-
 tingat, nume. 56. & in sing. 148. Roman. in l. si vero in §. de
 viro, in 2. fallen. ff. soluto matrimonio. Pro qua opinio. est
 tex. in l. quæ adulterium, in fi. C. de adulte. vbi text. prohi-
 bens accusationem illiciti coitus cum meretrice commis-
 si, non extenditur ad meretricem coniugatam quæ accu-
 sari potest per maritum. Eandem opinionem tenet Soc. in
 regul. 259. in 3. fallen. Ludou. Gome. in c. mulieres, nume.
 38. de iudic. lib. 6. vbi dicit, quod non solum meretrix ma-
 ritata, verum etiam non maritata nõ potest carcerari pro
 debito. allegat ad hoc text. in d. Authen. sed hodie nouo iu-
 re. C. de offic. dinerf. iudic. ibi, nulla mulier & ponderat ibi
 dictionem, nulla, quæ ex sua natura vniuersali nihil exclu-
 dit. l. impossibilium, ff. de regu. iur. de qua opi. Gomezij in
 hoc non est curandum, maxime cum hodie cõtrarium de-
 cisum sit per d. l. 62. Tauri. ibi, [si no fuere concidamente.]
 sed opinionem eius quo ad meretricem maritatum credo
 esse verissimam per supradicta fundamenta & alia quæ ip-
 se ibi tradit.

Est tamen verum in eo, quod supra dictum est de mere-
 trice

trice maritata: quòd Deci. tenet contrariam opin. in c. pastorali, nu. 28. de iudi. vbi dicit, quòd talis mulier non debet habere aliquod priuilegium ex matrimonio quod violauit: & sic quòd si est meretrix, licet maritata sit, poterit carcerari, & dicit quod non obstat text. in d. l. si vxor. in §. 1. quia text ibi loquitur vbi agitur de interesse mariti: tali casu consideratur matrimonium etiam in meretrice: secus vbi solum tractatur de præiudicio mulieris, vt hic, quã opinio. ante eum renuit Ioan. Bapt. de S. Seuerino, in d. trac. in §. q. num. 23. & eam firmat expresse Ioann. Montolonius in promptuario iuris, in verbo luxuriare. Eandem opinionem tenet Alex. in conf. 99. nu. 9. lib. 6. Soci. sibi met contrarius, in l. plerique, nu. 4. ff. de in ius vocando. vbi dicit procedere indubitanter, quando meretrix maritata meretricaretur consentiente viro. Hippol. in singu. 279. allegat in hoc tex. in argumentum, & quod ibi nota. in l. in arenam. C. de inoffic. testam. Circa quod aduertendum est, quòd eo casu quo vir consentit adulterio vxoris, vir debet puniri, & nõ vxor, per tex. in c. si tu abstines. 27. q. 2. in quo multum valet consuetudo patriæ, & occasio, scilicet si mulier meretrix contraxit matrimonium cum aliquo homine vili vel infami, & habito testimonio matrimonij, illico recedit ab vxore, & sic matrimonij nihil aliud operatur, nisi vt istud priuilegium fraudetur, ita sentit Ludo. Gome. in d. c. mulieres, nu. 23. de iudic. lib. 6.

- 2 Secundo limita, vbi cunque mulier esset obligata ratione tutelæ quam administravit: & in assumptione tutelæ renuntiauit Velleiano, & omni alij auxilio: nam pro debito contractu ratione malæ administrationis dictæ tutelæ, bene poterit capi & carcerari. Hoc fuit elegans dictum Bart. in Authen. matri, & auix, nu. 13. C. quando mulier offic. tutelæ fungi poss. quia per talem renuntiationem beneficia mulieribus concessa tolluntur, & mulier in hoc casu redigitur tanquam si esset tutor masculus: & per talem renuntiationem uidetur mulier sublatum beneficium sibi competens per dictam Authen. sed hodie. Eandem opinionem tenet idem Bar. in l. si quis sub conditione, nu. 16. ff. de testa. tute. sequitur Salic. in d. Authent. matri, & auix. nume. 14.

Rom. Alex. & Ias. nume. 34. in d. l. plerique, ff. de in ius vocan. idem Roma. in l. si vero, in §. de viro. & in l. alia, §. eleganter, nu. 11. ff. soluto matrimo. Deci. in l. fœminæ. nume. 74. ff. de reg. iur. Alexand. in additioni. ad Barto. in l. nemo carcerem, nume. 4. C. de exacto. tribu. lib. 10. Mathesilla in sing. 109. Bal. in tract. de carceribus, c. 1. nu. 3. Bartho. Soci. in regu. 259. in 7. fallent. & in reg. 229. in 2. fallen. & in cõs. 180. nu. 2. vol. 2. Guliel. Mayne. in l. quo tutela, nu. 158. ff. de reg. iur. Maria. Socin. in tract. de citationi. arti. 5. nu. 39. vers. decimo sexto fallit. Nicol. Boer. in decis. 249. num. 11. Petr. Rebuff. in glo. ad consti. Regias, Gallie: in 1. par. in tracta. de literis obligatorijs, articu. 11. in glo. 3. nu. 32. Ias. in d. l. ad egregias, nu. 9. ff. de iure iur. & in l. si ego, la ij. nu. 4. ff. si cert. petat. Hippol. in sing. 249. Gome. in d. c. mulieres, nu. 13. Cifuentes in l. 62. Tauri. & ibi Pala. Ruui. nu. 3. & Castillo in prin. Mar. Mant. in d. l. 1. C. de offi. diuersorum iudi. Bal. nouel. in tract. de dote, in 7. par. d. priuil. quinto. Nico. Boer. in repe. l. consentaneum, nu. 141. C. quomo. & quãdo iud. Tamen Bart. Soci. in d. l. plerique, nu. 40. ff. de in ius uoc. dicit, non videri sibi uerum quod mulier post dictã renunciationem possit carcerari, cum sit in præiudicium sexus & ignominiam pudicitie: tamen dicit illud dictum sibi placere, cū introductū sit fauore pupillorum. Barb. èt in d. c. lator, nu. 4. tenet expresse cõtra: & allegat ad hoc text. in c. 2. in §. si. ver. etiam si ad hoc, voluntas accederet eardem, de iudi. lib. 6. iuncta l. 1. §. si autem dignitas. C. de iura. calum. & facit text. in l. 1. C. de offic. diuers. indic. vbi ponderatur honestas sexus, & ideo succedit regula quod vbi cū que aliquod priuilegium est introductum propter honestatem personæ seu sexus, non potest tolli per renuntiationem, ita dixit Bal. in l. 1. C. quis bonis ced. poss. & alia de quibus ibi per eum, quod dictum refert Roderic. Xuarez in d. l. 2. tit. [de los gouiernos] libr. 2. fori, vbi indecisum relinquit in d. 5. q. nume. 8.

Dico tamen, quod si mulier ista, quæ fuisset tutrix, esset mater vel auia illius cuius tutelam gessit, habere beneficiū de conueniri possit vltra quam facere possit: vt in l. sunt qui. in fin. ff. de regu. iur. non quia mulier, sed quia parens
quia,

quia tunc non videtur renunciatum: & sic non possint incarcerari. & hanc opin. tenet expressè Præpo. Alex. in c. ex parte enim, nu. 11. de appella. vbi refert ita tenere Alberi. in l. vbi adhuc, C. de iure dot. & tenet Hip. per supra dictas rationes: ad quas dicit se mirari quòd Barto. & supra dicti Doc. non animaduertent, in pract. crimi. in §. attingam, nu. 65. Hanc etiam opin. licet Hippol. eum non referat, tenet Ioan. Bapti. de S. Seuerino in tracta. de debitore suspecto & fugitiuo. q. 5. numc. 26. Quæ limitatio supra dicta hodie non procedit per tex. in d. l. 62. Tauri. cuius verba sunt, [ninguna mugier per ninguna deuda, que no descienda de delito, pueda ser presa ni detenida,] & c. nã per ista verba. [por ninguna deuda,] videtur non posse procedere opinio Bart. supra dicta, in d. Authen. matri, & auiz. & sic supra dicta limitatio, cum dicta verba sint generalia, & mens legislatoris sit quòd pro nullo debito cuiuscunque naturæ & conditionis sit, dum tamen non descendat ex delicto, possit mulier carcerari. & hanc opin. per supra dictam l. Tauri. tenet Roderi. Xarez. in d. l. 2. tit. [de los gouiernos.] l. 3. fori. in 5. q. nu. 11. fol. 197. col. 4.

3 Tertio limita, quando lex vel statutum disponit, quòd debitor fugitiuus possit capi & carcerari. nam tunc comprehenditur mulier fugitiua, nisi specialiter sit excepta ex idèitate rationis: & sic poterit carcerari. Ita expressè tenet Bart. in l. 1. nu. 24. ff. de pecul. & in l. iura. nu. 2. ff. de legib. Bald. in l. ne passim. C. de iuris & facti ignoran. & in l. quicunque, C. de seru. fugit. num. 10. & hanc limitationem expressè ponit Didacus de Castillo, in d. l. 62. Tauri, in 1. col. & ibi Pala. Runi. nu. 4. Pro qua limitatione facit quod dixi supra in regul. 175.

Regula C C C X I I I.

F O E M I N A de iure regio potest esse testis in causa civilis. Hanc reg. probat text. in c. quoniam, & ibi glo. & Abb. in vers. mulieres, de testim. facit etiam tex. in c. tam literis. cod. tit. & ita expressè per supra dicta iura tenet Robertus Marranta in tracta. de ordine iudiciorum, in 4. part. princ. nu. 33. Bart. in tracta. differentiarum iuris canonici & civilis, nu. 6. Specul. in titu. de teste. in §. opponitur, nu. 83. Lam berti.

berti. in tract. iuris patrona. in 1. par. 1. lib. arti. 3. 7. q. princ. nu. 15. fol. 58. col. 2. Io. Igneus. in l. 1. §. iusta. nume. 54. ff. ad Sylla. Guli. Benedi. in repe. c. Rainutius. in uerb. testamentum. el j. nu. 54. Stepha. Bertran. in consi. 259. nu. 2. vol. 3. secundæ impress. Hierony. Zanetinus in tracta. differentiarū vtriusque iuris: differen. 26. nu. 38. Iacobi. de S. Geor. & ibi Floria. in l. ex eo. ff. de testi. glo. & ibi Docto. in c. forum in verb. non fœminæ. de verb. signifi. & in c. ex eo. 15. q. 3. facit etiam tex. & ibi glo. in c. mulierem 33. q. 5.

1. Limita primo. non procedere in casu. cap. 1. in si. quot testes sunt necessarij ad proban. inuesti. in vsu. feu. & ibi Iac. de Perus. Bald. & Alvaro & cæteri Doct. Rom. in repe. l. admonendi. nu. 119. ff. de iure iur. Fel. in c. quoniam. nume. 2. & ibi Dec. nu. 18. de testi. Iacobi. de S. Georg. in d. l. ex eo. nu. 2. Ias. in l. si quis agere. nu. 19. C. de codicill. in l. hac consul tissimā. in princ. col. 2. C. de testa. Dec. in l. fœminæ. nu. 36 ff. de reg. iur. Ioan. Bapt. Caccialu. in trac. de feudi cogni. arti. 6. nu. 2. Tiraquel. in ll. connubia in 9. l. nu. 52. Guliel. Benedi. in repe. c. Raynutius. in ver. duas habens filias. nu. 30. Cato Sacchus in repe. d. l. admonendi. nu. 108. & 109. Hipp. in sing. 611. Stepha. Aufre. in tract. de reprobatione testiū. nu. 69. Matth. de Afflic. in cap. 1. nume. 104. de contro. inuesti. & in c. 1. num. 35. quot testes sunt necessa. ad proban. inuestitu. in vsu. feud. vbi dicit hoc non procedere. quando esset illustis & haberet feudum: allegat ea quæ notat Ci. & Bald. in l. fina. C. de arbi. facit etiam quod notat Angel. in l. cū prator. in §. si. ff. de iudi. facit quod notat ipse Matth. de Affl. in c. 1. de natura successionis feudi in vsu. feud.
2. Secundo limita non habere locum in testamentis: nam mulier in testamētis testis esse non potest. Ita probat text. in l. qui testamento. in §. mulier. ff. de testamen. & in §. testes. Inst. eod. titu. De iure regio probatur in l. 17. titu. 16. par. 6. Et ita expresse tenet Feli. & ibi Doct. in d. c. quoniā. nu. 2. de test. De c. in d. l. fœminæ. nume. 28. ff. de reg. iur. Didac. de Castillo. & ibi cæteri Doct. in l. 3. Tauri. Spe. in tit. de teste. in §. 1. nu. 83. Abb. & Docto. in cap. relatum. el j. de testa. Hæc limit. vbi eam limitat quatuor modis. ponit Bernar. de Luco in regu. 482. & eam sublimitat quatuor modis

dis Soc. in regu. 419. Hanc item opi. tenet Lanfrancus de Oriano in tracta. de depositionibus testium, nu. 110. Iacob. de S. Georg. in d. l. ex eo. nume. 2. ff. de testi. Iason in l. si quis agere, nu. 19. C. de codic. Tiraquell. in ll. connubialib. in 9. l. nu. 44. Thom. Gram. in decis. 62. nu. 16. Rui. in consil. 192. nume. 3. volu. 3. Chass. in consuet. Burg. in tit. [Des suecessions.] in §. 4. rub. 7. fol. 239. col. 4. nu. 10. Marc. Ant. Baue. in d. §. testes, nume. 1. & ibi Franc. Ozerius, nume. 14. Instit. de testa. vbi sequitur glo. in d. §. mulier, in ver. non poterit: quæ ponit rationem, scilicet propter fragilitatem sexus. Quam rationem sequitur ipse Mar. Anto. in nume. 10. & Nicol. Bello. in consil. 13. nu. 8. Hanc etiam opi. vbi eam notab. declarat, tenet Mar. Anto. Astensis, in repet. l. hac consultissima in §. ex imperfecto, num. 168. cum alijs, C. de testamen. Circa quam limitatio. vide quæ dicam in regu. sequen.

- 3 Tercio limita, non procedere in scriptura priuata, tribus testibus subscribenda: vt in casu, l. scripturas, C. qui portio. in pigno. habeant. Ita expresse tenet Bal. in d. l. scripturas, in ver. trium virorum, quod dictum tanquam notabile sequitur Franc. Crem. in singu. 144. facit pro hac opi. quod notat Bar. in l. 1. per illum text. in ver. virorum, ff. de testi. Eandem opi. tenet Soc. in d. regu. 419. in princ. Ias. in l. si quis id quod, col. 4. in 10. limita. ff. de iurisdic. omn. iudic. Cur. Sen. in repe. l. si quis maior, nu. 9. C. de transact. Deci. in c. quoniam contra. in 8. not. de probatio. & in c. quoniam de testib. nume. 18. & in l. fœminæ, nu. 32. vbi additi. eius dicit hanc esse com. opin. ff. de reg. iur. Hippol. in singu. 611. Catellia Cotta in memor. iuris, in ver. mulier regulariter potest esse testis: vbi dicit, quod ratio illius dicti Bald. est, quod cum in his scripturis priuatis desint aliæ solennitates quæ in publicis solent facere fidem, ideo in hoc casu lex magis confidit de masculis quam de fœminis: iuxta textus in c. forum, de verbo. signifi. Hanc etiam opinionem tenet Felin. in c. ita quorundam, nume. 1. de Iudæ. Hiero. Zanet. in tracta. differentiarum iuris cano. & ciuilib: differ. 26 nu. 38. Quæ opin. per supra dictam rationem videtur mihi vera, licet multi Doctor. teneant contrariam opinio. quos refert

Iyt. in l. vnus facinoris, in §. in ea causa. nu. 8. ff. de quæstio.
 Andr. Tiraq. in legibus connubialibus, in 9. l. nu. 57. Quod
 non procedit quando testes deponerent verba verisimilio
 ra, ita expresse tenet Felin. in c. licet causam, nu. 8. de pro
 batio. & in c. auditis, de præscript. Hippoly. in repet. rubri.
 C. de probatio. num. 108. Marcus Antonius Blancus in tra
 ctatu de indicijs & tortura, nu. 37. Eandem opinionem, vbi
 notabiliter eam declarat, sequitur Gerardus de Petra san
 cta in singula. 11. Quod dictum etiam intellige, quando
 cunque masculi etiam deponentes per verba verisimiliora,
 essent bonæ famæ: alias si essent malæ famæ, & mulieres es
 sent honestæ, bonæ famæ, & matronæ, tunc dictum mu
 lieris præferri debet dicto masculi: vt expresse tenet Mat
 thæ. de Affli. in c. 1. nume. 36. qui testes sunt necess. ad pro
 ban: inuesti. in vsibus feudo. allegat Bart. qui hoc dicit tene
 re, in l. 1. in multis, ff. de statu homi. sed licet Barto. ibi hoc
 non dicat, tenet hoc Alberi. ibi num. 3. quod verissimum &
 notabile mihi videtur.

Regula CCCXIII.

FOEMINA in testamentis testis esse non potest. Hanc
 regu. probat tex. in l. qui testamento, in §. mulier. ff. de te
 stamen. & in §. testes. institu. eod. titul. & ibi omnes Docto.
 vbi assignant rationem præcipue Mar. Anto. Baue. nu. 1. &
 Io. Fran. Ozerius, nu. 14. Hier. Campus. num. 3. De iure re
 gio probatur in l. 17. titu. 16. par. 6. & hanc opin. sequuntur
 omnes Doc. allegati supra in regu. præcedenti, in 2. limita
 ti. Et vltra supra Docto. vide doct. de Couarru. in c. relatū,
 el j. nu. 4. de testa. Andr. de Besetis in repet. l. 1. nu. 214. C.
 de sacros. eccle.

Hanc regu. limitat quatuor modis Socin. in regula 419.
 Eandem cum alijs quatuor limitatio. ponit Bernar. de Lu
 co in reg. 482. remittendo se ad Deci. in l. fœminæ. nu. 26.
 ff. de reg. iur. vbi refert quod tres limitationes ex supra di
 ctis ponit Didacus de Castillo in l. 3. in gl. [Siete testigos.]
 col. 7. vers. quæro insuper an septem testes testa.

Vltra quos limita primo, non procedere in testamento
 militis. Pro qua opin. facit: nam vbi remissa est solennitas
 iuris positiui, ibi sufficiunt duo testes etiam fœminæ. ita

tenet

tenet Bar. in l. hac consultissima, in §. ex imperfecto, C. de testam. glo. in Auth. quod sine, C. eo. titu. sed in testamento militis remissa est solennitas iuris positiui, l. i. de milita. testam. ergo in tali testamento mulier poterit esse testis. Eadem opin. tenet Aret. per gl. ibi in §. testes, instit. de testamen. Ripa in tract. de peste, in Rubr. de priuilegijs vltimarum voluntatum casu pestis, nu. 24. quem sequitur Ant. Caius, in addi. ad Ange. in d. §. testes, nu. 6. eandem opi. vbi eam notab. declarat, tenet Marc. Anto. Bauer. in d. §. testes, nu. 26. pro qua op. inest tex. in l. Diuus, ibi conuocatis hominibus, ff. de milit. test. nam appellatione hominis continetur tam masculinum quam femininum, l. hominis, ff. de verb. sig.

- 2 Secundo limita, in testamento facto tempore pestis. Hanc opi. tenet Ias. in l. fin. nu. 19. C. de codicil. ubi determinat, quod in subsidium mulier admittitur ad testimonium in casibus in quibus alias non admittitur, allegat Ioan. Andrez. in addi. ad Specul. in titu. de teste, in §. i. Eandem opi. tenet Alex. in consi. 24. nume. 11. volum. 2. Steph. Bertr. in consi. 212. nu. 6. lib. 1. secundæ impressiois. Pro qua opi. dicit facere tex. in c. si. de testi. cogen. iuncto text. in l. quoniam liberi, C. de testib. Contrariam opinionem, imo quod mulier tempore pestis non possit esse testis in testamento, consuluit Alex. in consi. 70. nume. 16. volu. 2. vbi dicit, quod licet de iure canonico sit diminutus numerus testium per textum, in c. cum esses, de testamen. tamen requiritur quod sint idonei: sic etiam in testamento facto ruri fuit diminutus numerus propter inopiam testium, vt in l. si. C. de codic. tamen requiritur quod testes necessarij alias sint idonei, vt ibi omnes concludunt, & per alia de quibus ibi per eum Hanc etiam opin. sequitur Philip. Dec. in consi. 284. Tho. Gramma. in decisi. 62. nume. 16. Ripa in tracta. de peste, in Rubri. de priuilegijs vltimarum voluntatum causa pestis nume. 19. quam opinionem dicit non procedere ibi in nume. 22. in testamento eius qui in ciuitate permanserat vt labenti reipublice subueniret, quia in tali testamento mulier bene admittitur, quem sequitur Anto. Caius in addi. tio. ad Ang. Aret. in d. §. testes nu. 7. insti. de testamen.

- 3 Tertio fallit in testamento condito in terris ecclesie.

Ratio

Ratio est, quia ius canonicum non curat in testamentis so-
lennitatem iuris ciuilib. Ita tenuit Abb. in c. cum esses, col.
1. de testam. quem sequitur Ias. in l. hac consultissima. nu.
9. vbi hanc dicit communem opinio. de testam. C. Marcus
Anto. Astensis in repe. l. hac consultissima in §. ex imperfe-
cto nume. 175. Petrus de Anchar. in c. cum esses in 4. notab.
nume. 6. vbi dicit quæ personæ dicantur idoneæ. idem Pa-
nor. in c. relatum el j. nu. 3. de testamen. Imol. in d. c. cum es-
ses. nu. 13. Hanc opin. dicit esse commu. Imo. in l. nemo po-
test nu. 4. ff. de lega. 1. & Caro. Rui. in conf. 192. nu. 7. vol. 2.
& illud dictum Abb. sequitur Hiero. Zane. in tracta. diffe-
rent. vtriusque iuris, differentia 26. nume. 58. eandem opi-
nionem sentit Nicol. Boer. in decisio. 39. num. 4. eam dicit
communem Ioan. Crott. in tracta. de testibus, in prima par-
te, nu. 10. quem allegat Couarruias, vbi dicit hanc etiam
esse commun. opinio. in d. c. cum esses, nu. 14. de testa. quan-
uis ibi contrarium teneat.

4 Quarto limita non procedere, vbi agitur de declaranda
ambigua voluntate testatoris, quia ibi respicitur tantum-
modo probatio, & non solennitas. Ita consuluit. Oldra. in
conf. 297. nu. 7. quem sequitur Marc. Anto. Astensis in repe-
ti. l. hac consultissima, in d. §. ex imperfecto. nu. 173.

5 Quinto limita non procedere, quo ad probandum volū-
tatem contrariam testatoris, prioris reuocatoriam, nam in
hoc casu mulier bene admittitur. Ita concludit Bal. in cōf.
39. incip. Factum super quo consilium petitur. vol. 2. quem
sequitur idem Marc. Ant. Astē. in repet. d. §. ex imperfecto.
nu. 174. licet contrarium teneat Alber. dicens alicubi nō ef-
se factum, in l. qui testamento. §. mulier. ff. de testa. Eandem
opi. contra Alber. tenet idem Bald. & Imol. in d. §. mulier.
Marc. Anto. Baueria in §. testes nu. 11. Insti. de testa.

Regula CCCXV.

FOEMINA de iure canonico in causa criminali te-
stis esse non potest. Hanc regulam probat text. in c. mu-
lierem. 33. questio. 5. in c. forum, & ibi gloss. de verb. si-
gnific. gloss. in c. quoniam in ver. mulieres. de testib. & in c.
tam literis, in verbo, fœmineis, eod. titu. & in c. ex eo 15. q.
3. ita tenet Hostien. in Summa, in titu. de testibus, in §. quis

estis esse possit. Spec. in tit. de procurato. in §. 1. ver. septimo, in criminali testificatione. Alberi. in l. qui testamento in §. mulier col. 1. ff. de testa. Flor. in l. ex eo. nume. fi. & ibi Jacob. de Sancto Georg. nume. 4. ff. de testibus. Ioan. Faber, & ibi Ange. & ceteri Docto. §. testes. institut. de testamen. Roma. in repe. l. admonendi, nu. 119. ff. de iureiur. Abb. in d. c. forum de verbo. signifi. Hanc opinio. dicit esse communem idem Abb. in c. quouia nu. 2. de testibus, & ibi Feli. nu. 1. hanc eandem opinio. tenet expresse Andr. Tiraquell. in suis legibus connubialibus, in 9. l. nume. 49. Ioann. Igneus in l. 1. in §. iusta. nume. 54. ff. ad Syllan. Marc. Anto. Baueria in §. testes, nu. 17. Institut. de testamen. Iacobus Butr. in tracta. de testibus, rub. de interrogationibus testium, num. 30. Federi. Schencx in tract. de testibus, nume. 38. Alexand. in cons. 19. nume. 1. volum. 1. & in cons. 63. nume. 1. eod. volu. & in cons. 24. nume. 4. lib. 2. Iac. Vagarotus in tracta. de reprobationibus testium. nume. 13. Hippoly. in cons. 17. & in cons. 18. nume. 34. & in cons. 130. nume. 34. Alcia. in tracta. præsumpt. in 1. reg. præsumpt. 47. Capol. in cons. 32. nume. 2. & 3. in consilijs criminali. Steph. Bertrand. in cons. 137. nume. 3. volum. 2. primæ impressi. Marc. Mantua in consil. 56. nume. 23. & in cons. 152. nume. 17. & in cons. 228. nume. 6. hanc opinio. tenet expresse Cato Sacchus in repet. l. admonendi nume. 110. ff. de iureiur. Ratio autem huius regu. assignatur per supra dictos doct. & opinio huius regu. semper fuit vera, vt ex supra dictis patet, & nemo aueratus est eam ante Phili. Deci. qui in l. scemina, nu. 27. ff. de reg. iur. & in c. quoniam, nu. 20. de testib. sentit contrarium, & dicit quod etiam de iure canonico sit in causis criminalibus testis idonea. Rationes autem propter quas motus fuit ad hæc tenendum, ibi videri possunt.

- x Amplia primo hanc regu. habere locum, etiam in causa matrimoniali quæ criminali equiparatur. Vt in c. mulieri. de iureiuran. Specu. in titu. de rescript. in §. ratione forme. col. 10. versic. nunc igitur ad instructionem, Bald. in consil. 112. vol. 2. Abb. in c. si pro debilitate nu. 4. de offic. deleg. pro qua opi. faciunt etiã alia quæ congerit. Soc. Iu. in cons. 31. nume. 10. volum. 2. Sed his non obstantibus in contra-

riūm est communis opinio. imo quod mulier in causa matrimoniali potest esse testis, probat tex. in c. super eq. el. ij. de testib. & hanc esse magis communem opin. tenet expresse Alex. in d. cons. 11. volum. 1. Iacob. de Sancto Georg. in d. l. ex eo. nume. 5. Deci. in cons. 133. hanc opin. tenet Tiraque. in suis legib. connubialibus in §. l. nume. 51. hanc dicit communem & quotidie obseruari Soc. Junior in cons. 31. nume. 13. volum. 2. Et pro hac opinione est etiam text. in cap. videretur 35. quæstio. 6. vbi dicitur quod etiam coniuncti vtriusque seruis in testificationem causæ matrimonialis admittantur.

2 Secundo amplia procedere, etiam si ciuilitè agatur, si pœna est applicanda fisco ratione delicti mulieres de iure canonico, quod est seruandum in terris ecclesiæ, non sunt testes idonei. Ita expresse concludit Alexa. post doct. quos ipse ibi allegat, in cons. 19. nume. 1. volumi. 1. quem sequitur Paris. in cons. 165. nume. 12. volum. 4. Pro qua opinione, facit, nam quodocunque pœna quodocunque sit pecuniaria, est applicanda fisco, dicitur actio criminalis, ve est glo. notabilis in l. 3. in princip. in verbo, aureorum centum, ff. de sepulchro viola. quam sequitur ibi Bartol. Cin. & Bald. in l. si qua per calumniam. C. de episcop. & cleric. & tradit Alexand. in rubr. C. de iudic. & in consil. 132. nume. 5. volumi. 1. Imol. in c. qualiter & quando el. ij. nume. 64. de accusatio. & in Rub. ff. de pub. ind. Deci. in rubrica de iudic. nume. 52. & ibi Ripa. nume. 102. Ias. in princ. Instituti. de actio. nume. 15. & in l. 1. nume. 7. C. de ædendo. Eandem opinionem tenet Bart. ff. in l. agraria de termino moto. & dicit eam communem Lodou. Gomez. in d. prin. instituti. de actioni, nume. 18. licet. gloss. aliæ quamplures aliter dixerint, quas omnes allegat & impugnat Bartol. in d. l. 3. ff. de sepul. viola. & Ludouic. Gome. vbi supra, & Curt. Junior in Rub. ff. de iudic. nu. 18.

Quod tamen est verum quando pœna est applicanda fisco ex accusatione, quia tunc dicitur causa criminalis secus si aliqua actio intentetur nomine fisci, puta petitio hæreditatis, quia tunc dicitur causa ciuilis. Ita tenet Barto. in d. l. 3. in fine ff. de sepulchro viola. per iura de quibus ibi per

eum, quem sequuntur Doct. supra allegat. vbi hoc notabiliter declarant.

- 1 Limita primo, quando causa criminalis est ciuilititer intentata. Ita probatur in d.c. quoniam, & ibi glo. & Felin. de testibus & in c. tam literis. eod. titul. & ita expresse tenet Chassanz. in consuetud. Burgun. in titu. [Des iustices] Rubri. l. §. 6. fol. 65. col. 2. nu. 41. Quam limitationem intelligo veram nisi pœna sit applicanda hîco, vt supra dixi in secunda ampliacione.
- 2 Secundo limita, quando veritas aliter haberi non potest. Ita tenet Ioan. Andræ. in additionibus ad Specul. in c. de teste. in §. 1. nu. 83. incipienti. §. testes. Iacobus de Arenis, quem refert Alexand. in conf. 24. nu. 11. vol. 1. Ias. in repeti. l. 1. nu. 49. C. de summa Trinita. & fide catho. Andræ. Alciat. in trac. præsumptio. in 1. regula, præsumpt. 47. num. 3. idem Alexandr. in conf. 64. nume. 1. volum. 1. & in consil. 102. nume. 7. volum. 7. Deci. notab. in conf. 363. nume. 5. Anton. Rube. in conf. 165. nume. 2. Stephan. Bertrand. in conf. 212. nume. 6. volu. 1. secundæ impressionis. Hippoly. in practica, in §. diligenter, nume. 81. & in l. infans nu. 45. ff. de fidei. pro qua opin. facit quod supra dixi in regu. 414. limita tione 2. Quam limitationem intellige vt per And. Alciat. in d. præsumptione 47. nu. 5.
- 3 Tertio fallit crimine hæresis, læsæ maiestatis, & simonia. Probat glo. in c. cum P. Manconiella, de accusatio. & in summa, 2. q. 7. facit text. in c. tanta. & in c. per tuas. de simo. & ibi Docto. præcipue Ioan. de Anan. nu. 1. cum sequen. facit quod not. Bernard. de Luco in practic. c. 85. Alexand. in conf. 111. nu. 6. vol. 1. Maxime quâdo mulier est bonæ fame, & opinionis. Quam limitationem declara & intellige vt per Pala. Ruui. in allegat. hæresis. §. 12. cum sequen. & per Arnald. Lamberti. in repet. c. 1. de hæreti. li. 6. quæstio. 16. nu. 13. cum alijs, & per Iacob. Septimamcensem in Institu tio. catholicis. c. 62.
- 4 Quarto limita, quando proceditur per viam inquisitionis, vel denunciacionis. Ita tenet Inno. in c. quoniam, nu. 1. de testib. facit tex. in c. tam literis. eo. tit. ita tenet Lanfran. de Oriano in tract. de depositionibus testium nu. 110. Stephan.

phan. Aufred. in trac. de reprobationibus testium, nu. 69. fa
cit gl. in c. quoniam in ver. mulierem de testibus.

5 Quinto limita, non procedere de iure ciuili. Vt est tex.
l. ex eo. ff. de testibus, & ibi Florian. & Iaco. de sancto Geor.
nu. 4. qui dicit hanc esse commu. opinionem gl. in c. forum.
in ver. non fœmina. de verbo. significat. cum alijs, & hanc
opi. dicit esse commu. Abb. in d. c. quoniam nu. 2. & ibi Fe-
li. nu. 1 facit etiam tex. in l. 3. in §. lex Julia. ff. de testib. Hæc
etiam opinio. tenet Specul. in titul. de teste. in §. 1. nume.
83. Alexand. in consil. 11. nume. 6. volum. 1. Felit. in consil.
36. nume. 4. Docto. in §. testes Institu. de testamen. Stepha-
nus Bertrandus in consil. 137. nume. 3. volum. 2. & in consil.
139. nume. 1. volum. 3. primæ impressio. Tiraquell. in legi-
bus connubialibus in 9. l. nume. 50. Quæ opinio appro-
batur de iure regio per l. 17. titu. 16. part. 3. vbi dicit, quod
mulier bonæ famæ & opinionis potest esse testis in omnî
causa, excepto in testamento. Contra quam l. Partitæ est
tex. de iure fori, in l. 8. tit. 8. lib. 2. fori: quæ approbatur per
l. 96. Styli. de quib. legibus meminit Pala. Ruuios in alle-
gatione hæresis, §. 13. quæ l. Partitæ procedit, vbi cunq; fo-
ri non esset recepta nec vsitata, nam tunc recurrendum est
ad l. Partitæ: vt in l. 1. Tauri. facit quod no. Roder. Xarez
in præmio Fori.

Regula CCCXVI.

FEUDA dignitatum, vt Marchionatus, Comitatus, Du-
catus, vel Regni, sunt indiuidua. Quam regu. probat tex.
in c. Imperialem, in §. præterea, de prohib. feud. alien. per
Federi. & ibi Bald. & docto. & in c. licet, & ibi gloss. fina. &
Abb. de voto. gloss. fina. in c. si hæredes de testamen. Circa
quam regu. vltra Matthæ. de Afflict. vbi supra vide Carol.
Molinæ. in consue. Parisi. titu. 1. de materia feuda. §. 35. nu-
me. 1. cum alijs Rui. in consil. 34. nu. 9. vol. 1. Parisi. in consil.
71. nume. 3. vol. 1. & in consil. 112. nume. 24. & in consil. 10. nu-
10. & 11. eo. vol. Ruin. consil. 39. nume. 16. lib. 5. & in consil. 9.
nume. 18. volum. 1. Deci. in consil. 389. nume. 3. Socin. Iun. in
consil. 77. nume. 94. volum. 1. Ioann. Baptist. de Sancto Bla-
sio in consil. 66. numero 1. cum sequentibus, inter con-
silia Alberti Bruni, Ludouic. Gozadinum in consili. 84.

D. Petri Duen.

nume. 16. Iacobum Aluarotum, in consil. 60. nume. 1. cum seq. inter consilia Alberti Brun. Tiraquel. in tracta. primogenit. in 4. quæst. nu. 2 1. cum seq. Hierony. Gratum, in consil. 4. nume. 29. volu. 1.

Hanc regulam ponit Barto. Socin. cum tribus limita. in reg. 44. in postero. Bernar. de Luco in regu. 285. remittendo se ad Ias. in l. stipulationes non diuiduntur, nume. 31. ff. de verborum obligatio. Eandem cum vnica ampliatioe, & quatuordecim limitationibus ponit Chassana: in consue. Burgun. in titu. [Des siez]. Rubr. 3. §. 6. à nu. 7. vsque ad nu. 22. fol. 116. colum. 1. Quam regu. cum prædicta ampliatioe & limitationibus ante eum posuit Curti. Iunior. in tracta. feudor in 4. parte in 30. q. numero 122. per totum. Eandem regulam limitat sexdecim modis Andr. Tiraquell. in tracta. de primogenitu, in 4. q. numero 37. vsque ad fin. Eandem limitat sex modis Baptista de sancto Blasio in d. consil. 66.

Regula CCCXVII.

FEVDVM nec generaliter nec specialiter, nec tacite nec expresse obligari potest. Hanc regulam tenet Spec. in titu. de pignori. §. 1. numero 30. Sali. in l. fin. C. de iure emphy. Bal. in l. 3. C. vt in possessione legatorum & in cap. 1. §. aut si libellario, quibus mod. feud. amitt. Alexan. in l. constan te, in prin. in 3. quæstio. prin. ff. solu. matrimo. & ibi doct. & in consil. 1. nume. 1. & 2. volu. 6. Hanc etiam opi. tenet Ias. in d. l. fi. nume. 54. Matthæ. de Affli. in const. Neapolitanis, lib. 3. Rurhic. 5. nume. 85. Eandem dicit communem Franc. de Ripa in l. obligatione, nume. 36. ff. de pignorib. Palatios Ruu. in repet. cap. per vestras, §. 30. in septima ampliatioe de donat. inter virum, & vxor. Andr. Tiraq. vbi refert alios docto. in tracta. de vtroque retractu, in titu. de retractu [Lignagier.] §. 1. gloss. 3. nume. 5. licet contrarium teneat Bartol. qui communiter in hoc reprobatur, in repet. l. si constante, nu. 73. ff. solut. matri. Et circa hanc regul. vide supra in regu. 40.

Hanc regulam cum quinque limitationibus ponit Antonius Negulantius de Fano in tracta. de pignorib. vbi dicit hanc esse communem opinionem, in secundo membro 2.

partio

partis principalis, à nume. 43. vsque ad nume. 50.

Regula CCCXVIII.

FEVDVM quibus casibus amittatur. Vltra posita in regula 40. vide Hieronymum Gratum in consi. 6. nu. 53. cum sequen. vol. x. Carol. Molinæ. in consuetu. Parisien. in titu. 1. de materia feuda. §. 30. nu. 23. cum seq.

Quadraginta casus ponit Martinus de Silimanis in tracta. de feudis in Rubr. quibus modis feudum amittatur, à nume. 111. vsque ad nu. 186. in 13. volu. tractatum diuersorum Docto. Præterea 72. casus ponit notab. Matthæ. de Afflict. in c. 1. in §. itē si quis feudum, quib. mod. feud. amit. in vsib. feu. à nu. 22. vsque ad fi. Ad hæc 41. casus, in quibus feudorum amit. ponit Cur. Iun. in tract. feudo. in 4. par. à nume. 1. vsque ad nu. 82. Et vide de iure regio text. in l. 7. 8. & 9. titu. 26. parte 4.

Regula CCCXIX.

FEVDVM concessum alicui ad vti fruendum, finitur morte feudatarij. Hanc reg. ponit Bal. in præludijs feudorum, nu. 51. per tex. in l. habitatio, ff. de vsu & habita. sicut si diceretur, concedo tibi talem fundum in feudum ad alimēta. Nam quod in proprios vsus relinquitur, morte finitur, secundum Bal. qui hoc firmat, in l. cum 2. in §. vni. ff. de trāfactio. Bart. in l. libertis, ff. de alimen. & ciba. leg. in sua distinctione, vbi dicit idē, si concedatur fundus ad alimenta, nam talis clausula minuit legatum, id est, quòd finitur cū persona, sicut finiuntur alimenta & vsusfructus, §. finitur. Institu. de vsufruct. in l. cum pater, in §. dulcissimis, ff. de lega. 2. in l. epistola, ff. ad Trebel. Hanc opinio. sequendo Bal. tenet Matthæus de Afflictis. in præludijs feudorum, numero. 126.

Primo fallit, nisi in dicta inuestitura feudi ad vsufructum fuisset dictum expresse, ita vt non possit dictus fundus vendi vel alienari, tunc enim videtur concessum vtilē dominium sibi & hæredibus. Ita tenet Bald. in l. Proculus, ff. de vsufr. versu. & est argumentum, quem sequitur ibi Ang. in uers. ex prædictis. Marc. Mantua in apophthegma 152. quia vt dicit Bal. in d. l. Proculus, dicta clausula quòd non possit alienari, non cadit in vsufructu formali.

1. Limita secundo, nisi detur res mobilis ad vsumfructum, nam tunc videtur donata proprietate, ita tenet Bal. in d. præludijis feu d. nu. 5 1. per tex. in l. donationes, in §. species, ff. de donatio.
2. Tertio fallit, nisi ex verbis præcedentibus possit apparere quòd concessione feudi ad vsumfructum inuestiens voluit concedere vtilem proprietatem, & sic quòd transeat ad hæredes. Vt patet in d. §. species, vbi dicitur quòd extra dotem datam donabat puellæ ad vsum: tunc videretur donata proprietate, vt essent bona paraphernalia. Ita cõcludit Raphael Cumanus in d. §. species, nu. 3.
4. Quarto fallit, si inuestitura feudi diceretur, vt inuestitus percipiat dictum vsumfructum vel alimenta: tunc illa dictio, vt non restringit ipsam inuestituram. Ita tenet Bal. in l. Titia, in §. Titia cū nuberet, ff. de leg. 2. idem Bald. & alij Doctor. in l. cum 2. in §. si vni. ff. de transact. Bart. in l. libertis, nu. 2. ff. de alimen. & cibarijs lega.
5. Quinto fallit, quando feudum ad vsumfructum concessum fuisset extraneo, & non filio. Ita tenet Bal. in l. si pater, nu. 10. C. de inofficijs donatio.
6. Sexto fallit, nisi in inuestitura prædicta fuisset appositæ hæc clausula, pleno iure. Ita cõcludit Bal. in l. 1. nu. 2. C. de fructibus & litium expen.
7. Septimo fallit, nisi feudum venderetur ad vsumfructum, tunc videtur venditum vtile dominium. Ita Bal. in Rub. C. de iure emphy. nu. 9. in fine allegat text. in d. l. donationes in concubinam, in §. species ff. de donatio.
8. Octauo fallit, si fuerit dictum inuestitura feudi, ad vsumfructum tibi & hæredibus, tunc in persona hæredis esset nouus vsusfructus. Ita tenet Bal. in d. præludijis feudorum, quem sequitur ibi Matth. de Affli. nu. 135.
9. Nono fallit, nisi inuestitura ad vsumfructum facta esset ecclesiæ vel religiosis personis, tunc videtur concessum vtile dominium in perpetuum. Tenet gloss. quam ibi sequuntur Cinus & Bal. & Alberi. in l. si mulier, C. de iure dotium in verbo, mulier, in versicul. item ad hanc dedi prædium, idem Alberi. in d. §. species, Bald. in l. & in epistola. nume. 5. C. de fideicommissis, pro qua opinione est textus, in d. l. Ti-

l. Titia in §. cum nuberet, ff. de legatis 2.

Regula CCCXX.

F E V D V M non potest pignori dari, sine consensu directi domini. Hanc regulam probat tex. in cap. 1. in §. item si quis, quibus modis feudum amitta. & in c. 1. ibi, feudum totum, vel partem aliquam vendere, vel pignorarè, de prohibita feu. aliena. per Federi. ita expresse tenet Bartholomæus Soci. in consi. 19. nu. 12. uolu. 1. Marianus Socinus eius nepos in consi. 77. nu. 73. uolu. 1. Ruinus in consi. 143. numero 19. volumi. 3. Augustinus Berous in quaest. 94. nume. 11. Ioann. Igneus in l. 1. §. si seruus pignori datus, nume. 7. ff. ad Syl. Iania. Martinus de Silimanis in tractatu feudorum, in Rubric. quibus modis feudum alienetur, numero 99. & facit quod dixi supra, in regul. 40. in 3. ampliatiõne, De iure regio probatur in l. 10. titulo 26. parte 4. & in l. 68. titul. 18. parte 3.

Hanc regulam limitat quatuor modis Chassanæ. in consue. Burgun. in titu. [Des hiefz.] Rubr. 3. §. 8. numero. 11. fo. 118. col. 4. vsque ad nume. 21. Quarum limitationum tres ante eum posuit Fran. Cur. Iun. vbi hanc regulam limitat alijs quatuor modis, in tract. feudorum, in 4. parte, nume. 95. Eãdem regulam cum quinque limitationibus ponit Matthæ. de Afflict. in c. imperialem, nume. 4. de prohibi. feudi alien. per Fede. Hanc regulam cum tribus ampliatiõib. & tribus limitationibus ponit Franc. de Ripa in l. obligatione, nu. 35. ff. de pignoribus.

Regula CCCXXI.

F E V D I dominus, est iudex inter ipsosmet Vasallos. Hanc regulam probat tex. in c. imperialem, in §. penul. de prohibi. feudi aliena. per Federi. & in c. 1. de contro. feudi apud pares termi. & in c. cæterum, de iudicijs, & ibi glo. & in c. ex transmissa, & in c. uerum, de foro compe. De iure regio probatur in l. 45. titu. 26. par. 4. Et vltra docto. in supra dictis locis tenet Bartho. Soc. in consi. 12. nu. 20. vol. 1. Mart. de Silimanis in tracta. feudo. Rubr. quis sit iudex feudi, & vbi agatur causa feudi, per totam. Vlda. Zasius in sua Epitome feudo. in 11. par. nu. 6. Io. Igneus in repe. l. necessarius in §. non alias, nume. 610. ff. ad Sylla. Ioann. de Aynsa. in proæ.

D. Petri Duen.

proœmio concordatorum. fol. 113. col. 3. Et circa hanc regulam vide Socin. in tracta. fallentiarum, in reg. 52. & 53. in posterioribus. Nicolaus Boeri, in decis. 114. nu. 5. Steph. Aufre. in repe. cle. 1. de offic. ordinari. in reg. 2. in 1. fallen. Ia son in l. 1. §. & post operis, nu. 12. ff. de noui operis. Car. de Grassalijs in suo regalium Franciæ, lib. 2. iure 11. Alexan. in cons. 1. volum. 5. Bartholomæus Socin. in cons. 284. vol. 2. & in cons. 87. volum. 3. Ioan. de Amicis in cons. 2. nume. 1. Bal. in cons. 327. vol. 1. & in cons. 183. & in cons. 188. volu. 3. Alexan. in cons. 79. per totum, volu. 1. Chassanæ. in cons. 41. nu. 1. & 16. Albertus Brunus in cons. 20. nu. 7. Matth. de Afflictis notabiliter in d. e. 1. nume. 2. de controuersia feudi apud pares terminan. & d. §. præterea inter duos, nume. 1. cum alijs.

Hanc regulam limitat sex modis Maria. Soc. in c. ex transmissa, a nu. 27. vsque ad nu. 34. de foro compo. Eandem regulam limitat duodecim modis Franc. Cur. Iun. in tracta. feudorum, in 7. par. à nu. 3. vsque ad nu. 15. & à nu. 15. vsque ad nu. 34. ponit 13. quæstione circa materiam huius regulæ. Hanc etiam reg. limitat tresdecim modis Fel. in c. cæterum, à nu. 5. vsque ad nu. 14. de iudic.

Regula CCCXXII.

FEUDA inferiora quæ non habent dignitatem annexam, diuidi possunt. Hanc regulam probat tex. in c. 1. in §. omnes, si de feudo sue. cõtrouersia inter dominum & agnatum vasalli, in vsibus feudo. in c. imperialem, in §. præterea ducatus, & ibi omnes doctor. de prohibita feudi alienatione per Federicum. Circa quam regulam vide posita supra, in regul. 316.

Hanc regulam cum vnica ampliat. & vnica limitatio. ponit Chassanæ. in consue. Burg. in titu. [Des hiefz.] Rubr. 3. §. 6. fol. 117. col. 4. nu. 22. Quas ante eum posuit Francis. Cur. Iun. vbi eam declarat, in tractat. feudorum, in 4. part. q. 30. nume. 224.

Regula CCCXXIII.

FEVDVM antiquum si renouatur vasallo, non desinit esse antiquum. Hanc regulam probat tex. in c. 1. de vasallo decrep. ætatis in vsibus feudo. & tenet Bart. et doct. in l. si mihi

mihî & Titio ff. de verbo. obliga. & ibi Ias. nu. 12. colu. fi. & in l. quod dicitur, la j. ff. de impensis in rebus dotal. fac. Roma. in consi. 315. nume. 1. Alexan. in consi. 30. nu. 6. volu. 1. Bartho. Soci. in consi. 100. nu. 11. versic. ex quibus infero in proposito, volu. 3. Deci. in consi. 53. nu. 3. Albertus Brunus in cons. 79. nu. 4.

1 Limita primo, quando feudum erat omnino extinctum: quia vasallus priuatus esset feudo ipso iure, ita quod alia sententia priuationis necessaria non esset, nam tunc ex tali renouatione efficiunt nouum feudum. Ita concludit Bal. in c. 1. in §. in super, in fi. de prohib. feudi alie. per Fed. Ale. in consi. 34. colum. 2. volu. 5. Et pro hoc quod res extincta si renouetur dicatur noua, & alia res, est tex. in l. inter stipulantem, in §. homo liber. vers. & nauis, ff. de verb. obliga. & in l. 1. in §. opus, ff. de nou. oper. nuntia. Ias. in l. ius autem ciuile, nu. 15. & 18. ff. de iusti. & iure. Dec. in l. 1. in prin. nu. 28. ff. quod quisque iur. Matth. de Afflic. in d. c. 1. nu. 12. de vasal. decrepi. 2ta.

2 Limita secundo, quando in renouatione feudi adijceretur noua forma: quia tunc ex tali adiectione nouæ formæ diceretur nouum feudum. Ita tenet Bal. in c. 1. in §. in super, in fi. de prohibi. feudi alien. per Feder. ex mutatione enim formæ inuestituræ, efficitur nouum feudum, ita concludit Bartho. Cæpol. in consi. 31. nu. 7. in consi. ciuil. Ias. in d. l. si mihî & Titio, colu. fi. nume. 12. Oldr. in consi. 178. incipien. quidam nobilis, vbi dicit, quod feudum dicitur nouum ratione nouarum conventionum. quem sequitur Curt. senior. in cons. 50. nume. 50. & 29. Matth. de Afflic. in decisione. Neapolit. 112. nu. 5. & in 244. num. 8. Albert. Brunus in consil. 88. nume. 5. pro quo est bonus text. in l. ius autem ciuile, & ibi Docto. Moder. ff. de iusti. & iure. Quam limitationem Calderi. in consi. 11. in titu. de feudis, vers. ad cuius declarationem, intelligit verum, quando mutatur aut alteratur forma circa substantialia feudi: secus si circa accidentalia.

3 Tertio limita, nisi feudum amissum per vasallum fisco principis fuisset incorporatum, aut possessio eius per dominum apprehensa: quia tunc si renouetur vasallo, dicitur nouum

D. Petri Duen.

nouum feudum. Ita concludit Bal. in l. 1. quæst. 15. nu. 11. ff. de rerum. diuifio. Alexan. in d. confi. 34. col. 2. Iaf. in confi. 152. nume. 1. in fi. in 2. col. vol. 2. & in confi. 64. colum. 3. nume. 1. verficu. fecundo, poffunt limitari. Ludo. Gozad. in confi. 84. nu. 10. & 21.

Quæ tres limitationes non præcederent, quando feudū renouaretur sub commemoratione antiquarum inueftiturarum, & sub eifdem pactis & qualitatibus. Ita Areti. in d. l. fi mihi & Titio. Alex. in d. confi. 30. nu. 6. verf. & ita etiam colligitur ex verbis diftorum priuilegiorum, vol. 1. Alber. Brunus in confi. 79. nume. 5. Secundo non procedunt prædictæ limitati. quando in reuocatione feudi superiori, verbum reftituimus aut reddimus, apponitur etiam fi fiat verba, & de nouo cōcedimus. Ita tenent Mart. Lauden. & Prepoft. in c. 1. de vafal. decrepit. æta. & ibi Matth. de Afflic. nu. 35. per quem vide alia circa hanc regu.

Regula CCCXIII.

FEVDI contentio vbi eft inter dominum & vafallum pares curiæ funt iudices. Hanc regu. probat tex. in c. imperialem, in §. præterea fi inter duos, de prohibita feudi aliena. per Feder. & ibi Matth. de Afflic. nu. 38. & in c. 1. de controuerfia feudi apud pares termi. & ibi etiam Matthæ. de Afflic. nume. 1. facit etiam text. in c. 1. de lege Corra. notatur in c. cæterum, de iudic. De iure Regio eft tex. in l. 11. titu. 26. part. 4.

Hanc reg. cum ynica ampliacione & ſex limitationibus ponit Bernard. de Luco in regu. 287. remittendo ſe ad Marian. Soci. in c. ex tranſmiſſa, nu. 9. de foro compe. Eandem cum quatuor ampliacionibus & ſex limitatio. ponit Curt. iunior in tracta. feudorum, in 7. par. verſ. tertia principalis regula datur, à nu. 34. vſque ad finem.

Regula CCCXV.

FEVDVM negans, rem feudalem perdit. Hanc regu. lam ponit Abb. in c. cæterum, nu. 21. poſt Innocen. ibi, de iudic. allegat ad hoc text. in c. quo iure 8. diſtin. Bal. in 2. col. C. quomodo & quando iudex. Probat per tex. in l. fi. ff. de rei vendica. vbi probatur quòd negans ſe poſſidere ſi conuincatur, perdit poſſeſſionem. Cui conſonant tex. de iu

re Regio in l. 3. tit. 3. par. 3. & l. 40. tit. 1. ead. par. Circa quã regu. vide Rom. in consi. 70. nu. 4. Arnold. Ferroniũ in consuetu. Burdegalen. in tit. de feudis, §. 5. Abb. in c. fi. de solu. nume. secundo, Iaf. in l. quod te mihi, nume. 29. ff. si certum peta. & in §. omnium, nume. 86. instit. de actio. Hippo. in repe. rab. ff. de fideiussio. nume. 19. & nu. 322. & in sing. 242. Matth. de Afflict. in decis. Neapo. 18. nu. 1. Ludo. Gome. in §. ex maleficijs, nume. 16. insti. de actio. Anto. Capit. in decis. 29. nu. 6. Hiero. Grat. in consi. 37. nume. 1. volu. 2. Guid. Papam in singu. 609. & in consi. 3. nume. 2. & in decis. 236. in fi. Ripam in l. qui cum se, nu. 1. cum alijs, ff. de re iudi. & vide infra in regu. 329.

Et plures casus in quibus negans punitur, vide per Bal. in Auth. contra qui propriam, C. de non nume. pecu. quem refert Cattellia. Cotta, in memora. iuris, in verbo, negans.

Hanc reg. ampliat vno modo, & limitat quinque modis Feli. in d. c. ceterum, à nu. 28. vsque ad nu. 20. de iudic.

Regula CCCXXVI.

FEVDI noui inuestitura ad hoc, vt probetur necessarium est, quòd adhibeantur pares curiæ. Hanc regulam probat tex. in c. 1. quid sit inuesti. in vsibus feudo. Ratio autem quare extranei non admittantur, ponitur in tex. in c. 1. in §. 1. & in §. idcirco, de notis feudorum. Circa quam regu. vide Alexan. in consi. 10. volu. 3. & in consi. 79. volu. 1. Martin. de Silimanis in tracta. de feudis, in rub. de inuestitura qualiter fiat nu. 225.

Hanc regu. ampliat vno modo, & limitat tresdecim modis Franc. Curt. iunior in tracta. feudorum, in 2. par. in 4. q. à nu. 16. vsque ad nume. 30.

Regula CCCXXVII.

FEVDVM pro anima vasallus relinquere non potest. Hanc regu. probat tex. in c. imperialem. ibi, vel pro anima iudicare, de prohibi. feudi aliena. per Feder. & in c. 1. in §. donare, quali. olim feudum alien. pote. & ibi Bal. & Aluaro. Ratio est: quia magnum præiudicium fieret domino superiori: quia postquam feudum esset semel incorporatũ ecclesiæ, quæ nunquam moritur, nunquam esset spes q̄ feudum possit ad dominũ reuerti: & ideo ecclesia quæ debet esse

D. Petri Duen.

esse cultrix iustitiæ, nihil sinistri debet pati fieri, neque in se, nec in aliam, ita probat rex. in c. 1. in §. Mediolanenses, versicu. inde potest præsumi de alienatio. feudi, in vñibus feudorum. Hanc etiam opi. sequitur Bal. in l. 1. C. de sacrosanct. eccles. Felin. in c. inter dilectos, nu. 10. de fide instru. Lud. Goza. in conf. 8. nu. 21. & in conf. 4. nu. 8. Ale. in conf. 30. nu. 3. volu. 1. Bartho. Soci. in conf. 19. nu. 10. volu. 1. Maria. Soc. iunior in conf. 76. nu. 46. vol. 1. Roma. in sing. 533. Hanc etiam opi. tenet Abb. in c. quæ in ecclesiarum, nu. 18 de consti. & hanc opi. vbi latissime eam examinat, & refert Docto. contrariam partem tenentes, tenet Cur. iun. in tracta. feud. in 3. par. q. penul. nu. 125. & circa hanc regu. vide supra in reg. 40. in 6. ampli.

Hanc regu. ampliatur vno modo Ludo. Roma. in d. singu. 533. Eandem limitat quatuor modis & ampliatur vnico modo Felin. in c. quæ in ecclesiarum, nume. 69. vers. cæterum in quantum dictum est de consti. vsque ad nu. 75. Hanc etiã reg. limitat 5. modis, vbi notab. examinat Fran. Cur. iun. in tract. feud. in 4. par. in d. pe. q. nu. 126.

Regula CCCXXVII.

FIDEIUSSOR non possidens immobilia, potest recusari tanquam non idoneus. Hanc regu. probat tex. in l. 2. & in l. sciendum, ff. qui satisd. cog. gl. in Auth. de exhib. reis, in §. suscepto. in verb. personali, colla. 5. & in l. si quis stipulatus sit Stichum, in §. si quis stipulatus fuerit, ff. de verbo. oblig. Hanc opi. tenet Bal. in c. coram, nu. 8. de offi. delega. Spec. in tit. de satisfactio. in §. d. vers. sed si scholaris. Alex. in conf. 160. nu. 5. volu. 5. & hanc dicit esse commu. opi. Ias. post Barba. ibi in d. l. sciendum, in prin. nu. 30.

Hanc reg. ampliatur vnico modo, & limitatur quatuor modis Hipp. in rep. Rub. ff. de fideiuss. à nu. 227. vsq; ad nu. 241.

Regula CCCXXIX.

FIDEIUSSOR negans se fideiussisse, si conuincitur de mendacio sibi præiudicat. Vt in l. sed hoc ita, in §. 1. ff. de re. iudica. vbi dicitur, quod negans se socium, perdit beneficium ne conueniatur vltra quam facere potest: quod competit socio, vt in l. sunt qui ff. de re iud. ad quod etiam est tex. in l. si vnus, in §. si. ff. pro socio. Et facit etiã pro hac
reg.

reg. tex. in l. sed si ex parte, in §. interdū, ff. qd̄ cū eo. vbi ponitur, vbi punitur filius familias, negādo se filium familias, & mētiēdo dixit se patrē familias. Tertio facit tex. in l. hæreditatem, in §. si. ff. ad leg. Falc. vbi dicitur, qd̄ hērēs negās rem hereditariam, si conuincatur de mendacio, sibi præiudicat, quem tex. pro singu. allegat Bal. in Reper. suo, in verbo, negatiua. vbi dicit, quod negans similis est subtrahenti: per illum tex. & idem dicit B. al. in c. dudum, el. ij. nu. 8. de elect. Ias. in §. item si quis in fraudem. Insti. de actio. ex quibus videtur cōfirmata supra dicta nostra regu. Pro qua opi. est tex. in l. si. ff. de rei vendi. vbi habetur; quod si quis in veritate possidet aliquam rem, & contra eum agatur rei vendicatione ad illam rem, si ipse negat illam possidere, & conuincatur de mēdacio, quia actor probat ipsum illam possidere, tunc debet alia possessio incontinenti ab eo auferri & in actorem transferri, etiam nihil de iure suo probantem. Circa quam regulam vide supra in regu. 325. & præiudicatur sibi iste fideiussor in hoc, quia perdit beneficium excussionis, & beneficium cedendarum, ita tenet Bal. in Auth. contra qui propriam, in 3. col. C. de non nume. pe. vbi allegat bonum tex. in l. si dubitetur, in §. ita demum, ff. de fideiuss. vbi hoc tenet Ange. de Perus. & Alex. & Ias. in l. 1. nu. 11. C. de transact. Bar. in l. etiam §. 1. ff. solut. matr. & opinionem huius regulæ tenet Hiero. Gratus in consi. 63. nu. 44. & in consi. 119. nu. 21. volu. 2. Purpura. in l. nec pactio, nu. 79. C. de transac. Nicol. Be. lo. in §. si plures, nu. 12. institutu. de fideiussoribus.

Hanc reg. vbi eam pluribus fundamentis confirmat, ponit Hipp. in repe. Rubr. ff. de fideiuss. nu. 322. vbi à nu. 336. vsque ad nu. 345. limitat eam quatuor modis.

Regula cccxxx.

FIDEIUSSORI minoris non prodest restitutio minori concessa. Hanc regulam probat tex. in l. 1. & 2. C. de fideiuss. minorum, & ibi Bart. & in l. Marcellus ff. de fideiuss. & in l. in causæ, la. j. vbi assignatur ratio huius regu. ff. de min. & in l. 3. §. sed vtrum, versic. sed an hoc auxilium, eo. tit. De iure Regio est tex. in l. 25. tit. 4. par. 3. & in l. 4. ti. 2. par. 5. & hanc opinionem vltra supra dict. doct. tenet Frac.

Curt.

Cur. iun. in l. post aditam, nume. 5. C. de impub. & alijs. Et circa hanc regulam vide Io. Mauritium in tract. de restitutione in integ. c. 14. Hippo. in repe. Rubr. ff. de fideiuss. num. 267. Vincentium de Herculianis, & ibi Doct. in l. & si fideiussor, ff. de re iudic. Anton. Caimum in summa, C. de restitutione in integrum pag. 4.

- 1 Fallit primo, quando dolus aduersarij, interuenit. Ita probat tex. in l. 2. in fi. C. de fideiussor. minorum. Et est ratio quia æquius est aduersarium qui dolum commisit pari dānum, quam quòd fideiussor qui bona fide fideiussit soluat de suo proprio: nec poterit solutū repetere à minore: quia minor aduersus fideiussorem poterit petere restitutionem in integrum: vt in l. 1. C. de fideiussor. mino. & ita expresse tenet gl. in d. l. 2. Iacobi. de S. Georg. in l. 1. nu. 7. C. de fideiussor. mino. Montaluis in glo. l. 1. tit. 12. par. 10. Io. Mauritius in d. tract. de restitu. in integrum, in d. c. 14. pag. fin. Petrus Rebuff. in gl. ad constitu. Regias Gallie: in 2. par. in tracta. de restitutionibus, artic. 2. in glo. 2. nu. 8. pag. 143. glo. in l. minor 25. ann. in vers. succurritur, ff. de procurato. Bar. in l. Stichum, §. quod vulgo, nu. 2. ff. de solutio.
- 2 Limita secundo, quando creditor potest habere regressum cōtra alium: quia tunc beneficium restitutionis in integrum concessum minori proderit etiam fideiussori. Probat tex. in l. minor 25. annis, ff. de procur. & ita per illū tex. tenet Iacobi. de S. Geor. in d. l. 1. nume. 6. C. de fideiussor. mino. Petr. Rebuff. vbi supra, nume. 9. facit etiam text. in l. 2. ff. de admini. tuto.
- 3 Tertio limita, quando restitutio nullum esset adlatura commodum ipsi minori, nisi etiam prodesset ipsi fideiussori: puta quia essemus in casu in quo minor non posset petere restitutionem aduersus fideiussorem: nam casu restitutio concessa minori transfiret ad eius fideiussorem. Per notata per Bar. in l. cum filius, in §. 1. ff. de uerbo. obli. faciunt notata per Cin. & Bal. in l. quoties, C. de præci. impera. offeren. per Sal. in l. fi. C. de vsur. rei iudic. ita expresse tenet Iacobin. de S. Georg. in d. l. 1. nu. 7. C. de fideiussor. mino. Petrus Rebuff. vbi supra, nu. 9.
- 4 Quarto limita, quando fideiussore conuento qui esset habi-

habiturus regressum contra minorem debitorem principalem, ipse minor compareret, vt defensor necessarius pro ipso fideiussore, & peteret restitutionem in integrum: tunc restitutio etiã fideiussori proderit. Ita expresse tenet Bar. per illum text. cum glo. in d. l. Stichum aut Pamphilum, in §. quod vulgo, ff. de solut. & expresse Imo. Sed Paul. de Castro in d. l. 1. C. de fideiussor. mino. & Rapha. Cuman. in d. §. quod vulgo. damnant hanc opinio. dicentes, quod hoc casu minor non est defensor necessarius: quia ista non est necessaria defensio spectans ad minorem: cum nullo casu habiturus est regressum contra eum, cum semper minor ipse poterit petisse restitui aduersus fideiussorem, d. l. 1. ergo ipsius minoris non interest capere defensionem pro ipso fideiussore: nec ipse minor hoc casu est dicendus defensor necessarius, & ibi Alex. in d. l. 1. dicit, quod licet illud dictum Bar. sit valde singulare, tamẽ non considerauit dictum fundamentum in contrarium factum: & quod eius opinio male potest sustinere. Quẽ sequitur Ias. in l. si cum procuratore, nu. 5. ff. de re iudica. Est quidem verum quod quando minor esset defensor necessarius, posset comparere pro fideiussore, & assumere defensionem pro eo: & tunc exceptiones competentes principali, proderent etiam fideiussori. tex. est notab. in l. idem quæ in §. generaliter, ff. manda. & ita tenet Iacobi. in d. l. 1. nu. 7.

5 Quinto limita, quando fideiussor successit minori principali: nam tunc ex persona defuncti posset petere restitutionem in integrum, iste est tex. & ibi Bar. secundum vnam lecturam, in l. Stichum, in §. quod vulgo, ff. de solu. notant Doct. in l. debitori, C. de pact. ita expresse tenet Iacobi. de S. Georg. vbi notab. declarat illum tex. in d. §. quod vulgo; in d. l. 1. nu. 7. C. de fideiussor. mino.

6 Limita sexto, quando fideiussor pro re minoris stipularetur & fideiuberet: vt pote si minor rem vëdat in qua est deceptus: si aliquis fideiussor sit pro eo, illi fideiussori succurreretur post minoris restitutionem. Vt in l. 2. ff. de adm. tut. l. exceptio. quę personę, in fi. ff. de except. quia in hoc potest etiã maior decipi, videlicet in rei valore, vt in l. quisquis C. de rescind. vend. & ita tenet Petr. Rebu. vbi supra, nu. 5.

FIDEIUSSOR de iudicio fitti habet beneficium excussionis. Hanc opinio. tenet Guliel. de Cugno in l.2. in §. si quis ex his, ff. qui satisfat. cog. vbi tenuit, quod iste fideiussor habebit beneficia omnia quæ fideiussoribus conceduntur, & per consequens gaudebit priuilegio seu beneficio excussionis, de quo in Auth. præsent. C. de fideiussor. Hanc opi. sequitur Roma. in d. §. si quis ex his, nu. 6. & hoc videtur etiam tenere Ioan. Fab. in §. sed hodie, insti. de satisfd. col. 2. vbi dicit, quod quando principalis est præsent. & soluendo, tunc non potest agi contra fideiussorem de iudicio fitti: secus in casu quo esset absens, vel non haberet bona. Eandem opi. tenet Bal. in d. §. si quis ex his, & ibi Pau. de Cast. Alex. & Ias. nu. 7. Iacobi. de Sancto Georg. nu. 5. & dicit esse communem Roder. X Suarez, in d. l. 2. titu. [De los emplazamientos.] lib. secundo, fori. in §. quæritur vltorius, numc. 1. 2. & 3. fol. 187.

- 1 Limita primo, nisi fideiussisset pro eo qui non erat obligatus sistere in iudicio, vt tenet Bald. Angel. & Alex. vbi supra. Et est ratio: quia tunc non est proprie fideiussor ex quo intercedit pro eo qui non erat obligatus, & ad hoc iuuat glo. notab. in authent. de fideiussor. in princ. collat. 1. vbi dicit, quod in expromissore non habet locum beneficium excussionis: & expromissor qui promisit alium in iudicio sisti: vt in l. 2. gloss. magna, ff. qui satisfd. cogan. & sic debet intelligi glo. in d. l. 2. in §. si quis ijs, in gloss. magna, ad fi. vbi dicit, quod fideiussor de iudicio fitti, non est proprie fideiussor, cum principaliter obligationem in se suscipiat, & idem sentit glo. in eo. in §. nemo, ff. de regu. iur. & hoc tenet Suarez, vbi supra.
- 2 Secundo fallit, vbiunque agitur contra fideiussorem, vt sistat reum: nam ad hoc potest agi officio iudicis, nec habebit beneficium excussionis: secus quando conuenitur ad interesse, eo quia non sistit. Ita Bald. & Alex. in d. §. si ijs, per tex. in l. eum pro quo, ff. de in ius vocan. & satis videtur etiam de mente eiusdem Bal. in l. 1. C. de conuen. fisci debi. lib. 10. colu. 4. vbi eleganter loquitur: & ad hoc etiam tenet Suarez, vbi supra.

Tertio

3 Tertio fallit, in causis criminalibus: in quibus fideiusfor non habet beneficium excussionis, sed officio iudicis proceditur contra eum executiue. Probatur in l. si quis reum, ff. de custo. reor. Bald. in d. §. si quis ijs, & ibi Roma. & Iacobi. nume. 5. & Alex. facit text. & gloss. in c. cum homo 23. q. 5. vbi dicit glo. quod fideiusfor in causa criminali nõ potest inuenire: & sic licet fideiusfor promittat presentare aliquem reum mortis, si non presentat, non punitur ut pœna mortis: quia ille ueniebat puniendus: ut in d. l. si quis reum, sed debet puniri pecuniariter, arbitrio iudicis executiue, ut supra dixi, & sic non habet beneficium excussionis. Et quia intellectus supra d. glo. in d. c. cum homo, traditur in uarijs locis, ideo ubi crimen non est magnum, ita ut non ueniret imponenda pœna corporalis, fideiusfor potest interuenire, & sic debet intelligi tex. in c. si clericos de senten. excomm. lib. 6. & tex. in l. Diuus, iuncta d. l. si quis reum, ff. de custo. & exhib. reo. secundum Abb. in rub. de fideius. num. 1. Sed ubi ueniret imponenda pœna corporalis uel mortis, non admittitur fideiusfor, nõ poterit interuenire, iste est tex. notab. & ibi gl. in uer. supplicium, in c. cum homo, 23. q. 5. quam glo. ad hoc dixit no. Bal. in l. 1. C. ne filij, pro pat. Feli. in c. contingit, el j. de sentent. excomm. in c. pastoralis, §. quia uero, nu. 15. de offic. deleg. & in c. cum uenisset, nu. 4. de testi. Ias. in l. 1. nume. 9. ff. de in litem iuran. & in l. non impossibile, nume. 2. de pactis, Hippo. in repe. rub. ff. de fideiuss. nu. 206. & in l. infans, nume. 15. ff. ad l. Corn. de sicar. & in practi. §. examinanda, nu. 12. & in conf. 16. nu. 27. & in sing. 651. Nicol. Bellon. in §. in omnibus, nu. 6. institu. de fideiuss. Roder. Xuares in tracta. de fideiussore in causa criminali uersu. quo ad aliam particulam pag. 5. fol. 107. De iure regio est text. in l. 16. titu. 1. par. 7. & in l. 10. titu. 29. par. 7. & in l. 4. titu. 8. lib. 2. fori. per quam l. fori, intelligitur supra d. l. parti. & l. 116. Styli. Sed d. glo. in d. c. cum homo, seipsam limitat, nisi esset consuetudo quod quis pro alio puniretur pœna corporali, quia tunc ualeret consuetudo, sequitur Rom. in sing. 129. Roderic. Xuares ubi supra, pag. 7. uersu. tertio limita, fo. 108. Chassa. in consuetu. Burgund. in titu. [Des iustices]

Rubr. 1. §. 5. fol. 59. col. 2. nu. 367. Capol. in repet. l. si fugiti
 ui, nu. 61. C. de ser. fug. Petrus de Vbal. de Perus. in tract. de
 pace Constan. nu. 75; Augustinus Arimin. in additio. ad An
 ge. in tract. maleficiorum in verbo, pro quibus & quolibet,
 nu. 1. Dec. in c. 2. nu. 8. in 1. lectu. & in 2. lect. nu. 26. de con
 stit. & in c. 2. nu. 58. de probatio. Io. Montolonius in prom
 ptuario iuris in verbo, fideiussor. quæ opi. communis esse
 videtur, licet contrarium velit tenere Fel. in c. 2. num. 2. de
 constitu. & in d. c. 2. num. 8. de proba. & in addi. ad Abb. in
 c. ius generale, col. fi. 1. dist. quibus motiuis per eum ibi tra
 ditis potest responderi prout respōdit Deci. in locis supra
 allegatis, & alia circa illam glo. vide per Roderic. Xarez,
 in d. tract. de fideiussore in causa criminali, per totum.

Regula CCCXXXII.

FIDEIUSSOR non potest obligari nisi verbis: & sic
 requiritur stipulatio. Hanc regu. probat text. in l. Blandi
 tus, C. de fideiuss. & in l. sciendum, & ibi glo. & Ias. nu. 2. C.
 de verbo. oblig. De iure Regio videtur text. in l. 1. titu. 12.
 par. 5. & ita tenet Hippo. in repe. Rubri. de fideiuss. nu. 356.
 Et circa hanc regu. vide And. ab Exea in lib. pactorum, nu.
 450. notab. Catellia. Cotta in Memora. iuris: in verb. fidei
 ussor, el j. Fortu. Garciam in l. legitima, nu. 45. & in l. iuris
 gentium, nu. 41. ff. de pact. Hiero. Butigellam in repe. rubr.
 nu. 9. ff. de verb. obliga. & Hiero. Berium in repe. rubr. nu.
 214. & 216. eod. ti. Rationem huius regu. ponit Lancel. Ga
 liaula in repet. d. rub. nu. 70. quem vide etiam ibi nu. 144.
 item Iacob. de Nigris in repe. l. 1. nu. 55. ff. de verb. obliga.
 Io. Crot. in repe. d. l. 1. nu. 4.

Hanc regulam cum quatuor illationibus, & quatuor li
 mit. ponit Ias. per tex. ibi, qui hanc regu. probat in l. stipu
 lationum, in §. satis acceptio, nu. 2. de verbo. obliga. Hanc
 etiam regu. limitat octo modis Io. Crottus in repe. l. scien
 dum, nu. 7. ff. de verb. oblig.

Hodie tamen de iure Regio corrigitur hæc regula per
 l. 3. tit. 8. lib. 3. ordi. vbi fideiussor per illam l. hodie potest
 obligari pacto nudo. Facit quod dixi supra in regu. 11.

Regula CCCXXXIII.

FIDEIUSSOR de iudicio sibi tenetur successiue vsq;
 ad

Regulæ utriusq; iuris selectæ.

234

ad sententiã. Hanc reg. probat tex. in l. Græcæ, in §. & post litem ff. de fideiussor. Quæ l. non reperitur alibi, secundum Bart. ibi, & Ange. in l. fideiussor, in §. in fideiussorem, ff. qui satisfacit. cog. Matthesi. in sing. 177. sed est similis glo. in l. r. in princ. iuncta gloss. parua, in uer. iudiciũ, ff. si ex noxa. causa agatur.

Hanc regu. limitat duobus modis Ias. in d. l. fideiussor, in §. in fideiussorem, nu. 7. & 8. qui satisfacit. cog.

Regula cccxxxiiii.

FIDEIUSSORES habent beneficium diui Adriani. Hanc regulam probat tex. in §. si plures, instit. de fideiussor. & in l. inter fideiussores, & in l. si plures ff. de fideiussor. & in l. si C. de consti. pecu. De iure regio probatur in l. 4. titu. 18. lib. 3. fori. & in l. 10. tit. 12. par. 5. Circa quã reg. vltra doct. in supra dictis locis, vide Anto. Nicellũ in concordantia glossarũ, concordantia 19. nu. 177. Mar. Man. in li. 9. obseruationum, obseruatione 85. & in apophthematibus 88. in apophthematibus nouis Hippolyt. in rubrica, ff. de fideiussoribus, numero 27. & 28. & 34. Purpuratum, in l. si creditores, nume. 38. C. de pact.

Hanc regu. cum quinque limitationibus. ponit glo. in d. §. si plures, in verbo, patres, instit. fideiussor. quas limitationes glo. ponit Nico. Bellon. in d. §. si plures nu. 9. cum alijs, ubi addit alienam & sextam limitationem, & ampliori stylo eas prosecutus est.

Regula cccxxxv.

FIDEIUSSOR regulariter ante principalem conueniri non potest. Hanc regulam probat text. in Authent. præsentis C. de fideiussor. & in Authen. de fideiussor. in §. si quis igitur, & in §. non solum colla. 1. in Auth. hoc si debitor, C. de pign. De iure regio tex. in l. 9. titu. 12. par. 5. & l. 119. styli. Circa quam regulam vltra Bar. & doct. in supra dictis locis, vide Abb. & doct. in c. peruenit, de fideiussor. Ias. in §. idẽ si quis, el. j. nu. 67. insti. de actio. Steph. Aufr. in addi. ad deci. Capellæ Tolosanæ, 196. Barba. in l. stipulationum, la. ij. in §. satis acceptio, col. 4. vers. item glo. ff. de uerb. oblig. Claudii. de Seyssel. in l. decem nu. 4. ff. de uerb. obliga. Petr. de Vnzola in practica artis notariatus, in rub. de beneficiis

competēti fideiussoribus. Io. Oldendo. in tract. de iure singulari, in rub. de priuilegijs fideiussō. Benedic. de Plumbi. in tract. de discussionibus, nu. 4. Petr. de Rauēna in suo Alphabeto aureo in verbo, fideiussor. fo. 42. Curt. senio. in cō. si. 6. nu. 3. Hiero. Gratum in cons. 87. nu. 23. vol. 1. & in cō. 64. nu. 43. vol. 2. Vitalem in Cambanis, in tracta. clausularum, in clausula si. Hippo. in repe. rubr. ff. de fideiuss. nu. 7. cum alijs, & in singu. 2. & sing. 220. Paul. Paris. in cons. 47. nu. 5. lib. 1. & in cons. ex eod. vol. Catellia. Cottam in Memorialibus iuris in verbo, fideiussor, Corn. in cons. 106. nume. 7. volu. 1. Feli. in c. accepimus, nu. 5. vers. adde quod notat Bar. de fid. instru. Tiray. in tracta. iuris constit. in 1. par. nu. 53. Bar. & ceteri doct. in l. si ego ff. si cert. pet. Bal. & Io. de Platea. in l. 1. C. de conuen. fisci debit. lib. 10. Ant. Rub. in repet. l. non solum §. morte nu. 507. cum alijs, ff. de noui operis. Nicolaum Boerium in decis. 201. Guido. Papam in decis. 94. & in decis. 570.

Hanc regulam duodecim limitationibus ponit Soc. in regu. 134. vltra quem amplia & limita sequentibus modis:

1 Amplia primo in tantū, procedere vt in excussione que fit contra principalem, vt deueniatur contra fideiussores, citari debent ipsi fideiussores. Ita tenet Bart. in l. decem; ff. de verbo. oblig. num. 4. quem sequuntur ibi doctor. & in l. nam ita Diuus, ff. de adoptio. & in l. ne quicquam in §. vbi decretum ff. de officio procon. Alex. in l. de vnoquoque, in fi. & ibi Hippo. nu. 73. ff. de re iudi. & licet Bart. ibi teneat quod sufficiat generalis citatio, tamen in hoc contrarium tenet Bald. Angel. & Paul. Castr. per ea que habentur in l. de vnoquoque, ff. de re iudi. & in l. nam ita Diuus ff. de adoptio. quia vbi agitur de praiudicio certæ personæ, illa nominatim citanda est. Alexan. in cons. 86. nume. 3. & in cons. 156. nu. 4. vol. 2. & istam esse verissimam opi. firmat expresse Claud. de Scyfel. in d. l. decem nu. 16. de verb. oblig. Ias. in d. §. vbi decretum nu. 36.

2 Amplia secundo, procedere in fideiussore indemnitate: nam fideiussor indemnitate etiam si renuntiet beneficio de fideiussoribus, potest petere prius executi. principalem. Ita expresse tenet Bar. in l. 1. nu. 2. C. de conuenien. fisci debito-

debitoribus lib. 10. quem sequitur ibi Alexand. in additionib. vbi ad hoc allegat quam plures docto. idem tenentes idem Alexand. in consi. 29. nume. 34. volu. 7. Eandem opin. tenet Ang. & idem Alex. & doct. præcipue Curtius Iun. nu. 4. in l. si ego ff. si cert. petat. Anto. Rubeus in repe. non solû, §. morte, nu. 580. ff. de noui. ope. nuntia. Chassan. in consuetu. Burgun. in tit. [Des censés.] Rubr. 11. §. 6. fol. 362. col. 3. nu. 26. Corne. in consi. 109. nu. 7. vol. 1. Catellia. Cotta in Memorabilib. in verb. fideiussor. Hippoly. in repe. rub. nu. 2. ff. de fideiusso.

3 Amplia tertio, procedere in fideiussore de iudicato soluendo: nam si conueniatur & petatur executio contra eum sententiæ latæ contra debitorem principale, poterit opponere beneficium excussionis, dicendo quod primo debeat excuti debitor principalis per illum tex. in l. fin. C. de vsuris rei iudica. quem sequitur Iaco. de S. Georg. in l. i. de iusso. in §. si quis his, nu. 6. & in §. in fideiussorem, nu. 3. ff. qui satisf. cogan. & in l. & post rem, in §. fideiussor, in 2. lectu. nu. 4. ff. de transact.

4 Amplia quarto, habere locum in fideiussore de iudicio fisti. Vt dixi supra in regula 331.

5 Amplia quinto etiam si creditor habeat pignus, nam prius debet vendi pignus quam fideiussor conueniatur, licet gl. contrarium teneat in Auth. de fideiussoribus, in §. si quis igitur, in verbo, summat colla. 1. ubi dicit, quod creditor potest agere contra fideiussorem, non obstante quòd habeat pignus. Quam gl. sequitur Dinus, quando in contentia & de facili vendi non potest, alias dicit quod prius debet vendi. sequitur etiam Bald. in l. inter eos §. creditor. ff. de fideiuss. Ancha. in d. c. peruenit. eod. tit. Cin. in d. Auth. præsentè. Sed contra illam gl. tenet expresse Card. in d. c. peruenit. de fideiussor. per tex. in d. authen. præsentè, & in corpore vnde sumitur, vbi non potest deueniri ad fideiussorem quòdo debitor est præsens nisi prius discussis bonis debitoris, & sic dicit quòd indistincte debet vendi pignus, & si non reperitur emptor, debet pignus æstimari & adiudicari creditori in solutum, iuxta estimationem faciendâ a debitoribus non per tex. in l. si. c. de iure dominij impetrado.

Quam opin. Cardi. dicit ibi Imo. veriozem esse. Eandem opi. tenet Vitalis de Cambanis in tract. clausularum, clausula finali nu. 2. in si. Barba. in e. peruenit. nu. 9.

2. Limita primo hanc regulam non habere locum, quando cunque principalis cessit bonis. Ita tenet Raph. Cuma. in l. decem, ff. de verbo. oblig. hoc etiam tenet Cin. licet ipsum non alleget, in auth. hoc si debitor, C. de pig. Stepha. Aufred. in additio. ad decisiones Capellæ Tolosanæ. decisio. 196. & expresse Claud. de Seyfel. in d. l. decem, nu. 10. ff. de verb. oblig.

2. Secundo limita, non procedere in debitore speciei: vt si aliquis deberet per librum in specie, & illum alienaret in fraudem creditorum, nam posset creditor agere ad reuocandum contra eum in quem alienauit, nulla penitus excussione facta, quia quod debetur est species, & in ipsa non est opus excussione. Hoc fuit notabile dictum Bal. in rub. nu. 2. C. de reuq. his quæ in fraud. cred. alienata sunt, quod dictum sequitur Ias. vbi dicit alibi scriptum de iure non reperiri, in §. item si quis, el j. nu. 76. Insti. de actio.

3. Limita tertio, in Campsioribus & mercatoribus, nam in curia eorum debet procedi & iudicari de bona equitate non inspectis iuris apicibus. Ita probat textus, & ibi glo. & Angelus de Perusio in authenti. de fideiussoribus. in §. finali collatio. prima. & ita proprijs terminis tenet Barto. in l. frustra C. de non numera. pecu. vbi dicit rationem huius esse propter publicam fidem, quam homines habent in promissione campsorum. Quam opinionem tenet idem Bald. in l. finali, C. ad legem falcid. Decius in l. finali, nume. 23. ff. si certum petatur. Additionator Abb. in cap. peruenit, in additione magna, versi. tu dicas, & fideiussor. Iason. in §. ite si quis el j. nume. 86. institut. de actio. Hippolyt. in repeti. rubr. ff. de fideiussor. nume. 8. & 353. Francis. Curtius Senior in consi. 6. numero 1. Stephanus Aufredus in additioni. ad decisiones Capellæ Tholosanæ 196. facit quod dixi supra in regul. 160. in 9. limitatione, & ita seruari tenet Boerius in decisione 221. nume. 15. Guido Papa in consil. 103. nume. 2.

4. Quarto limita non procedere de iure canonico, quia de iure

in re canonico non est curandum de apicibus iuris civili, vñ est glo. in c. cum dilecti, in verbo, subtiliter. ad fi. de iudic. Quam limitatio. ponit Ias. vbi firmat nunquam in scriptis meminisse se legisse, in d. §. item si quis, el j. nu. 78. Insti. de actio. vbi dicit, quod si supra dicta limitatio vera esset, est multum notanda & signanda, attamen ipse non audet eam affirmare. De qua limitatione Iaso. facit mentionem Hieron. Gratus, in consil. 87. numero. 25. volumi. 1. Sed contra hanc limitatio. videtur tex. in c. peruenit. & ibi gloss. 1. de fideiussor.

- 5 Quinto limita, quando cunque fideiussor intercedit animo nouandi, nam tunc non habet beneficium executionis. Gl. est notabilis. in Authen. de fideiussor. in §. si quis igitur in verbo, fideiussorem, colla. 1. & ita expresse tenet Bald. in l. antiquæ, in §. 1. C. ad Velleia. & in l. in personam in §. 1. ff. de pact. Ale. in consil. 29. nu. 34. lib. 7. Steph. Aufr. in d. deci. 296. Cur. Sen. in d. consil. 6. nu. 3. Barba. in l. 5. in §. satis acceptio. col. 5. versu, item fallit, ff. de verbo. obliga. Deci. in l. fi. nu. 27. ff. si certum petat. Paris. in consil. 110. nu. 13. volu. 1. & nu. 69. cum alijs.
- 6 Limita sexto, quando fideiussor renunciauit supra dicto beneficio, cum quilibet possit suo favori renunciare, vt in l. penulti. C. de pactis, & in l. pactum inter hæredem, ff. co. titu. Hoc in expressis terminis tenet glo. in uerbo, accedat in d. Auth. de fideiussor. in §. si quis igitur, colla. 1. & ita expresse tenet Bal. in d. Auth. præsentem nume. 6. Specu. in tit. de renuntiatione, & in §. 1. versu. viso de beneficio. Eandem opin. tenet Hippo. in d. repet. Rub. ff. de fideiuss. numero 1. Barba. in c. peruenit nume. 5. & nume. 6. versu. 3. nisi renunciasset, de fideiussor. & ibi glo. 1. Eandem opin. tenet Corn. in consil. 111. nume. 5. volum. 1. & hanc opin. tenet, vbi dicit ita communiter seruari, Amadeus de Castello in tract. de syndicato, nu. 298. Curt. Seni. consil. 6. nu. 1. Hiero. Gratus in consil. 136. volumi. 4. nume. 1. Stephan. Bertrand. in consil. 244. num. 2. lib. 2. primæ impressionis Philipp. Deci. in l. fina. nu. 20. ff. si certum petatur. Et tamē notandū quod sunt aliqui casus in quibus non obstante prædicta renuntiatione habet locum supra dicta regula. quos ponit Rode. Xarez

D. Petri Duen.

Xuarez in titu. [De los emplazamientos.] lib. 2. fori, in § quzritur vltcrius nu. 7.

- 7 Limita septimo, non procedere in fideiussore fisci. Ita tenet Bal. in l. 1. C. de conuenien. fisci debito lib. 10. nu. 17. quem sequitur Petrus de Rauen. in Alphabe. suo, in verb. fideiuss. col. 2. Alex. in l. fi. col. 2. vers. accedit, & ibi Ias. nu. 6. ff. si cert. peta. idem Ias. in l. decem nume. 33. ff. de verbo. oblig. & Claud. de Seyfel. nu. 12. & Zasius nu. 13. Catellia. Cott. in Memora. iuris, in verb. fideiussor, el. iij. In contrarium tamen est glo. in l. sententia. in verb. intercessores C. de fideiuss. quæ glo. debet intelligi de principe iusto, secus tamen esset in principe iniusto & tyranno, quia tunc procedit supra dicta limitatio. secundum supra dictos docto. & illa glo. sequitur Roma. in singu. 635. Franc. Crem. in sing. 43.
- 8 Octauo limita, quando persona principalis potest se defendere aliquâ exceptione notoria, vt quia principalis esset clericus. Secundum Bart. in l. Marcellus ff. de fideiuss. & in l. 3. in §. si is pro quo, ff. quod quisque iur. Steph. Aufred. in addi. capellæ Tolosanæ, deci. 196. addi. Abb. vbi hoc multum commendat, in d. c. peruenit. de fideiussio.
- 9 Limita nono, quando causa esset determinanda secundum æquitatem. Ita tenet Barba. vbi dicit se ita Bononiæ cõsuluisse, per singulare dictum Bal. in l. si m̄cipium, ff. de euic̄tio. in apostillis, ubi exceptio executionis est de apicibus iuris, sed vbiunque causa deciditur secundum æquitatem, non attenduntur ea quæ sunt de apicibus iuris, l. fideiussor, in §. quædam, ff. manda. & hoc est quod voluit gl. in c. dilecti, de iudi. Barb. in c. peruenit, de fideiussio. nu. 7. ver. quarto fallit. Deci. in l. fin. nume. 22. ff. si cert. peta. Steph. Aufredus in additionibus ad decisiones Capellæ Tholosanæ 196. Quæ limitatio in effectu uidetur esse quod supra dixi in 3. limita.
- 10 Decimo limita, quandoque debitor esset naturaliter obligatus, & sic non potest executi de iure, vt quia si fideiussit pro pupillo, furioso, uel prodigo, naturaliter obligatus, vt in d. l. Marcellus, & ibi Bart. ff. de fideiussio. Ita tenet Guliel. de Cugno, & ibi Cinus nu. 3. in dicta Authent. present. Montal. in glo. l. 9. tit. 12. parte 3. Bal. in l. 1. nu. 14. C. de

de conueni. fisci debito. libr. 10. Barba. in d. c. peruenit, nu. 7. Steph. in d. decisio. 196. Iason in l. si. numero 11. ff. si certum petat.

11 Undecimo limita, quando bona principalis essent apud fideiussorem. Vt in l. si procuratorem, in §. sed ignorantes, ff. mandati, ita tenet Barba. per illum text. in d. c. peruenit, nu. 6. Stephanus Aufredus, vbi supra.

12 Duodecimo limita, quando principalis postquam constitutus est in mora, decessit, etiam non facta excussione de hæredibus debitori. Secundum Petrum de Bella pertica, & glo. Bal. in l. si plures, num. 24. C. de conditio. inser. secus si principalis non fuit in mora, quia tunc hæredes prius debent interpellari, secundum Bal. ibi, quem sequitur Stephanus Aufredus in d. decisio. 196. in fine.

13 Decimotertio limita, quando pater interuenit pro filio. Vt est tex. singularis, in l. 3. in §. sed vtrum, versiculo proinde, & ibi Bal. ff. de minoribus, & ita per illum tex. tenet Barba. in d. c. peruenit, nu. 7. & in l. stipulationum, la ij. in §. satis acceptio. col. 5. versiculo item, nisi pater fideiussisset, ff. de verbo. obliga. Steph. Aufre. in d. decisio. 196. Nicola. Boerius in decisio. 221. num. 6. & 14. & hanc esse communem opinionem firmat Pyrrhus Engleber meus, in l. 1. C. de decurionibus, lib. 10.

14 Decimoquarto limita, quando fideiussor negat fideiussisse, quia tunc beneficium excussionis perdit. Tex. est notabilis in l. si dubitetur, in §. 1. ff. de fideiuss. & ibi Bal. & Ang. Sali. in d. Auth. præsentate Bal. in Auth. contra qui propriâ, C. de non numerata pecu. Hanc opi. tenet Barb. in d. c. peruenit, nu. 7. & in d. §. satis acceptio, col. 4. vers. item est verum. Steph. Aufred. in d. deci. 195. Iason, vbi allegat alia quam plura iura, in §. item si quis, el j. nu. 79. instit. actio. Hierony. Grætus in consi. 64. nu. 44. & in consi. 139. nu. 21. vol. 2. Fran. Ozerius in §. si plures, nu. 12. Insti. de fideiussor. Et vide late supra in regu. 325. & 329.

15 Decimoquinto limita, quando omnia bona debitoris sunt publicata, nam tunc fideiussor potest conueniri, nõ facta excussione. Ita tenet Bar. in l. si ego, in prin. in finalibus verbis, ff. si certum petat. quem sequitur ibi Iacobinus, nume.

me. 3. vers. 3. fallit. Sed contra hanc limi. tenet expresse Cū
 ma. in d. l. fi. ff. si cer. pe. per tex. in l. si debitori deportato ff.
 de fideiuf. ff. quia prius debet conueniri fiscus, qui semper
 p̄sumitur idoneus ad soluēdū, l. 1. §. si ad fiscum, ff. vt lega.
 seu fideicom. nomi. caue. & l. 3. §. idem sciendū, ff. si cui plus
 quā per l. fal. Quā opi. Cuma. sequitur Ro. vbi notabiliter
 eā declarat ibi, nu. 5. vbi dicit se ita cōsuluisse contra. Bar.
 & ita consuluit in conf. 93. nu. 4. Eandem opi. cōtra Bar. te-
 net Barba. in d. c. puenit, nu. 7. & eā dicit cōiter reprobari.
 Cur. iun. in d. l. fi. nu. 8. vbi ipse vult defendere Bar. & cōtra
 Bar. tenet Clau. de Seyfel. vbi dicit magis verā esse, in d. l.
 decē, nu. 7. ff. de ver. obl. & Dec. i d. l. fi. nu. 15. & ibi Ias. nu. 11.

16. Decimosexto limita vt non procedat, qñ debitor cōlli-
 tuisset se possidere bona sua nomine creditorū, iuxta text.
 in l. quod meo, in prin. ff. de acq. posses. vel cōstituit se p̄-
 cario possidere nomine creditorū, iuxta tex. in l. interdum
 ff. eo. ti. nam tunc si ipse debitor bona illa alteri vendide-
 rit, & tradiderit, poterit creditor nulla bonorum discussio-
 ne facta, tanquā sua possessione priuatus agere contra hūc
 tertijū ad reuocandū illam suam possessionem, nulla facta
 excussione, per tex. in l. si. C. de acq. posses. in vers. vel qui-
 spiā alius, & ibi glo. in verbo. cuiuscunque rei, & in verbo,
 generetur. Hoc fuit notabile verbū Iacobi. Butr. in d. l. fi. &
 ibi Bal. in prin. qui dicit perpetuo menti tenendū. Ang. in
 lectu. Paduana, col. 1. qui dicit obseruari Bononię. idem Ia-
 cob. Butr. in l. exitus, & ibi quoq; Bal. Ang. Imo. Cuma. Ro-
 ma. & Alex. ff. de acq. posses. & in d. Auth. hoc si debitor, ad
 finem, & ibi quoque Florianus, Bar. in l. nomen. C. quæ res
 pigno. obliga. poss. Ias. in §. item si quis, cl. j. nu. 77. Institu-
 de actio. Hanc etiā limitatio. posuit Soc. in d. regu. 134. in
 4. limita. quam post plures doct. eam tenentes notabiliter
 declarat Tiraq. in tract. de iure cōstituti in 1. par. à nu. 53.
 vsq; ad nu. 67. Eandem limita. posuit Dec. in l. fi. nu. 28. ff. si
 cer. peta. Alex. in conf. 86. nu. 2. & in conf. 88. nu. 2. volu. 6.

17. Decimosextimo limita quandoeunque notiorū est prin-
 cipalem debitorem non esse soluendo, quia tunc potest cō-
 ueniri fideiussor nulla excussione facta in debitorem prin-
 cipalem. Ita Bar. in d. l. fi. in fi. ff. si cer. pot. sequitur Bal. in

l. 1. circa medium, C. de his quæ in fraudem credito. alien. sunt, & hoc ante Bar. tenuit glo. si. in l. decem ff. de verborum oblig. in d. l. fin. in verbo, sed si cum Seio. gl. & ibi Ang. de Perusio expresse in l. nisi hoc actum, ff. de pactis. Hanc opinionem tenet Alex. in d. l. si ego, & ibi Iason, nume. 11. Claud. de Seyfello nume. 4. Curtius Senior in cons. 6. nume. 1. Petrus de Rauenna in Alphabeto suo, in verbo, fideiussor. Felin. in c. cum olim, nume. 11. vers. sicut etiam dicunt, de re iudi. Barba. in d. c. peruenit, nume. 5. & in d. §. satis acceptio. col. 4. vers. & de ista excussione. Hormanotos Detus in repet. l. hoc edicto, in §. nuntiatio, nume. 130. ff. de noui operis. Iason in d. §. item si quis, el primo, nume. 68. Institut. de actio. Corneus in consil. 46. nume. 13. libr. 2. & in consil. 151. nume. 5. lib. 4. vbi dicit ita communiter teneri. Hippolyt. in repet. rubr. ff. de fideiussor. nume. 10. Anton. Capitius in decisio. 54. Hieronymus Gratus in consilio. 87. nume. 23. volum. 1. & in cons. 62. nume. 43. volum. 2. Socinus in d. regu. 134. in §. limita. Quod tamen intelligo verum, quodcumque super illo facto notorio feruatur sententia. Ita tenet Imo. in d. l. decem, col. 4. vbi dicit quod si fideiussor conuentus in iudicio dicat principalem non esse excussum, & replicetur quod principalis est notorie imponens, tamen fideiussor grauari nõ potest nisi super hoc feratur sententia, quem tanquã notabile sequitur Felin. in c. euidentia. de accusa. ita et sentit Abb. in c. porro, in 1. notabili, de diuort. Claudi. de Seyfello in d. l. decem, nu. 5. Pro qua opinione est tex. notabilis in c. eũ dilectis, in vers. his igitur in fine, ibi, cum nimirum si crimẽ notoriũ existebat, non erat illi indicenda purgatio, sed in eũ cõdensationis sententia promulgãda, de purga. cano. & ibi expresse gl. Quod tamen intelligendum est, vt licet requiratur sententia, non tamẽ requiritur quod tunc in scriptis feratur, glo. est notabilis in Authen. vt iudices, sine quoquo suffragio, in §. necessitatem, in verbo, ex non scripto, colla. 2. & ita per illam glo. tenet Bal. in l. præsbyteri, la j. C. de episc. & cler. Archidia. in c. quæ Lotharius, nu. 2. secunda q. 1. Dominicus in c. si. de re iudi. lib. 6. & ibi Philip. Fran. nu. 6. in c. euidentia, in fine.

D. Petri Duen.

- 18 Decimo octavo limita, quando cunque esset consuetudo in aliquo loco huic nostræ regulæ cōtraria. Ita probat tex. in l. 7. tit. 18. lib. 3. fori, per quam l. corrigitur hæc nostra regula, secundum Pala. Ruuios in repe. c. per vestras §. 18. nu. 10. & secundum Roder. Xuares in l. 2. tit. [De los emplazamientos,] lib. 2. fori in §. queritur vltterius nu. 12. fol. 188. Sed d. l. fori, debet intelligi, vt supra dixi, quãdocunque de consuetudine seruetur, & sic vbicunque esset vsitata, iuxta tex. in l. prima in ll. Tauri. facit quod notat ipsemet Rodericus Xuares in proœmio fori. & sic videtur deberi intelligi supra dicta l. fori, Pala. Ruuios, & Rodericus Xuares, vbi supra. Vel secundo modo intelligo dictam l. fori, quando cunque fideiussor, & principalis simul essent obligati, quod Hispane dicitur. [De mam comum,] & sic fideiussor esset obligatus tanquam principali, pro quo est tex. in l. 5. in fi. tit. 2. par. 3. & quod notat Hippol. in repe. rub. ff. de fideiuf. nu. 62. cum alijs.
- 19 Decimonono limita, non habere locũ in duobus Reis, nam licet insolidum conueniri non possit vnus eorum, nisi hoc sit renuntiatum, in parte tamen possunt. Vt in Authen. hoc ita C. de duobus reis. ita tenet glos. 1. in d. Auth. præsent. De iure regio probatur in l. 4. titu. 18. lib. 3. fori, & in l. 10. titu. 12. par. 5. & in l. 2. titu. 13. lib. 3. ordi. Circa quam limitationem est notandum, quod si plures res debẽdi constituerentur, & vnus ex eis habuit totam vtilitatem cōtractus, scilicet quod ad eum peruenit tota pecunia, alij habentur loco fideiussorum, & gaudent beneficio fideiussorum, & possunt excipere quod ille qui vtilitatem totam habuit, prius conueniatur, & sic non habet locum dicta limitatio. Ita tenet Guliel. de Cugno, in l. sed Iulianus, in §. idem ait si duos, per illum tex. cum gloss. ff. ad Macedoni. glo. in Authen. de fideiusso. in §. 1. colla. 1. Bart. in l. in duobus, in §. vbi duo rei, nu. 15. ff. de duobus reis. Cremensis in singu. 38. Alexan. in additio. ad Bart. in l. Marcellus, nume. 7. ff. de fideiusso. Florianus in l. nullus, per glo. ibi, ff. de testibus. Roma. in cons. 114. nu. 1. Ioan. de Anania in cons. 33. nu. 7. vbi hoc declarat. Pau. Castren. vbi hoc etiam notabiliter declarat, in l. vnde queritur, ff. de pecul. Hippolyt. in
lingu.

fingi. 2. & in repet. Rubr. ff. de fideiusso. nu. 65. & 371. Iason
 in l. huiusmodi, ff. de legat. 1. nu. 2. col. 2. Pala. Ruui. vbi di
 cit se ita multoties practicasse, in repeti. c. per vestras in 5.
 notabili. nu. 10. ad finem, vers. hinc est etiam. Quod est ve
 rum secundû supra dictos doctores, dum tamen periculo,
 & sumptibus istius conueniatur, quod non solum in duo
 bus reis, verum etiam in fideiussore & principali locum ha
 bet, nam in casibus in quibus fideiussor potest conueniri an
 te principalem, potest esse fideiussor petere vt suis sumpti
 bus principalis prius conueniatur. Ita tenet Bal. Bart. in l.
 cum in plures, in §. vestimenta, ff. loca. & ibi Bal. idem Bar.
 in l. vnde queritur, nu. 12. ff. commoda. Ioann. de Platea in
 §. legatarijs. In fl. de testamen. Additio. Abb. in c. peruenit,
 de fideiusso. ita tenet Pala. Ruuios, & Hippol. vbi supra.

20 Vigesimo limita, quando fideiussor fideiussit cum iura
 mento, nam tunc non procedit regula. Ita tenet Bald. in c.
 ex rescripto, nu. 2. vers. item quia iurauerunt, ff. de iureiur.
 quem sequitur Bartholomæus Soci. in dicta regu. 234.
 in 1. limitatione. Hanc opinionem tenet Ancharan. in d. c.
 ex rescripto, licet de Bal. nullam mentionem faciat, & ibi
 Abb. per illum tex. Alex. in additio. ad Barto. in l. Marcel
 lus, nu. 7. ff. de fideiussor. idem Alex. in conf. 29. nu. 38. libr.
 7. Additiona. Abb. in c. peruenit, de fideiusso. in additione
 magna, & etiam nu. 6. in alia parua additione. Eandem opi
 nionem, vbi dicit se ita consuluisse, tenet Anto. Corset. in
 tracta. de iureiuran. in 8. q. nu. 36. Marc. Ant. Baueria in tra
 cta. de virtute iuramenti. in prin. nu. 23. Rom. in l. 1. in §. si
 quis ita, nume. 24. ff. de verbo. oblig. Ludou. Gozadinum, in
 conf. 32. nu. 14. Hier. Gratus in conf. 28. num. 16. vol. 1. Ca
 tellia. Cotta in Memor. iuris: in verbo, fideiussor indemni
 tatibus Hipp. in d. Rub. ff. de fideiuf. nu. 9. Ioan. Baptista de
 Sancto Blasio in tracta. de arbitris, q. 79. col. 4. vers. 5. con
 clusio. notabiliter eam examinat, & tenet Pala. Ruuios in
 repeti. c. per vestras, in §. 12. nume. 37. cum alijs. Fandant se
 per text. in d. c. ex rescripto. vbi mulier fideiussit, & non ex
 presse renuntiavit beneficio Velleiani: sed quia iurauit, vi
 ta fuit illi beneficio renuntiasse: ita eodem modo fideiuf
 sor virtute iuramenti videtur renuntiasse beneficio excus
 sionis

fionis non factæ: secundum Bald. ibi & alios Docto. supra allega. Et hanc dicit communiter omnes Doct. tenere Io. Hannibal. in repet. l. si insulam, num. 161. ff. de verb. obli. quam etiam tenet Cin. in l. si ex cautione, nume. 6. C. de non nume. pecu. & ita fuit decisum in Curia Tholosana, decisione 130.

Contrariam tamen opinionem, imo quod si fideiussor non obstante iuramento habeat beneficium excussionis, tenet Bald. sibi met contrarius, in c. cum contingat, nume. 20. vers. ex hoc sequitur quod fideiussor de iure iuran. sequitur Barb. licet de eo mentionem non faciat, in cons. 43. nu. 10. vol. 2. Alexan. sibi met contrarius, & ibi Ias. nu. 2. Deci. nu. 10. & 18. & Iacobi. de S. Georg. nu. 3. in d. l. si. ff. si cert. peta. Tho. Gramm. in cons. 170. nu. 4. in ciuilibus. Guli. Benedic. in repe. c. Raynutius, in verbo, testamentum, el. iij. num. 29. vers. 4. inducitur. Alciat. in d. c. cum contingat, nu. 174. Feli. in c. ex rescripto, nume. 19. eod. titu. Couarruias in repe. c. quanuis pactum, in 1. par. §. 4. num. 4. & secundum hanc opinionem fuit decisum in decis. Tholos. 139. Eandem opinio. tenet expresse Anto. Franc. in additio. ad Abb. in d. c. peruenit, nu. 6. de fideiussor. Fundant se supra dicti Docto. in hoc, quia iuramentum licet validet & corroboret contractum & actum super quo interponitur, non tamen tollit iurandi priuilegium vt non conueniatur nõ excusso principali. de quo in d. Auth. præsentem, quia cum lex concedat fideiussori hoc beneficium, iuramentum debet intelligi secundum naturam huius obligationis: arg. tex. in l. si. C. de non num. pecu. & in c. ex parte tua, de cleri. non residend. & per alia fundamenta quæ ipsi docto. vbi supra tradunt. Eandem opinio. tenet Carol. Molinæ. in additioni. ad consilia Alexan. in cons. 29. nu. 7. lib. 7. Sed nihilominus prima opin. videtur mihi magis vera, per tex. in d. c. ex rescripto. & per glo. ibi, in verbo, & uxorem, quam tenet expresse Steph. Aufredus in additio. ad decis. Capellæ Tolosanæ, 139. vbi dicit quod semper vidit seruari hanc opinionem, & quod litera illius decisionis 139. quæ contrarium tenuit, sit corrupta. Tiraquel. in repet. l. si vnquam, in præfatione, nume. 127. & nu. 152. licet pro contraria citetur à D. Couatr. vbi supra.

Pro qua opinio. facit etiam: nam iuramentū quodcumq; in aliquo actu. interponit, habet vim expressi. ita tenet Bal. in l. 1. in 2. q. & ibi Sali. col. vlti. C. cōmo. per tex. in l. cum pater, in §. filius matrę, ff. de leg. 2. Tiraq. vbi quā plura ad hoc allegat, in ll. connubialib. in glo. 5. nu. 148. & sic quāuis requiratur expressa denuntiatio Velleiani per mulierē quando illi renuntiat, l. si. in §. pe. ff. ad Velleia. tamē mulier quę fideiussit, obligatur propter iuramentum licet expresse non renuntiauerit beneficio Velleiani: vt in d. c. ex rescripto, & ibi gl. ibi eod. modo videtur in casu nostro fideiussor per iuramentum renuntiasse beneficio excussionis: & sic q̄ possit conueniri non excusso principali, sicut si expresse renuntiasset: vt supra dixi in 7 limitatione.

Est tamen notandum quōd supra dict. iuramentum hodie non potest per tabelliones in cōtractibus opponi: alias contractus nō valet & tabellio punitur: vt in l. 6. tit. 1. lib. 3. ordin. Quę lex procedit quando contractus alias de per se sine iuramento esset validus: secus autē si de per se contractus esset inualidus sine iuramento. nā tunc bene potest apponi: vt in contractu facto per mulierem, vel per minorem: vt in Auth. sacramenta puberum, C. si aduer. vendi. & regia l. 16. tit. 11. par. 3. & ita supra dict. l. intelligit Doct. de Segura, vbi notabiliter eam declarat, in repe. l. 1. in §. si uir vxori, nu. 138. cum alijs, ff. de acquiren. possessio. Pala. Ruuios in repet. c. per vestras §. 12. qui est §. si. nu. 30. de donati. inter vir. & vxorem.

21 Vigesimo primo fallit, in causa appellationis: nam exceptio excussionis non potest opponi. Ita tenet Alexan. in consi. 83. incipienti in causa, in princip. lib. 6. quem sequitur Deci. qui hoc expresse tenet, in d. l. si ego, nume. 29. ff. si certum petat.

22 Vigesimo secundo limita, quādo creditor alias esset debitor fideiussoris, & vellet vti compensatione: quia hoc casu fideiussor non potest dicere, excutias primo debitorem principalem, sed potest cogi per creditorē ad faciendum secum compensationem absque alia excussione facta contra principalem. Ita singulariter dixit Bald. in l. exceptione, in ver. dicēdum est, C. de euictio. quę sequitur Bar-

ba. in c. peruenit, de fideiuss. Hippolit. in repet. Rubri. ff. de fideiuss. nume. 11.

33. Vigesimo tertio limita, non habere locum, quando cum que fideiussor succedit debitori tanquam hæres: quia tunc extincta est obligatio fideiussoria, & tenetur ipse fideiussor vt principalis, & non habet locum beneficium excusationis. Ita probat tex. in l. fideiussores, & ibi Ange. & doct. C. de fideiuss. & ita tenet Hipp. in d. rub. nu. 20.

Regula CCCXXXVI.

FIDEIUSSOR non potest agere contra principalem debitorem vt eum liberet ante quam soluat. Hanc regulam probat tex. in l. si pro ea, C. manda. & in l. Lucius Titius, ff. eod. tit. & in c. si. de fideiuss. De iure regio probatur in l. 8. titu. 18. lib. 3. fori. & in l. 4. titu. 12. par. 5. Et circa hanc regulam ultra Docto. in supra dictis locis vide Nicol. Bello. in §. si quid autem nu. 3. institutu. de fideiuss.

Hanc regulam cum quatuor limitationibus ponit Soci. in regul. 148. & eam limitat quatuor modis text. in d. l. si pro ea. & tribus modis limitat text. in d. c. si. & ibi gloss. in verbo, si diu. addit alium casum. Quatuor etiam casus ponit gloss. in §. si quid autem, in verbo soluerit, institutu. de fideiussor. Quinque casus ponit glo. in d. l. Lucius Titius, in uerbo condemnatur. Alios quatuor casus ponit tex. in d. l. 8. fori: & ibi Montal. in glo. addit alios quatuor casus. Quinque casus ponit text. in d. l. 13. titu. 12. part. 5. & ibi Montal. in glo. addit alios tres casus. Octo limitationes ad hanc regulam ponit Matthæ. de Afflict. in constitutu. Neap. lib. 3. rubr. 12. nu. 11. Et tresdecim ponit Hippo. in repe. Rubri. ff. de fideiussor. nume. 216. Ac quinque modis limitat Ioã. Cora. in repe. l. frater à fratre, §. quæsitum est, nu. 38. ff. de condit. indeb.

Regula CCCXXXVII.

FIDEIUSSOR soluens pro reo, habet contra eum mandati actionem. Hanc regulam probat text. in §. si quid autem. Institutu. de fideiussori. & in l. si fideiussor, C. manda. & in l. ex mandato, §. 1. & in l. inter causas §. is qui ff. eo. & in c. secundo & tertio, de fideiuss. De iure Regio probatur in l. 8. tit. 18. lib. 3. fori: & in l. 11. & 12. par. 5. Cir-

ea quam regulam vide vltra Docto. in supra dictis locis. Docto. in l. semper, ff. de regu. iur. Ludo. Bolo. in repe. rubricæ, nume. 2. i. ff. si cert. peta. & Antonium de Petrucia in repe. l. 1. nume. 187. ff. de iureiuran. Ratio istius regulæ est: quia fideiussor videtur habere mandatum à reo de soluendo, vt in l. indebitam, ff. de condi. indeb. cū enim reus mandauerit sibi, vel passus est, vt fideiubeat, videntur & alia mandata quæ sequuntur, vt in l. qui procuratorē, ff. de procura. & glo. in d. l. indebitam.

- 1 Amplia primo, hanc regu. siue fideiussor sponte soluerit, siue coactus per iudicem, vt in l. idem quoque, §. fideiussores, ff. manda. etiam si talis solutio coacta esset indebite facta. Ita tenet Bald. in l. venditor, §. solet, per illum text. ff. de hæredi. uel act. uendita, vbi dicit, quòd fideiussor iniuste condemnatus qui fecit quicquid potuit ne condemnaretur, habet actionem contra principalem debitorem pro quo fideiussit, nam satis est ei quod fuit condemnatus sine dolo suo: & in totum istud negotiū principaliter pertinet ad debitorem, idem firmat Abb. in consi. 60. incipi. quoniam satis abunde col. 1. vol. 1. vbi dicit quòd hoc probatur in l. exceptiones, ff. de exceptio. & hæc opi. tenet ibi Bart. adducit etiam text. iuncta glo. in verb. iudicium, in l. nam & seruius, ff. de nego. gest. facit quod not. Hippo. qui hoc tenet in repe. rub. de fideiuf. nu. 186.
- 2 Amplia secundo, vt non solum talis fideiussor habeat actionem contra principalem ad recuperandū debitū principale, verum etiam ad recuperandum damna & interesse. Ita expresse tenet Abb. in d. consi. 60. col. 1. vbi dicit, quòd fideiussor potest agere contra mandatorem seu fideiussorem: nedum pro sorte principali quā pro eo soluit, sed et ad damna & interesse. Pro qua opi. est tex. in c. peruenit, in vers. alioquin de fideiuf. & facit quod habetur in l. inter causas, in §. impediā, & in l. quæ mutuuum, in fi. ff. manda. & ita tenet Bald. in l. constitutionibus, C. de vsur. Hippo. vbi hoc declarat, in repe. d. rub. nu. 191. De iure regio est text. pro ista opinione in l. 11. titu. 18. lib. 3. fori.
- 3 Amplia tertio, in tantam procedere supradictam regulam, q̄ si principalis negauerit fideiussorē fideiussisse pro

eo de mandato suo, & fideiussor contrarium probauerit, poterit recuperare à principali debitum duplicatum. Ita probat tex. in d. l. 1. tit. 18. lib. 3. fori.

4. Amplia quarto adeo procedere, quòd sufficit confessio creditoris dicentis sibi satisfactum esse à fideiussore, ad hoc, vt ipse fideiussor possit agere contra principalem. Ita expresse tenet Bar. per quatuor fundamenta de quibus ibi per eum, in cons. 160. incip. Titius promisit, & ibi additionator eius. Sali. Pau. de Cast. Roma. nu. 1. Alex. & Ias. nu. 9. in l. duobus reis, in §. 1. ff. de iureiur. & ibi Pau. de Castr. dicit quòd ita consuluit in ciuitate Florentiæ: motus ex fundamentis Bart. in d. suo consilio: & motus etiam ex eo quod voluit Bar. in l. assiduis, C. qui potio. in pignor. habeat. vbi dicit, quòd mulier quæ solum habet instrumentum confessionis dotis, potest agere contra tertios possessores bonorum, sicut si instrumentum contineret veram numerationem: quanuis gl. ibi teneat contrarium. Et pro hac parte consuluit Fran. Tigrinus, vt referunt Alex. & Ias. in d. l. duobus. & refert etiam Alexand. ibi, se pro hac parte bis consuluisse. & ita consuluit in consi. 90. nume. 3. volu. 4. & in consi. 123: volu. 6. Cæpol. in consi. 12. in consilijs ciuil. Deci. in l. 2. in §. si. ff. si cert. peta. & in consi. 493. nume. 6. Matth. de Afflict. in deci. Neapo. 91. nume. 3. & in deci. 94. nume. 3. dicit, quòd ita communiter tenetur: & in decif. 350. nu. 35. & hanc opinionem veriore & communiorem esse firmat Hippo. in repet. d. Rub. nu. 265. Eandem opi. tenet Fels. in c. si cautio, nume. 89. de fide instru. Tiraquel. in tract. de vtroque retractu: in titu. de retractu [Lignagier] glo. 16. num. 84. & in titu. de retractu conuentio. glo. 6. nume. 17. Alciat. in l. solutionis, ver. in si. ff. de verb. signi. & in l. 1. in si. C. de transact. & hæc est vera & communis opinio, vt supra dixi. Licet aliter teneat glos. quam ibi sequitur Bart. sibimet contrarius, in l. duobus reis, in §. in fideiussore, in verbo, solutionis ff. de iureiur. & in l. & per iusiurandum, in §. antepenul. ff. de acceptila. & in l. cum filius, in si. prin. ff. de verb. obliga. & in l. reos, in §. q. ff. de duobus reis. Roma. in l. prædia, ff. de acqui. posses. Fulgo. in d. l. duobus reis, Carol. Molinæ, in additio. ad Alex. in d. cons. 90.

nu. 3. vbi refert Alexan. in aliquibus consilijs tenere hanc secundam opinionem.

5 Amplia quinto, quod si prædictus fideiussor est de iudicato soluendo postquam executio facta est contra eum & soluit pro principali, ipse etiam viam executiuam habet contra principalem: & potest contra eum agere via executiua, & impetrare executionem sine processu ordinario. Casus est valde singu. in l. si. in fi. C. de vsu rei iudi. ibi, quia per medium fideiussorem statim pecunias persolvere compellebatur, & ibi, & ipse reum coercerat ad inuitam solutionem. ita tenet Bar. Bal. & Ange. ibi, Bar. & Ang. in l. 1. in fi. ff. iudica. solui. Hippo. in repet. Rubr. ff. de fideiussor. nu. 362. Roderi. X Suarez, vbi hoc notab. declarat, in l. 2. titu. [de los emplazamientos] lib. 2. fori. §. sed pone quæstionem, nu. 22. fol. 185. col. 2.

6 Amplia sexto, vt fideiussor possit soluere de bonis, & substantia ipsius rei pro quo fideiussit. Ita probat tex. notabi. in l. si procuratorem, in §. si ignorante, ff. manda. ibi, ex substantia debitoris soluere, & ibi Barto. illum text. ad hoc notat. & in Auth. qua in prouincia, in fi. C. vbi de crimi. agi oportet. facit etiam tex. in Auth. si captiui, C. de epis. & cler. vbi eleganter dicit text. quod ille qui alium redimit, si habeat de suo, ponat de suo: alias potest vendere bona redimendi causa istius captiui. Per quem text. ibi Bal. nu. 6. dicit & limitat supra dictam ampliationem esse veram, quando fideiussor non habet vnde soluat: & timet ne ponatur in carcere, nam tunc potest vendere bona principalis & satisfacere, vt in d. §. si ignorantes, sed si fideiussor esset soluendo, non potest uendere bona principalis, quod dicit esse notandum ad limitationem text. in d. §. si ignorantes, & ita hanc ampliationem intelligit Roder. X Suarez in d. l. 2. titu. [De los emplazamientos] lib. 2. fori. in §. sed pone quæstionem, nume. 25. Hippoli. in d. repe. Rubr. ff. de fideiussor. nume. 364.

7 Limita primo hanc regulam, quandoque fideiussor pro inuito fideiusserit. Vt in l. si remuneradi. in §. si passus, & in l. si pro te ff. manda. De iure regio probatur in l. 12. titu. 12. partita 5.

2. **Limita secundo**, quando quis fideiussit animo donandi. Vt in d. §. si passus. Et probatur de iure regio, in d. l. 12. tit. 12. par. 5. Et tunc licet exceptiones, & nonnulla commoda competant fideiussori ex persona rei l. ex persona, ff. de fideiussor. & l. tam mandatori. C. eod. tit. hoc tamen casu non proderunt nisi specialiter aliud esset actum, vt probat tex. qui etiam probat hanc limitationem, & ibi gl. in l. quod dictum, ff. de pact. & ita per supra dict. tex. hanc limita. posuit Ludo. Bolo. in repet. Rubr. ff. si cer. peta. nu. 21.
3. **Limita tertio**, quandoque fideiussor fideiussit in rem suam. Vt probat tex. in d. l. si remunerandi, in §. si passus, ibi ad suum negotium gerens. Exemplum: quando quis fideiuberet pro suo procuratore in iudicio, qui postea fuit condemnatus, & pro eo soluit, vt per gloss. ibi. Et ratio quare tunc non repetat est, quia sua non interest, nam ipse principalis tenebatur, procuratori, si ipse procurator soluisset de suo: ideo non potest habere regressum contra procuratorem, argu. eius quod dicitur in l. vendicantem, C. de iur. i. De iure regio probatur in l. 12. tit. 12. par. 5.
4. **Quarto limita**, si hoc actum sit vt non agat: puta quia periculo suo fideiussit. Vt in l. si remunerandi, in §. Maurus, ver. Marcel. ff. manda.
5. **Quinto limita**, si quis fideiusserit ad instantiam eius qui promiserat aliquid contra bonos mores, puta facere furtum, aut aliquid damnum dare: nam tunc licet fideiussio non teneat, vt in l. si a reo, in §. fin. ff. de fideiussor. tamen si soluat non potest repetere. Vt in §. illud, instit. manda. & in l. si remunerandi, in §. rei turpis, ff. eo. tit. De iure regio text. in l. 25. tit. 12. par. 5.
6. **Sexto limita**, si fideiussor non opposuit exceptionem, quam potuisset opponere: Vt in l. si fideiussor, ff. manda. Solet tamen fieri distinctio an exceptio sit peremptoria, an dilatoria: vt in d. l. si fideiussor, in §. quædam & latius distinguunt doct. in d. l. si fideiussor. Sali. in l. si pro ea. C. manda. Aret. in §. si quid autem, instit. de fideiussori. De iure regio est tex. qui probat hanc limitationem, in l. 15. tit. 12. par. 5.
7. **Limita septimo**, si fideiussor non ostendat reum esse liberatum ex sua solutione, uel caueat de eo defendendo si

conuenjatur. Ita probat tex. in l. si ex duobus, in §. quoties, ff. iudica. solui. vbi Bart. dicit illum text. esse notandum ad hoc Iaso. in l. additionibus ad Christophorum, in §. si quid autem, in situ. de fideiuss.

- 8 - Octauo limita, quodcumque fideiussor soluit ante diem: nam tunc fideiussor non potest agere contra principalem, nisi adueniente die. Ita probat tex. & ibi Bar. per eum in l. si mandauero tibi, in prin. ff. manda. & ita per illum tenet gl. in l. si pro ea, in fi. C. eo. tit. De iure regio probatur in l. 16. in fi. tit. 12. par. 5.
- 9 - Nono limita, vbi cumque fideiussor fideiussit pro aliquo de mandato testatoris: & sic grauat hæredem, vt pro aliquo fideiubeat: nam tunc intelligitur voluisse, quod si hæres soluat tãquam fideiussor, nõ possit repetere ab eo pro quo fideiussit. Ita per l. tribus hæredibus, ff. de usufruct. ear. rer. quæ vsu consensu. tenet Bald. in l. si pro ea. C. mandat. & in l. 1. in §. ne autem, C. de cadu. tollen. Ang. in l. si quis mandato. ff. de nego. gest. Ludo. Bolo. in repe. Rubr. nu. 21. ff. si cer. pet. Ias. in l. quod dictum nu. 10. ff. de pact. & in l. indebita, nu. 1. in l. nota. ff. de condi. indebi. & in l. si res obligata, nu. 21. ff. de lega. 1. Ripa in l. cum filio familias, nu. 14. ff. de lega. 1. Roma. in sing. 805. Didacus de Segura in l. si ex legati causa, nu. 75. ff. de verbo. obliga. Ias. vbi sublimitat hanc limita. in l. si fideiussor, nu. 6. ff. de lega. 1. scilicet vt non procedat, quando fideiussio affert magnum damnum ipsi hæredi, per d. Bal. qui hoc tenet limitando illum tex. in l. vnica, in §. ne autem, C. de cadu. tollen. & illud dictum Bal. sequitur etiam Anto. de Tremollis in additio. ad practicam Bonaccursij: in Rub. quibus modis suo nomine, in prin. nu. 30. fol. 21. vers. aduerte etiam, col. 2.

Regula cccxxxviii.

FIDEICOMMISSI conditionalis remissio seu renuntiatio simplex, ipsum non tollit, nec extinguit fideicommissum. Hanc regulam probat text. in l. si ita scriptum, in §. si sub conditione, ff. de lega. 2. & ita per illum tex. tenet Guiliel. Benedict. in repet. c. Rainutius, in ver. si absque liberis moreretur, cl. ij. nu. 107. & 116. de testa.

Hanc regulam limitat sex modis, vbi ponit ratione hu-

D. Petri Duen.

ius regulæ, & eam notabi. examinat Guliel. Benedictus in d.c. Rainutius, in dicto verbo, si absque liberis moreretur, el. ij. nu. 116. cum alijs.

Regula CCCXXXIX.

FIDEICOMMISSVM ex futuro euentu pendens potest per pactum remitti. Hanc regulam probat text. & ibi Barto. & Docto. in l. i. C. de pact. gloss. in l. si ita scriptum, in §. si sub conditione, ff. de legat. 2. & in cap. Rainutius, de testamen. Circa quam regulam vide Guliel. Benedic. in repet. d. cap. Rainutius, in verbo si absque liberis moreretur, el. ij. nume. 105. cum alijs, de testament. vbi assignat rationem huius regulæ.

Hanc regulam ampliat quinque modis, & limitat alijs quinque modis Franc. Purpura. in l. i. à nu. 9. vsque ad nu. 49. C. de pact.

Regula CCCXL.

FILIA per statutum à paterna successione exclusa, nō retinet iura suauitatis. Hanc regulam ponit Bart. in l. i. in §. sciendum, ff. de suis & legi. hære. nu. 2. & in l. i. §. pater, ff. de coniungen. emancipat. libe. eius, Bal. in l. maximum vitium, in fine, C. de libe. præter. vel exhered. Rom. in l. apud Iulianum, in §. idem Iulianus, nu. 52. ff. ad Trebell. & in l. ven tre, ff. de acqui. hære. nu. 10. Alex. in cons. 131. libr. 1. Ias. in l. si emancipati, nu. 34. C. de colla. & in l. si arrogator num. 20. ff. de adoptio. Decius in l. iura sanguinis, ff. de regul. iur. Maturinus Montanus in Auth. de hæredibus ab intest. venien. pag. 34. in fi. ver. cæterum dubitari potest. coll. 9.

Hanc regulam limitat quinque modis, vbi notabi. eam examinat, Alber. Bru. in tract. statutorum, in 10. artic. princip. in 3. quæst. nu. 1. cum sequen.

Regula CCCXLI.

FILIATIO ex sola nominatione non probatur in extraneis. Hanc regulam probat tex. in l. non nudis, & in l. non epistolis, C. de probat. glo. in c. Michael. de filijs presby. & in c. per tuas, de probat. & in cap. illud de præsump. & in c. transmissæ, & in c. per tuas, qui filij sint legiti. Circa quam regulam vide quæ dicam in regula sequenti.

Amplia primo procedere, quod nec in præiudicium ter
tij

tij præsumptionem faciat. Ita concludit Ias. in conf. 31. nu. 2. vol. 1. & in conf. 102. col. 1. vol. 4.

- 1 Limita primo, quando ex antiquo sic nominatus esset. Ut est gl. & ibi Docto. in c. cum causam de proba. Barba. in conf. 6. nu. 14. lib. 2. Deci. conf. 135. ad iustificationem. Petrus Rebuff. in tract. nominationum, in prin. nu. 4.
- 2 Limita secundo, quo ad legitimationem: Ut in Auth. si quis liberos, C. de natura liberis. Alberi. in l. non idcirco, C. de iuris & facti igno. Alex. in conf. 150. lib. 5. Guliel. Benedict. in repe. c. Rainutius, in ver. & uxorem nu. 204. Petrus Rebuffus in d. q. 5. nu. 5. vbi hanc limit. declarat. Mar. Mât. notabi. in Apophtegma. 100. Ias. in l. neque professio. nu. 4. C. de testamen.
- 3 Tertio limita, fauore libertatis: vt pote si dominus sciẽter nominauerit seruum suum filium, tunc efficitur liber. Ut in §. si. Instit. de adoptio.

Regula C C C X L I I.

FILIATIO non probatur ex sola nominatione parẽtum nisi alia adminicula concurrant. Hęc regulam probat tex. & ibi gl. in c. ex trãsmisã, qui filij sint legi. & in c. per tuas, de probat. & gl. etiam communiter approbata in l. non epistolis, C. de probatio. & hanc opi. dicit esse communem De ei. in d. c. per tuas, nu. 28. Licet gl. in d. c. Michael. de fili. pre sbyt. teneat quod stetur nominationi, donec probetur contrarium, quam glo. sequitur, Bald. in d. l. non epistolis in 2. notab. & in l. neque professio. C. de testa. & in c. tuam, de ordin. cog. sed gl. in d. c. per tuas, ad hoc allegat supra d. text. in d. c. per tuas, & debet intelligi secundum illum, scilicet quandocunque alia concurrunt, vt supra dixi.

- 1 Limita primo, nisi talis nominatio magis esset conueniens filio quam extraneo, vt est datio alimentorum, & traditio alicuius rei ad alimenta: ex hoc erit constitutus in quasi de possessione filiationis. Ita Bar. in l. 1. in §. idem per contrarium, ff. de libe. agnos. que sequuntur Ant. de Butr. Deci. & Aret. in d. c. per tuas. Ias. in conf. 102. uol. 4. Iacobi. de S. Geor. in l. quidam quasi, nu. 3. ff. de probat. Andr. Tiraquel. in tract. de vtroque retract. in tit. 1. §. 1. gl. 16. nu. 6. Paris. vbi allegat quam plures Doct. in conf. 10. nu. 50. volu. 1. Licet

D. Petri Duen.

Licet contrarium teneat Abb. in d. c. per tuas, nume. 7. de probatio per tex. in clem. si summus Pontifex, in 2. resp. de senten. excom. cui respondent Doct. supra allega.

2 Secundo limita, nisi nominatio facta sit directe in iudicio. Ut in l. 1. in §. Iulianus, ff. de libe. agnos. ita Panor. in d. c. per tuas, numero 8. de probatio. quem ibi sequitur Deci. nu. 32. Parisi. in consi. 10. nu. 47. lib. 1. Idem dicunt si nominatio facta fuit extra iudicium directe nominato præsente: secundum supra dict. Docto. argu. tex. in l. certo, in §. si quis absente, ff. de confess.

3 Tertio limita, quando nominatio facta est incidenter, si filio nominato præsente: quia tunc filiatio probatur. Ita tenet Are. in d. c. per tuas, quem sequitur ibi Felin. nu. 12. pro quo facit tex. in d. l. quidam quasi ff. de probatio. Deci. vbi hoc notab. declarat, in d. c. per tuas, nu. 34.

Regula CCCXLIII.

FILIATIO probatur ex solo tractatu de alieno tãquam de filio, etiam si non nominetur. Hanc regulam ponit Docto. in l. quidam quasi, ff. de probat. gl. pen. & ibi Ant. & Docto. in c. ex transmissa, qui filij sint legit. Bar. in l. 2. ff. de libe. agnos. & in l. 1. in §. ad quæstio. per illum tex. ff. de quæst. Angel. de Peru. in l. vxorem, ff. de manumif. testa. Abba. & Doct. in c. per tuas, de probatio. & ibi Feli. nu. 13. Circa quã regulam vide Bart. in l. filium definimus ff. de his qui sunt sui vel alien. iur. vbi ponit practicam quomodo filiatio probetur. Ludo. de Sardis in tracta. de natura. libe. in §. de filiationis probatio. Ias. in l. nec professio, C. de testam. & in conf. 102. libr. 4. in conf. 81. lib. 1. Alexand. in conf. 150. lib. 5. Pau. Pari. notab. in cõsi. 10. lib. 2. Iacob. de San. Geor. nota. in d. l. quidam quasi, vbi etiani ponit quomodo filiatio probetur.

Hanc regulam ampliat duobus modis Feli. in d. cap. per tuas, nu. 13. & 14. de probationibus.

Regula CCCXLIII.

FILIVS natus in domo præsimitur esse mariti. Hanc regulam probat tex. in d. c. per tuas de probat. & in l. filium definimus ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. in l. si vicinis C. de nupt. in l. miles, in §. defuncto ff. de adulte. De iure re
gio

gio probatur in l.9.ti.14.par.3.& in l.7.in fi.ti.2.par.4. Circa quam regulam vltra Docto.in d.c.per tuas. vide docto. in c.transmissæ,qui filij sint legit.& in c.officij.de pœniten.& remissi.Pala.Ruui.in repet.Rub.de dona. inter virum §.60.nu.12.Ioan.de Neuiza.in Sylua nupt.ibi r.nu.85.Andr. Alcia.in trac.de præsumpt.reg.3.præsumpt.38. Nico.Boe.in decis.299.Pau.Pari.in conf.10.nu.1.Marc.Mantua in repe.l.transigere.num.24.C.de transac.Alber. Brun.in conf.15.in consilio feudalibus.

- 1 Amplia primo,etiam si talis mulier soleat alijs commiseri. Ita probat text.in d.l.miles, in §. defuncto, & ita per illum, tex. tenent Abb.& doct.in d.c.per tuas. Bald.in rub. C.de probat.& in l.fi matre C.de suis,& legi. & in l. fin. C. de commu.ser.man. Ana. de Per. in l.septimo mense, ff. de statu.ho.Pau.Cast.in l.3.ff.de liber.& posthu. Cre.in sing. 126.Pala.Ruui.in d.§.60.nu.12. Marc.Man.in d.l. transigere nu.24. Ioan.de Neuiza.in d.nu.85. Curt. In. in conf.31.col.2.Hippo.in l.1.in §.ad quæstionem nu.84. ff. de quæst. Angel.de Claua.in Summa, in verbo, adulterium.§.5.Nico.Boer.in d.decis.299.nu.3.Et sic supra d.regu.& ampliatio.procedit quocunque modo filius concipi potuerit ex marito,vt in d.l.9.titu.14.par.3. & sic non refert vtrū mulier fuerit publica meretrix vel recesserit à viro si probetur aliquo tempore maritum cum ea habitare. Ratio est quia semper in dubio intrepreatatur fauore filiorum. ita tenet Abb.in d.c.per tuas,nu.1.& in c.transmissæ, nu.9. quid filij sint legit.& in c.intelleximus,nu.7.de adult. Pau. Pari.notabi.in d.conf.10.nu.5.

- 2 Amplia secundo vt procedat nedum per viam simplicis præsumptionis, verum etiam per præsumptionem iuris & de iure, vnde non poterit probari contrarium. Ita Paul. de Castr.in conf.275.volum.1.Barba. in conf.50.nu.2.volum.2.vbi referunt se ita consuluisse.Hippolyt.d.quæstionum.nume.36.

Quam ampliationem Alcia.in d.tracta.præsumpt.dicit non esse simpliciter veram, in d.reg.37.nu.2.& contra eum expresse tenet Pari.in d.conf.10.nume.42. vbi dicit quodd ex coniecturis,indicijs,& præsum. potest probari cōtrariū.

Amplia

3 Amplia tertio vt procedat, etiam in concubina retentā in domo, quia præsumitur filius eius qui eam concubinam retinet, non autem alterius. Glof. est not. in c. Michael. de fil. præby. in verbo, constituterit quam sequuntur Abb. & cæteri Doct. in d. c. per tuas. idem Abb. in d. c. transmissæ, qui filij sint legi. Pala. Ruui. in d. §. 60. nu. 13. Nico. Boe. in d. de ci. 299. nu. 2. Quam ampliacionem quadrupliciter declarat Alcia in d. reg. 37. nu. 3.

4 Amplia quarto, etiam si tam mater quam maritus negarent, & dicerent natum ex adulterio. Vt est glo. in l. si posthumus. in §. si. & ibi gl. & Doc. ff. de libe. & posthu. & in d. c. transmissæ. in verbo, indicijs. qui filij sint legi. Pro qua opinione est tex. in d. l. filium definimus, & in l. fin. in si. iuncta glo. ff. de Carbo. edicto. & in c. per tuas, & ibi Abb. nume. 4. & Docto. de probat. Alexan. in l. nec possessio. C. de testamen. Alcia. d. præsumpt. 37. nume. 6. Nicol. Boer. in d. decis. 299. nu. 6. Marc. Mant. in apophteg. 110. Paris. conf. 10. nu. 14. lib. 2. Ex quo reprehenditur quidam filius regis qui credens dicto matris renuntiavit regno. de quo per Docto. in l. si vicinis. C. de nupt. per Bart. & Iacob. de Arenis in d. l. filium definimus per Iaso. in l. Gallus. nume. 66. ff. de libe. & posthu. per Ioan. de Neuiza in d. Sylua nupt. lib. 1. num. 86. Quæ ampliatio procedit quodocunque filius non habet conscientiam lesam ex dictis matris, quia nullo modo vult credere matri: secus autem si filius habet conscientiam læsam ex dictis matris, quia tunc debet credere matri & omnia bona restituere, alias faceret contra conscientiam, & ædificaret ad gehennam, vt in c. literas de restit. spol. ita tenet Host. quem sequitur ibi Abb. nu. 4. in c. officij. de pœnitent. & remissi. idem Abb. & Præposi. in c. veniens. q. pen. de eo qui duxit in mar. Alci. in d. reg. 27. nu. 6. Iaco. in l. Imperatores. nu. 9. ff. de prob. Quod tamen intelligo verum nisi aliter iste filius viuere non possit, quia tunc posset capere vitæ necessitatem, maxime alijs quibus debetur non existentibus in tanta necessitate. ita tenet Syluest. in summa, in verbo, adulterium. nu. 4. in fin. & tunc talis filius debet proponere satisfacere si ad pinguiorē peruenerit fortunam. Verum tamen est quod talis filius de bonis consumptis

ptis bona fide durante, non tenetur, secundum Hostien. ratio est, quia tunc erat bonæ fidei possessor, ut in l. certum. C. de rei vendica. sed tunc dicit Hostien. quod mulier ista tenetur restituere consumpta per filium putatiuum.

Sed est dubium an dictus filius post completam præscriptionem debeat facere conscientiam de successione in bonis, si probetur, vel sibi constet non esse legitime conceptum? Ange. in Summa. in verb. adulterium. §. 6. & ibi Syluest. nume. 4. in fi. tenet quod non. Pro quibus est glos. in c. vigilantis. in ver. nouerit. & in c. fi. in glo. fi. de præscrip. vbi probant, quod si post completam præscriptionem superueniat scientia rei alienæ, qui est tutus præscriptione, non tenetur ad restitutionem in foro conscientiarum. similis est gloss. in c. si virgo. in verb. possidere. 34. quæstion. 2. & in regula possessor. in gloss. 1. de regu. iur. lib. 6. & in c. si res. in gloss. 1. 14. quæstio. 6. & in c. 1. in glo. verbo. repellendi. de concessio. præb. Hanc tenet Bald. in d. c. vigilantis nume. 3. & ibi Abb. nume. 6. Felin. nume. 11. idem Abb. in c. final. nume. 37. de præscript. & in c. quia plerique. nume. 25. de immu. eccle. pro qua opinione est text. in l. 1. in §. fin. cum l. sequenti ff. de itinere actuque priua. vbi dicit text. quod nec corrumpi nec commutari potest, quod recte transactum est superueniente delicto. Et hanc opinionem sequitur Angel. Aret. in §. fin. nume. 1. Institu. de vsucapio. Petrus Rebuff. in tracta. de pacificis possessio. pagi. 2. nume. 8. Alcia. in Rub. de præscript. nu. 13. & in c. nouit. nume. 39. de iudi. & ibi Deci. nume. 12. Ioan. Oldendo. in tract. de vsucap. in 3. par. nume. 4. Ang. de Peru. in repe. l. 1. nu. 56. C. de iudic. vbi in nu. 65. dicit hanc esse communem. Pala. Ruui. in repe. Rub. de donat. §. 65. nu. 28. Chassan. in consuetudi. Burgun. in tit. [Des forestz.] Rub. 13. §. 8. fol. 177. col. 2. nu. 24. & hanc opin. dicit esse commu. de Imo. in d. c. fin. nume. 30. de præscrip. tam Legistarum quam Canonistarum. Quæ est etiam comm. Theologorum, ut tenet Syluest. in Summa. in verbo. præscri. el. j. num. 13. Ang. de Clauasio in Summa. in verbo. præfer. §. 46. vbi dicit ita tenere Scotti in 4. Senten. distin. 15. Io. de Medi. in trac. de resti. q. 18. Cōradus in tracta. de contractib. q. 11. Archie. Floren. in Summa. in 2. par. titu.

D. Petri Duen.

titu. i. c. 15. Licet contrarium teneant Anto. de But. & alij, doc. quos ipse allegat in c. fi. de præscript. Quem opin. sibi met contrarius conatur defendere Alci. in repeti. l. quinque pedum nu. 15. C. fin. regun.

5 Amplia quinto, etiam si filius natus non assimilaretur marito, sed alicui adultero. Ange. tex. in l. fi. in §. pen. ff. ad municipi. facit tex. in l. quod si no lit. in §. si mancipium, ff. de ædil. edict. & quia istud potuit contingere propter cognitionem mulieres tempore conceptionis, vt per gl. in l. que ret aliquis. in gloss. fi. ff. de verb. sign. ita consuluit Paul. de Cast. in d. conf. 275. Facit quod notant Ias. & doct. in l. Gallus, in fine prin. ff. de libe. & posthu.

6 Amplia sexto, etiam si prædicta mulier fuisset per longum tempus sterilis cum tali marito. Ita tenet Abb. in d. c. per tuas in princip. quem sequitur Andr. Alcia. in d. præsumpt. 37. Felin. in d. c. per tuas nu. 1.

1 Limita primo non procedere, quando maritus tempore conceptionis non esset habilis vel potens ad coeundū propter aliquam infirmitatem, vel aliquod impedimentum. Ita probat tex. in d. l. filium definimus, in fi. & tenet Abb. in d. c. per tuas nu. 3. Nico. Boe. in d. decis. 299. nume. 3. Feli. & doct. in d. c. per tuas. & in d. l. filium definimus, & in l. Gallus. in prin. ff. de liber. & posthu. Præpo. in c. transmissa. col. 1. qui filij sint legitimi. Ale. in conf. 78. nume. 7. & 9. vol. 7. Par. in d. conf. 10. nu. 30. & nu. 78. lib. 2.

2 Limita secundo, quandoque mater adulterabat cum alio, & filius claudus vel cæcus natus fuerit, nam tunc præsumitur potius ex adulterio quam est coniugio conceptus. Ita expresse tenet Barba. in c. in præsentia nu. 98. de probat. quem sequitur Hippo. in singu. 530. Quæ limitatio merito reprobatur per Didacum Couarr. in 4. Decreta. in 2. par. c. 8. §. 3. nu. 8.

3 Limita tertio quandoque maritus esset tanto tempore absens vt verisimiliter potuisset credi attentata natura, filium ex alio genitum, vt in d. l. filium definimus, & in d. l. 9. tit. 14. par. 3.

4 Alias limitationes circa hanc regulam vide per docto. in locis supra allegatis.

FILIVS regulariter puniri non debet pro delicto patris. Hanc regulam probat text. in l. 2. in §. nullum patris delictum innocenti filio pœnæ est, ff. de decurio. & in l. crimen. ff. de pœn. & in l. sancimus. C. eo. tit. gloss. quæ allegat plures concordantias in d. §. nullum. probatur etiam per totam §. 6. distinc. facit gloss. in l. si quis suo testamento. C. de inoffi. testa. De iure regio probatur in l. 9. tit. 5. lib. 4. fori; & in l. 9. tit. 31. par. 7. Et circa hanc regulam vide Felin. in addi. ad Abb. in c. ius generale colum. quinta, in fi. prima distin. Archidiac. in c. qui bona, nu. 15. 17. q. 1. D. de Couarr. in lib. 2. variarum resolutionum c. 8. Io. Igne. in l. si de pluribus, nu. 23. ff. ad Syllan. Matth. de Affli. in consti. Neapol. lib. 1. rub. 2. nu. 70.

Amplia hanc regulam idem esse e contra, nam pater etiam pro delicto filij puniri non debet. Vt in d. l. 9. tit. 5. lib. 4. fori, & in d. l. 9. tit. 31. parte septima, & ibi glo. vbi etiam alia personæ enumerantur.

1 Limita primo hanc regulam, non procedere in crimine læsæ maiestatis. Vt est tex. expressus in l. quisquis C. ad l. Iulii maiestatis. in §. filij vero, & in l. 2. tit. 2. & in d. l. 9. tit. 31. par. 7. glo. in d. l. 2. §. nullum ff. de decu. text. in c. si quis §. filij. vero 6. q. 1.

2 Limita secundo, non procedere in crimine hæresis. Vt in c. quicumque, de hære. lib. 6. §. hæretici autem. & in c. vergentis, eo. titu. & in Auth. Gazaros. C. de hæret. glo. in c. cû secundum leges. in verb. ipse iure. de hære. lib. 6. & ibi Docto. Licet de iure regio aliter sit dispositum, vt in l. 7. tit. 7. par. 6. & in l. 6. titu. 24. & in l. 2. & 3. titu. 26. part. 7. scilicet quod filij hæreticorum poterant succedere in bonis parentum, etiam post condemnationem. Sed supra dictæ leges Partitæ hodie sunt correctæ per supra dicta iura Canonica, quibus standum est, cum sit crimen ecclesiasticum, cap. vt officium, §. statuimus. de hæret. li. 6. not. Abb. in c. 1. de officio ordin. & ita expresse tenet Pala. Ruuios, in repe. capi. per vestras. §. 14. incip. sed pulchrum est videre. de donat. inter virum & vxo. eandem opin. ubi notabiliter eam examinat, ponit D. Iacobus Septimancensis in suo eleganti tracta.

D. Petri Duen.

tract. Catholicarum instit. cap. 9. nu. 2. cum alijs, & quantum ad officia & dignitates quod filij puniantur in crimine hæresi pro parentibus, est tex. in pragma. 8. & 9. in pragma. antiquis.

- 3 Tertio fallit, in filio nato ex non iustis nuptijs, vel ex fornicatione, vel ex damnato coitu, nam propter delictum patris, ipse non succedit patri, & est incapax bonorum patris. Vt in Auth. ex complexu. C. de incest. nupt. & in Auth. quib. mod. natu. offic. sui §. vlt. coll. 7. & ita expresse tenet Pau. Grillan. in tract. de hæret. q. 3. nu. 5. facit quòd supra dixi in reg. 150. & infra in reg. 366.
- 4 Fallit quarto, quando libertus fuit manumissus, & fuit ingratus patrono, quia fecit ei aliquam offensam, nam propter hoc reuocari potest in seruitutem, & etiam filij qui post reuocationem nati & cõcepti fuerint. Ita probat tex. in l. si manumissus ingratus, C. de liber. & eorum liber. quem ad hoc dicit esse mirab. Iason in l. naturalis, in prin. ci. numero 1. ff. de præscrip. verb. facit gloss. in l. diui. ff. de iure pa.
- 5 Quinto fallit, nisi filius sit hæres patris, tunc tanquam hæres tenetur pro patre ciuilitè. Ita tenet Bald. per text. ibi in l. ne contra iuris, C. ne filius, pro patre. Bart. in l. 1. ff. de interdic. & releg. & ibi Alex. in addit. gloss. & Doct. in l. adoptiuum, in fi. ff. de in ius voc. Matth. de Affl. in constitu. Neap. lib. 1. Rub. 2. nu. 76.
- 6 Sexto fallit, in filijs primipilaris qui conueniri possunt pro debito paterno, etiam si hæres patri non extiterit. Probat tex. in l. cum ex sola, C. de primipilo. lib. 12. & ibi Bar. per illum tex. Archi. in d. c. qui bona, nu. 15. 17. q. 1. Et quis dicatur primipilus, ultra text. de iure regio in l. 1. titu. 9. par. 2. vide Alcia. in d. Rub. C. de primipilo. lib. 2. Barto. de Chassa. in catalogo gloriæ mundi, in 9 par. considera. 20. & in consue. Burgun. in titu. [Des confiscations.] Rubr. 2. §. 2. folio 197. colum. 1. numero 27. Claud. Cottareum in tract. de iu. mil. lib. 1. cap. 22. Alexan. in l. à diuo Pio. in §. in venditione, nume. 27. ff. de re iud. Abba. in cap. ex parte, nume. fin. de consue.
- 7 Septimo fallit, de iure canonico, nam filius tenetur ex deli-

delicto patris. Vt in c. tua nos, de vsur. facit quod dixi supra in reg. 13. in 11. & 13. limita.

- 8 Octauo limita non procedere in occidente, capiète, vel banniète episcopuni, vel qui contra ecclesiam delinquît, nam ipsi, & eorum posteri perdunt quicquid habent ab ecclesia vsque ad quartam generationem. Vt in c. ad aures, & in c. in quibusdam, de pœn. & ibi glo. in verbo, ad hæredes, tex. in clem. si quis suadente eo. tit.
- 9 Nono fallit in priuilegijs concessis patri & filius: vt si pater committat crimen propter quod debet priuilegium amittere, talis enim macula patris afficit filios post maculam conceptos. Vt in l. emancipatum, in §. si quis, ff. de sena. & in l. eum qui ciuitatem amissit, ff. de interdi. & releg.
- 10 Decimo fallit, in infamia: vt si pater infamis sit, erit etiã filius eius infamis. Vt in §. verum 6. q. 1. & in c. cum multæ 15. q. 8. glo. in verbo, de quarta, in prin. 1. q. 4.
- 11 Vndecimo fallit in pœna diuina, vbi ex delicto parentû sunt puniri filij. Vt est tex. & ibi glo. Authen. vt omnes obediant iudicibus prouinciæ, in §. plurimorû, in glo. in verb. sequuta, coll. 5. tex. & ibi, glo. in c. ecclesia, in §. item peccato 1. q. 4. tex. in c. vergentis in si. de hæret. Facit quod notat beatus Thomas in l. 2. q. 81. artic. 19. nu. 1. & 2.
- 12 Duodecimo fallit, in filijs sacerdotum, nam sunt serui ecclesie. Vt in d. cap. cum multæ 15. quæst. 8. circa quæ text. vide notab. Marc. Mantua in lib. 8. obseruatio. obserua. 74. Quod de consuetudine non seruari dicit gloss. in dict. cap. cum multæ, in verbo cõnubio, & in cap. dominus, in verbo, repellitur 56. dist. quas gloss. sequitur Guliel. Benedict. in repe. cap. Rainutius, in verbo, Rainutius de cler. nu. 21.
- 13 Decimotertio fallit, in filijs præbyterorum qui promoueri non possunt ad sacros ordines, nec prælatias habere possunt. Vt in cap. 1. per totum, de fil. præby. & in c. præbyterorum filijs 56. dist. Pet. Rebus. in cõcordantijs, in forma de mandatis Apost. pag. 312. col. 2. & in tracta. de pacificis pos. nume. 225.
- 14 Decimoquarto fallit, si vigore statuti filius puniatur pro patre. Vt est glo. notab. in Rubr. C. de decurio. libr. 10. pro qua est text. in c. 2. de delict. puero. in versic. secundum

consuetudinem illius terræ, & ita tenet Matthæ. de Afflict. in constitu. Neapol. lib. 1. Rub. 2. nu. 82. facit quod ipse notat in præludijs constitutionum, q. 9. nu. 2. & ita posui in regu. 356. ampliatio. 1.

15. Decimoquinto limita in feudis: nam propter delictum patris filius amittit feudum. Vt dicam in regula sequenti.
16. Decimosexto limita non habere locum in iure patronatus, nam propter delictum patris, priuatur filius iure patronatus: nam cum confiscantur bona ipsius patris patroni, trahitur cum illis bonis in fiscum etiam ius patronatus. Ita tenet Card. ubi mouet hanc questionem & eam latissime examinat in Clem. plures, in 8. q. nu. 8. de iure patrona. quem sequitur Lamber. in tracta. de iure patro. in 2. parte 1. libr. in 13. arti. 2. q. princip. fo. 125. col. 3. nu. 1. & in 3. libr. in 8. arti. q. 8. nu. 2. fo. 411.

Regula CCCXLVI.

FILIVS priuatur feudo propter delictum patris. Hanc regulam probat tex. in c. vni. si vafal. feu. priue. & notatur in ca. 1 in §. vafallus, si de feu. defunct. fue. contro. ita tenet Bart. in l. eum qui. nu. 1. & 2. ff. de interdic. & relega. Anch. & Imol. in c. 2. de feud. Bal. in consi. 149. nu. 6. volu. 3. Bald. Ang. & Doct. in l. adoptiuum, in §. si. ff. de in ius vocan. Matthæ. de Afflict. in c. 1. in §. porro si dominum, nume. 48. quæ fuit prima causa benefi. amittent. in vsib. feudo. Barthol. Soci. in consi. 4. nume. 26. volu. 3. Decius in consi. 445. numero 68. Alexand. in consi. 30. nume. 17. volu. 1. Andræ. ab Exca in lib. pactorum, nume. 229. Hieronym. Grat. ubi allegat alios docto. hanc opinio. tenentes, in conf. 79. nume. 26. volum. 1. Alber. Bru. in conf. 108. nu. 33. Zasius in tracta. feudo. in 10. par. Alex. in conf. 40. nume. 9. volu. 3. Curt. Junior in tract. feudo. nu. 13. in 5. par. Lancelo. Gali. in repe. l. Galus, §. & quid si tantum nume. 6. ff. de liber. & posthu. idem Matthæ. de Affl. in §. hoc quoque, nu. 53. cum alijs, in vsib. feu.

17. Limita primo, non habere locum in transfuersalibus. Vt est glo. fina. in d. cap. vni. si vafal. feu. priue. & ibi Andræ. de Iser. Hostien. in Sum. in titu. de feud. Iacob. Aluaro. in cap. 1. in §. denique colum. 2. quæ fuit prima causa benefi. amittent. in vsib. feudo. Soci. in d. conf. 4. nume. 27. volum. 3. Alex.

in d. consi. 30. nume. 17. lib. 1. Hierony. Grät. in d. consil. 79. nume. 27. lib. 1.

- 2 Limita secundo quando pater deliquerit circa ipsum cō tractum, secus si alia ratione deliquerit. Tenet Iason post alios per eos allegatos in l. 2. nu. 191. C. de iur. emphyteo. Cur. Iun. in d. tract. feud. in d. 5. par. nu. 13.
- 3 Limita tertio, vt procedat quando pater deliquisset in dominum, secus si in extraneum. Ita tenet Alex. in consi. 1. nu. 42 vol. 5. quem sequitur Andræ. ab Exea. in lib. pacto- rum. nu. 229. Hanc opi. expresse tenuit Bart. in d. l. eum qui nu. 1. ff. de interdi. & relega. Curt. Iuni. in d. 5. par. num. 131.
- 4 Quarto fallit, quando dominus in vitâ sua exposuisset querimoniam pro feloniam commissa, alias secus, quia eius hæres non posset illam exponere. Ita tenet Ang. per illum tex. in l. cum apertissime, in princ. C. de secun. nupt. quæ sequitur Andræ. ab Exea in d. libr. pac. numero 229. pro qua opi. est gloss. in d. cap. 1. §. porro, quæ fuit prima causa benefici. amittent. in verbo, assalierit, quæ allegat, text. in argu. in l. fina. C. de reuocan. donatio. & in l. omnimodo, C. de inoffic. testamen. & in l. non tantum, in §. si emancipatum, ff. de bonorum possess. contra tabu. & ita tenet Io. Andræ. & alij Doctor. in c. si. de donatio. Hanc etiam opinionem tenet glo. in d. l. omnimodo, in verbo, non licebit, vbi allegat etiam alia tria iura in argumentum, videlicet tex. in l. pro cula. ff. de probatio. & in l. 1. in §. fin. ff. ad Syllania. & in l. si pater, C. de inoffic. testamen. Alia est etiam gloss. quæ hanc opinionem tenet, in l. si. in verbo, instituere, C. de reuocâ. donatio. & in c. primo in principio, in verbo, concubuerit, quibus modis feud. amitta. & in c. imperialem in §. in super. de prohibita feudi alienatione per Fede. Circa quam limitationem vide notabiliter Matthæ. de Afflict. qui eam examinat, in d. c. 1. §. porro qui dominum, à nume. 38. vsque ad numero 65.
- 5 Quinto limita, quando feudum patri pro se, liberis, & descendantibus concessum fuisset, nam tunc quia liberi iure proprio non ex patris persona veniunt, delictum patris non nocet. Ita tenet Bart. in d. l. eum qui ff. de interdict. & relega. Bal. in lege. C. de legi. hæredi. Castron. in l. si finita,

D. Petri Duen.

in §. si de uestigalibus, ff. de damno infect. Imol. in cap. si. de feudis. Iacobi de sancto Geor. vbi latissime eam examinat & allegat quamplures Doct. in tracta. feudorum, in parte, distique vassalli, num. 60. Zazius in tracta. feudorum, in 10. parte, nume. 98.

- 6 Limita sexto, quando patre delinquente, feudum apud anum adhuc erat, quia tunc si pater in vita aui de medio sublatus fuerit vel per sententiam super offensa declaratus, & futuro succedendi iure priuatus, auo postea mortuo, patris delictum nepoti qui in locum ipso patre secluso successerat, non nocebit. Ita tenet Bar. in d. l. eum qui. ff. de interdictione. relegata numero 2. Bald. in d. e. 1. vassallus seu. priue. & in l. emancipatum ff. de senato. Vdalri. Zazius in d. tracta. feudo in 10. parte, nume. 98. Lance. Gauli. in repetitio. l. Gallus, in §. & quid si tantum, numero 6. ff. de liberis, & posthumis.
- 7 Limita septimo, non procedere in feudo antiquo. Ita Cinus in l. 2. C. de liber. & eorum libe. & in l. 2. C. de operis libe. Bart. in l. eum qui. ff. de inter. & relega. Bald. in c. 1. in prin. de successio. feu. Iacobi. de S. Geor. in d. tracta. feu. nu. 15. in verbo, & cum pacto. Ratio est quia in feudo antiquo liberi non habent feudum à patre, sed dicuntur illud habere ex prouidentia antiquorum progenitorum, vnde illud quod lex dedit eis, non debet pater posse eis auferre. Pro qua opinione est tex. notab. in l. si arrogator, in §. sed an impuberi. in vers. ceterum si fidei eius, ff. de adoptio.

Regula CCCXLVIII.

FILIVS vsque ad triennium re integra potest reuocare abstentionem, seu repudiationem paternę hæreditatis per ipsum factam.

Hanc regu. probat tex. in l. si quis suus, C. de repudia. hære. De iure regio probatur in l. si. titu. 6. par. 6. Circa quam regu. vltra Doct. in d. l. si quis suus, vide Alc. in l. qui se patris, nu. 18. & ibi Ias. nume. 44. C. vnde libe. Ripa. in l. 1. numero 122. & nu. 132. ff. de vulgari. Iacobi. de sancto Georgio in d. l. si quis suus, vbi ponit rationem huius regulę, numero 5.

Hanc regulam ampliat duobus modis, & limitat decem

modis Ias. in d. l. si quis suus, à nu. 2. vsque ad nu. 4. Eandem regulam ampliat quatuor modis, & limitat nouem modis, Guliel. Benedict. in repe. c. Rainutius, in verbo, mortuo ita que testatore, el ij. à nu. 127. vsque ad nu. 144.

Regula CCCXLVIII.

FILIVS naturalis efficitur legitimus ex appellatione parentis, si interuenit instrumentum publicum vel scriptura manu propria scripta, habens subscriptionem trium testium fide dignorum.

Hanc regulam probat tex. in Auth. si quis liberos habes C. de naturalibus libe. & tex. in Authen. vt liceat matri & auia, §. ad hoc autem, colla. 8. glo. de iure cano. in cap. per tuas, in uerbo, filium appellauit, in ver. item si pater filium qui filij sint legiti. Circa quam regulam ultra doc. in locis supra alleg. vide Mar. Man. in apophthe. 100. secundum impress. paruam, Maturinum Montalium, ubi assignat rationem huius reg. in Authen. de hære. ab intest. venien. pagi. 37. vers. secundo naturales efficiuntur legitimi, colla. 9. Ca. tel. Cot. in verb. legitimare, & Syluef. Aldobran. in §. apud Catonem, nume. 11. Insti. de adoptio. & in §. aliquando, Insti. de nupti. Et quis dicatur filius naturalis, vide l. 11. Tauri. Alcia. in tract. præsumpt. in reg. 2. præsum. 5. nume. 3. Lud. de Sardis, ubi not. tractat materiam huius regu. in tracta. de naturalib. liberis, cap. de legitimatione per patris nominationem, numero 1. cum alijs Couar. in 4. 2. parte cap. 8. §. 7.

1. Limita primo, si illa mulier ex qua natus est ille naturalis filius nõ erat & est libera mulier, quæ ipsius patris vxor esse poterat. Ita probat tex. in d. §. at hoc. & ita tenet Bald. in l. res inter alios, nu. 3. C. quib. res iudica. nõ nocet. Iacob. de S. Geor. in l. Imperatores, nu. 9. ff. de proba. Maturi. Mont. in d. Auth. in d. pagi. 37. Marc. Mantua in d. apophtheg. 100. & vide in reg. 350. in 18. ampli.

2. Limita secundo non procedere, si pater sine dedecore non posset contrahere matrimonium cum muliere ex qua filius natus est. Ita tenet Bal. in d. l. res inter alios, nume. 4. quem sequitur Iacob. in d. l. Imperatores, nu. 9. Mar. Mant. in d. apophthegma. 100. & hanc dicit communem opinio.

D. Petri Duen.

Mari. Soci. iun. in cōs. 52. lib. 1. Sylue. Aldob. in §. aliquando nu. 12. instit. de nupt. vide. infra in reg. 350. limit. 8.

3 Tercio limita non procedere, quando cunque mulier ex qua filius natus est esset mortua. Ita tenet Bal. in d. l. res inter alios. nu. 4. quem sequitur Iacobi: de S. Georgio in d. l. Imperatores. nu. 9. ff. de proba. Guliel. Maine. in l. quoties. idem, nu. 93. ff. de reg. iur.

4 Quarto limita, non procedere de iure canonico. Secundum Ludo. de Sardis in d. trac. & part. nu. 14.

Regula CCCXLIX.

FILIVS qualitercunque consentiat in testamento patris, siue tacite siue expresse, excluditur à querela. Hanc regulam probat text. in l. parentibus. C. de inoff. testa. & in l. si proponas. in §. si hæreditatem, ff. eod. titu. De iure regio probatur in l. 6. tit. 8. par. 6. Et circa hanc regulam vide Paris. in conf. 9. nu. 1. vol. 3.

1 Limita primo, quando filius approbavit testamentum patris post aditam hæreditatem, & tunc nascatur querela, & ante illud tempus non possit repudiare quod nõ est delatum. Vt in l. 1. cū alijs, C. de pac. gl. in l. si quis filiū, in ver. hæreditatē. C. de inoff. testa. & ita tenet Dida. del castillo. in l. 23. Tau. nu. 32. ver. decimaquarta cōclusio est, licet aliter teneat Sali. quem ipse ibi refert in d. l. parentibus.

2 Limita secundo, non habere locum in querela de inofficiosis donationibus. Text. est in Auth. vnde si parens. C. de inoff. testa. & ibi Ias. post prin. Bart. in l. circa, in §. Imperator. ff. de lega. 2. Ias. in d. l. parentibus. Doct. in l. cum donationibus, C. de inoff. dona. Castillo, vbi assignat rationem, in d. l. 24. nu. 34.

3 Tercio limita procedere in ipso, qui approbavit iudicium patris: secus est in filio ipsius, & sic in nepote testatoris, qui venit ad querelam per successorium edictum: nam iste nepos potest illam intentare, licet filius exhæredatus approbaret testamentum. Ita Alexand. in l. si quis posthumus, in §. 1. ff. de liber. & posthu. quem sequitur Ias. in Rub. nume. 6. ver. secundo limitat. C. de success. edict. reprobat Bald. qui contrarium tenuit in l. in suis, in 9. opposi. ff. de libe. & posthu.

Quarto

4 Quarto limita, non habere locum in iure agendi ad supplementum: nam talis filius potest agere ad supplementum, licet approbauerit iudicium patris. Ita probat text. in l. si quando, in §. generaliter. & ibi Bal. & Salic. C. de inoffic. testa. Bart. in l. Papinianus, in §. si conditione, in ff. eo. titu. Bal. in l. omnimodo. C. eo. licet olim approbans testamentum excluderetur à iure agendi ad supplementum: ut est gl. in d. l. Papinianus, in §. si conditione, in verbo, excludi: vbi dicit gloss. quod in hoc iura antiqua remanent correctæ, similis est gloss. in d. l. si quando, in §. & generaliter, in verbo, præiudicium.

Et circa hanc regulam nouem casus in quibus quis dicitur approbare iudicium vel testamentum patris, & propter quod excludatur à querela, ponit Castillo, in l. 1. 24. Tauri. nume. 33.

Regula c c c l.

FILIVS naturalis legitimatur per subsequens matrimonium. Hanc regulam probat tex. in c. tanta qui filij sine legi. & in §. si. Instit. de nuptijs, & in §. quibus, ver. necnon Instit. de hæredi. quæ ab intesta. deferuntur. in Authen. quibus modis natura. efficiantur. legit. in prin. coll. 5. & in Auth. quibus modis natu. efficiantur. sui, in §. si quis igitur dotalia. colla. 7. & in l. nuper. C. de natu. libe. De iure regio probatur in l. 2. tit. 6. lib. 3. fori. & in l. 12. tit. 6. & in l. 1. tit. 13. & l. 2. tit. 15. part. 4. & in l. 12. Tauri. Circa quam regulam ultra Doc. in supra d. locis, vide Anto. de But. & Abb. in c. innotuit de elec. & in c. cum in cunctis. vbi Deci. nu. 23. cum alijs, cod. tit. Ias. in l. generaliter, §. cum autem, & ibi. Doct. C. de instit. & substi. & in l. Gallus. in §. & quid si tantum, ff. de libe. & posthu. Doct. in §. si. præcipue Sylue. Aldob. Inst. de nupt. Matthe. de Afflic. in c. 1. in §. naturales, in 5. not. si de feudo sue. contro. inter domi. & agna. vafal. in vsib. feu. Cifuentes & Docto. in l. 11. & 13. Tauri. Pet. Briax. in Directorio electionum. c. 1. 2. part. Barba. in reper. l. cum acutissimi. nume. 141. cum alijs. C. de fideicommiss. Covarru. in Epitome de sponsalibus, in 2. par. c. 8. §. 1. Guliel. Mayne. in l. quoties idem, nume. 9. cum alijs, ff. de reg. iur. Io. Brunel. in tractat. de sponsalibus, conclusionem. 2. Chassanæ in

consuet. Burgun. in titu. [Des successions.] Rubr. 8. §. 3. fol. 282. col. 2. nume. 2. Lauren. Sylua. in cons. 3. nume. 20. cum alijs. Deci. in cons. 155. Ludoui. Gozad. in cons. 25. nume. 1. & 2. cum alijs. Boeri. in decif. 159. Gulielm. Benedict. in repe. c. Rainutius, in verbo; & vxorem nomine Adelasiam, in princ. nu. 181. Tiraquel. in repe. l. si vnquam, in verbo, si sceperit liberos. nu. 71. cum alijs. C. de reuocan. donatio. & in tract. de primogenitu. quæst. 34. Ioan. And. in regu. sine culpa. de regu. iur. lib. 6. Socin. iun. in cons. 11. nu. 1. cum alijs, volum. 2. Rodericum Xuarez in glo. l. 1. tit. 6. lib. 3. fori Rip. in repeti. l. si vnquam. C. de reuocan. donatio. quæstio. 32. Curt. iunior. in cons. 136. Ludouic. de Sardis in tracta. de naturalib. liberis. c. de legitimatione per verum matrimonium: cum tribus sequen. Anto. de Rosellis in tracta. de legitimatione, lib. 1. c. de causa materiali legitimationis. Parisi. in cons. 13. nu. 33. vol. 2. Marc. Mant. in cons. 45. Maturinum Montanum in Authen. de hæredibus ab intestato venientibus, collat. 9. pag. 36.

1 Amplia primo, vt filij hoc modo legitimati dicantur vere & proprie legitimi. Tex. est in d. Authent. quibus modis natura efficiantur. legi. collat. 6. ita tenet Ias. in l. general. ter. §. cum autem. C. de institu. & substitu. nu. 9. facit etiam tex. in Auth. de incestis nuptijs, in §. dubitatum. collat. 2. Hanc opin. tenet Anto. de Butr. in c. innotuit. de electio. Paul. de Cast. in l. si. C. de his qui veniam ætatis impetrauerunt. Ripa in l. si vnquam, in Rub. nu. 86. C. de reuocan. donat. Chafsa. in consue. Burgun. in titu. [Des successions.] Rubr. 7. §. 1. fol. 228. col. 4. nume. 7. gloss. 1. in d. c. tanta. tex. in Auth. quibus modis natu. efficiantur. sui. ibi, nihil à legitimis differentes, & in §. liceat tibi, nihil à legitimis differentes. collat. 6. tex. in l. 12. Tauri. Licet contrarium teneat Barba. in repeti. l. cum acutissimis nu. 241. C. de fideicom. Pari. in cons. 13. nu. 37. vol. 2.

2 Amplia secundo, vt tales filij comprehendantur in instrumento faciente mentionem de legitimis. Ita cõcludit Præposi. in c. per venerabilem, in §. quod autem, nu. 63. qui filij sint legi. etiam si statutum loqueretur de legitime natis, eandem opi. tenet Anto. de Butr. in d. c. innotuit. col. 2.

in fi. in ver. nota. de electio. & Deci. in c. cum in cunctis. nu. 29. eo. tit. Paul. de Cæst. in l. C. de his qui veniam ætatis im petra. Dec. in cons. 155. col. pen. & fi. Io. Campegius in trac. de dote, in 1. par. 5. partis prin. q. 59. in fin. Paris. in cons. 13. nu. 40. vol. 2. Io. Crot. in repe. l. Gallus §. & quid si tantum. nu. 82. & 169. ff. de libe. & posthu. licet contrarium teneat Ant. de Butr. in d. c. tanta.

- 3 Amplia tertio, quod per talem legitimationem fingitur à principio omnis coitus licitus matrimonialis. Vt in d. c. tanta. & ibi Docto. per quem text. ita tenet Socin. in l. Gallus. in §. si eius. nu. 4. ff. de libe. & posthu.
- 4 Amplia quarto, vt non solum legitimentur quo ad patrem, & matrem, verum etiam quo ad alios agnatos & cognatos. Ita tenent Abb. & Doct. in c. 1. & in d. c. tanta. facit tex. in §. proxima itaque. in Auth. quib. mod. natura efficiatur sui. colla. 6.
- 5 Amplia quinto, vt filij prædicto modo legitimati possint promoueri absque dispensatione ad ordines, beneficia, honores, & etiam ad episcopatum. Vt est gloss. communiter approbata in c. tanta. & in c. innotuit. in verbo, coniugata. de electio. quam sequitur ibi Abb. & in d. c. tanta. Calderi. in cons. 2. sub Rubr. qui filij sint legitimi. Aegidius de Bellamera in c. 2. nume. 3. 36. distin. & in c. cum in cunctis. nume. 18. de electio. & ibi Deci. nume. 24. Chassan. in consuetud. Burgund. in titu. [Des successions.] Rub. 8. §. 7. fol. 287. colum. 2. nume. 6. Iaso. in d. l. generaliter in §. cum autem nume 10. C. de institutio. & subtitu. Nicola. Boeri. in decisio. 159. nume 4. Tiraquell. in tractat. de primogeni. questio. 34. nume. 55. Ripa in d. repeti. l. si vnquam. nume. 87. C. de reuocand. donatio. Paris. in consil. 13. nume. 45. lib. 2. Laurent. Syluanus in cons. 3. nume. 23. Guliel. Mayne. in l. quoties idem. nu. 14. ff. de regu. iur. Ludo. de Sardis in tract. de naturalibus liberis, in c. de legitimationis effectu. nu. 5. Ioan. Cora. in l. pro parte, nu. 14. ff. de seruitu. Petr. Briaxius in Directorio electionum. c. 1. 2. parte, nume. 6.
- 6 Amplia sexto adeo procedere. quod licet filij naturales legitimati non admittantur ad successionem feudi

D. Petri Duen.

c. 1. in §. naturales. si de feudo defun. conten. sit inter do-
 mi.& agna. vassalli, in vsibus feudo. tamē si legitimati sunt
 per subsequens matrimonium, succedunt in feudis. Ita te-
 nent Iacobus de Bellouiso in d. §. naturales Hosti. & Ioā.
 Andr. in d. c. lator, qui filij sint legi. & ibi Doc. Hanc opin.
 dicit esse communem. Ias. in d. §. cum autem, nu. 10. Alex. in
 l. ex facto, in §. si quis rogatus nu. 18. ff. ad Trebel. & ibi Ri-
 pa. nu. 48. idē Ripa in repet. d. l. si vnquam, nu. 88. Deci.
 in d. c. cum in cunctis, nu. 26. de electio. Chassa. in consuet.
 Burgun. in titu. [Des successions.] Rubr. 8. §. 3. fol. 287. col.
 2. nume. 6. Marc. Mant. in cons. 45. nu. 15. Iaso. in cons. 148.
 nu. 6. vol. 4. Panor. in d. c. innotuit. & in d. c. tanta nume. 7.
 Deci. in cons. 155. Nicol. Boer. in decis. 123. nu. 4. Barth. So-
 cin. in cons. 3. nume. 11. volum. 3. vbi etiam dicit hanc esse
 commu. & Ioan. Crot. in d. l. Gallus. in §. & quid sit tantum.
 nume. 82. Præposi. in d. c. tanta. nume. 20. Laur. Sylu. in cons.
 3. nume. 49. Hanc etiam dicit commu. vbi notab. eam exa-
 minat Matth. de Afflic. in d. §. naturales. in 5. notabi. nume.
 6. Petrus Briaxius in Directorio electionum, in c. 1. 2. part.
 nu. 6. Ioan. Anto. Rubeus in repeti. l. Titia Scio. in §. Impe-
 rator, nu. 46. ff. de lega. ij. Bartho. Fumeus in sua aurea sum-
 ma Armilla. in ver. filius, §. 11. Ioan. Coras. in d. l. pro part.
 nu. 14. ff. de seruitu. Tiraquel. in tracta. de primogenitura,
 q. 34. nu. 53. Bal. in cons. 129. in princ. volum. 3. Curti. Iuni.
 in cons. 136. nu. 1. Guliel. Mayne. in d. l. quoties, nu. 14. ff. de
 reg. iur. Alcia. in l. ex facto. nu. 7. vers. nam & si furiosus, ff.
 de vulgari. Bern. de Luco in regu. 231. in 1. limita. Licet de
 hoc dubitet Bald. in consil. 367. nume. 2. libr. 5. Andreas
 Barba. in d. repet. l. cum acutissimi. nume. 241. & contra-
 rium consuluit Ang. in cons. 29. colum. si. versic. item non
 obstat dictum. Et licet idem Bald. in d. §. naturales, distin-
 guat, an in concessione feudi fuerit dictum de descendē-
 tibus legitime, vel de natis legitime, vt tunc non succedāt
 legitimati per subsequens matrimonium, sed indistincte
 tenenda est prædicta limitatio. quam etiam vltra supra di-
 ctam Doct. dicit esse communem Curt. iun. in tract. feud. in
 3. par. q. 17. nu. 4. i. & hanc opin. tenet Zasius in cod. tracta. in
 8. par. nu. 87. Pari. in cons. 13. nu. 44. vol. 2.

Amplia

7 Amplia septimo, procedere in emphyteusi ecclesiastica, nam filij legitimati per subsequens matrimonium succedunt in emphyteusi ecclesiastica. Ita tenet Pet. de Ancha. in consi. 241. nu. 5. quem sequitur Imo. in l. quod dicitur, ff. de verb. oblig. nu. 10. in fin. verbis, vers. & per hanc rationem. Deci. in d. c. cum in cunctis, nu. 26. Alex. & Doct. in d. §. si quis rogatus, idem Deci. in consi. 155. in fi. Ripa in repe. d. l. si vnquam, nu. 89. & in Rub. de iudi. nu. 85. Tiraq. in tract. de primogeni. q. 34. nu. 54. Paris. in consi. 13. num. 43. vol. 2. Iaf. in d. l. generaliter, nume. 10. C. de insti. & substit. Chassanæ. in consue. Burg. in titu. [Des successions] Rubr. 8. §. 3. fol. 287. colu. 2. nu. 7. Lauren. Sylua. in consi. 3. nu. 24. Bonus de Curtili in tracta. de nobilitate, in 4. part. nu. 20. Io. Crot. in repe. d. §. & quid si tantum, nume. 169. Pala. Ruuios, in repe. Rub. de donatio. §. 60. nu. 8. Ioan. Coraf. in d. l. pro parte, num. 14. Licet ad hanc emphyt. ecclesiasticam non admittatur filius rescripto Principis legitimatus, secundum Bal. quem sequitur Doct. supra alleg. in l. generaliter, in §. cum autem C. de institu. & substititu. Ratio huius ampli. est: quia filij legitimati per subsequens matrimonium dicuntur vere legitimi, & perinde censetur ac si ab initio matrimonium contractum fuisset, vt in §. dubitandum, in Auth. de incest. nup. colla. 2.

8 Amplia octauo, quod talis filius legitimatus per subsequens matrimonium, excludat substitutum: vt si pater in testamento instituit Titium filium suum hæredem, & substituit Sempronium: si filius eius decesserit sine filijs legitimis, si filius decedat cum filio legitimato per subsequens matrimonium, quod tunc substitutus excluditur. Ita tenet Anto. de Butr. in d. c. innotuit, de elect. Deci. in d. consi. 155. nume. 7. & in consi. 284. nume. 9. vbi dicit hanc esse communem opi. idem Deci. in d. c. cum in cunctis, num. 28. Catellia. Cotta in Memora. iuris: in verbo legitimatus, el ij. Lauren. Sylua. in consi. 3. nu. 22. Nocola. Boeri. in decisio. 159. nume. 20. Ripa in Rub. ff. si cert. peta. nu. 3. & in repe. l. si vnquam, C. de reuocan. donatio. nu. 86. Ioan. Anto. Rube. in repet. l. Titia Seio in §. Imperator, nu. 46. ff. de lega. 2. & hanc dicit esse commu. opi. Ruin. in consi. 163. nu. 6.

D. Petri Duen.

& 7. vol. 3. Licet Bald. in cons. 357. nu. 2. vol. 5. teneat quod legitimatus per subsequens matrimonium non excludit substitutum. vbi facta fuit substitutio descendenti sine filijs de legitimo matrimonio procreatis: nam hoc videtur contra text. in d. c. cum in cunctis. de elec. qui loquitur per talia verba: de legitimo matrimonio, & tamen verificatur in legitimo per subsequens matrimonium, facit etiã glo. & Docto. in d. c. innotuit, de electio.

9. Amplia nono procedere, etiam si matrimonium sit putatiuum: nam tunc legitimatur proles per subsequens matrimonium, vt quia pater erat sacerdos qui cū muliere contraxerat, vel mulier monialis quę nupsit, aut vir aliã vxorem habuit, vel uxor alium maritum: tūc si alter hoc ignorasset, licet alter scierat, legitimitas filiorum non impeditur. Ita tenet Aluaro. in c. 1. §. naturales, col. 5. vers. quid si nascatur, si de feud. contro. fue. iuter dom. & agna. vafal. in vsibus feud. quem sequitur Vldari. Zazius in tracta. feudo. in 8. par. nu. 88. Pala. Ruui. in repe. Rubr. de donatio. §. 36. nume. 2. Rod. Xuarez in l. 1. tit. 6. lib. 3. fori, fo. 85. pagi. 1. in §. ad predicta, vt de naturalibus, Casiod. in decis. vnicas, in tit. de sponsal. facit tex. in c. ex tenore, & in c. referente, qui filij sint legi. & ita expresse dixi supra in reg. 150. in 2. limitati. & vltra ibi allegata pro ista opi. est gl. in d. cap. tanta, in verb. alia. & in c. non omnis, in verb. constituyente 32. q. 2. quas allegat Xuarez vbi supra. Facit etiã tex. de iure Regio in l. 4. tit. 6. lib. 3. fori, quę lex videtur approbare supra dictam limitationem, & l. 1. tit. 13. & l. 2. titu. 15. par. 8. Rationem huius ampliationis, ponit Abb. in d. c. tanta, nu. 8. Didacus del Castillo in l. 11. Tauri, nu. 10. & 11. Syluester Aldobran. in §. fin. nu. 11. In situ. de nupt. & vide infra in 3. limitatione.

10. Amplia decimo procedere, etiam si matrimoniū sit intermedium: scilicet si vir solutus habet filios ex muliere soluta, & contrahat cum alia muliere, qua mortua contrahat cum illa ex qua filios naturales susceperat: filij legitimantur per hoc matrimoniū, non obstante matrimonio intermedio. Ita tenet Ioann. Andr. in regu. sine culpa, de regu. iur. libr. 6. Ang. in consilio 18. in 2. quęst. pro quo allega e

legat tex. in Auth. quib. mod. natu. effi. su^o, in §. si vero plurimis, vers. omnino enim, colla. 7. quæ tex. dicit esse notab. ad hoc Angel. vbi supra. Eandem opi. tenet Præpo. in d. c. tanta q. 7. nu. 14. Ias. in l. Pomponius, in §. quæsitum, ff. de acq. poss. Mayne. in d. l. quoties idem, ff. de regu. iur. & eam tenet notab. examinat per plura fundamenta Ioan. Brune. in tracta. de sponsalibus, conclusi. 2. nu. 22. & hanc opi. dicit esse com. Anto. de Rosellis in tracta. de legitimatione, lib. 1. c. de causa materiali legitimationis, nu. 44. cum seq. Ferdinan. Loazes in tract. de matrimonio, in 12. dubio, nu. 18. Carol. Molinæ. in consue. Paris. in titu. 1. §. 8. glo. 1. q. 7. nu. 34. Bartho. Fumeus in sua summa Armilla, in ver. filius §. 11. Abb. in d. c. tanta, nu. 3. Ias. in l. enim qui ita, in §. qui hominem, nu. 7. ff. de verb. oblig. Montal. in glo. l. 2. titu. 6. lib. 3. fori, & hæc dicit communem esse Ludo. de Sardis in tracta. de naturalibus liberis, in c. de legitimatione per verum matrimonium, nu. 9. vers. est autem necessarium, licet ipse ibi post longam disputationem quam à nu. 5. vsque ad nu. 15. facit, contrarium teneat.

11 Amplia vndecimo, vt talis filius legitimatus per subsequens matrimonium admittatur ad retractum. s. vt possit retrahere re uenditam à consanguineis iure proximitatis intra nouē dies, de quo i. l. 80. cū quatuor, sequentib. in legib. Tauri, & in l. 13. tit. [De las uendidas] lib. 3. fori, & in l. 6. tit. 7. lib. 5. ordina. Ita expresse tenet Guliel. Benedict. in repe. c. Rainutius, in uer. & uxorem nomine Adelsiam, in prin. nu. 181. quæ sequitur Didacus Couarruias in Epitome de sponsal. in 2. par. c. 8. §. 2. nu. 22. & expresse Ioan. Paponis in glo. ad consuetu. Borboniæ §. 437.

12 Amplia duodecimo, ut talis legitimatio non reuocetur per superuenientiam filiorum legitimorum, & naturalium. Vt in l. cum quis & in l. nuper C. de natura. libe. & in Authen. quib. mod. natu. effi. legiti. collat. 6. circa princ. text. in §. 1. in uer. necnon. In titu. de hered. quæ ab intesta. deferu. & in §. si. in titu. de nupt. & sic succedunt unà cum alijs filijs postea legitime natis. Hanc opi. tenet Bart. & ibi ceteri Doct. in l. ex facto, ff. de vulgari. ubi Hierony. Verius in repe. nu. 175. dicit hanc esse com. opi. & eam tenet Tiraguell.

D. Petri Duen.

- quell. in tracta. de primogenitu. quæstio. 34. numero 51.
13. Amplia decimotertio, quod filij hoc modo legitimated infrungunt donationem omnium vel maioris partis bonorum, remedio l. si vnquam, C. de reuocan. donati. Ita tenet Bal. in c. innotuit, de electio. quod dicit alibi non legisse Ias. in Rubr. nu. 4. ff. de liber. & posthu. & in l. Gallus, in §. & quid si tantum, in 2. lectu. nume. 42. Ange. & Salicet. in l. si totas, C. de inoffi. dona. & hanc opi. dicit commu. Syluester in §. si. nu. 8. insti. de nup. etiam si nati forent ante donationem, quod saltem procedit ad reuocandam donationem in ea parte quæ ad legitimam attinet. ita tenet Bal. in l. 1. C. de reuocan. donati. quem sequitur Nicol. Boeri. in decisi. 159. nu. 12. sed quod donatio in totum reuocetur, quando filij antea sunt nati, licet legitimated post donationem, negat Ripa in repet. d. l. si vnquam q. 32. nu. 89. & ibi Tiraq. in verbo, suscepit liberos, nu. 71. secundum nouam impressio. Soci. iuni. in conf. 54. col. 2. vol. 1. Lauren. Syluanus in conf. 3. nu. 16. eandem opinio. tenet Didacus Couarru. in 4. lib. Decretal. in 2. parte, c. 8. §. 2. nu. 29. vbi se remittit ad Matth. de Afflict. in c. 1. §. naturales in 5. notab. nu. 44. cum alijs, si de feu. fue. cõtro. inter domi. & agnat. vafal. in vsib. feud. qui in veritate eandem opi. Ripæ vbi supra tenet.
14. Amplia decimoquarto, quod talis legitimated per subsequens in matrimonium habeat querelam in officiosa donationis. Ita tenet Bald. in l. 1. versi. ex his sequitur, nume. 33. C. de iure fisci, lib. 10. quem sequitur And. Tiraquel. in repet. d. l. si vnquam, in verbo, suscepit liberos nume. 71. & in tract. de primogeni. q. 33. nu. 55. Syluester Aldobrandinus in d. §. si. nu. 8. insti. de nup. Anto. Rubeus in repet. l. Titia Scio. in §. Imperator, nu. 46. ff. de lega. 2.
15. Amplia decimoquinto, quod filij huiusmodi legitimated repellunt feminas exclusas a statuto per masculos. Ita Bal. in l. eam quam, nu. 26. & in l. cum acutissimi, num. 7. C. de fideicom. & ibi Ias. nume. 2. postquam examinat supra d. quæstio. refert plures Doct. tenentes contra Bal. dicens secundum opinionem Bal. se his consuluisse, & Bal. sequitur Andr. Tiraquel. in tracta. de primogenitu. q. 33. nu. 56. & in repe. l. si vnquam, vbi refert plures Doct. eam tenentes, in verbo,

verbo susceperit liberos, nu. 82. Decius in c. cum in cunctis nu. 28. de electio. & in consi. 365. nume. 7. Caro. Molinæ. in consuetu. Parisi. titu. 1. §. 8. glo. 1. nume. 45. Ludouii. Goza. in consi. 6. nu. 38. D. Couarru. in Epitome de sponsali. in 2. par. c. 8. §. 2. nume. 25.

16. Amplia decimosexto adeo procedere, quod si mulier est talis conditionis cum qua pater posset matrimonium contrahere, tunc pater non potest facere legitimari filios, nisi matrimonium contrahendo cum tali muliere: & sic quoties filius naturalis potest legitimari per subsequens matrimonium, nunquam potest legitimari per rescriptum principis. Ita probat tex. & ibi glo. expressa in Auth. quib. mod. nat. effic. legi. §. sit igitur. in verbo, permitimus. colla. 6. & ita expresse tenet ibi Bart. nu. 5. & Ang. qui expresse not. ibi illam glo. nume. 10. eandem opi. tenet Bal. in c. per tuas, nu. 3. de maiori. & obediens. & in c. illud, vbi dicit alibi non reperiri, nu. 3. de præsump. Hipp. in sing. 133. Hanc etiam opi. vbi dicit esse com. & semper menti tenendam, tenet Ias. in l. Gallus in §. & quid si tantum, in l. lectu. nu. 107 ff. de libe. & posth. Gerar. de Petra Sancta in sing. 60. Chassan. in consue. Burgund. in titu. [Des successions] Rubr. 7. §. 3. fol. 286. col. 3. in prin. nu. 9.

17. Amplia decimosextimo, vt tali filio facienda sit prouisio de alimentis, siue agatur contra eum, siue ipse agat super successione bonorum patris, cum nihil à legitimis differat, vt supra dixi, in 1. ampliatione. Ita expresse tenet Pet. Rebuf. in gl. ad constitutiones Regias Galliæ, in 1. par. in tract. de sententijs, artic. 1. in glo. 2. par. 250. nu. 13.

18. Amplia decimo octauo procedere, etiam si prædicti filij nati essent ex concubina quæ esset ancilla. Cuius ratio est, cum inter ipsum & ancillam validum sit matrimoniū, nec dispar conditio impediatur matrimonium de iure canonico, in c. 2. de coniugio seruo. licet aliter de iure ciuili dispositum sit, in l. cum ancillis C. de incest. & inutil. nup. sed in materia matrimoniali iuri canonico standum est c. pen. & fin. de secun. nupt. De iure nouo ciuili est text. pro hac opinio. in Authen. vt liberti de cætero aureo non ind. in §. si quis autem libertam ducere voluerit, vers. si cui colla. 6.

D. Petri Duen.

& ibi glo. in ver. conscriptionem. Et hanc opinio. tenet Io. Brun. in tracta. de nupt. conclusionem 2. nu. 17. Roder. Xua- rez in l. 1. tit. 6. lib. 3. Fori. in §. hoc prae supposito deuenien- dum est, in fi. ver. hodie vero fol. 84. pag. 2. Syluest. Aldo- brand. in d. §. fi. nu. 10. insti. de nup. Cassiodo. in decis. vnica, in titu. de sponsa. Ludo. de Sardis in tract. de natur. libe. C. de legitimatione per uerum matrimonium. nu. 18. De iure regio probatur in l. 1. titu. 13. par. 4.

19 Amplia decimonono procedere, quod ad hoc, vt filius legitimetur sufficit parentes posse contrahere tam tempo- re conceptionis quam natiuitatis. Ita probat glo. quam ibi sequuntur Doct. in c. 2. qui filij sint legit. Hostien. Io. And. Anto. & ibi Praeposi. num. 17. in d. c. tanta. Sali. sibi contra- rius, qui aliter tenuit in l. filium, C. de suis & legi. in l. nu- per, C. de natu. libe. vbi pro hac opi. est text. ibi in §. gene- raliter. Henric. in cap. 2. qui filij sint legi. & pro ista opi. est etiam tex. in l. in seruorum, in §. fi. ff. de statu. homi. & in §. sufficit institutu. de inge. & manu. vbi probatur quod quo ad filiorum libertatem, status matris tempore conceptionis, vel natiuitatis attenditur. facit etiam text. in l. qui in vte- ro, ff. de statu homi. Et hanc opinio. probat tex. de iure Re- gio in l. 11. Tauri, & ibi Pala. Ruuios nume. 9. licet text. in l. 8. titu. 13. par. 6. in princip. ibi, [que fuisse el hijo engen- dardo en tiempo] teneat quod tempore conceptionis & nō natiuitatis debeat attendi, sed lex illa alternatine est in- telligenda, scilicet tempore conceptionis vel natiuitatis, & sic debet suppleri, vt est text. in d. l. nuper, C. de natu. li- be. cum qua concordat, per quam legem Tauri, cessat maxi- ma contentio doctorum in hac opi.

20 Amplia vigesimo, quod dicti filij hoc modo legitimati rumpant testamētum patris ac si nati forent post testamen- tum. Ita tenet Bald. in l. filius à patre, in §. 1. ff. de liber & posthu. idem Bald. & Imol. in l. certum, ff. de iniusto rupto. Ang. conf. 77. Ancha. in conf. 290. Bartho. Soc. in conf. 226 nu. 5. vol. 2. & in conf. 63. vol. 3. nu. 19. Ias. in l. qui se patris, nu. 15. C. vnde libe. & in Rub. C. de posthu. hære. nu. 1. Cas- sa. in consuetu. Burgun. in titu. [Des successions] Rubr. 7. §. 3. fol. 287. col. 2. nu. 8. Lauren. Sylluanus in conf. 3. nume. 15. Anto.

Anto. de Rosellis in tracta. de legitimatione, lib. 1. c. de matrimonio præsumptiuo. nu. 13. Tiraq. in repet. d. l. si vnquã, in verbo, suscepit liberos nu. 80. & 81.

✱ Limita primo, non procedere in legitimatione facta in mortis articulo, vel à sene decrepito cum concubina contrahenti. Tenet Bal. in l. nuper C. de natu. libe. & in l. eam quam nu. 27. C. de fideicom. pro qua opi. est text. in d. l. nuper. vbi matrimonium susceptam prolem reddit legitimã, quando contrahitur spe prolis. Facit etiam text. in c. 2. de frigidi. & malefi. vbi probatur, quod matrimonium cõtrahi non potest ab eo qui generare minime valet, & ita sicut puer qui non potest debitum reddere est incapax ad contrahendum matrimonium. c. à nobis, & c. puberes, de despons. impube. ita & taliter impediti sunt inhabiles, cum ille qui est in mortis articulo, vel senex decrepitus, sint inhabiles ad debitum reddendum. Sed nihilominus contraria opin. est vera & communis, imo quod filij legitimãtur per matrimonium in mortis articulo, vel à sene decrepito contractum tenet Io. Andr. post longam disputationem, in regu. sine culpa. in 1. q. num. 1. de reg. iur. lib. 6. Abb. in c. 2. de frigi. & male. idem Io. And. Ant. de But. & Præp. nu. 7. in d. c. tanta Cin. & Alberi. in l. quisquis C. de natu. libe. & Ludov. de Sard. in tract. de natura. libe. c. de legitimatione per verum matrimonium nu. 1. 2. 3. & 4. Ange. in §. fina. nu. fina. Insitu. de nupt. Hanc opin. dicit esse communem Alex. in l. si quis posthumos. col. 1. ff. de libe. & posthu. Iaso. in l. sed & quæsitum col. 3. ff. eo. tit. D. Couarru. in Epitome de spõsa. in 2. par. c. 8. §. 2. nu. 10. Pau. Paris. in conf. 13. nu. 68. lib. 1. Ant. de Rosellis in trac. de legitimatione. vbi eam latissime examinat, in princ. c. de causa materiali legitimationis, à nu. 23. vsque ad nu. 43. licet dubius sit in ea. Hanc etiam opi. vbi eam latissime examinat, tenet Io. Brunell. in tract. de sponsa. in 2. conclusi. nu. 10. Didacus del Castillo in l. 12. Tau. nu. 25. & ibi Cifuentes nu. 13. Guliel. Mayne. in l. quoties idẽ nu. 22. ff. de reg. iur. Abb. in c. cõmissum de spons. Laur. Sylua. in conf. 3. nu. 39. Rumi. in conf. 163. nu. 6. vol. 3. Andr. Tiraq. in repet. l. si vnquam. in ver. suscepit nu. 73. C. de reuo. dona. Montal. in glo. l. 2. titu. 6. lib. 3. fori.

D. Petri Duen.

vbi supra. Doct. respondent ad contrariam opinio. ad iura pro ea allegata. Nico. de Vbald. in tracta. de successione ab intesta. in prin. nu. 63. Ioan. Gualden. in trac. de arte testandi. tit. 1. caute. 14. nu. 2.

Quam limitatio. intelligo veram, nisi talis legitimatio in mortis articulo facta esset in fraudem legatariorum & fideicommissorum, ita tenet Ang. de Peru. in l. sed & quæsitum ff. de libe. & posthum. quem sequitur Anto. de Rosellis, vbi supra, nu. 41. Ruui. vbi not. in d. consil. 163. nume. 7. vol. 3. vbi dicit, quod ita debet intelligi ampliatio. 8. supra posita, scilicet quod legitimatus excludat substitutum quãdo legitimatio non est facta in mortis articulo: idem tenet Ruui. in cons. 211. nu. 7. lib. 1. & in cons. 46. nu. 7. li. 2. idem Ang. in d. l. nuper C. de natura. lib. Facit pro hoc tex. in l. si lix, & ibi Bald. Imo. & Alex. ff. solu. mat. & in c. 2. & ibi Docto. de renuntia. lib. 6. Tiraq. in repet. l. si vnquam. & in verbo. susceperit liberos. nu. 74. C. de reuocan. dona. vbi refert alios Doc. eandem opi. tenentes, & refert Valerium Maximum lib. 7. c. 7. vbi dicit, quod Septitia mater Trachalorũ Ariminensium irata filijs, in contumeliã eorum, cum iam parere non posset, Publio Seni admodum nupsit, & in testamento præterijt filios, à quibus aditus Augustus, nuptias mulieris & testamentum improbauit. Nam & hæreditatẽ maternam filios habere iussit dotem, quia non ereandorum liberorum causa coniugium intercesserat, virum retinere vetuit. Pro qua opinio. facit quod notant Domini de Rota in decis. 340. in antiquis secundum antiquam impressionem, & secundum nouam in decis. 2. in titu. de præsumptio. Hanc opin. tenet Alber. Brun. in cons. 15. num. 17. Et Roderic. Xuares, vbi dicit quod est mirabile dictum, in lectura l. 9. tit. vndecimo lib. 1. fori. fol. 74. pag. 2. vers. adde etiam & perpetuo. tene menti.

- 2 Linita secundo, quandoque filius naturalis decessit antequam pater contrahat matrimonium cum matre sua, nam per ipsum matrimonium nepos ex tali filio naturali natus, non legitimatur, nec transit in potestatem aui. Quã opin. tenuit expresse Bald. post Guliel. de Cugno in l. benignius. ff. de legi. sequitur Præp. in c. per venerabilẽ nu. 24.

qui filij sint legi. Fran. Crem. in sing. 32. Hipp. in sing. 127. Chass. in consue. Burg. in titu. [Des successions.] Rubr. 7. §. 3. fol. 186. col. 2. nu. 8. Hanc opin. vbi eam latissime examinat, tenet Iaso. in l. si is qui pro emptore, nu. 121. ff. de vsucapio. Pau. de Cast. in l. in ambigua. ff. de legib. Anto. in d. c. per venerabilem. Pro qua opi. est tex. in l. qui libertibus. in §. posthu. ff. de oper. liberto. Eandem opi. tenet Alex. in l. Gallus in §. si eius col. pen. ff. de lib. & posthum. vbi dicit quod non reperit istam decisionē Guliel. de Cugno per aliquem reprehensam. Hanc etiam opi. tenet Alber. in d. l. benignius Ludoui. de Sardis in tracta. de naturalibus liberis, cap. de legitimatione per verum matrimonium q. 5. nu. 19. Catellia. Cotta in Memoralibus iuris in verbo, legitimatio. Quę opinio tenenda est, licet contra eā teneat A. ciat. in trac. p. 2. sumpt. in prin. nu. 10. per tex. in l. si filium, ff. de gradibus affini. vbi probat tex. quod si filio meo mortuo Titium adoptaui, fingitur adoptatus esse frater defuncti, licet extremum sit inhabile, quia defunctus.

- 3 Limita tertio, non habere locum in filijs adulterinis, quia non legitimantur ex subsequēti matrimonio. Ita probat text. & ibi Doc. per eum, præcipue Cardi. in 3. notabi. nu. 2. in d. c. tanta. ibi, nihilominus spurius erit filius & ab hæreditate repellendus. Hanc etiam opinionem tenet Ricard. Malumb. Gulielm. de Cugno, & Bald. in l. Paulus ff. de statu. homin. idem Bald. in l. ex libera. C. de suis & legitim. nam ad hoc vt filius legitimetur, requiritur quod sit natus ex soluta & soluto. vt in d. c. tanta. Hanc opinionē tenet Cifuentes in l. 12. Tauri. nu. 12. & ibi Pala. Ruui. nu. 31. Guliel. Mayne. in d. l. quoties idem nu. 9. ff. de regu. iuris. Syluest. Aldobrandinus in d. §. fina. nume. 11. Institu. de nupt. Maria. Soci. Iun. in cons. 31. nu. 44. volu. 2. de iure regio probatur in l. 2. tit. 15. part. 4.

Quę limitatio non procedit, quando cunque vnus coniugum ignorabat impedimentum, quod alter fuisset coniugatus, nam si quis ignoranter cōtraxit matrimonium cum coniugata, filij inde geniti sunt legitimi, vt supra dixi in 9. ampliatio. secus vbi non interuenit contractum matrimonij, sed à principio aliquis habuit filium sine matrimo

D. Petri Duen.

nio ex muliere coniugata, nam tunc etiam si pater ignoraret mulierem illam coniugatam esse filius non legitimatur ex subsequenti matrimonio. Ratio est secundum Ioan. Andr. in d. c. tanta. & ibi Abb. nu. 8. quia contrahens matrimonium dat operam rei licitæ, ideo excusatur ex ignorantia, sed admittens virum sine matrimonio, dat operam rei illicitæ, ideo ignorantia sua non est probabilis, nec etiam excusat. Quam opin. tenet Ant. de Butr. in d. c. tanta, & ita debet intelligi glo. ibi in verbo, alia. & supra. d. 9. ampliatio. & ita expresse vltra Siluestrum, vbi supra tenet Cast. illo in l. 11. Tauri. nu. 10. & 11.

4 Quarto fallit, in filio vulgo concepto: nam talis filius non legitimatur per subsequens matrimonium, quia spiritus est, vt in l. vulgo. ff. de statu hom. vbi dicit quod vulgo concepti, patrem demonstrare non possunt. Hanc opinio. non solum de iure ciuili procedere, sed etiam de iure canonico, tenet expresse Ludou. de Sardis in tracta. de naturalibus liberis, in c. de legitimatione per verum matrimonium q. 7. nu. 21. & quod isti filij non legitimentur, tenet Guliel. Mayne. in d. l. quoties idem nu. 16. ff. de regu. iuris. Ias. in conf. 234. col. 2. vol. 2. Bal. in l. eam quam, nume. 24. C. de fideicom.

5 Quinto fallit, in filio furiosi: nam filius natus ex furioso patre, non legitimatur per subsequens matrimonium. Quæ quæstionem mouet Ludou. de Sardis in c. de legitima. per verum matrim. q. 6. nu. 29. vbi non determinat in supra dicta limitatione, sed pro ea est tex. expressus in c. dilectus filius, de sponsal. vbi furiosus matrimonium contrahere nõ potest: si ergo non potest contrahere, non poterunt filij legitimari. Quæ legitimatio procedit in perpetuo furioso, nam si furiosus haberet dilucida interualla, tunc matrimonium contrahere potest in dilucidis interuallis, & sic legitimarentur filij, vt est glo. & ibi Doctor. in d. c. dilectus. Et in dubio matrimonium præsumitur contractum tempore furoris alijs coniecturis cessantibus, & sic matrimonium est nullũ, & filij, non legitimantur, & allegati matrimonio contractum fuisse in dilucido interuallo, incumbit onus probandi, vt est gl. cõmuniter approbata in c. si. in verb. cõ
 potesta-

potestate. de successio. ab intest. & in c. indicas Hermanum 3. q. 9. & hanc opi. dicit esse commu. Iaso. in l. patre furioso nu. 5. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. Pro quo facit notabile dictum Ancha. in Clemen. furiosus, nu. 6. de homicidio, vbi tenet, quodd si probatum est per vnam partem aliquo tempore quem esse furiosum, & ex aduerso probatur eum fuisse sanæ mentis, & habuisse delucida interualla, hoc vltimum non sufficit ad validandum actum gestum, nisi specialiter probetur eum fuisse sanæ mētis tempore actus gesti. & dicit ibi Anchara. se ita obtinuisse. Quam opin. sequitur Ias. in d. l. patre furioso, nu. 6.

- 6 Limita sexto, non habere locum in filio incestuoso qui natus ex consanguineo & consanguinea. Ita tenet Abb. in d. c. tanta. nu. 12. Bar. in l. in concubinato. ff. de concubi. Io. Fab. in §. fi. Instit. de nupt. Cifuentes in d. l. 12. Tauri. num. 13. Hippo. in singu. 121. & ita quodocunque parentes propter aliquod impedimentum iuris diuini vel canonici nõ poterant contrahere matrimoniũ tempore cõceptionis & natiuitatis, tunc filij iã nati non legitimãtur per subsequens matrimoniũ. Ita tenet Abb. in d. c. tanta. Bal. in l. & si cõtra C. de nup. Io. Fabe. in d. §. fi. Bar. in d. l. in cõcubinato. & Cifuentes in dict. l. 12. Tauri. nu. 13. Soc. Iuni. in cons. 31 num. 43. volum. 2. facit text. in d. §. fina. institut. de nupt. & in l. cum quis, C. de natura. libe. & in d. c. tanta. Eandem opinionem tenet Ioann. Crottus in repeti. l. Gallus. in §. & quid si tantum. nume. 170. ff. de libe. & posthum. & hoc latissime profequitur Curt. Seni. in consil. 73. in 3. dubitatione. nume. 18.

- 7 Limita septimo, quodocunque clericus in minoribus constitutus haberet beneficium tempore quo habuit filiũ, nam tunc ille filius non dicitur naturalis, nec potest legitimari per subsequens matrimonium. Ita concludit Bart. in d. l. in concubinato. nume. 5. ff. de concubi. sequitur Ludoui. de Sardis in tract. de legitimatione in 2. par. quæst. 3. c. de legitimatione per verum matrimonium. nume. 17. Anto. de Rosellis in tracta. de legitimatione, lib. 1. c. de causa materiali legitimationis. nume. 3. Hanc etiam opinionem tenet Pala. Ruuios in l. 11. nume. 15. in ll. Tauri. & in l. 9.

D. Petri Duen.

nume. 39. & in repe. c. per vestras, in 3. notabili, §. 21. nu. 27. Cifuentes in l. 12. Tauri. nu. 16. Præpo. in c. per venerabilē, in §. quod autem, nu. 12. qui fil. sint legi. sed si clericus iste non haberet beneficium, licet esset in minoribus constitutus, filius esset legitimatus per subsequens matrimonium. Contrarium tamen, imo quod etiam si clericus in minoribus ordinibus constitutus habeat beneficium, filius legitimatur per subsequens matrimonium, post longam disputationem concludit Ioan. Andræ. in regula, sine culpa, nume. 3. vers. primo ego probabo, de regu. iur. libr. 6. quem sequitur Bald. in c. 1. in §. naturales, si de feudo sue. contro. inter domin. & agnat. in vsibus, feudo. & ibi expresse Matthæ. de Afflict. in 5. notab. nu. 38. hoc tenet. Hanc etiam opi. tenet Anto. de But. in d. cap. tanta, & ibi expresse Præposi. post longam disputationem, in 6. q. nume. 12. & 13. idem Præpo. in c. per venerabilem, in §. quod autem, nume. 12. cod. titu. vbi remittit se ad ea quæ dixit in d. c. tanta, gloss. in pragma. sanctio. in titu. de concubinaris §. ipsas, in verb. arcere. Nico. de Vbal. in tracta. de successio. ab intestato, nume. 60. & tenet expresse Ioan. Brunel. vbi eam latissime examinat in tracta. de sponsalibus, in 2. conclusione, nume. 26. Et pro hac opinione vltra plura fundamenta adducta à supradictis doctor. facit, nam matrimonium contractum à clerico beneficiato in minoribus constituto cum concubina, valet & tenet, licet amittat beneficium c. 1. & c. quod à te. de cle. ri. coniuga. si ergo, matrimonium valet, & tempore conceptionis vel natiuitatis poterat contrahere cum concubina filij dicuntur naturales, & sic legitimantur ex subsequenti matrimonio, facit tex. in l. 11. in legibus Tauri.

- 8 Octauo fallit, quandocunque nobilis matrimonium contraxit cum uili & rustica, vel cum meretrice, nam ex tali matrimonio filij non legitimantur. Ita tenet Ang. in Authen. quibus modis natura effici. legi. in princ. nume. 1. & in §. sed illud, nu. 4. vbi dicit habuisse istam quæstionem de facto, quod quando mulier est vilissimæ conditionis, & maritus nobilis & diues, inter quos honeste matrimonium esse non potest, filij non legitimantur per subsequens matrimonium. Hanc opinionem tenet Bal. in Auth. item si quis, C.

de natu. libe. & in l. 2. C. quibus res iudicata non nocet. Pre-
 posti. in d. c. tanta, nu. 27. Martinus Laudensis in tracta. de le-
 gitimatione, num. 158. Cæpola in cautela 150. incip. debet
 scire. Curtius Iunior in cons. 136. nume. 10. Hanc opinio. di-
 cit esse communem, & ab ea non recedendum in iudicando
 & consulendo, cum non habeat contradictorem, Maria. So-
 ci. Iunior in consi. 52. nume. 2. vol. 1. eam etiam comunē
 dicit Syluester Aldobrandinus in d. §. si. nume. 11. Instit. de
 nuptijs. pro qua opi. est tex. in d. Auth. quib. mod. natu. effi-
 cian. legi. in §. sed aliud, in versu. nec dignam eam existima-
 uit legitimo quodam nomine, & ibi expresse Ange. vt su-
 pra dixi. Hanc etiam opi. tenet Rui. in consil. 111. nu. 5. & 6.
 lib. 1. Gerard. de Petra sancta in sing. 60.

Contrariam tamen opi. tenet expresse Nicola, de Vbal-
 dis in tracta. de successio. ab intesta. nu. 61. & 62. quam opi.
 reprobando supra dictam tenet Ias. in consi. 234. vol. 2. col.
 1. in versu. sed præmissis non obstantibus, vsque ad fi. Ripa in
 repe. l. si nunquam, C. de reuocand. donatio. numero 55. Pa-
 la. Ruui. in l. 1. numero 32. Tauri. Pro qua opi. facit, nā aut
 Ang. præsupponit matrimonium tenere cum tali muliere,
 prout ipse videtur præsupponere per rationem tex. in d. c.
 tanta, considerantis an tempore coitus potuerit esse mati-
 monium & nihil aliud, certe filij antea nati legitimantur
 per subsequens matrimonium, & per regulam traditā per
 Ioan. And. in d. reg. sine culpa, in Mercurialibus, prout re-
 fert Ant. de Butrio in d. c. tanta, vbi dicit, quod est quocun-
 que coitu natus, legitimatur per subsequēs matrimonium,
 dummodo tempore coitus potuisset esse matrimonium in-
 ter virum & mulierem, eo casu quo legitimus consensus in-
 teruenisset, vnde de iure canonico talis filius legitimatur,
 quicquid forte aliud disponatur per ius ciuile. Aut Ange-
 lus præsupponit matrimonium cum tali muliere non tene-
 re, & tunc licet de iure ciuili illud possit procedere, quia
 prohibitum est matrimonium inter tales l. Imperialis, C.
 de nuptiis, & l. humilem, C. de incestis & inutili. nup. tamē
 de iure canonico, quod sequendum, c. penul. & c. si. tale ma-
 trimoniū tenet. Pro qua opinione facit quod supra dixi in
 18. amplia. Facit etiā, nam matrimoniū etiam cū meretrice

D. Petri Duen.

& persona ignominiosa contrahi potest, vt in cap. integritas in §. fina. & in cap. non est culpandus 32. quæstio. 1. in c. inter opera. de sponsa. in cap. quemadmodum, versicu. alioquin. de iur. iur. in l. 3. in §. si emancipatus, ff. de contra tab. in l. si vxor, in §. sed si ea, & in §. fina. ff. de adulte. & in l. cum ita, & ibi Barto. ff. de condit. & demonst. Et pro ista opin. dicit Nicolaus de Vbaldis, vbi supra, facere quod notat Ange. in Authen. vt liceat matri & auix. in §. quia vero legendum protulimus, colla. 8. vbi expresse dicit hæc verba, numero 10. & inter alios casus nota de eo qui vult legitimare filios ex eo natos, & ex muliere vili aut meretrice, quia nõ potest, nisi instrumenta dotalia sequantur, sentit ergo Ange. à contrario sensu, quod si sint instrumenta dotalia, possit cum huiusmodi muliere vili aut meretrice contrahi matrimonium, per quod filij ante suscepti legitimentur. Vnde concludendum est quod matrimonium contractum cū personis vilibus teneat, & proles antea suscepta legitimentur. Pro hac opinione facit etiam quod notat Bald. in l. eã quã numero 24. C. de fideicommiss. vbi dicit, quod per matrimonium consequens omnes possunt legitimari, præter vulgo conceptos, eo quia pater est incertus. Et hanc etiam opinionem tenet Deci. in consil. 155. numero 1. in 1. colum. Lauren. Sylluanus in consil. 3. numero 44. Et non obstat text. in text. in d. §. sed & aliud, in quo se fundat Ange. vbi supra, & cæteri Doctor. quia text. ille loquitur in vulgo, concepto, qui vt supra dixi in 4. limitatione, non legitimatur ex matrimonio subsequenti. Et pro ista opinione est text. de iure regio in l. 1. tit. 13. parte 4. supra allegato in 12. ampliatione, & text. in l. 7. titu. 2. ead. parte, vbi text. dicit. [y aun ha otra fuerca el casamiento segun las leys antiguas, quæ maquer la muger fuere de vil lina gesi casare con Rey, deuen la del lamar Reyna.] Et sic præsupponit tex. ille quod mulier ignobilis potest contrahere matrimonium cum nobili, & etiam cum rege, & matrimonium valet, si ergo matrimonium valet, filij antea habiti, bene legi inantur. Et hæc opinionem contra Angelus vbi supra, tenet Pala. Ruuios in repeti. cap. per vestras in 3. notabi. §. 20. numero 17. versiculo, ex his etiam resultat, & Gulielmus Cassiadorus in de-

decisio. vnica, numero 6. in titu. de sponfalibus.

9. Nono fallit quodcumque filius non consentit in legitimatione, quia inuiti non legitimantur. Vt est tex. in §. generaliter, in Auth. quibus modis natura effi. sui, colla. 7. ibi dum & filij hoc ratum habuerint, & ibi expresse Iacobus de Bellouiso, & Ange. numero 7. Guliel. de Cugno, Alberi-Fulg. & Pau. de Castro, in l. benignius, & ibi Bal. ff. de legibus. Martinus Laudensis in trac. de legitimatione, numero 160. Ludou. de Sardis in tract. de naturalibus liberis, c. de requisitis in legitimatione, nume. 2. Nicol. de Vbaldis in tract. de successio. ab intestato, libro 1. numero 64. Anto. de Rosellis in tract. de legitimatione. cap. de causa formali legitimationis, numero 11. Angelus, in §. fin. nume. 9. Instit. de nupt. Gulielmus Mayne. in d.l. quoties idem, nu. 97. ff. de reg. iur. Lauren. Sylua. in consi. 3. nume. 37. Ange. per tex. ibi, in Authen. quibus mod. natu. effi. legi. in §. 1. & pro ista opin. est text. in l. inuiti, ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. Eandem opinionem, tenet expresse. Nicola. Boer. in decisio. 160. nume. 2. & 3. Matthæ. de Afflict. in cap. 1. §. naturales, in quinto notabili, nume. 26. si de feudo sue. con trouersia inter domi. & agnat. Vasalli. Aretinus in l. Gallus, §. forsitan. nume. 46. ff. de libe. & posthu. & ibi Soc. nume. 5. Ioann. Brunellus in tracta. de sponfalibus, conclusio ne 2. nume. 16. Barba. in repetitio. l. cum acutissimi, numero 251. C. de fideicomm. Cōtrariam tamen opinionem tenet Angel. in consi. 107. nume. 5. colum. 2. versic. hodie autem, vbi tenet, quod in legitimatione quæ fit per subsequens ma trimonium, non requiritur liberorum consensus, fundat per se tex. in §. sit igitur licentia. & ibi glo. in verbo, fraudare. in Authen. quibus mod. natu. effi. legi. colla. 6. quam opi nionem tenet etiam Salic. in disputatione incipien. Medio lanensis quidam, in 2. dubio, artic. 3. Præpo. in dicto c. tanta quæstio. 13. nu. 23. & in cap. per venerabilem in §. quod autem, nume. 17. versiculo octauus modis. Couarru. in Epitome de sponfalibus, in 2. parte, cap. 8. §. 2. numero 13. & Pala. Ruuios in repet. cap. per vestras, in 3. notab. §. 20. nu. 17. in fine, versiculo, item infertur Montalius in glo. l. 2. titu. 6. libr. 4. fori. & eam videtur tenere Parisius in consil. 13.

numero

numero 36. volu. 2. Sed nihilominus prima opinio videtur mihi magis vera, imo quod non solum in legitimatione quæ fit per rescriptum, sed etiam in legitimatione quæ fit per subsequens matrimonium, requiritur filiorum consensus, ut patet ex tex. in d. §. generaliter, iuncto text. in §. reliqui igitur, & in §. si quis igitur, in dicta Authen. quibus mod. natu. effi. legi. colla. 6. nam supra Imperator posuit plures modos legitimandi, inter quos est iste per subsequens matrimonium, postea autem per modum regulæ dicit, & generaliter in omnibus qui per prædictos modos deducuntur ad legitimum ius, tunc hoc volumus obtinere dum & filij hoc ratum habuerint. Nam ponderando illud verbum, prædictos modos, apparet quod refert se ad modum legitimandi per subsequens matrimonium, quem modum supra retulerat in dicto §. & in d. §. si quis igitur dotalia, relatum enim censetur esse in referente cum omnibus qualitatibus l. asse toto, ff. de hære. Instit. & Authen. si quis in aliquo documento, C. de æden. cum alijs.

Nec obstat text. in quo se fundant supra dicti Doctor. in d. §. sit igitur licentia in verbo, fraudare quia licet text. ille innuat quod pater possit contrahere matrimonium & legitimare filios, si filij non occultarent matrem, & per consequens facere eos legitimos ipso iure, non tamen per hoc tollitur quin ius legitimationis quæ situm filijs, non possit extinguui, si filij expresse nolint esse legitimi.

10. Decimo limita, quod ad hoc ut talis legitimatio procedat per sequens matrimonium, requiruntur instrumenta dotalia de iure civili: alias illis non confectis, filij non legitimantur. Ita probat text. in §. si. & ibi gl. in ver. instrumentis, instit. de nup. ubi gl. allegat alia quamplura iura, quæ hoc probant, Hanc opi. tenet Bal. in l. cum multæ, col. 1. C. de donatio. ante nup. & in l. nec filium, C. de nup. & in l. eã quam, nu. 27. C. de fideicom. Ang. in l. contrahitur, ff. de pigno. Ioan. Brunel. in tracta. de sponsa. conclu. 2. nu. 14. Quæ opinio de iure canonico non procedit, quia de iure canonico valet matrimonium, & filij legitimantur sine dotalibus instrumentis, ut est glo. in c. aliter in ver. cõtubernia 30. 4. 5. Abb. in d. c. rãta, in 1. nota. & ibi doct. ubi dicit, quod ita

communiter tenetur, fundant se doct. per tex. in d. c. tanta, scilicet propter vim & potentiam matrimonij: matrimonium autem non requirit nisi consensum ad eius perfectionem, ad cuius esse non requiritur instrumentū dotale. Eandem opi. tenet Ange. in §. si. nu. 8. instit. de nupt. Ias. in consi. 153. nume. 7. lib. 4. Deci. in consi. 155. nu. 2. vbi dicit hanc esse communem opinionem, idem Dec. in l. iura sanguinis ff. de reg. iur. Hippo. in sing. 250. Matth. de Afflic. in c. 1. in §. naturales, in 5. notab. nu. 17. si de feud. sue. contro. inter domi. & agna. in vsib. feud. Anto. de Rosellis in tract. de legitimatione, c. de formali causa legitima, nu. 5. Quam opi. dicit Abb. vbi supra communiter Legistas tenere. Ange. in consi. 29. num. 6. tenet supradictam opinio. Abb. esse veram quo ad hoc, vt filij legitimentur, quia in hoc attenditur ius canonicum: sed ad successionem in quo attenditur ius civile, talis legitimatio sine instrumentorum dotalium confessione, non operatur, quo ad bona existentia in terris Imperij. Sequitur Bal. in l. neque, la j. C. de nupt. & in l. si qua illustris, vers. item, C. ad Orphicia. Aluaro. in c. 1. in §. naturales, si de feu. sue. controuer. inter domi. & agna. col. 5. vers. quæro quid si filius, Cy. post Iacob. de Arenis in l. & si contra C. de nupt. & in l. si. C. de interd. matr. Angel. in Authen. de incestis nupt. in §. dubitatum, post glo. ibi, in ver. confectione, collat. 2. in l. nuper C. de natura. libe. eandem opi. tenet Præposi. in d. c. tanta, q. 10. nu. 20. vers. descendo a d. tertium, & Syluest. Aldob. in §. si. nu. 15. instit. de nupt. Maria. Soci. iun. in consi. 52. nu. 4. vol. 1. & hanc dicit esse com. Curt. iu. in consi. 136. nu. 7. & ab ea in iudicando & consulendo recedendum nõ esse. Contrariam tamen opinionem: imo quod non solum in terris ecclesiæ, verum etiam in terris Imperij, quo ad successionem filij legitimantur ex subsequenti matrimonio, tenet expresse Alex. in l. ex facto, in §. si quis rogatus, nu. 19. ff. ad Trebel. vbi reprobabat Ang. in d. consi. Ratio est, vt supra dixi: quia in materia matrimoniali standum est iuri canonico, et in terris imperij, vt dicit glo. in §. 1. institu. de nupt. & in §. 1. in glo. 1. in sti. de gradi. late doct. moderni, in l. priuilegia, C. de sacrosanc. eccle. & in d. c. per venerabilē, qui filij sint legi. tex. &

D. Petri Duen.

ibi Archid. in c. euphemium, in §. hinc colligitur, 2. quæst. 3. Felin. in Rubr. de sponsa. nu. 6. uers. octauo in causa matrimoniali, & ideo communis opinio est, quod nullis confectis instrumentis dotalibus, per subsequens matrimonium filij antea nati legitimantur: ut in d. c. tanta, ubi non requiruntur aliqua dotalia vel nuptialia instrumenta, & generaliter & distincte loquitur. Hanc opinionem tenet Cynus in d. l. nuper, C. de natura. libe. Ioan. Andr. in regu. sine culpa, in Mercurialibus. de regu. iur. lib. 6. Salic. in l. cum quis, & in Authen. si quis habens, C. de natura. liber. Ioan. Faber in §. si. institu. de nupt. nu. 2. Felin. in c. 1. nume. 12. de sponsal. Ange. in §. fina. nume. 8. institu. de nupt. ubi dicit, quod cum in tali casu attendatur ius canonicum, hoc debet etiam seruari in terris Imperij: Ita. in l. sed & quæsitum, col. penult. ff. de lib. & posth. & in l. generaliter, §. cum autem, col. penult. C. de institu. & substitu. Couarru. in epitome de sponsa. 9. part. c. 8. §. 2. nu. 8. Et eam dicit communem, & ab ea in iudicando, & consulendo recedendum non esse, Deci. in consi. 155. nu. 2. Car. Ruin. in consi. 211. nu. 5. Jib. 1. & consi. 13. nu. 46. cum alijs, lib. 2. Laurent. Silua. ubi latissime eam examinat in consi. 3. nu. 30. cum sequen. Guiliel. Mayne. d. l. quoties idem, à nu. 17. vsque ad nu. 22. ff. de reg. iur. Barth. Fumæus in sua summa Armilla: in verbo, filius, §. 11. ubi dicit ita communiter praticari.

- 11 Limita vndecimo, si mulier illa non sit in schematæ concubinæ domi retentæ. Ut in Authent. quibus modis natura. efficiant. sui, in §. si quis autem defunctus, in Authent. de triente, & semi. in §. consideremus, versic. & hoc dicimus in concubinæ, collatio. 7. & ita illa iura ad hoc ultra doctor. ubi, allegat Anto. de Rosellis in tracta. de legitimatione, lib. 1. c. de causa materiali legitimationis, nu. 45. & dicit communem Curt. iunior in consil. 136. nume. 9. Quæ opinio de iure canonico non procedit: imo etiam si mulier non sit retenta in schematæ concubinæ, filij antea nati legitimantur per subsequens matrimonium, de iure canonico contra ius civile. ita expresse gloss. in cap. innotuit, de electio. & ibi Compostel. Ioan. And. Imo. Panorm. & communiter doct. Goffredus in summa, de filij præbyte. versic.

fi. quid si quis, glo. in c. qualis 30. quæst. 5. Abb. in d. c. tanta, nume. 12. & in c. per venerabilem, nume. 3. r. qui filij sint legitimi. pro qua opinione est tex. in d. c. tanta: vbi ad hoc vt filius dicatur naturalis, & legitimetur per subsequens matrimonium, non se fundat super concubinato: sed indistincte propter potentiam matrimonij legitimat ante genitos. Nec debemus attendere ad concubinatum: quia expresse damnatus est de iure canonico, c. nemo 32. quæstio. 4. imo de iure ciuili, per text. in cap. primo, de filiis natis ex matrimo. ad Morganicam contract. in vsibus feu. & dicit Hostien. in d. c. tanta, quod hodie de iure ciuili omnis coitus est reprobatus præter vxorium per text. in Authen. de lenonibus, collatio. 3. & in Authen. scenicas mulieres, collatio. 5. & in Authen. de incest. nupt. collatio. 3. & in similibus, in quibus Imperator dicit, quod est amator castitatis: & quod in istis spiritualibus vult sequi canonum dispositionem: vt in Authent. de ecclesiasti. titu. collatio. 9. alias ex opinione contraria sequeretur, quod magis faueretur peccato diuino, & continuo, quam momentaneo: quod non est dicendum, vt in c. si. de consuetud. & cap. cum haberet, de eo qui duxit in matrimo. quam polluit per adulter. & c. cum ecclesia, de simo. cum similibus. Et hanc opinionem tenuit Bal. in consi. 129. vol. & in consi. 215. col. si. lib. 3. Io. Brunel. in tract. de sponsa. conclusione 2. nu. 27. D. de Couarruias in Epitome de sponsa. in 2. par. c. 8. §. 4. nume. 2. & Gulielmus Mayner. in d. l. quoties idem, nume. 12. Præposi. in d. c. tanta, nume. 6. Aymon Crauetus in consi. 166. nume. 8. volu. 1. Nicola. de Vbaldis in tracta. de successio. ab intesta. in 1. parte, nu. 58. & expresse Syluest. Aldobrandinus in §. si. nume. 12. instit. de nupt. Ias. in consi. 51. col. 3. versic. extat ergo ex prædictis vera conclusio. volum. 3. Ripa in repet. l. si vnquam, C. de reuocand. donatio. nu. 55. Rodericus Xvarez in l. 1. ti. 6. lib. 3. fori, fol. 83. pag. 2. Pro qua opinio. est tex. de iure Regio, in d. l. 11. Tauri.

- 12 Duodecimo limita non procedere, quando cunque matrimonium non est contractum in facie ecclesiæ: nam ad hoc, vt filij legitimentur, requiritur quod matrimonium in facie ecclesiæ contractum sit Et est tex. in Auth. quibus modi 4

D. Petri Duen.

modis natura. efficiantur. legi. in §. si vero etiam, & in §. sequenti collati. 6. & in c. cum indebito, de clandestini. dispon. facit tex. & ibi docto. in c. ex tenore, qui filij sint legit. & ita expresse tenet per dict. iura Matth. de Afflict. in c. 1. in §. naturales, in §. notab. nu. 3. si de feudo fuerit controuer. inter domi. & agna. Maria. Soci. iunior in conf. 3. 1. nume. 46. lib. 2. & ibi supra dicti Docto. ponunt quando matrimonium dicatur contrahi in facie ecclesie. Eandem opinionem tenet Hostien. in summa, de clandestini. desponsa. §. si. colum. 3. vers. secus puto. & in summa, qui filij sint legiti. §. 2. Ioan. Faber in §. si. insti. de nupt. August. Berous in q. 107. num. 1. cum seq. vbi ponit rationem.

13 Decimotertio fallit, quando concubina ex qua filius genitus fuit, erat Sarracena, Iudæa, vel alias infidelis: nam tunc filius non legitimatur ex subsequenti matrimonio. Ratio est quia nec tempore conceptionis nec natiuitatis poterat inter parentes legitime contrahi coniugium. Vt in c. caue. 2. 8. q. 1. & in c. ius gentium, 1. dict. Tradit hoc Couarru. in Epitome de sponsali. in 2. part. c. 6. §. 1. Iaco. Septimacensis in lib. Catholicarum institutionum, c. 40. nu. 7. & sic cum inter eos non possit contrahi matrimonium, filij non legitimantur. tenet Hostien. Ioan. And. Abb. nume. si. Præpositus nu. 1. in d. c. tanta: vbi reprobatur opinionem Calderini, qui contrarium tenuit. Hanc etiam opinionem tenet Cisuentes in l. 1. 2. Tauri, nu. 15. Guliel. Mayne. in d. l. quoties, idem, nu. 10. Io. Brunel. in tracta. de sponsalibus, conclusionem 2. num. 28. vbi reprobatur Anto. de Rosellis qui contrarium tenuit in d. tract. de legitimatione, lib. 1. c. de causa materiali legitimationis, nu. 28.

14 Decimoquarto limita, quod talis legitimatus ex subsequenti matrimonio, non tollat ius primogenituræ iam nati, stante consuetudine quod primogenitus succedat in maioratu: vt si aliquis habuit ex aliqua concubina filium naturalem, & postea duxit uxorem, ex qua suscepit filium legitimum & naturalem: postea mortua uxore accepit concubinam in uxorem, & sic filius est legitimatus ex subsequenti matrimonio: iste filius sic legitimatus non excludit à successione maioratus secundo natum legitimum. Hanc opinio.

nio. tenet Io. And. vbi eam examinat post Richar. Malum. in regu. sine culpa, de regu. iur. lib. 6. quem sequuntur Henricus Cardina. & Ancha. nu. 12. in d. c. tanta. Ias. in l. quoties, nu. 40. C. de rei vend. & in l. Gallus, in §. & quid si tantum, in 1. lectu. nu. 89. ff. de liber. & posthu. & ibi Alex. col. fi. & ibi Lancel. Galia. nu. 80. Albe. in l. cum quis, C. de natura. libe. & eã dicit communem Cifuentes in l. 40. Tauri: in prin. Castillo in l. 12. Tauri, num. 20. & ibi Pala. Ruuios nu. 28. Hanc opinionem, vbi eam latissime examinat, tenet Carol. Molinæ. in consue. Parisi. in titu. 1. §. 8. glo. 1. q. 7. nu. 34. cum seq. Io. Cirier. in tracta. primogenitu. q. 14. ubi eam per totam q. examinat, & Nicol. Boeri. in decisio. 60. nu. fi. Marian. Soci. iun. in cons. 52. nume. 7. lib. 1. Alber. in l. cum quis C. de natura. libe. Curt. seni. in cons. 73. nu. 29. vers. 6. ex capite. Hanc etiam opi. ubi adducit octo fundamenta, & ad omnia quæ pro contraria parte adducuntur respondet, tenet Ioan. Brune. in d. tract. de sponsa. in 2. conclusio. nu. 32. cum alijs, Alex. in cons. 25. nu. 2. lib. 1. Tiraquel. in repe. l. si unquam, in uerbo, susceperit liberos, nu. 64. idem Tiraq. ubi refert plures alios docto. eam tenentes, & quam plures tenentes contrariam partem, in tracta. de primogenitura q. 34. per totam. Et pro ista opi. ultra ea quæ ipse tradit, est text. expressus in d. c. tanta: ubi dicit quod filius est legitimus post matrimonii contractû: ergo præsupponit quod antea uere legitimus non erat: & sic primogenitus censendus: cum eo tempore quo ipse natus fuit, nullus erat primogenitus, & ita illum textum ad hoc notat Alcia. lib. 3. Paradoxorum, c. 13. quem sequitur Syluest. Aldob. in §. si. nu. 14. insti. de nup. Item pro ista opi. facit: nam legitimatio non trahitur retro in præiudicium alicuius: ut est tex. in Authen. quibus modis naturales efficiantur legiti. in §. liceat. & in §. & hoc licet, collat. 6. & in l. si mulier diuerterit, ff. soluto matri. & ita concludunt docto. in d. §. & quid si tantum, & isti secundo legitime nato statim fuit ius quæsitum probabili spe: ut uidere est in c. quanuis, de rescript. lib. 6. igitur in tanto præiudicio non debet fictione iuris legitimatio ista ad natalia deduci. Quæ opi. est tenenda per ista & alia fundamenta quæ adducunt doct. su-

D. Petri Duen.

pra relati, licet multi quem ipsi referunt contrarium te-
neant: per tex. in l. cum quis, C. de natu. libe. ibi gratias age-
re fratribus suis posteriores debeant, quorum beneficio ip-
si sunt iusti filij, sed text. ille loquitur quando filij sunt ex
vna & eadem matre: supra dict. quzst. quando sunt ex di-
uersis matribus: & sic non obstat.

Regula C C C L I.

FILIVS non potest vocare patrē in ius sine venia. Hanc
regulam probat tex. in l. si. C. de in ius vocan. & in l. parent-
tes ff. eo. ti. glo. in §. pœnales in verbo, vel parentem. instit.
de actio. De iure regio probatur in l. 3. titu. 2. part. 3. Circa
quam regulam, vide Catellia. Cottam in Memorialib. iu-
ris, in verbo filius.

Hanc regulam limitat duobus modis Bernard. de Luco
in regu. 293. remittendo se ad Ias. in §. pœnales, nume. 60.
instit. de actio.

- 1 Amplia primo, procedere in filio naturali. Ita probat
tex. in d. l. parentes, & in d. l. 3. tit. 2. par. 3.
- 2 Amplia secundo procedere, etiam in patres siue matres
spirituales, scilicet qui eos leuāt de sacro fonte. Ita tenuit
Guliel. de Cugno, Paul. Bal. Ange. & Roma. Alex. & Ias. in
l. generaliter, ff. de in ius uocan. Ange. & Fulgo. in l. adopti-
uum, per illum tex. ff. eo. tit. Philip. Francif. in c. postremo,
col. pen. de ap. Ang. & ibi Ias. & Gome. nu. 24. in d. §. pœna-
les, insti. de act. Guliel. Benedic. in repe. c. Rainutius, in ver-
bo, & vxorem nomine Adelasiam, nu. 765. Tiraq. in repe. l.
si vnquam, in verbo, susceperit liberos, nu. 28.
- 3 Amplia tertio, habere locum in filijs adoptiuis: nā pa-
tres in ius nō possunt sine venia vocare. Vt probat tex. in l.
adoptiuum, & ibi doct. ff. de in ius vocan. Ratio est: quia ap-
pellatione patris, & filij comprehenduntur etiam adopti-
ui. Hanc etiam opinionem tenent doct. contra glo. ibi, in §.
sed ea omnia. Instit. de hæred. quæ ab intesta. Guliel. Be-
nedict. in d. verbo, & vxorem nomine Adelasiam, nu. 742.
Ludo. Gome. in §. pœnales, nu. 24. instit. de actio. Tiraq. in
d. verbo, susceperit liberos, nu. 21. Syluest. Aldobran. in §.
sed hodie, nu. 3. insti. de adoptio.
- 4 Amplia quarto, habere locum in matre: Vt in l. 3. in fi.
ff.

ff. de in ius vocan. & in l. fi. C. eo. tit. & in d. l. 3. titu. 2. par. 3. quod uide per Decium in l. fi. nu. 3. C. de in ius vocan.

5 Amplia quinto habere locum, etiam si filius sit in dignitate constitutus, vt miles: nam non potest uocare patrem in ius sine uenia. Ita probat glo. in l. cogi. in uerbo, contra obsequium ff. ad Trebel. Ang. in prin. insti. de patria potesta. & in §. item inutilis, col. fi. instit. de inutil. stipula. Syluest. Aldobra. in §. ius autem, nu. 21. instit. de patria potesta. Iacobi. de Sancto Geor. in l. adoptium, nu. 8. de in ius uocan. Franc. Purpu. in l. fi. nu. 34. in tracta. quem fecit post lecturam illius l. C. de eden.

6 Amplia sexto habere locum, si filius implorat officium iudicis: Ita probat glo. in d. l. cogi, in §. si pater, in uersic. contra obsequium, ff. ad Trebell. & in §. pœnales, in glo. fi. instit. de actio. ita tenet Deci. in l. fi. in 2. not. & ibi Aret. C. de eden. & Ias. & Purpura. nu. 35. idem Ias. in d. §. pœnales, nu. 87. & in l. 1. nu. 8. ff. de iurisdic. om. iud. Syluest. Aldobran. in §. libertinorum, nu. 20. insti. de liberti. quanuis idem Ias. dubitet de hoc in l. nec quicquam, in §. ubi decretum nu. 78. de offi. procon. & lega.

7 Amplia septimo, vt non sufficiat petere veniam nisi impetretur. Ita probat glo. 1. in l. uenia edicti C. de in ius uocan. quam sequitur ibi Lancel. Deci. pro qua opi. est tex. in §. fi. insti. de pœn. teme. litigan. in uersic. postulauerit, & impetrauerit. Et ideo si iudex denegauerit, erit superior ad eundem: per text. cum glo. in c. si religiosus, de electio. lib. 6. Non tamen exigitur expressa, sed tacita impetratio sufficit, secundum Ioan. Fabr. in d. §. pœnales, argu. text. in l. libertis, la. ij. ff. de in ius uocan. Ludou. Gomezius, in d. §. pœnales, nume. 7.

8 Amplia octauo in tantum procedere supra dictam conclusionem, ut in hoc rusticitati non parcatur. Ita tenent Salic. Areti. & docto. in l. 2. C. de in ius uocan. pro qua facit dictum Bal. in l. quicunque, col. pen. C. de seruis fugiti. uersic. & nota, ubi dicit, quod in his quę sunt contra sp̄e honestatis, non parcitur rustico. ita etiam tenet Ias. in l. si quis id quod ff. de iurisdic. om. iudi. Purpuratus in d. tracta. posito post l. fi. C. de eden. nu. 29.

9. Amplia nono, vt huic tali iuri honorifico personæ prædictæ renuntiare non possit. Ita concludit Alex. in l. alia, in §. eleganter, col. 1. ff. sol. matrimo. vbi respondit ad tex. in l. quauis ff. de in ius vocan. qui obstare videtur Purpura. in supra dicto tract. nu. 34.
10. Amplia decimo, vt poena sit exigibilis, & processus annulletur. Ita concludit Cy. Alexan. & doct. in d. l. 3. C. de in ius vocan. quam opi. dicit esse communem Franc. Purpu. in d. tract. nu. 36. quauis ipse contrarium teneat.
11. Amplia vndecimo, habere locum in patrono: nã libertus non potest eũ vocare in ius sine uenia. Vt in l. 1. & in 2. ff. de in ius vocan. cum alijs, Purpu. vbi hoc notab. declarat in d. tracta. per totum, & Ias. in d. §. poenales, nu. 60. insti. de act. De iure regio est tex. in l. 3. titu. 2. par. 3.
1. Limita primo, nõ habere locũ in filio in potestate: nam talis filius etiam cum uenia non potest patrem conuenire. Vt est casus in l. fi. C. de in ius vocan. & in l. 3. tit. 2. par. 3.
2. Limita secundo, quodcumque filius agit tutorio nomine, & sic in causa pupilli: nam tunc potest vocare patrem in ius sine uenia. Pro quo facit: nam libertus non potest vocare patronum sine uenia, l. adoptiuum §. patronum, ff. de in ius vocan. tamen si sit tutor alicuius pupilli, poterit in causa pupilli vocare patronum in ius sine uenia, l. quæ sitũ, ff. eod. tit. quia tunc non facit hoc vt filius, sed ut tutor. Et hanc limitationem posuit Syluest. Aldobran. in §. dari autem nu. 6. insti. qui testa. tut. dari poss. & ibi probatur, quod filius familias possit esse tutor, probatur etiam in l. filius familias, ff. de his qui sunt sui uel alie. iuris.
3. Limita tertio non procedere, quando filius vult intentare actionem criminalem contra patrem: quia etiam impetrata uenia non potest. Ita determinat glo. in d. §. penales in uers. patronum, quam ibi sequitur Gome. nu. 25. insti. de actio. De iure regio probatur in l. 3. tit. 2. par. 3.
4. Quarto limita, quando filius esset natus ex patre, qui habebat duas uel plures concubinas: tunc filius natus ab una de illis concubinis bene potest uocare patrem suum in ius sine uenia. Ita tenet Odofre. in l. quique, §. prætor ait, nume. 3. ff. de in ius uocan. motus, quia tunc non dicitur filius natu-

naturalis, sed spurius. Authen. licet, in verb. solo, C. de natura. libe. quem refert Ias. in d. §. pœnales, num. 62. ubi reprehendit, & bene, supra dictam limitationē. Pro qua opi. contra Odofred. est tex. in l. 11. Tauri. Facit quod supra dixi in reg. 350. in 11. limitatione.

5 Quinto limita, in casibus, in quibus pater cogitur emancipare filium, de quibus in l. si lenones, C. de episcopa. audien. Ita expresse tenet Petrus de Bellaper. in l. si. in prin. C. de in ius uoc. quem sequitur ibi Lancel. Dec. & ante eos tenuit glo. fi. & ibi Cy. in d. l. si.

Contra quam limitationem tenet expresse Nicola. de Neapol. in d. §. pœnales col. 7. in situ. de actio. quem sequitur Purpur. in supra dicto tracta. nume. 39. Capol. in caute. la 115. nume. 3. Claudius de Seyfello, in d. l. si. nume. 1. C. de in ius uocan. & ibi Curt. iun. nume. 5. Pro qua opinio. est tex. in l. sed si hac, in §. prætor ait, ff. de in ius uocan. ubi licet ex graui iniuria permittatur filio agere contra patrem etiam actione famosa, tamen hoc debet causa cognita impetrari à prætore.

Regula CCCLII.

FILII naturales faciunt deficere conditionem fideicommissi. Hanc regulam probat tex. & ibi Bart. in l. ex facto, in §. si quis rogatus, ff. ad Trebel. & ibi gl. fi. ubi allegat tex. in l. generaliter, in §. cum autem, C. de insti. & substitu. glo. in c. in præsentia, de proba. & in c. Raynaldus, de testa. & ita concludunt docto. in §. si quis rogatus, & Cano. in d. c. in præsentia, præter Deci. qui in hoc reprobatur à Ripa in d. §. si quis rogatus, nume. 15. qui dicit hanc esse communem opinio. Circa quam regulam uide Parisium in repe. d. c. in præsentia, nume. 50. cum alijs Hiero. Gra. in consi. 29. nume. 43. ubi l. 2.

Hanc regulam, ubi notab. eam declarat, limitat octo modis Ripa in d. §. si quis rogatus, à nume. 15. usque ad nu. 31. ff. ad Trebellia.

Regula CCCLIII.

FILIUS familias, quantum habeat liberam administrationem, non potest donare. Text. est, & ibi gloss. uide allegat concordantes, in l. contra iuris, in §. filius, ff. de pact.

D. Petri Duen.

De iure regio probatur in l. 3. ti. 4. par. 5. Circa quā reg. vide Ias. in l. nemo ex lege, nu. 4. C. qui testa. face. poss. & in l. iusurando, la ij. in §. procurator, nu. 4. ff. de iureiur. Anto. Corsetum in repe. c. grandi. de suppl. neglig. præla. lib. 6. Tiraq. in tracta. de nobilitate, c. 37. nu. 35.

Hanc regulam limitat sex modis Ias. in d. l. contra iuris, in §. si filius, nu. 7. ff. de pact.

Regula C C C L I I I I.

FILIVS institutus in primo gradu in totum vel in partem, licet sit præteritus in secundo, testamentum non rumpitur. Hanc regulam probat tex. & ibi doct. tenent per eū, in l. si posthumos, in §. quod vulgo, ff. de libe. & posthu.

Hanc regulam, ubi assignat rationem, & limitat eam tribus modis, ponit Ias. in d. §. quod vulgo, à nu. 1. vsque ad 6.

Regula C C C L V.

FILIVS legitimatus in vita patris aufert hæreditatem venientibus ab intestato. Hanc regu. ponit Bart. in l. Gallus, in §. & quid si tantum, nu. 14. ff. de libe. & posthu. quem sequuntur ibi doct. De iure regio est tex. in l. 12. Tauri.

Hanc regulam limitat quatuor modis Ias. in l. Gallus, in §. & quid si tantum, in 2. lect. nu. 36. ff. de libe. & posthu. & in 1. lect. à nu. 91. vsque ad nu. 112. limitat eam 8. modis.

Regula C C C L V I.

FILIO in vita patris non debetur legitima. Vt est text. in l. 1. §. si impuberi, ff. de colla. bono. & in l. 2. in §. interdum, ff. de vulga. & pupil. & in l. ex Cornelia, & ibi Bald. eod. titu. in l. si. & ibi Bart. & Bal. ff. de libe. agnoscen. idem Bald. in l. quanquam ad leg. Falci. C. ubi dicit quod legitima non debetur viuo patre, glo. & ibi docto. in l. cum à matre C. de rei uendi. Bart. in Authen. si qua mulier, circa fi. C. de sacrosan. eccle. Bal. in consi. 257. nu. 1. & 2. volu. 3. Licet contrarium teneat glo. in Auth. de heredi. & falcid. §. si uero non implens, in verbo, aufert colla. 1. Circa hanc regulam vide Alex. & doct. in d. l. lex Cornelia. Ias. & Doct. in d. Authen. si qua mulier, & in l. in suis, nu. 8. ff. de libe. & posthu. & in l. is potest, nu. 17. cum sequen. ff. de acq. hære. Maria. Soci. iun. in consi. 51. nu. 4. vol. 1. Rui. in cōsi. 149. nu. 13. vol. 3. Pau. de Cast. in consi. 80. nu. 3. vol. 1. Catell. Cot-

tam

tam in Memora. iuris, in ver. legitima. Deci. in consi. 438. nu. 13. Pyrrham Engleber. in tract. de fuitate, nu. 8. Rolandin. Bono. in sua summa testamentorum: Rub. 16. nu. 19. Aldobran. in §. præterea nu. 53. insti. quib. mod. ius patriæ potesta. solu. Fabia. de Monte in repe. Auth. nouissima nu. 78. C. de inoffi. testa. Alber. Brunum in consi. 80. nu. 15. Chassa. in consuetud. Burgun. in titu. [Des successions] Rub. 7. §. 1. fo. 230. col. 2. nu. 2. cum alijs, Abb. & docto. in c. Raynut. de testa. Marc. Mant. in repet. d. Auth. nouissima pag. 23. vers. 2. dubitare contingit. Guilel. Benedict. in repe. d. c. Raynutius in ver. in eodem testamento, el j. nu. 215. Bernard. in consi. 184. nume. 2. volu. 1. secundæ impressio. & in consi. 95. nume. 4. volum. 2. primæ impressio. Thom. Gramma. in decisi. 101. nu. 61. & 65.

x Amplia primo procedere, quod si pater vendat dissipando bona, non possunt petere filij, vt iudex cogat patrem assignare legitimam vel aliquem fundum. Ita tenet Bald. notab. in l. non potest in 1. lectu. ff. de adoptio. & ante eum Specu. in titu. de executione sententię §. sequitur, nu. 11. in fi. Quam opinio. de rigore iuris dicit esse veram Ias. in l. nã & postea, in §. sed & si quis, nu. 4. ff. de iureiur. & in §. item si quis in fratrem nu. 13. insti. de actio. & in l. lex Cornelia nume. 6. ff. de vulga. & pupilla. Chassan. vbi in hoc remittit se ad Ias. in supra dictis locis, in consuetu. Burgun. in titu. [Des successions] Rubr. 5. §. 2. nume. 4. fol. 230. col. 2. Eandem opinionem sequitur Syluest. Aldobrandinus in §. præterea, nume. 54. institu. quibus mod. ius patriæ potesta. solu. Contrariam tamen opinionem, imo quod quocumq; pater dissipat bona, tenetur assignare legitimam filio, tenet Bal. sibi cõtrarius in l. defuncto nu. 3. ff. si quid in frau. patro. & ibi Pau. de Cast. idem Pau. de Cast. in Authen. si qua mulier, nu. 8. C. de sacrosanct. eccle. Alexan. in l. Imperator, vbi dicit esse menti tenendum, in 5. colum. & ibi Claud. de Seysel. nu. 6. ff. ad Trebellia. Eandem opi. sequitur etiam Hiero. Cagno. in repe. l. si. nu. 232. C. de pact. Diodacus de Segu. in repe. l. Imperator, nu. 118. ff. ad Treb. Fab. de Mon. in repe. Auth. nouissima, nu. 83. C. de inoffi. testa. Ias. vbi dicit pcedere de equitate, in d. l. nã & postea, in §.

sed & si quis, nu. 4. ff. de iur. iur. & eam tanquam æquiore
 tenenda esse testatur idem Ias. in d. l. si constante, nu. 199. ff.
 solu. matri. & secundum hanc opinio. consuluit Rodericus
 Xuares. in alleg. 4.

- 2 Amplia secundo, vt legitima viuo patre pro delicto filij
 non veniat in confiscatione bonorum suorum. Ita tenent
 Guliel. de Cugno, Bartol. Alber. & Bald. in l. si qua pœna. ff.
 de his qui sunt sui vel alie. iur. Spec. in titu. de executione
 senten. nume. 11. Cuius ratio est, quia viuento patre, filius
 nullam habet legitimam. Eandem opinio. tenet Bal. in cõf.
 257. per totum, volu. 3. Franc. Lucas de Parma in tracta. de
 fisco, & eius priuilegijs, cap. de publica. bonorum nu. 2. Do-
 cto. cõmuniter in l. in suis, ff. de liber. & posth. & eam dicit
 communiter teneri Maria. Socin. Jun. in cõf. 51. numero
 5. lib. 1. Aldobran. in §. præterea nume. 55. In situ. quibus
 mod. ius patriæ potest. solui. Ruin. in cõf. 149. numero
 13. volum. 3.

Quæ ampliatio procedit & est vera, nisi esset statutum q
 pater teneatur soluere & legitima pro delicto filij. vt est
 tex. per quam hoc ibi Ioan. de Ana. & Ancha. tenent in c. 2.
 de delict. puero. & hanc opin. expresse tenet glo. in Rub. C.
 de decret. decurio. libr. 10. & quod supra dictum statutum
 valeat, tenet expresse Ias. in d. Auth. nouissima, nume. 8. &
 12. C. de inoff. testa. Bald. in l. 1. C. ne filius pro pa. Ruin. in
 d. cõf. 149. nume. 13. volu. 3. Hanc opin. dicit esse commu-
 nem, & ita in practica obseruari Alex. post alios doct. in d.
 l. lex Cornel. col. 2. ff. de vulga. & pupilla. eam etiam dicit
 communem Aldobrand. in d. §. præterea nu. 56. Chassan. in
 consuetu. Burgun. in titu. [Des successions.] Rub. 7. §. 2. fol.
 320. col. 3. nu. 5. in fin. Hanc opin. vbi eam notab. examinat,
 tenet Marc. Mant. in repeti. Auth. nouissima, pag. 25. versi.
 tertio dubitare contingit, quam opin. etiam supra posui in
 regu. 345. in 14. limitatio. in quo Ias. in d. Auth. nouissima,
 dicit, quod Bal. in d. l. si qua pœna in 2. lect. ad fi. dicit, quod
 nisi statutum dicat. difficile erit definire quanta debeat esse
 legitima. Ias. vero referendo alios doct. tenet, quod atten-
 datur tempus condemnationis filij, per tex. in l. eius, qui in
 1. §. versi. quæ tunc habuit cum damnaretur, ff. de testamen.

& ideo dicit ibi Iason quòd sunt ponderanda verba statuti an se referant ad delictum, vel ad condemnationem. Reperio tamen quòd Lancel. Poll. in repet. l. filium quem habet, nume. 163. hoc mouet & determinat, quòd supra dictum statutum per istam regulam quæ vult legitimam tempore mortis considerari, estimandam & soluendam tempore mortis, non autem in vita, alioquin sequeretur quòd delictum filij patri & fratribus nocere possit, quòd ibi dicit esse iniquum. Quia si pater procreauerit alios filios, si legitima esset estimanda tempore delicti vel condemnationis, filijs postea natis noceret, & sic sequeretur quòd plus habebit filius delinquens quam alius, quòd esse maxime iniquum, & contra regulas iuris, vt in l. in omnibus quidem ff. de regul. iur. Quam opin. dicit Lance. ibi verissimum esse, mihi equa & iuridica videtur, dum tamen pater in vita bona non alienet vel dissipet, nec tempore mortis, alios filios meliores in fraudem condemnationis filij & supra dicti statuti. Et pro opin. Lancel. Politi uidetur tex. in l. 19. & 23. & ibi Cifuentes, & 29. in fin. ibi, [pero las otras] donationes ibi probatur quòd in melioratione quæ fit per patrem filio, attenditur valor patrimonij patris tempore mortis, in legibus Tauri.

- I Limita pro hanc regulam, non procedere in Iudæo effecto Christiano, nam statim patre viuente legitimam petere potest. Ita concludit Ioann. de Ana. in c. Iudæi, el ij. nume. 5. de Iudæ. per tex. in l. cognouimus, & ibi Sali. & doct. C. de hæreti. vbi pater & mater infideles tenentur prestare dotem filix orthodoxe, & filio Christiano tenentur prestare donationem propter nuptias, & vtrunque alimentare secundum facultatem patrimonij. Facit etiam quòd habetur in l. nec mater pro filia, C. de iure dot. vbi gloss. dicit quòd mater hæretica tenetur dotem dare filix orthodoxe, ibi Bald. dicit idem esse in matre Iudæa, quia si filia efficitur Christiana, tenetur mater eam dotare, alimentare, & est similis glo. in l. si. in verb. paternum, C. de iure dot. De iure regio tex. in l. 9. titu. 11. parte 4. & ibi Ioann. de Anania adduxit pro hoc alia quamplura. Quam opi. Anan. sequitur Hier. Cagno. in repe. l. si. nu. 232. C. de pact. Guliel. Benedt.

in repe. c. Rainutius, in verb. in eodem testamento, el j. nū. 215. & 216. licet contrarium teneat Felin. in d. c. Iudæi, nu. 2. quia ipsimet Feli. tenet opi. Ioan. de Ana. in c. in præsentia, nu. 56. de probatio. & ibi Parisi. nu. 166. in fi.

2 Limita secundo, nisi pater velit aliquid filio pro legitima largiri. Argumen. tex. in l. cum quo in §. si. ff. ad l. falcid. nam cum hoc sit introductum fauore patris, poterit pater hoc renuntiare, vt in l. penul. C. de pacto. & in l. si iudex, ff. de minori. & in hoc casu quando filius dictam legitimam assignatum dissipauerit, non tenetur pater rursus legitimam assignare, ita tenet Bart. & ibi Paul. de Cast. & doct. & in l. si cum dorem, in §. si post, ff. solu. mat. idem Pau. de Cast. in conf. 80. nu. 3. volu. 1.

3 Tertio limita, non procedere in dote, nam quandoque filia esset coniugio matura, pater officio iudicis cōpeltitur filie legitimam siue dotem constituere. Ita probat tex. in l. Pomponius, ff. famil. hærcif. & in l. qui liberis, ff. de ritu nup. in l. si. C. de dot. promif. quibus concordat l. 8. tit. 12. parte 4.

4 Quarto fallit, in alimentis, nam pater in vita tenetur filium alimentare. Ita probat tex. in l. cum oportet, in §. cū autem, C. de bonis quæ liberis, facit etiam tex. in l. si quis à liberis, in princip. & in l. non quemadmodum ff. de liber. agnoscen. ita tenet Ias. in l. in suis, nu. 18. ff. de liberis & posthum. De iure regio est tex. in l. 3. tit. 4. lib. 3. fori & in l. 1. & 2. tit. 19. par. 4.

5 Quinto fallit, etiam si nullum esset statutum, quod pater teneatur pro delicto filij, vbi supra dixi in secunda ampliatione, tamen si filius propter delictum detineatur in carceribus, cogi potest officio iudicis pater. vt assignet legitimam pro filio de redimendo: nam si pro dote danda, & alimentis potest cogi, vt supra dixi, à fortiori potest cogi pro vita filij conseruanda & libertate: carcer enim perpetuus, & seruitus, morti æquiparantur, l. intercidit ff. de conditio. & demonstratio. l. seruitutem ff. de regul. iur. in Authen. si captiui. C. de episcop. & cleric. Ita expressè tenet Guliel. Benedic. vbi dicit hunc casum se audiuisse à Cancellario Franciæ, in repetit. cap. Rainutius, in verbo in eodem testamento,

mento, el j. nume. 2 15. quem sequitur Eguinarins Ferdinandus in repetit. l. in quartam. nume. 136. ff. ad l. falcid. Quæ opinio si vera effet, sequeretur supra dictum statutum de nihilo seruire.

- 6 Sexto limita, quando cunque pater ingreditur monasterium, quia tunc viuo patre adhuc naturaliter debetur legitima filijs. Ita probat text. in c. cum finius, de regula. per quem ita tenet gloss. & ibi in cap. transmissæ, in verb. mota. qui filij sint legit. Abb. Eandem opi. probat, tex. in Auth. si qua mulier, C. de sacrosan. eccle. & ibi Bal. idem Abbas in c. in præsentia, de probat. nu. 59. & in c. Raynutius, de testa. Aret. in l. 1. nu. 6. ff. de testa. & in l. ex ea parte in §. insulam colum. 2. ff. de verb. oblig. Marc. Man. in repet. Authen. nouissima, pag. 29. ver. quarto dubitare. Catellia. Cotta in Me moralib. iuris, in uerbo, legitima. Corset. late in sing. incip. legitima. Fabian. de Monte in repe. d. Auth. nouissima nu. 80. Soc. Iun. in consi. 51. nu. 7. volum. 1. Pyrrhus Engleber. in tracta. de suitate, nu. 8. Rolandinus Bononien. in tract. vltimarum voluntatum, rub. 15. nu. 19. & hanc dicit communè opi. Ias. in Auth. si qua mulier nume. 50. C. de sacro sanct. eccle. in d. Auth. nouissima, nume. 8. C. de inoffi. testa. Feli. in d. cap. in præsentia, nume. 55. Circa quam limitationem, vbi eam tenet & allegat alios doctor. tenentes cõtrariam partem, vide D. Couarruias in c. 2. nume. 7. de testame. vltra quos uide. Pari. in repet. cap. in præsentia, nume. 165. de probatio. vbi contrariam partem tenet, & ibi latissime hoc examinat.

Regula C C C L V I I.

FILIVS contra patrem in integrum restitui non potest.

Hanc regulam probat tex. in l. cum apud veteres, C. qui & aduersus quos, & ibi doct. præcipue Iaco. de Sanct. Geor. & in d. l. sed si hac lege. in §. pen. ff. de in ius vocan. & in l. 1. & in l. parentes & in l. licet ff. de obsequijs à libe. & liber. paren. & patro. præstan. Et circa hanc regulam vltra doctores, in locis supra dictis, vide Ioan. Maurit. in tract. de restitui. in integ. c. 224.

- I Limita primo procedere, quando peteretur restitutio ratione ætatis, secus si ex alia cã, puta legitimæ absentæ, quia

D. Petri Duen.

quia tunc bene restitueretur cum non reperiatur iure denegatum. Vt in l. nec non in §. quoties, ff. ex quib. cau. maio. & ita expresse tenet Bar. Bal. & Iaco. nu. 1. & cæteri doct. in d. l. cum apud veteres.

2 Secundo limita procedere, vbi filius peteret restitutionem officio iudicis nobilis, secus si via actionis, quia est efficacior, & tunc conceditur ei restitutio contra patrem. Ita probat text. in l. si superstiti. C. de dolo. & ita tenet doct. in d. l. cum apud veteres, & ibi Iac. nume. 1. Petr. Rebuf. in gl. ad constitu. regias Galliarum, in 2. par. tracta. de restitu. arti. 2. glo. 6. nume. 2.

3 Tertio limita procedere, vbi peteret minor restitui contra patrem, & contra factum patris simul, quo casu denegatur ei restitutio, secus si tantummodo peteret restitutionem aduersus patrem, & non contra factum patris, quia tunc ei non denegatur. Vt in l. 2. C. si aduer. rem iudi. ita tenet Iacob. in d. l. cum apud veteres, nume. 1. scilicet si petit restitui aduersus sententiam in fauorem patris latam, quia tunc non impugnat factum patris, sed iudicis, licet aduersus patrem.

4 Quarto limita procedere, si peteret restitutionem contra factum patris, sed non aduersus patrem de directo, quia tunc non esset deneganda restitutio filio, Vt in l. si in te. C. si aduersus donatio. & ibi Iacobinus de S. Georg. nu. 2. & in d. l. cum apud veteres, nu. 1.

Regula CCCLVIII.

FILIO spurio in supplementum probationis non deferitur iuramentum. Ratio est, quia spurius censetur infamis & eius fides non facit semiplenam probationem. Ita expresse tenet Lud. Roma. in repet. l. admonendi, nu. 84. ff. de iur. iur. vbi allegat Azo. in Summa in titu. de infamis, sequitur Ioann. Baptista de Caccialup. in d. repet. l. admonendi, nu. 156. & ibi Lanfrancus de Oriano nume. 51. Bald. in l. in bonæ fidei, C. de rebus credi. Hippol. in singu. 273. Circa quam regulam vide Gulielmum Benedict. in repe. c. Rainutius, in verbo Rainutius de Clera. nu. 30. Tiraquel. in tracta. de nobilitate, cap. 15. nu. 14. & 15. & quod supra dixi in regula 69.

Hanc

Hanc regulam ampliat vno modo, & limitat quatuor modis Hippo. in singu. 273.

Regula CCCLIX.

FILIVS comprehenditur appellatione hæredis in materia feudali, & non extraneus. Hanc regulam probat glo. in l. etiam filij, ff. soluto matrimo. & in l. ex facto. in §. si. ff. ad Trebellia. sequuntur communiter doct. secundum Ludouicum Roma. in d. l. etiam, filij, nu. 2. idem Rom. in l. pro hæredi. in §. si quis tamen, ff. de acquir. hæred. quam opin. tenet Matthæ. de Afflict. in c. 1. nume. 40. de vasallo decrepite atatis, in vsibus feud. pro qua opinio est text. in c. 1. in §. si clientulus. de aliena. feud. hanc opinio. tenet Iacobi. nus de sancto Georg. in tracta. feudorum, in verbo, præsent. tes, nume. 3.

Hanc regulam limitat quinque modis Ludoui. Roma. in l. filij, à nu. 1. vsque ad nu. 8. ff. soluto, matri.

Regula CCCLX.

FILIVS naturalis legitimatus non succedit in feudo. Hanc regulam probat tex. in c. 1. in §. naturales. si de feudo fuerit controuer. inter dominum & agna. vasal. in vsibus. feud. tenet Bald. in l. eam quam C. de fideicommiss. Curtius Iunior, vbi allegat quamplures docto. eam tenentes in tracta. feudorum, in 3. par. q. 17. nu. 39. Imo. in l. ex facto. col. 6. ff. de vulg. Pala. Ruui. in l. 12. Tauri nu. 21. Marcus Mantua in conf. 45. nu. 2. Vldaricus Zasius in tracta. feudorum, in 8. par. nu. 83. Ioan. Andr. in regula, sine culpa. de regu. iur. lib. 6. Paris de Puteo in tracta. de re integratione feudi. fol. 70. nu. 8. Tiraq. in trac. de vtroque retractu. tit. 1. §. 1. glo. 3. nu. 6. Carol. Molin. in consue. Pari. tit. 1. §. 8. glo. 1. q. 8. nu. 38. Cuma. in conf. 166.

1 Amplia primo, vt non solum procedat in feudo paterno, verum etiam in materno, quia in eo non succedit filius naturalis. Ita tenet Iaco. de Arzidone, And. de Iser. & ceteri doc. in d. c. naturales. Moti, quia text. ille non distinguit feudum paternum à materno, & ideo nec nos distinguere debemus, l. de pretio. ff. de publici. & l. non distinguemus ff. de arbitr.

2 Amplia secundo, vt procedat siue sint soli, siue cum alijs, fili

filijs de legitimis & naturalibus. Ita probat text. in d. c. 1. in §. naturales, ibi, nec soli, neque cum alijs, & ibi expresse tenent docto.

- 3 Amplia tertio, in filijs adoptiuis. Vt est text. in d. c. 1. in §. adoptiuis, & ibi etiam docto. vt dicam infra in sequenti regula.
- 4 Amplia quarto, vt nō solum procedat in successione ab intestato, verum etiam in successione ex testamēto. Ita expresse tenet Martinus Lauden. in d. §. naturales. quem sequitur Fran. Curt. Iun. in tract. feud. in 3. par. q. 17. nu. 40.
- 1 Limita primo non procedere, quando dominus concessit feudum vasallo pro se & suis filijs natis & nascituris, & dominus tunc sciebat quod vasallus solum habebat filium naturalem, quia tunc talis naturalis succedit in feudo. Ita in specie tenet Aluarotus in d. §. naturales. Motus, quia scientia domini concedentis hoc importat, argu. tex. in l. si quis ita, ff. de testamen. tute. quem sequitur Curt. Iun. in d. trac. q. 17. nu. 40.
- 2 Limita secundo, nisi esset legitimatus cum hac clausula expressa, quod succedere possit etiam ad feuda, nam tunc propter legitimam principis potestatem legitimatus succedit in feudo. Ita probat glo. in d. §. naturales, in uerbo, legitimi, quam sequuntur ibi doct. & est communiter approbata secundum Matthæ. de Afflict. ibi in 2. notabili, nu. 1. Eandem opinio. tenet Anton. Rubæus in conf. 33. nume. 3. Paris de Puteo in tracta. de reintegracione feudi, fol. 79. colum. nume. 3. Stephanus Bertrand. in conf. 112. nume. 25. vol. 2. primę impress. Tiraquel. in trac. de utroque retractu, lib. 1. tit. 1. de retractu [Linagier.] §. 2. glo. 3. nu. 6. Contra quam limitationem facit, nam deficientibus legitimis, feudum reuerti debet ad dominum cui competit istud ius, tanquam ius formatum, & causatum e contractu, & in feudatione cui non potest Imperator aut summus Pontifex derogare etiam cum clausula, non obstante, per notata, in l. quoties, C. de precibus. Impera. offeren. nisi fuerit legitimatus de consensu domini, vel nisi ipse legitimus sit dominus directus feudi. Ita tenet Salice. in conf. incipienti, Comes Palatinus, & in quadam disputacione incipienti. Mediola-

diolanensis, quem sequitur Alexan. in conf. 60. num. 2. vol. 2. Cardin. Alexandrinus in repet. c. per venerabilem, in §. quod autem, nume. 61. qui filij sint legitimi. Anto. de Rossellis in tract. de legitimatio. lib. 2. c. de effectu legitimat[i]onis, nume. 24. versic. sed vlt[er]ius, & eandem ratione videtur dicendum non sufficere cōsensum solius domini, nisi quando agitur de ipsius tantum præiudicio, vt in feudo nouo, secus si feudum esset antiquum, quia tunc requiretur consensus & filiorum & agnatorum legitimorum, quorum interest, quia ad eos feudum esset reuersurum, alioquin eis non præiudicaret legitimatio. ita tenet Ludouic. de Sardinis in tracta. de natura. liberis, in §. de legitimat[i]one per rescriptum, q. 9. nume. 15. Zasius in tract. feudorum, in 8. parte, num. 84. nisi aliqua iusta causa esset vel reipublicæ necessaria, ex qua princeps possit auferre ius alienum, & hanc opinionem in terminis iuris feudalis dicit esse veram Carol. Molinæus in consuetu. Parisien. titul. 1. §. 8. glo. 1. q. 8. nu. 39. & in additionibus ad Alex. in d. conf. 60. Quæ opinio non habet locum in feudis hæreditarijs, & sic quandounque feuda sunt redacta ad instar patrimonialium, quia tunc sufficit legitimatio generalis ad hoc, vt naturalis in feudo succedat. Ita tenet Carol. Molinæus vbi supra, num. 39. vbi allegat ad hoc alios docto. Hanc etiam opinionem tenet Chassanæ. in consuetu. Burgundi. in titu. [Des hez.] rubr. 3. §. 3. fol. 111. col. 4. nu. 24. vbi dicit, quod in Ducatu Burgundiæ. vixit consuetudo, quod feuda sunt redacta ad instar patrimonialium. idem tenet Guido Papa in deci. 59. & pro ista opinio. est tex. in l. 12. Tauri.

3 Linita 3. non habere locum in filio legitimo ex subsequenti matrimonio. Vt supra dixi in reg. 350. in 6. amplia.

Regula C C C L X I.

FILIVS adoptionis non succedit in feudis. Hanc regulam probat tex. in c. 1. in §. adoptiuus. si de feu. defun. contentio sit inter domi. & agna. vasa. Et sic patet quod appellatione filiorum in materia feudali non veniunt filij adoptiui. facit text. in §. sed adoptiui. Instit. de excusa. tutorum, & in l. si quis ita, in §. 1. ff. de lega. 2. & in l. 2. in prin. ff. ad Syllaniam. & in l. 2. §. adoptiui. ff. de reuocatio. mune.

Nam

Nam appellatione filij in dubio intelligitur de filio legitimo & naturali, secundum Bar. in l. filium definimus ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. & ideo si habens feudum decederet, superstiti sibi tantum filio adoptiuo, talis filius non potest succedere in feudo, nec in emphyteusi. l. filio quem pater, ff. de liberis præteri. tex. in l. fideicommiss. & ibi Bal. ff. de conditio. & demonstra. Circa quam regulam vide Alexan. in cons. vol. 5. Deci. in cons. 399. nu. 3. Barthol. Socin. in cons. 10. num. 30. inter consilia Alberti Bruni, Ioan. Oldendor. in tracta. de successio. ab intesta. nume. 34. Roch. de Curte in tracta. iuris patrona. c. 12. incipienti, ipse vel is à quo causam habuit, q. 34. nu. 79. Zasius in trac. feu. in 5. par. nu. 48. & in 8. par. nu. 25. & 90.

Hanc regulam limitat duobus modis Matth. de Affli. in c. 1. in §. adoptiuus, nu. 3. si de feudo defuncti contentio sit inter domi. & agna. vafal. in vsibus feud.

Regula C C C L X I I.

F I L I U S repudiata hæreditate non potest retinere feudum hæreditarium. Hanc regulam probat text. in c. 1. in fine, an agnatus vel filius defuncti possit retinere feudum, in vsibus feudo. & ibi doct. præcipue Matth. de Affl. vbi hoc notabiliter declarat, & tradit materiam huius regulæ, nu. 1. Facit etiam tex. in c. 1. in §. filius. de capita. qui curiã vendidit, in vsibus feud.

Hanc regulam limitat quinque modis Matth. de Afflic. in d. c. 1. à nu. 32. vsque ad nu. 38. Eandem regulam limitat decem modis Vldaricus in trac. feud. in 8. par. à nu. 9. vsque ad nume. 26.

Regula C C C L X I I I.

F I L I O viuente patre in bonis feudalibus habet vsufructum. Hanc regulam, vbi plura pro ea adducit, ponit Franc. Curt. Iunior in tracta. feudorum, in 3. par. q. 4. num. 46. per tex. in c. 2. de fratribus de nouo inuenti, & ibi doc. in vsibus feudo. & alia de quibus ibi per eum.

Limita primo, nisi feudum esset concessum à principe, quia tunc patri nihil acquiritur, quemadmodum in omnibus alijs bonis acquisitis à principe, iuxta l. cū multa, C. de bonis quæ liberis. Ita tenet Curt. Iuni. in d. tract. nu. 47.

Limita

2. Limita secundo, nisi esset feudum dignitatis cohærens personæ feudatarij, quia nihil acquiritur domino. Vt in l. 3. in §. si quid. ff. de minoribus, & ita etiam tenet Curt. Iun. in supra dicto loco.

3. Tertio limita, nisi feudum esset acquisitum in castris, virtute armorum, puta quia vasallus fuisset cum domino in castris, & illo respectu acquisiisset, quia tunc non magis acquiritur vsusfructus quemadmodum in alijs castrensibus. Ita formaliter limitat Bal. in l. cum oporteat, num. 18. C. de bonis quę liber. ex cuius verbis inferuntur etiam alię duę præcedentes limitationes.

Regula C C C L X I I I.

FILIO intestato ac sine liberis vel fratribus defuncto, succedunt parentes. Hanc regulam probat text. in l. in successione. & in Auth. defuncto. C. ad Tertullia. & in Authen. de hæredibus ab intestato venientibus, in §. consequens. & in §. sequenti, collat. 9. De iure regio est tex. in l. 4. titu. 13. part. 0. Circa quam regulam ultra docto. in l. 6. & 7. Tauri, vide D. de Couarr. in rubr. de successio. ab intesta. Ias. in l. post dotem, nu. 105. ff. soluto matrimo. Arnoldum Ferronium in consuetud. Burdegalen. in titu. de testamentis. §. 11. Montal. in gl. l. 1. tit. 6. lib. 3. fori. Ioan. Corasi. in l. hæres instituta. nu. 3. C. de impu. & alijs, Maturinum Montanum in d. Auth. de hære. ab intest. venien. pag. 45. vers. si igitur defunctus, colla. 9.

Hanc regulam cum quinque limitationibus posuit Nic. de vbal. in trac. de successio. ab intestato, nu. 8. cum seq.

Quæ regula hodie corrigitur per text. in l. 7. Tauri qui probat, quod ad hoc quod frater admittatur ad successionem fratris, requiritur quod non habeat parentes, quia parentibus extantibus filij non succedunt cum eis. Quæ opinio probatur etiam per tex. in l. 1. titu. 6. lib. 3. fori. & licet ibi tex. loquatur quancumque filius decessit ab intestato, idem est dicendum quando sit condito testamento: vt in l. 6. Tauri. vbi filius non potest grauare patrem vel matrem in testamento quando non habent descendentes, nisi in tertia parte bonorum: præterquam in ciuitatibus, & locis vbi statuta dicunt, quod bona deuoluantur radici.

FILIO durante lite super hæreditate paterna, facienda est sibi prouissio de alimentis. Hæc regulam probat tex. in l. qui de inofficioso. ibi, vt interim possideat, & alatur. ff. de inofficioso testa. & in l. si instituta, in §. de inofficioso ff. eod. titu. De iure regio probatur in l. 8. tit. 13. par. 6. Circa quam regulam vide Bar. & docto. in l. si neget, C. de liberis agnos. idem Bar. in tract. de alimentis, per totum Matthæ: de Afflict. in decisio. Neapoli. 10. & 11. Pala. Ruuios in repe. c. per vestras, in 1. no. ampliatione 8. §. 39. Pet. Rebuff. in gl. ad Constitutiones regias Gallix: in 1. parte, in tracta. de sententijs, per totum, vbi in articulo 1. glof. 2. eam limitat aliquibus modis.

- 1 Amplia primo, siue ipse filius agat super successione bonorum patris, siue contra ipsum agatur. Vt in d. §. de inofficio. & in l. 1. & ibi doct. C. de Carboniano edicto.
- 2 Amplia secundo, siue filius sit in potestate, siue sit emancipatus: quia hodie quo ad successionem, & alimenti nulla est emancipationis, & patriæ potestatis differentia. Auth. de hæredibus ab intestato venien. §. si vero neque fratres, in verbo, nulla, colla. 9. Ita tenet Ang. in l. nihil, C. de vsucapio. pro hære. Alexand. in l. cum quidam, in §. suum heredem, colum. si. ff. de acquiren. hæred. Ias. in l. si emancipati, nume. 36. C. de collatio. Facit quod supra dixi in regu. 87. in 3. ampliatio.
- 3 Amplia tertio procedere, etiam pendente tempore dato hæredi ad deliberandum: nam filius ali de hæreditate debet, ne deliberationis dilatione pendente fame pereat? Vt in l. filius, ff. de iure delibe.
- 4 Amplia quarto faciendam prouisionem filio, siue in prima instantia, siue in secunda: licet tex. in d. §. de inofficioso loquatur in secunda instantia, & quando filius obtinuit in prima: tamen idem iuris est in prima ex æquitate ne fame pereat: & ne cogatur ob defectum pecuniarium deserere processum, & litibus renunciare. Ita expresse tenet Matth. de Afflict. in decisio. 10. & 11. vbi dicit bis sic fuisse decisum in Curia Neapolitana, & ita expresse tenet Domini de Rota in decisio. 2. in tit. de iudic. incipienti, vtrum filius agens petitio-

petitione hæreditatis, in nouiss. Aegidius de Bellamera in decis. 88. & hanc opinionem seruari etiam in Francia tenet expresse Petrus Rebus. in glo. ad constitutiones regias Galliarum: in prima parte tract. de sententijs articul. 1. gloss. 2. nume. 5. Licet glo. & ibi doctores in d. §. de inofficioso. in verbo, decerni. contrarium teneant.

5 Amplia quinto, habere locum nõ solum in filio, verum etiam in nepote, pronepote, & abnepote, in recta tamen linea, cum in eis sit eadem ratio. Ita tenet Masuerius in practica, in tract. de possessorio, §. itẽ, & recedentia. facit quod supra dixi in reg. 87. in 4. amplia. & pro ista opi. est text. in d. §. de inofficioso. qui loquitur de nepote: quamuis Pau. de Cast. intelligat illum tex. in filio.

6 Amplia sexto, habere locum in patre: nam si pater litigat cum filio suo, vel petit successionem filij, debet illi fieri etiam prouisio de alimentis: quia non minus parentibus quã liberis pie relinqui debet hæreditas, & ex ea ali. Vt in l. nam, & si parẽtibus, ff. de inof. test. gl. in c. prædicator. 161 q. 1. & in c. cum Apostolus, de cens. in l. scripto hærede, in fi. & ibi gl. ff. vnde libe. Facit quod supra dixi in regu. 87. in 7. amplia. & in reg. 61. & l. 8. tit. 13 par. 6.

7 Amplia septimo, procedere in filijs legitimatis per subsequens matrimonium, cum nihil vel parum à legitimis differant. Vt in c. tãta, qui filij sint legi. & in l. cum quis, C. de natura. liber. & in §. si. institu. de nupi. Facit quod supra dixi in reg. 350.

8 Amplia octauo procedere, siue agatur possessorio, siue petitorio: cum vtroque versetur eadem ratio. Vt in l. illud, ff. ad l. Aqu. vnde si filius minor a primogenito patre hæreditatis petat, per actionem familie eriscundæ, poterit etiam ad prouisionem durante iudicio, vt frater bona possidens teneatur illi aliquid assignare lite pendente.

9 Amplia nono, etiam si filius esset in utero: quia ventri fiet prouisio, & in possessionem admitti debet. Vt in l. 1. & per totum, ff. de ventre in possess. mitten. nam in fauorabilibus qui in utero sunt pro natis habetur, vt in l. qui in utero, ff. de statu. homi. & ita expresse tenet Masuerus in pract. in tit. de possessorio, nu. 26.

- 10 Amplia decimo, habere locum in qualibet parte litis, etiam post litem contestatam. Ita concludit Ioann. Gallus in decis. Parisiensis Parlamenti, quæst. 128. Ratio est, quia semper oneratur filius cui non fit prouisio. ideo semper poterit fieri ante sententiam definitiuam, & ante conclusionem causæ: iuxta notata in c. cum dilectus, de fide instrum. ita tenet Petrus Rebuff. in supra dicto tracta. de sententijs in principio, nu. 25. & in d. gl. 2. nu. 14.
- 11 Amplia vndecimo, etiam si filius longo tempore captus esset ab hostibus: tunc illi reuerso facienda erit prouisio. Vt in l. apud hostes, & in l. seq. ff. de captiuis, & postlimi. reuer.
- 12 Amplia duodecimo, siue fuerit vir, siue mulier: quia eadem ratio versatur in vtroque: ergo, &c. Argu. tex. in l. maximum vitium, C. de libe. præteritis.
- 1 Primo fallit, quando filius non esset in possessione filiationis, nec habitus pro filio vel consanguineo illius cui vult succedere: tunc non fiet sine causæ cognitione illi prouisio. Ita tenet Barto. in l. si neget, nume. 2. ff. de libe. agnoscen. per tex. in l. 1. in §. si ea. ff. de ventre in posses. mitten. & in l. 3. in §. causæ, ff. de Carbo. edic. & in l. si quis à liberis, in §. si vel patens, ff. de liberis agnoscen. ibi, si constiterit, & in c. per tuas, de probatio. Stephanus Aufredus in decisione capellæ Tolosanæ, decisione 77. Et quæ causæ cognitio requiratur, ponit tex. in l. 7. tit. 19. par. 4.
- 2 Secundo fallit, quando filius mouens quæstionem successionis esset diues, & possët se aliunde alere. Vt in l. extraneus, & in l. seq. & ibi Bar. ff. de ventre in posses. mitten. & in l. si. C. de ordini. cogn. Iaso. in Auth. res quæ, C. communia de legat. Panor. & alij, in c. cum haberet. de eò qui duxit in matris. quam polluit per adul. De iure régis est text. in l. 6. tit. 19. parte 4.
- 3 Tertio fallit, quando filius esset ingratus, vel alias cõstaret saltem summarie cum esse hæreditate, & bonis priuatum: quia tunc sicut non est alendus, ita nec prouisio faciendæ: quæ maxime ob alimenta fieri debent. Vt est gloss. in l. si quis à libetis, in §. idem iudex, in verbo, detulerat, ff. de liberis agnoscen. similis est glo. in l. fina. in verbo, promerueris, C. de alen. liberis, & ibi Bart. quas glo. sequitur Alexan.

in 1.col.3.ff.solut. matrimo. Stephanus Aufredus in d. decisio. Capella Tolofanæ, decisi. 77. Philipp. Deci. in l. iura sanguinis, ff. de regul. iuris. Areti. in l. 3. in §. filius, numero 9. ff. de liberis, & posthum. Roma. in singu. 225. Franc. Cremen. in singul. 20. Gerardus de Petra sancta in singul. 1. Pala. Runios in l. 49. Tauri, nu. 8. Iaf. in l. ius autem ciuile, nu. 28. ff. de iustit. & iure. Chass. in consuet. Burgūd. in tit. [De iustices.] Rubr. 1. §. 4. fol. 33. col. 1. nume. 19.

4 Quarto fallit, quando filius, vel is qui petit hæreditatē vendiderit eam, vel renunciauerit illi: nam etsi cōtractum dicat valere, & eius petat rescissionem, prouisio fieri interim ei non debet. Ita tenet Ioan. Gallus, vbi dicit quod ita Parisijs fuit iudicatum, s̄ in quæst. 122. incipi. primo fuit dictum contra uxorem, quem sequitur Pet. Rebuffus in d. tra. de sententijs attic. t. gl. 2. nu. 26. nam qui prætio fruitur, non minus habere intelligitur quam qui principaliter re vitur, l. quia, ff. de vsufr. & remittentibus iura sua non est amplius dandus regressus, l. quæritur, §. si venditor, ff. de ædil. edic. & c. quam periculosum, 7. q. 1. & pretium succedit loco rei. l. Labeo. la j. ff. de verb. significatione.

5 Quinto limita, non procedere in adoptiuis filijs petētibus successione: quia appellatione filiorum in hac materia non ueniunt filij adoptiui. Vt in c. præsentia, & ibi not. Docto. de probat. & in l. fideicommissum, ff. de condi. & demonstrat. facit quod supra dixi in regula 87. in 2. limitatio ne. & ita etiam tenet Pet. Rebuff. in d. glo. 2. nu. 27.

6 Sexto limita in spurijs, & in alijs naturalibus, quibus nõ debentur bona paterna, nec legitima in illis: & sic eis non debet fieri prouisio. Vt in l. 1. & per totum, C. de naturalibus liberis. Bar. in l. fin. C. de alen. liber. Quod de equitate canonica non procedit. c. cum habere, de eo qui duxit in matrimo. quam polluit per adulte. Et pro ista opinione est tex. de iure regio in l. 8. ti. 13. par. 6. Circa quam limitatio. vide. l. 9. & 10. Tauri. & ibi docto. D. de Couar. in Epitome de sponfal. in 2. par. c. 8. §. 6. per totum.

7 Septimo fallit, in alimentis præteritis: quia in illis non competit alimentorum priuilegium. Vt in l. de alimentis, C. de transactio. & sic in illis appellari potest, & appella-

tio recipitur. Ita tenet Specul. in titu. de appe. §. in quibus, nu. 11. Quam limitationem intellige vt per Feli. in c. cum dilecta. nu. 16. de rescrip.

- 8 Octauo limita, quando collateralis peteret hæreditatē fratris aut consobrini. tunc non fit prouisio: quia fratri non censetur hæreditas quasi debita sicut hæreditas patris, ut in l. in suis, C. de libe. & posth. quod est verum quandocunque collateralis peteret hæreditatem consanguinei ab intestato: secus si eam peteret ex testamento. Ita concludit Petrus Rebuff. in d. gl. 3. nu. 32.

Regula C C C L X V I.

FILIVS spurius de iure ciuili, nec inter viuos, neque in vltima voluntate potest aliquid capere de bonis parentis. Hanc regulam probat tex. in Authen. quibus modis natur. effici. sui, in §. 6. colla. 7. text. in l. 1. & in Authen. licet, C. de natu. libe. & in Authen. ex complexu. C. de incestis nupt. De iure regio est text. in l. 10. titu. 5. lib. 3. fori. & in l. 10. tit. 13. par. 6. Circa quam regulam uide Bart. in l. si. ff. de his quibus vt indig. & in l. si quis ex bonis, & ibi Docto. ff. de vulga. & pupil. Abb. & Doct. in c. cum haberet, de eo qui duxit in matrimonium quam pol. per adult. Deci. in cap. in præsentia, nume. 105. cum sequen. de probatio. Cifuentes, & docto. in l. 60. & 10. Tauri. Pala. Ruuios in repeti. c. per vestras, §. 10. Roderi. X Suarez in lectu. l. 1. titu. 6. lib. 3. fori. fol. 86. pag. 2. versicu. qui autem dicantur filij spurij, vsque ad fin. D. de Couarru. in Epitome de sponsalibus, in 2. parte c. 8. §. 5. & 6. Guliel. Benedict. in repe. c. Raynutius, in verbo, & uxorem nomine Adelasiam, decisione quinta, num. 122. cum sequen. Segura in repeti. l. cohæredi. in §. cum filia, nume. 122. ff. de vulgari. Ang. de Gambel. in tract. de testamē. in glos. 85. Ioanni. Bessanum in consuet. Aluernia, cap. 12. de successio. & testamen. art. 11. Matth. de Afflict. in decis. Neapol. decis. 96. Chassa. in consuetu. Burg. in tit. [Des successions.] Rub. 8. §. 3. fol. 284. col. 2. nu. 1. cum alijs. Bermondum in tracta. de publicis concubinarijs, pag. 310. ver. improprie Papa, à nume. 1. vsque ad nume. fin. Nicola. Boer. in decis. 227. Nicola. de Vbal. in tracta. de successio. ab intestato: in 1. par. nume. 44. cum alijs Marti. Lauden. in tracta.

de legitimatione, numero 72. cum alijs, Ioannes Guald. in tracta. de arte testandi, titu. 1. caut. 14. per totam. Ioann. Gario. in repe. l. 1. nume. 101. cum alijs, C. de secun. nup. Parisi. in consi. 11. nume. 10. libr. 2. Iacobin. de sanct. Geor. gio in l. qui testamentum, num. 5. cum alijs, ff. de prob. Ioannes Baptist. de Caccialupis in repe. l. si qua illustri, nume. 69. cum alijs, C. ad Orphicia. Ioann. Corasi. in l. hæres institutu. nume. 5. C. de impube. & alijs, Bartol. Socin. in consi. 69. volum. 1. Corne. in consi. 25. & in consil. 310. volum. 1. & in consi. 217. libr. 3. Alexand. in consi. 74. lib. 3. & in consi. 150. libro 2. idem Cornelius, in consi. 236. lib. 2. Lauren. Calca. in consil. 62. Rolandi. Bono. in tractatu. de testam. Rubr. 18. Ex quibus omnibus amplia, & limita sequentibus modis.

1 Amplia primo tantum procedere, quod non valeat statutum disponens spurios ex testamento, vel alia vltima voluntate posse succedere patri suo: quia statutum præberet occasionem fornicandi, l. conuenire, ff. de pact. dotali. cap. quemadmodum, de iureiuran. Ita tenet Feder. de Senis, in consi. 265. numero 1. & in consi. 277. Aretin. in l. cunctos populos, nume. 15. & Bald. nume. 12. C. de summa trinitatis idem Aretin. in l. testamenti factio, ff. de testamen. Iaso. in l. ait prætor, in princ. nume. 12. ff. de iureiuran. Barthol. Socin. in consi. 95. nume. 9. libr. 4. Deci. In c. 2. in 2. lect. in 2. not. de consti. Et hanc dicit commu. opi. Ioann. Baptista de Caccialupis in repe. d. l. cunctos populos, nume. 170. Deci. in c. in præsentia, nume. 124. de probatio. Ioann. Guald. in tract. de arte testandi, in titu. 1. caute. 14. nume. 1. Ferdina. Loazes in tracta. de matrimo. in 2. dubio, in 2. fundamento pro parte negatiua; nume. 7. vbi adducit alios quamplures docto. dicentes eam communem, idem Loazes in tracta. de conuersione Pagano. rum: colum. 22. nume. 7. versicu. ex hæ ratione. Nicola. Boeri. in decisi. 127. nume. 9. Guliel. Benedic. in repe. c. Raynutius in princ. nume. 39. & hanc opi. tenet Bermondus in d. tracta. de publicis concubi. pag. 344. à nume. 63. vsque ad nume. 65. Pala. Ruuios in l. 9. nume. 6. in ll. Tauri.

2 Amplia secundo, vt hæc nostra conclusio non solû pro-

D. Petri Duen.

cedat de iure ciuili, verum etiam de iure diuino? Vt habetur Genesis. 21. c. vbi dictum est Abraham, eijce ancilla, & filium: quia non erit hæres filius ancillæ cum filio liberæ, quod idem attestatur Apostolus ad Galatas 4. c. Quod dictum etiam obseruatur de iure canonico: vt in c. non omnis. 32. q. 2. & in c. dicat aliquis. 32. q. 4. & refert Augustin. in c. quid est. 35. q. 7. vbi dicit, quod ex lege Dei statutum est quod illi qui ex incestuoso coitu nascuntur, nullo iure parentibus succedant.

3 . Amplia tertio, quod si spurio aliquid relinquatur, id à lege legitimis liberis vel cognatis proximioribus deferatur. Ita tenet Bal. & ibi Sali. in l. 1. per tex. ibi. C. de natura. lib. Bar. in l. si. ff. de his quib. vt indig. Iaso, nu. 9. in l. 2. C. de hæred. insti. & eam dicit communem Alex. in l. hæreditas, C. de his quib. vt indig. & in cons. 74. num. 6. vol. 3. Eandem opi. vbi notab. eam examinat, tenet Bermondus in d. tracta. de publi. concubi. pag. 318. nu. 11. vers. ego autem puto contrarium. Sed si venientes ab intestato agere noluerint, vel dissimulauerint, vel tacuerint intra duos menses, inuadit fiscus tales res. ita probat tex. in l. 1. in §. quibus tacentibus, C. de natura. liberis. & ita expresse per illum text. tenet Bal. in l. certum, nu. 17. vers. sed pone bastardus, C. vnde legi. Bermondus in d. tracta. pag. 311. num. 7. Rolandinus Bonon. in trac. de testa, Rub. 18. nu. 1. Ludo. de Sardis in tract. de naturalibus liberis: in si. in vers. 2. videndum est, num. 1. Ioan. Garronis in repe. l. 1. num. 101. cum alijs, C. de secun. nupt. Et pro ista opi. est tex. in l. 10. tit. 13. par. 6.

4 . Amplia quarto, quod si instituat spurius, talis institutio est ipso iure nulla: cum ipso iure sint incapaces. Vt in Authen. quib. modis natura. effici. sui, in §. si. collat. 7. & in Auth. ex complexu. C. de incest. nup. & in l. si spurius, ff. vn. de cognat. & in l. si pater. & ibi gl. & in l. nec apud, C. de hæredi. instituen.

5 . Amplia quinto, vt tales filij non possint præscribere sibi relictum à patre. Ita tenet Bal. in l. id quod pauperibus, col. si. C. de rei vendica. pro qua opi. allegat gl. nota. in l. nemo, ff. de vsucap. pro leg. vbi probatur, quod spurius vel alias incapax non potest præscribere tali præscriptione in

qua requiritur titulus, prout in vsucapione, & præscriptio-
ne longi temporis, si voluerit præscribere tanquam sibi re-
lictum ab eo à quo capere non potuit. Eandem opinionem
tenet Salice. in d. l. nemo dicens, istud procedere etiam si
in isto errore putasset se esse legitimum: & ita intelligit gl.
idem tenet ipse Sali. in l. 1. C. pro hæred. Eandem opin. te-
net Alex. vbi hoc duobus fundamentis comprobatur, in con-
sil. 74. nu. 7. vol. 3. Bermondus in tract. de publicis concubi-
narijs, pag. 315. nu. 16. Cor. in cons. 236. nume. 4. volum. 2.
Franc. Balbus in tracta. præscriptionum, in 4. part. 4. par-
tis princ. q. 18. per totam, & in repe. l. Celsus, in 1. part. nu.
9. ff. de vsucapi.

- 6 Amplia sexto, quod si pater in testamento mandaret bo-
na sua vel partem distribui inter pauperes vel cõiunctos,
vel illis executor viderit distribuenda, non poterit execu-
tor eligere spurium, Ita tenet Bald. in l. id quod pauperi-
bus. C. de episco, & cleri, nu. 34. q. 22. Ratio est: quia spurius
non venit appellatione coniunctorum, nec executor pote-
rit illa bona distribuere cõtra prohibitionem iuris in per-
sonam prohibitam, ne concedatur per indirectum quod
prohibetur directe: & si distribueret spurio, videtur esse re-
lictum à patre, quia factum executoris exequentis volun-
tatem iudicatur idem cum facto testatoris: vt in l. vnum ex
familia, in §. si de falcidia quæritur. ff. de lega. 2. vbi dicit
text. quod electus non dicitur capere ab illo qui eum eli-
git, sed ab illo cuius iussu electus fuit. Eandem opin. tenet
idem Bal. in l. ab eo. C. de fideicom. & pro ista opi. est text.
in l. si his qui. ff. de vulgari. vbi qui non potest capere per
se, nec alio mediante: nec etiam videtur datum arbitrium
executoris, vt disponat contra ius: vt in l. quanquam, ff. de
ritu nupti. & in l. Lucius. ff. ad municipa. & pro ista opi. est
text. in d. l. 1. C. de natura. libe. eandem opinio. tenet Cor. in
cons. 226. nu. 10. vol. 2. Bermondus in tracta. de publicis cõ-
cubinarijs, pag. 311. nu. 8. Ioan. Guald. in tracta. de arte te-
standi; tit. 1. caute. 14. nu. 9. Guliel. Benedict. in repet. c. Rai-
nūtius, in verbo, & vxorem nomine Adelasiam in 5. deci-
sio. nume. 122. de testam. Pala. Ruyos in l. 9. nu. 16. Tauri.
Alex. in cons. 54. nume. 1. volum. 7. Lauren. Calca. cons. 62.

nume. 7. Quam ampliacionem declara vt per Nicola. Boerium vbi ponit Docto. tenentes contrarium in decis. 127. nu. 14. & 15.

7 Amplia septimo, habere locum econuerso: nam ita eodem modo pater non succedit filio. Ita concludit Bald. in Auth. licet, C. de naturalibus liberis, quia inter eos nullus ius agnationis, vel cognationis reperitur: vt notatur in hac parte. & in l. si spurius, ff. vnde cognata. Hanc opi. tenet idem Bald. in l. 1. C. de episcop. & cleri. & ante eum tenuit Azo in Summa. C. de hæredibus instituend. & C. de legit. hæredib. Barto. in l. fin. nume. 5. ff. de his quibus vt indignis. Gulielm. Benedictus in repeti. c. Rainutius, in verbo, & uxorem nomine Adelasiam. decisio. 5. nume. 133. Iaso. in §. pœnales, nume. 61. Institut. de actio. vbi pro hoc allegat text. in d. Authen. l. licet. Hanc etiam opinionem tenet Matthæus. in tractat. de successione ab intestato. in 2. memb. 2. articul. princip. numero 6, Bermondus in tractat. de publicis concubinarijs, pagina 157. nume. 77. versicul. & econuerso notare, vbi hoc notabiliter declarat. Alexandr. vbi allegat Bartol. in alijs locis idem tenentem, in consil. 150. nume. 6. lib. 2. Chassanæus in consuetudi. Burgund. in titul. [Des successions.] Rubric. 7. §. primo. nume. primo, & secundo, fol. 283. colum. 2. Ioannes Baptista de Caccialupis in repetitio. 1. si qua illustris nume. 77. C. ad Orficia.

8 Amplia octauo, quod tales filij spurij non succedunt parentibus ex parte patris ab intestato. Ita probat text. in d. l. 1. in fine, C. de natura. liberis, & in l. si spurius, ff. vnde cognata. & ita expresse tenet Cinus in Auth. itaque, C. commu. de successio. & in l. si qua illustris, C. ad Orficia. Ioan. Faber in §. nouissime, Institut. eod. titu. Ioan. Bapti. de Caccial. in repet. d. l. si qua illustris nume. 79. & hanc opinio. tenet Ludo. de Sardis in tract. de natu. libe. in §. de successione spuriorum, in 7. q. nu. 12. Cifuentes. in l. 9. Tauri. nu. 4. De iure regio probatur in l. 12. titu. 13. part. 6. Quod in filijs clericorum locum non habet, quia nec ab intestato nec ex testamento succedunt parentibus ex parte patris: vt in l. 22. titu. 3. libr. 1. ordina. & in l. 2. titu. 3. lib. 5. ordina.

quæ II. approbantur etiam per l. 9. Tauri. & ibi hoc tenet Cifuentes. nu. 12.

- 9 Amplia nono, habere locum in filio incestuoso: nam filius incestuosus scilicet natus ex consanguineo, & consanguinea, non succedit parentibus. Ita tenet gl. & ibi communiter Doct. in d. l. si qua illustris. in glo. in ver. cum legitimis, & in §. nouissime. Institu. ad Orphicia. tex. in l. 11. titu. 17. par. 7. & pro ista opin. est tex. quem ibi notat, & intelligit Cifuentes in nu. 11. in d. l. 9. Tauri. Roderic. Xuares in gl. 1. titu. 6. lib. 3. Fori, fol. 95. pag. 1. vers. hæc in successione parentum, & hanc esse commu. opi. tenet Baptista de Cacialupis in repe. d. l. si qua illustris, nu. 96.
- 10 Amplia 10. habere locum in filiis adulterinis. Vt est tex. quem ibi ad hoc notat Cifuentes, nu. 2. in d. l. 9. Tauri.
- 11 Amplia undecimo adeo procedere, quod talis filius nõ poterit aliquid a patre capere ex lucratiuo contractu aut oneroso, per se, neque per interpositam personam. Vt in l. 1. & ibi gl. Cin. Bart. Bal. & Salic. C. de natu. libe. licet contrarium teneat gl. 2. in l. qui testamentum, ff. de probatio. quæ in contractu oneroso contrarium dixit. quam sequitur Bal. in l. si is qui. ff. de vulg. & pupil. sed illam gloss. reprehendunt ibi Iacobus Butri. Sali. & Flori. ne per hunc modum faciliter fraus fieri possit de cõtractu ad contractum. Hanc etiam opi. tenet Ioan. Guald. in tracta. de arte testandi, titu. 1. caute. 14. nume. 3. Gulielm. Benedict. in repeti. c. Rainutius, in vers. & vxorem nomine Adelasiam, in decisio. 5. nu. 129. Aret. in l. si is qui ex bonis, nume. 6. in fi. ff. de vulg. & pupil. Bermondus, vbi eam notabiliter intelligit, in trac. de publicis concubinarijs: pag. 325. nu. 32. vers. & prædicta conclusio. Iacobi. de Sancto Georg. vbi eam notabiliter declarat. & gloss. ibi, quæ communiter, vt supra dixi reprobatur, in d. l. qui testamentum, nume. 8. cum seq. ff. de probatio.
- 12 Amplia duodecimo procedere, vt neque substitui possit per patrem. Quod procedit in substitutione vulgaris quia virtute talis substitutionis non potest succedere, ratio est: quia directe, & non per interpositam personam per vulgarem succeditur patri, cum sit eius testamentum: vt in prin.

D. Petri Duen.

prin. Instit. de vulga. Et istud procedit etiam quando pater grauasset filium naturalem, & legitimum restituere hereditatem spurio: quia per istam fideicommissariam succedere non posset: cum per illam succedatur in bonis testatoris per mediam personam instituti: vt in l. cohæredi. in §. cum filiæ, ff. de vulga. in quibus bonis spurius est incapax, si uero spurius fuerit legitimo filio substitutus pupillariter, tunc eueniente casu substitutionis admittetur ex expressa pupillari ad bona impuberis tantum: ad quæ bona spurius est capax, etiã ex dispositione patris, quia licet sit prohibitus succedere patri, non tamen prohibetur succedere fratri: vt est tex. in l. si his qui ex bonis, ff. de vulga. & pu. Et hanc distinctionem posuit glo. sing. in Auth. quibus modis natura efficiantur sui, in §. si in verbo, participium, collat. 7. sequitur D. Couarruias in 4. Decre. in 2. parte, c. 8. §. 5. nume. 4. Gulielm. Benedict. in repet. c. Rainutius, in verbo, & uxorem nomine Adelasiam, decis. 5. nume. 128. Eandem opinio. vbi eam notabiliter examinat, tenet Bermondus in tracta. de publici. concubina. pagin. 316. nume. 17. verum sed an spurius.

13^a Amplia 13. quod si pater cum non possit aliquid relinquere filio spurio, donauit bona sua ecclesie, & ecclesia postea donauit spurio, non valet donatio, quia secunda donatio præsumitur remuneratio, quæ non potest fieri in persona spurij. Ita tenet Bald. in l. eam quam nume. 40. C. de fideicommiss. quem sequitur Pala. Ruui. in repet. rub. de donatio. §. 30. nume. 14. vbi dicit esse valde notandum, & vidisse in practi. Facit etiam quod notat idem Pala. Ruui. in d. rub. §. 67. nume. 19. Sed Bald. vbi supra, concludit, quod si ecclesia instituta vel cui donatum est à patre, postea donaret spurio intuitu pietatis & paupertatis, vel expressa causa remunerationis, talis donatio possit sublineri de iure. & ita expresse tenet Alexan. in conf. 54. nume. 1. volum. 7. Bermondus in tractatio. de publicis concubinarijs. pag. 312. nume. 10.

14^a Amplia decimoquarto, vt talis filius nõ succedat in feudum. Ita tenet Bal. in conf. 207. nu. 1. volu. 2. pro qua opinio est tex. in c. 1. in §. naturales si de feudo defunct. cont. en. sit inter

inter do. & agnat. vafal. Eandem opi. tenet Io. And. in c. lator, & in c. per venerabilem, qui filij sint legit. Pala. Ruu. in repet. c. per vestras in §. 10. nu. 4. Bellam. in decisi. 742. substituitur de dona. Bermondus in tract. de pub. concub. pag. 311. nu. 60. Facit supra dixi, in reg. 360.

1. Limita primo non procedere, quando filius spurius instituitur sub conditione, scilicet si legitimabitur, quia tunc bene valet talis institutio. Ita tenet Bald. Imo. & Alexan. in l. Gallus, in §. instituens, ff. de liber. & posthu. Albe. in l. libertas testamento, per illum tex. ff. de manumiss. testa. & in l. quod conditionis ff. de dona. cau. mort. pro qua opinio est glo. in l. si. in 6. intelle. ff. de regu. Caton. quam ad hoc allegat Bald. in l. seruus, C. de leg. facit etiam text. in l. in tempus, ff. de hæred. insti. & in l. sicut, & ibi glo. in prin. ff. de quib. mod. vsusfruct. amit. Et hanc opinio. dicit esse communem. Lancel. Deci. in d. §. instituens, & ibi Ias. nume. 5. & Io. Gual. in tract. de arte testandi, ti. 1. cau. 14. nu. 15. & Cateil. Cotta in ver. spurius, el. iij. & Curt. iun. in consi. 84. num. 3. Lancel. Galiau. in repe. l. Gallus in §. & quid si tantum, nu. 4. ff. de libe. & posth. Et pendente conditione legitimatio- nis spurius potest petere bonorum possessionem, ex qua obtinebit administrationem hæreditatis, antequam legitimeretur, vt in l. si quis instituat hæres, & ibi Bart. & alij Doct. ff. de hæred. instit. idem tenet Bal. in l. si. ff. de his qui sunt sui vel alien. iur. D. Couarruias in Epitome de spon- salib. in 2. par. c. 8. §. 5. nu. 12. Pala. Ruu. in repe. Rub. de do- nationib. §. 39. nume. 4. Franc. Curt. iun. in dicto consi. 84. nume. 4. Io. Gual. vbi refert alios doct. contrarium tenen- tes, in dicta cautela 14. nu. 15.

2. Limita secundo, non procedere in nepote: nam nepos legitimus & naturalis ex filio spurio deficiente prole legiti- ma, potest ab auo hæres institui. Ita tenet Bartol. nume. 3. Imol. & Alexand. Areti. & Ias. in l. Gallus in §. quid si his ff. de liberis, & posthumis, idem Bartol. in consil. 118. incipien. odiosus habens filium. vbi dicit quod ita fuit iudicatum. Pan. in c. cū haberet, de eo qui duxit in ma- trimonio. quam poll. per adulter. vbi concludit, quod licet pa- ter non possit instituere filium spurium, non tamen prohi- betur

betur ab auo. Hanc opinionem dicit esse communem Iaf-
 in l. hæreditas nume. 8. C. de his quibus vt indignis. Alex-
 in conf. 74. nu. 2. lib. 3. & ibi Carol. Molinæ. in eius addit.
 Dec. in conf. 462. nume. 17. & 18. Corneus in conf. 25. nu-
 me. 10. volum. 1. Ioan. Guald. in d. caute. 14. nume. 12. Ber-
 mondus in tractatio. de publicis concubinarijs, pagi. 3 16.
 num. 65. ver. apud Legiftas difficilior oritur dubitatio. vbi
 eam ibi mouet. & in pagi. 350. nume. 70. eam determinat.
 Nicol. Boer. in decisio. 127. nume. 16. per gloss. quam ibi
 Doctor. sequuntur in d. l. final. C. de natural. liber. Dida-
 cus del Castillo in l. 9. in glo. in verbo, ex testamento in le-
 gibus Tauri. Gulielm. Benedict. in repetitio. c. Rainutius.
 in verbo, & vxorem nomine Adelasiam, deci. 5. nume. 13 1.
 Hanc etiam dicit communem Roderic. X Suarez in lectur. l.
 9. titul. 11. lib. 1. Fori. fol. 73. pagi. 2. versic. consideratum &
 in lectura. l. 1. titul. 6. lib. 3. Fori. fol. 88. pag. 2. versic. circa
 hoc quæritur de pulchra quæst. licet contrarium videatur
 tenere Chassan. in consuetu. Burgun. tit. [Des siefz.] rub. 3.
 §. 5. fol. 113. col. 4. num. 70. sed in effectu ibi tenet commu-
 nem opinionem, quia debet intelligi opinio eius stâte pro-
 le legitima, prout in effectu concludit Iason, ad quem se
 remittit in dicta l. hæreditas.

Quæ limitatio in nepote nato ex filio incestuoso non
 procedit, secundum Bald. per text. ibi in l. si quis incesti. nu-
 me. 2. C. de incestis nupt. quem dicit esse vnicum, idem Bal.
 in c. in præsentia, nume. 35. de probation. Hanc opin. tenet
 Anto. Corset. in singu. incip. hæres, el 4. Hippol. in sin-
 gu. 143. Alexand. in d. §. quod si his, & eam dicit esse com-
 munem Salicet. in d. l. si quis incesti, hanc etiam tenet Ci-
 fuentes in l. 9. nu. 7. Tauri, Docto. Covarru. in Epitome, de
 sponsalibus, in secunda parte, c. 8. §. 5. nume. 30. Bermon-
 dus in tractatu, de publicis concubinarijs, pagi. 35. nume.
 70. versic. ista conclusio indubitanter procedit. Gulielm.
 Benedict. in repet. c. Rainut. in verbo. & vxorem nomine
 Adelasiam decisione 5. numero 131. Corneus in consilio
 25. numero 15. volum. 1. Castillo. in d. l. 9. Tauri, verbo,
 ex testamento, Roderic. X Suarez in lectu. l. primæ, titul. 6.
 lib. 3. fori, fol. 89. pagina 1. licet contrarium teneat Pau-
 de

de Castr. in l. filio incestuoso, in d. §. quod si his nume. 6. ad quem respondit Rode. X Suarez vbi supra, & ab opi. Bal. velit recedere Ias. in d. §. quod si his, nu. 25. eandem opi. Bal. in d. l. si quis incesti. dicit esse communem Marti. Laudens in tracta. de legitima. nu. 71.

Quod in nepote ex filio clerico locum non habet, sed possunt ab auo institui. ita tenet Bal. in d. l. si quis incesti. nume. 2. vers. quæro nunquid hæc lex C. de incest. nupt. Ratio in qua se fundat est, quia supra dicti filij clerici nō sunt incestuosi, sed spurij & ex stupro nati. Quam opi. Petrus, Cinius, & Salice. in l. 2. C. de episco. & cleric. Abb. in c. ex tenore, & in c. causam quæ, & in c. lator qui filij sint legitimi. Alexan. in d. §. quod si his nu. 9. Roderic. X Suarez in lectura l. 9. tit. 11. lib. 1. fori, fol. 73. pag. 2. eandem opi. dicit esse communem. Corsetus in sing. in verbo, fornicatio: & Cifuentes in l. 9. nume. 7. Tauri. pro qua opinione est glo. in c. per venerabilem, qui filij sint legitimi. in verbo, adulterinis, vbi filios clericorum vocat adulterinos.

3 Tertio limita, quancuncq; pater aliquid relinquit spurio si ingrediatur monasterium, nam tales legatum bene valet. Ita tenet Guliel. de Cugno, & ibi Bal. in nu. 3. vers. iuxta hoc quæro, in l. 1. C. de sacrosanct. eccle. quem sequitur ibi And. de Besetis in repeti. nu. 111. Ratio est secundū Bal. quia sicut per oblationem curiæ filij legitimantur, Authen. quibus mod. natura. efficiantur sui, §. si quis igitur colla. 7. per obligationē monasterio factam. & illud dictum Bal. sequitur Alexan. in additio. ad Bart. in l. cum quis, C. de natura. libe. & in l. necessarijs, nu. 13. ff. de acqui. hæredita. & ibi Franc. de Aret. Cifuentes in l. 10. nu. 15. Tauri. Hippo. in singu. 273. Iacob. de Sancto Geor. in Authen. non licet, nu. 11. C. de liberis præteritis.

4 Quarto limita, non procedere de iure canonico: nam de iure canonico filio spurio, adulterino, vel incestuoso, debentur alimenta. Vt est tex. in c. cum haberet de eo qui duxit in matrimo. quam poll. per adulter. Ratio est, ne filius fame pereat. De iure regio est tex. in l. 8. titu. 13. par. 6. & Abb. in d. c. cum haberet, in vlti. notab. dicit illum text. non esse alibi ad hoc. Et huic iuri canonico statuitur hodie,
etiam

etiam de iure ciuili, secundum glo. in d. e. cum haberet, in fine, quam sequitur ibi Abb. Cardi. & alij, Corser. in singu. incipiente, spurius, & hanc dicit communē opi. Ias. in cons. 26. nu. 4. lib. 1. Ioan. Gualden. in tracta. de arte testandi, tit. 1. caute. 14. nume. 13. Et circa hanc limitationem vide quæ dicam in sequenti regula.

5 Quinto limita, vt pater teneatur filiam spuriam dotare, cum dos succedat loco alimentorum. Ita tenet Bart. in d. Auth. ex complexu, vbi dicit se ita dixisse & consuluisse, quod vsque ad quantitatem sufficientem pro alimentis, pater potest filio spurio relinquere, & eodem modo filix spurix pro dote sua, cum sine aliqua dote neque potest alij, neque nubere. Quod dictum dicit esse menti tenendum Panor. in d. e. cum haberet, nu. 5. idem tenet ipse Bart. in l. si fraudator, in §. qui à socero ff. de reuo. his quæ in fraud. credit. dicens, quod si clericus dotasset filiam suam spuriam, ualeret donatio, neque ab ea posset auferre quatenus ipsa de iure canonico posset capere pro alimentis, idem tenet idem Bart. in l. si. nu. 7. ff. de his quib. vt indig. Hanc opi. tenet Roder. X Suarez in lect. l. 1. tit. 6. lib. 3. fori. fo. 91. pag. 1. ver. & per dictum e. cum haberet. Circa quã limitationem vide quæ dicam in regula sequenti.

6 Sexto fallit, quando cunque filius esset legitimatus, nam tunc potest institui à patre. Ita probat tex. & ibi Ioan. Faber in l. cum quis in fine, C. de natu. liber. text. in Authen. quibus modis naturales efficiatur sui, in §. nullum, collatio. 7. & ita tenet Bald. in c. de causis, nu. 34. de offi. delega. quem sequitur Ias. in Authen. si qua mulier, num. 47. C. de sacrosanc. eccle. & in l. hac consultissima §. ex imperfecto, col. 1. C. de testamen. Catellianus Cottã in Memorabil. iuris, in verbo, spurius, el. iij. Dec. in cõs. 258. nu. 5. & Bermondus in tracta. de publicis concubinarijs, pag. 327. nu. 39. & in pagi. 359. nu. 81. Cifuentes in l. 12. nu. 2. in legibus Tauri. pro qua opinione est text. ibi, in quantum dicit quod extantibus filijs legitimis & naturalibus, non succedat legitimatus, ergo à contrario, si nõ extant, succedit. Facit quod supra dixi in regn. 69. & ultra ibi dicta notandum est, quod licet filius legitimatus succedat in bonis patris, & possit in
stitui

titui à patre, tamen non gaudet nobilitate parentum, sed tenentur contribuere, sicut si legitimati non essent, vt in prag. 9. Anno 1544. Per quam pragmaticã corrigitur l. 9. in fine titu. 15. par. 4. & in d. l. 12. in fine Tauri.

7 Septimo limita, in filijs spurij Principum: nam Princeps potest eis donare, & filias dotare. Ita notabiliter concludit Bal. in consi. 456. nu. 9. volu. 5. facit etiam quod notat idem Bal. in consi. 217. nu. 11. vol. 1. quem sequitur Nicol. Boer. in decisi. 127. nu. 17. Hanc etiam opinionem tenet idem Bald. in c. 1. nu. 30. de constitutio, vbi dicit, quòd Princeps de plenitudine potestatis hoc facere potest, licet Barba. teneat còtrarium in d. c. 1. nu. 192. de consti. vbi dicit, quòd princeps potest dotare filias suas spurias eatenus quatenus sufficiat ad alimenta, per glo. in d. c. cum haberet, & per alia de quo ibi per eum, & hoc modo dicit quòd procedit dictum Bald. ibi, & illud dictum Barba. sequitur Chassa. in consue. Burg. in ti. [Des successions] §. 3. fo. 285. col. 2. num. 14. Sed si hoc esset verum, nullum priuilegium esset in Principe, cum quilibet priuatus non possit facere, etiam si sit clericus, vt supra dixi in §. limita. præterea pro doctri. Bal. facit quod supra dixi in regu. 43. in §. limita.

8 Octauo fallit, in matre: nam non extantibus descendentibus legitimis & naturalibus, filius naturalis vel spurius succedit matri tam ab intestato quam ex testamento. Ita probat tex. in l. hac parte & in l. si spurius ff. vnde cog. & in l. 1. in §. sed si vulgo, ff. ad Tertull. & in §. nouissime. Insti. co. tit. Probatur etiam de iure regio in l. 9. Tauri. vbi inquit, q̄ extantibus filijs legitimis & naturalibus, tales naturales tantum vel spurij, ex dispositione matris sunt capaces §. partis bonorum, & ita tenet expresse ibi Cifuentes nu. 1. Quod tamen est verum nisi talis filius esset natus ex damnato & punibili coitu ex parte matris, quia tunc etiam non extantibus filijs legitimis, filius non succedit matri præterquam in quinta bonorum parte duntaxat, si sibi relinquatur non alias, & ita expresse probat supra d. l. 9. Tauri, & ibi expresse hoc tenent Cifuentes & docto. & text. ibi ponit in fine quando filius dicatur natus ex damnato, & punibili coitu. Quod etiam ponit D. Couarruias in Epi-

D. Petri Duen.

tome de sponsalibus, in 2. parte, c. 8. §. 5. nume. 15. cum seq.
 Quod tamen procedit præterquam si talis mater esset per
 vim stuprata, quo casu talis filius adulterinus non extanti
 bus legitimis succederet matri. Ita tenet Bal. in l. eã quam
 nu. 25. C. de fideicommiss. vbi tenet, quod si tyrãnus habuit
 accessum ad aliquam mulierem per vim quod filius inde
 natus non dicitur spurius. Quam opi. tenet idem Bal. in l.
 si qua illustris, num. 1. C. ad Officia, quem sequitur Cifuen-
 tes in d. l. 9. nu. 2. & ibi Pala. Ruui. nu. 15. Nicol. de Vbaldis
 in tracta. de successio. ab intesta. in 1. par. num. 45. Pro qua
 opinione est text. in c. 1. 2. & 3. & in c. ita ne 32. q. 5. & in c.
 præbyteros 50. distin. & in c. 15. q. 6. vbi probant illa iura
 quod ea quæ fiunt contra voluntatem facientis, non impu-
 tantur ipsi facienti. Probatur etiam per text. in l. cura. in
 versi. neq; si per vim, ff. de mune. & honor. Facit etiam pro
 hoc illud quod notat Ang. de Peru. in l. 1. in §. remouet §.
 ff. de posthu. vbi tenet quod sponsa violenter cognita à
 sponso, potest ingredi monasterium eo inuito, sicut antea
 poterat, quem sequitur Hippo. in l. 1. in §. præterea, nume-
 ro 12. ff. de quæstio.

- 9 Nono limita, vt non possit institui hæres per viam fidei-
 commiss. spurius fraude cessante potest institui hæres à pa-
 tre, dummodo grauetur pure alteri restituere supra d. hæ-
 reditatem. Ratio est, quia cum pater possit, imo debeat ho-
 die spurio relinquere alimenta, vt in 4. limitatione dixi,
 & hoc debeat seruari in vtroq; foro. Est ergo regula quod
 qui aliquid capere potest, licet solidum capere non possit,
 potest institui hæres & grauari alteri restituere pure, ita
 probat text. & in l. cogi. in §. hi qui solidum, ff. ad Trebel.
 vbi glo. 1. ponit exemplum in filio naturali, sed cum spu-
 rius hodie possit aliquid à parentibus capere, & equiparetur
 in hoc filio naturali, d. c. cum haberet, ergo idem est di-
 cendum in filio spurio quod in naturali. Ita in specie de-
 terminat Ange. & ibi Imol. in l. in tempus, ff. de hære. insti-
 tut. idem Ang. in l. 2. C. eod. tit. Alex. in d. §. hi qui solidum.
 Bermondus in tracta. de publicis concubinarijs, pagi. 3 17.
 nume. 20. Pala. Ruuios in repe. c. per vestras §. 10. nume. 12.
 quod etiam videtur tenere Rode. Xvarez, licet non se be-
 ne

ne firmet, in allegatione 27. fol. 196. pagi. 2. vers. præterea imo. Ex quo apparet quod licet decisio. gl. in l. eam quam, in verbo coguntur. C. de fideicom. sit iuridica tamen Doe. ponentes exemplum ibidem in capace in totum, scilicet de spurio, errant per inaduertentiam, habentes respectum solum ad ius civile, vetans spurij à parentibus alimenta relinquere, de quo in d. Authent. ex complexu. C. de incestis nupt. cum similibus. & non respicientes, seu considerantes ius canonicum, de quo in d. c. cum haberet. corrigēs in hoc ius civile cui standum est. Et hanc limitationem, intelligo veram, vt supra dixi, quodocunque constaret in se nullam fraudem continere, alias non procederet, secundum Io. de Imo. in d. l. in tempus Alexan. in d. §. hi qui solidum, & in d. l. 2. C. de hæredi. insti. Corneus in cons. 217. nume. 3. volum. 3. Io. Guandensis in tracta. de arte testandi. titu. 1. caute. 14. nu. 10.

10. Decimo limita, in fratre: nam frater spurius natus ex eadem matre succedit fratri suo spurio. Ita probat tex. in l. si spurius. & in l. hac parte, ff. vnde cognata. & ita expresse tenet Ludouic. de Sardis in tracta. de legitimatione, in 3. par. c. de spuriorum successione. q. si. Matth. de Afflict. in decisio. 96. Bermond. in tracta. de publicis concubinarijs pag. 358. nume. 78. Catellianus Cotta in Memorabilibus iuris, in verbo bastardus, el j. Circa quam limitationem vide D. Couarrui. in Epitome de sponsalibus, in secunda parte, capitu. 8. §. 5. nume. 19.

11. Vndecimo fallit, quando filius spurius institutus est ab hærede patris. Ita concludit Barto. in l. si his qui ex bonis, nume. 3. in 2. q. ff. de vulgo. & pupil. vbi dicit, quod dicta institutio facta in fauorem spurij, est valida, quia ex tali arte testandi non debet præsumi fraus, argu. tex. in l. edicto. in §. sed hæredem, ff. de aliena. iudi. mutan. cau. fact. quem sequuntur ibi omnes Docto. secundum Ias. nume. 10. Hanc opinionem ante Bar. tenuit Specula. & ibi Io. Andræ. in titu. de successione ab intesta. in §. quid si pater instituit. nume. 30. Bald. in l. eam quam, nu. 54. C. de fideicom. vbi pro ista opinione adducit glo. in Auth. quibus modis natu. effici sui. in §. final. in verbo, participium, tolum. 7. hanc

opinionem tenet Alex. in cons. 51. nu. 3. lib. 2. vbi adducit
 tex. i l. qui Titij. testamētū. ff. de his quibus vt indig. in ver.
 principaliter, vbi dicitur, quod principaliter consideratur
 institutio quę fit per hæredem, non autem consideratur in
 stitutio remota facta per patrem naturalem in fauorem hę
 redis. Et hanc opinionem tenet Bermondus in tractatu de
 publicis concubinarijs, pagina 314. nu. 14.

Porro circa hanc regulam cadit quęstio notabilis, An
 clericus iam quod non possit instituere filium vel donare,
 possit instituere vel donare nurui? Hanc quęstionem repe
 rio in iure nostro tangi per Hostien. in c. 1. in 2. col. de tes
 tamen. vbi concludit, quod cum talis donatio censeatur
 fraudulenta, quod nullo modo valeat, per iura quę ibi al
 legat, & per supra d. in hac nostra regu. & sequitur Io. An
 drę. ibi & Cardi. 1. col. nu. 3.

Contra quam opinionem, ibi, in c. cum officijs, de testa
 men. videtur mihi magis verum per sequentia fundamen
 ta. & in primis facit, nam clericus de bonis patrimoniali
 bus potest testari. c. 1. c. quia nos, de testamen. etiam de bo
 nis acquisitis intuitu ecclesię, ex quadam generali consue
 tudine nostrę Hispanę, vt in c. cæterum, de donatio. & ibi
 glo. in verbo, ratum. ita tenet Syluester in summa, in ver
 bo, clericus. in 4. vers. 2. Guido Papa in decisio. 115. Ioan.
 Bernar. in practica, c. 124. & ita expresse concludit D. Co
 uarru. in c. cum in officij. nu. 9. de testam. quod hodie deci
 sum est per quadam Extrauagātem Lulij Tertij nostri Ro
 mani Pontificis. vbi permittitur omnibus clericis tam epi
 scopis quam p̄sbyteris, vt possint testari de quibuscūque
 bonis acquisitis, siue intuitu patrimonij siue intuitu eccle
 się: & sic dico quod clericus non solum de proprijs bonis,
 verum etiam de acquisitis intuitu ecclesię potest nurui do
 nare. Et quod talis donatio in se non contineat fraudem,
 vt pręsupponunt supra d. Doc. patet ex sequentibus funda
 mentis. nam ex tali donatione filio spurio nihil quęritur
 pręter alimenta quę habet ex illis bonis donatis vxori cō
 stante matrimonio, vt in l. doce ancillam. C. de rei vend. &
 in l. 7. ti. 1. par. 4. traditur per doc. in l. in rebus. C. de iure
 dot. vbi probatur, quod maritus constante matrimonio est
 domi-

dominus rei dotalis. quod intelligendum est improprie. l. 1. §. si vir. ff. ad Syllania. quia maritus tantummodo debet recipere fructus dotis vt alat familiam, vt in supra di. iuribus. Et patet hoc, quia soluto matrimonio dos reuertitur ad ipsam uxorem, uel ad hæredes eius. & sic talis donatio non uidetur fraudulenta, cum clericus possit filio suo alimenta relinquere, ne fame pereat, vt in d. c. cum haberet. & in l. 8. tit. 13. par. 6. & ita dixi supra in 4. limita. & dicam infra in regu. sequen. & pater clericus tenetur dotare filiã. cum dos succedat loco alimentorum, ut supra dixi in 5. limitatione. Quod non solum habet locum ex bonis patrimonialibus, uerum etiam ex bonis intuitu ecclesiæ acquisitis, ut est glo. in c. omnino 31. distinc. facit quod infra dicam in regula sequenti, in 3. Ampliatio. Et si dicatur quod talis donatio facta nurui esset fraudulenta, quia excederet quantitatem, ut in d. regula sequenti, in 3. ampliatio. hoc esset uerum in persona filiorum: sed in persona nurus, hoc non est fraus, nec donatio dicit excedere quantitatem, cñ, ut supra dixi, maritus ex bonis datis uxori suæ à patre clerico præter alimenta, & sic sibi necessaria alia habere non potest. Nec obstant dicta in regula sequenti, in 1. limitatio. ne. quod si filius possit alia habere unde se alat, quod pater non tenetur eum alimentare: quia hoc est uerum quòd pater non tenetur, sed licet non teneatur ita vt possit compelli, si uult bene potest, & sic nubere filium cum uxore, cui fecit donationem licet filius, vt supra dixi, habeat dominium. Et si opponatur etiam, quod talis maritus potest institui ab vxore: hoc etiam non obstat, cum spurius possit institui ab hærede patris, & valeat institutio, vt supra dixi, in 1. limitatione. Præterea quia est in potestate vxoris in situere maritum vel non. Nec etiam obstat quod isti habeant inter se filios, & post mortem matris hæreditas clerici ad eos deueniat, quia tunc donatio non censetur fraudulenter facta, cum clericus possit instituere nepos ex filio spurio natos, ut supra dixi in secunda limitatione, in fine, & sic nõ est fraus quod post mortem aui clerici, vel matris hæreditas vel donatio peruenit ad nepotes filij spurij clerici, & sic concludo valere talem donationem per su-

prædicta fundamenta, & per alia quæ ex supra dicta regula & sequenti possunt colligi, verum etiam si post mortem nurus cui clericus fecit donationem, illud quod ex donatione peruenit ad nurum, & sic ad vxorem filij spurij, veniat ad hæredes vxoris soluto matrimonio isti hæredes tenerentur maritum, & sic filium spurium alimentare ex hæreditate clerici. si filius alias non habet vnde se alat, non per tex. in Auth. præterea. C. vnde vir. & vxor. sed per dicta in sequenti regula, in quarta ampliacione, vbi non solum parentes verum etiam hæredes ipsorum tenentur alere filiū spurium. Quæ opinio supra dicta maxime procedit si talis donatio esset nurui à clerico facta ante quam cum filio contrahat matrimonium, licet postea contrahat, cum post donationem sit in arbitrio vxoris contrahere matrimonium cum filio eiusdem clerici vel non.

Regula CCCLXVI.

FILIVS spurius de iure canonico, debet habere alimenta à parentibus. Hanc regulam probat text. in c. cum haberet. in fine, de eo qui duxit in matrimonium, quā poluit per adulte. Circa quam regulam vide docto. supra positos in præcedenti regula, & Lambertinum, vbi circa alimenta plura adducit, in tracta. iuris patronatus, in tertia questione princi. 3. lib. à primo articulo vsque ad finalem, fol. 392. cum sex sequentibus.

- Amplia primo, vt dispositio huius regulæ seruetur in vtroque foro, quia ius ciuile in hoc corrigitur per supra dictum tex. in d. c. cum haberet. Ita probat glos. in d. c. cum haberet, in glo. fina. in si. verbis, vbi hoc tenent Doctor. sequendo. d. glo. præcipue Abb. nume. 5. & hanc opinionem dicit esse communem. Deci. in c. clerici, nume. 4. de iudic. & in præsentia. nu. 15. de probatio. Hanc etiam opinionem dicit esse communem Ripa in repet. l. si vnquam, q. 27. nu. 68. C. de reuocan. donatio. & in Rubr. ff. de verborum obligatio. nume. 58. & Corsetus in singulari incipienti Filij spurij. & in Repertorio ad Abb. in verbo, alimenta. Neuiza. in sua Sylua nuptiali, lib. 3. nume. 25. Bermondus in tractatu de publicis concubinarijs, pag. 34. nume. 72. Calcaeus in cons. 62. nu. 12.

Amplia

2. Amplia secundo, non solum procedere in vita verum etiam in morte: nam parentes in morte possunt relinquere alimenta filiis spurij. Ita tenet Bart. in l. si. nu. 7. ff. de his quibus ut indignis, ubi dicit, quod filio potest aliquid relinquere à patre tempore mortis, tantum ut sufficiat illi ad alimenta. quem sequitur Roder. X Suarez in lectura l. i. titu. 6. lib. 3. fori, fol. 91. pag. 1.

3. Amplia tertio, habere etiam locum in dote, nam pater tenetur dotare filiam spuriam, & potest aliquam rem ei assignare in morte pro dote. Ratio est, quia dos succedit loco alimentorum, & bonum est argumentum de alimentis ad dotem. l. cum post §. gener. ff. de iure dotium, & l. prima. ff. soluto matrimonio. Ita tenet Barto. in d. l. final. num. 7. ff. de his quibus ut indignis, Abb. in d. c. cum haberet num. 5. Roderic. X Suarez. in d. l. i. titu. 6. libr. 3. fori. fol. 91. pag. 1. & vide quod supra dixi in regu. præcedenti, in limita. Quod non solum habet locum in laicis, verum etiam in clericis: quia clerici tenentur dotare filiam ratione alimentorum, tam de iure canonico quam civili: ita tenet Bart. in d. l. si. ff. de his quibus ut indig. & in l. uxorem, in §. pater. ff. de lega. tertio. quem sequitur Gulielm. Benedictus. in repe. c. Rainutius, in verbo, dotem quam ei dederat: num. 23. Ioan. Bapt. Caccialu. in repet. l. si qua illustis. nu. 92. C. ad Orphicia. Cifuentes in l. 9. Tauri. num. 9. Quod non solum habet locum in bonis patrimonialibus, verum etiam ex bonis intuitu ecclesiæ acquisitis. ita probat gl. in c. omnino. 31. distinctio. & ita tenet per eam, ubi eam notabiliter declarat Pala. Ruuios in repe. c. per vestras. §. 23. nu. 13. Bermondus in d. trac. pag. 337. nu. 53. & 54.

Quod est verum nisi dos excederet magnam quantitatem: quia tunc præsumeretur fraus: secundum Bart. in l. 1. C. de natu. libe. Abb. in conf. 115. vol. 2. facit tex. in l. filia, ff. de lega. 3. & in l. quæro. ff. de iure doti. Ioa. Guat. in trac. de arte testandi. tit. 1. caute. 14. nu. 13. Rodericus X Suarez in supra dicto loco. Nicolaus de Vbaldis in trac. de successio. ab intestato: in 1. par. nu. 50. Nicolaus Boer. in decisio. 127. nu. 7. Gulielm. Benedictus in repet. c. Rainutius. in verb. & uxorem nomine Adelasiam. decisio. 5. nu. 126. de testamen-

Matthesi. in tract. de successio. ab intestato : in 3. membr. 1. arti. nu. 18. Cifuentes in l. 9. Tauri. nu. 10. Chassa. in consue. Burgund. in tit. [Des successions.] Rub. 8. §. 3. nu. 11. fol. 285. colu. 2. Caccialu. in repet. l. si qua illustri. nume. 91. Quod tamen hodie de iure regio est taxatum vsque ad quintam partem bonorum patris, quam potest relinquere filijs spurij pater vel mater in vita vel in morte : de qua filij possunt ad libitum disponere in vita vel in articulo mortis, etiam quantum ad proprietatem : vt probatur l. 9. & 10. in legibus Tauri : & ibi Cifuentes, & Docto. Palat. Ruuios in repet. c. per vestras, §. 24. nume. 10. Xuarez in lect. l. 1. titu. 6. lib. 3. fori, fol. 91. pag. 2.

- 4 Amplia quarto procedere, vt non solum pater, & mater teneantur eos alimentare, verum etiam successores ipsorum. Ita tenet Bal. in Authen. licet, C. de naturali. libe. & notatur in d. c. cum haberet. Chassa. in consue. Burg. in tit. [Des successions.] Rub. 8. §. 3. fol. 284. col. 3. nu. 3. Bermon. in tracta. de publicis concubinarijs : pag. 336. nu. 52. Laur. Calca. in cons. 62. nu. 17. Matthesi. in sing. 148. Abb. in cons. 115. in 2. vol. Et pro ista opi. est tex. de iure regio, in l. 8. tit. 13. parte 6. Quod etiam procedit si fiscus sit heres, ita tenet Pala. Ruuios in repe. c. per vestras, §. 24. nu. 8. & 9. & sic quod quæ docunque bona sunt confiscata, fiscus teneatur alimentare filios, etiam spurios.

- 5 Quiuto amplia, habere locum in filijs incestuosis. Ita notabiliter per d. ca. cum haberet. tenet expresse Nicol. de Vbal. in tract. de successio. ab intesta. in 1. par. nu. 46. & ante eum Imo. in lex facta, in §. si quis rogatus, el j. in 5. col. nu. 7. ff. ad Trebellia. D. de Segura, in l. cohæredi. in §. cum filia, num. 123. ff. de vulga. & pupil. D. Gouar. in Epitome de sponsalibus, in 2. par. c. 8. §. 6. nu. 6, in fi. Roder. Xuarez in l. 1. titu. 6. lib. 3. fori, fol. 91. pag. 2. Quæ opinio comprobatur per tex. in l. 9. Tauri: ubi permittitur matri vel patri relinquere filijs incestuosis quintam partem bonorum suorum ratione alimentorum. Licet cōtrarium teneat Bal. in Authen. ex cōplexu. nu. 1. C. de incestis, & inuti. nup. & Pala. Ruuios in d. l. 9. nu. 50. Tauri. & Lud. de Sardis in tract. de naturali. liberis: in §. de obligatione inter patrē, & filium, nu. 4. in fi.

6 Amplia sexto procedere, vt pater vel mater pro anima filij spurij præmortui possit in uita sua donare, vel in morte relinquere: quia licet post mortem cibo nõ indigeat corporali, tamẽ necessarius ei est cibus spiritualis pro anima, & cui debetur cibus corporalis, fortius debetur ei spiritalis pro redemptione animæ. Ita tenet Io. Faber in §. pœnales. Inst. de perpet. & tẽpora. actio. nu. 8. in si. quem sequitur Guliel. Bened. in repe. c. Rainutius, in verbo, & vxorem nomine Adelasiam decis. 5. nu. 125. de testam.

7 Amplia septimo habere locum, etiã in nepote, vel pronepote: nam auus, & proauus, deficiente patre vel matre, tenentur alere nepotes, & pronepotes. Ita per tex. in d. c. cum haberet, in si. tenet Nicol. de Vbal. in tracta. de successio. ab intestato, in 1. par. nu. 47. quem sequitur Bar. Socin. in consi. 161. nu. 1. lib. 2. col. 2. vers. quarto, & ultimo præmitto, eandem opinionem tenet D. Couarru. in d. Epitome, in 2. par. c. 8. §. 6. vbi dicit, quod non obstat tex. in l. 5. titu. 19. par. 4. vbi probat text. filios spurios alendos esse à matre, auo, & proauo materni generis, quia text. ille loquitur secundum rigorem iuris ciuilib, non autem attenda æquitate iuris canonici, de qua in d. c. cum haberet.

8 Limita primo hanc regulam non procedere, quando cùmque filius habet vnde se alat: nam tunc pater non tenetur eum alere. Ita probat tex. in l. si quis à liberis, in §. sed si filius, ff. de libe. agno. tenet Ant. de Butrio, & Ibi Abb. in d. c. cum haberet. nu. 10. Baptist. Caccialupus in repe. l. si qua il lustris, nu. 93. C. ad Officia. Soci. in consi. 121. num. 47. lib. 4. Lauren. Calca. in consi. 62. nu. 14. Nicol. de Vbaldis in tracta. de successio. ab intestato. in 1. par. nu. 49. Dec. in consi. 576. Alexan. in consi. 64. nume. 4. lib. 2. & Bermondus in tracta. de publicis concubinarijs, pag. 339. nume. 58. versic. sed aduente. C. si uentis in l. 9. nume. 1. Tauri; vbi concludunt, quod quando cùmque tales filij habent vnde se alant, vel possunt se alias suis laboribus alimentare, patres ad hoc non tenentur. Quæ limitatio in se maximam æquitatẽ de iure videtur continere: quia ratio finalis supra dictæ regulæ est, ne filij spurij priuati alimentis, pereant fame: quæ ratio cessat, quando spurius habet bona, uel artem, ex quibus

potest se alimentare, nā tunc cessat dispositio huius regulę & cessante ratione, cessare debet dispositio legis: vt in l. adigere. in §. quamuis, ff. de iure patrona. De iure regio probatur in l. 6. tit. 19. par. 3. Quod tamen intellige procedere nisi dedecus sit filijs artem quam sciunt exercere. ita cōcludit Bar. in tracta. de alimentis, quem sequuntur supra dicti Doc. & ita tenet Pala. Ruui. in repe. c. per vestras, in §. 23. num. 7. D. Couarruias in d. Epitoine de sponsa. in 2. parte, c. 8. §. 6. nume. 9.

2 - Limita secundo, quando cunque pater eget, & nō habet unde possit prędictos filios alere: nam tunc non tenetur vltra quam facere potest. Ita probat glo. in d. c. cum haberet, & ibi Abbas per eum, nu. 10. De iure regio probatur in l. 5. tit. 19. parte 4.

3 - Limita tertio, quando talis filius commisit aliquam ingratiitudinem contra patrem: nam omnes causę sufficiētes ad exhęredandum filium dę quibus in Authen. vt cum de appellatione cogno. in §. causas, colla. 8. gloss. in c. quinta uallis, de iureiuran. sufficiunt ad priuandum cum alimentis. Ita probat gloss. in l. si quis à liberis, in §. idem iudex. in ver. detulerat, ff. de libe. agnoscent. & in l. si. in ver. promerueris, C. de alen. libe. & ita expresse tenet Abb. in d. c. cum haberet, nume. 10. & facit quod supra dixi in regu. 368. in 3. limitatio.

Regula CCCLXVIII.

FILIVS non potest institui à patre sub cōditione casuali vel mixta, nisi sub contraria exhęredetur, alioquin testamentum est nullum. Hanc regulam probat text. in l. si pater, C. de institut. & substi. ibi, iure testatus non videtur. Facit etiam tex. in l. 1. ff. de iniust. rup. tex. in l. Lucius, in verb. nullius esse momenti, ff. de condi. & dem.

Hanc regulam limitat quatuor modis Bernard. de Luco in regu. 727. remittendo se ad l. si pater. Eandem etiam ampliat quinque modis, & limitat vno & viginti modis Gerardus Alber. in repet. d. l. si pater, à nu. 62. vsque ad nu. 131. Circa quam regulam notandum est, quod hodie corrigitur d. l. si pater, & talis conditio rejicitur de medio vsque ad legitimam filij, & valet testamentum, ita tenet glo.

in d.l. si pater, in verbo, erat & in l. sius quoque, in verbo, constar. ff. de hære. instituen. Barto. in d.l. si pater, nu. 3. vbi dicit quod vsque ad suum tempus omnes Doct. tenuerunt contra supra dictam glo. in d.l. si pater, pro qua opin. adducit tex. in l. scimus, in §. cum autem, C. de inoffic. testamen. quam opinio. glo. & Bar. dicit esse communem Ias. in d.l. si pater, nume. 19. & ibi Alexand. & Docto. præcipue Iacobi. de sancto Georg. nume. 13. vbi dicit, quod in questione facti obtinuit secundum opin. illius glo. & quod ita fuit iudicatum per tres sententias. Eandem opin. vbi latissime eam examinat, & dicit supra dictam regulam esse correctam per tex. in d.l. quoniam in prioribus, C. de inofficioso testam. tenet Roderi. Xua rex vbi plura in hoc adducit; in repeti. d. l. quoniam in prioribus, fol. 6. col. 3. versic. sed ad pleniorum intellectum huius legis, à nume. 1. vsque ad si. & idem Xua rez in eadem repet. fol. 14. in §. ampliatione, per totam. Eandem opinionem tenet Fran. de Ripa in rubr. ff. de vulgari, nume. 157. Bern. de Luco in d. regula 727. Montalius in glo. l. 9. titu. 4. par. 6. & Guliel. Benedict. in repet. c. Rainutius, in verbo, reliquit. nu. 28. de testam. Pro qua opinione videtur tex. de iure regio in l. 9. & 11. tit. 4. par. 6. & in l. 17. titu. 1. parte 6. in fin. ibi, [Deuén la auer libre y quita sin emburgo y sin agrauamiento y sin ninguna condicion.] Licet aliqui Docto. quos refert Roderi. Xua rez in d. fol. 6. teneant contrariam opi. gloss. & Bart. & licet opi. contrariam dicat esse veriore Deci. in d.l. si pater, nume. 14. in pe. colum. in medio, ver. in si. gl. sed ibi etiam dicit opi. supra dictam Bar. & gl. esse. commu. quam opi. Decij sequitur Ioan. Gorafius in Rubr. nume. 9. C. de impube. & alijs substitutionibus.

Regula C C C L X I X.

FILIVS FAMILIAS non tenetur de mutuo. Hanc regulam probat text. in l. 1. & ibi Doctor. ff. ad Macedonia. De iure regio est tex. in l. 4. tit. 1. par. 5. Circa quam regulam vide Docto. in l. 4. §. 1. ff. quod cum eo. Iaso. in l. qui cum se. ff. de re iud. Bal. in l. Macedoniam, C. ad Macedo. in l. si filius familias, ff. si cert. petat. Gome. in prin. Insti. de actio. nu. 47.

Alciatum in trac. præsumptionum, in 1. regula præsum. 42.

Hanc regulam limitat quinque modis text. in l. 2. C. ad Macedonia. Eadem regulam limitat undecim modis Petrus de Vnzola. in practica artis notariatus, in §. de filiofamilias, & vnde dicatur, à nu. 25. vsque ad fin. & ibi à nu. 1. vsque ad nu. 25. tractat materiam huius regulæ, quas 11. limitationes ante eum posuit gl. in §. illud, in verbo, senatus. Insti. quod cum eo.

1 Ultra quas limitationes limita, 1. quodcumque filiusfamilias recipit pecuniam mutuo ab altero fratre, qui etiã erat in potestate patris. Ita probat glo. in l. frater à fratre, in gl. magna: vers. item quæro, ff. de condi. indeb. quæ vult, quod alter frater obligetur naturaliter, & ciuilitè, & cù effectus: & sic glo. non vult quod habeat locum senatusconsultum Macedonianum. Quam gl. ad hoc ponderat Salic. ibi Bal. in l. fi. col. 3. circa fi. C. quod cum eo. eandem gl. dicit esse veram, & non habere contradicentem in hoc, vbi assignat rationem huius similitudinis, Ias. in l. frater à fratre, in 1. lect. nu. 36.

2 Limita secundo, non procedere in forõ conscientie: nã filiusfamilias qui utitur exceptione Macedoniani, vbi vere fuit sibi mutuatum, incurrit peccatum: Ita concludit Innocent. in c. quia plerique, nu. 5. de immunita. ecclesi. quem sequitur ibi Abb. nu. 26. Alex. in additio. ad Bar. in l. 1. in 1. additio. ff. ad Macedo. Ias. in l. si filiusfamilias, nu. 1. ff. si certum. petat.

Regula 100. c. c. lxx.

FILIO studenti mutuum factum, potest repeti à patre. Hanc regulam probat text. in l. sed Iulianus, in §. proinde, & ibi gl. ff. ad Macedonia, & ibi Bart. gl. in l. Macedonia ni, in verbo, non recusaret. C. eo. tit. Hanc opinionem tenet Bal. in l. omni modo, in §. imputari, col. fi. C. de inoffi. testamen. Alex. in l. fi. C. de nego. gest. Soci. in regula 137. in l. limita. De iure regio probatur in l. 6. tit. 1. par. 5.

1 Amplia primo habere locum, si receperit libros commo-
datos, & postea moriatur, nam tenetur pater eos restituere
sicut mutuum. Ita tenet Ioan. de Anania in c. 1. de Magist.
Petrus Rauennas in Alphabeto suo, in versicu. scholaris,

quos

quos sequitur Petrus Rebuf. in tract. de priuilegijs scholarium: priuil. 58. nu. 1.

- 2 . Amplia secundo, etiam si contra voluntatem patris filius esset in studio: nam tunc pro ea parte quam domi expensurus erat, pater indistincte tenetur. Vt in l. 3. in §. proinde, ff. de in rem verso. & ita expresse per illum tenet Petrus de Vnzola, vbi hoc declarat, in practica artis notaria tus, §. de filiofamilias, & vnde dicatur, nu. 30.
- 3 . Amplia tertio, habere locum in monacho: nam si abbas mittit monachum ad studium, in dubio videtur se obligare ad expensas factas per monachum in studio. Ita expresse concludunt Docto. præcipue Areti. vbi hoc notabiliter declarat, in c. ex parte, nu. 13. & 14. de accusatio.
- 4 . Amplia quarto, non solum habere locum in filio studente, verum etiam in alio quocunque filio quandocunque fecisset se debitorem, vt se aleret: quia tunc teneretur pater soluere illud debitum contractum pro alimentis? Vt notatur in l. libertis quos, in §. 1. ff. de alime. & ciba. leg. & ita expresse tenet Matth. de Afflict. in decisi. Neapo. decisi. 10. nu. 4. Aret. in d. c. ex parte, nu. 13.
- x . Limita primo, quando filius erat aptus ad studium, & studebat: alioquin pater non tenetur. Vt in l. Stichus, ff. de leg. 3. Quod tamen est verum quando filius non erat in studio voluntate patris: si vero esset in studio de voluntate patris, tunc siue filius bene studeat siue non, pater tenetur: Nisi pater crederet filium bene studere, & creditor sciebat eum non dare operam literis, tunc patri daretur exceptio contra mercatorem petentem pecuniam mutuam, argu. text. in l. si quis cum sciret, ff. de vsucap. pro empto. & in l. cum quis ff. de solutio. & ita expresse tenet Petrus Rebuf. in d. tract. de priuileg. scholar. priuil. 58. nu. 6. & 9.
- 2 . Limita secundo procedere, tantummodo vsque ad eam quantitatem quam pater solebat subministrare filio, non ultra. Ita probat tex. in d. l. sed Iulianus, in §. quod dicitur, ff. ad Macedonia. & ita expresse tenet ibi Sali. & Albe. nu. 10.
- 3 . Tertio limita, habere locum considerata patris facultate, & alia familia: & secundum hoc debet iudex arbitrari, vt pater teneatur, & non ultra. Ita tenet Albe. in d. l. sed Iulia-

Iulianus, in §. quanquam nu. 11. ff. ad Macedonia. quem sequitur Petrus Rebuffus, in d. tract. priuil. 58. nu. 7. nam saltem tenebitur pater ad illam quantitatem quam domi studens erat impensurus, & non vltra: quia ibi non vivebat vento, vt lupus: vt d. cit. glo. in l. fi. C. de alimen. pupil. præstan. facit quod supra dixi in 4. ampliacione. Quam limit. intellige, quando filius erat in studio contra voluntatem patris, vt etiam dixi supra.

4. Quarto limita, quando cunq; constaret quod pater providebit filio suo de rebus necessarijs; nam tunc pater non tenetur de mutuo facto per filium etiam studentem. Ita probatur de iure regio in l. 2. ti. 19. par. 4. Quod tamen est verum, quando cunq; is qui mutuauit filio, sciebat quod pater providebat ei de rebus necessarijs: secus tamé si hoc ignorabat: nam tunc bene potest agere contra patrem: vt in l. sed & si pupillus, in §. præscribere, ff. de institutoria, & in l. fi. ff. pro suo, & ita expresse tenet Sali. in d. l. sed Iulianus, in §. quod dicitur, in fi. verbis, ff. ad Macedonia.

5. Quinto limita, non procedere hodie de iure regio. Vt in pragmat. 6. de Valladolid, Anni Domini 1542. vbi fuit statutum quod si aliquis mutuauerit vel vendiderit aliquam rem filio scholari, non possit mutuum vel debitum à patre, vel à matre petere, nisi ab ipso met filio. Quam pragmaticam intelligo veram, nisi clarissime constitisset quod pater non providebat filio suo de alimentis necessarijs in studio. quia tunc illud quod appareret esse mutuatum filio, bene posset à patre peti, non obstante supra dict. pragmat. vt supra dictum est.

Regula CCLXXI.

FILIVS scholaris nõ tenetur liberos à patre datos, post eius mortem conferre, licet cū fratribus succedat: sed eos habeat præcipuos. Tex. est & ibi gl. in l. quæ pater, ff. fami. herci. & in l. filix cuius, C. eo. tit. & ibi Cin. & Salice. Bar. in l. 1. §. nec castrense, ff. de collat. bono. & glo. in pragmat. sanctione; in tit. de collationibus, in §. vt liberius, & hæc opi. est communis secundum Ias. in l. filix licet, in fi. C. de colla. Alberi. & Alex. in l. si donacione, in fi. eo. ti. Fabianus de Monte, in repe. Authen. nouissima, quæ st. 26. in prin.

prin. C. de inoff. testamen. Alex. in consi. 50. nu. 17. lib. 6. & in consi. 149. in fine, lib. 7. Ioan. Sanxon. in consuetu. Turo-
nen. in tit. [Des succession de gens roturiers] fo. 309. col. 4.
Pala. Ruuios in l. 17. Tauri. nume. 16. & ita expresse tenui
in regula 222. in 3. limita. De iure regio probatur hæc
regula in l. 4. titu. 4. part. 5. in fi. & in l. 5. titu. 15. part. 6.
Et circa hanc regulam vide vltra doct. in l. si donatione, &
in l. filix licet, C. de colla. Vitalem Nemaufensem in tra-
cta. de collatio. q. 5. nu. 10.

Hanc regulam ampliat quatuor modis, & limitat quin-
que modis Petrus Rebuffus in tracta. de priuilegijs schola-
rium: in priuil. 55. à nu. 1. vsque ad finem.

Regula CCCLXXII.

FILIUS potest compellere patrem, vt sibi ministret sum-
ptus & expensas in studio. Hanc regu. probat tex. in l. de bo-
nis, in §. non solum, ff. de Carbo. edic. cuius verba sunt, non
solum alimenta præstari debent pupillo, sed etiam in stu-
dia, & cæteras necessarias impensas debet impendere pro
modo facultatem. Et licet non loquatur de patre, tamen
tex. & ibi expresse Doct. in patre loquuntur, in l. Macedo-
niani, C. ad Macedonia. & ita tenet Vitalis Nemaufensis
in tract. de colla. quæst. 5. nu. 11. in fi. verbis Barth. Bolo. in
repe. Auth. habita, C. ne filij, pro pat. nu. 167. Circa quam
regulam vide supra posita in regu. 270.

Hanc regulam ponit cum quatuor limitati. Petrus Re-
buffus in tracta. de priuilegijs scholarium, in priuil. 53. à
nume. 1. vsque ad fi.

Regula CCCLXXIII.

FILIA clam contrahens matrimonium, potest à patre
exhæredari. Hanc regulam probat tex. in l. 49. Tauri. Cir-
ca quam vltra Doct. ibi, vide Pala. Ruui. in repe. c. per ve-
stras, in 3. not. §. 6. cum seq. D. Couarr. in Epitome de spon-
salibus: in 2. par. c. 3. §. 8. nume. 5. & in c. 6. in prin. nume. 7.
Chassanz. in consuetu. Burgun. in ti. [Des iustices] Rubr. 1.
§. 4. fol. 32. colu. 4. nu. 16. cum seq. Parisi. notab. in cons. 29.
per totum, lib. 3. Matth. de Afflict. in consti. Neapol. lib. 2.
Rub. 9. nu. 1. cum alijs.

Hanc regulam limitat quinque modis, D. de Castillo in
d. l.

d. l. 49. Tauri. nume. 31. in glo. in ver. [à sus hijas.]

Regula C C C L X X I I I I.

FISCII priuilegia quot sint, vide 31. quos ponit Pau. de Cast. in l. si in te, nume. 3. C. de priuile. fiscali. Et trigintaduo priuilegia ponit Io. Gallus in quæst. per Aresta Parlamenti Parisiensis decis. q. 156. fol. 180. col. 2. cum seq.

Sexaginta sex priuilegia ponit Iacobi. de Sancto Geor. in tracta. feudorum : in verbo, sed an princeps, à nume. secundo, vsque ad fi.

Præterea 91. priuilegia ponit Matthæ. de Afflict. in c. si duo fratres, nume. 15. vsque ad nume. 109. de fratri. de nouo inuesti. in vsib. feu.

Ad hæc vide 140. priuilegia fiscali, quæ ponit Franc. Luca. de Parma in tracta. de fisco, & eius priuilegijs: in 1. par. nume. 7. vsque ad fi.

Regula C C C L X X V.

FISCVS ratione partis hæreditatis quam habet cum socio, potest vendere totam hæreditatem. Hanc regulam probat text. in l. multum interest, C. de commu. rerum aliena. & in l. vni. C. de vend. rer. fisca. lib. 10. & ibi Bart. & Docto. Hanc regulam per supra dict. iura ultra doct. ubi supra ponit Abb. in c. ratio nulla, nume. 2. de præben. Deci. in c. cum omnes in 2. lectu. nume. 38. & de constitu. & in consi. 235. nume. 7. Ioan. Gallus in quæst. per Aresta Parlamenti decis. quæstio. 156. in 9. priuilegio. Matthæ. de Afflictis in c. si duo fratres, nu. 14. de fratri. de nouo benefi. inuesti. in vsib. feu. & in tract. de iure protomisæos, in prin. nu. 16. & alios quamplures Docto. quos supra allegauit in regu. 295. in 3. limita.

1 Amplia primo, etiam si fiscus in tali re communi haberet minimam partem. Ita probat text. in d. l. 1. C. de vend. rerum fisca. lib. 10.

2 Amplia secundo, idem esse in ecclesia. Ita tenet Pyrrhus Engleber. in d. l. vnica, quam opinionem dicit se consulendo tenuisse, æquiparando fiscum, & ecclesiam, Andræas ab Exea in c. cum omnes, nu. 154. de constitu. Ioan. de Platea in d. l. vni. nu. 1. C. de venditio. rerum fisca. lib. 10. ubi hanc opi. ante omnes tenuit.

Amplia

- 3 Amplia tertio, habere locum in re obligata fisco, & alteri priuato: vt etiam fiscus possit totam vendere. Vt in l. res quæ, in §. 1. ff. de iure fisci, & ita tenet Bal. in d. l. vnica, nu. 7. & ibi Bar. nu. 3. Io. de Platea ibi nu. 3. Salic. in d. l. multum, nu. 2. C. de commu. rerum alie.
- 4 Amplia quarto, vt etiam fiscus possit totam rem communem pignorare. Vt est glo. fi. in l. vnica C. si communis rei pigno. data sit, & ibi Petrus de Bellaper. Sali. in d. l. multum, nu. 2. in fi. verbis, & Bal. Io. de Platea in d. l. vnica, de venditione rerum fiscalium, lib. 10. nu. 1.
- 5 Amplia quinto, etiam si res sit diuidua. Ita probat glo. in d. l. vni. in ver. distrahatur: quam ibi sequitur Odofred. C. de vendit. rerum fisca. lib. 16. & ibi Bar. num. 2. vbi dicit, quod si est vtilitas fisci, quia maiori pretio uenditur tota domus quàm pars, vt in l. Mænius in fi. ff. fami. herc. indistincte totum potest vendere fiscus: cum hæc regula sit permixta in vtilitate fisci, vt in d. l. 2. & ibi gl. C. comu. rer. alie. alias esset secus: cum nulla tunc fisci verteretur vtilitas, quem sequitur Salic. in d. l. 2. nu. 1. in fine. Ioan. de Platea: vbi per illud dictum Bart. limitat supra dictam regulam in d. l. vnica, nume. 1. col. 1.
- 6 Amplia sexto, vt in tantum procedat quod totum pretium rei communis debet emptor soluere fisco: & soluendo emptor fisco, liberatur ipse emptor: licet fiscus teneatur socio patrem suam pretij tradere: Ita tenet Bald. in d. l. 2. C. comu. rerum aliena. facit text. in l. senatus, & in l. res quæ, in §. 1. ff. de iure fisci. Bart. in d. l. vni. nu. 4. quos sequitur Fran. Lucanus de Parma in tracta. de priuilegijs fisci, in 1. part. nu. 36. quam opi. tenet Sali. in d. l. multum, nu. 2. glo. in d. l. vni. in ver. redigatur, & ibi Ioan. de Platea C. de venditio. rerum fisca.
- 1 Limita primo non procedere, quodcumque fiscus haberet tantummodo vsumfructum: nam tunc ratione vsumfructus, non potest vendere proprietatem. Ita concludit Bal. in d. l. multum interest nu. 4. de commu. rerum aliena.
- 2 Limita secundo non procedere, quando fiscus non interpellauit primo socium, an uellet emere partem suam: nam ad hoc, ut procedat hæc regula, debet fiscus prius interpel-

terpellare socium. Ita tenet Bal. in d. l. 2. C. de commu. rerum aliena. quę sequitur Ripa in l. serui electione, in §. la-beo nu. 15. ff. de leg. 1. Ias. in l. si. nu. 11. C. de iure emphyteu.

Regula C C C L X X V I.

F O R M A rei peremptę, si aliquid ex materia remaneat potest durare circa illud quod remanet prior dispositio ac ius actio, & obligatio. Hanc regulam probat tex. in l. do mo pignori data, ff. de pigno. actio. & in l. Paulus, in §. do-mus ff. de pigno. vbi combusta domo pignorata, vel diruta, ita quod ad aream sit redacta, durat pignus in ea. Facit in l. seruum filij, in §. si pocula, ff. de lega. 1. vbi legatum poculum debetur, licet desierint esse pocula, & fuerint ad mas-sam redacta. Facit etiam text. in l. si seruus in §. boue ff. de condict. furti. vbi mortuo boue mihi subtracto, possum ven-dicare carnes, corium, & cornua. Eandem regulam probat etiam text. in l. si ego, in §. idem ait, ff. de publicia. in rem actio. vbi diruta domo competit haberi publicianę actio: ad arenam & cęmenta.

Hanc regulam ampliat decem modis, & limitat nouem modis Alber. Brun. in tract. de interitu & peremptione, in 6. conclusione: à nu. 23. vsque ad nu. 49. in 17. vol. tract. di-uerforum doctorum fol. 91. col. 4.

Regula C C C L X X V I I.

F O R V M sui originis mutat mulier nubendo viro alte rius fori. Hanc regu. probat tex. in l. cum quędam puella, ff. de iurisdic. om. iud. & in l. exigere dotem, ff. de iudi. & in c. 1. de sponsa. & in l. si. in §. idem rescripserunt ff. ad municip. Circa quam regu. vltra Doct. in supra dictis locis, vide Chassa. in consuetu. Burg. in tit. [Des droits.] Rubr. 4. §. 2. fo. 134. col. 3. nu. 12. in ver. aduerte quod si vir. Fran. Curt. iun. & ibi Iaco. in d. l. cum quędam puella, & in d. l. exigere dotem. Feli. in d. c. 1. nu. 24. de sponsa. Ias. in l. si arrogator, nu. 42. de adoptio. Aug. Bero. in q. 108. Tiraq. in legib. con-nubia. in glo. 1. nu. 50. Hiero. Grat. in consi. 113. lib. 2. & ea quę infra dicam in regula incip. statutum.

Hanc regulam ampliat tribus modis Ias. in d. l. cū quę-dam puella, à nu. 1. vsque ad 4.

1 Limica primo, non procedere in vxore putatiua. Vt in l. de

I. de iure §. fi. ff. ad municip. gloss. in c. eos, 32. distinctio. & in c. 3. in glo. ad finem 11. quæstio. 1. & in l. vltima, in §. item rescripserunt, el secundo, in 3. quæstio. ff. ad municip. Bald. in c. iuravit, in 1. col. & ibi Feli. in c. vlti. col. de proba. Tiraquel. ubi refert alios Docto. in legibus conu- bialibus in glo. 6. nu. 238.

Regula C C C L X X V I I I.

FORVM sortitur quis ratione delicti. Hanc regu. probat tex. in c. postulasti, & in c. fi. de foro competen. & in l. 1. & in Auth. qua in prouincia, C. ubi de criminibus agi oportet in l. 1. C. ubi senato. uel clari. in c. si peccauerit. 2. quæst. 1. & in c. placuit 6. quæstio. 3. cum alijs. De iure regio est text. in l. 3. 2. titu. 2. par. 3. ibi, [la dozena es por razon de hierro o de mal faltria que huuisse echo en la tierra,] & in l. 15. titu. 1. part. 7.

Circa quam regulam uide Abb. & Docto. in c. 1. de raptu. Hippoly. in l. unica, nume. 123. C. eod. titu. uirg. eandem Abb. & ibi Docto. in c. fi. nume. 6. de foro competen. Maria. Soci. ubi ponit 27. quæstiones, circa hanc regulam, in d. cap. postulasti, à nume. 5. usque ad nume. 13. Nicol. Boeri. in decisio. 29. Chassa. in consuetud. Burgund. in titu. [Des adueuz] rubr. 12. §. vni. fol. 364. colu. 2. à nume. 1. vsque ad finem. Alciat. in c. perniciosam, à nume. 66. vsque ad nu. 73. de offi. ordina.

Hanc regulam limitat sex modis Soci. in regu. 335.

1 Amplia primo, procedere in Imperatore vel Rege, qui si delinquat in territorio episcopi, poterit per eum puniri. Ut est glo. in c. duo 96. dist. & in c. quoniam 18. dist. facit text. in c. cum apud Thessalonicen. 11. q. 3. Quod intellige, præmissa tamen monitione canonica, iuxta text. in c. nouit, de iudi. ita tenent Hosti. Ant. & Io. And. de Imol. in c. perniciosam, de offic. ordina. Quod ipsi restringunt nisi princeps delinquens esset nimis seuerus vel iniuriosus, quia tunc delinquens, episcopus non debet eum punire, sed relinquere iudicio Papæ. Quod dictum videtur potius esse de consilio, quam de iure, secundum Alciat. ibi, nu. 61.

2 Amplia secundo, ut si iste delinquens euaserit & alibi carceretur, debeat iudex remittere puniendum ad iudicem

delicti. Vt est tex. in Authen. si vero crimen. & ibi Salic. C. de adult. & in Authé. vt nulli iudicium in §. si quis vero comprehensorum, collat. 9. glo. in clem. pastoralis, in verbo, de more, de re iudi. vbi dicit, quòd de necessitate iudex debet hoc facere. Eandem opinio. tenet Cy. sequendo Pet. de Bellapert. in d. Authen. qua in prouincia. Et eam opinionem putat veram Bartol. in l. si cui, in §. cum sacrilegium, nume. 1. ff. de accusa. Hanc opinionem tenet Guido Papa in decisio. 102. Salice. in d. Authen. si vero crimen Nicol. Boer. in decisio. 29. nume. 2. licet dicat quòd Bart. in d. §. cum sacrilegium, teneat contrariam opi. scilicet q. de vrb. banitate hoc iudex debet facere, & nō de necessitate. Quā opi. Bart. non tenet, imo contrariam, & ibi post glo. supra dictam hoc notabiliter declarat, & pro ista opi. est text. in l. 2. tit. 17. lib. 8. ordinamenti.

3 Amplia tertio, habere locum non solum ratione delicti, verum etiam ratione mandati: vt si aliquis existens in ciuitate Salmantina, mandauit fieri delictum in ciuitate Toletana, ille mandans fieri delictum sortitur forum Toleti, & ita poterit puniri Toleti sicut principalis occisor. Ita tenet Pau. Castré. in l. si vt proponitur, ff. de fideiussor. Hipp. dicens se alibi non legisse, in sing. 404. incip. forum. Sed ante Paul. de Castro istam opinionem per text. ibi tenuit Alber. in l. hæres absens, in §. apud Labeonem, ff. de iudic. quæ sequitur ibi Iacobinus de S. Geor. nu. 1. & hanc opinionem licet Hippo. refert Paul. de Castro tenet Bar. post Iacobum de Arenis in d. l. si vt proponitur, nu. 2. & Curt. iunior in d. §. apud Labeonem, num. 2. & 3. vbi refert quòd Paul. de Castro in l. prima, C. vbi de possessione agi oportet. dicit, quòd vtrobique possit ille mandans conueniri, sed nihilo minus primam opinionem esse veram & communem, & ab ea non recedendum, tenet expresse Lancell. Decius in d. §. apud Labeonem, & eam dicit esse commu. Marian. Socin. in c. postulasti, nu. 5. de foro compet. & Abb. in d. c. si. nu. 27. eo. titu.

2 Limita primo non procedere in foro poenitentiali. Ita probat glo. in c. placuit, el primo in verbo sepeliat 16. questio. 1. vbi dicit, quòd si aliquis delinquit in aliena parochia non

non potest confiteri peccata sua sacerdoti illius parochiæ; nec ab eo recipere pœnitentiam. Quam opinionem glo. dicit esse communem Abb. in c. 1. nu. 4. & ibi Io. de Ana. nu. 4. de rapt. & eam sequitur Alcia. in c. perniciosam num. 70. de offic. ordina. Bart. in c. fi. nu. 5. de foro compe. & in rubr. nu. 53. Roma. in singu. 458.

Ratio potest esse, quia in foro contentioso & iudiciali imponitur pœna, vt delinquens satisfaciat reipublicæ læsæ quam scandalizauit, & ideo talis pœna debet imponi vbi delictum fuit perpetratum, & ob hoc delinquens quo ad istam pœnam sortitur illius iudicis forum, sed in foro pœnitentiali imponitur, vbi satisfaciat Deo quem læsit. vnde cum in hoc foro habeat delinquens sacerdotem proprium loco Dei, vt in c. omnis vtriusque sexus, de pœnitentijs & remissionibus, ideo à proprio sacerdote non ab alio debet iudicari in foro animæ, quia quo ad pœnam spirituales quilibet dicitur iudex extraneus, nisi iudex domicilij, dato quod alibi deliquerit.

Limita secundo, vt non procedat quando delictum commissum non esset communiter, sed in illo loco tantum, tunc succurreret delinquenti, qui cum esset forensis verisimiliter ignorauit illud esse delictum vnde si talis conduceret triticum extra territorium contra formam statuti quod verisimiliter ignorauisset, debet restitui in integrum, ex clausula, si qua mihi iusta causa videbitur, de qua l. 1. ff. ex quicau. maio. Ita tenet Inno. Ant. de Bu. & Imo. in rub. de consuetu. Card. & Moder. in c. fi. q. 12. eo. tit. Doctores in l. cunctos populos, C. de summa Trinitate & fide Catholica, & hanc limitationem ponit Alex. Alciat. in c. perniciosam, nu. 68. de officio ordina.

Limita tertio, nõ procedere in delictis leuibus. Ita probat text. in d. l. desertorem in prin. sumpto arg. à contrario sensu, ff. de re mil. & ita expresse tenet per illum tex. Melchior Kling. in c. fi. nu. 10. de foro compe. quam opi. probat tex. in Authen. vt nulli iudicum, §. si quis vero comprehen forum, colla. 9. & ita expresse tenet Chaf. in consuetu. Burgun. in ti. [Des adueuz] Rub. 12. §. uni. fo. 364. nu. 7. colu. 3. & ita communiter teneri dicit Abb. in d. c. fi. nu. 15.

4 Quarto limita, non habere locū in vagabundis. Ita probat tex. in l. 1. C. vbi, de crimi. agi oport. quæ habet secundum verum intellectum ibi, quòd vagabundus delinquens habeat iudicem vbiq; inuenitur, per quā gl. dicit Bart. in d. l. hæres absens, in §. proinde, nu. 4. ff. de iudi. q̄ multi ribaldi suspenduntur in ciuitatibus vel castris vbiunque inueniuntur, cū non habeant alicubi forum, & ibi Francif. Curt. iun. nu. 10. Hanc opi. tenet Io. Cald. in c. 1. de rapt.

Contrariam tamen opinionem, tenet Inno. in d. c. 1. de rapt. vbi concludit, quòd vagabundus debet remitti ad locum vbi delinquit, quem sequuntur Anto. de Bu. & Panor. in d. c. fi. de foro competen. quia eadem ratio remissionis est in vagabundo, quæ in non vagabundo, vt scilicet fiat remissio propter exemplum & ad tollendum scandalum, imo addit Panor. in d. c. fi. nume. 21. se putare quòd in vagabundo magis debeat fieri remissio, quā in non vagabundo, cum talis remissio fiat sine iniuria alicuius iudicis. Pro hoc facit text. in d. §. si quis vero comprehensorum, & in d. c. 1. de rapt. & in d. l. desertorem, ff. de re milita. & in l. solent, ff. de custo. & exhib. reor. quæ iura indistincte loquuntur, nec faciūt indistinctionem inter vagabundum & non vagabundum, & hanc opinionem tenet expresse Bonifacius de Vitalinis in tracta. malefic. in rubr. de inquisitione. & earum formis, nu. 56. Montalius in glo. 82. titu. 2. part. 3. in glo. in verbo, [la onzena.] Et non ob. text. in d. l. 1. C. vbi de crim. agi oportet, nā licet ibi caueatur quòd delinquens vagabundus possit conueniri in loco vbi reperitur, tamen inde non sequitur q̄ remissio sit sublata, quā opinionem dicit esse veram Ioan. de Ana. in c. 1. num. 1. de rapt. Circa quam limitationem sic distinguo, quòd aut delinquens non est omnino vagabundus, quia habet aliquam habitationem, & tunc debet remitti. Ita sentit Abb. in d. c. fi. nu. 13. de rapt. quem sequitur Chassa. in consuetu. Burgund. in tit. [Des iustices] Rub. 1. §. 5. fol. 6. col. 1. nu. 14 & in titu. [Des adueuz] §. vnico, fol. 364. col. 3. nu. 12. Melchior Kling. in d. c. fi. nu. 9. & 10. de foro compe. Aut delinquens est omnino vagabundus, ita quòd certam habitationem nusquam habet, & tunc non debet remitti, & ita debet

bet intelligi, tex. in d. l. r. C. vbi de crimi. agi oportet, pro qua vide tex. in l. 15. tit. 1. par. 7.

Porro quis proprie dicatur vagabundus, ponit Barto. post glo. in l. 4. in §. prætor, ff. de damno infect. glo. in l. eius qui, in §. fina. ff. ad municipa. ubi dicit, quod ille dicitur vagabundus, qui non habet domicilium certum vel habitationem, quam gloss. sequitur Panor. in d. c. si. nu. 13. de foro compe. De iure regio est text. qui hoc probat, in l. 4. titu. 12. lib. 8. ordinat.

5 Quinto limita, non procedere in crimine furti: nã si fur reperiatur in alio loco cum re furtiua, in quocunque loco cum ea reperiatur, puniri potest. Ita tenet Bart. per text. ibi, in l. si dominum rei, nu. 2. ff. de furt. post Dinum. Paul. de Castro in consi. 458. nu. 2. lib. 2. & plures alij Docto. & quos refert Alex. in add. ad eum in d. l. si dominium, eandem opinionem tenet Ange. in tract. maleficiorum, in verbo, & vestem cœlestem, nume. 15. & ibi Augu. Ariminensis in additione notabiliter eam declarat, & adducit quam plures Doct. pro vtraque parte.

6 Limita sexto, non procedere in crimine raptus: quia raptores fugientes possunt vbique capi & puniri. Ita probat text. in l. vnica, in fine principij, ibi, sine fori præscriptione, C. de raptu virgi. & ibi expresse hoc tenet Bal. per illum text. nu. 8. vbi dicit, quod tanquam vagabundus non habet priuilegium fori. eandem opinio. per illum text. tenet Chassa. in consuetu. Burgun. in tit. [Des adueuz] Rubr. 12. §. vnico, fol. 304. col. 3. nu. 11. pro qua limitatione facit etiam tex. in l. raptores, C. de episcop. & cleri. Sed hæc limitatio non videtur vera, nec probatur in supradictis iuribus, quia tantummodo loquitur quando aliquis est priuilegiatus, vt nõ possit cõueniri nisi sub certo iudice, nam dicunt supra d. iura. quod si iste priuilegiatus est raptor, illud priuilegium sibi non prodest, & ita expresse tenet glo. in d. l. vnica, in verb. sine fori præscriptione, & ibi Angel. per eam, nume. 3. & Salice. nume. 10. Fulg. in d. l. raptores, nume. 5. facit text. & ibi Odo. & idem Fulg. in l. 1. C. ubi senato, uel clarissimi.

7 Limita septimo, non habere locum in crimine hæresis,

quia de tali crimine potest vbiq̄ue puniri, nec fiet remis-
 fio. Vt in l. Arriani, C. de hæreti. ita tenet Paul. de Leazar,
 in cle. Pastoralis, de re iudi. Chassanæ. in consuetu. Burgun.
 in tit. (Des adueuz.] Rub. 12. §. vnico, fo. 365. column. 1. nu.
 13. Imol. in d. clem. nu. 64. & alia circa hanc regulam vide
 per Doct. supra allegatos.

Regula C C C L X X I X.

F O R I incompetentia semper allegari potest. Hanc regu-
 lam probat tex. in l. non erit, in §. dato, & ibi glo. & Ang.
 de Perusio, ff. de iure iuran. & in l. fideiussor, in §. pretor ait,
 & ibi Bal. ff. qui satisd. cogan. text. etiam & ibi Bald. in l. qui
 testamento, C. de testam. tex. in l. 2. in §. si. ff. de pœnis, & in
 l. scire oportet, & ibi Bal. ff. de excusatio. tutorum, & in l. si
 quis, ff. de iniusto rupto. glo. fina. in Cleme. vnica, & ibi Car
 dina. & doctor. de sequestra. posses. & fruct. Circa quam re-
 gulam vide Hippoly. in singu. 10. vbi allegat quamplures
 Doctores.

Hanc regulam cum duabus ampliationibus, & quatuor
 limitationibus ponit Ioan. Bernar. in regula 251. remitten-
 do se ad Felin. in rubric. de foro competen. nume. 2. Quam
 regulam limita triginta quinque modis, vt per Anto. Cor-
 set. in Repertorio ad Abb. in verbô, fori incompetetia. vbi
 per quatuor columnas congerit supra dictos casus. Quas li-
 mitationes ad literam posuit Andre. Barba. ante eum in
 Rub. de foro compet. à nu. 10. vsque ad finem.

Hodie tamen de iure regio fori incompetentia debet
 intra 9. dies allegari, vt in l. 8. in ll. de Madrid. per quam l.
 corrigitur tex. in l. 1. tit. 8. lib. 3. ordina.

Regula C C C L X X X.

F O R T U I T I casus, non continentur appellatione periculi
 in dubio. Hanc regulam probat glo. in l. sed & si quis, in §.
 quæsitum, in glo. magna, in si. ff. si quis cautio. & ibi Bart. &
 Doct. præcipue Iacobi. de sancto Georg. nume. 13. Ias. nume-
 ro 30. pro qua opinione allegat text. in l. 1. in §. sepe, ff. de
 po. tex. in l. quæ fortuitis, C. de pignora. actio. & istam esse
 communem opiã dicit Ripa in tract. de peste, in prin. in c. de
 priuilegijs contractuum causa pestis, fo. 48. col. 4. numero
 70. cum seq.

Hanc

Hanc regulam ampliat vnico modo, & limitat quatuor modis, vbi etiam adducit alia plura circa eius materiã, Ripa ubi supra. Aliam limitationem ponit Iacobin. de sancto Geor. in d. §. quæsitum, nu. 14.

Qui autem sint casus fortuiti, vltra text. de iure regio, qui eos ponit in l. 3. tit. 2. par. 5. vide quamplures quos ponit Ioan. Igneus in repe. l. contractus, nu. 77. cum alijs, ff. de regulis iuris.

Regula C C C L X X X I.

FRATRES Minores sunt incapaces bonorum. Hanc regulam probat tex. in clem. Exiui de Paradiso. de verbo. signific. ea. in §. proinde. & in c. vnico, de religio. domi. libr. 6. & ibi gl. in uerbo, domum, & in ea. vnico, de excessibus præla. eo. libr. & in cap. exijt, de verbo. signific. libr. 6. Circa quam regulam vide Abba. & Doctor. in cap. in præsentia, de probatio. præcipue. Parisi. numero 170. cum alijs. Bald. nume. 15. & Docto. in authen. ingressi. C. de sacrosanct. eccle. Bart. in tract. Minoricarum, libr. 1. cap. 3. Decium in consil. 499. per totum. Federi. de Senis in consil. 12. numero 3. & in consil. 26. nume. 1. Steph. Bertrand. in consil. 178. nume. 1. volu. 2. impressionis, & in consil. 152. numero 1. volum. 1. 2. impressionis, & in consil. 206. nume. 4. volum. 3. primæ impressionis. Parisi. in consilio 21. nume. 1. cum alijs, libr. 3. Guliel. Pontanum in l. per omnia, nume. 47. ff. de lega. 1. Ias. in l. ex facto, in §. Iulianus, nume. 10. ff. de vulga. Alex. in consil. 88. nume. 1. cum alijs, libr. 2. Rober. Maranta in repeti. l. is potest, numero 173. ff. de acquirend. hered. Petrum Bellugam in suo Speculo Principum, Rubric. 16. §. vnico, nume. 1. Aluarum Pelargum in lib. 2. de planctu ecclesiæ, ar. 55. & 56. & in articulo 64. 65. 66. & 67. Nicola. Boeri. in tracta. de uita & statu Eremitarum, numero 9. Andr. de Bisetis in repeti. l. 1. numero 11. cum alijs, C. de sacrosanct. ecclesiæ. Nicol. de Vbaldis in tractatu de successio. ab intestato, in princ. nume. 1. cum alijs, Domiti in consilio. 40. per totum. Ioannem Gualdensem in tractatu de arte testandi, titulo 1. cautel. 11.

Amplia primò, procedere in fideicommissio vniuersali: nam relinqui non potest fratribus minoribus, eo quia suc-

D. Petri Duen.

cedit loco hereditatis. Vt in l. filius, in §. i. ff. quod cum eo. & in l. i. in §. de illo, & ibi Bart. ff. ad Trebel. Bart. in tracta. Minoricarum, in lib. i. in secunda distinctio. c. i. nu. i. r. quā opinionem tenet Ias. in l. i. nume. 99. ff. de lega. i. & ibi Guiliel. Ponta. nu. 47. And. de Besetis in repe. l. i. num. 11. C. de sacrosanct. eccl. Bal. in d. Authen. ingressi, nume. 15. C. de sacrosanct. ecclesi.

2 Amplia secundo, vt non possit eis relinqui locus in quo debeat construi noua ecclesia, ut ibi fratres commoretur, & relinquatur pecunia ad constructionem, nam tale relictum omnino est inutile, quia prohibitum est dictis fratribus nouum locum acquirere. Vt in d. c. vnico, de excess. præla. lib. 6. & in cle. cupientes, de pen. & ita tenet Pet. Bell. per supra d. iura, in d. rub. 16. de religiosis mendicantibus, nu. 1. Io. Gualdensis in tract. de arte testandi, tit. i. cautela. 11. nu. 3. Bal. in d. auth. ingressi, nu. 19.

3 Amplia tertio, habere locum, etiam in hereditate parētum, nam parentibus non succedunt, cum hæc regula habeat locum in successione quaruncunque, & quaruncunque bonorum sunt incapaces. Ita tenet Bal. in l. i. C. de sacros. eccle. quem ibi sequitur And. de Besetis in repe. nu. 14. vbi dicit, quod si pater eum non instituerit, non ideo testamentum vitiabitur. Quam opinionem sequitur Guiliel. Benedictus in repet. cap. Rainutius, in verbo, & uxorem nomine Adelasiam, præludio. 4. nu. 215. & in verbo in eodem testamento relinquens, el. ij. nu. 122. de testam. Bart. in tract. Minoricarum, lib. i. in i. distinct. c. i. facit generalitas tex. in d. clem. exiui, de verborum signifi. Nicola. Boeri. in deci. 354. nume. 10. Feli. in d. c. in præsentia, nume. 52. de proba. & ibi Deci. nume. 266.

4 Amplia quarto, vt nec beneficia habere possint. Facit text. in clem. vt professores, de regula. vbi dicit, quod nec aliquam curam, nec quocunque animarum regimen tales possunt obtinere nec exercere, ita tenet Feder. de Senis in consi. 161. Facit etiam text. in d. clem. exiui, & in cap. cum ad monasterium, de statu regula. & ita expresse tenet Guiliel. Benedict. in d. præludio 4. nume. 218. Petrus Rebuffus in tract. de pacificis possessio. nume. 258. Facit etiam quod
notat

notat ipse Rebuffus in practica beneficiorum in tit. de vicarijs episcoporum, nume. 32. Imol. in c. cum dilectus, nume. 8. de cleri. non residen.

- 5 Amplia quinto, quòd neque naturaliter eis debetur, & hæredes in foro conscientie licite possunt retinere eis relictum. Ita tenet Bart. in d. lib. 1. distin. 1. c. 3. per totum, maxime, nu. 8. quem sequitur Ioan. Gualdenfis in tract. de arte testandi, tit. 1. caute. 11. nu. 1. Bald. in d. auth. ingressi, vbi allegat S. Thomam, quem sequitur And. de Bescetis in repe. l. 1. nu. 11. C. eo. tit.
- 6 Sexto amplia, quòd non possunt esse executores testamentorum, Vt in d. cleme. exiui, §. proinde, & §. verum, ita tenet Bald. in d. authen. ingressi, & in authen. si qua mulier eo. tit. In quo Bart. distinguit in tract. suo Minoricarum, in tertio libro, c. 4. & 5. nume. 5. & 7. quòd si quis relinquit decem Florenos vt expendantur inter decem pauperes qui eligantur per talem fratrem Minorem, quia tunc nullum litigium fiet per talem fratrem, neq; distributio pecunie, nam testator ipse distribuit, sed per fratrem fiet sola electio personarum, & in hoc casu putat ipse quòd possit fieri, quia cessante omnes rationes prohibentes fratribus minoribus proprium habere. Præterea ex hoc fratribus nullum ius quæritur: ista enim nominatio est mere facti, quòd patet, quia cadit in deportatum, qui non est capax eorù quæ sunt iuris ciuilibus, l. cum pater, §. hæreditate, ff. de legatis 2. & l. ex facto, §. si quis rogatus, ff. ad Trebellia. & hanc opinionem tenet idem Barto. in dicta l. cum pater, in §. hæreditate, quem sequuntur ibi Paul. & Imol. Anchar. in consi. 412. nume. 3. Ias. in l. 1. §. item acquirimus, nume. 52. ff. de acquiren. posses. Alex. in consi. 57. nu. 8. volu. 2. Couarru. vbi citat Bal. pro opinio. Bart. contrarium expresse tenet in c. tua, nu. 1. de testamentis.

Contra quam opinionem tenet expresse Bal. in dicta Authen. ingressi, nu. 20. vbi dicit, quòd nullo modo cadit in fratrem minorem officium executoris, ideo quia de facili hoc officium possit trahi ad quæstum pecuniarium, quæ sequitur Cardina. in d. Clemen. exiui, in §. verum, numero 14. & ibi Ancharano, numero 23. & in consilio 202. numero secundo

D. Petri Duen.

Iacobus de Canibus in tractat. de executione vltimarum voluntatum, in prima particula, numero 23. Dominicus de sancto Geminiano in c. 1. colum. 2. de testa. in 6. & ibi Francus. Quam opinionem tenet etiam Felin. in c. ex parte, numero 6. de constit. Barb. in consi. 12. volum. 1. nume. 2. vers. ex istis infert. Eandem opinionem contra Bart. tenet Ripa in dicto §. si quis rogatus, numero quinto, vbi dicit, quod uerius & salubrior est ista, per text. in d. Clementina, exiui in §. dubitauerunt ibi, in ea quomodo oculos habere ad bona videantur. Quæ ratio militat etiam in casu Bar. cū possint eligere aliquos pauperes cum quibus participarent de lucro, & ibi respondit ad fundamenta Bartol. Opinionem tamen Bartoli dicit ibi posse procedere, quæ communis videtur nemine se opponente, quia tunc ualet electio, secundum Feder. de Senis in consi. 293. ad fin. & in istis terminis loquitur Rom. in consi. 409. nume. 5. & in sing. 245. & in cōsi. 235. nume. 4. & ultra docto. supra dict. opin. Bald. contra Bar. dicit esse puram veritatem Barba. in d. c. tua nobis, nu. 9. & 10. & dicit quod communis eam sequitur: & latissime examinat, & allegat quamplures docto. Eandem opinio. Bald. dicit de iure ueriores, licet alia Bart. videatur communior, Ioan. Gual. in tract. de art. testandi, tit. 7. cau. 7. nu. 3. sed ex supra dictis patet quod uerius, & communior est opi. Baldi.

7 Amplia septimo, quod etiā annui redditus acquirere non possunt. Ita probat text. in d. Clem. exiui de paradiso, in §. cunque annui. & ibi Card. nu. 12. quam opi. tenet Deci. in c. in præsentia, nu. 272. de probatio. Anchar. in d. clem. exiui, nu. 14. Abb. in d. c. in præsentia, nu. 63. Barb. nu. 155. Bar. in tract. Minoricarum, in 2. lib. dist. 6. c. 1. nu. 32. Quam amplia. declara ut per Deci. vbi supra: & per Ioan. Gual. in tracta. de arte testandi titu. caut. 11. nume. 2. Nicola. Bellon. in cōsi. 23. nume. 9.

8 Amplia octauo procedere, non solum respectu proprietatis, & domini, sed etiam respectu æstimationis, ut bona non possint vendi, & capi æstimatio ipsorum. Per tex. in d. Clem. exiui, in §. cupiētes, in verbo, nec liceat eis, de uerborum signifi. & ita tenet Bal. in d. Auth. ingressi, nu. 19. in c.

vnico,

vnico, in verbo, domum, de religio. domi. lib. 6. Cardi. in d. Clemen. exiui. in §. proinde. nu. 11. & in conf. 102. in c. 2. dubio. Dec. in dicto c. præsentia. nu. 279. Nec obstat si dicatur hoc debere intelligi quando æstimatio esset magna, & tanta quæ induceret fraudis suspicionem: secus autem si esset modica, taliter quod cessaret fraudis suspicio, quia tunc liceret illam modicam æstimationem habere per text. in d. §. cupientes, & in d. vers. ne liceat eis. Nam procederet obiectio, quando per viam legati esset relictum modicum, vt illa litera dicit: secus autem quando sumus in causa intestati, quia tunc etiam modicum non potest capi, siue illud modicum consistat in proprietate siue in æstimatione, & ita concludit Paris. vbi hoc notabiliter declarat, & limitat in d. c. in præsentia. nu. 175. Quam ampliacionem tantummodo dico procedere in fratribus Minoribus, non autem in fratribus Prædicatoribus, & alijs mendicantibus: quia possunt capere bona immobilia, non vt retineant, sed vt vendant, & pretium in eorum vsum in necessitatibus conuertatur. Ita probat gl. in c. vni. in §. confirmatos, in verbo, domum, de religio. domib. libr. 6. & ita expresse tenet Specula. in titu. de statu monacho. §. 1. vers. tertio quæritur. Bald. in l. cum quæritur. C. de lega. Alexand. ibi refert alios quàm plures Doc. in l. apud Iulianum. in §. constat. col. 3. ff. de legat. 1. Deci. in c. post cessionem. in fi. de probatio. & eam dicit esse communem opinionem in c. in præsentia. nu. 70. eodem titu. Alex. in conf. 88. nu. 1. lib. 2. Abb. in d. c. in præsentia. nu. 36. & ibi Feli. nu. 52. vbi tenent hanc opinio. Hippo. in sing. 132. & in repe. l. si. num. 165. ff. de iurisdic. om. iudic. Bertrandus in conf. 152. nu. 1. & 2. vol. 1. secundæ impressio nis. Hanc opi. dicit esse communem Nico. de Vbald. in tracta. de successio. ab intestato, in 1. par. nu. 6. Matthæ. in tracta. de successio. ab intestato, in 3. arti. nu. 41. Paris. vbi hoc notabiliter declarat in d. c. in præsentia. nume. 167. & 180. Cardina. in d. §. proinde. nu. 11. & ibi Doctor. Pro hac opinione allegat quam plura Maturinus Montanus in Auth. de hæredibus ab intestato venientibus. pag. 63. uer. quartus casus. collat. 9.

9 Amplia nono procedere, etiam si monachus promouea-
tur

D. Petri Duen.

tur ad episcopalem dignitatem, prout de iure possunt, c. quorundam. de elect. libr. 6. nam propter hoc non efficiuntur capaces. Secundum gloss. not. in d. c. quorundam, in verbo, mendicantium, quia licet efficiatur episcopus, adhuc est de ordine mendicantium, secundum d. glo. quem sequitur Iason in Auth. ingressi. nu. 16. C. de sacrosanct. eccles. & in l. ex facto. in §. Iulianus. num. 10. ff. de vulg. Nicol. de Vbaldis in tract. de successio. ab intesta. in 1. par. num. 3. Matthæ. in trac. de successio. ab intestato, in 3. arti. principali, nu. 41. Maturinus Montanus in Authen. de hæredib. ab intesta. venientibus. pagi. 63. vers. 4. casus. Ratio etiam est: quia illa dignitas superueniens non liberat fratres Minores à continentia seu voto paupertatis, secundum gloss. in c. de Monachis, in verbo, discedere. 16. q. 1. nec etiam liberat ab habitu, ut est glo. in c. in noua. 15. q. 7. & in c. sanctimonialis. 23. distinctio. in d. c. de Monachis, & bona prouenientia eis post dignitatem assumptam essent illius ecclesie ad quam assumpti fuerunt. ita probat text. in c. statutum, & ibi glo. 18. q. 1. glo. 1. in c. quia in tua. 12. q. 1. plus etiam dicit Bal. in Auth. l. centiam. C. de episcopis, & cleric. nu. 3. quem sequuntur supra dicti Doct. habere locum etiam si talis Monachus esset Cardinalis: nam nulla dignitas liberat monachum à substantialibus regulæ: bene tamen eximuntur tales assumpti ad dignitates prædictas ab obediētia suorum prælatorum, ut in d. c. de Monachis. 16. q. 1. & in d. c. statutum. 18. q. 1.

- 1 Limita primo hanc regulam non procedere, quando cunque aliquid est eis relictum pro alimentis. Ita tenent Barto. & Bal. in l. legatam. ff. de capitis diminu. & in l. cum pater. in §. hæreditatem, ff. de lega. 2. & in l. si in metallum, ff. de his qui pro non script. habent. & in l. seruos. ff. de alimē. & cibar. legat. Imol. in l. interdi. in fi. ff. de cōdit. & demon. Angel. in l. si Stichum. in §. si stipulatio. ff. de verborum obli. Rolandinus Bononiensis in tracta. de testamentis, in Rub. 20. nu. 5. Quod est uerum, nisi esset annuum, quia habet aliquid proprietatis: nam tunc capere non possint, secundum supra dictos Doctor. pro quo facit quod supra dixi in 7. ampliatione. Hanc etiam opinionem tenet Troilus

Ius Maluezius in tracta. oblationum. in 3. part. nu. 4. Paris. in d. c. in præsentia, nume. 178. & videtur pro hoc text. in d. Clement. exiui de Paradiso. in §. rursus, & ita concludit in conf. 40. nu. 8. & 9.

2 Limita secundo non procedere, quando cunque Monachus efficeretur capax ex privilegio apostolico, cuius tenor, & verba sunt attendenda. c. porro. c. præcipimus, de privileg. nam tunc talis Monachus liberatus ab ordine auctoritate summi Pontificis, ius succedendi recuperat, eo quia censetur constitutus in statu, in quo erat ante ingressum. Ita concludit Barto. post longam disputationem in tract. Minoricarum, lib. 4. distin. 3. c. 3. nu. 10. allegat ad hoc text. in c. statvimus. 19. q. 3. & in l. 1. de senten. pas. & in l. 1. in §. filio qui mortuis. ff. ad Tertul. quem sequitur Iaso. in l. ex facto. in §. Iulianus. nu. 10. ff. de vul. facit quod notat Paris. in conf. 22. nume. 2. vol. 3. Steph. Bertran. in conf. 152. nu. 3. vol. 2. secundæ impressio. Felin. in d. c. in præsentia, nume. 52. in fi. de proba.

3 Tertio limita non procedere, quando isti fratres Minores recipiunt, & retinent hæreditates nomine Romanæ ecclesiæ. Ita tenet Bertrandus per quandam bullam Clementis, & Sixti Papæ IIII. in conf. 166. nu. 2. in 2. vol. primæ impressionis. Quæ limitatio olim procedebat per text. in d. Clement. exiui. in §. proinde. ita tenet per illum text. Petrus de Vbaldis in tracta. de canonica episcopali, & parochiali. q. 14. nu. 46.

4 Quarto limita, quando aliquid recipiunt ab ingredientibus eorum religionem: quia ab eis possunt recipere per modum elemosynæ: dum tamen quantitas bonorum non sit talis quod possit præsumi contra eos quod in fraudem fiat. Ita probat text. in d. Clemen. exiui. in §. cæterum. Quæ limita. intelligo veram, & supra d. text. de receptione rerum quæ fit propter necessitatem instantem, ut quia tempore ingressus, monasteriū eget pane, vino, ornamentis ecclesiæ, & alijs necessarijs: quia illud non repugnat mendicitati: non tamen permittit ibi text. quod annum redditum possunt super illis bonis recipere, cum hoc repugnet eorum statui, & expresse prohibitum sit in d. Clemen. & ita expresse illum text.

D. Petri Duen.

text. intelligit Domini. in d. consil. 40. nume. 10.

Regula C C C L X X X I I.

F R A T E R pro fratre testificari potest. Hanc regulam probat tex. in l. 1. §. 1. ff. de testa. vbi habetur, quod edictum de testibus est prohibitorium. qui ergo prohibitus non est testificari, est in testem admittendus, sed frater non prohibetur, ergo debet admitti, & ita expresse tenet glo. in l. parentes, C. de testa. in glo. fi. & in c. consanguinei. in glo. in verb. parentes. 3. q. 5. & in c. insinuante. in verbo, familiarem, & in c. cum, R. canonicus, in verbo, cum sint eius socij. de offi. de le. & in c. literas. in verbo, de fratre, de præsumptio. De iure regio probatur in l. 15. tit. 16. par. 3. Et hanc regulam vltra Doct. in locis supra dictis, ponit Specula. in tit. de test. §. 1. nu. 8. Abb. in c. cum oporteat num. 3. de accusatio. & ibi Ioan. de Imol. nu. 10, & Doct. Bart. in l. qui testamento. in princ. ff. de testamen. & quod in causa ciuili admittatur, dicit vidisse seruari Alber. in d. l. parentes. nu. 2. Hanc eandem opi. tenet Stepha. Bertran. vbi allegat quam plures Doct. in cons. 2 12. nu. 9. vol. 1. secundæ impress. Marc. Ant. Bauceria in §. pater. nu. 23. Institu. de testa. Soci. Iuni. in cons. 38. nu. 8. vol. 2. Albe. in trac. de test. in 2. par. prin. nu. 5. Alcia. in trac. de præsumpt. in 1. regula præsump. 23. nu. 1. & eam dicit comunem teneri idem Soc. Iun. in cons. 29. nu. 12. vol. 2. Ant. Corse. in sing. in verb. testis. Et circa hanc regulam vnde de Soc. in reg. 427. Bernar. de Luc. in reg. 766.

Hanc regulam cum sex limitationibus ponit Fal. in c. cum oporteat. nu. 3. de accus. & in c. in literis, nu. 11. de testi. Hippo. in l. 1. §. ad q. nu. 7. ff. de q. quas sex limitatio. sublimitat alijs sex modis idem Feli. in d. c. cum oporteat. in d. nu. 3. Eandem regulam cum eisdem limita. & sublimita. posuit idem Felin. in d. c. literas à nu. 4. vsque ad 17. de præsumpt. Eisdemet limitationes, & sublimitationes posuit Stepha. Aufredus in trac. de reprobationibus testium, in nu. 25.

Regula C C C L X X X I I I.

F R A T E R pro fratre in criminalibus testificari non potest. Hanc regulam probat tex. in l. Lege Iulia. ff. de testib. canonizata in c. si testes. §. lege Iulia. 4. q. 3. tex. & ibi gloss. in d. l. parentes, C. de testi. Probatur etiam hæc regula in glossis

glossis adductis in reg. præcedenti. & vltra ibi dicta ita tenet Alber. Gandi. in trac. malef. in regu. de testibus, & qui repellantur, nu. 7. Ratio est: quia in criminalibus testes debent esse omni exceptione maioris. Hanc etiam opi. tenet Specu. in tit. de teste. §. 1. nu. 8. Abb. in c. cum oporteat. nu. 3. de accus. & in c. literas, nu. 8. de præsumpt. Alex. in conf. 75. nu. 5. vol. 1. Albe. in d. l. parentes, nu. 2. Bal. & doc. Iacobus de Bellouiso in prac. c. de causis criminalibus, nu. 70.

Amplia primo, procedere in causa iniuriarum. Ita tenet Bar. in l. lex Cornelia, in prin. ff. de iniur. quem sequuntur Barto. Sali. & Angel. de Perusio in l. vnic. C. de raptu virg. Hippo. de Marfil. in l. 1. §. ad q. nu. 7. ff. de q. Felin. in c. literas, nu. 8. de præsump. & in d. c. cum oporteat. num. 3. & ibi Anan. nu. 4. Steph. Aufredus in trac. de reprob. testium, nu. 25. Eandem opinio. tenet idem Bar. in l. quia testamento. §. quæcunque. nu. 7. ff. de testa. & tunc quilibet de generatione, & casata venit vsque ad quartum gradum repellendus. Ratio est: quia iniuria quæ fit defuncto, dicitur fieri omnibus de casata: vt in l. 1. ff. de liber. causa. & in l. lege Iulia. & in l. lex Cornelia. ff. de iniur. facit tex. in l. qui iurisdictioni præest. ff. de iurisd. omni. iudi. & ita etiam tenet Bartol. in l. tutor. §. si tutor inimicus, ff. de suspect. tuto. Idem Felin. in c. ecclesie sancte Mariæ, nu. 99. de consti. Ias. in l. de pupillo. §. si quis ipsi prætori. num. 12. ff. de noui ope. nuntia. Mar. Anto. Blanc. in d. l. si. num. 172. ff. de q. & ideo quando tractatur de propria iniuria testificantis, non est idoneus testis: vt in l. nullus idoneus, & in l. omnibus, C. de testib. & hoc etiam, tenet Abb. in d. c. cum oporteat. nu. 3. & ibi Areti. nu. 8. Flori. in l. testis idoneus, nu. 7. ff. de testi. & Mar. Anto. Baue. in §. pater. nu. 23. Insti. de testa. Alcia. in tract. præsumpt. in 1. reg. præsump. 23. nu. 3. Et hæc amplia. probatur de iure regio p. tex. i. l. 11. tit. 16. par. 3. & in l. 9. tit. 30. par. 7.

Amplia secundo, habere locum in causa ciuili omnium bonorum, vel maioris partis. nam frater non potest esse testis pro fratre. Ratio est, quia causa omnium bonorum vt maioris patris æquiparatur criminali, l. propter litem, §. 1. ff. de excus. tuto. c. 1. de resti. spolia. ita tenet Bal. in l. patet res, nu. 1. col. 1. & 2. C. de test. & ibi Sali. nu. 2. Aret. in d. c.

eum oporteat, nu. 10. Mar. Anto. Baue. in §. pater, nu. 23. In sti. de testa. Hippol. de Marfi. in l. 1. §. seruus municipum, nume. 9. ff. de quæsti. Lanfrancus de Orizno in tracta. de testibus, nu. 80. Iacobus de Bellouiso in prac. in 2. par. c. de causis criminalibus, nu. 70. Bar. Soci. in consi. 17. nu. 6. & 7. vol. 1. & in consi. 235. nu. 7. vol. 2.

- 1 Limita primo procedere, in causa matrimoniali pro illa parte quæ stat pro matrimonio, nisi inter illam partem. & aliam sit disparitas in diuitias, vel in honore, vel nobilitate. Vt in c. super eo. el. ij. de testib. & ibi Doct. Iacob. de S. Geor. in l. ex eo. nu. 6. ff. de testi. Soc. iun. in consi. 29. nu. 11. cum alijs, uol. 2. vbi dicit hoc procedere, etiam si simul habitent, & sint de eadem familia: licet causa matrimonialis dicatur grauis, & ardua, c. 1. de cõfangu. & affin. notat Abb. in c. si pro debilitate, de offi. deleg. & uideatur æquiparare causæ criminali, vt uidetur cõcludere Ale. in cõfi. 143. nu. 4. vol. 2. & Dec. in consi. 133. col. 2. nu. 2. versi. sed in his non obstantibus. Facit quod supra dixi in reg. 315. amplia. 1.
- 2 Limita secundo, habere locum in crimine hæresis. Vt est tex. in d. c. literas, de præsum. ubi frater purgat fratrem à crimine hæresis, & ibi Abb. nu. 1. & nu. 8. & cæteri Doc. Bal. in d. l. parentes nu. 1. & ibi Sali. nu. 2. Flori. in l. testis idoneus, nu. 6. ff. de testi. Iacob. de S. Geor. in l. pater & filius, nu. 2. ff. eo. tit. de testi. Mar. Ant. Baue. in d. §. pater nu. 23. inst. de testa. Guliel. Bene. in repe. c. Rainu. in ver. qui cum alia matrimonia cõtrahens nu. 236. Hipp. in sing. 508. Iaco. Septimanensis in suo libro Catholicarum institutionu, c. 62. nu. 14.
- 3 Tertio limita non procedere ad purgandam innocentiam fratris: nam in causa criminali frater bene admittitur, scilicet quod frater commisit delictum ad suam defensionem, ita tenet Bal. in d. l. parentes, nu. 1. col. 1. & 2. & ibi Sali. nu. 2. Ias. in l. sed & si quis, nu. 5. ff. si quis cau. & in l. vt uim, nu. 5. ff. de iusti. & iure. Flo. in d. l. testis idoneus, nu. 6. ff. de testi. Ripa in l. damnum, nume. 12. ff. de dam. infe. Mar. Ant. Baue. in d. §. pater nu. 23. Guliel. Bene. in d. verb. qui cum alia cõtrahens, nu. 257. Alex. in consi. 4. nu. 10. vol. 6. & in consi. 5. nume. 7. volu. 1. & in consi. 212. nume. 9. & in consi. 24. nu. 39. vol. 2. Hippo. in l. vnus, §. cogniturum, num. 52. ff. de quæst.

& in fing. 508 Alcia. in trac. præsumpt. in reg. 1. præsumpt. 23. num. 2. Feli. in d. c. cum oporteat. num. 3. & in c. literas. nu. 15. de præsumpt. & in hoc casu non attenditur an simul habitent vel non, secundum Sali. in d. l. parentes quem sequitur Alex. in conf. 119. nu. 6. vol. 7.

4 Limita quarto, si frater est adeo bonę opinionis vt non præsumatur deietare à veritate: nam tunc tanquam bonus vir admittitur. Ita tenet Abb. in c. cū oporteat. nu. 3. de accus. vel aliquis religiosus. Imol. in c. cum R. canonicus. nu. 8. de offi. dele. quem ibi sequitur Barb. nu. 16. Feli. in c. literas. nu. 11. de præsumpt. Hip. in prac. crim. in §. 1. nu. 11. & in repe. Rub. nu. 124. ff. de fideiuf. Steph. Aufred. in trac. de re prob. testi. nu. 25. Ias. in repe. l. admonēdi. nu. 180. de iureiu. Io. de Ana. in d. c. cū oporteat. nu. 4. & Are. nu. 13. allegat p hoc gl. in Sūma. 3. q. 5. vbi hoc Alanus tenet. que op. repro batur ibi à gl. sed opin. Alani pōt saluari in nro casu, & p hoc est text. in c. in literis, in fi. de testi. & l. 9. tit. 8. lib. 2. fori.

5 Limita quinto, quando frater testificaretur inter duos fratres: nam tunc erit idoneus testis in causa criminali. Ratio est: quia paritas consanguinitatis tollit suspicionem: vt in l. non solum. §. 1. ff. de ritu nupt. & in l. extraneos, §. 1. & in l. in hoc. C. de q. vbi licet alias seruus non possit torqueri contra dominum. l. 1. §. diuus, cū alijs, ff. de q. tamen si seruus torquetur inter duos dominos, bene potest, nā tunc ratione æqualitatis dominij valebit tortura, facit tex. in l. sed & milites. vers. coequalitas. n. ff. de excusatio. tut. Hanc opi. tenet Spec. in ti. de teste. §. 1. nu. 9. Bar. in l. qui testamē 10. §. quecunque, nu. 8. ff. de testa. Hip. in l. 1. §. seruum. nu. 6. ff. de q. Flo. in l. testis idoneus. nu. 8. ff. de test. Ant. Baue. vbi pro hoc adducit alia quam plura. in §. pater, nu. 23. Institu. de testa. Steph. Aufred. in tract. de reprobatio. testium. nu. 25. Feli. in d. c. literas, nu. 13. & in d. c. cum oporteat. num. 3. De iure regio probatur in l. 9. tit. 8. lib. 2. fori.

6 Limita sexto, quando causa criminalis civiliter est mota: nam tunc frater admittitur pro fratre, sicut in mera ciuili. Ita tenet Abb. in d. c. cū oporteat, nu. 3. p text. in d. c. li teras. de præsum. & ibi Imola post Guliel. nu. 10. Io. And. & Io. de Ana. in d. c. cum oporteat. & ibi Additi. Aretini, ad

D. Petri Duen.

nu. 8. vbi dicit quod ibi Aret. hoc non bene intellexerit. Facit quod supra dixi in regu. 315, limita 1.

7 Septimo limita non procedere, quoniam à patre contraria non fuit oppositum: nam tunc bene admittuntur fratres, etiam in causa criminali. Ita concludit Bal. in l. si quis testibus, nu. 7 C. de testi. que sequitur Feli. in d. c. literas, nu. 14. & in d. c. cum oporteat, nu. 3. Steph. Aufr. in d. trac. de reprob. testiū: nu. 25. Ias. in l. certi conditio §. quoniam, nu. 13. ff. si cer. pe. ta. Et Bal. vbi supra loquitur in exceptionibus fauore partibus introductis: secus dicit in inductos odio testis: vt in scō. comunicatis, vel bānitis: vt in l. tamen si ff. ad Maced. & ita dicit intelligendum tex. in c. presentium, & in c. ex parte, de testi. & in Auth. si dicatur, C. eo. tit. & dicit ibi, quod cauti aduocati semper debent protestari exceptiones sibi saluas esse in personis, & dicta testium in prin. productionis: nam per talē protestationem reseruatur ius opponendi, cū excludatur tacitus consensus, arg. l. si filius ff. ad Macedo. que procedunt in testibus productis cōtra presentes: sed quando producuntur contra absentes non est necessaria protestatio, quia absens non intelligitur consentire, cū non habeat causam contradicendi: vt notat Ci. in d. Auth. si dicatur C. de testi. Circa quam regu. est notandum, quod in supradictis casibus in quibus frater admittitur pro fratre, de quibus in hac regula, & in supra proxima, detrahuntur fidei eius: & sic non erit omnino integer testis, nec facit tantam fidē sicut alius. Ita tenet Specu. in ti. de teste, §. 1. vers. sed nunquid frater, nu. 8. Bar. in l. qui testamento §. 1. nu. 6. ff. de testa. Imo. in d. c. cum oporteat, nu. 10. Guido Papa, vbi hoc declarat, in c. cum regula canonica, nu. 2. de offi. deleg. Alcia. in tract. præsump. in 1. reg. præsumptio. 23. nu. 5. Mar. Ant. Baue. in §. pater, nu. 23. insti. de testa. Barth. Soci. in cōf. 20 nu. 18. & in cōf. 130. nu. 10. vol. 1. Io. de Amicis in cōf. 61 nu. 10. Arc. in d. c. cum oporteat, nu. 11. Ias. in repe. l. admonendi, nu. 180. ff. de iureiuran. pro qua opi. est gl. in l. etiam matris ff. de probat. Et Ias. vbi supra, intelligit hoc duobus modis: & alio modo intelligitur quando est testis instrumentarius, & sic rogatus ab vtraque parte: nam tunc est integer testis, & plene probat. ita Bal. in d. l. parentes, nu. 1.

Regula

FRATER contra fratrem non cogitur testificari. Hanc regulam probat text. in l. lege Iulia, ff. de testi. canonizata in c. si testes, §. lege Iulia 4. q. 3. & text. in l. parêtes, C. de testi. De iure regio probatur in l. 11. tit. 16. par. 3. & in l. si. tit. 30. par. 7. Et ultra doct. in locis supra dictis ita tenet Abb. in c. literas, nu. 8. de præsump. & ibi Feli. nu. 16. idem Feli. in c. cum oporteat, nu. 3. & ibi Imo. nu. 12. de accusa. Bar. in l. qui testamento, §. quæcunque, nu. 6. ff. de testamen. Steph. Aufredus in tracta. de reprobationibus testium, nu. 25. in fi. Albe. in tract. de testibus, nu. 1. in 2. par.

1 Amplia primo, habere locum in omnibus transuersalibus vsque ad quartum gradum. Vt in d. l. 11. titu. 16. part. 3. & in d. l. si. titu. 30. par. 7.

2 Amplia secundo habere locum, tam in causa ciuili, quam in causa criminali. Ita probat gl. in d. l. lege Iulia, ff. de testib. cum qua gl. in hoc dicit ibi Iaco. de S. Georg. nu. 2. in fi. quod transeunt doct. communiter. Eandem opi. glo. sequitur Montaluis in glo. l. 11. tit. 16. par. 3. Abb. in d. c. literas nu. 8.

3 Limita primo non procedere, quando veritas alibi haberi non possit: nam tunc frater potest cogi. Ita tenet Spec. in tit. de teste, §. de testium, nu. 1. quem sequitur Alberi. in d. l. parentes, nu. 2. Host. Io. An. Panor. & Imo. in d. c. 1. de testi. coge. Iaco. de S. Geor. in d. l. lege Iulia, nu. 1. & ibi in nu. 2. ponit cui incumbat onus probandi, quod veritas aliter haberi non potest. Eandem opi. tenet Fed. Schenck in tract. de testibus, nu. 31. Roma. in sing. 398. vbi additi. eius addit quam plures doct. idem tenentes. Montaluis in gl. l. 9. ti. 8. lib. 2. fori, in gl. 1. in prin. & in glo. in parte hermanos, in fi. idem Iacobi. contra gl. ibi, qui contrarium tenet, in l. inuiti, la j. ff. de testi. Facit quod supra dixi in reg. 315. in 2. limit.

4 Limita secundo, quando est testis instrumentarius rogatus, ab vtraque parte: nam tunc cogitur inuitus testificari. Ita tenet Bal. in d. l. parentes, nu. 1. col. 1. uers. vel dic latius. Facit gl. l. inuiti, la j. in gl. magna, in fi. ff. de testi. & i Auth. de testi. §. & licet, in verb. & supplicijs, colla. 7. vel etiam testis testamentarius, quia est rogatus a testatore, idem tenet Sal. in d. l. parêtes, nu. 2. Albe. in tract. de testib. in 2. par. nu. 2.

- 3 Limita tertio nō procedere, quādo frater producitur ad defensionē fratris, & sic ad purgandā eius innocentīā: nam tunc pōt compelli, etiam in causā criminali: scilicet quando prodest fratri, & nemini nocet. Ita tenet Bal. in d. l. parentes, quia d. l. lege Iulia, cessat quādo agitur de ipsius fauore, argu. tex. in l. quod fauore, C. de legi. & in c. si necesse, de dona. int. vir. & vx. & ira tenet Abb. in d. c. literas, nu. 8.
- 4 Limita quarto, quando frater producitur pro fratre: nā tunc potest cogi etiam contra fratrem dicere. Ita probat gl. in c. cum nuntius, & in c. fraternitatis, de testi. & est tex. optimus in c. quanto, de iudi. & in l. 3. in prin. & ibi Bar. ff. de legi. tuto & ita tenet expresse Steph. de Federicis in tracta. de interpretatione iuris: in 1. par. nu. 85.
- 5 Limita quinto, quando vtraq; pars ex litigantibus consentiret, vt frater produceretur contra fratrem: tunc etiam inuitus compellitur. Ita tenet Abb. post Iacob. de Arenis in tract. de testi. in 2. par. gl. & quod ibi notant doct. in l. 2. C. de testi. Quam limita. intelligo verā quando vnus ex ipsis litigatoribus esset frater: nā si essent extranei, et de consensu ipsorum non credo posse cogi, maxime in causā criminali, vel in causā ciuili si est de maiori parte bonorum, per rationes supra dictas, l. quae hanc regulam probat.

Regula C C C L X X V.

FRATER in feudis nouis: non succedit fratri: sed vasallo sine sobole mortuo, feudum ad dominum reuertitur. Hāc regu. probat tex. in c. 1. §. filia vero, in fine, de feudi successionē, & in c. 1. in §. si duo fratres; de feudo Marchia. & in c. 1. & 2. de duob. fratrib. à capita. inest. & in c. 1. qualiter frater fratri succed. in vsib. feu. De iure regio probatur in l. 7 titu. 2. 6. parte 4. Et hanc opi. vltra docto. in locis supra allegat. tenet Cald. in titu. de feudis, consi. 9. Abb. in consi. 82. vol. 1. & in consi. 3. vol. 2. Iaco. de S. Georg. in tract. feud. in verb. nobiles, nu. 1. Alber. Brun. in consi. 63. nu. 2. & in cōsi. 73. nu. 5. & Iacobus de Leonardis inter consilia eiusdē Alberti Bruni, in consi. 114. nu. 143. Alex. in consi. 30. nu. 8. vol. 1. Ruin. in consi. 12. nu. 2. & 8. vol. 1. Et circa hanc regulam vide Matth. de Afflict. in d. §. in alio vero feudo nu. 2. cum alijs de successi. feud. & in d. §. si duo fratres, de feu.

Marchiæ, nu. 1. cum alijs, & in c. 1. §. & quia, nu. 14. de his qui feu. dare pos. & in c. 1. nu. 1. de ratrib. de nouo benefi. inue sti. & in d. c. 1. nu. 1. cum alijs, de duob. fratrib. à capita. inue st. & in constit. Neap. lib. 3. rub. 24. nu. 11. Bartho. Soci. in confi. 19. nu. 10. vol. 1. Pari. in confi. 16. nu. 4. vol. 4.

Hanc reg. vbi eã limitat tribus modis ponit Franc. Cur. seni. in cõf. 49. nu. 69. Et eã cū quatuor limitat. ponit Matt. de Affl. in c. 1. nu. 8. de benefi. frat. in v. sib. feudo. Eandem regu. cum vni. ampliat. & sex limita. ponit Vdalric. Zafsi. in tracta. feudo. in 8. par. à nu. 34. vsque ad nu. 44.

Regula C C C L X X V I.

FRUCTVS beneficiorum percipiunt scholares dū sunt in studio, ac si residerent. Hanc regu. probat tex. & ibi Panor. in c. super specula. de magist. tex. in c. 2. de priui. lib. 6. idem Abb. per tex. ibi in c. tuq; & in c. relatum, de cleri. non resi den. & etiam per illum tex. in c. licet, de preben. & in conf. 588. in fi. col. vers. 3. quia his cessantibus, vol. 1. Eandē pro bat tex. in clem. 1. §. ceterum, de statu monach. glo. in prag. sanctio. §. verum tamen, in verb. libertus. Lucas de Penna tenet hanc opi. in l. hac l. C. de proximis sacror. scriniorum lib. 12. Iac. Rebuff. in l. in sacris l. 2. eo. ti. & in l. 1. C. qui æ tate lib. 10. Io. de Platea in l. 2. C. de incol. lib. 10. in d. cle. 1. in fi. de magist. Fed. de Senis in conf. 246. Nicol. Boer. in decis. 12. Eandem opi. probat tex. in c. olim, de verbo. sig. & in c. cū ex eo, de elec. lib. 6. & ita expresse tenet Io. Copus Parisi. in trac. de fructibus, tit. 3. c. 4. nu. 5. Ratio est, quia ab ecclesia non censetur absens, qui causa studiorum abest, ut in l. quæsitum, in prin. ff. de lega. 3. ibi, si studendi causa mi sisset, non quòd de feudo eum aliorum transferret, & in l. Seia, §. Pamphilæ, ff. de fun. inst. Eandem opi. tenet Blasius Ariolus in c. eam te, nu. 37. de rescrip.

Hanc regulam, vbi eam limitat duodecim modis. ponit Pet. Reb. in tracta. de privilegijs scholarium, in priuile. tri gesimo septimo, à nu. 1. vsque ad finem.

Regula C C C L X X V I I.

FRUCTVS restitui debent deductis impensis. Hanc regulam ponunt docto. per illum text. in l. fructus. ff. solu. mati. glo. & ibi Bar. & Ange. in l. in fundo, ff. de rei vendi.

in verb. deducto, & in l. ex diuerso versi. certe illud, & ibi docto. insti. de rer. diuisi. & glo. in c. cum contra, in verb. fructus, & ibi Barb. col. 2. de pign. Facit etiam glo. in c. grauis, in verb. fructus, de restit. spol. text. in l. si à patre vel à domino, ff. de peti. hære. in §. fructus. De iure regio probatur in l. 6. tit. 8. & in l. 38. & 40. & 43. tit. 28. par. 3. & l. 11. ti. 15. partita quinta & l. 4. titu. 14. par. 6. Et circa hanc regulam vltra doct. in locis supra alleg. vide Tiraq. in tract. de vtroque retract. in tit. de retractu [lignagier] glo. 1. §. 15. fo. 192. pag. 2. nu. 1. cum alijs, & in tracta. de primogeni. q. 74. nu. 7. cum alijs, Catel. Cot. in Memoralib. iuris, in verb. fructus, Feli. in c. ad nostram, nu. 3. de iureiuran. Parisi. in consi. 114 nu. 25. & in consi. 96. nume. 25. volu. 2. Ias. in l. cum quædam puella §. quoties num. 6. ff. de iurisdic. om. iudic. Vincen. de Hercu. in d. l. fructus nu. 8. & in l. diuortio, nu. 5. ff. solu. matr. & Ias. in d. l. fructus, nu. 7. Didacum Couar. in lib. 1. Variarum resolutionum c. 3. nu. 3.

Hanc regulam vbi in prin. eam not. examinat, & adducit aliquas extensiones ad eam, & postea à nu. 10. vsque ad nume. 24. eam limitat 8. modis, ponit Tiraq. in d. tracta. de vtroque retract. in d. tit. de retract. [lignagier] §. 15. glo. 1. fol. 192. in d. pag. 2. & ibi à nume. 24. vsque ad fi. ponit alias octo quæstiones in proposito.

Regula C C C L X X V I I I.

FACTVS percepti per creditorem ex pignore, cõputantur in sortem. Hanc regulam probat text. in l. si dominum, & ibi doct. C. de pignoribus, & in c. cum contra, eo. ti. & in l. creditor, la. j. & in l. si. C. de pignora. actio. De iure regio probatur in l. 2. & in l. 21. tit. 13. par. 5.

Hanc regulam cum sex ampliationib. & sex limitatio. ponit Auto. Negusan. de Fano, in tract. de pign. in §. membro 3. par. prin. à nu. 1. usque ad fi.

Regula C C C L X X I X.

FUGA non probat delictum. Hanc regulam probat text. in l. lege Cornelia, ff. ad Sylla. & in l. 1. in §. si autem post commissum, C. de raptu virgi. in l. raptores, C. de episco. & cler. in Auth. de exhibendis reis colla. 5.

Hæc reg. limitat sex modis Fel. in c. nullus, de præsump. à nu.

à nu. 1. vsque ad fi. Quas ponunt Hippol. in repe. Rub. C. de probatio. nu. 259. cum alijs, & in prac. crim. in §. diligēter, nu. 41. Berna. de Luco in reg. 303. Et quia ibi cōfufe loquūtur, ideo ex eis quæ ibi tradunt, & ex alijs quampluribus quæ doc. tradunt in diuersis locis, facio sequentes regn.

I Amplia primo, vt non valeat statutum, quod fuga probet delictum: quia esset contra ius commune, vbi habetur quem ex præsumptionibus damnari non posse. l. absentem, ff. de pen. l. 1. §. diuus. & l. fi. ff. de quæst. l. milites, in §. oportet, ff. eod. tit. Ita concludit Roma. vbi allegat quamplura fundamenta, in l. lege Cornelia. nu. 3. ff. de sicar. Quam opinio. sequitur Ang. Are. & ibi Augu. Ariminen. in additionibus in trac. maleficiorum, in verbo, quod fama publica. nu. 47. & 48. Eandem opinionem Romani per eadē fundamenta, licet de eo mentionē nō faciat, tenet Cato Saccus in repe. l. admonendi. nu. 62. ff. de iureiur. Quam ampliacionem intelligo veram nisi essent manifesta delicta contra fugientem, & qualitas delicti pœnam mortis postularer, quia tunc valet supra dictum statutum. Ita concludit Deci. post Feli. & alios doctor. qui tenent contra Roma. in c. sicut. nu. 56. cum sequen. de probationibus, vbi pro vtraque parte adducit quamplura fundamenta.

2 Amplia secundo, q̄ talis fuga purgatur iuramēto ipsius fugientis, dicētis ob aliquam fugisse causam. Ita voluit expresse Cin. in l. fi. C. de requir. reis, quem sequitur Cornel. in conf. 58. vol. 2. Hippo. in singu. 115. & in l. qui falsam, nu. 93. ff. de falsi. & in rub. C. de probatio. nu. 121. & in practi. crim. in §. diligenter, nu. 43. Nico. Boer. in decis. 215. nu. 26. Ripa. in repet. d. l. admonendi. num. 168. Contra quam ampliacionem per plura fundamenta tenet Marc. Ant. Blanc. in trac. de indicijs & tortura. nu. 283. cum alijs.

I Limita primo, non habere locum in officiali notato de barataria, & pendente causa fugit, quia habetur pro confesso. Ita probat text. in l. consiliarios. C. de assessorib. per quē tex. tenet Felin. in c. nullus. nu. 2. de præsumpt. vbi allegat alios doct. Eandem opi. tenet Hippo. in d. §. diligenter. nu. 45. & in rub. C. de probatio. nu. 260. Roma. in repet. d. l. admonendi. numc. 58. ibi Cur. nu. 161. Petrus de Ptolomæis

D. Petri Duen.

nu. 81. & Ripa nu. 173. Cato Sacchus, num. 57. Ioan. Igneus in l. lex Cornelia. nu. 15. ff. ad Syllan. Et Rom. vbi supra in hoc concludit, quod aut aufugit ante finitum officium, & tunc illa fuga hoc inducit quod punitur tanquam committens crimen læsæ maiestatis, ita probat text. in Authen. de administratorib. in §. si quis autē. colla. 7. Aut aufugit post finitum officium, & intra quinquaginta dies per quos debet stare ad syndicatum ex forma iuris communis. l. 2. C. vt omnes iudi. tam ciuiles quam criminal. & in Authen. vt iudic. sine quoquo suffrag. in §. necessitatem, collat. 2.

Quod de iure regio hodie correctum est, nam sufficiunt triginta dies, vt in l. 6. titu. 15. lib. 2. ordina. & tunc aut est reductus, licet inuitus ad locum ex quo aufugerat, & tunc fuga contra eum nullam facit probationem, sed vt condēnetur debet legitime probari. ita probat tex. in d. Auth. vt iudices sine quoquo suffragio in §. necessitatem. coll. 2. aut non est reductus ad locum à quo aufugit, & tunc fuga contra eum tantam facit probationem, quod iuramentum illi additū sufficit ad eum condēnandū, vt in Auth. de colla. in §. nulli. vers. super hoc, colla. 9. Et hanc dist. Roma. sequuntur supra d. doct. & Ias. in d. l. admonendi, nu. 177. & ibi Io. Bapt. Caccia lu. nu. 85. idē Ias. in lect. d. l. admonendi. nu. 90

2 Limita secundo, quando cunq; effractis carceribus. Ita probat glo. & ibi Bar. per illum tex. in l. in eos, ff. de custodia reor. quem sequitur Feli. in d. c. nullus, nu. 3. de præsumptio. Hipp. in prac. in d. §. diligenter, nu. 46. & in Rub. C. de prob. nu. 161. Ias. in lectu. d. l. admonendi. nu. 90. & in repetit. nu. 172. & Roma. nume. 57. idem Roman. in l. lege Cornelia, nume. 7. ff. ad Syllania. Lanfranc. de Oriano in repetit. dicta l. admonendi. num. 56. & hoc communiter teneri dicit ibi Cato Sacchus nu. 56. Pau. Grillandus in tract. de relaxatione carceratorum, c. de fuga carcerati, nu. 12. quā limita. infra latius explicabimus, in regu. 393. 1. limitatio.

3 Tertio limita, quando famulus aufugit à domino, & sibi aliquid erat furatū, nam tunc per fugam præsumitur subtraxisse res domini. Ita probat gl. in Auth. de exhiben. reis in §. si vero etiam quidam iurent, colla. 5. & ita expresse diximus supra in reg. 307. in prin. & vltra doc. quos ibi allegaui

- ni, ita tenet Ias. in lect. d. l. admonendi, nu. 91. Hip. in prac. in d. §. diligēter, nu. 47. Pau. Grillādus in trac. de relaxatio ne carceratorū. c. de fuga incarcerati, nu. 17. Cur. in repet. l. admonendi, nu. 171. Nic. Boer. in decis. 215. nume. 29.
4. Quarto limita, quodcumque cum fuga adesset fama publica. Ita probat tex. in Auth. de exhib. reis, in §. si vero coll. 5. & in auth. de sanctis. episcop. in §. si quis autē coll. 9. facit quod supra dixi in reg. 301. in 4. limitati. & ita tenet Io. de Amicis in cons. 85. nu. 1. nam tunc talis fuga facit indicium ad torturam, vt in supra dicta limitatione dixi.
5. Quinto fallit in milite fugiente, nam tunc probat delictū. Vt in l. 1. & 2. C. de desertorib. & in l. desertorē, & in l. qui cū vno, in §. qui post desertionē, ff. de re mili. ita tenet Oldra. quē sequitur Io. And. in additio. Spec. in tit. de præsumpt. in §. præsumitur. vers. violenta, in additi. mag. Hip. po. in repe. rub. C. de probati. nu. 263. & in practi. in §. diligēter, nu. 47. Ripa in repe. l. admonendi, nu. 165. & ibi Cur. nu. 163. Io. Corasi. nu. 83. ff. de iureiuran.
6. Limita Sexto, in casibus in quibus sola suspicio sufficit ad probationem ipsius criminis. Vt in l. impuberibus, in ff. de suspectis tuto. Ita tenet Feli. in d. c. nullus, nu. 9. Hip. po. in pract. crimi. in §. diligenter, nume. 47. & in repe. rub. de probatio. nu. 263. Ripa in d. l. admonendi, nu. 167.
7. Septimo fallit, q̄ ad tollēdā incertitudinē, & dubitatio nē, q̄no dubitatur q̄s cōmiserit delictū. Ita concludit Hip. in d. rep. rub. nu. 264. C. de p̄ba. & i. prac. i. d. §. diligēter, nu. 47. allegat Bal. i. l. volūtatis, nu. 11. ff. de fideic. q̄ hoc tenet.
8. Octauo limita, nō habere locū in istis mercatoribus falli tis, seu cābijs cessātibus soluere & fugitiuis, nā ipsi hñr pro cōfessis ex sola fuga, & possūt torqueri vt indicēt pecunias eis datas vel positas, quas hñe denegant, & illas pdidisse & subtractas p̄ institores esse dicunt. Ita tenet Paris de Put. in trac. syndic. c. an i. causa pecuniaria, & ciuili, nu. 1. quē se quitur Hip. in l. diuus, nu. 5. ff. de q. & i. d. prac. in §. expedita nu. 62. Fran. Purpura in l. singu. nu. 94. ff. si cert. petat. Nico. Boer. vbi hoc latissime prosequitur, in d. decis. 215. nu. 5. Et isti mercatores non habent beneficium immunitati eccle siasticæ, argu. tex. in Auth. de mandatis Principum, in §. pu blicorum

D. Petri Duen.

blicorum vero tributorum, ibi, quoniam fiscalium ratio, & militibus, & priuatis, ipsiſque templis, & cunctis reipublice utilis eſt neceſſaria, colla. 3. & l. pene. C. de exactoribus tributorum, lib. 10. & ita expreſſe tenet Nicol. Boeri. in dicta deciſ. 215. nu. 7. quem ſequitur Remigius de Gonny. in tract. de immunitate eccleſiarum, fallentia, 38. De iure regio probatur in pragma. 80. in antiquis, fol. 76. vbi etiã ponitur pœna qua puniri debent, & in l. 8. tit. 8. lib. 5. ordina. & non ſolũ quandocunque iſte talis abſentaret perſonam, verũ eſt quando bona celaret, debet puniri eadem pœna contenta in ſupra dict. ll. vt in pragma. 24. de Madrid. anni 1528. Cõtra quos fuit eſt diſpoſitũ in pragma. 111. Segouianis, anni 1532. q̄ debeãt puniri eſt ſi ſint nobiles. Quẽ ll. regi confirmãtur p pragma. 122. de Valladolid. anni 1537.

Regula cccxc.

FUGA in criminalibus facit iudicium ad torturã. Hãc regulam ponit Bart. in l. ſi. ff. de q. Bald. in l. voluntatis, nu. 11. C. de fideicom. Imola, & ibi Feli. num. 3. in c. nullus, de præſump. Hippol. in præct. criminali, in §. diligenter, num. 41. Iacobus de Bel. in præct. iudiciaria, in tit. de q. nume. 1. Hanc opinionem tenet Mar. Anton. Blanc. in trac. de indi-
cijs & tortura, nu. 258. Ang. in tract. Maleficiorum, in verbo, quod fama publica. nu. 46. Roma. in repe. l. admonendi, nu. 57. ff. de iureiuran. & ibi Iaſ. in lectura. nu. 88. dicit hoc communiter tenere, & in repe. nu. 169.

1. **Limita primo**, quando fugiens prius reputabatur bonæ vitæ & famæ. Ita tenet Archidia. in c. decernimus. 3. queſtio. 9. quem ſequitur Cataldus de Boncompagnis, in trac. de ſyndicatu, nu. 76. Hipp. in cõſ. 49. nu. 38. vbi dicit q̄ hoc fuit de monte Bal. in l. bonæ fidei. C. de iureiurã. vbi dicit, q̄ abſentia alicuius ſemper præſumitur in bonam partem.
2. **Secundo limita**, quando conſtat quòd quis debet capi de facto, nam tunc ad euitandam violentiam facti licet au-
ſugere, & tunc fuga ipſa non operabitur aliquid contra ip-
ſum. Ita concludit Andrẽ. de Iſernia in glo. ad conſtitutio-
nes Neapolita. Rub. 29. de iniurijs Curialibus illatis, inci-
pienti, vt participatio. nu. 10. quem ſequitur Paris de Pu-
teo in trac. de ſyndicatu, in c. an iudex, nu. 3. Paul. Grillan-
dus

duſ in dicto tractat. de relaxatione incarceratorũ, c. de fuga incarcerati, nu. 9. Thomas Grammat. in voto. 19. nu. 7.

3 Limita tertio, habere locum ſolum contra illum qui auſugit, ſed non contra conſocios de eodem crimine culpatoſ. Ita concludit Ioan. And. in additio. ad Specul. in titul. de præſump. in §. ſpecies in additione magna, ad nu. 4. vbi per tex. in l. 2. C. de fide inſtru. & per text. in l. ſin. C. de fal. concludit, quod ſi quis accuſat de falſo eum qui produxit falſum inſtrũ, & ęt Notariũ qui eũ cõficit, quamuis notarius auſugiat, eius fuga nõ facit iudiciũ ad torturam contra producentem, quamuis ſimul accuſatum. Quę ſequitur Iaſ. in lectu. l. admonendi, nu. 89. & in repe. nu. 176. ff. de iureiur. Bernar. de Luco in reg. 303. in 4. ſublimatione. Boerius i decif. 215. nu. 25. Ripa. in repe. d. l. admonedi, nu. 174.

4 Limita quarto, quando quis auſugit à familia Potentatis, & citatus poſtea venit ad potentatem, quia per talem cõpartitionem fuga purgatur. Ita tenet Bar. in l. quis ſit fugitiuus, in §. 1. per illum tex. ff. de ęditio. edicto, & ibi Cepolla nu. 6. & 15. & idem Bar. in l. aut facta, in §. tempus, col. 1. ff. de pœnis. Hanc opin. ſequitur Iaſ. in l. admonendi, in lectura, nu. 89. & ibi Cur. nu. 158. Rom. nu. 156. Ripa nu. 168. Marc. Ant. Blac. in trac. de iudicijs, & tortura, nu. 278. Fel. in d. c. nullus, nu. 7. de præſum. Tho. Gram. in cõſ. 42. nu. 2. in criminalibus, Bertrã. in cõſ. 61. nu. 7. vol. 2. primę imprefſ. Boe. in d. decif. 215. nu. 27. Pro qua opi. eſt tex. i l. 130. ſtyli.

5 Quinto limita, quando quis auſugifſet ex loco ob aliquam cauſam rationabilem, ſcilicet ratione partialitatis ſeu inimicitię, quia ſi inculpatur de homicidio, non præſumitur contra eum, quia non eſt locus ei tutus. Facit tex. in c. accidens, cl. j. vt lite non conteſtata, & ita deciditur per Bal. in l. in bonę fidei, C. de iureiu. allegat tex. in cle. paſtoralis, de iudica. gl. in c. ſtatutum, in §. 1. de reſcrip. lib. 6. Fel. in d. c. nullus, nu. 7. Iaſ. in l. admonendi, in lectu. nu. 89. & in repe. nu. 169. ff. de iureiur. & ibi Cur. nu. 157. Rom. nu. 56. Petrus de Ptolomæis nu. 76. Cato Sacchus nu. 55. Mar. Ant. Blan. in tract. de iudicijs & tortura, nu. 285. Bart. Soci. in regu. 163. in 2. fallen. Steph. Bertrandus in conſ. 115. nu. me. 32. vol. 2. ſecundę imprefſ. Deci. in conſ. 410. nu. 30. Ioa. de

D. Petri Duen.

de Amic. in consil. 7. nume. 12. & in consil. 80. nume. 5.

- 6 Sexto limita, nisi iste talis aufugit propter scuitiam iudicis. Ita tenet Lucas de Penna in l. si coloni. C. de agrico. & censib. lib. 11. pro qua opinione facit test. in l. quis sit fugitiuus, in princ. vers. ite ne eum quide qui a pretere cui in disciplinam traditus esset fugisset, & in vers. sicuti ne eum quidem qui in dominu animaduerteteret, ff. de edil. edict & ibi Cæpo nu. 6 Ioan. Igneus in l. lege Cornelia, nu. 55. ff. ad Syllania. Ioan. de Amicis in consil. 7. nu. 19. facit quod supra dixi in regu. 303. in limita. 3. Paulus Grillandus in tract. de relaxatione carceratoru, in Rub. de fuga incarcerati, nu. 10
- 7 Limita septimo habere locum, quandocunque aliquis aufugit ante accusationem uel inquisitionem contra eum factam, secus tamen est si fugit post accusationem, nam tuc hæc regula non habet locum, quia cuilibet est licitum redimere sanguinem suum. Ita tenet Bar. in l. 1. de bonis eor. nu. 1. vbi dicit, quod quando aliquis est accusatus de crimine capitali, si aufugit, non est præsumptio contra eum, requiritur Feli. in d. c. nullus, nu. 6. Ang. Are. in tract. malefactorum, in verbo, quod fama publica, nu. 46. Matth. in sing. 146. Bart. Soci. in reg. 164. in 3. limitatione, & ita expresse dixi supra in regu. 107. in 1. limitatione. Et ultra ibi allegata hanc opinionem tenet Hippo. in practica. in d. §. diligenter, nu. 41. & in cons. 49. nu. 37. & in singu. 119. & 497. Iaso. in lectura l. admonendi, nume. 89. & ibi Curtius in repe. nu. 160. & 178. Marc. Antonius Blancus in tract. de indicijs & tortura, nu. 281. Ioan. Corasius in repe. l. admonendi, nu. 79. Pro qua opinione est tex. in c. si iudex, de pace tenenda & eius violatoribus, ibi, qui si de sua diffusus sit innocentia in vsibus seu. & in l. si. in §. fraudis ibi, metu imminētis accusatoris, ff. de bonis damn. & in Aut. de exhibendis reis, in §. si vero et, in uersic. penes sui accusatorē per fugā factū, coll. 5. Motal. in glo. l. 13. tit. 29. par. 7. pro qua opinione est text. in l. 130. in ll. styli. Quæ limit. latius declaratur in reg. seq.

Regula CCCXC I.

FUGA post accusationem non facit indicium ad torturā.

Hæc regu. ponit Bar. in l. 1. nu. de bonis eorū, quod expref & plene cōprobaui in præcedenti regula, in fin. limitat.

Am-

- 1 Amplia primo habere locum, etiam si post libe'lū, vel accusacionem, seu inquisitionem commin. tam, licet nondum factam, aufugisset, quia tum iustus fuisset timor fugiēdi, & iuste debuit timere comminationem, per tex. in l. miles, in §. socer. ff. de adulterijs, ibi, sed accusacione parente, & probationibus insistente ac imminente, & ita expresse per illum tex. tenet Romanus in l. lege Cornelia, nume. secundo, ff. ad Syllaniam. & ibi Ioan. Igneus nu. 15. facit etiā text. in l. edicto, in §. stat. ff. de iure fis. Hanc opinionē sequitur Ang. Aret. in tract. maleficiorum, in verb. quod fama publica, nu. 46. Decius in cōf. 334 nu. 3. Ioan. de Amicis in cōf. 131 nu. 3. Ioan. Corasius in l. admonendi, nu. 89. & ibi Curt. nu. 160. Petrus de Ptolomæis, nu. 80. Cato Sacchus nu. 58. Marcus Ant. Blancus in tract. de indicijs & tortura, nume. 282. docto. supra allegati in reg. 390. in 6. limita.
- 2 Limita primo, quando alia iudicia seu suspiciones laborarent contra fugientem, quia tunc etiam fuga facta post accusacionem, facit contra eū maximum indicij & suspicionē, arg. tex. in l. si. C. qui nu. tutelarū se excus. Ita expresse illum tex. tenet Roma. in d. l. lege Cornelia, in fine Soc. in regul. 152. in secunda limit. Ioann. de Amicis in conf. 37. nume. 7. Ioan. Corasius in d. l. admonendi, nu. 79. & ibi Petrus de Ptolom. nu. 77. Curtius in dicto nu. 160. Ioan. Igneus in d. l. lege Cornelia, nu. 13. in fi.
- 3 Limita secundo, quandoque delictum erat capitale ex quo aut debeat occidi aut membris mutilari, secus si esset imponenda pœna pecuniaria. Ita expresse sentit Bar. in d. l. 1. de bonis eorum, & doctor. supra allegati. & ita expresse tenet Soci. in dicta reg. 193. in 3. limitatione, Ioā. de Amicis in conf. 7. nume. 11. & in conf. 86. nu. 4.
- 4 Tertio limita, nisi post accusacionem de eo institutā fractis carceribus aufugiat, quia tunc contra eum ve de crimine confessum proceditur. Notatur in l. in eos, & in l. si. ff. de custodia reorum, & ita expresse tenet Soci. in reg. 162. in 3. limitatione, Decius in conf. 234. nume. 3. Petrus de Ptolomæis in repet. l. admonendi, nu. 77.
- 4 Quarto limita, nisi post accusacionem quis esset relaxatus à carcere sub fideiussoribus, & pēdente accusacione aufugisset

D. Petri Duen.

fugisset, nam tunc talis fuga etiam post accusationem facit eum haberi pro confesso. Ita probat tex. in l. 3. in fi. titu. 8. lib. 2. fori. & in l. 9. tit. 11. lib. 3. ordina.

Regula CCCXCII.

FUGA quæ fit ex carceribus, facit fugientem haberi pro confesso. Hanc regu. probat tex. in l. in eos, ff. de custodia, & exhibi. reo. & ibi gl. & Bar. & in l. milites agrum, in §. pe. ff. de re milit. ita tenet Spec. in tit. de præsumpt. in §. 2. nu. 3. & ibi Ioan. Andr. in addi. magna Ang. in trac. malefi. in verbo, quod fama publica, nu. 46. & ibi August. Arimi. in addi. Hippo. in pract. §. diligenter, nu. 46. & in §. attingam. nu. 44. & in repe. Rub. C. de probatio. nu. 261. Ias. in lect. l. admonē di, nu. 90. & in repe. nu. 172. ff. de iureiur. Barth. Soc. in reg. 162. in 3. limita. Fel. in d. c. nullus, nu. 3. de præsump. Chafsanq. in consue. Burg. in tit. [Des iustices.] Rub. 1. §. 5. fo. 54. col. 4. nu. 116. Eandem opi. tenet Cur. in repe. d. l. admonen di, nu. 169. & ibi Petrus de Ptolomæis, nu. 77. De iure regio probatur in l. 13. tit. 29. par. 3. & in l. 34. titu. 18. lib. 8. ordi.

Amplia primo, quod si re vera non commisit delictum pro quo erat carceratus, tunc habetur pro confesso, & punitur ac si re vera crimen commisisset. Ita probatur in d. l. in eos, & ibi gloss. in verbo, puniendi, ff. de custo. reo. & ibi Bar. & Ang. nu. 3. Iaco. de Bellouiso in practica iudiciaria, in tit. de quæstionibus, et qualitatibus tormentorum, num. 103. Hiero. Zanet. in trac. differentiarū iuris canonici, & ci uilis, disse. 91. nu. 159. Abb. in d. c. à nobis, nu. 3. & ibi doc. de aposta. Hanc opin. tenuit Felin. in d. c. nullus, nu. 3. de præsump. vbi dicit quod in hoc casu plus operatur ficta confessio quam uera: & cum hoc non inuenit ab alio tractum, trā sit cum opinione Bar. l. in d. l. in eos. Albericus tamen in d. l. in eos, determinat, quod licet per d. l. innocentes sint puniendi, tamen quia illa non determinat pœnā, credit eam arbitrariam, & arbitrio iudicis puniendā, & determinandā per tex. in l. 1. in §. expilatores, ff. de effract. licet d. glos. aliter teneat. Eandē opi. tenet Cuma. in d. conf. 106. nu. 2. & 3. Boer. in d. decisi. 220. nu. 22. Tho. Gram. in d. voto 37. nu. 5.

Amplia secundo, quando cunq; aliquis post accusationē fuit carceratus, & relaxatus à carcere sub fideiussoribus, &

pen-

pendente accusatione aufugisset: nã tũc talis fuga facit eũ
haberi pro confesso. Vt in l. 2. in fi. ti. 8. lib. 2. fori, & in l. 9.
tit. 11. lib. 3. ordi. & dixi in reg. supra proxima in 4. limita.

3 Amplia tertio habere locum, si fuisset aliquis repertus
cum uelit exire carceres: nã habetur pro confesso. Ita con-
cludit Nicol. Boer. in decisi. 215. nu. 12. facit text. in l. quis
sit fugitiuus, in §. idem Celsus, cum alijs per eum allegatis
ff. de edili. edic. Hanc opin. tenet Hippo. per alia fundamẽ-
ta quæ ibi allegat, in rub. de proba. nu. 265. & in pract. in §.
diligenter, nu. 49. & quod notat Soc. in cons. 99. nu. 2. lib. 4.
vbi dicit quod ille dicitur fugitiuus qui est in acta fugæ.
Fran. Purpura. in l. rogasti, in §. si fugitiuus, nu. 32. ff. si cert.
peta. & hanc opinio. tenet Iaco. de Bellouiso, in pract. iudi-
ciaria: tit. de quæstio. & qualitate tormentorum, nu. 103.

4 Amplia quarto habere locum, etiam in fugiente ex ali-
qua camera, vel ex palatio Potestatis, in quo detinebatur
sub custodibus. Argu. tex. in d. l. in eos, ff. de custo. & exhibi-
tio, reorum, quia loca ipsa siue palatium dicitur esse carcer
quando quis detinetur in eo mandato iudicis, ut est tex. &
ibi notant doct. in l. 1. ff. de custod. reo. Hanc opinio. tenet
Hippo. in pract. in §. diligenter, nume. 46. Baul. Grillandus
in tracta. de relaxatione carceratorum, cap. de fuga incar-
cerati, nume. 13. Quod tamen est verum quandocunque re-
cessit ianua scissa, & fracta, vel muros transenderit, vt in l.
fi. ff. de rerum dinisi. secus si retentus in palatio fugiat per
portam: quia tunc non dicitur frangere carcerem: quia li-
cet carcer largo modo possit appellari, tamen proprie non
est carcer; nec dicitur in carcere inclusus: qui retinetur in
palatio ita tenet Bar. & ibi Rom. num. 57. in repetitio. l. ad-
monendi, ff. de iure iur. quem sequitur Cur. in repetit. nume-
ro 164. & ibi Petrus de Ptolomæis nu. 78. & hanc opini. te-
net. Innocen. in cap. nuper. de senten. excommn. Facit etiam
tex. in l. nemo carcerẽ, in verbo, aperta, & libera. C. de ex-
cto. tribu. lib. 10. per quem text. dicit Bald. in d. l. admonen-
di. in lectu. antiq. quod non dicitur frangere carcerem, qui
retentus in palatio fugit per portam. Nicola. Boer. in deci-
sio. 215. numero. 15. & hanc opinio. expresse tenet Sali. post
Guliel. de Cug. in l. succurritur, in 1. & 2. lectu. ff. ex quibus

causis maio. Socin. in regu. 162. in 3. limitati. Licet contrarium teneat Alberic. in d. l. succurritur, nume. 3. quem sequitur Iaso. in repetit. d. l. admonendi, nume. 174. vbi dicit quod detentus in palatio vel camera, & non in publico carcere, si inde aufugiat fracto ostio, non inde habetur pro confesso, idē in lect. n. 90. & licet alleget Bal. in d. l. succurritur, dicens hoc tenere, firmat tamen contrarium, vt supra dixi.

- 5 Quinto amplia, quod etiam punitur pœna capitali. Vt in d. l. 1. ff. de effracto, & in d. l. milites agrū, in §. eius fugam ff. de re milita. quod latius explicabo in regula sequenti.
- 1 Limita primo habere locum, quando quis aufugit effracto carcere: secus autem si aufugit de carcere aperro, quia tunc non habetur pro confesso. Ita concludunt Iacobus Butri. Gulielm. de Cugno. Bald. & Alberic. in d. l. succurritur, ff. ex quib. cau. maior. Angel. in l. vinum, la ij. per illū text. ff. de furt. & in l. 1. ff. de effractorib. vbi dicit quod ille qui exijt de carcere quia inuenit ostium apertū, non tenetur pœna effracti carceris, & sic nec pœna illius tituli, ff. de effractoribus, quos sequitur Ias. in d. l. admonēdi, in lectu. nu. 90. & in repetitio. nu. 174. & quia præsens limitatio. plus attinet ad regulā sequentē, ideo ad ibi dicēda me remitto.
- 2 Limita secundo, in eo qui aufugit animo reuertendi, & deinde spōte reuersus fuerit: quia ille non habetur pro confesso, nec incurrit pœnas de quibus in d. l. in eos ff. de custoreo. Vt in l. desertorem, in §. 1. & ibi glos. ff. de re milita. & in l. quis sit fugitiuus, in princip. & in §. apud Labeonem, & ibi Bar. ff. de ædil. edic. Hāc opi. tenet Paul. Grillā. in tract. de relaxa. carcera. c. de fuga incarcerati, nu. 7. & 14. Quæ limitatio in regula sequenti latius declarabitur.
- 3 Tertio limita, qñ quis post fugā. esset incarceratus, licet inuitus. Ita concludit Ias. in d. l. admonēdi, in lectu. nu. 90. vbi dicit q̄ ita tenet Bar. per illū text. i. l. raptores, C. de epi. & cler. in quo casu isti arbitrio iudicis puniendi sunt, vt in l. 1. i. fi. tit. 29. par. 7. & ita tenet Boeri. in decis. 15. nu. 20.
- 4 Quarto limita, nisi quis esset incarceratus pro generalī inquisitione, secus si pro speciali. Ita tenet Feli. in d. c. nullus, nu. 4. de præsump. Hippo. in rep. Rubr. C. de proba. nu. 262. & in practica in §. diligēter nu. 40. Pau. Grillā. in tract. de

de relaxatione carceratorum. c. de fuga carcerati nu. 1. Io. And. in addit. ad Spec. in tit. l. de præsumpt. in §. 2. in addit. magna, ad nu. 3. Bald. in d. l. in eos. ff. de custo. reo.

- 5 Quinto fallit, quâdocunque mulier aufugit de carcere causa euitandę libidinîs: nã tunc talis mulier non habetur pro confes. Vt probat tex. in auth. nouo iure. ibi, ne castitate iniurietur. C. de custo. reo. ita tenet Bal. in l. 1. nu. 11. C. de ædil. actio. Pau. Grillan. in d. trac. de relaxatione carcer. c. de fuga incarcerati, nu. 17. Boc. in d. decif. 215. nu. 18.
- 6 Sexto limita nõ hñe locũ, nisi fuga fuerit habita cũ cõspiratione prius habita in carceribus cũ socijs: nã hoc mō hñe pro cõfesso: alias nõ. Ita expresse tenet Bal. vbi dicit qđ ita debet intelligi tex. in d. l. in eos. in cons. 32. nu. 1. vol. 3. vbi dicit qđ ita tenet Gulie. de Cugno in l. succurritur, ff. ex qbus causis mai. dicit tñ ibi Bal. qđ in hoc casu punitur iste ar bitrio iudicis. & illã opinionẽ Bal. seqtur Pau. Grillã. in d. c. de fuga incarcerati, nu. 13. iñ fi. Tho. Grã. in voto 37. nu. 8.

Regulæ CCCXCIII.

FACIENS fractis carceribus punit pœna capitis. Hãc regulã pbat tex. iñ l. 1. iñ prin. ff. de effracto. & in l. milites agrũ. in §. cũ tñ. ff. de re milita. ita tenet Bar. iñ trac. de carceribus in 3. col. Hipp. in prac. in §. attingã. nu. 36. Tho. Grã. in voto 37. nu. 1. Anch. Ioan. de Ana. & Abb. in c. à nobis de aposta.

- 7 Amplia 1. in eos, qui hmõi fugitiuos celãt vel occultãt. Vt in l. cõsiliarios. in §. pro cõfess. in verbo, subtraxit. C. de assessoribus. ita tenet Io. Igneus in l. lege Corn. nu. 16. ff. ad Syllania. Pro qua opi. facit tex. in l. 1. ff. de recepta. & in l. 1. & 2. C. de his qui latro. occulta. vbi pbat, qđ si aliqđ recepta uerit in domo sua malefactorẽ, debet eadẽ pœna puniri sicut ille qui cõmisit delictũ. Quã amplia. verã intelligo, ni si isti receptatores essent consanguinei. Ista est gl. notab. & semper mente tenenda in c. fœlicis. in verb. receptauerit, de pœn. li. 6. quã sequitur ibi Io. Mona. nu. 3. & alij doc. Feli. in c. literas. nu. 20. de præsum. & in c. cũ quidam nu. 11. de iureiu. Mar. Ant. Blanc. licet de supra d. gl. mentionem nõ faciat, in trac. de inditijs & tortura, nu. 202. Cassa. vbi dicit ita uidisse seruari in consuet. Burgun. in tit. [Des iustices] Rubric. 1. §. 5. fol. 39. col. 4. in prin. nu. 12. in fin. nu. 13. & pro ista opinione est text. in l. 2. ff. de receptoribus.

2. Amplia secundo, habere locum non solum in ipsos fugientes, verum etiã in personas ipsorum qui per vim carceratos à carcere relaxant sine licentia custodis. Ita probatur in l. 14. tit. 29. par. 7. in l. 11. tit. 13. lib. 4. fori.
3. Amplia tertio adeo procedere, quod ille qui accusat volentẽ frangere carcerem, debet consequi liberationem. Ita probat tex. in d. l. in eos. in vers. eos vero. & ibi gl. ff. de custod. & exhib. reo. & ita per illũ tex. tenet Hipp. in prac. cri. in. in §. attingam. nu. 50. Nico. Boer. in decis. 215. nu. 22.
1. Limita primo habere locũ, qñ quis au fugit effracto carcere: secus si au fugit de carcere aperto, qa tũc nõ debet puniri pœna effracti carceris. Ita cõcludũt Gulie. de Cugno, Albe. & Bal. in d. l. succurritur. ff. ex quibus causis maio. Ange. p. illũ tex. in l. vinũ. la ij. ff. de fur. & in l. 1. ff. de effracto. vbi dicit, q̃ ille qui exit de carcere eo quia inuenit ostium apertũ, non tenetur pœna effracti carceris: & sic nec pœna illius ti. ff. de effracto. Quod dictũ vltra doc. allegatos 3. in reg. 389. in 2. limita. & in reg. 392. in 1. limita. vbi ẽt hoc dixi, tenet Chaf. in cõsue. Burg. in ti. [Des iustices.] Rub. 1. §. 5. fol. 54. col. 4. nu. 116. Fulgo. in cons. 41. nu. 1. Cur. iun. in repe. l. admonedi, nu. 154. & ibi Lãfran. de Oria. nu. 56. & Ripa nu. 170. ff. de iureiu. Io. Igneus in l. lege Corn. nu. 52. & 53. ff. ad Syllania. Soc. in reg. 272. in 3. limita. Hip. in d. §. attingã. nu. 37. vbi dicit q̃ mitius debẽt puniri. s̃ arbitrio iudicis. q̃ ẽt tenet Nic. Boc. in decis. 215. nu. 15. & 23. facit text. in d. l. 1. in vers. q̃ si p negligentiã custodũ euaserint, mitius puniendos. ff. de effracto. Thom. Gram. in voto. 37. nu. 9.
2. Limita 2. in eũ, qui au fugit animo reuertendi, & deinde sua spõte reuersus est, quia ille nõ incurrit in supra dictã pœnã, de qua in d. l. cũ simi. ff. de effracto. Facit pro hoc tex. in c. vulgaris, in §. diuortiu de pœniten. dist. 1. & in c. p̃fessu ti. lib. 6. gl. in c. postquã. de elec. lib. 6. quia non d̃ au fugisse qui recessit animo redeundi, vt in l. retroceditur. ff. de capti. & postlimin. reuer. & hanc opinio. vltra supra dictã in re. 291. in 2. limi. tenet Paul. Gril. in tracta. de relaxa. carcer. c. de fuga incarcerati. nu. 14. Curti. in repe. l. admonedi. nu. 159. ff. de iureiu. & ibi Ripa nu. 169. Mar. Ant. Blanc. in trac. de indicijs, & tortura. nu. 187. Tiraq. in repe. l. si vnquã in ver. susceperit liberos, nu. 179. Nico. Boc. in d. decis. 215. nu.

nu.18. Ratio est, quia propter spontaneam comparationem purgatur ois suspicio. l. 1. ff. de requir. reis. & c. cum contumacia. de hæret. lib. 6. tandè opi. tenet expressè Petrus de Ptolomæis in d. repet. l. admonendi. nu. 79. Steph. Bert. in conf. 61. num. 7. & 8. vol. 2. primæ impress. Iacob. de Bell. in prac. iudiciariis, tit. de q. & qualitate tormen. nu. 106.

3 Tertio limita, non habere locum quâdo quis frangit carcerem, vt iret ad superiorem: quia iste talis nō punitur pœna effracti carceris, quia nō dicitur fugere. Ita tenet Host. in c. vt debitus, de appel. facit q̄a itineris arreptio ad iudicē, ad quē h̄ loco appellationis: vt est text. quē ibi ad hoc not. Bal. in l. sed & si p̄ pretorē, in §. si. ff. ex quibus cau. maio. facit etiā tex. in l. capitaliū, & in §. ad statuas, ff. de pœn. & in l. quis sit fugitiuus, in §. apud Labconē, ff. de ædil. edic. in l. milites agrum, in §. desertorem, ff. de re milita. Et h̄c opi. tenet expressè Cæpol. vbi dicit ita fuisse decisum, in d. l. quis sit fugitiuus, in prin. nu. 21. de ædil. edic. Iacob. de S. Geor. in l. 1. nu. 9. C. de ser. fugiti. Nic. Boer. in deci. 215. nu. 28. Tho. Gran. in voto 39. num. 12. Io. de Amicis in conf. 7. nu. 20. facit quod supra dixi in reg. 307. in 4. limit.

4 Quarto limita, quâdo cunq; incarceratus erat iuste detentus in carcere: nam si iniuste erat detentus, frangens non punitur pœna mortis. Ita concludit Bart. in l. vis eius, quem ibi sequitur Sali. C. de p̄bati. Alex. in l. sed eximēdi, in §. si qs. circa fi. & ibi Iacob. de S. Geor. nu. 3. ff. ne quis eū qui in ius voc. est vi exi. idē Iaco. in l. 1. nu. 11. de ser. fugiti. Hip. in prac. in §. diligenter. nu. 50. & in §. attingam. nu. 38. Nic. Boe. in d. deci. 215. nu. 30. Ripa. in d. repe. l. admonēdi, nu. 71. ff. de iureiu. vbi ponit q̄n dicatur quis esse incarcera- tus. Facit et̄ gl. in elem. Pastoralis, in verbo, per violentiā. de re iudi. vbi dicit, q̄ quâdo aliquis ē iniuste incarceratus, & est relaxatus sub iuramēto de redeūdo ad carcerē, q̄ iste talis si est iniuste incarceratus nō tenetur redire, quē sequi- tur Ias. in l. si duo patroni, in §. si. nu. 4. ff. de iureiu. q̄ putat Abb. verū in c. inter alia, in fi. de immu. ecclesia. quâdo cūq; imminet periculum mortis: alias secus. quē sequitur Hipp. in sing. 177. Curt. in d. repet. l. admonēdi. nu. 168. & ibi Ia- so. in repe. nu. 169. Ioan. Igneus in l. lege Cornelia. nu. 19. & in l. iti. in §. subuenitur, nu. 123. ff. ad Syllania. Andræas

ab Exea in c. 1. nu. 246. de constitu. Boer. in decis. 215. nu. 19.
Et hanc opi. dicit com. teneri Couarru. in lib. 1. variarum
resolutionum, c. 2. nu. 11. Feli. in d. c. 1. nu. 43. de confi.

- 5 Quinto fallit, quando aufugit de licentia custodis: quia hoc casu tenebitur custos, & non ipse fugiens. Ita tenuit Guilielmus de Cugno in l. quoties. C. de exacto tributo. li. 10. Bal. in d. l. ad commentariensem. Io. And. in addi. ad Spe. in tit. de præsum. in §. 2. in addi. magna ad nu. 3. Paul. Grillan. in trac. de relaxatione carceratorum, c. de fuga incarcerati, nu. 15. facit tex. in l. consiliarios, C. de assesso. De iure regio probatur in l. 12. ti. 14. lib. 2. ordi. vbi probatur, quod quando cum que carceratus aufugit culpa custodis vel de licentia ipsius, debet puniri eadem poena qua ipse carceratus puniri debebat. per quam l. declarantur, l. 9. & 12. titu. 19. par. 7.
- 6 Sexto fallit, quando cumq; mulier aufugit de carcere causa uitandæ libidinis: nam tunc ista mulier excusatur. Ita probat tex. in Auth. nouo iure. ibi, ne castitate iniurietur. C. de custo. reorum, & ita dixi supra in reg. 382. in §. fall.
- 7 Limita septimo, quando aufugit de carcere timore ignis, & aquæ nam isto casu et si fregit carcerem non debet puniri, cum iustus timor ipsum excuset. Ita probat tex. in l. habitatores, in §. si. ff. loca. Hanc opinionem vbi allegat alia iura, tenet Iacobus de Bel. in prac. iudiciaria, in ti. de q. & qualitate tormentorum. 10. nu. 104. dum tamen ille qui frangit carcerem non aufugiat. Quam opinionem sequitur Nic. Boer. in d. deci. 215. nu. 22. in fi. & in nu. 30. licet ibi teneat quod et si aufugiat. Sed opinio Iacobus de Bell. procedit ad hoc ut habeatur pro confesso, vel arbitrio iudicis puniatur: sed ad hoc ut capite puniatur, et si aufugiat, procedit opinio Nicolai Boerij, quod quando aufugit de carcere timore ignis vel aquæ, et si aufugiat non puniatur poena capitis.
- 8 Octauo fallit, quando carcerem fregerunt, sed non perfecerunt fracturam, nam tunc non poena capitis, sed arbitrio iudicis puniendi sunt. Ita concludit Tho. Gram. in d. voto 37. per totum, licet contrarium teneat Cuma. in cons. 116. nu. 3. Hanc opinionem text. in d. l. in eos, tenet ibi Albe. f. quod arbitrio iudicis puniatur. nu. 11. Boeri. in supra dicta. decis. 215. nume. 28.
- 9 Nono limita, & intellige supra dictam regulam, quia cum supra dicta iura loquantur tamen in poena capitali, & non in poena ultimi supplicij, non debet puniri poena mortis, sed
alia

alia mitiori pœna. Ista est glo. notab. quæ pro singulari so-
 let allegari in l. 1. C. ne Christiani. mancip. in vers. capitali.
 sed est alia similis in l. ne frumentû. & ibi Bal. & Sal. C. que
 res vendi nõ pos. & in l. transfigere. C. de transac. gl. de iuro
 canonico, & ibi Io. And. p. eam, in c. quanto in ver. defrauda
 tâ. de iureiu. p. qua opi. est tex. in l. hos accusare, in §. omni
 bus, in ver. capitiv. ff. de accusatio. & in l. cû patronû, ff. de iu
 re patron. & in l. præsentî. in prin. C. de his qui ad eccles. cõ
 fu. vbi Imperator videns non sufficere esse factã mentionẽ
 seu expressionẽ de pœna capitali, quia ex hoc non infereba
 tur pœna mortis, ideo ibi dixit capitali, & vltimi supplicij;
 idẽ probat tex. in l. eos, in §. super his, C. de appel. & in l. q
 cû maiõ. in §. his demum. ff. de bonis libertorum, & in l. edĩ
 cto, in §. 1. ff. de honorũ possessio. & in l. capitalium, in prin.
 ff. de pœnis, & in l. 2. ff. de publicis iudicijs, & hanc opinio
 nem sequitur Feli. in c. qualiter, & quando, el. ij. vbi eã qua
 drupliciter limitat in §. si. nu. 52. de accusat. & ibi Aret. nu.
 144. Abb. in d. c. quanto. Ias. in l. diuortio, nu. 15. ff. solu. ma
 eri. & in l. 3. in §. pœna. ff. quod quosque iuris, & in l. transi
 gere, col. si. C. de transact. & ibi Rimi. nu. 4. Augusti. Arimi
 nensis in additionibus ad Ange. in tracta. maleficiorum, in
 verbo, & caput à spatulis, nu. 12. Alcia. in l. licet capitalis,
 ff. de verb. signifi. Io. de Villamati in repeti. l. diuus. col. 70.
 nu. ff. ad l. Corneliam de sicarijs. Imola, vbi hoc notabili
 ter declarat, in l. 2. n. me, 3. in fin. ff. de public. iudi. Decius
 in c. ex literis, nu. 48. de constitut. Chassanzus in consuetu
 din. Burgund. in titu. [Des iustices.] Rub. 1. §. 5. fol. 41. col.
 4. num. 3. & fol. 54. colu. 4. nu. 109. & hanc opinionem com
 muniter teneri testatur Hippolyt. vbi allegat alios doct.
 in d. præct. in §. opportune. nu. 40. vbi dicit, quod assessores
 ita præctant quod in sententijs capitalibus, & vltimi sup
 plicij apponunt illa verba, videlicet qd talis moriatur, &
 anima à corpore separetur. Facit et pro hoc qd notat Cy.
 in l. 1. C. de fals. vbi dicit quod pœna capitalis interpretan
 da est in mitiorẽ partẽ, vt cõprehendat deportationẽ, & nõ
 mortẽ naturalẽ, allegat ad hoc tex. in l. si de interpretatio
 ne, ff. de pœ. cû delicta semper debeant interpretari in illã
 partem in qua pœna venit euitanda l. proxime, ff. de his qui
 in testa. delen. cum alijs. Facit et pro hoc glo. in Auth. sed

nouo iure, in verbo, vna. C. de seruis fugi. vbi dicit, quod si quis est condemnatus in amputatione manus, intelligitur de debiliori, & si reus haberet vnā aridā, illa esset amputāda, quā gl. sequunt̄ ibi Iaco. But. Albe. Sali. & Pau. de Cast. & Cæpo. nu. 34. idē Albe. in trac. statutorū, in 3. par. q. 9. & hanc dicit com. opi. Io. And. in addi. ad Spec. in rub. de pēn. in addi. ad fi. vers. 2. q. Eandē opi. sequitur Ang. in tract. malefi. in verbo, quasi si non soluerit, col. 1. Ang. de Peru. per tex. ibi, in l. 3. in §. Labeo, ff. arbo. furtim cęsa. Maria. Soci. in repe. c. ad audien. nu. 42. de homicidio, vbi allegat tex. in c. sicut vrgeri, r. q. 1. Eandem opi. tenet Feli. in c. inter cęteras, nu. 8. de rescrip. Ias. in l. fi. nu. 3. ff. de offi. eius, & in l. de quibus nu. 37. ff. de legib. reprobato Ci. Bal. & Bar. qui contrarium tenuerunt in d. Authen. sed nouo iure.

Regula CCCXCIII.

FVNDARE & constituere ecclesiam pro iure patronatus acquirendo non sufficit, sed requiritur eius perfectio. Hanc regulam ponit Pau. de Citadi. vbi adducit quamplura pro eo, in tracta. iuris patrona. in 3. par. q. 14. nu. 22. Eandem regulam, vbi eam examinat, & quamplura etiam pro ea allegat, ponit Cæsar Lambert. in tract. de iure patrona. in 1. par. 1. lib. artic. 2. q. 4. prin. nu. 1. cum alijs, fol. 28. col. 4.

Hęc reg. ampliat 12. modis, vbi eas latissime examinat, & limitat 4. modis. idē Lamber. in d. trac. iuris patro. in 1. par. primi lib. in 14. arti. 4. q. prin. fol. 32. col. 1. nu. 2. vsque ad fi.

Regula CCCXCV.

FVNDI parte apprehensa, censetur possessio totius fundi apprehensa. Hanc regulam probat tex. in l. possideri, ff. de acquir. possess. & in l. vulgaris quæst. de fur. & rationem huius regulæ ponit Soci. ibi nu. 37.

Hanc regulam ampliat quatuor modis, & limitat vno modo Vldari. Zasius in d. l. possideri, nu. 20.

Regula CCCXCVI.

FVNDVS datus filię spurie in dotē vel pro alimentis, post eius mortem reuertitur ad patrē, vel ad hæredis eius. Hęc regu. ponit Bal. in l. eam quam, nu. 41. C. de fideicom. vbi dicit, quod legatum factum filiæ spurie pro alimentis, non transit ad hæredes spurie: quia nō ratione proprietatis, in qua non valet legatum, nec ratione alimentorū, quia cum

vita extinguuntur, l. cū 2. in §. si vni. ff. de transact. & l. domus, in §. si. ff. de vsufruc. sequitur Dec. in cons. 311. nu. 4. vbi dicit quod pro ista conclusione est tex. in l. 1. & ibi Bar. C. de natura. lib. Eandem opi. sentit idem Bal. in d. §. si vni. & in repe. l. si. ff. de his quib. vt ind. quem sequitur Io. Baptista Caccialu. in repe. l. si qua i. lustris, nu. 91. C. ad Officia. Pala. Ruuios in repe. c. per vestras §. 24. incip. in constituenda tamen dote, vbi plura pro hoc adducit in nu. 4. cum alijs.

Hæc reg. limitat 4. modis Bermondus in trac. de publicis cōcibina. pag. 341. à nu. 60. vsq; ad nu. 62. quas limitat. ante eū declarando supra dictā reg. posuit Pala. Ruui. vbi supra.

Et ibi Pala. Ruui. addit aliā, & 5. limitatio. s. quod non procedat de iure regio, quia cum hodie sit taxatū q̄ parentes pnt relinquere filijs spurij 5. partem bonorū, vt in l. 9. & 10. Tauri, ipsi filij spurij tam in vita q̄ in morte possunt ad libitum disponere, etiā quantum ad proprietatē, ita tenet Pala. Ruuios vbi supra, nu. 10. doct. in d. l. 9. & 10. Tauri. Roderic. Xuares in lect. l. 1. tit. 6. lib. 3. fori, fol. 91. pag. 2. & ita expresse dixi in regu. 367. in 3. ampl. in fi.

Regula CCCXCVII.

FUNERARIA actio, in multis priuilegiata est. Rō est pp̄ utilitatē publicā, ne sine sepultura cadauera iaceant, vt in l. sunt personæ, & in l. nec corpora ff. de relig. & sump. fun. quia expedit reipublicæ nō minus mortuos humari, quàm viuentes conseruari. ita tenet Bal. in l. si. col. 2. C. de nego. gest. & ob id si hæredes nolint expēsas pro funere præstare iudex p̄ modū prouisionis solet eos condemnare, salua repetitione si opus sit, quæ repetitio fieri poterit actione funeraria, vt in l. si quis sepulchrū, & in l. at si quis, in §. hæc actio, ff. de relig. & sump. fune. Et quæ requirantur antequā hæc actio funeratis competat, ponit Spec. in rub. de sepul. & ibi Io. And. in addi. tradit octo requisita in ver. porro, in nu. 13. quæ habuit à Rosfre. in tracta. libel. in 3. par. in rub. de actio. in factum funeraria, in ver. quia multoties, nu. 1. & quia ibi satis obscure procedunt, Pet. Rebuff. in gl. ad cons. Regias Gallix, in 1. par. in tract. de sententijs præiudicialib. nu. 43. pag. 230. ponit supra dicta requisita.

Et primo requiritur, quod aliquis sit mortuus, quia vi-

D. Petri Duenn.

1. Secundo, quod sumptus fiant in funus mortui: nam si ad aliam causam fierent, hæc actio non competeret, d. §. hæc actio. & d. l. si quis sepulchrum, ff. de relig. & sumpt. fune.
3. Tertio, quod sumptus facti sint animo recuperandi, vt in d. l. si quis sepulchrum, in §. prætor. Nam si quis pietatis causa faceret, non repeteret. d. l. at si quis. in §. interdum, eod. tit. l. 12. ti. 14. par. 1. & in dubio non præsumitur factum causa donationis. l. cum de indebito. ff. de pro. nisi aliud suaderet persona, & causa, vt in l. quod in vxorem, ff. de nego. gest.
4. Quarto, quod funerales fiant sumptus pro qualitate personæ & dignitate eius qui funeratus est, & pro modo facultatum, vt in d. §. hæc actio. in ver. æquum autem, per quem text. Alex. in l. ex facto, in §. si quis rogatus in 1. col. in fi. ff. ad trebell. dicit, quod maior pompa funeris debet esse in nobili quàm in ignobili, quæ sequitur Bonus de Curtili in tracta. de nobili. in §. par. nu. 82. & iõ si quis fecerit impensam funeris tam modicam quàm potius in contumeliã cedat mortui quàm honorẽ, nõ potest illam repetere. l. at si quis §. iudex. & ibi Lud. Bologni. in secundis interpretationib. ff. de relig. & sumpt. fune. & ita expresse tenet Vin. de Her. in l. 1. in §. de impensa. in §. col. in ver. dicit tñ Imo. hic. ff. ad leg. Falci. quod dicit esse notandum contra auaros. Pet. Rebuf. vbi supra. nu. 52.
5. Quinto, quod habeatur ratio temporis, plus enim expeditur in hyeme quam in æstate, vt in d. §. hæc actio. ver. æquum autem, & ibi gl. expresse tenet in verbo. ex tempore & ita tenet Rosfredus vbi supra.
6. Sexto requiritur, quod alia actio non competat: quia si fuerit promissa impensa funeris reddi per stipulationem, hac nõ ageretur. d. l. at si quis, in §. si quis dum. & §. Labeo, & ibi gl. hoc dicit. ff. de religio. & sumpti fune.
7. Septimo requiritur, quod fiat protestatio, maxime à consanguineis, quod animo repetendi tales sumptus faciunt. d. l. at si quis, in §. sed interdum, in ver. oportebit igitur. & §. seq. & l. quod in vxorem C. de neg. gest.
8. Octauo, hæc actio datur contra heredem bonorumque possessorem cæterosque successores, vt in d. l. at si quis, in §. fi. ff. de reli. & sumpt. fune. & ita per illum text. ponit Io. Hanni. in repet. Rub. ff. sol. ma. nu. 426. & 427. An autem hæc actio detur contra successores in beneficijs? Panor. in dispu. sua incip. Sempro. clericus

clericus, quæ sequitur Phili. Dec. in cons. 157. incip. quæriē de expensis funeralium, vbi concludit, q̄ consanguinei qui succedunt clerico in suis bonis, tenentur ad funeris impensas, secus si nihil habeat, quia tunc successor in beneficio tenetur ad illas, fm eundē Abb. in c. ex præsentium. & ibi Barb. & alij. doc. de pign. Hęc tñ actio nō datur contra illū qui non succedit de fundo ex sua dispositione, sed alterius. arg. tex. in l. cohæredi. in §. cum filiæ. ff. de vul. ita consuluit Steph. Bert. in cons. 309. nu. 2. li. 1. primæ impres. nisi in subfidio, vt supra de bñficio dixi, fm Rebuffum vbi supra nu. 57. His hæc præhabitis hæc actio in multis ē priuilegiata.

Et primo quia interdicta est appellatio in ea, ne cadauer sepeliatur. l. si. ff. de appe. recip. c. ex parte el j. & ibi gl. in verbo, post appellationem. de sepul. Specu. in tit. de appella. in §. in quibus. vers. 8. de iure regio probatur in l. 8. tit. 15. lib. 2. fori. & in l. 1. tit. 16. lib. 3. ordinariorum. & in l. 13. tit. 9. par. 7. & in l. 15. tit. 13. part. 1. & in l. 5. tit. 18. lib. 4. fori. Quod etiam procedit, etiam si contra defunctū pro debito habetur instrumentum guarentigiū secundum Fel. in c. sicut Iudei. in 2. col. de Iudei. in vers. itē nota. Roderic. Xarez in repe. post ré iudicatā. in 5. extensio. ff. de re iud. Didacus del Castillo in l. 3. Tauri, nu. 15. ver. extra no. Gu liel. Bened. in rep. c. Rainutius, in verbo, mortuo itaque testatore. el j. nu. 56. de testam. Licet cōtrarium teneat Ang. in Auth. vt defun. seu funera eorum non iniurient. à creditore. in prin. nu. 1. in vers. nota hic casum, colla. 5. vbi tenet, quod quādocunq; debitor obligatus est vigore instrumētī guarentigij, potest impediri à creditore ne cadauer eius sepeliatur. Quæ sequitur in hoc Segura in repet. l. si ex legati causa, nu. 73. ff. de verbo. obliga.

Secūdo, quia nunciatio noui operis nō habet locū cōtra facientē fossam, vt mortuus sepeliat. Arg. tex. in l. de pupillo, in §. si quis riuos, ff. de noui op. nunt. & ita per illū tex. te

ad nouem dies non possunt heredes conueniri, vt in l. 5. titu. 13. par. 1. & in l. 13. titu. 9. parte 7. & ita tenet Iacobinus de Sancto Geor. post Bal. in l. interdum, nu. 8. ff. de iudic.

4 Quarto, si quis funere domestico impeditus non venit ad iudicium, debet ei exceptio dari, l. sed & si quis, in §. præterea, ff. si quis cautio.

5 Quinto, qui exequias prohibet excommunicando infirmum, aut alio modo, priuatur suo debito, & alias punitur. Auth. item qui domum, C. de sepulc. viola. ita tenet Franc. de Ripa in c. cum M. Ferrarien. nu. 147. de constitutio. probatur etiam per tex. in Auth. vt defunctus seu funera. in §. sancimus, el j. & in §. si vero collat. 5.

6 Sexto cõpetit hæc actio funeraria cõtra heredẽ prohibẽtẽ expensas fieri licet, regulariter aliq̃ non cõpetant. Vt in l. at si quis, in §. item Labeo, ff. de relig. & sump. fune. quem tex. ad hoc dixit esse notab. Ludo. Rom. in cons. 428. nu. 10. Ripa in d. rub. de remedijs præseruati, contra pestem, nu. 132. Ant. Corset. in sing. incip. expensa, el j. vbi scribit quinque casus in quibus impensa contra voluntatem facta reperitur. Quod est verũ qñ expendisset iuxta patriæ consuetudinem in causis pijs, secus si conuiujs, vel in alijs reb. non uecessarijs, vt notant Doct. in l. q. in uxorem, ff. de neg. gest.

7 Septimo, creditor funeris præfertur omnibus alijs creditoribus licet sit posterior, l. impensa funeris, ff. de relig. & sump. fune. & sic præfertur doti, & expressis hypothecis, vt est gl. in d. l. impensa, Bar. & alij. Doct. in l. 1. ff. solu. matri, Ant. Neguf. de Fano in trac. de pignorib. in 2. mem. quintæ part. prin. nu. 28. fall. 132. & hoc propter utilitatem publicam, vt in l. 2. ff. de priuil. credit. & ita tenet Ripa, in d. c. de remed. præserua. contra pest. nu. 133. Chassan. in consuetu. Burgun. in ti. [Des mains mortes] Rub. 9. §. 15. fo. 319. col. 3. versic. licet hic nihil dicatur. De iure regio probatur in l. 12. titu. 13. part. 1. & in l. 9. titu. 3. part. 5. & l. 30. titu. 13. ead. par. & in l. 2. titu. 11. part. 6. Et licet exceptio inuentarij non confecti impediatur litem contestari, l. si. §. donec C. de iure delibe. vt dixi supra in regu. 267. hoc non habet locum quoties petitur aliquid ab heredẽ pro impensa funeris, vt dixi in supra dicta regula, in 3. limitatione.

8 Octauo, hæc actio datur marito contra heredẽ vxoris vel

vel cōtra illos ad quos dos reuertitur soluto matrimo. Vt in l.eum, & in l.sed si notandum, ff.de relig.& sumpt.fune. ēt si maritus promississet totam & integram dotem reddere, adhuc poterit retinere ex dote impensas funeris, ita tenet Lud. Ro. & Ang. in l. qui bona, in §. q. parietē, ff. de dam. infec. quos sequitur Cur. sen. in cons. 13. inci. statuto Ianue cauetur nu. 26. facit quod no. Bal. in l. si. ff. ad l. fal. Hęc opi. tenet Ripa vbi supra, nu. 135. & sic maritus de suo nō tenetur vxorem funerari nisi lucretur dotem, vt in d. l. eum, & not. Doct. in l. quod in vxorē, ff. de neg. gest. & idem qñ lucratus est portionē dotis, pro portione tenetur, vt in l. Cel sus, cum l. seq. ff. de relig. & sumpt. func. ita tenet Guido Papa in cons. 127. nu. 1. in 2. col. Sed mulier nihil habet, maritus tenetur eam sepelire, & ita eodem modo econuerso, si maritus nihil habet tenetur mulier eum sepelire, cū causa funeraria sit pia, & commiseratione plena, nec honestas conjugalis id ferre pōt, cum sit alterius iniuria vt alter eorum insepultus iaceat, facit ēt tex. in l. q. si nulla ff. de reli. & sumpt. fun. & ita tenet Lud. Ro. in cons. 517. nu. 2. quē sequitur Chas. in consue. Burg. in ti. [Des droiz] rub. 4. §. 9. fo. 174. col. 1. nu. 4. Io. Cassianus in gl. ad consue. Aluerniæ, c. 14. art. 44. Io. Paponis in glo. ad consue. Barboniæ §. 241. in fi. Vlda. Zafi. in summa ff. de relig. & sumpt. fune. nu. 8.

- 9 Nono qui per vim cadauer rapuit, & sic impediuit quominus sepeliretur, tenetur pēna legis de vi publica. Vt in l. qui cōtu, ff. ad leg. Iuliā, de vi publica, cuius pēna est deportatio l. qui dolo, §. si. eo. ti. & bonorum confiscatio, §. pe. insti. de publ. iud. & ad hęc tenetur pēna sepulchri viola. cuius pēna describitur in l. si quis sepulchrum, C. de sepul. viola. Imo si sacerdos parochialis corpus eius qui alibi eligit sepulturam violenter rapuerit, & funus spoliauerit tenetur restituere totum quod accepit, & perdit quartam canoniam, ita tenet Hosti. in c. cum liberum, de sepulturis,

D. Petri Duen.

li. De iure regio probatur in l.8. titul. 6. parte 6.

Et circa hanc reg. vltra doc. in 3. dictis locis, vide Chass. in Catolo. glo. mundi, in 2. par. cōsiderōne 5. & 6. Et est notandū, q̄ hodie de iure regio expensę funerū detrahuntur de 5. par. bono. non de corpore hæreditatis, vt in l. 30. Tauri.

Regula cccxcviii.

FVRTVM cōmissum à familia vnus dñi, dñs soluendo p vno liberatur quo ad alios. Hanc reg. probat tex. in l. si familia, ff. de iurisd. o. iud. & in l. r. ff. si fam. fur. fecit. dicatur.

Hanc regulam limitat tribus modis Bar. in disti. sua, in d. l. si familia, nu. 4. in quas sequitur ibi Curt. iun. vbi ponit quinque limitat. ad hanc regulam, in nu. 19. cum alijs. Eandem regu. limitat sex modis Ias. in d. l. si familia, nu. 6.

Regula ccccxix.

FVR pro furto regulariter non punitur pœna mortis. Hanc regu. probat tex. in authen. sed nouo iure, C. de ser. fug. & in auth. vt nulli iudicum, in §. pro furto autem col. la. 9. & in l. si. ff. de furt. De iure regio probatur in l. 18. tit. 14. par. 7. Circa quam regu. vide Doc. in auth. sed nouo iure, vbi eam notab. declarant. Ias. in §. ex maleficijs, à nu. r. vsque ad nu. 17. & ibi Lud. Gomez. nu. 4. cum alijs insti. de actio. Hippo. in consi. 53. nu. 35. & in l. vnus, in §. cogniturū, nu. 79. ff. de quæst. & in l. 1. in §. Diuus Adrianus, nu. 12. ff. de sicar. Ias. in l. r. nu. 4. C. de precib. Impera. offeren. & in l. cum seruus, nu. 7. ff. de condict. causa data, Bald. & ceteri Doct. in c. vnico, in §. si quis quinq; solidos, de pace tesn. & eius viola. in vsib. feu. & ibi Mat. de Affli. idē Affli. in d. c. 1. in §. publici latrones, nu. 1. cum alijs, Doct. Couar. in lib. 2. Variarum resolutio. c. 9. nu. 7. Lud. Carre. in pract. crim. super l. obseruare cur. bis C. quorum appella. non recipi. nu. 96. Ioan. Igne. in l. 1. in §. si sibi manus, nu. 119. ff. ad Sylla. Io. Montolo. in promptuario iuris, in verbo, furari. Nicola. Boer. in deci. 373. nu. 2. cum alijs, Ang. in tract. malef. in ver. & vestem celestem abstulit, nu. 12. cum alijs. Chassa. in consuetu. Burg. in ti. [Des iustices] Rub. 1. §. 5. fo. 46. col. 3. nu. 7. Aymo. public. in gl. ad consue. Aluernie ti. 8. artic. 5. per totū, vbi ponit plures casus in quibus furibus pœna est allenianda post Chassa. quem ibi allegat consue. Burg. tit. [Des iustices] Rub. 1. §. 5. fol. 47. col. 2. nu. 17. cū alijs, Iaco.

Boulenc.

Boulenc. in repe. l. capitaliū in §. famosos, nu. 7. cum alijs, ff. de pœn. Mat. de Afflic. in consti. Neapo. lib. 1. Rub. 41. nu. 7.

Hanc regu. limitat 5. modis Bartho. Cæpo. in d. Auth. sed nouo iure, nu. 76. Eandem regu. cum septem limitationib. ponit Bartho. de Chassan. in consuetu. Burgun. in titu. [Des iustices] Rubr. 1. §. 5. fo. 41. col. 4. à nu. 1. vsque ad nu. 18. Et circa hanc regulam, vide octo casus, in quibus quis furca suspenditur, quos ponit Albert. Gandinus in tracta. malefictorum, in ti. de pœnis reorum, nu. 58. ver. item suspèditur.

Regula cccc.

FURIOSVS non pòt facere testm̄. Hanc regu. probat tex. in l. furiosum, C. qui testa. face. pos. & in §. itē furiosi, insti. quibus non est permitt. facere testa. & in l. filiusfamilias, in §. Marcellus, ff. de testa. De iure regio probatur in l. 13. ti. 1. par. 6. Circa quam regulam vide Rod. Xarez, in allega. 1.

Hanc regulam cum duabus ampliatis. & quatuor limitationib. ponit Ias. in d. l. furiosum, nu. 1. cum alijs. Hanc regulam in hac prima parte latissime intendebam examinare, sed quia pendet in casu proprio relinquo, eam examinandam in princip. secundæ par. huius Operis.

Primi Tomi Finis.

INDEX LEGVM HISPANARVM
quæ præcipue in hoc libro declarantur.

<p>L. 32. tit. 2. & 1. 4. titu. 3. par. 3. in regu. 21.</p> <p>1. 39. tit. 2. par. 3. in regu. 22</p> <p>1. 19. ti. 26. par. 7. in regu. 27</p> <p>1. 4. tit. 1. par. 7. in regu. 29.</p> <p>1. 4. titu. 5. par. 5. in regu. 31.</p> <p>1. 25. tit. 32. par. 3. in regu. 33</p>	<p>1. 3. ti. 9. par. 1. in regu. 99</p> <p>1. 51. ti. 6. par. 1. in regu. 100</p> <p>1. 57. titu. 6. par. 1. in regu. 102</p> <p>1. 6. tit. 26. par. 4. in regu. 103</p> <p>1. 9. ti. 16. par. 6. in regu. 105</p> <p>1. 4. tit. 13. par. 3. in regu. 117</p> <p>1. 7. i medio, ti. 13. par. 3. i re. 118</p>
--	---

Index

- .41.& 42.tit.18.par.5. in reg. par.6.in regu.259
 165. & 166. l.9.ti.1.par.5.in reg.261
 l.22.titu.13.par.5.in regu.157 l.13.tit.1.par.6.in reg. 400
 l.27.29.ti.13.par.5. in reg.168 l.7.tit.6.par.6.& in l.13.titu.9
 l.23.& 24.t.9. par.4.in reg.172 par.7. in reg.267
 l.28.ti.23.par.3. in regu.173 l.5.ti.27.par.3. in regu. 273
 l.7.& 8.ti.1. par.7. in reg.ead. l.13.tit.9. par.7.in regu. 277
 l.7. & 8. ti.1. par.3.in reg.120 l.3.tit.7.par.6.in regu.268
 l.8.ti.14. par.5.in reg.158 l.14.ti.29.par.7.in regu.281
 l.18.t.11.par.5.in re.179.& 180 l.6.ti.31.par.7. in reg.290
 l.15.tit.16. par.6. in reg.187.in l.16.ti. fina.par.8. in reg.293
 15. casu l.5.ti.15.par.5.in reg. 294
 l.4.tit.8.par.7.in regu.191 l.1.in fi.ti.17.par.7.in reg.298
 l.34.tit.9. par.7. in regu.210 l.3.tit.30.par.7.in reg.301
 l.10.titu.15.par.5.in regu.175 l.4.t.28. p.7.in re.290.ī 2.lim.
 l.60.tit.6.par.1.in regu.290. in l.16.t.17.p.7.ī re.290.in 3.lim.
 1.limit.& l.7.ti.7. par 7. l.17.ti.16.p.3.ī re.315. ī 5.limi.
 l.2.cum alijs.ti.11. par.1.in re- l.6.ti.26.par.4. in regu.309
 gu.175.in fina.limit. l.5.& 12.ti.5.par.3.in reg.318
 l.2.ti.30.par.7. in reg.190 l.17.ti.16.par.6.in regu.314
 l.2.3.cū 4.alijs,t.5.p.5.ī re.203 l.10.tit.16.par.4.& l.18. tit. 18.
 l.14.& 19.ti.5.par.5.in reg.204 par.3. in reg.320
 l.4.ti.14. par.1.in reg.220 l.vltra.ti.25.par.4. in reg.324
 l.4.& 5.& 6.t.15.par.4.in re.221 l.11.tit.26.par.4.in reg.324
 l.4.t.4.par.5.in re.222.ī 3.lim. l.3.ti.3.& l.40.t.2.p.3.ī re.325
 l.5.t.15.p.6.ī re.ead.ī ead.lim. l.25.titu.4.par.3.& l.4.titu.12
 l.3.tit.4.par.5.in reg.223 par.5. in regu.330
 l.4.ti.15.par.6.in regu.ead. l.1.tit.12.par.5.in reg.332
 l.9.in fi.ti.4.par.5.in regu.224 l.10.tit.12.par.5.in reg.334
 l.2.ti.4.par.5. in reg.226 l.9.ti.12.par.5. in regu.335
 l.2.tit.11. par.ead. in regu.228 l.14.ti.12. par.5.in regu.336
 l.24.tit.11.par.ead.in reg.235 l.11.& 12.ti.12.par.5.ī re.237
 l.53.ti.5.par.5. in reg.238 l.9.titu.14.par.3.l.7.in fi.tit.2
 l.19.tit.18. par.5. in regu.240 par.4. in regu.344
 l.32.t.5.par.5.in re.241.& 242 l.9.ti.31.par.7. in regu.345
 l.9.& l.28. t.9.par.6. in re.256 l.7.t.7.p.7.& l.6.t.24.& l.2& 3
 l.4.ti.14. par.3. in reg.258 ti.26.par.7.in re.345.ī 2.lim.
 l.9.t.1.& l.17.t.14.p.7.ī re.259 l.fi.ti.6.par.6. in reg.247
 l.15.tit.1.par.1.& l.14. tit.19. l.6.ti.8.par.6. in reg.349

Legum.

<p>l. 12. ti. 6. & l. 1. ti. 13. & l. 2. t. 15
par. 4. in regu. 350</p> <p>l. 2. tit. 2. par. 3. in regu. 351</p> <p>l. 3. ti. 4. par. 5. in regu. 354</p> <p>l. 8. tit. 12. par. 6. in reg. 365</p> <p>l. 10. ti. 13. par. 6. in reg. 366</p> <p>l. 4. ti. 1. par. 5. in reg. 369</p> <p>l. 6. ti. 1. par. 5. in regu. 370</p> <p>l. 32. ti. 2. par. 3. l. 15. ti. 1. par. 7
in regu. 378</p> <p>l. 15. ti. 16. par. 3. in regu. 382</p> <p>l. 1. t. 16. par. 3. & l. fi. t. 30. par.
7. in regu. 384</p> <p>l. 7. ti. 16. par. 4. in reg. 385</p> <p>l. 6. ti. 8. & l. 38. 40. & 43. tit. 38
par. 3. & l. 11. t. 15. p. 5. r. 387</p> <p>l. 2. & 21. t. 13. par. 5. in reg. 388</p> <p>l. 13. ti. 29. par. 3. in regu. 392</p> <p>l. 18. titu. 14. par. 7. in regu. 399</p> <p>l. 13. ti. 7. par. 7. in regu. 88</p> <p>l. 3. in fi. ti. 23. par. 1. in regu. 91</p> <p>l. 1. ti. 11. par. 7. in reg. 69. in fi.</p> <p>l. 4. tit. 13. par. 6. in regu. 364</p> <p>l. 3. ti. 4. par. 5. in fi. & l. 5. tit 15
par. 6. in regu. 371</p> <p style="text-align: center;"><i>Ex legibus fori.</i></p> <p>L. 1. ti. 3. lib. 3. fori, in regu. 2</p> <p>l. 1. ti. 6. lib. 1. fori, in reg. 23</p> <p>l. 5. & 7. t. 20. li. 4. fori, i reg. 27</p> <p>l. 4. ti. 15. lib. 2. fori, in regu. 42</p> <p>l. 10. ti. 6. lib 3. fori in regu. 61</p> <p>l. 7. in fi. tit. 22. lib. 4. fori in re-
gu. 69. in fine.</p> | <p>l. 12. ti. 20. li. 3. fori. in reg. 175</p> <p>l. 10. ti. 15. li. 3. fori. in reg. 179</p> <p>l. 2. tit. 7. lib. 3. fori. in reg. 187
in 15. casu</p> <p>l. 1. tit. 17. li. 3. fori. in reg. 191.
& 192</p> <p>l. 17. ti. 10. li. 3. fori. in reg. 203</p> <p>l. 7. ti. 12. lib. 3. fori. in reg. 219</p> <p>l. 5. tit. 7. lib. 3. fori. in reg. 220</p> <p>l. 3. tit. 12. li. 3. fori. in reg. 220.</p> <p>l. 3. ti. 12. lib. 3. fori. in reg. 221</p> <p>l. 5. ti. 12. lib. 3. fori. in reg. 226</p> <p>l. 7. t. 10. li. 3. fori. r. 241. & 242</p> <p>l. 7. tit. 10. lib. 2. fori. in reg. 264</p> <p>l. 4. tit. 10. lib. 2. fori. in reg. 268</p> <p>l. 7. tit. 15. li. 2. fori. in reg. 273.</p> <p>l. 11. ti. 14. li. 4. fori. in reg. 281</p> <p>l. 6. tit. 12. li. 4. fori. in reg. 290.
in 1. limita.</p> <p>l. 4. tit. 4. lib. 1. fori. in reg. 311</p> <p>l. 8. tit. 8. lib. 2. fori. in reg. 315.
in 5. limita.</p> <p>l. 4. tit. 18. lib. 3. fori. in reg. 334</p> <p>l. 3. tit. 18. li. 3. fori. in reg. 334.
in 18. limita.</p> <p>l. 8. t. 18. li. 3. fori. r. 336. & 337</p> <p>l. 9. tit. 5. lib. 4. fori. in reg. 345</p> <p>l. 2. tit. 9. lib. 3. fori. in reg. 350</p> <p>l. 10. ti. 5. li. 3. fori. in reg. 366</p> <p style="text-align: center;"><i>Ex libris ordinamentis.</i></p> <p>L. 1. tit. 4. lib. 5. ordi. in reg. 2</p> <p>l. 3. t. 13. li. 3. ordi. r. 6. & 306</p> <p>l. 1. ti. 5. lib. 5. ordina. & l. 14. ti.</p> |
|---|---|

Index Legum.

- l.4.tit.2.lib.4. ordi.in reg.190
 l.33.ti.18.li.8.ordi. in reg.392
 l.8.t.13.li.8.ordi.1r.191.& 192
 l.1.tit.16.li.3.ordi. in reg.197
 l.4.tit.8.lib.3.ordi.in reg.260.
 in 7.amplia.& in reg.262
 l.3.tit.6.lib.8.ordi. in reg.290
 l.1.& 2.tit.8.lib.3. ordi.in reg.
 290.in 2. limi.
 l.3.tit.1.li.5.ordi.& l.6.tit.15.
 lib.8.ordi.& l.6.tit.7.
 l.3.tit.1.lib.5.& l.tit. 15. lib.8.
 ordi.in reg.290. in 3.limi.
 l.5.t.12.lib.8.ordi.in reg.281.
 l.2.ti.11.& l.3.tit.13.li.5.in re
 gu. 312.
 l.6.tit.1.li.3.ordi.in regu.335.
 in 20. fallen. vers.tamen no-
 tandum.
*Ex alijs diuersis legibus, &
 pragmaticis.*
 L.9. in legibus de Madrid. in
 reg.5.& 197.
 l.63.Tauri.& Pragmat. 157.de
 Madrid. Anni Domini.1528.
 in regu.6.& reg.306.
 l.55.Tauri.in re.31 in 9.limi.
 l.161.styli.in regu.41
 l.12.Tauri,in h.in regu.69
 Pragma.25.1 antiquis.in re.87
 l.3. in quatuor Gabellarum,
 in regu.100
 l.184.styli.in reg.121
 l.6.& 7.Tauri, in reg.61
 l.244.styli.& l.55.Tauri, in re
 gu.151
 l.2.in legi. (de la hermãdad.)
 in reg.172
 l.69.Tauri,in reg.219
 l.29.Tauri,in regu.222
 l.130.styli.in regu.390.& 391
 l.199.styli.in reg.158
 l.220.styli. in regu.187. in 10.
 casu.
 l.64.& 70.Tauri.in reg.197
 Pragma. 72. de Toledo, Anni
 Domini 1525.& prag. 69. de
 Madrid. Anni 1528. in regu.
 290.in 2.limi.
 l.176.styli.in regu.268.
 l.8.de Madrid.in regu. 263
 Prag.79.de Segouia,Anni Do
 mini 1532.in re.290.in 1.lim.
 l.96.styli.in reg.315. in 5.lim.
 l.83.Tauri,in reg. 298.in 6.li-
 mita.
 l.62.Tauri,in reg.312
 l.229.styli.in reg.335
 l.12.Tauri,in reg.350
 Prag. 6. de Valladolid, Anni
 Domini.1542.in regu.170.in
 5.limit.
 l.9.Tauri.in reg.366.in 8.fall.
 vers.quod tamen.
 l.49.Tauri,in reg.373.
 l.92.styli.in reg.27

FINIS.